BİR KENTİN BELLEĞİ

OSMANLI DÖNEMİ BELGELERİNDE KÜÇÜKÇEKMECE

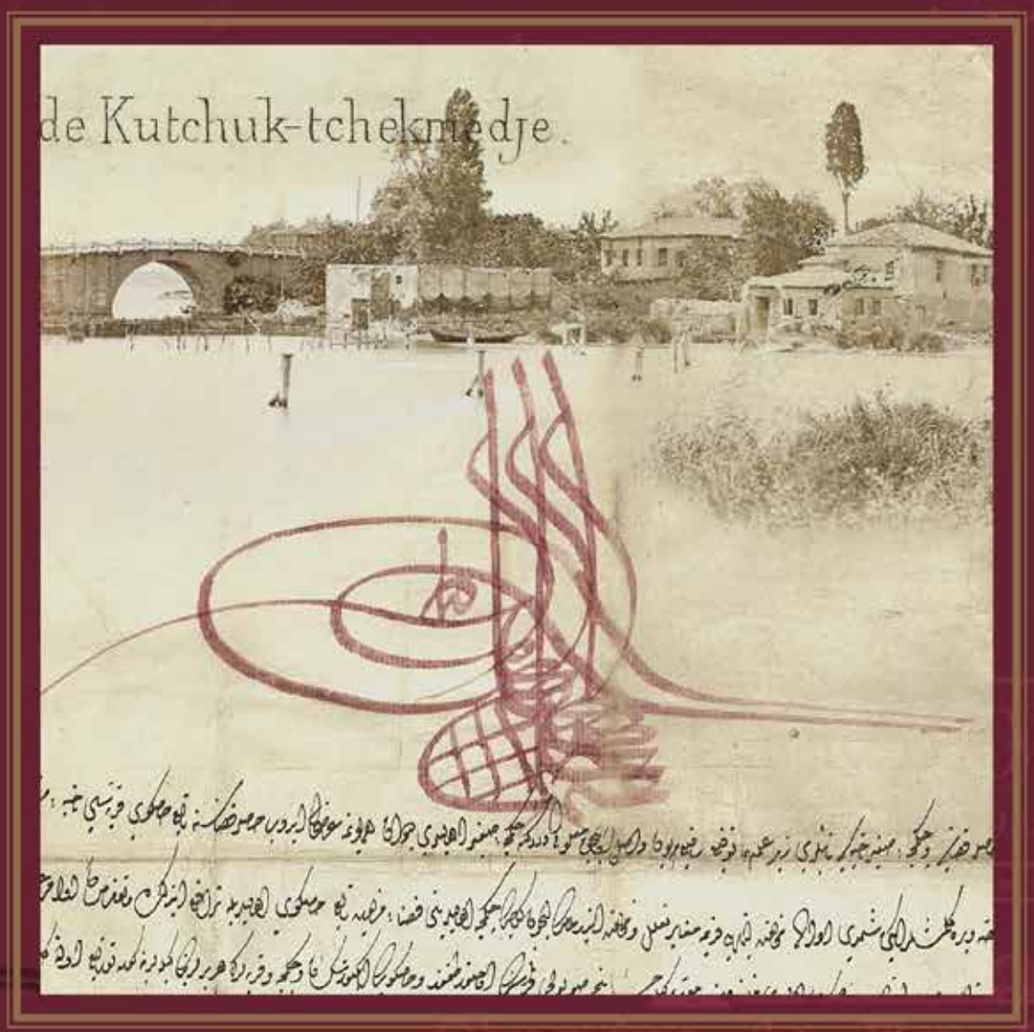

KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ

Küçükçekmece, 1860'ların sonu

İmtiyaz Sahibi
Küçükçekmece Belediye Baskanı Kemal ÇEBİ

Yayın Koordinatörü
Güney ÖZKILINÇ

Hazırlayan - Editör
Mehmet M. POLAT

Grafik Tasarım Koordinatörü
Duygu YENİCİ

Tasarım
Aytunç AKA

Yapım Koordinatörü
Sema POLAT

Son Okuma
Suat Hayri KÜÇÜK

Osmanlıca Çeviri ve Sadeleştirmeler
Ayhan ÖZYURT
Eyüp IŞIK
Erkan KIRIN

Fransızca Çeviriler
Başak BIÇAK

İngilizce Çeviriler
Akıner YOZGAT

Bütün hakları sınırlıdır.
Yapılacak alıntılar ve görsel kullanımlar Küçükçekmece Belediyesi ve eser/hak sahiplerinin ancak yazılı izinlerine tabidir.

Küçükçekmece Belediyesi Kültür Yayınları

www.kucukcekmece.istanbul
444 4 360

KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ

İÇİNDEKİLER

01 **SAVAŞLAR VE MUHACİRLER** 10
Kırım Savaşı ve Sonrasına Ait Belgeler 20
93 Harbi ve Sonrasına Ait Belgeler 36
Balkan Savaşları - 1. Dünya Savaşı ve Sonrasına Ait Belgeler 62

02 **DEMİRYOLU VE KÜÇÜKÇEKMECE** 76

03 **KÜÇÜKÇEKMECE MENZİLİ** (Konak Yeri) 130

04 **TARİHE TANIKLIK EDEN YAPILAR** 172

05 **ÇİFTLİKLER** 206

06 **ÇOKKÜLTÜRLÜ İLÇENİN İDARİ BELGELERİ** 260

07 **HALKALI ZİRAAT MEKTEBİ** 318

08 **KİBRİT FABRİKASI** 358

09 **GÖL VE AVCILIK** 402

KADİM KENTİN GÜNCEL BELLEĞİ

İnsan içine doğup büyüdüğü toplumun tarihini bilirse günü anlar ve geleceği inşa eder.
Toplumun belleği olarak tarihi bilmek tarihe maruz kalmamak için de yaşamsal değerdedir. İşte tam da bu anlayışla Küçükçekmece'de belleğimizi tazeleyecek bir çalışma hazırlamak istedik. Bir Kentin Belleği: Osmanlı Dönemi Belgelerinde Küçükçekmece adlı bu eser, kökleri kadim zamanlara dek uzanan bir medeniyetin bilgi hazinelerini sizlere sunacak. Kültürümüzün kültürel DNA'sını içeren çalışmamızda size sunduğumuz belgeler, kitaplar, haritalar, gravürler, resimler ve fotoğraflar da toplumsal belleğimizin oluşumunda önemli kodlar ve yapı taşları barındırmaktadır.
Kadim zamanların tanığı olan bu belgelerde, Küçükçekmece'nin Osmanlı dönemindeki çokkültürlü gündelik yaşamı hakkında spesifik bilgilere ulaşıyor, farklı kimliklerin birlikte yaşamasının ipuçlarını, devletin topluluklarla ve bireylerle ilişki tarzı, devlet katındaki yazışmaları ve gündelik yaşama dair kıymetli fark yaratan detayları okuyacaksınız.

Küçükçekmece'ye dair bilinmeyen pek çok detayın anlatıldığı bu kitapta, toplumumuzun geçmişte ne türden sorunlarla karşılaştığı ve sorun çözme yöntemlerini de okuma fırsatı bulacaklar.
Ayrıca, Küçükçekmece'nin ruhunu, çokkültürlülüğünü, tarihe tanıklık eden yapılarını, sefere çıkan Osmanlı ordusunun Küçükçekmece'den geçişini ya da istilaya gelen Rus ordusunun ilçeyi yakıp yıkmasını, demiryolunun yanındayken ilçenin istasyonsuz geçen uzun yıllarını ve ilçeye akın akın gelen muhacirleri de görecekler.

Küçükçekmecemize kazandırdığımız bu kıymetli çalışma ile Küçükçekmece'nin kent belleğine de anlamlı bir katkı sunmuş olmayı umuyoruz...

Saygılarımla,

Kemal ÇEBİ
Belediye Başkanı

BELGELER BİZE NELER ANLATIYOR?

Tarih bir toplumun belleğidir. Tarihini bilmeyen toplumu, belleğini yitirmiş insana benzetebiliriz. Aslında biz yapılan bu çalışma ile bazı konularda belleğimizin tazelendiğini düşünüyoruz. Araştırmalar esnasında, geçmişe dair kapıları açarken kullandığımız kodların büyük bir kısmını, Osmanlı arşivi dediğimiz devasa büyüklükteki bilgi hazinesinden sağlıyoruz. Aslında Osmanlı belgelerinde toplumumuzun geriye dönük DNA bilgilerinin muhafaza edildiğini söyleyebiliriz. Yine araştırmalarda başvurduğumuz yurt dışındaki arşivler, tarihi kitaplar, haritalar, gravürler, resimler ve fotoğraflar da toplumsal belleğin oluşumunda önemli kodlar ve yapı taşları barındırmaktadır.

Peki bu belgeler bize neler anlatıyor? Toplumsal DNA bilgilerimiz bize neler söylüyor?
Geçmiş zamanların şahidi olan bu belgelerde, Küçükçekmece'nin Osmanlı dönemindeki çokkültürlü yaşamı hakkında önemli bilgilere ulaşıyor, birlikte yaşam sürdürmenin ipuçlarını, Osmanlı vatandaşlarıyla devlet arasındaki ilişkileri, devletin yüksek mevkilerindeki yazışmaları ve günlük hayata dair pek çok detayı karşımızda görüyoruz.

Üzerine herhangi bir yorum katmadan, okuyucunun kitaptaki belgelerin izini sürerek, kendi iç dünyasında bir sonuca varması ve kafasında Küçükçekmece ile ilgili bir resim oluşturmasıydı esas amacımız.

Her bölümde Küçükçekmece ile ilgili farklı konuların anlatıldığı çalışmada, kısa bir giriş yazısından sonra ilçeyle ilgili belgeleri okuyanlar, sadece Küçükçekmece değil genel hatlarıyla konu hakkında da bilgi sahibi olacaklar. Örneğin Küçükçekmece menzili (konak yeri) anlatılırken, Osmanlı Devleti'nin haberleşme, yol sistemi ve savaş lojistiği hakkında bilgi sahibi olacakları gibi, Küçükçekmece'nin çiftlikleri bölümünde, Osmanlı dönemindeki İstanbul'un gıda sorununun nasıl çözüldüğüne dair bazı önlemler de görecekler.

Belgeleri takip eden okuyucular Küçükçekmece'nin geçmişine dair ruhunu, çokkültürlü oluşunu, tarihe tanıklık eden yapılarını, sefere çıkan Osmanlı ordusunun Küçükçekmece'den geçişini ya da istilaya gelen Rus ordusunun ilçeyi yakıp yıkmasını, demiryolunun yanındayken ilçenin istasyonsuz geçen uzun yıllarını ve ilçeye akın akın gelen muhacirleri de görecekler.

Yaptığımız bu çalışmayla, Küçükçekmece'nin kent belleğine de anlamlı bir katkı sunduğumuzu düşünüyor, bizlere verdikleri destek nedeniyle Küçükçekmece Belediye Başkanı Sayın Kemal Çebi'ye şükranlarımızı sunuyoruz.

Mehmet M. POLAT
Hazırlayan-Editör

SAVAŞLAR VE MUHACİRLER

Göç eden muhacirler, Balkan Savaşı sonrası

Savaş şartlarında hayatta kalabilmek, sonrasında evinden, yurdundan göçe zorlanmak, yollarda perişan olup her türlü zorluğa rağmen güvenli bir bölgeye ulaşmak ve ulaşılan bu bölgede kendine yeni bir hayat çizmek... İşte muhacirlik böyle bir şey... İçine sığışacağın bir ev ya da bir oda, şanslıysan karnını doyuracağın bir iş ya da bir araziye sahip olmak. Muhacir olarak bu aşamaların hepsinde başarılı olabilirsen hayatta kalabilir ve yine şansın yardım etmişse ailenle birlikte hayatını sürdürebilirsin.

19. VE 20. YÜZYILDA, GELDİKLERİ YERLER VE KAÇTIKLARI SAVAŞLAR FARKLI OLSA DA KÜÇÜKÇEKMECE'YE ULAŞAN TÜM MUHACİRLERİN ORTAK HİKÂYESİ BÖYLE BAŞLIYORDU.

Niğbolu Kalesi'nin teslimi, 4 Temmuz 1877, Nikolay Dmitriev-Orenburgsky

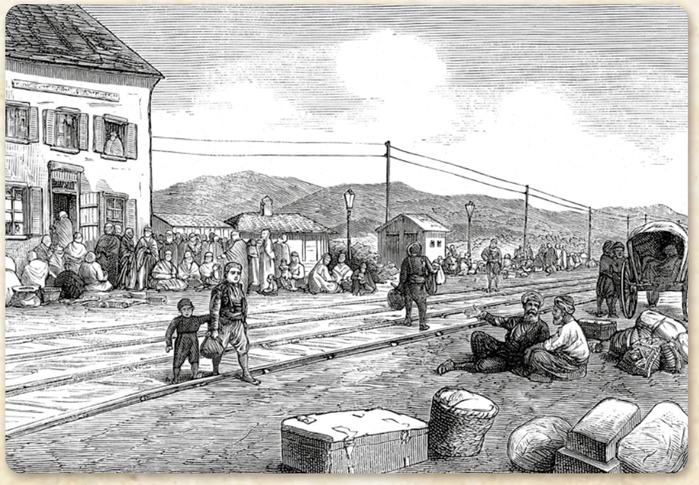

Muhacirler istasyonda, 1877-78 Rus Savaşı

Bizans döneminde İstanbul'un güvenliği için ön karakol görevindeki Küçükçekmece, fetihten sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgedeki egemenliği arttıkça, merkeze en yakın ve en güvenli yerleşim alanı haline geldi. Çok önemli bir geçiş noktası olan Küçükçekmece, yükseliş döneminde büyük zaferler için İstanbul'dan sefere çıkan Osmanlı ordularını uğurladı. Çöküş döneminde ise yine İstanbul'un savunma hattının son parçası olarak, önce müttefik güçleri sonra da düşman ordularını karşıladı.

Sivastopol Kuşatması, Franz Roubaud

1853-56 Kırım Savaşı'nda, Ruslara karşı Osmanlı Devleti ile beraber savaşa giren İngiliz ve Fransız kuvvetleri İstanbul'a gelmiş, bir kısmının konaklama ve iaşe ihtiyaçları Küçükçekmece ve çevresinden karşılanmıştı. Yüzyıllar sonra bu topraklara Osmanlı askeri olmayan yabancı birlikler ayak basmış, dostluk gereği ihtiyaçları giderilmiş ve savaş sonunda yeni misafirlerimiz, Kırım'dan gelmeye başlayan muhacirler olmuştu.

1853-56 Kırım Savaşı, İlüstrasyon London News

1853-56 Kırım Savaşı

1853-56 Kırım Savaşı

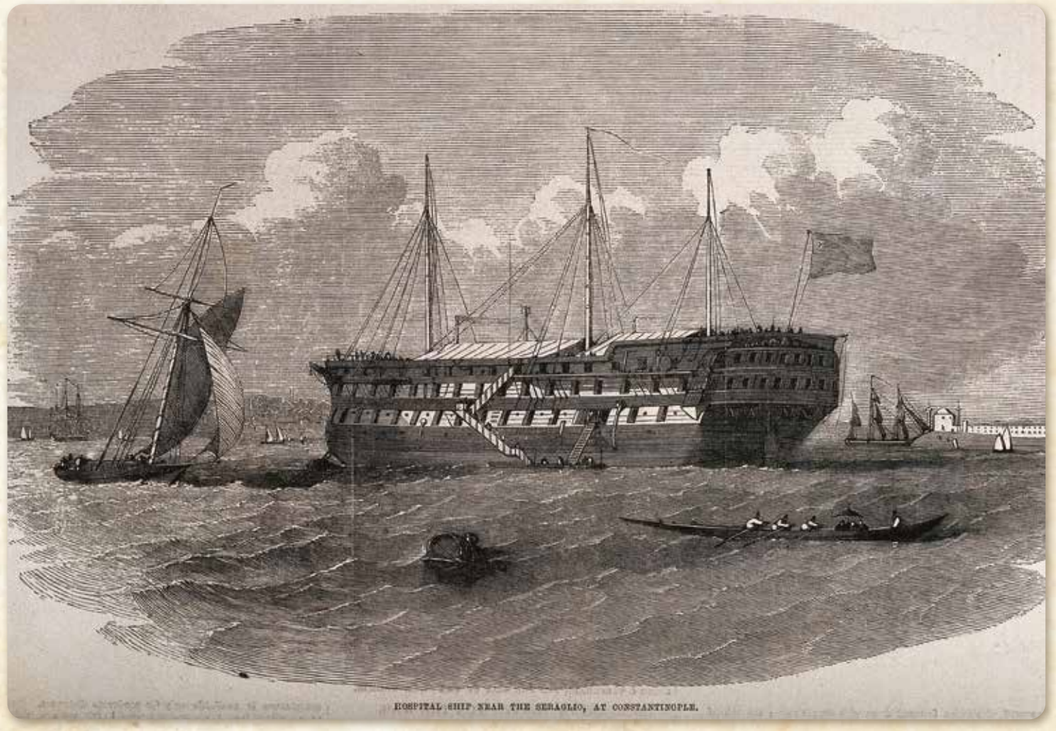

İngiliz hastane gemisi İstanbul'da, Gravür 1853-56 Kırım Savaşı

Plevna yakınlarındaki Grivitsky tabyası, Nikolay Dmitriev-Orenburgsky

1877-78 Rus Savaşı

1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı Küçükçekmece için tam bir yıkımdı. Trakya üzerinden gelen Rus ordusu şehrin son savunma hattı olan Küçükçekmece'yi aşıp Yeşilköy önlerine kadar gelmiş ve devletin yok olma tehlikesine karşı oldukça ağır şartları olan Ayastefanos Antlaşması yapılmıştı. Ancak bu savaşta Küçükçekmece ve çevresine yerleşen Rus birlikleri, evler ve çiftlikleri âdeta talan etmiş, yağmalamış, halka zulmederek göç ettirmişti. Savaş sonunda geri çekilirken, kendileriyle işbirliği içinde olan bir kısım gayrimüslim toplulukla beraber pek çok evi ve çiftliği yakıp, Küçükçekmece'yi âdeta harabeye çevirip, bir daha eski haline gelemeyecek kadar zarar vermiştir.

Ayastefanos Antlaşması, 3 Mart 1878, illüstrasyon London News

KÜÇÜKÇEKMECE ÇEVRESİNDEKİ RUS BİRLİKLERİ

Rus savaşından sonra Balkanlar bir daha huzurlu günler göremediği için Rumeli'den göç durmamış, gelenler uygun çiftliklere yerleştirilmiş ya da Küçükçekmece çevresinde zamana yayılacak şekilde yeni yerleşim alanları oluşturulmuştur.

Göçler sonrasında büyük trajediler yaşanmış, devlet yüzbinlerce insanı hayatta tutmak ve iskân etmek için, o dönemin şartları göz önüne alındığında, sorunlarla dolu ciddi ve çok büyük bir organizasyona girişmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise Küçükçekmece ve çevresine Yunan, Fransız ve İngiliz kuvvetlerinin gelmesiyle işgalin tüm ağırlığı hissedilmiş, yerli halk ve resmî görevliler üzerinde ciddi baskılar oluşmuştur.

Küçükçekmece özellikle Kırım Savaşı'ndan bugüne kadar muhacirlerin ve köylerini bırakıp gelen yerli göçmenlerin yurdu olmuştur. Göçler ve göçmen akımı zaman zaman artmış, azalmış, durulmuş ancak hep devam etmiştir.

Türk muhacirler İstanbul'da, Balkan Savaşı sonrası

Türk muhacirler İstanbul'da, Balkan Savaşı sonrası

Göç eden muhacirler, Balkan Savaşı sonrası

Geri çekilen Osmanlı ordusu / Balkan Savaşı - L'illustration No: 3639 23 Kasım 1912

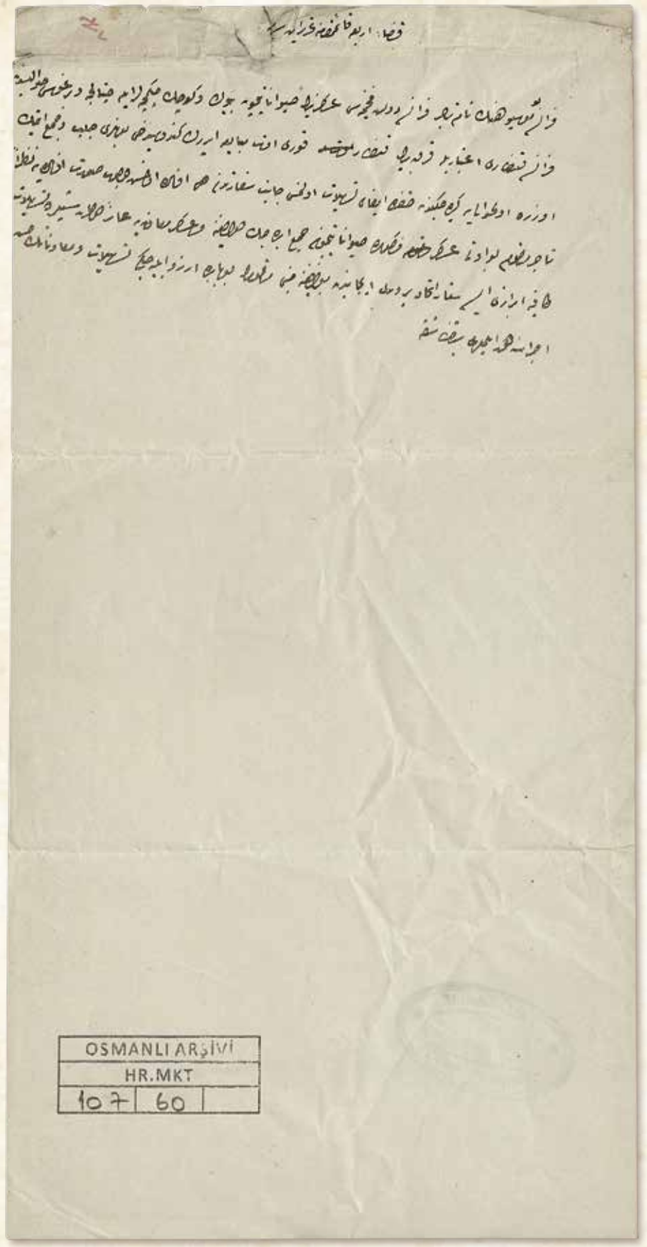

KIRIM SAVAŞI VE SONRASINA AİT BELGELER

Kazâ-i Erbaa Kaymakamına Tahrîrât-ı Sâmiye

Yazıla

Fransalu Mösyö Henk nâm tâcir Fransa devlet-i fahîmesi asâkirinin hayvânâtıyçün Büyük ve Küçük Çekmeceler ile Çatalca ve Bergos havâlîsinden Fransa kantarı i'tibârıyla kırk bin kantar kuru ot mübâya'a ederek kendüsi dahi bunları celb ü cem' etmek üzere ol havâlîye gideceğinden hakkında îfâ-yı teshîlât olunması cânib-i sefâretden ifâde olunmuş olup sûret-i ifâdeye nazaran tâcir-i merkûm bu otu asâkir-i mezkûre hayvânâtıyçün cem' edecek olduğuna ve asâkir-i mu'âvineye âid olan şeylerde teshîlât-ı kâfiye ibrâzı ise şi'âr-ı ittihâd-perverî îcâbından bulunduğuna mebnî mesfûra bu bâbda arzu eyleyeceği teshîlât ve mu'âvenâtın hüsn-i icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka. [19 Şaban 1271]

Çatalca Kaymakamına Sadaret Makamının Yazısı

Yazılsın

Fransız Mösyö Henk isimli tüccar Fransa Devleti askerlerinin hayvanları için Büyük ve Küçük Çekmeceler ile Çatalca ve Burgaz havalisinden Fransa kantarı itibarıyla kırk bin kantar kuru ot satın alacağı ve kendisi de bunları toplamak üzere o bölgeye gideceğinden elçilik tarafından şahsına kolaylık gösterilmesi ifade edilmiştir. Bu ifadeye nazaran adı geçen tüccarın bu otu Fransız askerlerinin hayvanları için toplayacağı anlaşılmaktadır. Devletimize yardım eden askerlere ait olan hususlarda olabildiğince kolaylık sağlanması dostluk gereğidir. Bu nedenle adı geçen tüccarın ilgili konuda arzu eyleyeceği kolaylık ve yardımların icrasına gayret etmeniz rica olunur.
7 Mayıs 1855

BOA.HR.MKT. 107_60

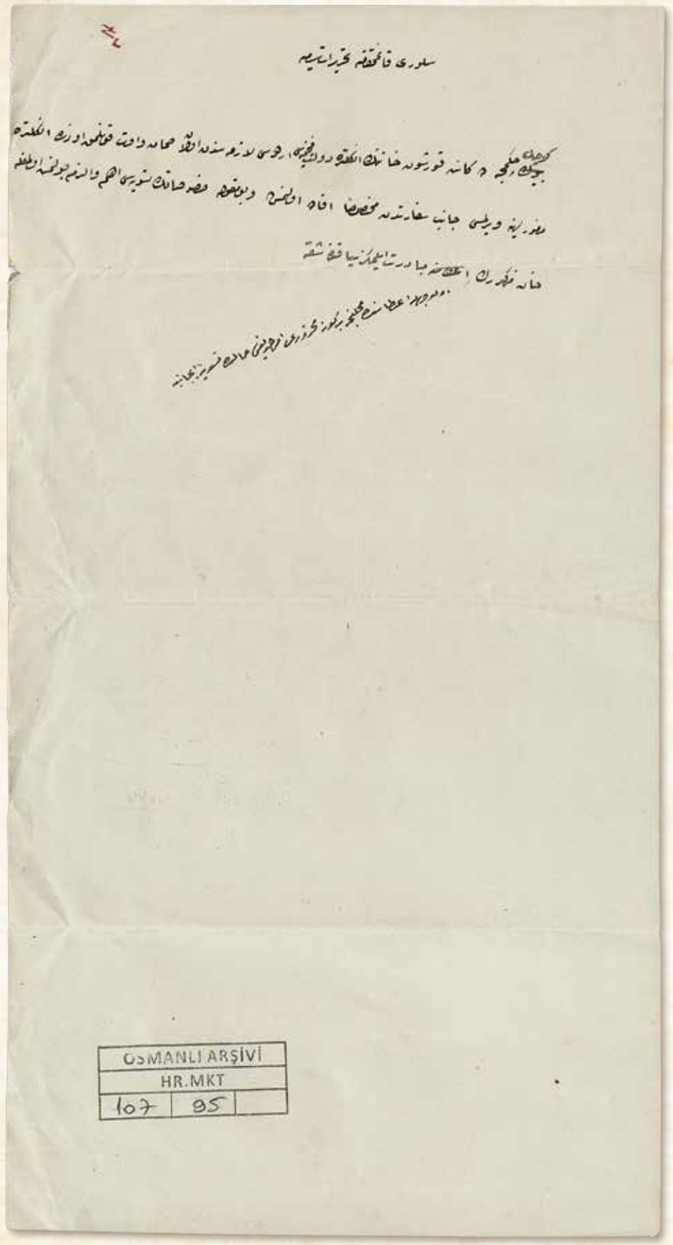

Silivri Kaymakamına Tahrîrât-ı Sâmiye

Yazıla

Küçükçekmece'de kâin Kurşun Hanı'nın İngiltere devlet-i fahîmesi ordusu lâzımesinden olan saman ve ot konulmak üzere İngiltere memûrlarına verilmesi cânib-i sefâretden mahsûsan ifâde olunmuş ve bu makûle husûsâtın tesviyesi ehemm ü elzem bulunmuş olmağla han-ı mezkûrun ol vechile i'tâsında mahallince bir gûne mahzûru olmadığı hâlde tesviye-i îcâbına mübâderet eylemeniz siyâkında şukka. [21 Şaban 1271]

BOA.HR.MKT. 107_95

Sadaret Makamından Silivri Kaymakamına Yazılan Yazı

Yazılsın

Küçükçekmece'deki Kurşun Hanı'nın İngiliz ordusunun ihtiyacı olan saman ve ot konulmak üzere İngiltere memurlarına verilmesi elçilikten özellikle ifade olunmuştur. Bu gibi hususların yerine getirilmesi önemli ve gerekli olduğundan, hanın verilmesinde mahallince bir sakınca yoksa gereğinin yapılması rica olunur.
9 Mayıs 1855

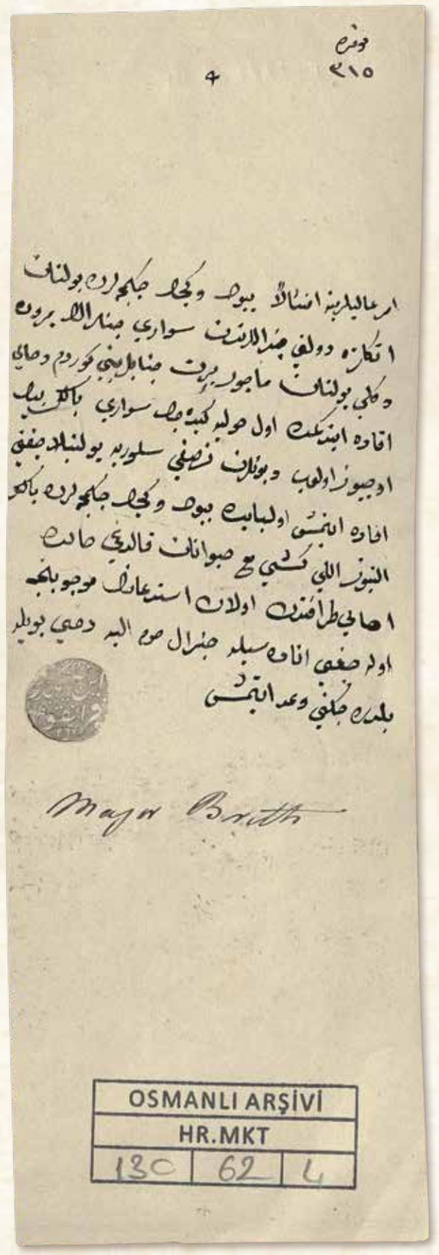

Numara: 315

Emr-i âlîlerine imtisâlen Büyük ve Küçük Çekmecelerde bulunan İngiltere devleti cenerallerinden süvârî ceneralin berüde vekîli bulunan Macör Birth cenâblarını gördüm ve hâli ifâde etdikde ol havâlîye gidecek süvârî yalnız bin üç yüz olup ve bunların nısfı Silivri'ye yollanılacağını ifâde etmiş. Ol bâbda Büyük ve Küçük Çekmecelerde yalnız altı yüz elli kişi ma'a hayvânât kaldığı hâlde ahâlî tarafından olan istid'ânın mevcûbunca olacağı ifâdesiyle ceneral-i mûmâ-ileyh dahi böyle bildireceğini va'd etmiş. [14 Rebîulâhir 1272]

Franko

Numara: 315

Yüce emirlerinize uyarak Büyük ve Küçük Çekmecelerde bulunan İngiltere Devleti süvari generalinin buradaki vekili Majör [Binbaşı] Birth cenaplarını gördüm ve durumu ifade ettim.

Süvari generali, *"Bu bölgeye yalnız bin üç yüz süvari gideceğini bunlardan yarısının Silivri'ye yollanacağını"* belirtmiş. Majör [Binbaşı] Birth, bu durumda Büyük ve Küçük Çekmecelerde hayvanlarıyla birlikte yalnız altı yüz elli süvari kalacağını, böylece ahalinin isteğinin de yerine getirilmiş olacağını ifade etti. Generale de konuyu bu şekilde aktaracağına söz verdi.
24 Aralık 1855

Mühür (Franko)

BOA.HR.MKT. 130_62

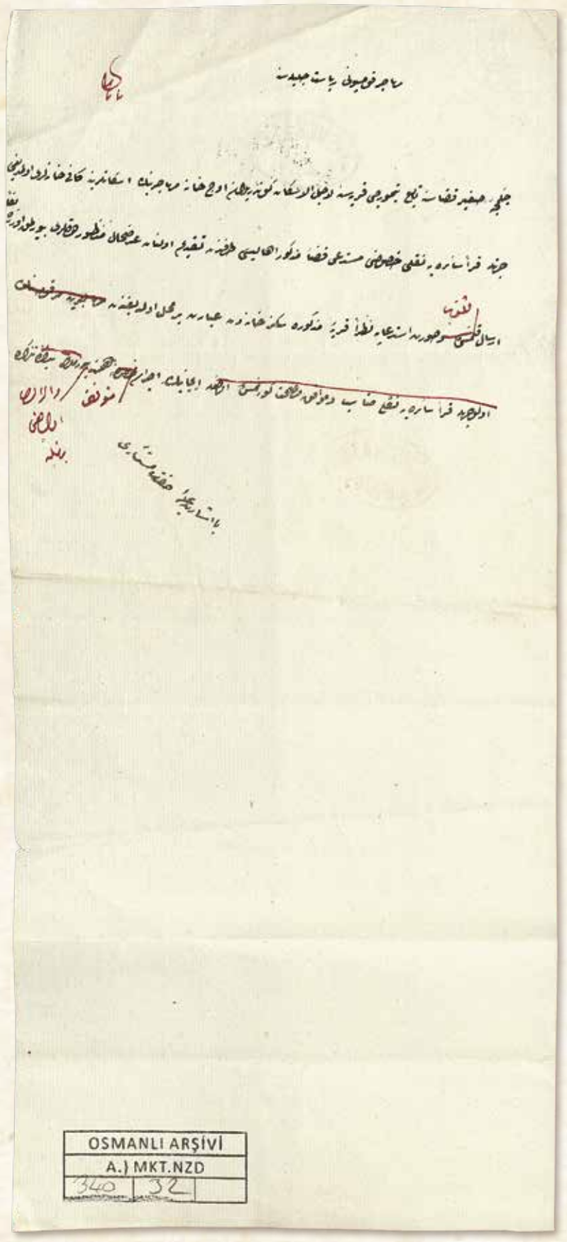

BOA.A.MKT.NZD. 340_32

Muhacir Komisyonu Riyâset-i Celîlesine

Yazıla

Çekmece-i Sağîr Kazâsı'na tâbi' Timürci Karyesi'ne li-ecli'l-iskân gönderilen üç hâne muhâcirînin iskânlarına kâfî hâneleri olmadığı cihetle kurâ-i sâireye nakli husûsunu müsted'î kazâ-i mezkûr ahâlîsi tarafından takdîm olunan arzuhâl manzûr-ı devletleri buyrulmak üzere leffen irsâl kılındı. Suret-i istid'aya nazaran karye-i mezkûre sekiz hâneden ibâret bir mahal olduğundan îcâbının icrâsı mütevakkıf-ı himmet-i vâlâları olduğu beyânıyla tezkire. [11 Receb 1277]

Bâ-işâret-i aliyye-i hazret-i müsteşârî

Muhacir Komisyonu Başkanlığı'na

Yazılsın

Küçükçekmece kazasına bağlı Demirciköyü'ne iskân edilmek üzere gönderilen üç hane göçmenin yerleştirilmeleri için yeterli haneleri olmadığından başka köylere nakledilmesini talep eden ahalinin takdim ettikleri dilekçe tarafınızdan incelenmek üzere gönderilmiştir.

Dilekçeye göre Demirciköyü sekiz haneden ibaret bir yer olduğundan, gereğinin yapılması rica olunur.
23 Ocak 1861

Müsteşar hazretlerinin yüce işaretleriyle

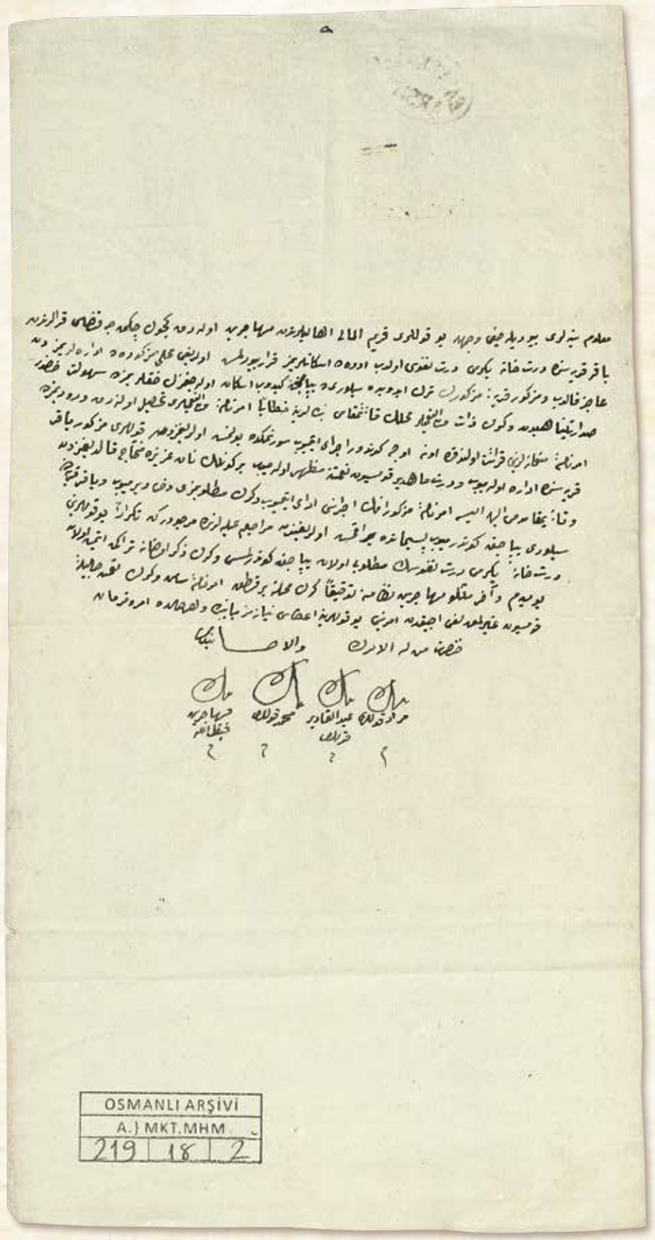

Ma'lûm-ı seniyyeleri buyrulacağı vechile bu kulları Kırım Elmalı ahâlîlerinden muhâcirîn olarak Küçükçekmece Kazâsı kurâlarından Bakır Karyesi'nde dört hâne yirmi dört nüfûs olup orada iskânlarımız karâr buyrulmuş olduğu mahall-i mezkûrede idârelerimizden âciz kalup ve mezkûr karye-i mezkûru terk edüp de Silivri'de yapacuk gidüp iskân olacağımızın haklarımızda sühûlet, huzûr Sadâret-penâhîden ve gerek zât-ı veliyyü'n-ni'amîler mahallin kaymakamı bendelerine hitâben emirnâme-i veliyyü'n-ni'amîleri tahsîl olunarak vürûdumuzda emirnâme-i mün'imâneleri kırâ'et olundukda on üç gündür icrâ etmeyüp sürünmekde bulunmuş olduğumuzdan kulları mezkûr Bakır Karyesi'nde idâre olamayup dört mâhdır komisyon ni'metine mazhar olamayup bir günlük nân-ı azîze muhtâc kaldığımızdan ve kaymakam-ı mûmâ-ileyh ise emirnâme-i mezkûrenin icrâsını edâ etmeyüp ve gerek matlûbumuzu dahi vermeyüp ve Bakır Karye'den Silivri[ye] yapacuk göndermeyüp pesmânde bırakmış olduğundan merâhim-i aliyyelerinden mercûdur ki tekrâren bu kullarını dört hâne yirmi dört nüfûsun matlûbu olan yapacuk gönderilmesi ve gerek zikrolunan terâküm etmiş olan yevmiyem[iz] ve âhar misillü muhâcirîn nizâmına tevfikan gerek mahalline bir kıt'a emirnâme-i sâmî ve gerek ni'met-i celîle-i komisyon kayrılmaklığı açıkdan emrini bu kullarına i'tâsı niyâzımız miyânında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrin ve'l-ihsânındır.
Fî 4 Za. 1277

Bende
Muhâcirîn Feyzullah

Bende
Mehmed kulları

Bende
Abdülkadir kulları

Bende
Murad kulları

BOA.A.MKT.MHM. 219_18

Bilindiği üzere bizler Kırım Elmalı ahalilerindeniz. Göçmen olarak dört hane, yirmi dört nüfus Küçükçekmece kazası köylerinden Bakırköy'deyiz. Yerleşmemize karar verilen bu bölgede idaremizden aciz kalmış durumdayız. Bakırköy'ü terk edip de bir an önce Silivri'ye gidip yerleştirilmemiz ve bize kolaylık gösterilmesi için gerek Sadaret makamından gerekse tarafınızdan kaza kaymakamına emir verildiği halde on üç gündür uygulanmadığı için sürünmekteyiz.

Bizler Bakırköy'de idare edemiyoruz. Dört aydan beri komisyonun nimetine mazhar olamadık. Bir günlük ekmeğe bile muhtacız. Kaymakam ise emirleri uygulamamakta, istediklerimizi de vermemektedir. Bizi bir an önce Bakırköy'den Silivri'ye göndermeyip geride bırakmıştır. Dört hane yirmi dört nüfus olan bizlerin bir an önce gönderilmemiz ve birikmiş olan günlüklerimizin karşılanması hususunda gerek bölge yöneticilerine gerekse komisyona hitaben birer adet emir yazılarak biz kullarına verilmesini yüce merhametinizden niyaz ederiz. Emir, ferman ve ihsan efendimiz hazretlerinindir.
14 Mayıs 1861

Göçmenlerden

Feyzullah

Mehmed

Abdülkadir

Murad

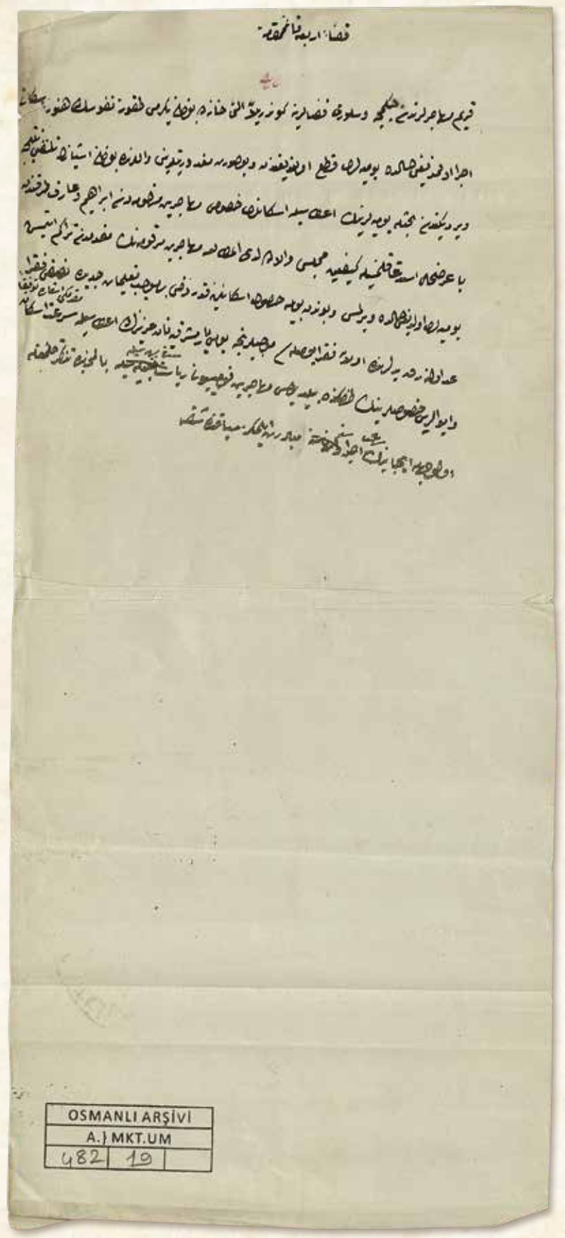

Kazâ-i Erbaa Kaymakamlığı'na

Yazıla

Kırım muhâcirlerinden Çekmece ve Silivri kazâlarına gönderilen altı hânede bulunan yirmi dokuz nüfûsun henüz iskânı icrâ olunmadığı hâlde yevmiyeleri kat' olunduğundan ve bu sûret mağdûriyetlerini ve ellerinde bulunan eşyânın telefini netîce verdiğinden bahsle yevmiyelerinin i'tâsıyla iskânları husûsu muhâcirîn-i merkûmeden İbrahim ve Arif tarafından bâ-arzuhâl istid'â kılınmasıyla keyfiyet Meclis-i Vâlâ'da lede'l-mütâla'a muhâcirîn-i merkûmenin mukaddemden terâküm etmiş yevmiyeleri olduğu hâlde verilmesi ve bundan böyle husûl-i iskânlarına kadar dahi ber-mûceb-i ta'lîmât-ı cedîde nısfî fukarâ addolunarak yedlerinde olan fukarâ pusulası mûceblerince yevmî yarımşar kıyye nân-ı azîzin i'tâsıyla mukaddemki iş'âra tevfîkan sür'at-i iskân ve îvâları husûslarının tarafınıza bildirilmesi Muhâcirîn Komisyonu Riyâset-i behiyyesiyle bi'l-muhâbere tezekkür kılınmağla ol vechile îcâbının sür'at-i icrâsına mübâderet eylemeniz siyâkında şukka. [29 Zilhicce 1277]

BOA.A.MKT.UM. 482_19

Çatalca Kazası Kaymakamlığı'na

Yazılsın

Kırım muhacirlerinden Çekmece ve Silivri kazalarına gönderilen altı hanede toplam yirmi dokuz nüfus henüz yerleştirilmemelerine rağmen gündeliklerinin kesildiğini, bu durumun ise mağduriyetlerine ve ellerindeki eşyaların telef olmasına yol açtığını bildirerek gündeliklerinin verilmesi ve yerleştirilmeleri hususu bu muhacirlerden İbrahim ve Arif tarafından dilekçeyle talep edilmektedir.

Konu Meclis-i Vâlâ'da görüşülmüştür. Muhacir Komisyonu Başkanlığı ile haberleşilerek; bu muhacirlerin birikmiş yevmiyeleri varsa verilmesi ve bundan böyle iskânlarına kadar da yeni talimat uyarınca yarı fakir sayılarak ellerinde bulunan fakirlik pusulası gereği günlük yarımşar okka ekmek verilmesi ve önceki direktiflere uygun olarak süratle yerleştirilip barındırılmalarına karar verilmiştir. Gereğini bu şekilde acele olarak yerine getirmeniz rica olunur.
8 Temmuz 1861

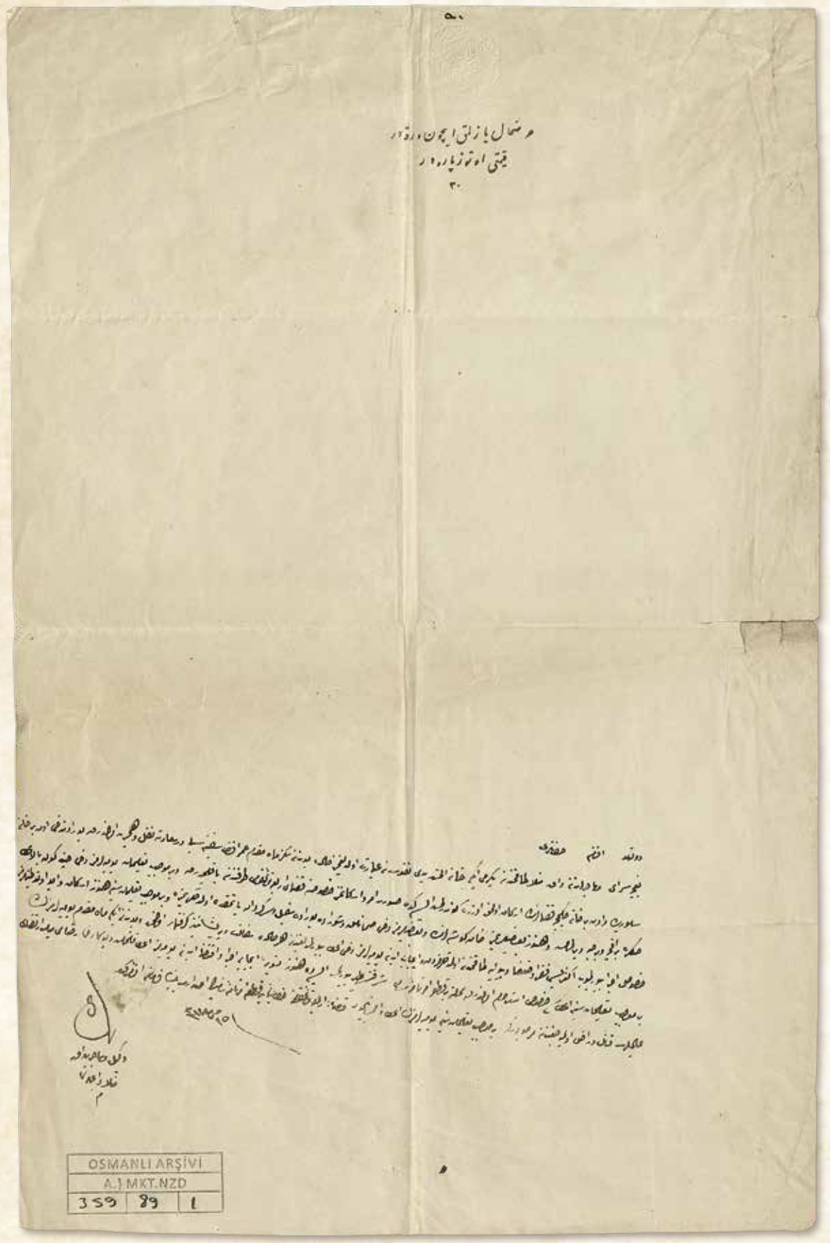

Devletlü efendim hazretleri,

Bağçesaray muhâcirlerinden ve Ak Molla takımından yirmi iki hâne altmış yedi nüfûsdan ibâret olduğumuz hâlde bundan sekiz mâh mukaddem Ömer Efendi sefînesiyle Dersadet'e nakl ü hicret olunduk. Buradan dahi on bir hâne Silivri ve on bir hâne Çekmece kazâlarında iskân olunmak üzere gönderilmiş isek de sûret-i emr ü iskânımız husûsuna kazâ-i Erbaa kaymakamı tarafından bakılmayarak ve ber-mûceb-i ta'lîmât yevmiyelerimiz dahi çend gün bi'l-i'tâ sonra bir akçe ve bir habbe verilmemiş ve henüz ba'zılarımız han köşelerinde ve ba'zılarımız dahi samanlık ve şurada burada sefîl ü ser-gerdân yatmakda olduklarımıza ve ber-mûceb-i ta'lîmât-ı seniyye henüz iskân ve îvâ ve tavtînlerimiz husûsu icrâ buyrulmayup ekserîsi fukarâ ve zu'afâ ve bî-vâye takımından olduklarımızdan îcâb eden yevmiyelerimiz dahi i'tâ buyrulmadığından her hâlde sefâlet ü perîşâniyete giriftâr olunmuş ve bundan iki mâh mukaddem yevmiyelerimizin ber-mûceb-i ta'lîmât-ı seniyye i'tâsı husûsu istirhâm olunarak mahalline bir kıt'a emirnâme-i sâmî şeref-tastîr buyrulmuş ise de henüz tesviye-i îcâbı icrâ ve iktizâ eden yevmiyemiz i'tâ kılınmamış ve buna dahi rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı âlîleri râzı olmayacağından mercûdur ki ber-mûceb-i ta'lîmât-ı seniyye yevmiyelerimizin i'tâ ve ihsânıyçün kazâ-i Erbaa kâymakamına bir kıt'a emirnâme-i sâmînin ısdârı bâbında fermân efendimindir. Fî 15 Muharrem sene [1]278

Vekîl-i Muhâcirîn-i Ak Molla dâ'îleri

Devletli Efendim Hazretleri;

Bahçesaray göçmenlerinden ve Ak Molla takımından yirmi iki hane altmış yedi nüfustan ibaret olarak bundan sekiz ay önce Ömer Efendi gemisiyle Dersaadet'e nakledildik. Buradan da on bir hane Silivri ve on bir hane Çekmece kazalarında iskân edilmek üzere gönderildik. Ancak yerleştirilmemiz konusunda Çatalca kaymakamı tarafından gerekli ilgi gösterilmedi.

Talimat doğrultusunda verilmesi gereken gündeliklerimiz bile birkaç gün verildi. Sonra bir akçe ve bir buğday tanesi bile verilmedi. Henüz bazımız han köşelerinde ve bazılarımız samanlıklarda ve şurada burada sefil ve perişan hâlde yatmaktayız.

Padişahın talimatı uyarınca yerleştirilmemiz, barınmamız ve toprak edinmemiz gerekirken bunlar henüz gerçekleştirilmedi. Göçmenlerin pek çoğu fakir, güçsüz ve kimsesiz takımından olduklarından zorunlu gündeliklerimiz bile verilmedi. Bu durumda sefil ve perişan bir duruma düştük.

Bundan iki ay önce gündeliklerimizin talimatlar uyarınca verilmesi için ilgili makama bir adet emir yazılmışsa da henüz gereği yerine getirilmemiş ve gündeliklerimiz ödenmemiştir. Bu duruma siz yüce efendimiz razı olmayacağından talimatname ile belirlenen gündeliklerimizin verilmesi için Çatalca kaymakamına hitaben bir emir göndermeniz hususunu arz ederim.
23 Temmuz 1861

Ak Molla Göçmenleri Vekili
Duacınız

BOA.A.MKT.NZD. 359_89

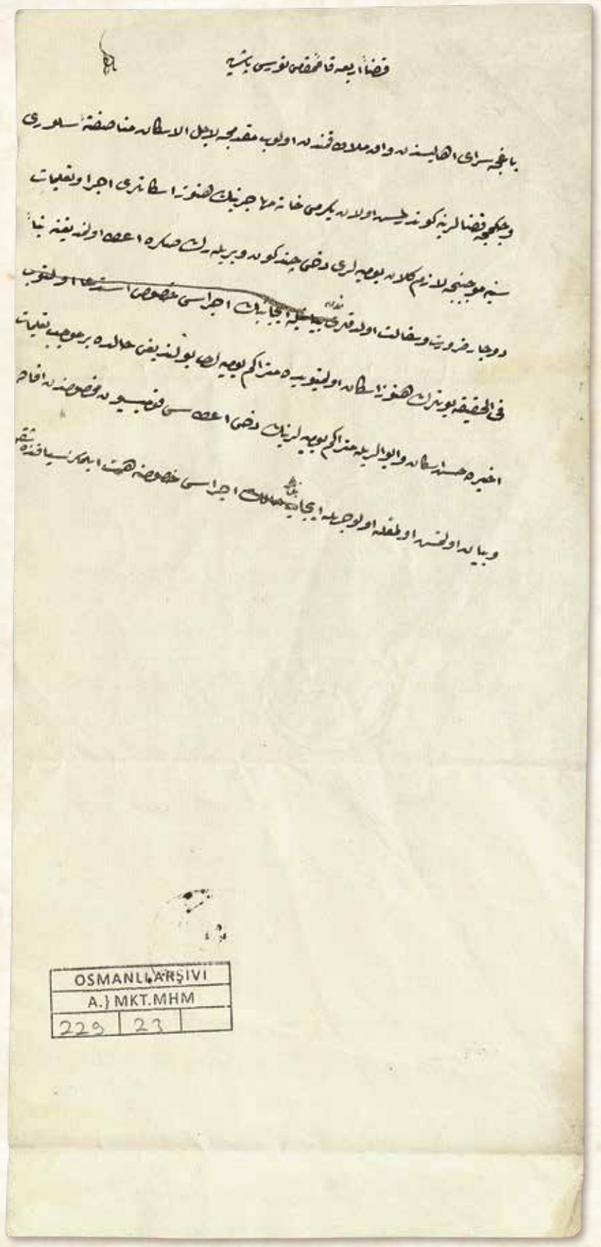

BOA.A.MKT.MHM. 229_23

Kaza-i Erbaa Kaymakamı Nevres Paşa'ya

Yazıla

Bağçesaray ahâlîsinden ve Ak Molla takımından olup mukaddemce li-ecli'l-iskân münâsafeten Silivri ve Çekmece kazâlarına gönderilmiş olan yirmi hâne muhâcirînin henüz iskânları icrâ ve ta'lîmât-ı seniyye mûcebince lâzım gelen yevmiyeleri dahi çend gün verilerek sonra i'tâ olunmadığına binâen düçâr-ı zarûret ü sefâlet olduklarından fi'l-hakîka bunların henüz iskân olunmayup da müterâkim yevmiyeleri bulunduğu hâlde ber-mûceb-i ta'lâmât-ı ahîre hüsn-i iskân ve îvâlarıyla müterâkim yevmiyelerinin dahi i'tâsı komisyon-ı mahsûsundan ifâde ve beyân olunmuş olmakla ol vechile îcâbının icrâsı hususuna himmet eylemeniz siyâkında şukka. [26 Muharrem 1278]

Çatalca Kaymakamı Nevres Paşa'ya

Yazılsın

Bahçesaray ahalisinden ve Ak Molla takımından olup bir süre önce yerleştirilmek için yarı yarıya Silivri ve Çekmece kazalarına gönderilmiş olan yirmi hane muhacirlerin henüz iskânları gerçekleştirilmediği ve Padişahın emri doğrultusunda verilmesi gereken yevmiyeleri de ancak birkaç gün verilerek daha sonra verilmediği için sıkıntı ve sefalet içinde oldukları haber alınmıştır.

Gerçekten de bunların henüz yerleştirilmemişlerse ve birikmiş gündelikleri bulunuyorsa son talimatlar uyarınca güzelce iskân edilip barındırılmaları ve birikmiş gündeliklerinin verilmesi Özel Komisyon tarafından ifade edilmiştir. Gereğinin bu şekilde yerine getirilmesi hususunda çaba sarfetmeniz rica olunur.
3 Ağustos 1861

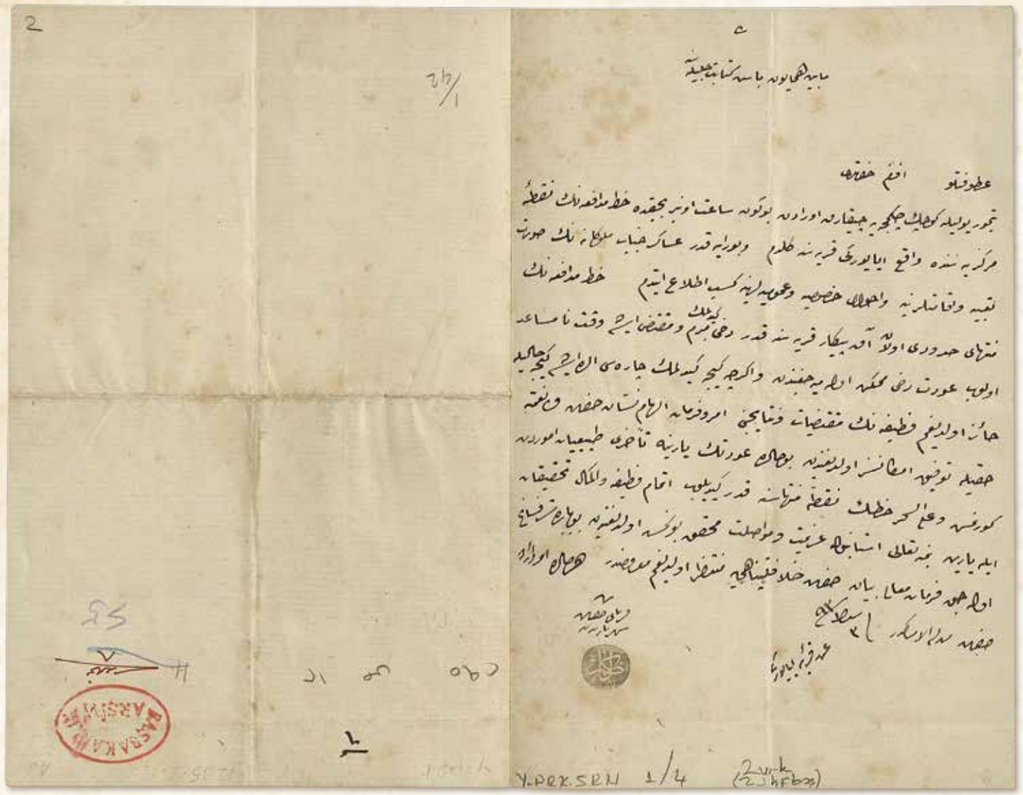

93 HARBİ VE SONRASINA AİT BELGELER

Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Demiryoluyla Küçükçekmece'ye çıkarak oradan bugün saat on bir buçukda hatt-ı müdâfa'anın nokta-i merkeziyyesinde vâki' Ayayorgi Karyesi'ne geldim ve buraya kadar asâkir-i cenâb-ı mülûkânenin sûret-i ta'biyye ve ikâmetlerine ve ahvâl-i husûsiyye ve umûmiyyelerine kesb-i ıttılâ' etdim. Hatt-ı müdâfa'anın müntehâ-yı hudûdu olan Akpınar Karyesi'ne kadar dahi gidilmek mübrem ve muktezî ise de vakit nâ-müsâid olup avdet dahi mümkin olamayacağından ve eğerçe gece gidilmek çâresi elde ise de gece hâliyle hâiz olduğum vazîfenin mukteziyyât ve netâyicini emr ü fermân-ı ilhâm-nişân-ı hazret-i velî-ni'mete hakkıyla tevfîk imkânsız olduğundan bu hâlde avdetin yarına te'ehhuru tâbi'iyyât-ı umûrdan görünmüş ve ale's-seher hattın nokta-i müntehâsına kadar gidilüp itmâm-ı vazîfe ve ikmâl-i tahkîkât ile yarın bi-mennihî te'âlâ İstanbul'a azîmet ve muvâsalet muhakkak bulunmuş olduğundan bu bâbda şeref-sânih olacak fermân-ı me'âlî-beyân-ı hazret-i hilâfet-penâhîye muntazır olduğum ma'rûzdur. Her hâlde emr ü irâde hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 3 Şubat sene [12]93

An karye-i Aya Yorgi
Mühür (Ser-Kurenâ-yı Hazret-i Şehriyârîden Kazım)

BOA.Y.PRK.SRN. 01_04

Mabeyn Başkatipliği'ne

Şefkatli efendim hazretleri,

Demiryoluyla Küçükçekmece'ye çıkarak oradan bugün saat on bir buçukta savunma hattının merkez noktasında bulunan Aya Yorgi köyüne (Kayabaşı) geldim. Buraya kadar padişahımızın askerlerinin tabya ve yerleşimleriyle, özel ve genel durumlarına dair bilgi sahibi oldum. Savunma hattının son sınırı olan Akpınar köyüne kadar gidilmesi gerekmekteyse de vakit uygun olmadığından geri dönmek de mümkün olmayacaktı.
Gerçi gece gidilmek çaresi elde idiyse de gece hâliyle taşıdığım vazifenin gereklerini ve sonuçlarını padişahımızın ilham verici emirlerine uygun olarak hakkıyla yerine getirmek imkânsızdı. Bu durumda geri dönüşün yarına ertelenmesi doğaldı.

Seher vakti hattın son noktasına kadar gidilip vazife ve araştırma tamamlandıktan sonra yarın Allah'ın yardımıyla İstanbul'a doğru yola çıkmak kesindir. Bu konuda verilecek olan padişah emrini beklemekte olduğumu arz ederim. Her durumda emir vermek yetkisi size aittir.
15 Şubat 1878

Aya Yorgi (Kayabaşı) köyünden
Padişahın yakın adamlarından Kazım

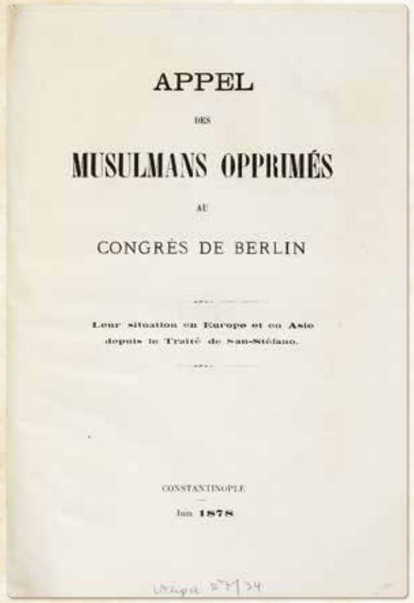

APPEL

DES

MUSULMANS OPPRIMÉS

AU

CONGRÈS DE BERLIN

Leur situation en Europe et en Asie depuis le Traité de San-Stéfano.

CONSTANTINOPLE

1878

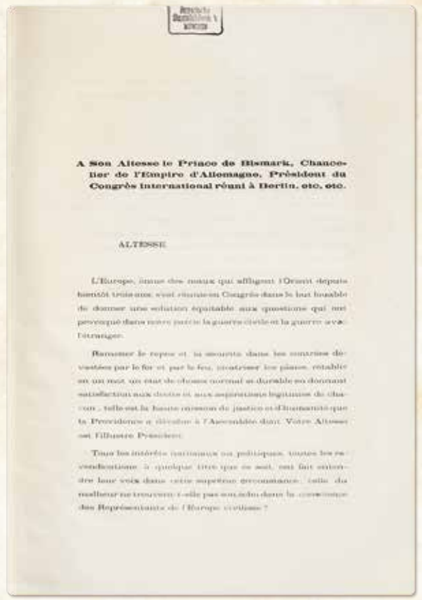

A Son Altesse le Prince de Bismark, Chancelier de l'Empire d'Allemagne, Président du Congrès international réuni à Berlin, etc, etc.

ALTESSE

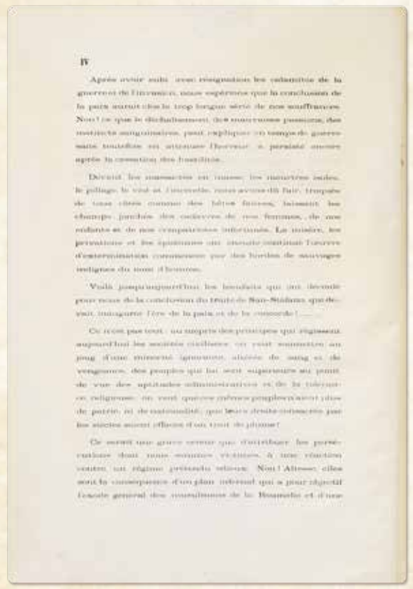

Mazlum Müslümanların Berlin Kongresi'ne Çağrısı Ayastefanos Antlaşması'ndan Bu Yana Avrupa ve Asya'daki Durumları

Haziran, 1878

Berlin'de toplanan Uluslararası Kongre Başkanı, Alman İmparatorluğu'nun Şansölyesi, Bismarck Majesteleri'ne...

Majesteleri;

Neredeyse üç yıldan bu yana Doğu'yu etkileyen kötülüklerden müteessir Avrupa, yurdumuzda iç savaşa ve yabancılarla savaşa sebebiyet veren meselelere adil bir çözüm bulabilmek için övgüye değer maksatla Kongre'de toplandı.

Ülkeyi kılıçla ve ateşle yakıp yıkan iç huzuru ve güvenliği geri getirmek, yaraları iyileştirmek, her bireyin kanuni hak ve özlemlerini memnun edebilmek, sözün kısası, kalıcı ve normal bir devleti yeniden kurmak; insanlığın ve adaletin, Tanrı'nın siz Majesteleri'nin şanlı başkanı olduğu Meclis'e intikal eden yüce görevidir.

Tüm ulusal veya politik çıkarlar, tüm talepler, ne nitelikte olursa olsun, bu mühim koşullarda sesleri duyurulacaktır: Bu felaket, uygar Avrupa'nın mümessillerinin vicdanında yankı bulabilecek midir?

İstilanın ve savaşın yıkımlarına boyun eğmeye maruz kaldıktan sonra, barışın tamamlanmasının uzun acılar silsilemizi sona erdireceğini umut ediyorduk. Hayır! Husumete ara verilmesinin ardından, bu kötü ihtirasların salıverilmesi, kan dökücü içgüdülerin sürüp gitmesi savaş zamanında ancak korkuyu hafifletmeden açıklanabilir.

Kitlelerin katliamlarının, yağmanın, tecavüzün ve yangının karşısında bahtsız yurttaşlarımızın, çocuklarımızın, kadınlarımızın cesetleriyle dolu tarlaları bırakarak kaçmak zorunda kaldık. İnsanlık adına yakışmayan vahşiler sürüsü tarafından başlatılan imha hareketini, sonradan sefalet, mahrumiyet ve salgınlar sürdürdü.

İşte bugüne dek barış ve düzen devrini başlatması gereken Ayastefanos Antlaşması'ndan bize sağlanan sonuçların faydaları...

Hepsi bu değil: Bugün medeni toplumları yöneten ilkeleri hiçe sayarak, intikam ve kana susamış cahil bir azınlığın, idari beceri ve dini hoşgörü bakımından ondan üstün bir halkın, boyunduruğuna razı olmasını istiyoruz; aynı halkların artık ne vatanının ne de milliyetinin olmasını ve asırlarca korunmuş hakların bir kalem ucuyla silinmesini istiyoruz.

Kurbanı olduğumuz zulümleri, sözde menfur bir rejime karşı tepkiye dayandırmak büyük bir hata olacaktır. Hayır! Majesteleri, bunlar Rumeli'de ve Asya'nın bir bölümündeki Müslümanların umumi toplu göçünü hedeflemek için iblisçe yapılmış bir planın sonuçları. Onları buna mecbur etmek için kılıç, ateş, talan, tüm vasıtalar uygundur.

Fakat beşerî Avrupa, medeni Avrupa, bu yüzyılın aydınlanmasının ve ilerlemesinin sonsuz lekesi olacak bir haksızlık karşısında mutedil kalabilir mi? Eğer benzer bir kanıda olsaydık, Siz Majesteleri'ne başvurmazdık. Müslüman topluluklarının acılarını ve onlara kendisini zorla kabul ettiren bir rejime karşı topluca itirazlarını izleyen ve hikâyenin küçücük bir parçasını içeren kitap, heyhat!

Majesteleri, haklı taleplerimize ilişkin içler acısı durumumuzun bu beyanını, bizim talihsizliklerimizi ve yüzyıllarca meşruiyetini koruyan hükümet altında yaşama hakkımızı dikkate almaları için Büyük Güçler'in saygıdeğer tam yetkili temsilcilerinin yüksek takdirine sunmaya tenezzül etsinler.

29 Haziran 1878
Mazlum Müslümanlar

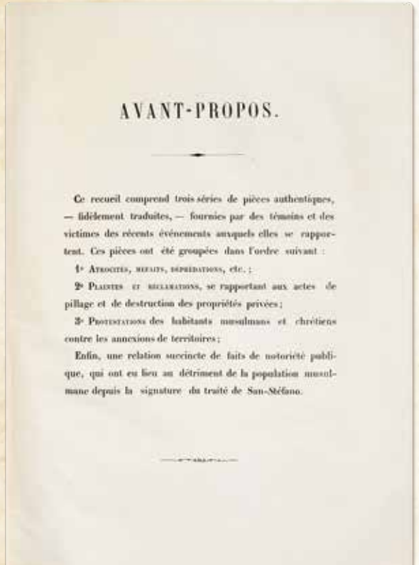

AVANT-PROPOS.

Ce recueil comprend trois séries de pièces authentiques, — fidèlement traduites, — fournies par des témoins et des victimes des récents événements auxquels elles se rapportent. Ces pièces ont été groupées dans l'ordre suivant :

1° Atrocités, refaits, déprédations, etc. ;

2° Plaintes et déclarations, se rapportant aux actes de pillage et de destruction des propriétés privées ;

3° Protestations des habitants musulmans et chrétiens contre les annexions de territoires ;

Enfin, une relation succincte de faits de notoriété publique, qui ont eu lieu au détriment de la population musulmane depuis la signature du traité de San-Stéfano.

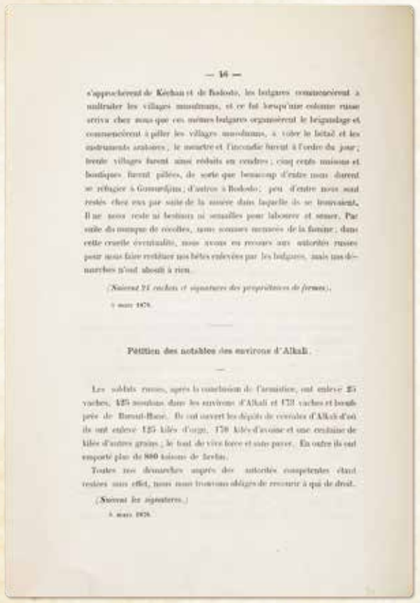

— 16 —

s'approchèrent de Kérhan et de Bodosto, les bulgares commencèrent à maltraiter les villages musulmans, et ce fut lorsqu'une colonne russe arriva chez nous que ces mêmes bulgares organisèrent le brigandage et commencèrent à piller les villages musulmans, à voler le bétail et les instruments aratoires ; le meurtre et l'incendie furent à l'ordre du jour ; trente villages furent ainsi réduits en cendres ; cinq cents maisons et boutiques furent pillées, de sorte que beaucoup d'entre nous durent se réfugier à Gumurdjina, d'autres à Bodosto ; peu d'entre nous sont restés chez eux par suite de la misère dans laquelle ils se trouvaient. Il ne nous reste ni bestiaux ni semailles pour labourer et semer. Par suite du manque de récoltes, nous sommes menacés de la famine ; dans cette cruelle éventualité, nous avons eu recours aux autorités russes pour nous faire restituer nos bêtes enlevées par les bulgares, mais nos démarches n'ont abouti à rien.

(*Suivent 24 cachets et signatures des propriétaires de fermes.*).

6 mars 1878.

Pétition des notables des environs d'Alkali.

Les soldats russes, après la conclusion de l'armistice, ont enlevé 25 vaches, 425 moutons dans les environs d'Alkali et 173 vaches et bœufs près de Boroul-Hane. De cet ouvert les dépôts de céréales d'Alkali d'où ils ont enlevé 125 kilés d'orge, 170 kilés d'avoine et une certaine de kilés d'autres grains ; le tout de vive force et sans payer. En outre ils ont emporté plus de 800 kilesse de farine.

Toutes nos démarches auprès des autorités compétentes étant restées sans effet, nous nous trouvons obligés de recourir à qui de droit.

(*Suivent les signatures.*)

6 mars 1878.

Önsöz

Bu derleme, ilişkili oldukları son olayların tanıkları ve mağdurları tarafından eklenmiş -doğrulukla çevrilmiş- üç resmî belge dizisini kapsar. Bu belgeler aşağıdaki sırayla gruplanmıştır:

1. Mezalimler, Zararlar, Yağmalar vb.

2. Davalar ve Şikâyetler; özel mülkiyetlerin tahribatı ve yağmalama eylemlerine ilişkin.

3. Hıristiyan ve Müslüman ahalinin arazilerin ilhakına karşı itirazları.

En nihayetinde, Ayastefanos Antlaşması'nın imzalanmasından bu yana Müslüman toplulukların zararına cereyan etmiş, herkesçe bilinen olayların kısa nakli.

Halkalı Yöresi Ayanlarının Dilekçesi

Ateşkesin sonuçlanmasından sonra Rus askerleri, Halkalı civarlarında 425 koyun ve 25 inek ile Baruthane yakınında 173 inek ve sığırı ele geçirdiler. 125 kile arpa, 170 kile yulaf ve yüze yakın diğer tahılların bulunduğu Halkalı hububat depolarını, her birini zor kullanarak ve ödeme yapmaksızın açtılar. Bundan başka, 800'den fazla koyun yününü aldılar.

Yetkili makamlara yönelik tüm teşebbüslerimiz sonuçsuz kaldı; kendimizi hukuka başvurmak zorunluluğu içinde bulduk.

(İmzalar aşağıdaki gibidir.)
6 Mart 1878

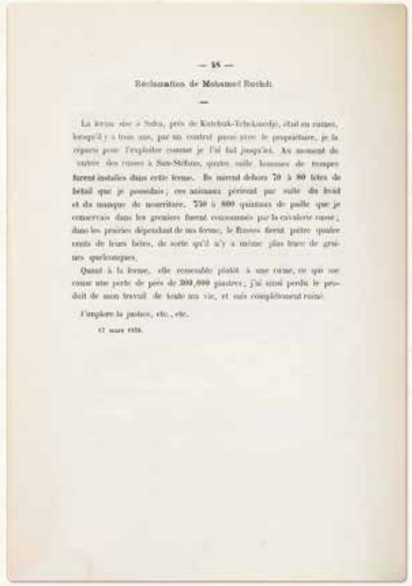

— 18 —

Réclamation de Mohamed Rouchdi.

La ferme sise à Safra, près de Kutchuk-Tchekmedje, était en ruines, lorsqu'il y a trois ans, par un contrat passé avec le propriétaire, je la repris pour l'exploiter comme je l'ai fait jusqu'ici. Au moment de l'entrée des russes à San-Stéfano, quatre mille hommes de troupes furent installés dans cette ferme. Ils mirent dehors 70 à 80 têtes de bétail que je possédais ; ces animaux périrent par suite du froid et du manque de nourriture. 750 à 800 quintaux de paille que je conservais dans les greniers furent consommés par la cavalerie russe ; dans les prairies dépendant de ma ferme, le Russes firent paître quatre cents de leurs bêtes, de sorte qu'il n'y a même plus trace de graines quelconques.

Quant à la ferme, elle ressemble plutôt à une ruine, en sus me cause une perte de près de 300,000 piastres ; j'ai ainsi perdu le produit de mon travail de toute ma vie, et suis complètement ruiné.

J'implore la justice, etc., etc.

17 mars 1878.

Muhammed Rüşdi'nin Şikâyeti

Küçükçekmece yakınındaki Safra'da üç yıldır viran halde bulunan çiftliğin, mal sahibiyle yapılmış bir sözleşmeyle, şimdiye kadar yaptığım gibi işletmek için onarımını yapacağım. Rusların Ayastefanos'a girişi sırasında, dört bin asker bu çiftliğe yerleştirildi. Sahip olduğum 70-80 baş sürü hayvanını dışarı çıkardılar ve bu hayvanlar gıdasızlıktan ve soğuktan telef oldu. Ambarda muhafaza ettiğim 750 ila 800 balya saman, Rus süvariler tarafından tüketildi. Ruslar, çiftliğime tabi çayırlarda dört yüz hayvanlarını otlattılar, öyle ki geriye herhangi bir tane kalıntısı dahi kalmadı.

Çiftliğe gelince, bana yaklaşık 300.000 kuruş zarara neden olan bir harabeyi andırıyor. Tüm hayatım boyunca çalışmamın kazancını böylelikle kaybettim, tümüyle mahvolmuş haldeyim.

Adalete yalvarıyorum, vs. vs.
17 mart 1878

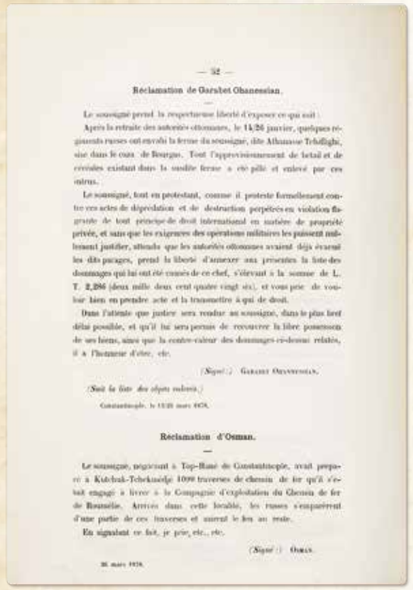

— 52 —

Réclamation de Garabet Ohanessian.

Le soussigné prend la respectueuse liberté d'exposer ce qui suit :

Après la retraite des autorités ottomanes, le 14/26 janvier, quelques régiments russes ont envahi la ferme du soussigné, dite Athanase Tchiftlighi, sise dans le caza de Bourgas. Tout l'approvisionnement de bétail et de céréales existant dans la susdite ferme a été pillé et enlevé par ces mêmes.

Le soussigné, tout en protestant, comme il proteste formellement contre ces actes de dépréda tion et de destruction perpétrés en violation flagrante de tout principe de droit international en matière de propriété privée, et sans que les exigences des opérations militaires les puissent nullement justifier, attendu que les autorités ottomanes avaient déjà évacué les dits parages, prend la liberté d'annexer aux présentes la liste des dommages qui lui ont été causés de ce chef, s'élevant à la somme de L. T. 2,286 (deux mille deux cent quatre vingt six), et vous prie de vouloir bien en prendre acte et la transmettre à qui de droit.

Dans l'attente que justice sera rendue au soussigné, dans le plus bref délai possible, et qu'il lui sera permis de recouvrer la libre possession de ses biens, ainsi que la contre-valeur des dommages ci-dessus relatés, il a l'honneur d'être, etc.

(*Signé :*) Garabet Ohanessian.

(*Suit la liste des objets enlevés.*)

Constantinople, le 13/25 mars 1878.

Réclamation d'Osman.

Le soussigné, négociant à Top-Hané de Constantinople, avait préparé à Kutchuk-Tchekmedje 1090 traverses de chemin de fer qu'il s'était engagé à livrer à la Compagnie d'exploitation du Chemin de fer de Roumélie. Arrivés dans cette localité, les russes s'emparèrent d'une partie de ces traverses et auront le fou au reste.

En signalant ce fait, je prie, etc., etc.

(*Signé :*) Osman.

26 mars 1878.

Garabet Ohanesyan'ın Şikâyeti

Aşağıda imzası alınan kişi, aşağıda anlatacakları hakkında saygılı bir özgürlüğü elinde bulundurmaktadır.

Osmanlı nüfuzunun geri çekilmesinden sonra, 14/26 Ocak'ta, Burgaz kazasındaki Athanas Çiftliği'ni birkaç Rus alayı istila etti. Söz konusu çiftliğin içerisindeki tüm hububat ve sürü hayvanları, davetsiz misafirler tarafından ele geçirildi ve yağmalandı.

Aşağıda imzası bulunan, tüm itirazıyla, özel mülkiyet konusunda tüm uluslararası hukuk kurallarını aleni bir biçimde ihlal ederek gerçekleştirilen bu tahribat ve yağma hareketine karşı kesin bir biçimde itiraz ettiği ve onları temize çıkarabilecek hiçbir askerî müdahaleye gereksinim olmaksızın, daha önce söz konusu yerleri Osmanlı yetkilileri tahliye ettiği için, yol açılan bu zararın sunulduğu zayiat listesini ilave etme özgürlüğünü elinde bulundurur ve ilgili makamlara iletilerek harekete geçilmesi istediğini istirham eder.

Aşağıda imzası bulunan, adaletin sağlanacağı beklentisi içinde olma onuruna sahiptir, yukarıda nakledilen maddi zararların karşılanmasının yanı sıra, mümkün olan en kısa sürede, sahip olduğu mülklerin geri almasına imkân verilmesini talep eder, vs.

İmza Garabet Ohanesyan
(Ele geçirilmiş malzemelerin listesi ektedir.)
İstanbul, 13-25 Mart 1878

Osman'ın Şikâyeti

Aşağıda imzası bulunan, İstanbul Tophane tüccarı, Rumeli Demiryolu işletme şirketine teslim edilmesi taahhüt edilmiş 1090 demiryolu traversini Küçükçekmece'de hazırladı. Bu bölgeye gelen Ruslar traverslerin bir bölümünü ele geçirdi, geri kalanlarını da ateşe verdi.

Bu olaya dikkati çekerek, rica ediyorum, vs. vs...

İmza Osman
26 Mart 1878

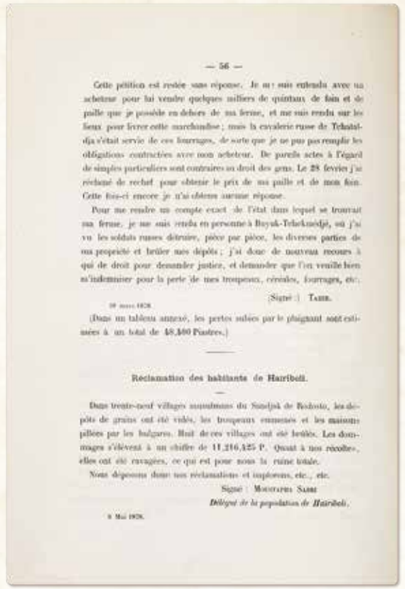

— 56 —

Cette pétition est restée sans réponse. Je me suis entendu avec un acheteur pour lui vendre quelques milliers de quintaux de foin et de paille que je possède en dehors de ma ferme, et me suis rendu sur les lieux pour livrer cette marchandise ; mais la cavalerie russe de Tchiftidja s'était servie de ces fourrages, de sorte que je ne puis pas remplir les obligations contractées avec mon acheteur. De pareils actes à l'égard de simples particuliers sont contraires au droit des gens. Le 28 février j'ai réclamé de recharge pour obtenir le prix de ma paille et de mon foin. Cette fois-ci encore je n'ai obtenu aucune réponse.

Pour me rendre un compte exact de l'état dans lequel se trouvait ma ferme, je me suis rendu en personne à Buyuk-Tchekmedje, où j'ai vu les soldats russes détruire, pièce par pièce, les diverses parties de ma propriété et brûler mes dépôts ; j'ai donc de nouveau recours à qui de droit pour demander justice, et demander que l'on veuille bien m'indemniser pour la perte de mes troupeaux, céréales, fourrages, etc.

(*Signé :*) Tahir.

10 mars 1878.

(Dans un tableau annexé, les pertes subies par le plaignant sont estimées à un total de 48,400 Piastres.)

Réclamation des habitants de Haribeli.

Dans trente-neuf villages musulmans du Sandjak de Rodosto, les dépôts de grains ont été vidés, les troupeaux emmenés et les maisons pillées par les bulgares. Huit de ces villages ont été brûlés. Les dommages s'élèvent à un chiffre de 11,216,425 P. Quant à nos récoltes, elles ont été ravagées, ce qui est pour nous la ruine totale.

Nous déposons donc nos réclamations et implorons, etc., etc.

Signé : Mouharrem Sabri
Délégué de la population de Haribeli.

9 Mai 1878.

— 57 —

Pétition présentée par Hassan et Ali, émigrés de la ville d'Islimia.

Nous soussignés, habitants d'Islimia, après avoir chargé quelques voitures de tout ce que nous avions de plus précieux, nous nous sommes mis en route, avec d'autres émigrés de notre ville pour venir à Constantinople. Il y quinze jours, nous étions arrivés dans une vallée, près de Calaklicha, lorsque 28 bulgares armés, appartenant aux villages de Calaklicha, Ermeni, et Ouran et sont jetés sur nos quatre voitures pour s'emparer de nos objets et bijoux d'une valeur de 50,000 P., ainsi que de 25,000 P. en Canné, de 400 Medjidiés d'argent et de 3,000 P. en diverses monnaies, plus sept boeufs, taureaux et chevaux. Ils ont, en outre, maltraité mon frère Ali qui a été blessé à la main. Quant à mon autre frère Tahir, ils l'ont tué de coups. C'est à grand peine que nous avons pu arriver à Kabaklicha où nous avons pris le train pour Constantinople et où nos frères sont encore en traitement.

Je sollicite l'envoi sur les lieux d'agents qui procéderont à une enquête, car je saurai mettre l'autorité sur la trace des coupables pour rentrer dans mon bien.

(*Suivent les signatures.*)

28 mai 1878

Plainte des habitants d'Osmanlou.

Nous soussignés, habitants le village d'Osmanlou, dans le sandjak de Buyuk-Tchekmedje, déclarons que les cosaques russes ont enlevé dudit village cinq meules de fourrages, 40 kilos d'orge, 50 kilos d'a-

Hayrabolu Sakinleri Şikâyeti

Tekirdağ Sancağı'ndaki otuz dokuz Müslüman köyünde, buğday ambarları boşaltıldı, sürüler götürüldü ve evler Bulgarlar tarafından yağmalandı. Bu köylerden sekizi yakıldı. Zararlar 11,216,425 kuruş rakamına ulaştı. Hasadımıza gelince, hepsi tahrip edildi ve bu bizim için bir yıkım oldu.
Bu sebeple şikâyetimizi ortaya koyuyor ve yalvarıyoruz...

İmza Mustafa Sabri
Hayrabolu Halkı Delegesi
9 Mayıs 1878

İslimye Şehrinin Muhacirleri Ali ve Hasan Tarafından Sunulan Dilekçe

Biz aşağıda imzası bulunan İslimye'nin sakinleri, sahip olduğumuz en değerli şeyleri dört arabaya yükledikten sonra, kentimizin diğer muhacirleriyle birlikte İstanbul'a gelmek için yola koyulduk. 15 gün önce Kabakça yakınlarındaki bir vadiye ulaştığımızda, Uran, Ermeni ve Kabakça köylerine mensup 28 Bulgar askeri, 50.000 kuruş değerindeki mücevherlerimizi, 25.000 kuruş değerinde kaime, 400 Mecidiye ve 3.000 kuruş değerinde çeşitli akçelerimizi, bununla beraber yedi manda, boğa ve atlarımızı ele geçirmek için dört arabamızın üzerine atıldılar. Kardeşim Ali'ye zulmettiler ve elinden yaraladılar. Diğer kardeşim Tahir'e gelince, çok fazla dövdüler. Büyük bir güçlükle kardeşlerimin hâlâ tedavi gördüğü ve İstanbul trenine bindiğimiz Kabakça'ya varabildik.

İnceleme için bölgeye memurların gönderilmelerini rica ediyorum. Zira mallarımızı geri alabilmek için yetkililere hadisenin yerini gösterip suçluların peşlerine düşmelerini sağlayabilirim.

(İmzalar aşağıdadır.)
28 Mayıs 1878

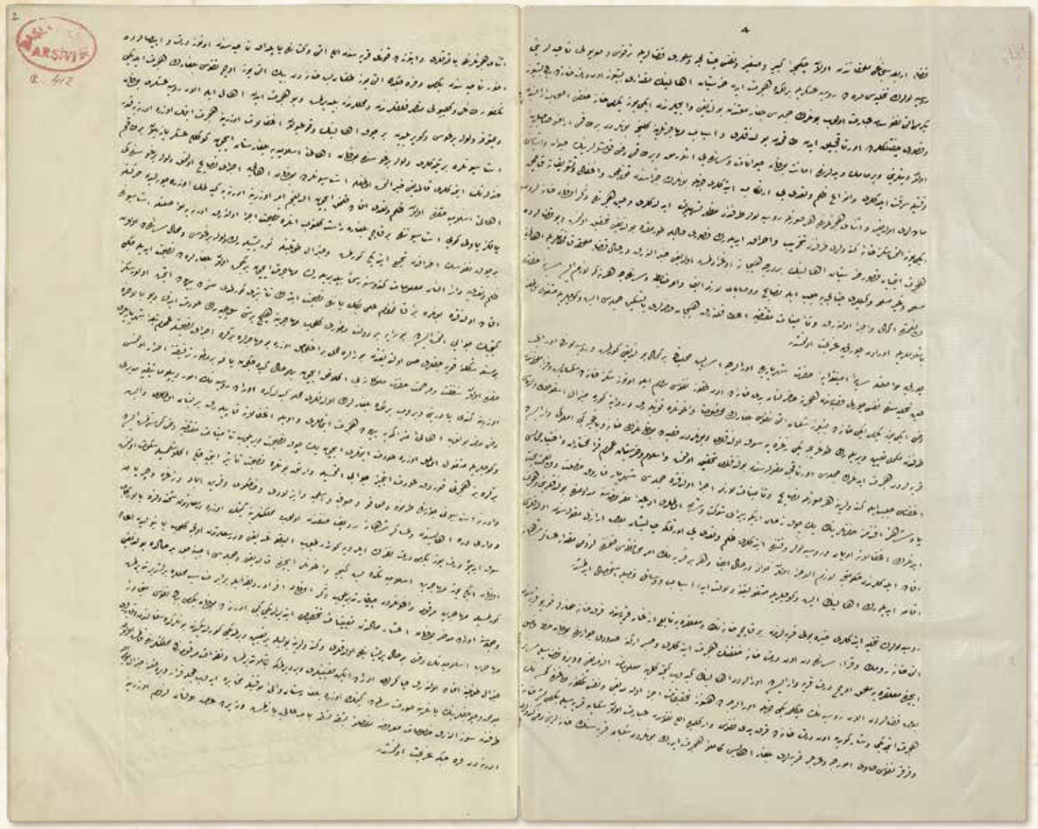

Çatalca Sancağı'na bağlı olan Büyükçekmece, Küçükçekmece, Çatalca merkez ve Silivri kazalarıyla Terkos ve Suyolu nahiyelerini Rusların tahliyesi sırasında Rus askerleriyle birlikte göç eden Hıristiyan ahalinin miktarı beş yüz on dört hanede bin beş yüz yirmi altı nüfustan ibarettir. Bunların tamamı Bulgar milletinden bulunmaktadır. İçlerinden iki yüz yirmi hane halkı arazi sahibidir. Geri kalanı ise çiftliklerde ortakçılık eden takımdandır.

Göç etme sebeplerine gelince; bunlardan bir takımı arazi sahiplerine olan borçlarını vermemek ve ellerinde bulunan hayvan vesaireyi aşırmak, bir takımı da komşularının hayvanlarını ve eşyalarını vaktiyle çaldıkları, çeşitli zulüm ve işkence çektirdikleri için yaptıklarının cezasından kurtulmak veya aldatılıp teşviklere kapıldıkları için göç etmişlerdir.

Göçleri sırasında Ruslar tarafından kendilerine her türlü kolaylık gösterilmiştir. Yine göç sırasında sözü edilen hanelerden iki yüz altmış sekiz tanesi kendileri tarafından tahrip edilip yakılmıştır. Geri kalan hanelerin olduğu gibi durdukları belirlenmiştir.

Bu kazalardan göç etmeyen Hıristiyan ahalinin bir dereceye kadar heyecana uğratılmış olduğu haber alınarak derhal çevre kazaların kaymakamlarıyla Müslüman ve Müslüman olmayan ahali vekilleri Çatalca'ya çağrılıp kendilerine gereken nasihatler ve tavsiyeler yapılmıştır. Güvenlik ve diğer hususlarda ne gerekiyorsa nimetlerinden faydalandığımız padişahımız sayesinde yerine getirilmiş, gerekli güvenceler verilerek heyecanları yatıştırılmış, iş ve güçleriyle meşgul olmaya başlamaları üzerine oradan Çorlu'ya gidilmiştir.

Çorlu'ya ulaşıldığında hazret-i padişah sayesinde oralarda bölge güvenliğinin mükemmel olduğu görülmüştür. Rusların orayı tahliyeleri sırasında Çorlu kasabası merkezinden göç etmeye hazırlanan yedi hanede on dokuz nüfus Rum ile otuz sekiz hanede seksen beş ve çevre köylerden de iki yüz yirmi hanede beş yüz seksen altı nüfus Bulgar'ın özel vagonlara konularak ve söylentiye göre General Skobelef'in annesi tarafından mükemmel şekilde azıkları verilerek doğruca Yenizağra'ya sevkedildikleri anlaşılmıştır.

Bunlardan kasabada bulunanların hane ve bahçe gibi mülkleri varsa da köylerden göç edenlerin tamamının ortakçı sınıfından bulundukları belirlenmiştir.

Müslüman ve Hıristiyan bütün köy muhtarları ve ihtiyar meclisleri üyeleri çağrılarak kendilerine her türlü nasihat yapılıp gerekli güvenceler verildikten sonra hepsi, padişahımız hazretlerinin uzun süre tahtta kalması için devamlı dua ettiklerini, göç edenlerin kandırılan veya Ruslar döneminde yaptıkları zulüm ve işkenceyi örtmeye çalışan bazı reziller grubundan olduklarını ifade etmişlerdir.

Hükümetçe yapılması gereken hususlar derhal yerine getirilip, her bir köyün korunması amacıyla gerekli sayıda Osmanlı askeri bırakılarak ahalinin işleri ve güçleriyle uğraşmasını sağlayacak önlemler tamamen alınmıştır.
27 Kasım 1878

BOA.Y.PRK.A. 2_ 23_18

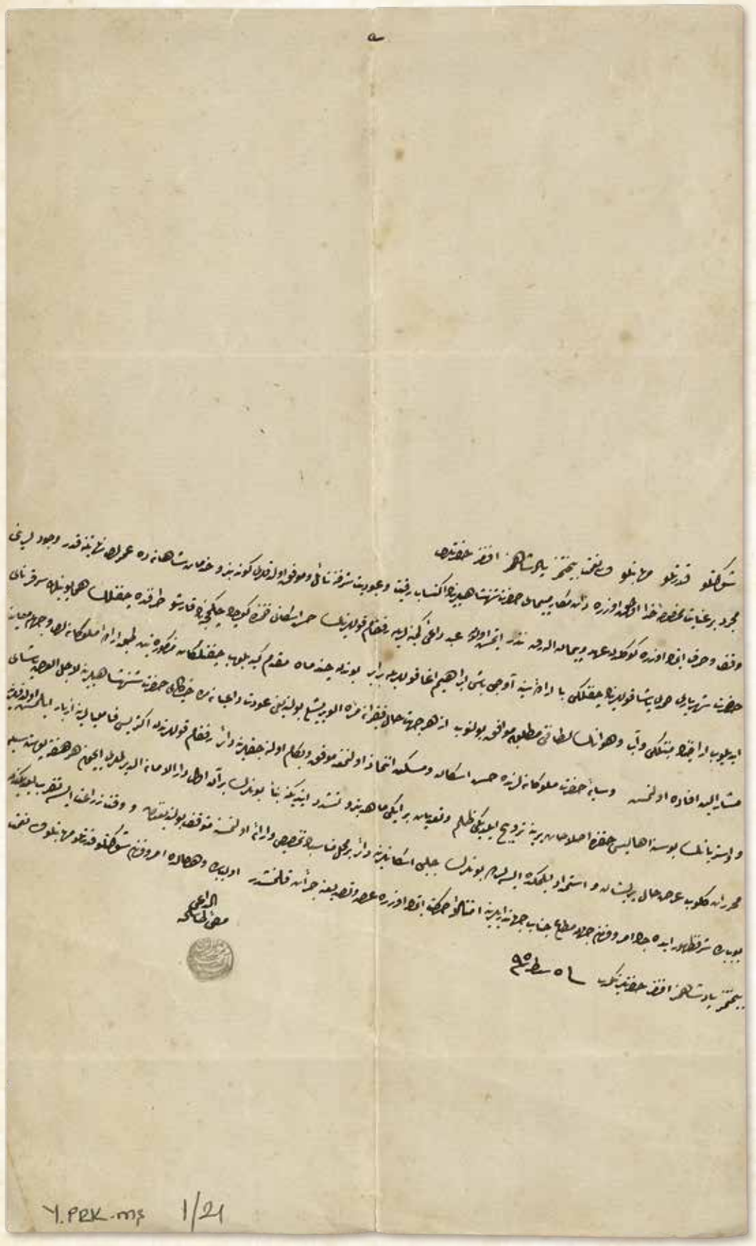

Şevketlü, kudretlü, mehâbetlü efendim hazretleri,

Mücerred bir inâyet-i mahsûsa-i Hüdâ olmak üzere zât-ı mekârim-peymâ-yı hazret-i şehinşâhîlerinin iktisâb-ı rıkkıyet ü ubûdiyyet şerefine nâil oldukları günden berü hidemât-ı şâhânede ömürleri nihâyetine kadar vücûdlarını vakf u sarf etmek üzere gönülden ahd ü peymân alarak nezr etmiş olan abd-i dâ'î-i kemîneleriyle rüfekam kullarının hüsn-i iskânı zımnında Küçükçekmece'nin karşu tarafında çiftlik-i hümâyûnla Ser-kurenâ-yı Hazret-i Şehriyârî Hamdi Paşa kullarının çiftliği bâ-irâde-i seniyye Avcıbaşı İbrahim Ağa kullarıyla beraber bundan çend mâh mukaddem gidilüp çiftlikât-ı mezkûrenin tıbk-ı irâde-i mülûkâneleri vechile muâyene edilüp arâzînin münbitliği ve âb ü hevâsının letâfeti matlûba muvâfık bulunup ez-her cihet hâl-i fakîrânemize elverişli bulunduğu avdet-i dâ'iyânemde hâk-i pâ-yı hazret-i şehinşâhîlerine li-ecli'l-arz paşa-yı müşârun-ileyhe ifâde olunmuş ve sâye-i hazret-i mülûkânelerinde hüsn-i iskân ve mesken ittihâz olunmağa muvaffak ve be-kâm olunacaklarına dâir rüfekam kullarından ekserîsi familyalarına izbâr eylemiş olduklarına ve Avusturya'nın Bosna ahâlîsi hakkında ıslâhât yerine tervîc eylediği zulm ü te'addiyât bir iki mâhdan berü teşeddüd etdiğine binâen bunların bir an evvel dârü'l-emâna aldırılmaları içün her hafta postasıyla muharrerât gelüp arz-ı hâl-i perîşân ve istimdâd eylemekde iseler de bunların celbi, iskânlarına dâir bir mahall-i münâsibin tahsîs ve irâe olunmasına mütevakkıf bulunduğundan ve vakt-i zirâat ise tekarrüb eylediğinden bu bâbda şeref-zuhûr edecek emr ü fermân-ı cihân-mutâ'-ı cenâb-ı cihândârîlerine imtisâlen hareket etmek üzere arz ve tasdî'ine cüret kılınmışdır. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân şevketlü, kudretlü, mehâbetlü velî-ni'met-i bî-minnetimiz pâdişâhımız efendimiz hazretlerinindir. Fî 5 Şubat sene [12]95

Ed-dâ'î
Müftî-i Taşlıca
Es-Seyyid Mehmed Nureddin

Haşmetli, kudretli, heybetli efendim hazretleri,

Allah'ın yardımıyla yüce padişahımızın köleliği şerefine eriştikleri günden beri padişahın hizmetinde ömürlerinin sonuna kadar varlıklarını vakfetmek ve harcamak üzere gönülden yemin ederek adamış olan bu duacı aciz köleleriyle arkadaşlarımın güzelce iskânları için Küçükçekmece'nin karşı tarafındaki padişah çiftliği ile Başmabeynci Hamdi Paşa kullarının çiftliğine padişahın emriyle Avcıbaşı İbrahim Ağa kullarıyla birlikte birkaç ay önce gidildi.
Bu çiftlikler padişahın emri çerçevesinde kontrol edildi. Arazinin verimliliği, suyunun ve havasının güzelliği isteğe uygun ve her açıdan durumumuza elverişli bulundu. Bu husus döndüğüm zaman padişaha arz etmesi için Hamdi Paşa'ya ifade edildi.
Arkadaşlarımın pek çoğu padişahımızın sayesinde güzelce yerleştirileceklerini, ev sahibi olacaklarını ve isteklerinin yerine getirileceğini ailelerine bildirdiler. Ayrıca Avusturya'nın Bosna halkına söz verdiği reformlar yerine çektirdiği eziyet ve sıkıntılar bir iki aydan beri şiddetlenmiştir. Bu insanlar bir an önce esenlik ülkesi olan Osmanlı topraklarına aldırılmaları için her hafta posta ile gelen yazılarda durumlarının perişanlığını arz etmekte ve yardım dilemektedirler. Bosna halkının getirilmesi, bunların yerleştirilmesi için uygun bir bölgenin bulunmasına bağlıdır. Ziraat zamanı da yaklaştığından bu hususta verilecek padişah emri doğrultusunda hareket etmek üzere dilekçe takdimine cesaret edilmiştir. Bu konuda ve her hususta emir ve ferman vermek haşmetli, kudretli, heybetli, velinimetimiz padişahımız efendimiz hazretlerinin elindedir.
17 Şubat 1880

Duacınız
Taşlıca Müftüsü
Seyyid Mehmed Nureddin

BOA.Y.PRK.MŞ. 01_21

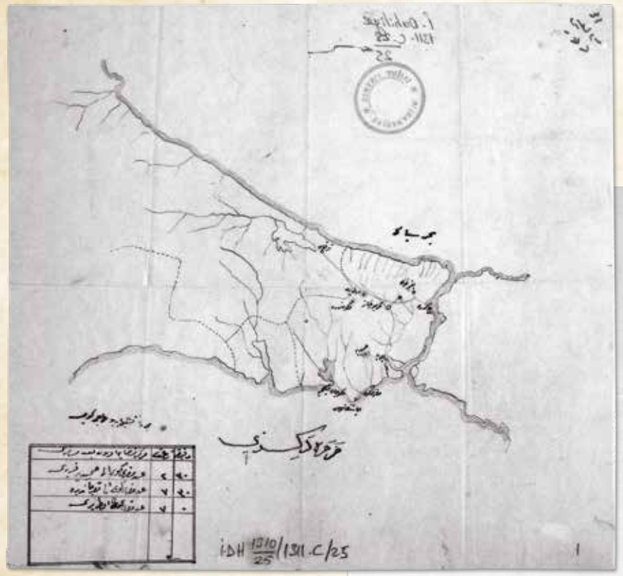

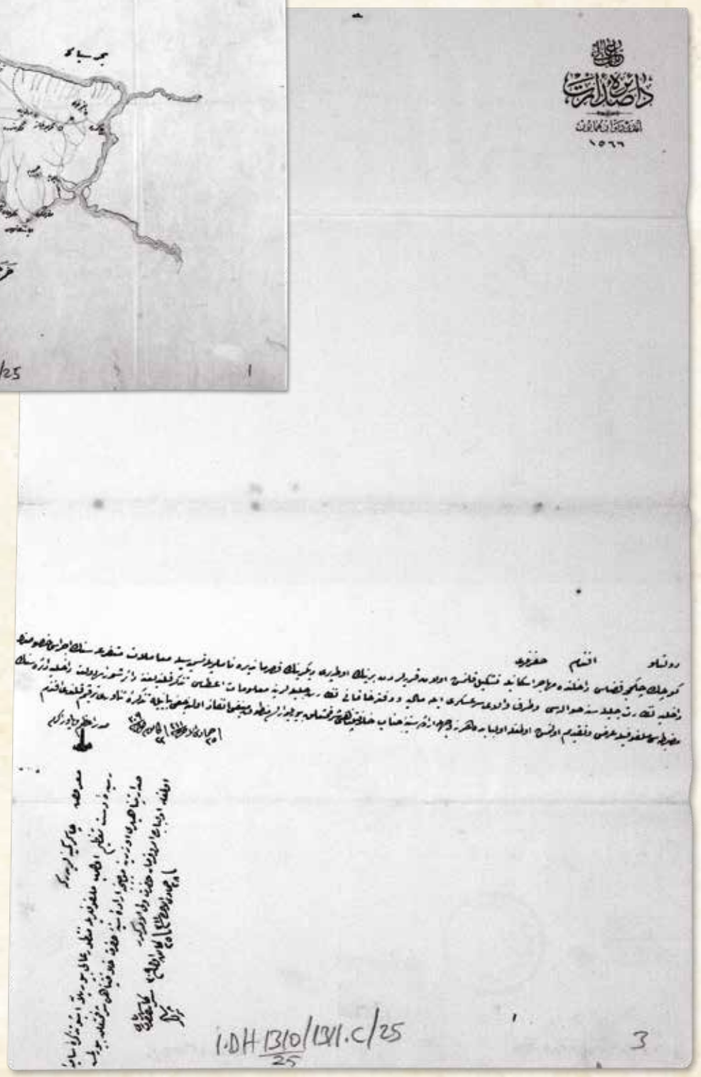

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
1566

Devletlü efendim hazretleri,

Küçükçekmece Kazâsı dâhilinde muhâcir iskânıyla teşkîl kılınmış olan köylerden birinin Odayeri, diğerinin Kısırmandıra nâmlarıyla tesmiyesiyle muâmelât-ı müteferri'asının icrâsı husûsunun Dahiliye Nezâret-i Celîlesine havâlesi ve taraf-ı vâlâ-yı Seraskerî ile Maliye ve Defter-i Hakani nezâret-i celîlelerine ma'lûmât i'tâsı tezekkür kılındığına dâir Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dâiresi'nin mazbatası melfûfuyla arz ve takdîm olunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. 25 Cumâdelâhire sene [1]311 / 22 Kânûn-ı Evvel sene [1]309

Sadrazam ve Yâver-i Ekrem
Cevad

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. 28 Cumâdelâhire sene [1]311 / 25 Kânûn-ı Evvel sene [1]309

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Süreyya

BOA.İ.DH. 1310_25

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
Divan-ı Hümayun Yazı işleri Müdürlüğü
1566

Devletli efendim hazretleri,

Küçükçekmece kazası dahilinde muhacir yerleştirilmek suretiyle kurulmuş olan köylerden birine Odayeri, diğerine ise Kısırmandıra isimleri verilmesi, ayrıntılı işlemlerin İçişleri Bakanlığı'na havalesi, Seraskerlik [Milli Savunma Bakanlığı], Maliye Bakanlığı ve Tapu Bakanlığı'nın da bilgilendirilmesi kararlaştırıldığına ilişkin Şura-yı Devlet [Danıştay] Dahiliye Dairesi'nin tutanağı ekiyle birlikte arz edilmiştir. Bu konuda padişahımız tarafından ne yönde irade buyurulur ise yerine getirileceğini belirtirim efendim.
3 Ocak 1894

Sadrazam,
Padişahın Yaveri
Cevad

Aciz kulları arz eder ki:
Padişahımızın eline ulaşan ve ekleriyle birlikte incelenen işbu Sadrazamlık yazısı üzerine *"Gereğinin yapılması"* doğrultusunda Hazret-i Hilafet makamının şerefli iradesi sadır olmuştur. Bu konuda gerekli emir ve talimatları verme yetkisi sizdedir.
6 Ocak 1894

Hükümdar Başkatibi
Süreyya

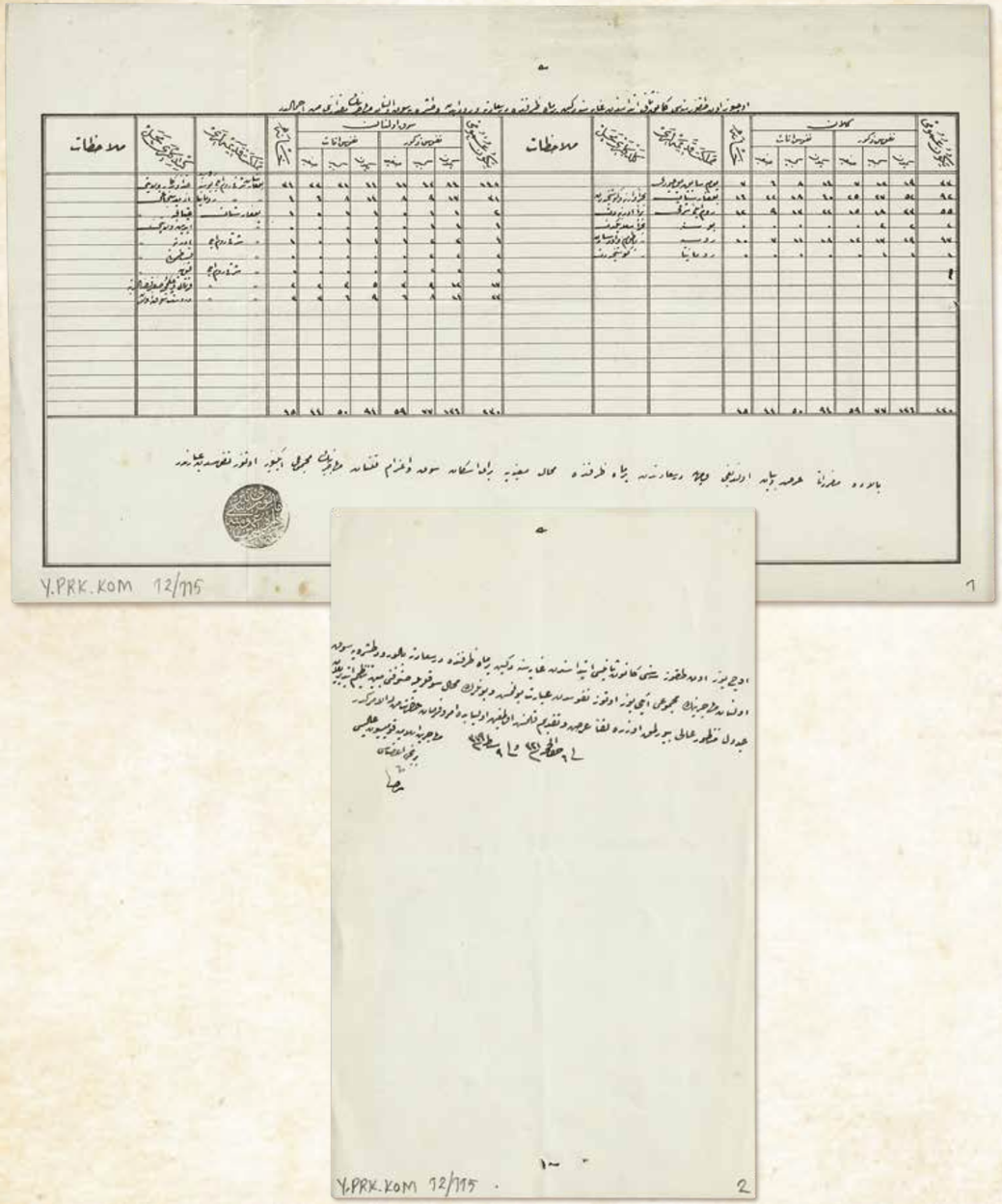

Üç yüz on dokuz senesi Kânûn-ı Sânîsi ibtidâsından gâyesine değin bir mâh zarfında Dersaadet'e bi'l-vürûd taşraya sevk olunan muhâcirînin mecmû'u iki yüz otuz nüfûsdan ibâret bulunmuş ve bunların mahâll-i sevkleriyle sunûfunu mübeyyin tanzîm etdirilen cedvel manzûr-ı âlî buyrulmak üzere leffen arz ve takdîm kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. 6 Zilhicce sene [1]321 / 9 Şubat [1]319

Muhâcirîn-i İslâmiyye Komisyon-ı Âlîsi
Birinci A'zâsı Rıza

1904 senesi Ocak ayının başından sonuna kadar bir ay içinde İstanbul'a gelip oradan taşraya sevk edilen muhacirlerin toplamı üç yüz otuz nüfustan ibaret olduğu tespit edilmiştir. Bunların sevk edildikleri bölgeler ve sınıflarına dair düzenlettirilen cetvel padişah tarafından görülmek üzere ekte sunulmuştur. Bu konuda gerekli emir ve talimatları verme yetkisi size aittir.
22 Şubat 1904

Müslüman Muhacirler Yüksek Komisyonu
Birinci Üyesi Rıza

Üç yüz on dokuz senesi Kânûn-ı Sânî ibtidâsından gâyesine değin bir mâh zarfında Dersaadet'e vürûd eden ve taşraya sevk olunan muhâcirînin mikdârını mübeyyin cedveldir

Yekûn-ı Umûmî	Gelen							Hâne	Memleket-i Kadîmeleri [Eski Diyâr]	Geldikleri Mahal	Yekûn-ı Umûmî [Erkek Yekûnu]	Sevk Olunan						Hâne	Memleket-i Kadîmeleri [Eski Diyâr]	Gittikleri Mahal	Mülâhazât
	Nüfûs-ı Zükûr [Erkek Nüfus]			Nüfûs-ı İnâs [Kadın Nüfus]								Nüfûs-ı Zükûr [Erkek Nüfus]			Nüfûs-ı İnâs [Kadın Nüfus]						
	Yekûn	Kebîr [Büyük]	Sağîr [Küçük]	Yekûn	Kebîr [Büyük]	Sağîr [Küçük]						Yekûn	Kebîr [Büyük]	Sağîr [Küçük]	Yekûn	Kebîr [Büyük]	Sağîr [Küçük]				
33	19	12	7	14	8	6	7	Yevm-i sâbık mevcûdu	---	148	84	43	41	44	31	33	34	Bulgaristan, Şarkî Rumeli, Bosna, Rusya	Hüdavendigâr Vilâyeti	
92	52	27	25	40	18	22	16	Bulgaristan	Bahren Varna ve Köstence'den	31	17	9	8	14	8	6	4	Bulgaristan, Şarkî Rumeli, Romanya	İzmid Sancağı	
55	33	18	15	22	13	9	12	Rumeli-i Şarkî	Berren Edirne'den	2	1	1	0	1	1	0	1	Bulgaristan	Çatalca Sancağı	
2	2	2	0	0	0	0	0	Bosna	Bahren Selanik'den	1	1	1	0	0	0	0	0	Bulgaristan	Aydın Vilâyeti	
47	29	17	12	18	11	7	10	Rusya	Bahren Batum ve Odessa'dan	4	3	2	1	1	1	0	1	Bulgaristan, Şarkî Rumeli,	Edirne Vilâyeti	
1	1	1	0	0	0	0	0	Romanya	Bahren Köstence'den	2	2	2	0	0	0	0	0	Bulgaristan	Kastamonu Vilâyeti	
										2	2	2	0	0	0	0	0	Bulgaristan, Şarkî Rumeli,	Konya vilâyeti	
										17	12	9	3	5	3	2	2	Bulgaristan, Şarkî Rumeli,	Kartal ve Çekmece-i Sağîr Kazalarına	
										23	14	8	6	9	6	3	3	Bulgaristan, Şarkî Rumeli,	Der-dest-i sevk olan	
230	136	77	59	94	50	44	45			230	136	77	59	94	50	44	45			

Bâlâda müfredâtı arz ve bayân olunduğu vechile Dersaadet'den bir mâh zarfında mahâll-i mu'ayyeneye berâ-yı iskân sevk ve i'zâm kılınan muhâcirînin mecmû'u iki yüz otuz nüfûsdan ibâretdir.

Muhâcirîn İdâre-i Umûmiyyesi Memûru Neyyir

BOA.Y.PRK.KOM. 12_115

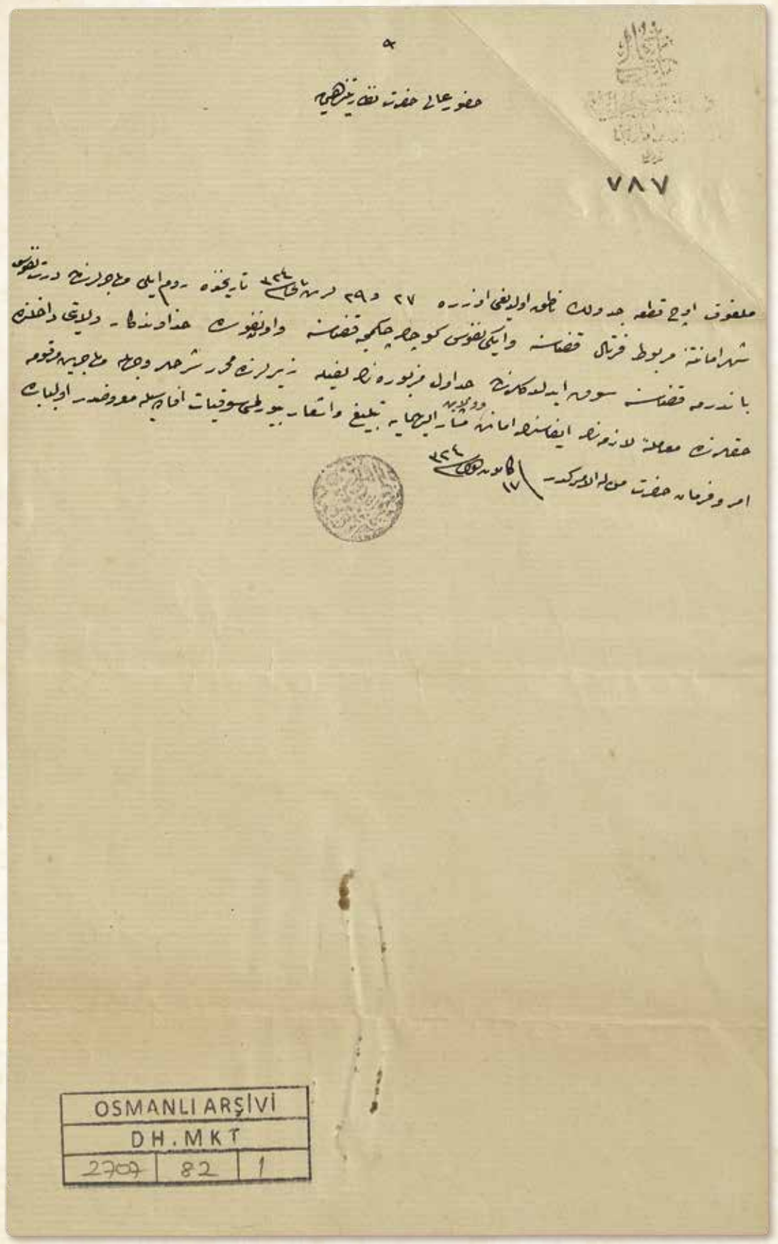

BABIALİ
DÂİRE-İ NEZÂRET-İ DAHİLİYE
Muhâcirîn İdâresi
787

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Nezâret-penâhîye

Melfûf üç kıta cedvelin nâtık olduğu üzere 27 ve 29 Teşrîn-i Sânî [1]324 târîhinde Rumeli muhâcirlerinden dört nüfûs Şehremâneti'ne merbût Kartal Kazâsı'na ve iki nüfûs Küçükçekmece Kazâsı'na ve on nüfûs da Hüdavendigar Vilâyeti dâhilinde Bandırma Kazâsı'na sevk edildiklerinden cedâvil-i mezbûrenin leffiyle zîrlerinde muharrer şerhler vechile muhâcirîn-i merkûme haklarında muâmele-i lâzımenin îfâsının emânet ve vilâyet-i müşârun-ileyhimâya tebliğ ve iş'âr buyrulması sevkiyât ifâdesiyle ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. 17 Kânûn-ı Evvel [1]324

Muhâcirîn İdâre-i Umûmiyyesi

BABIALİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DAİRESİ
Muhacirler İdaresi
787

Bakanlık Yüksek Makamına

Ekteki üç adet cetvelde gösterildiği üzere 27 ve 29 Kasım 1908 tarihinde Rumeli muhacirlerinden dört nüfus İstanbul Belediyesi'ne bağlı Kartal kazasına, iki nüfus Küçükçekmece kazasına ve on nüfus da Hüdavendigar [Bursa] vilayeti dahilinde Bandırma kazasına sevkedilmişlerdir. Bu cetvellerin ekleriyle altlarındaki açıklamalar doğrultusunda adı geçen muhacirler haklarında gerekli işlemlerin yapılmasının İstanbul Belediyesi ile Hüdavendigar valiliğine bildirilmesi arz edilir.
30 Aralık 1908

Muhacirler Genel İdaresi

BOA.DH.MKT. 2707-82

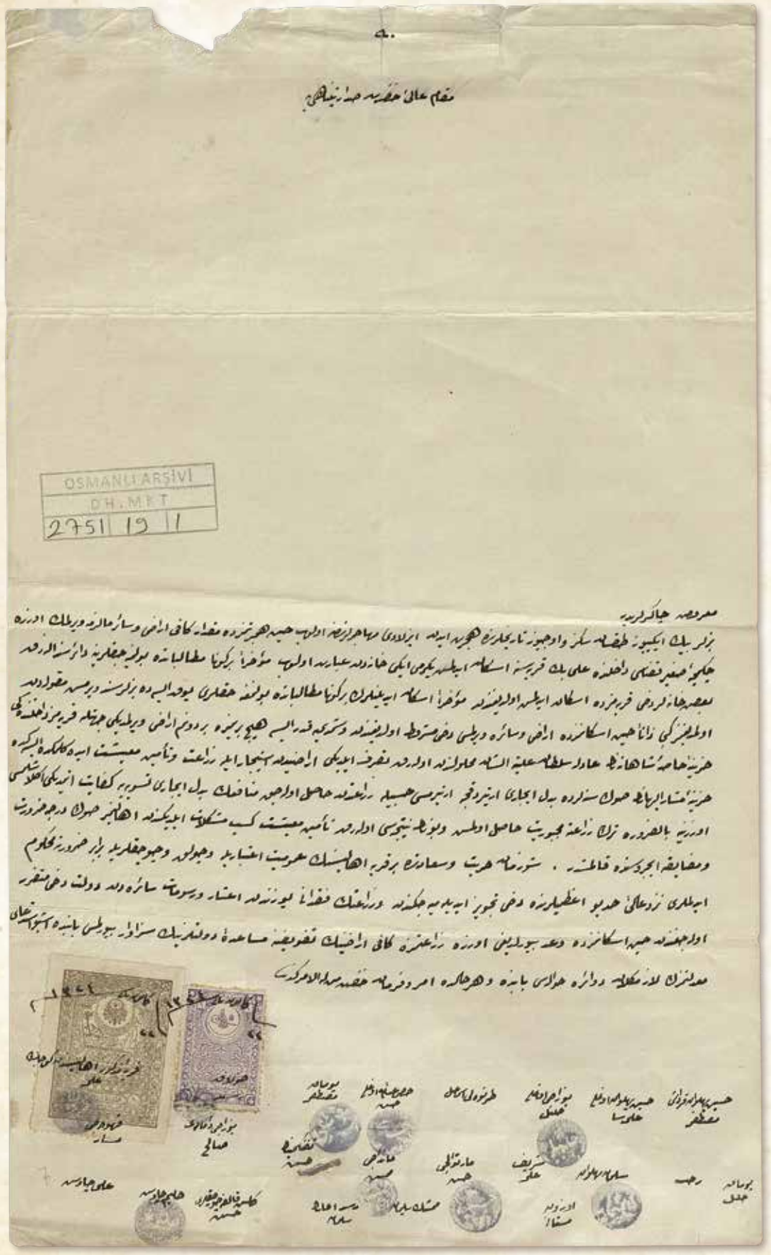

Sadrazamlık Yüksek Makamına

Aciz kulları arz eder ki,

Bizler 1882 ve 1884 tarihlerinde göç eden İzladi muhacirlerindeniz. Göç ettiğimizde yeterli miktarda arazi vesair malzeme verilmek üzere Küçükçekmece kazası dahilinde Alibeyköyü'ne iskân edilmiş yirmi iki haneden ibaretiz.

Hiçbir talepte bulunmayacaklarına dair senet alınarak daha sonra bazı haneler de köyümüze yerleştirildiler. Sonradan yerleştirilenlerin hiçbir şey talep etmeye hakları yoktur. Ancak bizler talepte bulunmayacağımıza dair senet veren gruptan olmadığımız gibi yerleştirildiğimiz zaman arazi vesaire verilmesi şartı da bulunmaktaydı. Şimdiye kadar hiçbirimize bir dönüm arazi verilmemiştir. Köyümüz dahilinde hükümdarın özel hazinesinden Adile Sultan arazisinin boşta kalan kısımlarından kiralama yoluyla ziraat yapmakta ve geçimimizi sağlamaktayız. Fakat Hazine'nin son senelerde kiralama bedelini arttırdıkça arttırması nedeniyle ziraatten elde edilecek gelirin kiralama bedelini karşılamaya yetmediği anlaşılmıştır. Bunun üzerine ziraati terk etmek zorunda kaldık. Bunun sonucu olarak da geçimimizi sağlamak zorlaştığından halkımız son derece yoksulluk ve sıkıntı içerisinde kalmıştır.

Şu hürriyet ve mutluluk döneminde bütün bir köy halkının çoluk çocuklarıyla birlikte fakirliğe mahkûm edilmeleri yüce makamınızca da uygun görülmeyecektir. Ayrıca ziraatin azalmasıyla aşar ve diğer vergiler yönünden devlet de zarara uğrayacaktır. Bu sebeple yerleştirildiğimiz esnada söz verildiği üzere ekip biçmemize yeterli arazinin tarafımıza verilmesi hususunda adaletin sağlanmasını arz ederiz. İşbu dilekçemizin lazım gelen devlet dairelerine havalesi hususunda emir ve ferman verme yetkisi siz yüce makam sahibi efendimiz hazretlerine aittir.

4 Şubat 1909

Alibeyköyü'nden Küçük Ali	**Çolak Reşid**	**Pomak Mustafa**	**Hacı Abdullah oğlu Hasan**	**Tırnovalı İsmail**
Bozacı oğlu Halil	**Hüseyin Pehlivan oğlu Ali**	**Hüseyin Pehlivan kardeşi Mustafa**	**Kahveci Mestan**	**Bozacı Damadı Salih**
Tüfekçi'nin Hasan	**Mandacı Muhsin**	**Şerif Ali**	**Süleyman Pehlivan**	**Receb**
Pomak Halil	**Ali Çavuş**	**Halim Çavuş**	**Keleş Kalfa çocukları Hüseyin**	**Reşid Ağa'nın Süleyman**
	Memiş'in Süleyman		**Uzun Mestan**	

BOA.DH.MKT. 2751-19

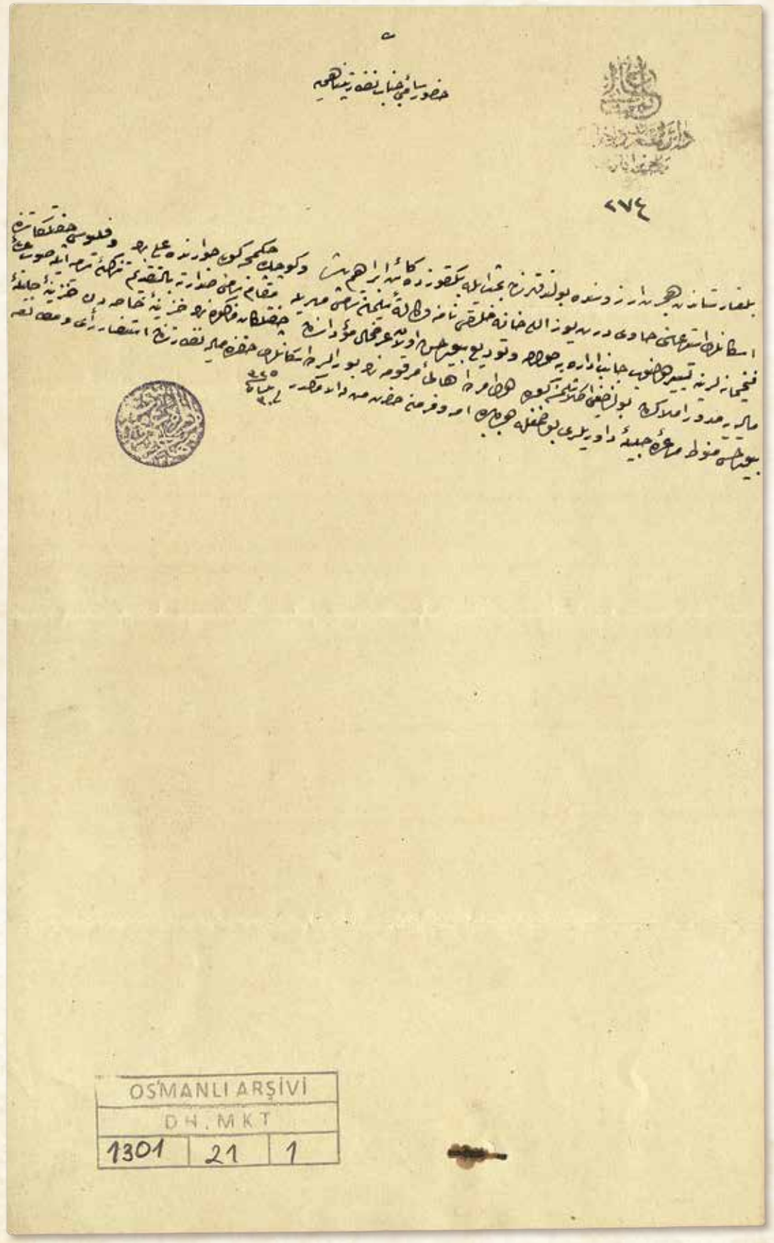

BABIALİ
DÂİRE-İ NEZÂRET-İ DAHİLİYE
Muhâcirîn İdaresi
274

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Nezâretpenâhîye

Bulgaristan'dan hicret arzusunda bulunduklarından bahs ile Beğkoz'da kâin İbrahimpaşa ve Küçükçekmece Gölü civârında Alibey ve Filyos çiftlikâtında iskânları istid'âsını hâvî dört yüz elli hâne halkı nâmına vekâleten Süleyman Sami mührüyle makâm-ı sâmî-i Sadaret'e bi't-takdîm tezkire-i sâmiye ile savb-ı âlî-i fahîmânelerine tesyîr olunup cânib-i idâreye havâle ve tevdî' buyurulmuş olan arzuhâl mü'eddâsından çiftlikât-ı mezkûrenin Hazîne-i Hâssa'dan Hazîne-i Celîle-i Maliye'ye müdevver emlâkden bulunduğu anlaşılmasına göre evvel emirde ahâlî-i merkûmenin buralarda iskânları hakkında Maliye Nezâreti'nden istifsâr-ı re'y ve mütâla'a buyurulması menût-ı müsâ'ade-i celîle-i dâverîleri bulunmakla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 30 Nisan [1]325

Muhâcirîn İdâre-i Umûmiyesi

BOA.DH.MKT. 1301_21

BABIALİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DAİRESİ
Muhacirler İdaresi
274

Bakanlık Yüksek Makamına

Bulgaristan'dan göç etmek arzusunda bulunduklarından söz ederek Beykoz'da İbrahimpaşa, Küçükçekmece Gölü civarında da Alibey ve Filyos çiftliklerine yerleştirilmelerini isteyen dört yüz elli hane halkı adına vekâleten Süleyman Sami mührüyle Sadrazamlık makamına sunulan ve Sadrazamlık makamından da tarafınıza gönderilen dilekçe idaremize havale edilmiştir.

Dilekçenin içeriğinden, bu çiftliklerin hükümdarın özel hazinesinde iken Maliye hazinesine devredilen mülklerden bulunduğu anlaşılmıştır. Bu durumda öncelikle adı geçen ahalinin buralarda yerleştirilmeleri hakkında sizin izninizle Maliye Bakanlığı'ndan görüş ve inceleme istenmesi gerekmektedir. Bu konuda emir verme yetkisi siz yüce makam sahibi efendimiz hazretlerine aittir.
13 Mayıs 1909

Muhacirler Genel İdaresi

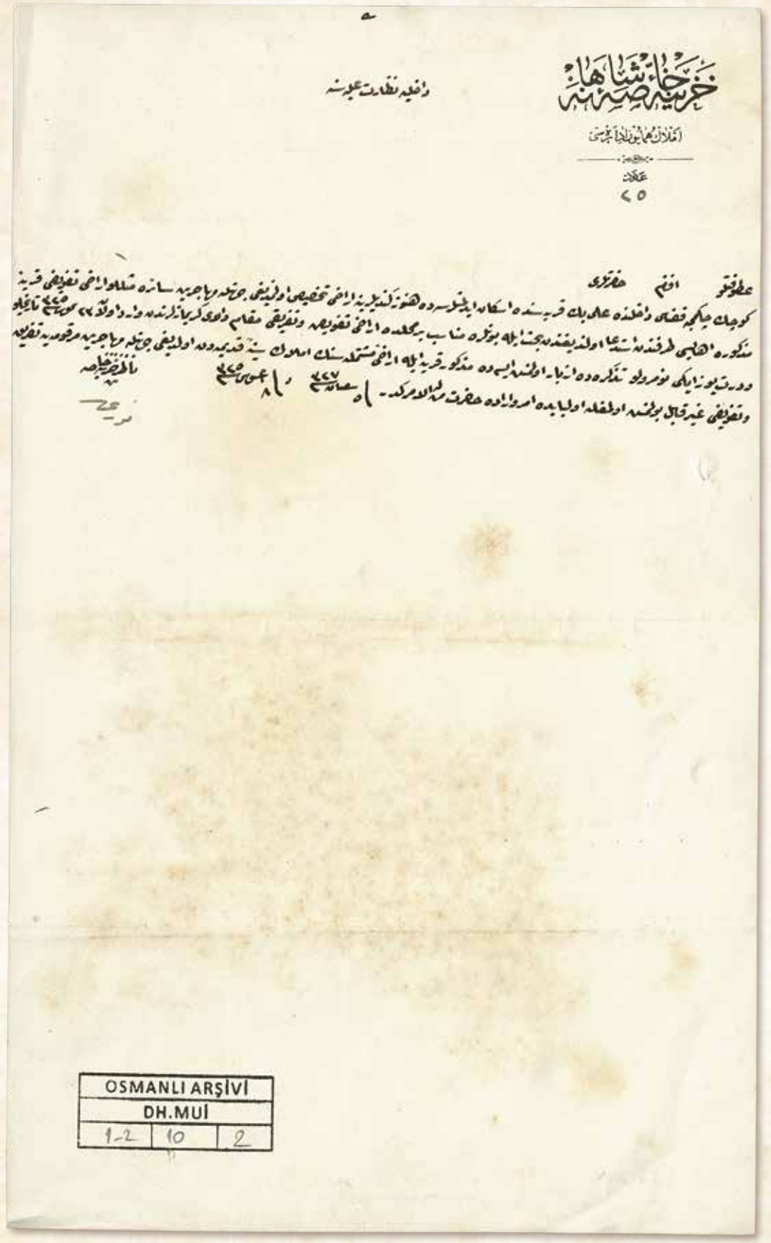

HAZİNE-İ HASSA-İ ŞAHANE
Emlâk-i Hümâyûn İdâresi
Aded: 25

Dahiliye Nezâret-i Aliyyesine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Küçükçekmece Kazâsı dâhilinde Alibey Karyesi'nde iskân edilmişlerse de henüz kendilerine arâzî tahsîs olunmadığı cihetle muhâcirîn-i sâire misillü arâzî tefvîzi karye-i mezkûre ahâlîsi tarafından istid'â olunduğundan bahs ile bunlara münâsib bir mahalde arâzî tefvîz ve tefrîki makâm-ı vâlâ-yı kerîmânelerinden vârid olan 23 Temmuz [1]325 târîhlü ve dört yüz iki numaralı tezkirede izbâr olunmuş ise de mezkûr karye ile arâzî-i müştemilesinin emlâk-i seniyye-i kadîmeden olduğu cihetle muhâcirîn-i merkûmeye tefrîk ve tefvîzi gayr-ı kâbil bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü irâde hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 5 Şaban sene [1]327 / 8 Ağustos [1]325

Nâzır-ı Hazîne-i Hâssa
Nuri

BOA.DH.MUİ. 01-2_10

HAZİNE-İ HASSA-İ ŞAHANE
Emlak-i Hümayun İdaresi
Sayı: 25

İçişleri Bakanlığı Yüksek Makamına

Şefkatli efendim hazretleri,

Küçükçekmece kazası dahilindeki Alibeyköyü'ne yerleştirilmişlerse de henüz kendilerine arazi tahsis edilmediğinden diğer muhacirler gibi arazi verilmesi, adı geçen köyün ahalisi tarafından istendiği belirtilerek, bu köylülere uygun bir bölgede arazi verilmesi şerefli makamınızdan yazılan 5 Ağustos 1909 tarih ve 402 numaralı resmî yazıda bildirilmektedir.

Fakat bu köy ile sınırları içindeki arazinin eskiden beri hükümdar arazisi olması nedeniyle adı geçen muhacirlere tahsis edilmesi imkânsız bulunmaktadır. Bu konuda emir verme yetkisi siz yüce makam sahibi efendimiz hazretlerine aittir.
21 Ağustos 1909

Hazine-i Hassa Bakanı
Nuri

MECLİS-İ VÜKELA GÖRÜŞMELERİNE MAHSUS TUTANAK BELGESİDİR
Tutanak Rakamı: 367
Tarih: 31 Temmuz 1911

Meali

Maliye hazinesine devredilen mülklerden Yeşilköy civarındaki Safra [Sefa] Çiftliği'nin sağlık alanındaki hayır kurumları idaresi adına kaydı düzeltilerek orada uygar Avrupa ülkelerindeki benzerleri gibi bir akıl hastanesi inşa edilmesi gereği İstanbul Belediyesi tarafından bildirildiğine dair İçişleri Bakanlığı'ndan, bölgenin muhacir yerleşimine tahsis edilmesi hakkında da Maliye Bakanlığı'ndan resmî yazılar gelmiştir. Danıştay'a havale edilen söz konusu yazılar ile bu konuda yapılan haberleşmeler üzerine Danıştay Mülkiye Dairesi'nden kaleme alınan tutanak okundu.

Kararı

Anılan tutanakta açıklandığı üzere işbu Safra [Sefa] Çiftliği'nin akıl hastanesi veya muhacir yerleşimine tahsisi hususlarından hangisinin daha uygun olacağına dair araştırma yapmak üzere Yeşilköy'e gönderilen mülkiye ve maliye memurları tarafından verilen ortak rapora göre o çevrede Safra [Sefa] Çiftliği'nden başka hâlihazırda Yenibosna köyü ahalisinin ekip biçtiği ve Saray merası denilen çiftliğe bağlı bir arazi ile bitişiğinde yarı hissesi hazineye ait Kapanarya [Kanarya] isminde bir başka çiftlik bulunmaktadır. Tamamının yüzölçümü 6.442 dönümden ibarettir. Bu arazilerin her iki hizmete de tahsis edilebileceği anlaşılmıştır.

1911 senesi bütçe kanunun 21. maddesi hükümlerine uygun şekilde öncelikle belirtilen arazide eskiden beri çiftçilik yapan Müslüman ve Hıristiyan köylülere ziraat için gerekli miktar yer uygun bedellerle devredildikten, bir kısmı da muhacir yerleşimi için ayrıldıktan sonra kalan miktarının akıl hastanesi kurumu adına tapu kaydının işlenmesi düşünülmüştür.
Ancak işbu kalan kısmın akıl hastanesi ve muhacirlere tarım alanı için arzu edilen genişliğe sahip olmadığı bildirilerek bir başka uygun alan bulunmak ve satın alınmak üzere şimdiden on bin lira verilmesi son olarak İçişleri Bakanlığı tarafından bildirilmiştir.
Bunun üzerine anılan kanun maddesi uyarınca bedelleri on senede taksitler hâlinde alınmak ve bedellerinin tamamen tahsiline kadar bir başkasına geçmesini engellemek için tapu dairesince kayıtları üzerine şerh verdirilmek kaydıyla isimleri geçen Safra [Sefa] ve Kapanarya [Kanarya] çiftlikleriyle Saray merasının kapladığı toplam altı bin yüz kırk iki dönüm araziden;
- Yedi yüz altmış üç dönümünün Büyük Halkalı köyünde sakin yirmi dokuz hane Rumeli muhacirleri ile yedi hane eski ahalisine,
- Bin iki yüz yetmiş yedi dönümünün Yenibosna köyündeki otuz üç hane muhacir ile üç hane eski ahalisine,
- Üç yüz doksan iki dönümünün yarısı Sefaköy'deki yerli Rum ahaliden yirmi sekiz haneye ve diğer yarısı da Hazine'ye,
- Bin yüz elli dokuz dönümden ibaret bulunan Kanarya arazisinin yüz elli dokuz dönümü ziraate elverişsiz olup işbu yüz elli dokuz dönümden geri kalanı olan bin dönümünün de orada yeniden iskân edilecek Bosna muhacirlerine tahsis edilmesi uygun görülmüştür.
İnşası düşünülen akıl hastanesine gelince; henüz projesi düzenlenmemiş ve inşaat masrafları da belirlenmemiştir. Bu nedenle bu konuda İstanbul Belediyesi tarafından talep edilen ve Rumeli veya Anadolu şimendiferleri güzergâhında uygun ve geniş bir arazi satın alınması ve kamulaştırması için şimdiden on bin lira verilmesine gerek yoktur. Öncelikle işbu akıl hastanesi ve ek yapıları için ne miktarda arazi gerekli olduğu belirlenip haritası ve keşif defteri düzenlenmelidir. Kaç senede inşa edilebileceği, inşaat masrafları için her sene ne kadar para harcanacağı ortaya çıktıktan sonra belirtilen on bin liranın bütçeye dahil ve ilave edilmesi, gerekli arazinin de akıl hastanesi kurumu adına tapu kaydının gerçekleştirilmesine izin verilmesi hakkında bir kanun maddesi hazırlanıp teklif edilmesi gerekli görülmüştür.
Yazıldığı üzere gereğinin İçişleri Bakanlığı'na bildirilmesi, Maliye ve Tapu bakanlıklarına da bilgi verilmesi kararlaştırılmıştır.

Üyelerin İmzaları

BOA.MV. 155_11

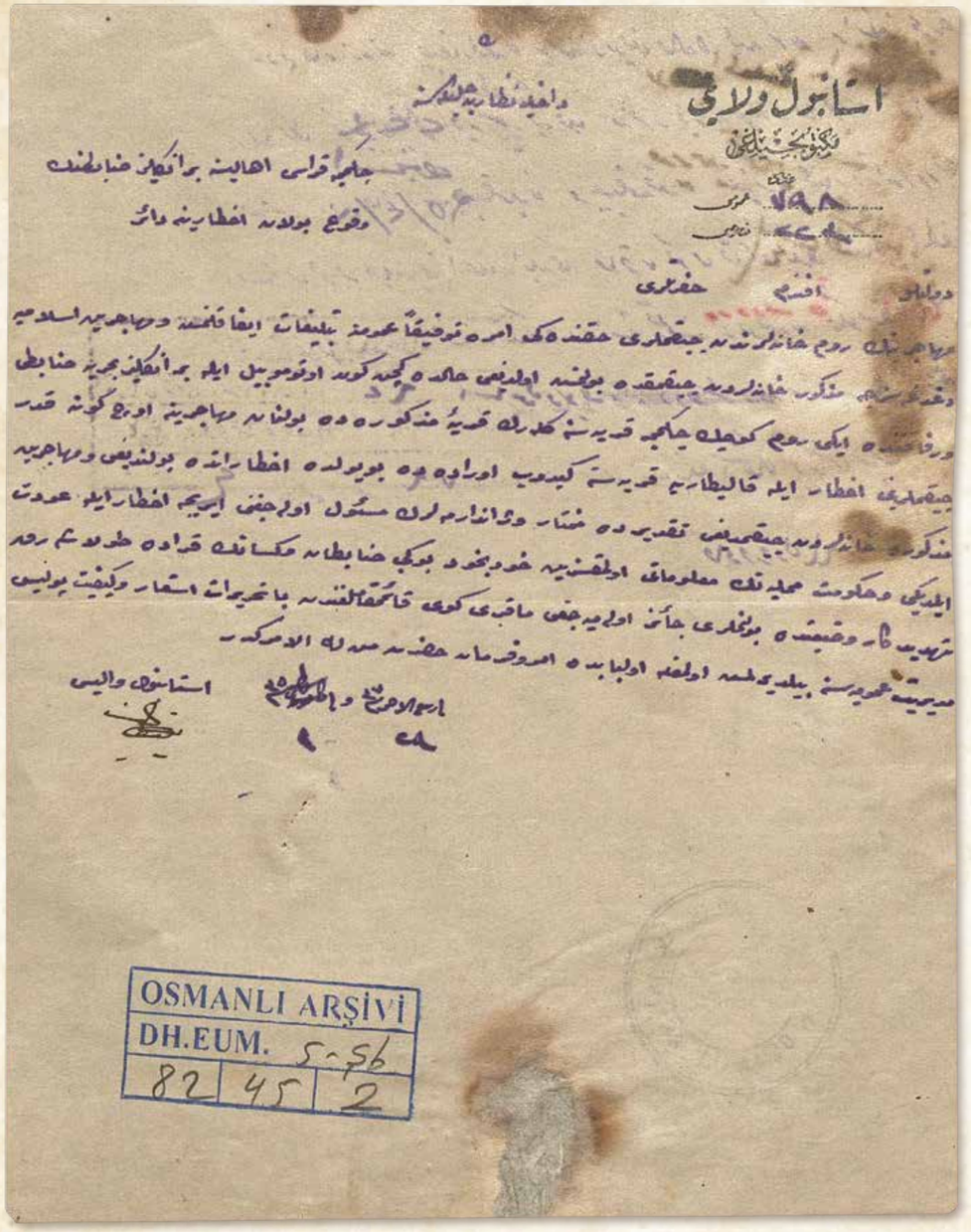

BALKAN SAVAŞLARI - 1. DÜNYA SAVAŞI VE SONRASINA AİT BELGELER

İSTANBUL VİLÂYETİ
Mektupculuğu
Umûmî: 798
Hususi: 223

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Çekmece kurâsı ahâlîsine bir İngiliz zâbitinin vukû' bulan ihtârına dâir.

Devletlü efendim hazretleri,

"Muhâcirînin Rum hânelerinden çıkmaları" hakkındaki emre tevfîkan umûmuna tebliğât îfâ kılınmış ve muhâcirîn-i İslâmiye dağdağasızca mezkûr hânelerden çıkmakda bulunmuş olduğu hâlde geçen gün otomobil ile bir İngiliz bahriye zâbiti ve refâkatinde iki Rum Küçükçekmece Karyesi'ne gelerek karye-i mezkûrede bulunan muhâcirîne üç güne kadar çıkmalarını ihtâr ile Kalitarya Karyesi'ne gidüp orada da bu yolda ihtârâtda bulunduğu ve muhâcirîn-i mezkûre hânelerden çıkmadığı takdîrde muhtâr ve jandarmaların mes'ûl olacağını ayrıca ihtâr ile avdet eylediği ve hükûmet-i mahalliyenin ma'lûmâtı olmaksızın hod-be-hod bu gibi zâbitân ve kesânın kurâda dolaşarak tehdîdkâr vaziyetde bulunmaları câiz olamayacağı Makriköy Kaymakamlığı'ndan bâ-tahrîrât iş'âr ve keyfiyet Polis Müdîriyet-i Umûmiyesi'ne bildirilmiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 29 Rebîulâhir sene [13]37 / 1 Şubat [13]35

İstanbul Vâlîsi

BOA.DH.EUM. 5.ŞB_82_45

İSTANBUL VALİLİĞİ
Yazı İşleri
Genel: 798
Özel: 223

İçişleri Bakanlığı'na

Çekmece köyleri ahalisine bir İngiliz subayının yaptığı uyarıya dair.

Devletli efendim hazretleri,

"*Muhacirlerin Rum hanelerinden çıkarılmaları*" hakkındaki emir uyarınca geneline tebligat yapıldığı ve Müslüman muhacirler olaysızca evlerinden çıkmakta oldukları hâlde geçen gün otomobille bir İngiliz deniz subayı ve eşliğinde iki Rum Küçükçekmece köyüne gelerek köyde bulunan muhacirlere üç güne kadar çıkmalarını ihtar etmiştir.

Ardından Kalitarya [Şenlikköy] köyüne gidip orada da bu yolda ihtarlarda bulunmuştur. Adı geçen muhacirler hanelerden çıkmadıkları takdirde muhtar ve jandarmaların sorumlu olacağını ayrıca ihtar etmiştir.

Bölge yönetiminin bilgisi olmaksızın kendi başlarına bu gibi subay ve şahısların köylerde dolaşarak tehditkâr davranışlarda bulunmalarının kabul edilemeyeceği Bakırköy Kaymakamlığı'ndan yazılı olarak haber verilmiştir.

Durum Polis Genel Müdürlüğü'ne bildirilmiş olmakla bu konuda emir ve buyruk vermek makam sahibinin yetkisi dahilindedir.
1 Şubat 1919

İstanbul Valisi

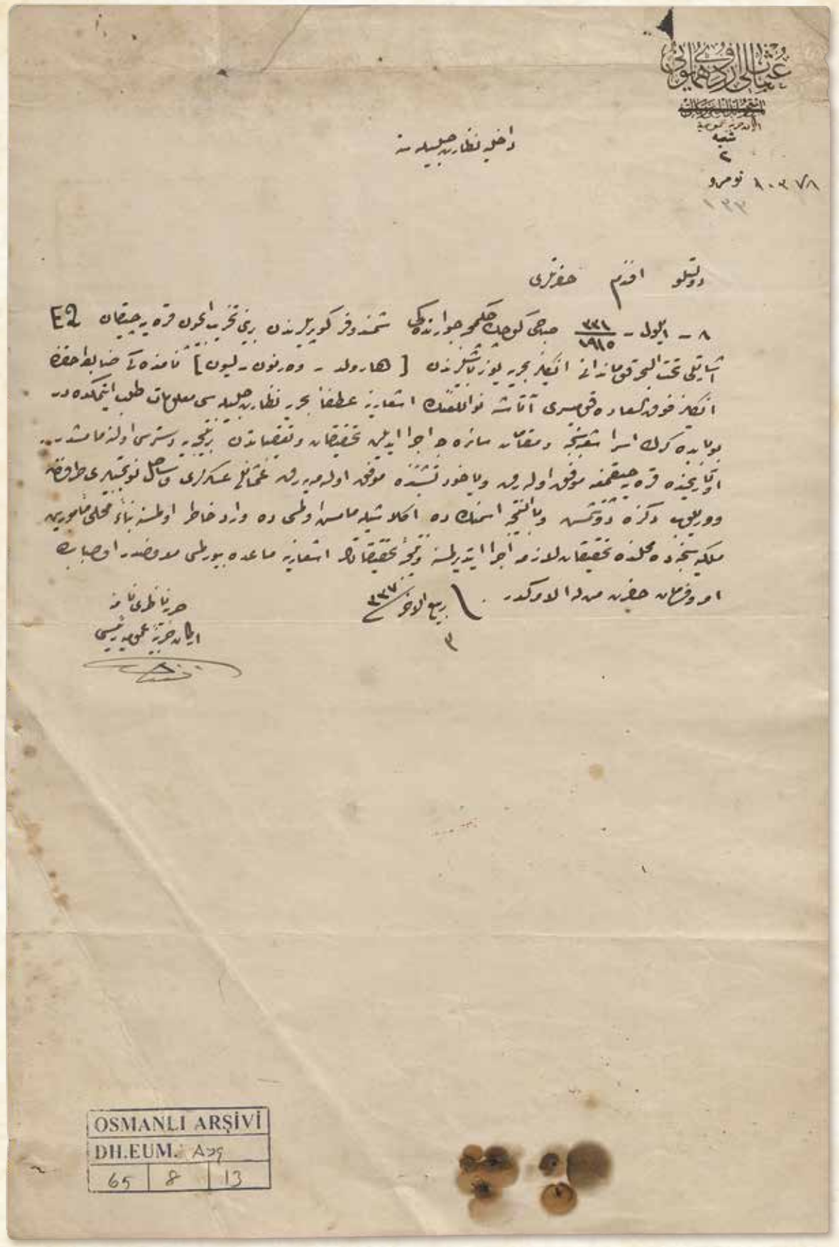

OSMANLI ORDU-YI HÜMÂYÛNU
Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye
Şube: 2
Numara: 10378 / 133

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

8 Eylül 331/1915 sabâhı Küçükçekmece civârındaki şimendüfer köprülerinden birini tahrîb içün karaya çıkan E2 işâretli tahte'l-bahr kumandanı İngiliz bahriye yüzbaşılarından Harold Vernon Leon nâmındaki zâbit hakkında İngiliz Fevkalâde Komiseri Ataşe-Navalliği'nin iş'ârına atfen Bahriye Nezâret-i Celîlesi ma'lûmât taleb etmekdedir. Bu bâbda gerek Üserâ Şubesince ve makâmât-ı sâirece icrâ edilen tahkîkât ve ta'kîbâtdan bir netîceye destres olunamamışdır. O târîhde karaya çıkmağa muvaffak olarak veyâhûd teşebbüsünde muvaffak olamayarak Osmanlı askerleri ve sâhil nöbetcileri tarafından vurulup denize düşmüş ve bi'n-netîce isminin de anlaşılamamış olması da vârid-i hâtır olmasına binâen mahallî memûrîn-i mülkiyesince de mahallinde tahkîkât-ı lâzıme icrâ etdirilmesine ve netîce-i tahkîkâtın iş'ârına müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 3 Rebîulâhir sene [1]337

Harbiye Nâzırı nâmına
Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reisi
Fevzi

BOA.DH.EUM.AYŞ. 65_08_13

OSMANLI ORDUSU
Genel Kurmay Başkanlığı
Şube: 2
Numara: 10378 / 133

İçişleri Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

8 Eylül 1331 / 21 Eylül 1915 sabahı Küçükçekmece civarındaki tren köprülerinden birisini tahrip etmek için karaya çıkan E2 sembollü denizaltının kumandanı İngiliz deniz yüzbaşılarından Harold Vernon Leon isimli subayla ilgili olarak İngiliz Fevkalade Komiserliği Deniz ataşesinin ifadesine dayanarak Deniz Bakanlığı bilgi istemektedir.

Bu konuda gerek Esirler Şubesi gerekse diğer makamlar tarafından yapılan araştırma ve kovuşturmalardan bir sonuca ulaşılamamıştır. O tarihte karaya çıkmayı başararak veya girişiminde başarılı olamayarak Osmanlı askerleri ve sahil nöbetçileri tarafından vurulup denize düşmüş ve sonuçta isminin anlaşılamamış olması da hatıra gelmektedir.

Bu nedenle bölge mülkiye memurlarınca da yerinde gerekli araştırmaların yaptırılmasına ve araştırma sonucunun bildirilmesine izin verilmesi arz edilir. Bu konuda emir ve buyruk vermek makam sahibinin yetkisi dahilindedir.
6 Ocak 1919

Savaş Bakanı adına
Genelkurmay Başkanı
Fevzi

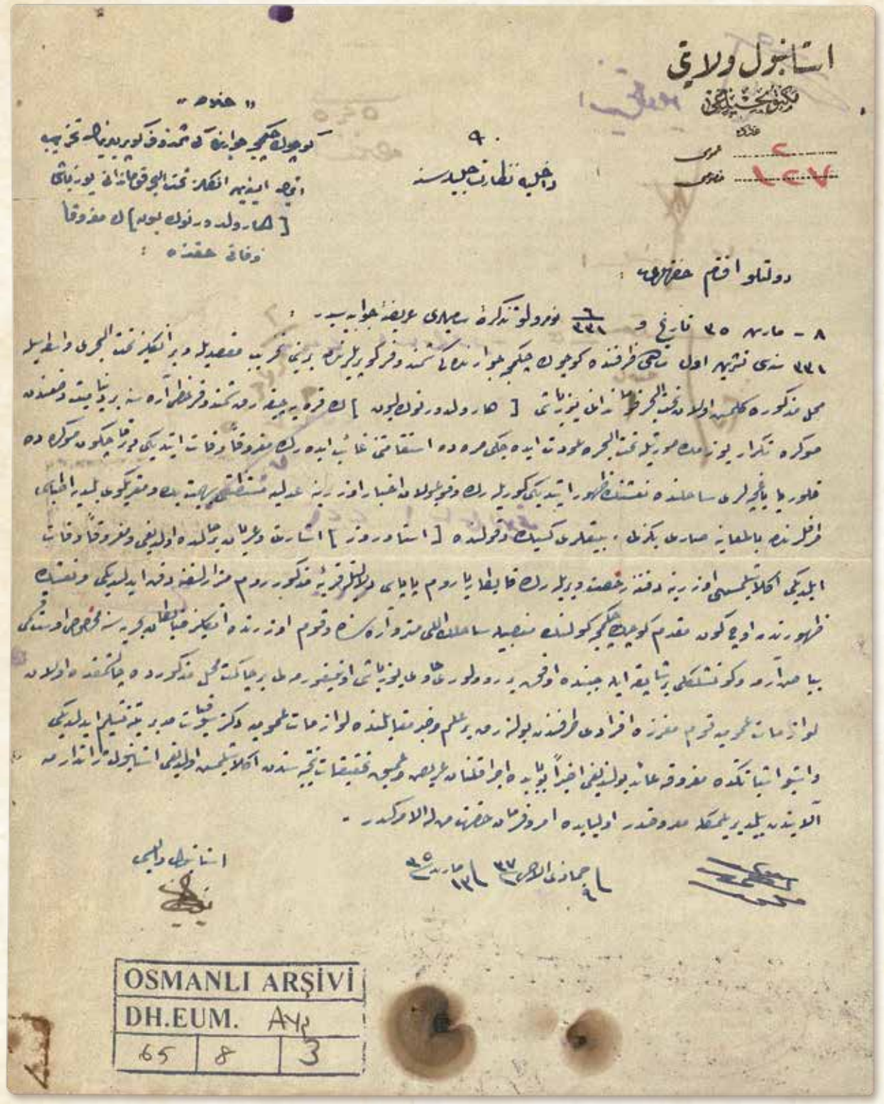

İSTANBUL VİLAYETİ
MEKTÛBCULUĞU
Umûmî: 2
Husûsî: 127

Hülâsa: Küçükçekmece civârındaki şimendüfer köprülerini tahrîb etmek isteyen İngiliz tahte'l-bahr Kumandanı Yüzbaşı Harold Vernon Lyon'un mağrûkan vefâtı hakkında.

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

8 Mart 35 târîh ve 6/331 numaralı tezkire-i sâmîleri arîza-i cevâbiyesidir.

31 senesi Teşrîn-i Evvel mâhı zarfında Küçükçekmece civârındaki şimendüfer köprülerinin tahrîbi maksadıyla ve bir İngiliz tahte'l-bahri vâsıtasıyla mahall-i mezkûra gelmiş olan tahte'l-bahr kumandanı Yüzbaşı Harold Vernon Lyon'un karaya çıkarak şimendüfer hattı arasına bir dinamit vaz'ından sonra tekrar yüzmek sûretiyle tahte'l-bahre avdet edeceği sırada istikâmetini gâib ederek mağrûkan vefât etdiği ve birkaç gün sonra da Florya bahçeleri sâhilinde na'şının zuhûr etdiği görülerek vukû' bulan ihbâr üzerine Adliye Mustantıkı Behçet Bey ve Makriköy belediye etıbbâsı taraflarından bi'l-mu'âyene sarı benizli, bıyıkları kesik ve kolunda istavroz işâreti ve üryân bir hâlde olduğu ve mağrûkan vefât eylediği anlaşılması üzerine defnine ruhsat verilerek Kalitarya Rum papazı delâletiyle karye-i mezkûr Rum mezârlığına defnedildiği ve na'şın zuhûrundan üç gün mukaddem Küçükçekmece Gölü'nün mansabıyla sâhilin elli metre arasında ve kum üzerinde İngiliz zâbitân-ı bahriyesine mahsûs üst kısmı beyaz arma ve güneşlikli bir şapka ile cebinde ufak bir revolveri hâvî yüzbaşı üniformalı bir ceket mahall-i mezkûrda çalışmakda olan Levâzımât-ı Umûmiye kum müfreze efrâdı tarafından bulunarak bir ilmühaber mukâbilinde Levâzımât-ı Umûmiye Deniz Sevkiyât Müdüriyeti'ne teslîm edildiği ve işbu eşyânın da mağrûka âid bulunduğu ahîren bu bâbda icrâ kılınan arîz ve amîk tahkîkât netîcesinden anlaşılmış olduğu İstanbul Jandarma Alayı'ndan bildirilmekle ma'rûzdur. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 9 Cemâziyelâhir [123]37 / 13 Mart [13]35

İstanbul Vâlîsi

BOA.DH.EUM.AYŞ. 65_08_03

İSTANBUL VALİLİĞİ
YAZI İŞLERİ
Genel: 2
Özel: 127

Özet: Küçükçekmece civarındaki demiryolu köprülerini tahrip etmek isteyen İngiliz denizaltı kumandanı Yüzbaşı Harold Vernon Lyon'un boğularak vefatı hakkında.

İçişleri Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

8 Mart 1919 tarih ve ve 6/331 numaralı bakanlık yazınızın cevabıdır.

1915 senesi Ekim ayı zarfında Küçükçekmece civarındaki demiryolu köprülerinden birini tahrip maksadıyla ve bir İngiliz denizaltısı vasıtasıyla bölgeye gelmiş olan denizaltı kumandanı Yüzbaşı Harold Vernon Lyon'un karaya çıkarak demiryolu hattı arasına bir dinamit yerleştirdikten sonra tekrar yüzmek suretiyle denizaltıya geri döneceği sırada istikametini kaybedip boğularak vefat ettiği ve birkaç gün sonra da Florya bahçeleri sahilinde cesedinin ortaya çıktığı görülerek yapılan ihbar üzerine Adliye Sorgu Hâkimi Behçet Bey ve Bakırköy Belediye tabipleri tarafından muayene edilip; sarı benizli, bıyıkları kesik ve kolunda haç işareti bulunduğu, çıplak bir hâlde olduğu ve boğularak vefat ettiği anlaşılması üzerine defnine ruhsat verilerek Kalitarya [Şenlikköy] Rum papazının girişimiyle Rum mezarlığına defnedildiği ve cesedinin ortaya çıkışından üç gün önce Küçükçekmece Gölü'nün denize döküldüğü alanla sahilin elli metre arasında kum üzerinde İngiliz deniz subaylarına mahsus üst kısmı beyaz arma ve güneşlikli bir şapka ile cebinde ufak bir revolver bulunan yüzbaşı üniformalı bir ceket bölgede çalışmakta olan Genel Levazım Dairesi kum müfrezesi askerleri tarafından bulunarak bir ilmühaber karşılığında Genel Levazım Dairesi Sevkiyat Müdürlüğü'ne teslim edildiği ve işbu eşyanın da boğulan kişiye ait bulunduğu son olarak bu konuda yapılan geniş ve derin soruşturma sonucundan anlaşılmış olduğu İstanbul Jandarma Alayı'ndan bildirilmekle arz olunur. Bu konuda emir ve buyruk efendimiz hazretlerinindir.
13 Mart 1919

İstanbul Valisi

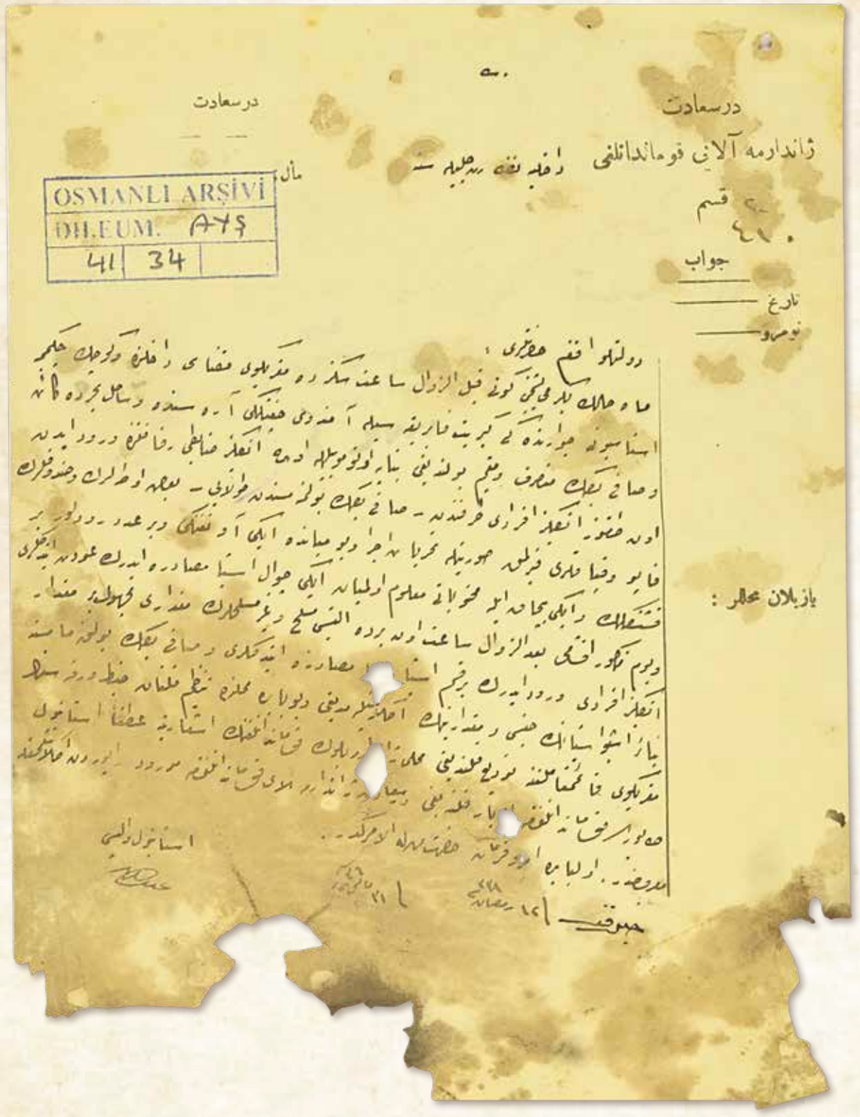

Dersaadet
Jandarma Alayı Kumandanlığı

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Mâh-ı hâlin yirmi beşinci günü kable'z-zevâl sâ'at sekizde Makriköy Kazâsı dâhilinde ve Küçükçekmece İstasyonu civârındaki kibrit fabrikasıyla Andosi Çiftliği arasında ve sâhil-i bahrde kâin ve Sâfi Bey'in mutasarrıf ve mukîm bulunduğu binâya otomobille üç İngiliz zâbiti refâkatinde vürûd eden on dokuz İngiliz efrâdı tarafından –Safi Bey'in bulunmamasından dolayı- bazı odaların ve sandukların kapu ve kapakları kırılmak sûretiyle taharriyât icrâ ve bu miyânda iki av tüfengi ve bir aded revolver, bir fişenklik ve iki bıçak ile muhteviyâtı ma'lûm olmayan iki çuval eşyâ müsâdere ederek avdet etdikleri ve yevm-i mezkûr akşamı ba'de'z-zevâl sâ'at on birde altısı müsellah ve gayr-ı müsellahların mikdârı meçhûl bir mikdâr İngiliz efrâdı vürûd ederek bir kısım eşyâ [yırtık] müsâdere etdikleri ve Safi Bey'in bulunamamasına binâen işbu eşyânın cinsi ve mikdârının anlaşılamadığı ve bu bâbda mahallinde tanzîm kılınan zabıt varakasının Makriköy Kaymakamlığı'na tevdî' kılındığı mahallî jandarma bölük kumandanlığının iş'ârına atfen İstanbul Taburu Kumandanlığı'ndan izbâr kılındığı Dersaadet Jandarma Alay Kumandanlığı'ndan mevrûd rapordan anlaşılmakla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 12 Ramazan sene [1]338 / 31 Mayıs [1]336

İstanbul Vâlîsi

BOA.DH.EUM.AYŞ. 41_34

İstanbul
Jandarma Alayı Kumandanlığı

İçişleri Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

İçinde bulunduğumuz ayın yirmi beşinci günü öğleden önce vasatî saat sekizde Bakırköy kazası dahilinde ve Küçükçekmece İstasyonu çevresindeki kibrit fabrikasıyla Andosi Çiftliği arasında ve deniz kenarında bulunan Safi Bey'in sahibi bulunduğu binaya otomobille üç İngiliz subayı ve beraberinde on dokuz İngiliz askeri gelmiştir.

İngiliz askerleri Safi Bey'in evde bulunmamasından dolayı bazı odaların kapılarını ve sandıkların kapaklarını kırarak arama yapmışlar, bu arada iki av tüfeği, bir adet revolver cinsi tabanca, bir fişeklik, iki bıçak ve içeriği bilinmeyen iki çuval eşyaya el koyarak geri dönmüşlerdir.

Aynı günün akşama doğru vasatî saat on birde altısı silahlı ve silahsızların sayısı bilinmeyen bir miktar İngiliz askeri gelerek bir kısım eşyaya daha el koymuşlardır. Safi Bey bulunamadığı için bu eşyanın cins ve miktarı anlaşılamamıştır.

İstanbul Jandarma Alay Komutanlığı'nın İstanbul Tabur Komutanlığı'na dayanarak verdiği rapora göre; konuyla ilgili olarak bölge jandarma bölük kumandanlığı tarafından olay yerinde düzenlenen tutanak Bakırköy Kaymakamlığı'na sunulmuş bulunmaktadır. Arz ederim. Bu konuda emir ve buyruk vermek makam sahibinin yetkisi dahilindedir.
31 Mayıs 1920

İstanbul Valisi

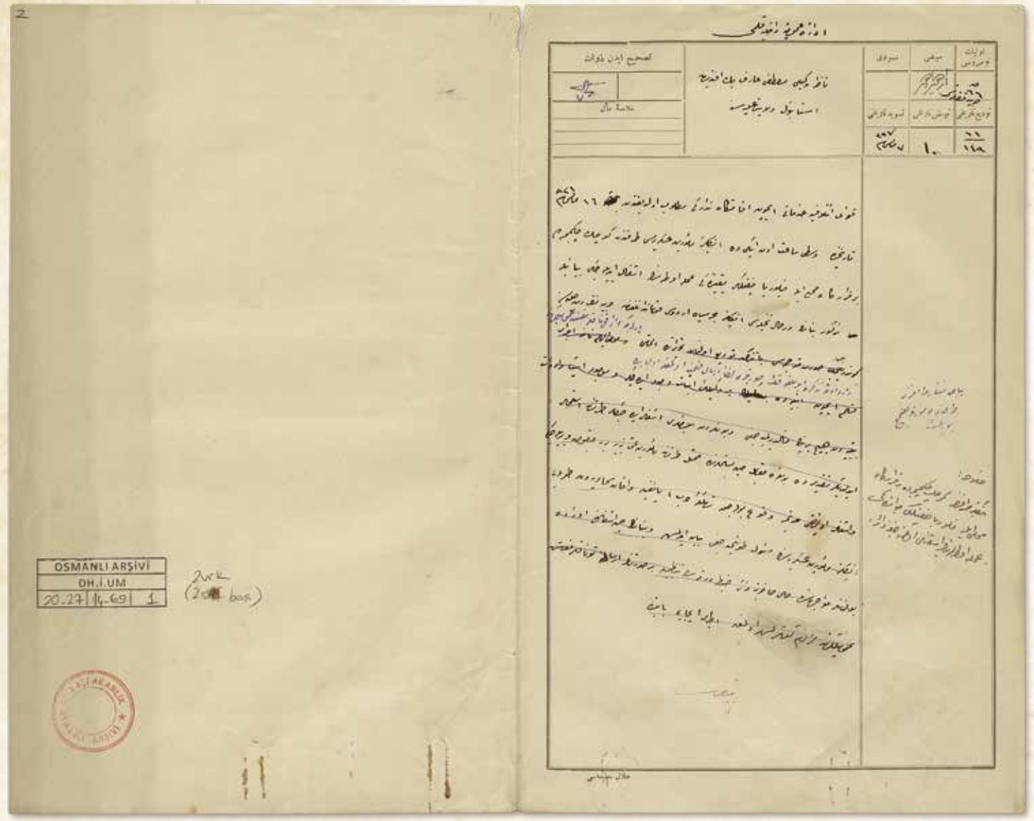

İDÂRE-İ UMÛMİYE-İ DAHİLİYE KALEMİ
Evveliyât Numarası: 66
Tebyîz Târîhi: 10 Mayıs [1]337

Hülâsa: İngiliz tarafından Küçükçekmece'de bir karârgâh mahalli ile Florya Çiftliği civârındaki amele odalarının işgâl olunacağına dâir

Nâzır Vekîli Mustafa Arif Beyefendi'den

İstanbul Vilâyet-i Aliyyesi'ne

Kuvâ-yı İ'tilâfiye hidemâtı içün ikâmetgâh tedâriki matlûb olduğundan 16 Mayıs 921 târîhinde vasatî sâ'at on ikide İngiliz memûrîn-i askeriyesi tarafından Küçükçekmece'de bir karârgâh mahalli ile Florya Çiftliği yakınındaki amele odasının işgâl edileceği beyânıyla mezkûr binânın derhâl tahliyesi İngiliz Bahr-ı Siyâh Ordusu Kumandanlığı'ndan Harbiye Nezâret-i Celîlesi'ne gönderilen tahrîrâtda iltimâs edildiğine dâir Konaklar Müfettiş-i Umûmiliği'nden vârid olan tezkire ile melfûfunun sûretleri leffen irsâl kılınmış olmağla ol bâbda.

BOA.DH.İ.UM. 20-27_14-69

GENEL İDARE KALEMİ
Evveliyat Numarası: 66
Temize Çekilme Tarihi: 10 Mayıs 1921

Özet: İngilizler tarafından Küçükçekmece'de bir karargâh yeri ile Florya Çiftliği civarındaki amele odalarının işgal olunacağına dâir.

İstanbul Valiliği'ne

İtilaf devletleri kuvvetlerinin hizmetleri için ikametgâh tedariki talep edildiğinden 16 Mayıs 1921 tarihinde vasati saat on ikide İngiliz askerî memurları tarafından Küçükçekmece'de bir karargâh yeri ile Florya Çiftliği yakınındaki amele odasının işgal edileceği bildirilerek sözü edilen binanın derhal boşaltılması İngiltere Karadeniz Ordusu Kumandanlığı tarafından Savaş Bakanlığı'na gönderilen yazıda istendiğine dair Konaklar Genel Müfettişliği'nden gelen yazı ve ekleri gönderilmiştir.

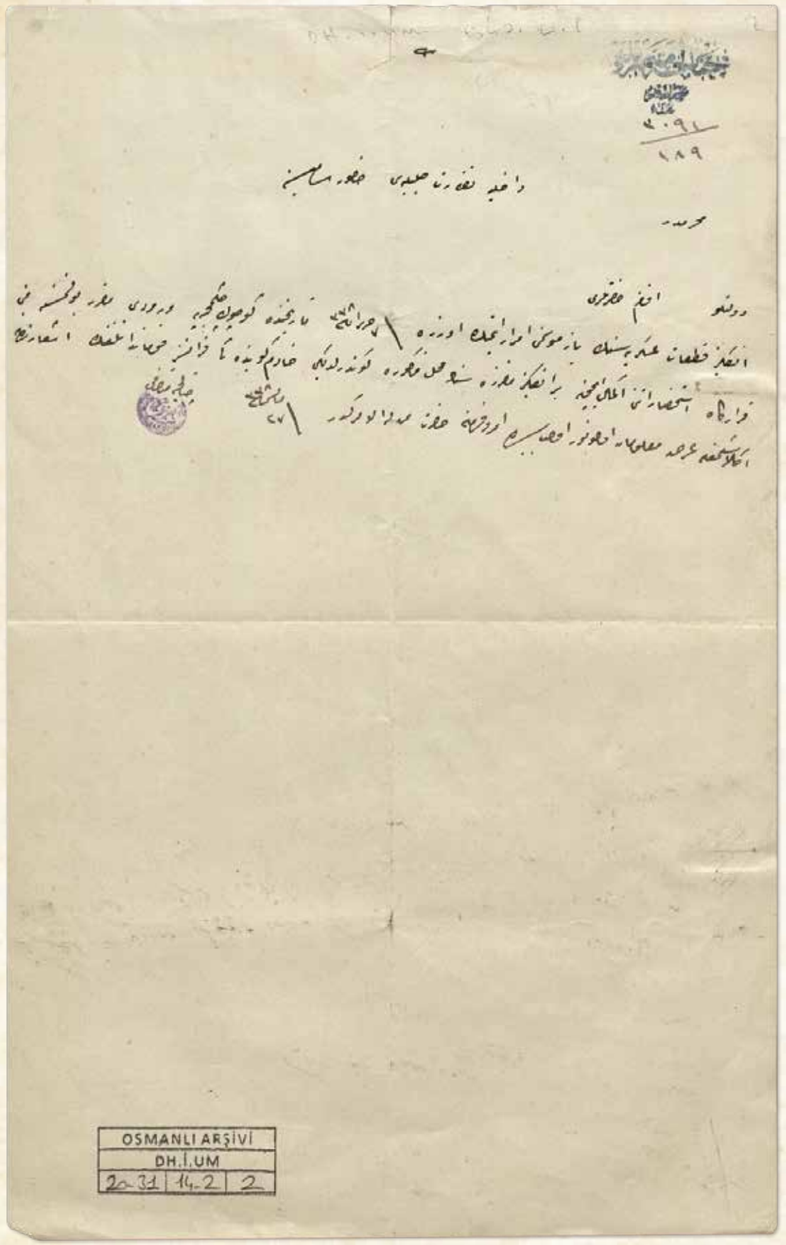

ÇATALCA MUTASARRIFLIĞI
Tahrîrât Kalemi
Aded: 3091/189

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi Huzûr-ı Sâmîsine

Mahremdir

Devletlü efendim hazretleri,

İngiliz kıta'ât-ı askeriyesinin yaz mevsimini imrâr etmek üzere 7 Haziran 338 târîhinde Küçükçekmece'ye vürûdu mukarrer bulunmasına mebnî karârgâh istihzârâtını ikmâl içün bir İngiliz müfrezesinin mahall-i mezkûra gönderildiği Hadımköyü'ndeki Fransız Kumandanlığı'nın iş'ârından anlaşılmakla arz-ı ma'lûmât olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 27 Mayıs sene [1]338

Çatalca Mutasarrıfı
Fevzi

BOA.DH.İ.UM. 20-31_14-02

ÇATALCA MUTASARRIFLIĞI
Yazı İşleri Kalemi
Sayı: 3091/189

İçişleri Bakanlığı Yüce Huzuruna

Gizlidir

Devletli efendim hazretleri,

İngiliz askerî birliklerinin yaz mevsimini geçirmek üzere 7 Haziran 1922 tarihinde Küçükçekmece'ye gelmesine karar verildiğinden karargâh hazırlıklarını tamamlamak üzere bir İngiliz müfrezesinin adı geçen bölgeye gönderildiği Hadımköy'deki Fransız Kumandanlığı'nın bildiriminden anlaşılmakla arz olunur. Bu konuda emir ve buyruk vermek makam sahibinin yetkisi dahilindedir.
27 Mayıs 1922

Çatalca Mutasarrıfı
Fevzi

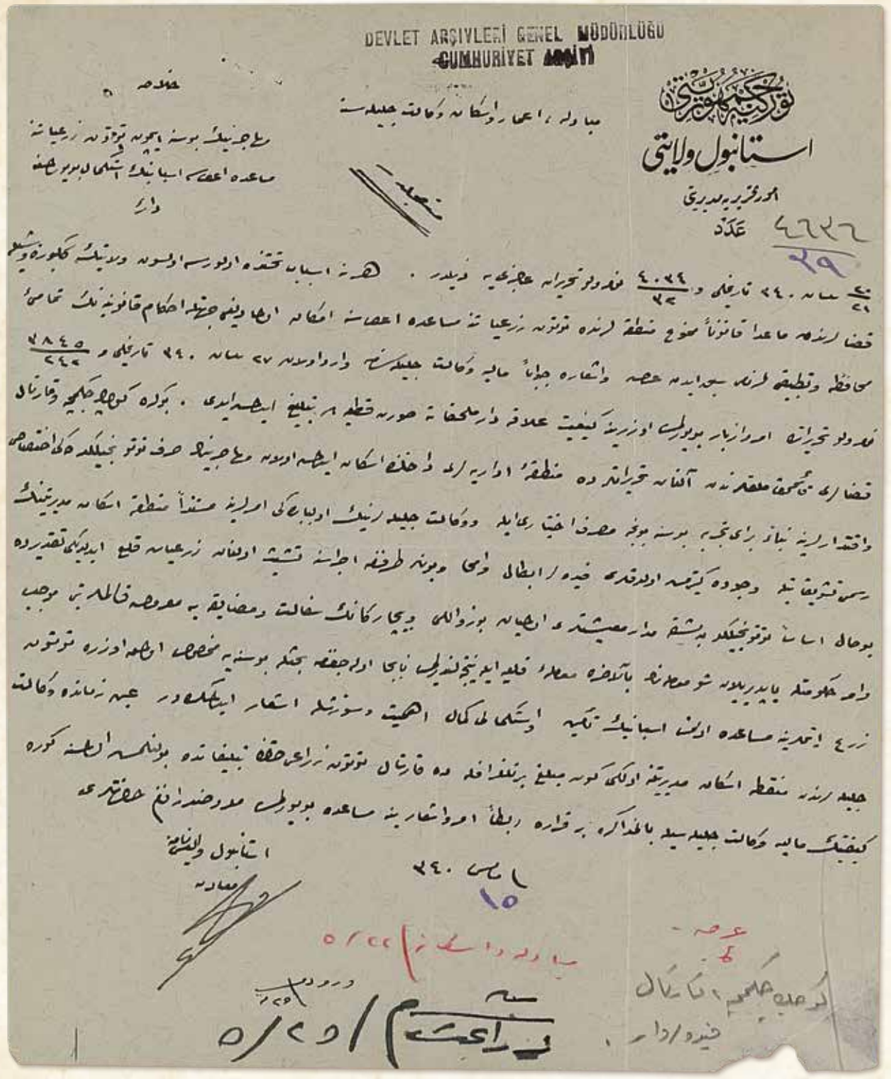

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İstanbul Vilâyeti
Umûr-ı Tahrîriye Müdîriyeti
Aded: 4636/39

Hülâsa: Muhâcirînin bu sene içün tütün zirâ'atine müsâade i'tâsı esbâbının istikmâl buyurulmasına dâir.

Mübâdele, İmar ve İskan Vekâlet-i Celîlesine

Müsta'celdir

20/21 Nisan [1]340 târîhli ve 4034/32 numaralı tahrîrât-ı âcizîye zeyldir.

Her ne esbâb tahtında olursa olsun vilâyetin Gekboze ve Şile kazâlarından mâ'adâ kânûnen memnû' mıntıkalarında tütün zer'iyâtına müsâ'ade i'tâsına imkân olmadığı cihetle ahâm-ı kânûniyenin tamâmî-i muhâfaza ve tatbîki lüzûmu sebk eden arz u iş'âra cevâben Maliye Vekâlet-i Celîlesinden vârid olan 27 Nisan [1]340 târîhli ve 3845/242 numaralı tahrîrâtda emr ü izbâr buyurulması üzerine keyfiyet alâkadâr mülhakâta sûret-i kat'iyede teblîğ edilmiş idi.

Bu kere Küçükçekmece ve Kartal kazâları kaymakamlıklarından alınan tahrîrâtlarda mıntıka-i idâriyeleri dâhilinde iskân edilmiş olan muhâcirînin sırf tütüncülükdeki ihtisâs ve iktidârlarına binâen berâ-yı tecrübe bu sene boyunca masraf ihtiyârı ile ve vekâlet-i celîlelerinin ol bâbdaki emirlerine müsteniden mıntıka iskân müdîriyetinin resmî teşvîkâtıyla vücûda getirmiş oldukları fideler ibtâl ve imhâ ve bunlar tarafından icrâsına teşebbüs olunan zer'iyât kal' edildiği takdîrde bu hâl esasen tütüncülükden başka medâr-ı ma'îşetleri olmayan bu zavallı ve bîçâre-gânın sefâlet ve müzâyakaya ma'rûz kalmalarını mûcib ve emr-i hükûmetle yapdırılan şu muâmelenin bilâhare muâmele-i kal'iyye ile netîcelendirilmesi nâ-be-câ olacağından bahisle bu seneye mahsûs olmak üzere tütün zer' etmelerine müsâ'ade olunması esbâbını te'mîn ve istikmâli kemâl-i ehemmiyet ve sûzişle iş'âr edilmekdedir. Aynı zamânda vekâlet-i celîlelerinden mıntıka iskân müdîriyetine evvelki gün mübellağ bir telgrafnâmede Kartal tütün zürrâ'ı hakkında teblîğâtda bulunulmuş olmasına göre keyfiyetin Maliye Vekâlet-i Celîlesiyle bi'l-müzâkere bir karâra rabten emr ü iş'ârına müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur efendim hazretleri. Fî 15 Mayıs sene [1]340

İstanbul Vâlîsi nâmına Muâvin

BCA. 272_11_18_84_14

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İstanbul Valiliği
Yazı İşleri Müdürlüğü
Aded: 4636/39

Özet: Muhacirlerin bu sene için tütün ekimine izin verilmesi için gerekenin yapılmasına dair.

Mübadele, İmar ve İskân Bakanlığı'na

Aceledir

20/21 Nisan 1924 tarihli ve 4034/32 numaralı acizane yazıya ektir.

Her sene hangi sebep altında olursa olsun vilayetin Gebze ve Şile kazalarından başka kanunen yasaklanmış mıntıkalarında tütün ekimine izin verilmesine imkân olmadığı, bu nedenle kanun hükümlerinin bütünüyle korunması ve uygulanması gerektiği Maliye Bakanlığı'ndan gelen 27 Nisan 1924 tarihli ve 3845/242 numaralı resmî yazıda emir buyurulmuş, bunun üzerine durum ilgili bölgelere kesin şekilde tebliğ edilmişti.

Bu kere Küçükçekmece ve Kartal kazaları kaymakamlıklarından alınan resmî yazılarda, yönetim mıntıkaları içinde yerleştirilmiş olan muhacirlerin sırf tütüncülükteki uzmanlık ve kudretleri dolayısıyla deneme için bu sene boyunca masrafları göze alarak ve bakanlığın o konudaki emirlerine dayanarak mıntıka iskân müdürlüğünün resmî teşvikleriyle vücuda getirmiş oldukları fideler iptal ve imha edildiği ve bunlar tarafından ekilen fideler söküldüğü takdirde bu durum aslında tütüncülükten başka geçim sebebi olmayan bu zavallı ve çaresizlerin sefalet ve sıkıntıya düşmelerine yol açacaktır.

Aslında hükümetin emriyle yaptırılan şu muamelenin daha sonra fideleri sökme eylemiyle sonuçlandırılması yersiz olacağından bu seneye mahsus olmak üzere tütün ekmelerine izin verilmesi önemle ve yana yakıla bildirilmektedir.

Aynı zamanda bakanlığınızdan mıntıka iskân müdürlüğüne önceki gün tebliğ edilmiş bir telgrafta Kartal tütün ekicileri hakkında bildirimde bulunulmuş olmasına göre durumun Maliye Bakanlığı ile görüşülerek bir karara bağlanıp emir ve direktif verilmesine izin verilmesi arz olunur efendim hazretleri.
15 Mayıs 1924

İstanbul Valisi adına Muavin

Vue extérieure des magasins de Kutchuk-tchekmedje.

DEMİRYOLU VE KÜÇÜKÇEKMECE

Özellikle 1950'li yıllardan sonra Küçükçekmece'de yaşayan kuşaklar için, demiryolu ve tren istasyonunun yeri çok önemliydi. İlçe merkezinde bulunan tren istasyonu, çoğunluğu Balkanlar ve diğer şehirlerden göç etmiş Küçükçekmecelileri şehirdeki işyerlerine, okullarına, alışveriş merkezlerine ulaştıran en önemli vasıtaydı. Bunun yanında ilçenin büyümesi ve genişlemesinde yıllarca en önemli faktör olmuştu. Sadece Küçükçekmece değil çevre semtlerin de iş, alışveriş ve sosyal hayatları için Küçükçekmece istasyonu bir bağlantı noktasıydı. İlçemiz Küçükçekmece'nin demiryolu ile tanışmasının ilginç hikâyesi ise 19. yüzyılın son çeyreğine rastlar.

Avrupa'da sanayi devriminin en önemli sonuçlarından biri demiryollarıydı. İlk şehirlerarası hat 1830'da İngiltere'de açılmış ve çok kısa sürede Batı Avrupa ve Amerika'da demiryolu ağları oluşmaya başlamıştı. Artık tarımsal ürünler, madenler, hammaddeler fabrikaların olduğu şehirlere ve limanlara çok büyük miktarlarda ve çok kısa sürede ulaştırılıyordu. Bununla beraber üretilen malların dağıtımı, şehirlerarası yolculuklar ve askerî sevkiyatların süresi ise haftalardan günlere düşmüştü.

AVRUPA'DAKİ BU TARİHİ GELİŞMELERİ TAKİP EDEN OSMANLI DEVLETİ, DEMİRYOLUNUN ÖNEMİNİ ÇOK İYİ KAVRAMIŞ VE 1851'DEN İTİBAREN YABANCI YATIRIMCILARA ÇEŞİTLİ İMTİYAZLAR VEREREK KENDİ TOPRAKLARINDA DEMİRYOLU HATLARI KURULMASINI SAĞLAMIŞTIR.

Dönemin en büyük projesi olarak İstanbul'u Avrupa'ya bağlayacak Rumeli Demiryolları'nın 4 Haziran 1870'de yapımına başlanan ilk hattı ise Yedikule-Küçükçekmece idi.

İstanbul, Edirne, Sofya, Niş, Üsküp ve Saraybosna üzerinden Avusturya demiryollarına bağlanması planlanan Rumeli Demiryolları, Selanik ve Dedeağaç kolları ile Ege'ye, Burgaz koluyla da Karadeniz'e uzanıyordu. Osmanlı yönetimi, bu hızlı ve güvenilir ulaşım hattıyla Balkanlardaki mevcut iç karışıklığa karşı merkezi otoritesini daha rahat kurmayı, gerekli bölgelere hızlı ve yeterli miktarda asker sevkiyatı yapmayı, hattın geçtiği Trakya ve Makedonya'nın zengin vadilerini limanlar ve Avrupa ile buluşturup ciddi bir ekonomik kalkınmayı hedeflemişti.

2.000 kilometrelik böylesine devasa bir projeyi hayata geçirmek için Osmanlı Devleti'nin yeterli teknik bilgi, altyapı ve maddi imkânları bulunmamaktaydı. O nedenle, hattın yapımını üstlenecek yatırımcılarla irtibatlar kurulmuş, 3 farklı şirketle yapılan başarısız denemelerden sonra, 1869 yılında hattın yapımını ve gerekli sermayeyi bulmayı taahhüt eden Yahudi asıllı Alman finansör Baron Maurice de Hirsch ile kilometre başına ücret garantisi vererek 99 yıllık imtiyaz sözleşmesi imzalanmıştı.

Bu süre zarfında, Osmanlı Devleti kilometre başına yıllık 14.000 frank, işletmeyi yapacak şirket de 8.000 frank Baron Hirsch'e garanti ödeme yapacaktır. İşletme için Rothschild ailesinin şirketi ile görüşülmüş ve kilometre başına garanti 8.000 frankın ilk 20 yıl devlet tarafından ödenmesi koşuluyla anlaşılmış ancak mukavele zamanı şirket vazgeçtiği için hattın işletmesini de Baron Hirsch almıştı. Bu şekilde Baron Hirsh kilometre başına yıllık 22.000 franklık bir geliri garanti etmiş oluyordu. Hattın 2.000 km ve imtiyazın 99 yıl olduğu düşünüldüğünde devlet büyük bir yükümlülük altına girmişti.

Demiryolunun inşasında kullanılacak sermeye için devlet her biri 400 frank değerinde 1.980.000 adet tahvil piyasaya sürmüş ve Baron Hirsch bu tahvilleri tanesini 128.5 frank değerinden satın almıştır. Hemen ardından bir bankalar grubuna tanesi 150 frank değerinden satarak daha işe başlamadan 42.570.000 frank kazanç elde etmiştir.

Vue intérieure des ateliers de Kutchuk – tchekmedjé.

Proje başlamadan kendisine geniş bir hoşgörü gösterilen Baron Hirsch, mukavele gereği kilometresini 200.000 franktan inşa edeceği hatlar için taşeron firmalara 100.000 frank ödeme yapmış, buradan da elde ettiği yüksek ranta karşılık kalitesiz bir hattın ortaya çıkmasına sebep olmuştur. 4 farklı noktada başlayan inşaat, ilk etapta düz arazilerden geçen ve yapımı kolay olan hatları kapsamaktadır. Zaman ilerleyip daha masraflı Balkan dağlarının olduğu bölüme gelinince Baron Hirsch ile hükümet arasında problemler çıkmaya başlamış, o dönem vefat eden sadrazam Ali Paşa yerine geçen Mahmut Nedim Paşa ile yeni bir mukavele yapılmıştır. Buna göre Baron Hirsch yapımına başladığı 1.279 kilometrelik hattı bitirecek ve kalan hatların yapımını da devlet üstlenecektir. Demiryolunun imtiyazı devlete verilip buna karşılık Baron Hirsch'e 93.017.833 frank ilave ödeme yapılacak ancak demiryolunun işletmesini yine kendisi yapacaktır.

Baron Hirsch yükümlülüğündeki hatları 1875 yılı sonlarında bitirmiş, Osmanlı Devleti ise büyük umutlarla başladığı ve çok büyük mali yükün altına girdiği bu projede kalan hatları mali iflas yaşadığı için tamamlayamamıştır. Bu demiryolu hikayesinin sonunda İstanbul-Avrupa bağlantısı kurulamadığı gibi devletin elinde birbiri ile bağlantısı olmayan 4 hat kalmış ve girdiği mali yükün borç ödemeleri 1954 yılına kadar sürmüştür.

1877-78 Rus savaşından sonra Avrupa ile bağlantıyı sağlayacak hatlar Sırp ve Bulgar demiryolları tarafından yapılmış, İstanbul'dan Viyana'ya giden ilk Şark Ekspresi 12 Ağustos 1888'de Sirkeci'den yola çıkmıştır.

Devletle yaptığı kendisi için avantajlı mukaveleler sayesinde yüz milyonlarca franklık gelir elde eden Baron Hirsch ise kısa sürede Avrupa'nın en zengin ve en hayırsever bankerleri arasına girmiştir. Kurmuş olduğu ve finanse ettiği **Jewish Colonisation Association** yıllar içinde Arjantin, Filistin, Kanada ve Amerika'da tarım ile uğraşan Yahudi yerleşim bölgeleri kurulmasını sağlamıştır. Yaptığı hayır işleri ile Avrupa'da büyük sempati toplayan Baron Hirsch, Rumeli demiryollarında inşa ettiği hatlardaki usulsüzlükler ve anlaşmazlıklar nedeniyle uzun süre sorunlar yaşatmış, hatta Küçükçekmece halkı da bunlardan payını almıştır.

Şöyle ki, 4 Ocak 1871'de resmî törenle işletmeye açılan Yedikule-Küçükçekmece hattı İstanbul için yaşam tarzı değişimi, yerleşim ve iş alanlarının büyümesi gibi etkiler yaparken, Küçükçekmece halkı için büyük bir hayal kırıklığı yaratmıştır. İsmi Küçükçekmece olan istasyon, o dönem yerleşim merkezi ile hiçbir yol bağlantısı olmayan Menekşe civarına yapılmış, bölge halkı çok uzun yıllar geçen trenleri sadece uzaktan izlemiştir. İlçe ile istasyon arasındaki yol yapım maliyetinin yüksekliği nedeniyle pekçok defa istasyonun ilçe merkezine nakli için başvurularda bulunulmuş ancak sonuç alınamamıştır.

Yapımcı şirketin maliyeti karşılamaması ve devletin de ekonomik imkânsızlıkları nedeniyle yeni istasyon yapmaması, halkın o dönem için hem yolculuk, hem iş, hemde ticari olarak demiryolundan yüksek fayda sağlamasını engellemiştir. Küçükçekmece halkı çok uzun yıllar istasyon ve ilçe arasında çalışan atlı arabaları kullanmış, istasyonun şu anki yerine gelmesi için 1930'lu yıllara kadar beklemek durumunda kalmıştır.

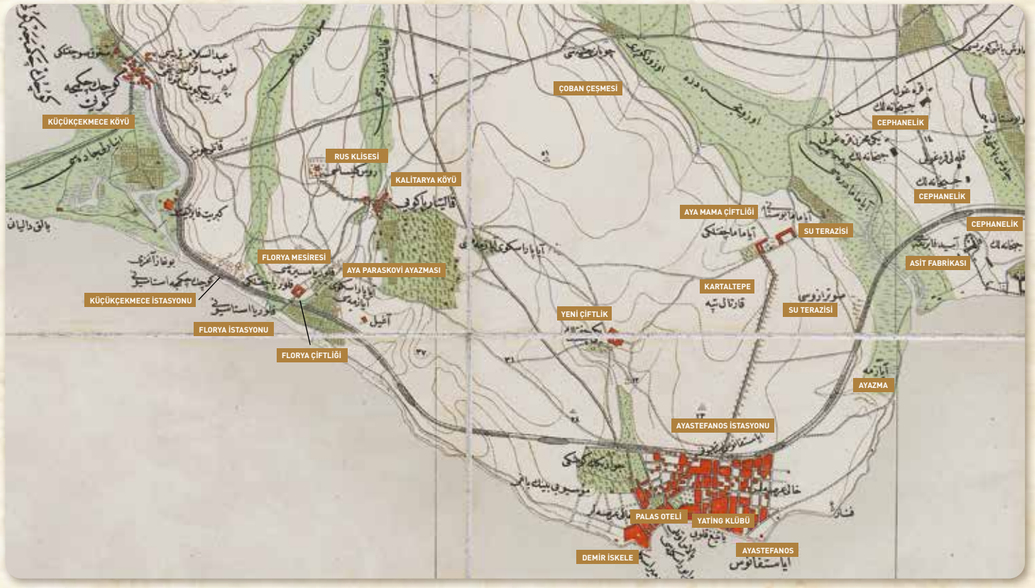

KÜÇÜKÇEKMECE'DE DEMİRYOLU ÇALIŞMALARI

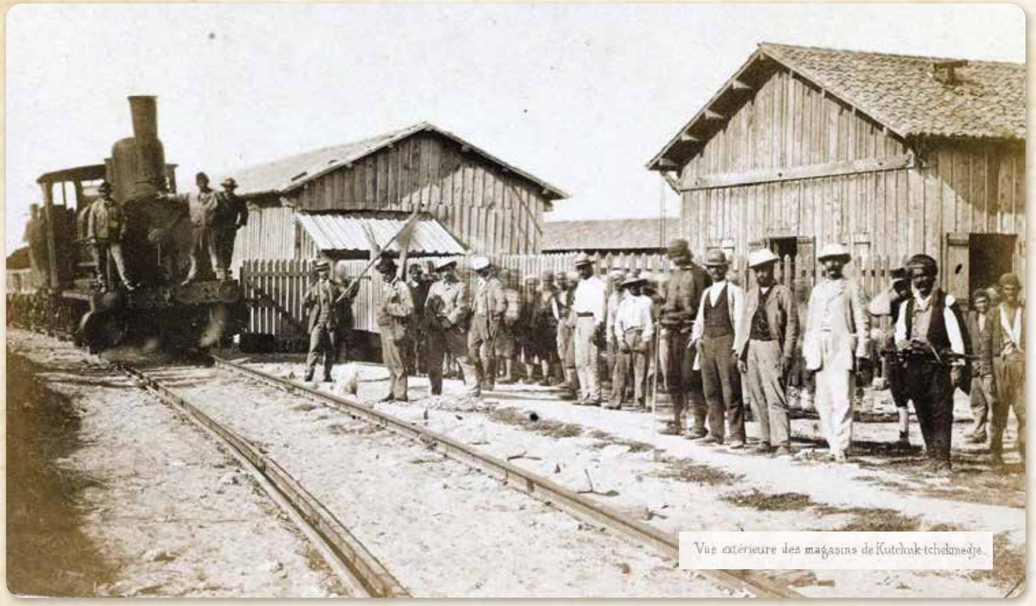

Vue extérieure des magasins de Kutchuk-tchekmedje.

Restaurant de Kutchuk-tchekmedje.

Sciarie des ateliers de Kutchuk-tchekmedjé.

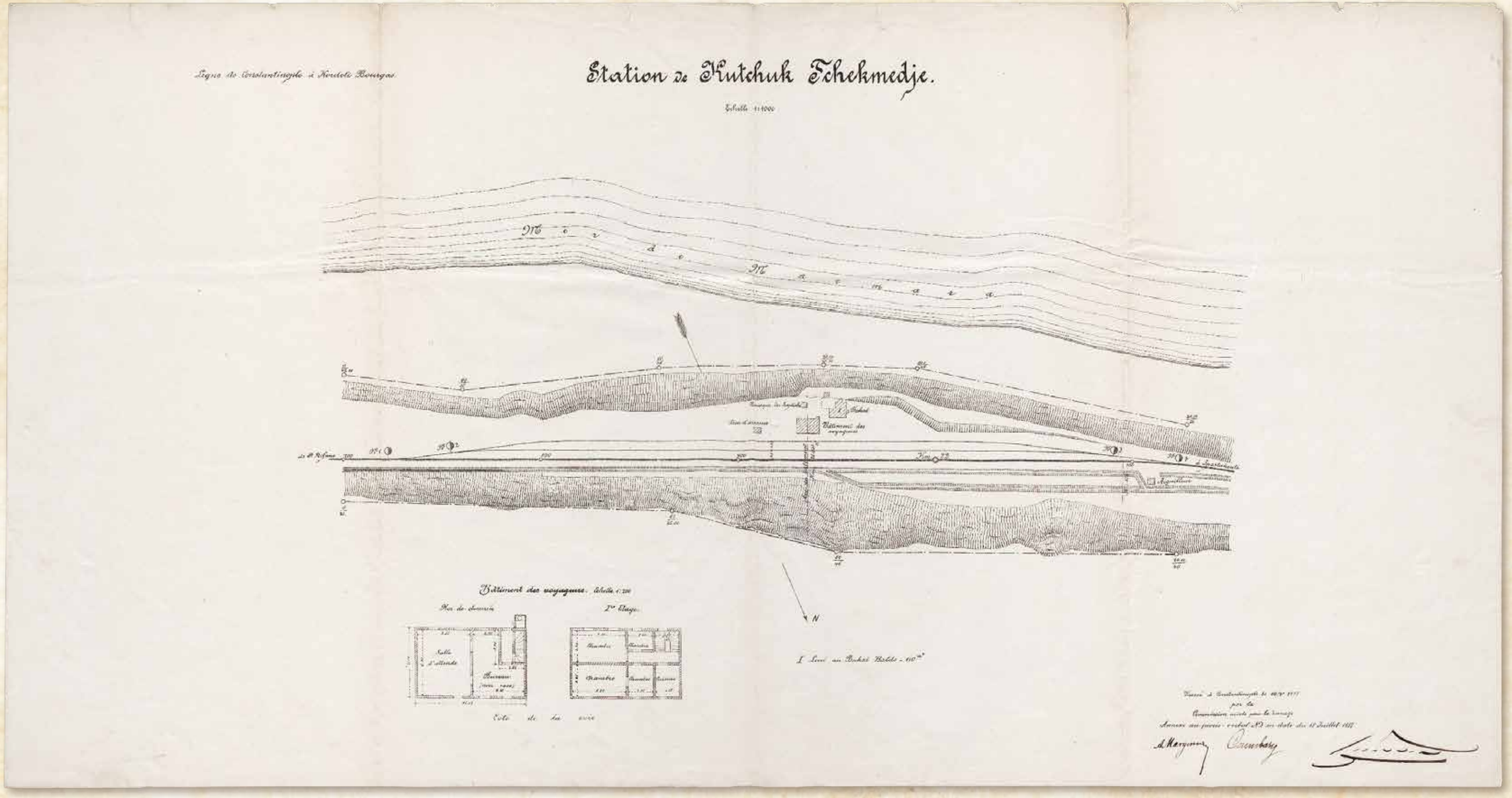

Küçükçekmece tren istasyonu planı

FONDÉ EN 1868 — MERCREDI, 12 AOUT 1891

JOHN LAFFAN HANLY
FONDATEUR

STAMBOUL
JOURNAL QUOTIDIEN

BARON HENRY HANLY
DIRECTEUR

ABONNEMENTS:

	UN AN	SIX MOIS
Constantinople.	Lt. 2.20 Pcs 50	Lt. 1.15 Pcs 25
Poste locale, Province. . .	» 2.95 » 67	» 1.52 » 34,5
Etranger. . .		

Le Numéro du jour, 4 Piastre argent

INSERTIONS:

2me Page.	5 Piastres la ligne (corps 7
4me Page.	3 » » »
Réclames	15 » » »

Payables d'avance. — Lt. à 100 Piastres

Nous rappelons à nos correspondants que toute communication, destinée à la publication ne doit être écrite que sur un seul côté du papier.

BUREAUX & IMPRIMERIE: RUE ASMALI-MESDJID, N° 22, PÉRA, CONSTANTINOPLE

Chemins de Fer Orientaux

Service des voyageurs entre Constantinople et Kutchuk-Tchekmédjé

Itinéraire à partir du 1er octobre 1891, jusqu'à nouvel avis.

CONSTANTINOPLE—KUTCHUK-TCHEKMÉDJÉ

STATIONS	train No 6	train No 8	train No 10	train No 52	train No 12	train No 14	train No 16	train No 18	train No 20	train No 22	train No 24	train No 26	train No 28	train No 30	train No 32	train No 34	train No 36	train No 38	train No 40	train No 42	train No 44	train No 46	train No 48	train No 50	train No 50 a
	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	midi	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	mat
Constantinople dep	6 30	7	7 30	7 50	8 30	9	9 30	10	10 30	11	11 30	12	1 30	2	2 30	3	4	4 30	5	5 30	6	6 30			
Koum-Kapou	6 34	7	9	7 39	8 08	8 39	9	9 9 39	10	9 10 39	11	9 11 39	12	9 1 39	2 09	2 39	3 09	4 09	4 39	5	9 5 39	6	9 6 39		
Yeni-Kapou	6 43	7	13	7 43		8 43	9 13	9 43	10	13 10 43	11	13 11 43	12	13 1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 43	5	13 5 43	6	13 6 43		
Daoud-Pacha																									
Psamatia	6 49	7	19	7 48		8 49	9 18	9 49	10	19 10 49	11	19 11 49	12	19 1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 49	5	19 5 49	6	19 6 49		
Yédi-Koulé	6 55	7	25	8	1 8 22	8 55	9 25	9 54	10	25 10 55	11	24 11 55	12	22 1 55	2 21	2 54	3 23	4 23	4 55	5	26 5 55	6	24 6 55		
Kazli-Tchesmé																	3 56								
Macrikeuy	7	9	7 33	8 12	3 39	9	6	10	4 10	33 11	6 11	34 12	5	2 06		3 04	3 45	4 33	5	6 5 39	6 06	6 34	7	6	
San-Stefano arr	7 18			8 21	8 52	9 15			11	15 11	47			2 15					5 15	5 48	6 16		7 15	
Kutchuk-Tchekm. arr	—	—		9 02	—	—	—	—	—	11	55	—	—								6 24				

KUTCHUK-TCHEKMÉDJÉ—CONSTANTINOPLE.

STATIONS	train No 5	train No 7	train No 9	train No 11	train No 13	train No 15	train No 17	train No 19	train No 21	train No 23	train No 25	train No 27	train No 29	train No 31	train No 33	train No 35	train No 37	train No 39	train No 41	train No 43	train No 45	train No 47	train No 49	train No 51	train No 4
	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	mat	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	soir	mat	soir	mat
Kutchuk-Tchekm. dep		6 50									12 50											7 6			
San-Stefano	6 30	7		8	8 30		9 30			11 27	1				2 30		4		5 30	5 52		7 18			
Macrikeuy	6 46	7 10	7 39	8 11	8 49		8 49	10	10 10	40 11	38 12	24 1	10		2 40	3 10	4 10	4 40	5 49	6 10	6 40	7 43			
Kazli-Tchesmé																									
Yédi-Koulé	6 52	7 22	7 50	8 23	8 52	9 26	9 52	10 22	10 52	11 52	12 44	1 22	1 52	2 26	2 52	3 22	4 22	4 52	5 52	6 22	6 52	7 52			
Psamatia	6 56	7 26		8 27	8 56	9 29	9 56	10 26	10 56	11 56	12 48	1 26	1 56	2 29	2 56	3 26	4 26	4 56	5 56	6 26	6 56				
Daoud-Pacha																									
Yeni-Kapou	7	2	7 32		8 33	9 02	9 31	10 02	10 32	11 02	12 02	12 54	1 32	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 02	6 02	6 32	7 02			
Koum-Kapou	7	8	7 38	7 59	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	12 58	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 08	6 08	6 38	7 06	8	6	
Constantinople arr	7 16	7 46	8 07	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 06	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	6 16	6 46	7 14	8 15			

Les bagages peu volumineux sont acceptés à tous les trains indistinctement. Quant aux bagages encombrants leur expédition ne pourra se faire que par les trains qui circulent entre Constantinople et Macrikeuy et les stations situées au-delà.

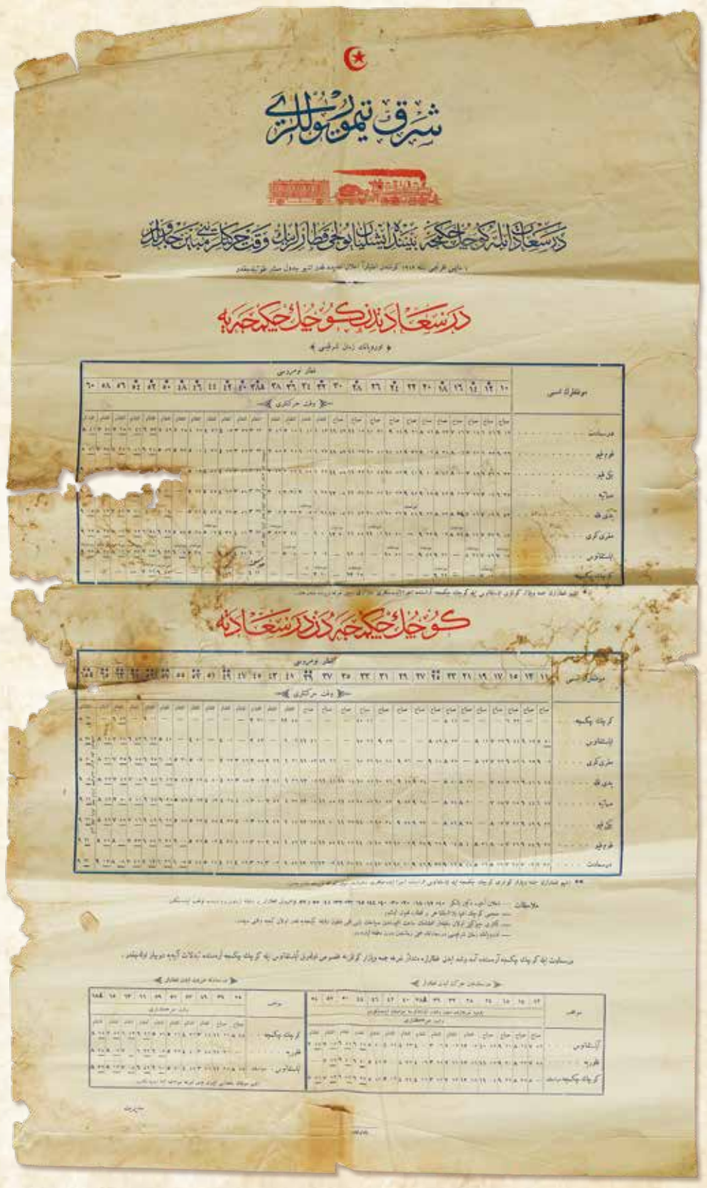

Dersaadet-Küçükçekmece arası banliyö tren sefer saatlerini gösterir cetvel

CHEMINS DE FER ORIENTAUX.

SERVICE DE LA BANLIEUE

à partir du 1er Mai 1912.

Exemplaire de Service.

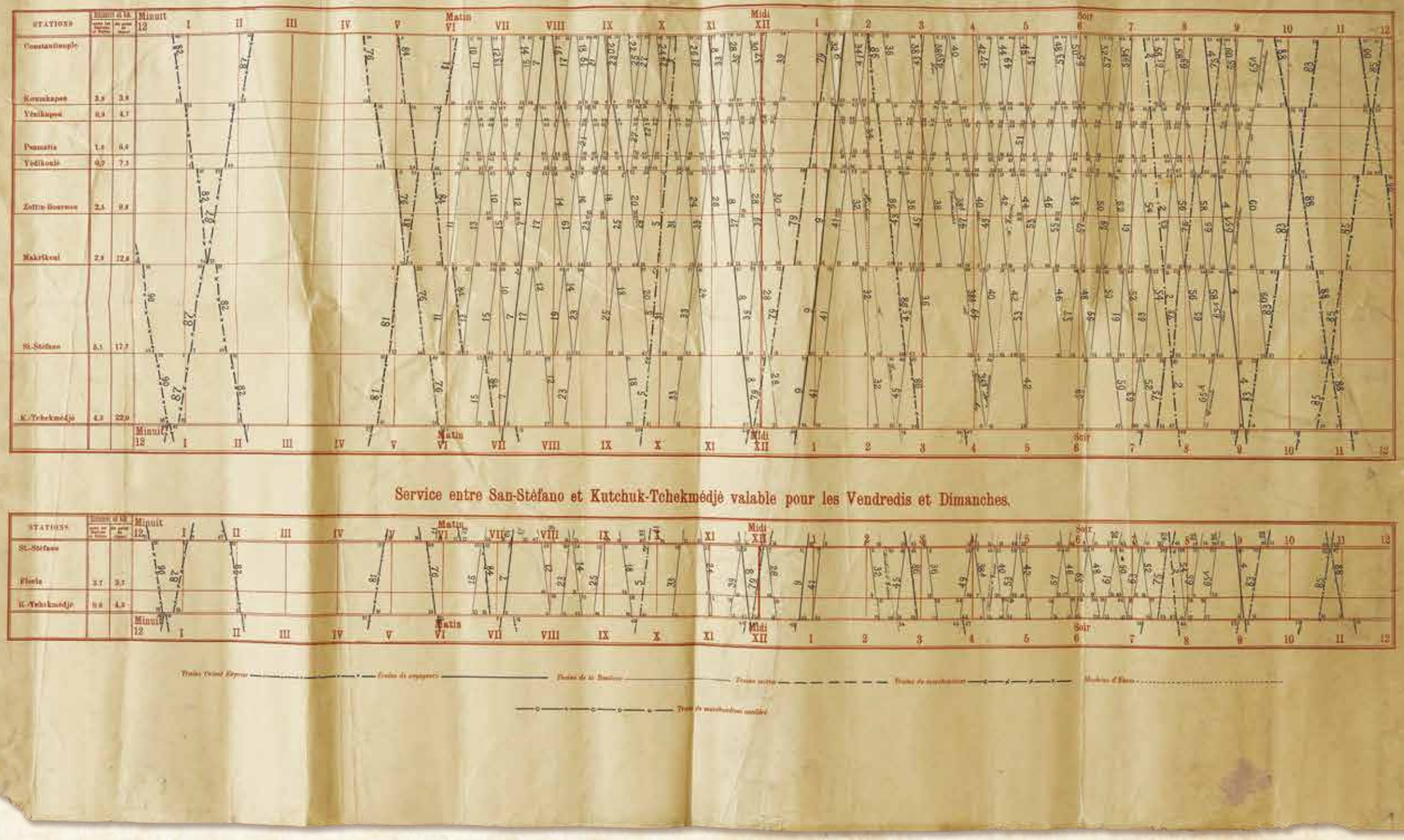

İstanbul-Küçükçekmece arası tren sefer saatlerini gösteren cetvel

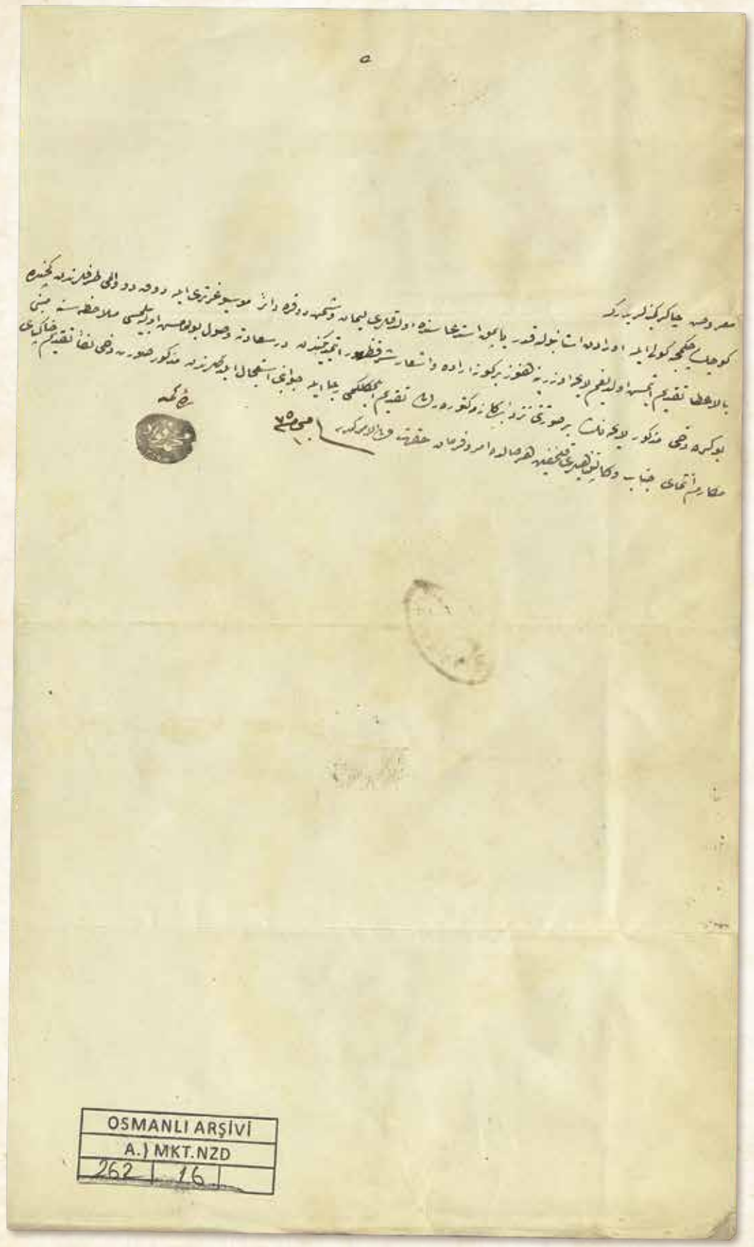

Marûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Küçükçekmece Gölü ile oradan İstanbul'a kadar yapmak istid'âsında oldukları liman ve şimendüfere dâir Mösyö Garteri ile Dük de Valmi taraflarından geçende bi'l-i'tâ takdîm etmiş olduğum lâyiha üzerine henüz bir gûne irâde ve iş'âr şeref-zuhûr etmediğinden Dersaadet'e vüsûl bulmamış olabilmesi mülâhazasına mebnî bu kere dahi mezkûr lâyihanın bir sûretini nezd-i bendegâneme getürerek takdîm eylemekliğimi recâ ile cevâbını isti'câl eylediklerinden mezkûr sûret dahi leffen takdîm-i hâk-i pâ-yı mekârim-intimâ-yı cenâb-ı vekâlet-penâhileri kılınmağın her hâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 10 Muharrem sene [12]75

Bende-i Kemîne
Mehmed Fuad

Aciz kullarının arzuhâlidir ki;

Küçükçekmece Gölü'nden İstanbul'a kadar yapmak dileğinde oldukları liman ve demiryoluna dair Mösyö Garteri ile Dük de Valmi taraflarından verilen ve geçende makamınıza sunduğum tasarı hakkında henüz hiçbir emir ve direktif verilmemiştir. Bunun İstanbul'a ulaşmamış olabileceği düşüncesiyle bir kez daha sözü edilen tasarının bir kopyasını bendenize getirerek sunmamı rica ettiler. Cevabını almakta acele ettiklerinden anılan kopya da ayağınızın toprağına sunulmuş bulunmaktadır. Her ne olursa olsun emir ve buyruk vermek yetkisi siz makam sahibi efendim hazretlerine aittir.
20 Ağustos 1858

Âciz Köleniz
Mehmed Fuad

BOA.A.MKT.NZD. 262_16

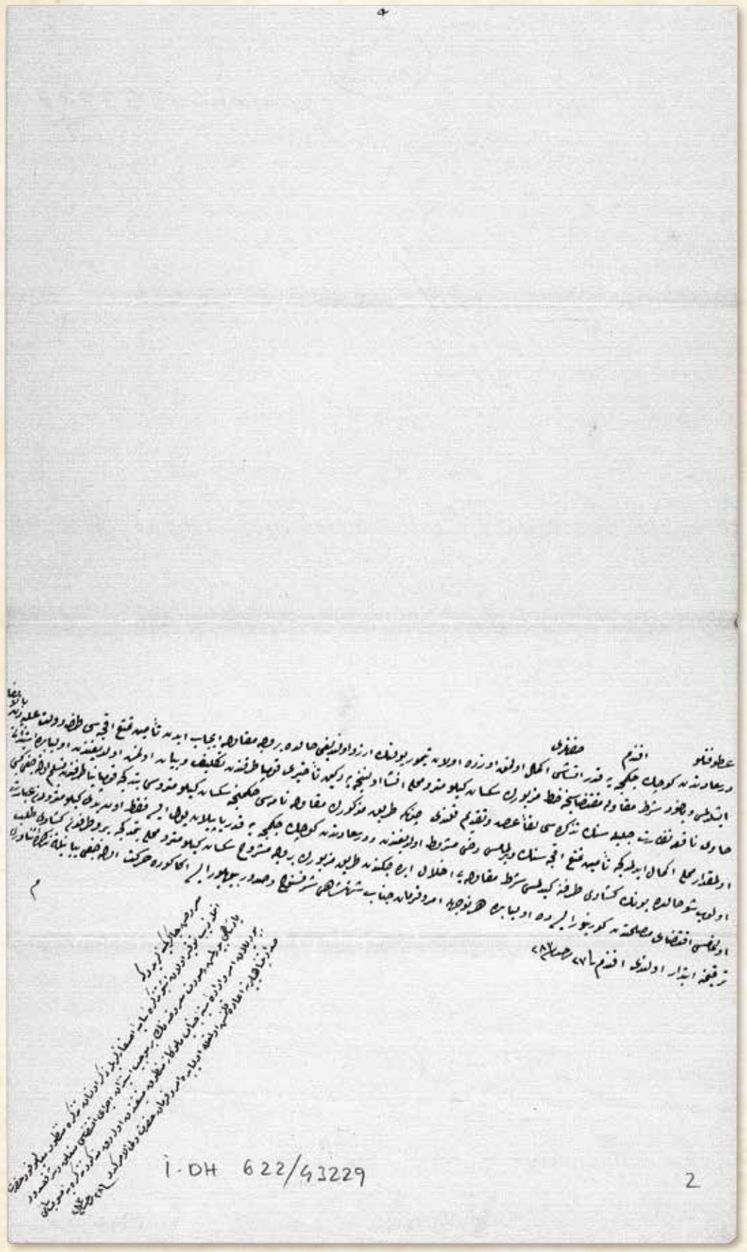

Atûfetlü efendim hazretleri,

Dersaadet'den Küçükçekmece'ye kadar inşâsı ikmâl olunmak üzere olan demiryolunun arzu olunduğu hâlde ber-vech-i mukâvele îcâb eden te'mîn-i temettu' akçesi taraf-ı Devlet-i Aliyye'den bi'l-îfâ işledilmesi veyâhûd şart-ı mukâvele muktezâsınca hatt-ı mezbûrun seksen kilometre mahalli inşâ olununcaya değin te'hîri kumpanya tarafından teklîf ve beyân olunmuş olduğundan ol bâbda istîzânı hâvî Nafia Nezâret-i Celîlesinin tezkiresi leffen arz ve takdîm kılındı. Çünki tarîk-ı mezkûrun mukâvelenâmesi hükmünce seksen kilometresi bitdikce kumpanya tarafından teslîm olunacağı gibi ol mikdâr mahalli ikmâl edilmedikce te'mîn-i temettu' akçesinin verilmemesi dahi meşrût olduğundan ve Dersaadet'den Küçükçekmece'ye kadar yapılan yol ise fakat on yedi kilometreden ibâret olup şu hâlde bunun küşâdı tarafına gidilmesi şart-ı mukâveleyi ihlâl edeceğinden tarîk-i mezbûrun ber-vech-i meşrûh seksen kilometre mahalli bitmedikce berü tarafdan küşâdı taleb olunmaması iktizâ-yı maslahatdan görünüyor ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı cenâb-ı şehinşâhî şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim. Fî 27 Receb sene [1]287

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Enmile-zîb-i tevkîr olan işbu tezkire-i sâmîye-i asafâneleriyle zikr olunan tezkire manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyrulmuş ve sûret-i ma'rûzanın ber-mûceb-i istîzân icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyrulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülükâne mantûk-ı münîfinden olarak mezkûr tezkire yine savb-ı sâmî-i sadâret-penâhîlerine iâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 28 Receb sene [1]287

BOA.İ.DH. 622_43229

Şefkatli efendim hazretleri,

İstanbul'dan Küçükçekmece'ye kadar olan bölümünün inşası tamamlanmak üzere bulunan demiryolunun arzu edildiği takdirde sözleşme gereği verilmesi gereken kar payı güvence bedeli devlet tarafından ödenerek işletmeye açılması veya sözleşme şartı gereği bu hattın seksen kilometrelik bölüm inşa edilinceye kadar ertelenmesi şirket tarafından teklif edildiğinden Bayındırlık Bakanlığı'ndan bu hususta izin talep edilmektedir.

Sözü edilen demiryolu hattının seksen kilometrelik bölümü tamamlandıkça şirket tarafından teslim edileceği, bu kadar bölüm tamamlanmadıkça kar payı güvence bedeli verilmemesi sözleşme şartlarındandır.

İstanbul'dan Küçükçekmece'ye kadar yapılan yol ise sadece on yedi kilometreden ibarettir. Bu durumda bu hattın açılması sözleşme şartını ihlal edecektir. Sözü edilen hattın belirtildiği üzere seksen kilometrelik bölümü bitmedikçe açılmasının istenmemesi daha uygun görünmektedir. Bu konuda ne şekilde emredilirse ona göre hareket edileceği arz olunur.
23 Ekim 1870

Aciz kullarının arzuhalidir ki,
Parmak uçlarını süsleyen işbu Sadrazamlık yazısı ile ekleri padişahımız tarafından görülmüştür. Konunun gereğinin arz edildiği şekilde yerine getirilmesi emredilmiş ve sözü edilen yazılar tekrar Sadrazamlık makamına iade edilmiştir. Bu konuda emir ve buyruk verme yetkisi saygıdeğer makamınıza aittir.
24 Ekim 1870

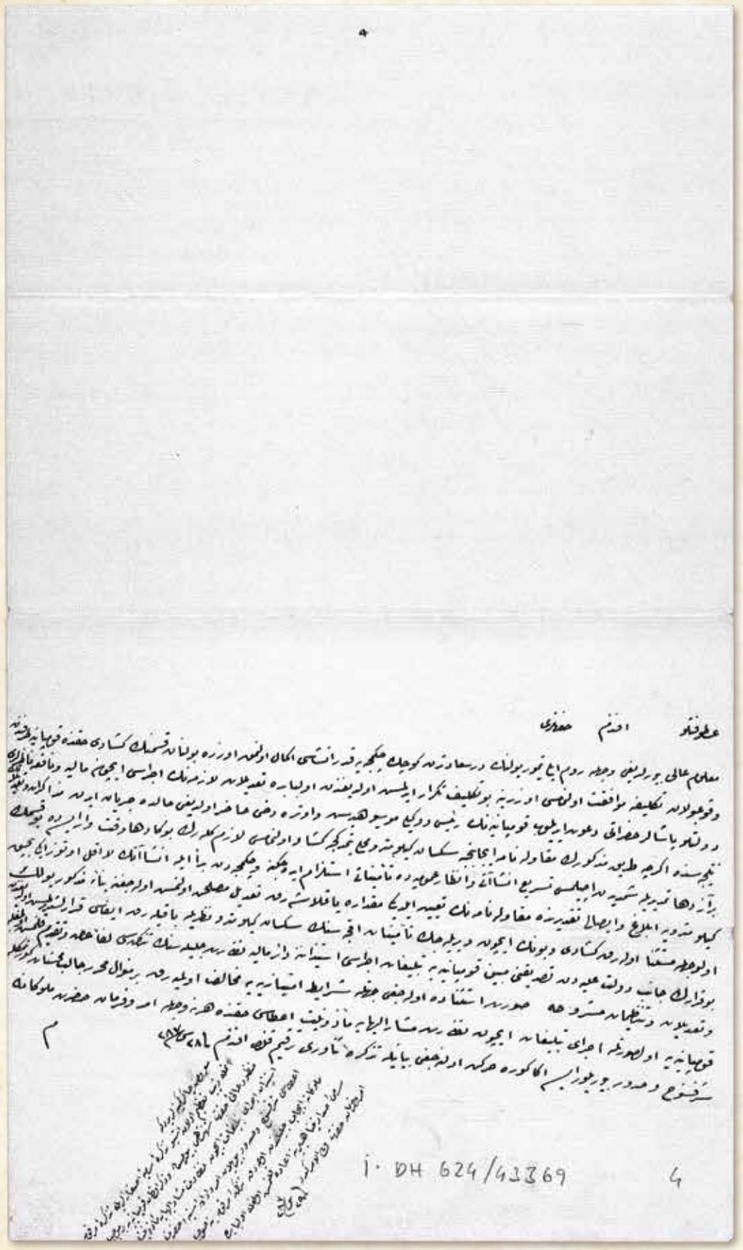

Atûfetlü efendim hazretleri,

Ma'lûm-ı âlî buyrulduğu vechile Rumeli demiryolunun Dersaadet'ten Küçükçekmece'ye kadar inşâsı ikmâl olunmak üzere bulunan kısmının küşâdı hakkında kumpanya tarafından vukû' bulan teklîfe muvâfakat olunmaması üzerine bu teklîf tekrâr edilmiş olduğundan ol bâbda ta'dîlât-ı lâzımenin icrâsı içün Maliye ve Nafia nâzırları devletlü paşalar hazerâtı da'vet edilüp kumpanyanın Reîs Vekîli Mösyö Hirsch de Ötre dahi hazır olduğu halde cereyân eden müzâkerât ve ta'dîlâtın neticesinde eğerçi tarîk-ı mezkûrun mukâvelenâme îcâbınca seksen kilometre mahalli bitmedikce küşâd olunmaması lâzım gelerek buna daha vakit var ise de bu kısmının biraz daha temdîdle şimdiden açılması tesrî'-i inşaatı ve enzâr-ı umûmiyede te'mînâtı istilzâm edeceğine ve Çekmece'den bede' ile inşaatın lâ-ekall otuz iki buçuk kilometreye iblâğ ve îsâli takdîrinde mukâvelenâmenin ta'yîn eylediği mikdâra yaklaşarak ta'dîl-i maslahat olunmuş olacağına binâen mezkûr yolun ol vechile müstesnâ olarak küşâdı ve bunun içün verilecek te'mînât akçesinin seksen kilometre nazarıyla bakılarak îfâsı kararlaşdırılmış olduğundan bu kararın cânib-i Devlet-i Aliyye'den tasdîkini mübeyyin kumpanyaya teblîğât icrâsı istîzânına dair Maliye Nezâret-i Celîlesinin tezkiresi leffen arz ve takdîm kılınmış olmağla ve ta'dîlât ve tanzîmât- ı meşrûha sûret-i istisnâda olacağı cihetle şerâit-i imtiyâziyeye muhâlif olamayarak ber-minvâl-i muharrer câlib-i muhassenât görülmekle kumpanyaya ol sûretle icrâ-yı teblîğât için nezâret-i müşârun-ileyhâya me'zûniyet i 'tâsı hakkında her ne vechile emr u fermân hazret-i mülükâne şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise ona göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 28 Ş. sene [1]287

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Enmile-zîb-i ta'zim olan işbu tezkire-i sâmîye-i âsafâneleriyle tezkire-i merkûme manzûr-ı âlî-i hazret-i şehinşâhî buyrulmuş ve zikrolunan kumpanyaya ber-mûceb-i istîzân icrâ-yı teblîğât için nezâret-i müşârun-ileyhâya me'zûniyet i 'tâsı şeref-sünûh ve sudûr buyrulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i mülükâne icâb-ı celîlinden olarak tezkire-i merkûme yine savb-ı sâmî-i Sadâret-penâhîlerine iâde kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 29 Ş. sene [1]287

BOA.İ.DH. 624_43369

Şefkatli efendim hazretleri,

Bilindiği üzere Rumeli Demiryolu'nun, inşası tamamlanmak üzere olan İstanbul ile Küçükçekmece arasındaki bölümünün açılması hakkında, şirket tarafından yapılan teklifin uygun görülmemesi üzerine, bu teklif tekrar edilmiş olduğundan gerekli düzeltmelerin yapılması için, Maliye ve Bayındırlık bakanları davet edilip şirketin başkanvekili Mösyö Hirsch de Ötre ile yapılan görüşmeler ve düzenlemeler sonucunda; bu hattın sözleşme gereği seksen kilometrelik bölümü bitmedikçe açılamayacağı ve bunun da biraz zaman alacağı biliniyorsa da, yapılan bölümün bir miktar uzatılarak şimdiden açılmasının inşaatı hızlandıracağı, halkın gözünde güven oluşturacağı ve Çekmece'den başlayarak inşaatın en az otuz iki buçuk kilometreye ulaştırılması durumunda sözleşmenin belirlediği miktara da yaklaşarak mesele yoluna koyulmuş olacağından, sözü edilen hattın bu şekilde müstesna olarak açılması ve bunun için verilen güvence bedelinin seksen kilometre kabul edilip ödenmesi kararlaştırılmış olduğundan, şirkete bu kararın devlet tarafından da onaylandığını içeren bildirim gönderilmesi konusunda Maliye Bakanlığı yazısı ekte sunulmuştur.

Açıklanan düzenlemeler istisna şeklinde olacağından, imtiyaz şartlarına aykırı olmamak kaydıyla yazıldığı doğrultuda yerine getirilmesi olumlu görülmektedir. Şirkete de bu şekilde bildirimde bulunulması için Maliye Bakanlığı'na izin verilmesi hususunda ne şekilde emredilirse ona göre hareket edileceği arz olunur.
23 Kasım 1870

Aciz kullarının arzuhalidir ki, parmak uçlarını süsleyen işbu Sadrazamlık yazısı ile bakanlık yazısı padişahımız tarafından görülmüştür. Sözü edilen şirkete gerekli bildirimin yapılması için Maliye Bakanlığı'na izin verilmesi emredilmiş ve sözü edilen yazılar tekrar Sadrazamlık makamına iade edilmiştir.
24 Kasım 1870

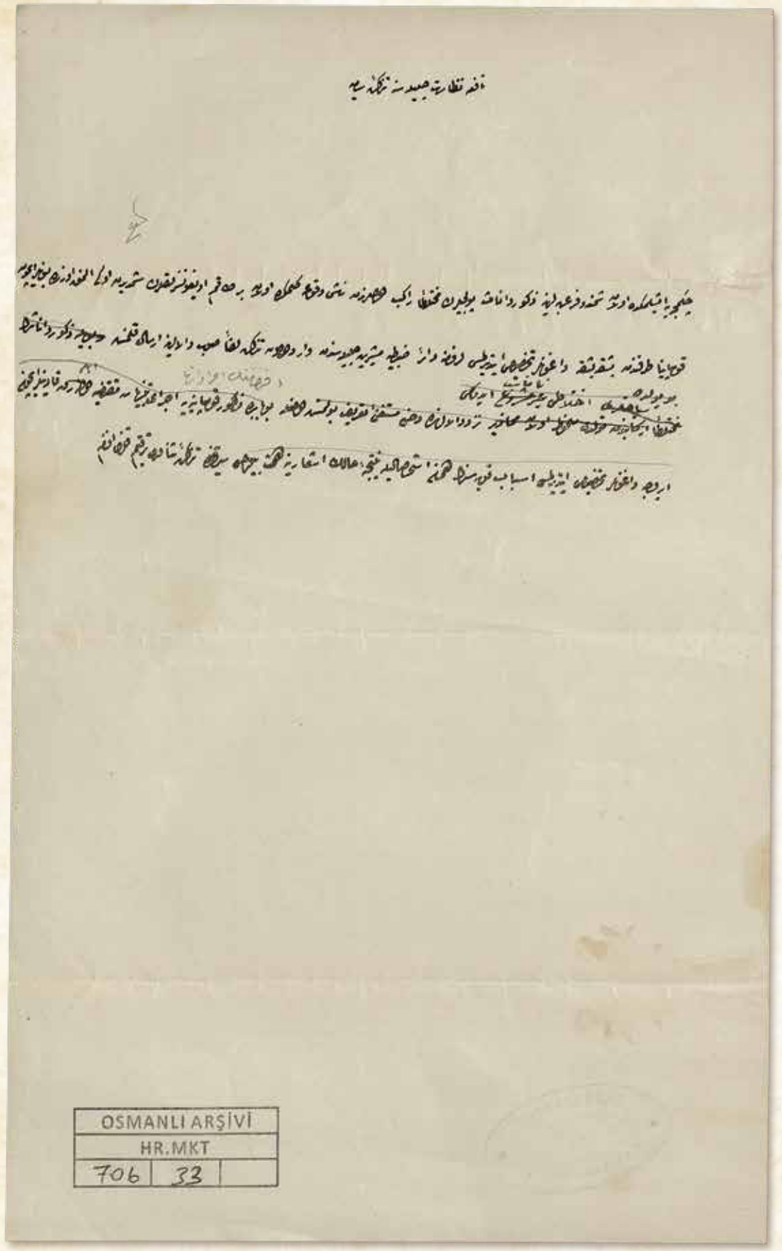

BOA.HR.MKT. 706_33

Nafia Nezâret-i Celîlesine tezkire-i sâmiye,

Çekmece'ye işlemekde olan şimendüfer arabalarına zükûr ve inâs yolcuların muhtelitan râkib olduklarından nâşî vukû'a gelmekde olan bir takım uygunsuzlukların şimdiden önü alınmak üzere bunlar içün kumpanya tarafından başka başka vagonlar tahsîs etdirilmesi lüzûmuna dair Zabtiye Müşîriyet-i Celîlesinden vârid olan tezkire leffen savb-ı vâlâlarına irsâl kılınmış olmağla iktizâsının icrâ ve inhâ buyrulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.
[28 Zilkade 1287]

Bayındırlık Bakanlığı'na Sadaret Yazısı

Çekmece'ye giden tren vagonlarına erkek ve kadın yolcuların karışık olarak binmeleri sebebiyle ortaya çıkan uygunsuzlukların şimdiden önü alınmak üzere şirket tarafından erkek ve kadınlar için ayrı vagonlar tahsis ettirilmesi gerektiğine dair Zaptiye Müşirliği'nden gelen yazı ekte takdim edilmiştir. Gereğinin yerine getirilmesi hususu rica olunur efendim.
19 Şubat 1871

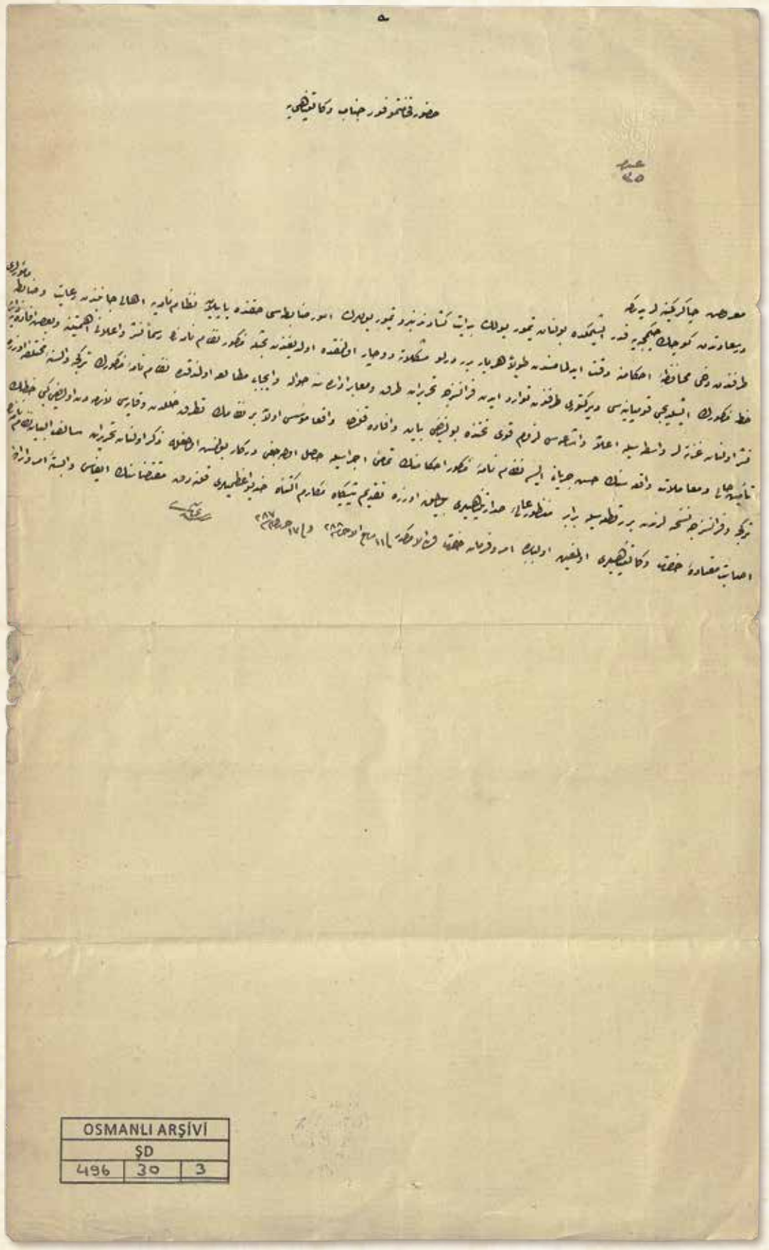

Huzûr-ı Fehâmet-mevfûr-ı Cenâb-ı Vekâlet-penâhîye

Aded: 35

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Dersaadet'ten Küçükçekmece'ye kadar işlemekde bulunan demiryolunun bidâyet-i küşâdından berü demiryolların umûr-ı zâbıtası hakkında yapılan nizâmnâmeye ahâlî cânibinden ri'âyet ve zâbıta memûrları tarafından dahi muhâfaza ahkâmına dikkat edilmemesinden dolayı her bâr birer dürlü müşkilâta dûçâr olunmakda olduğundan bahisle mezkûr nizâmnâmenin resmen neşr ü i'lânı ehemmiyetine ve ba'zı ifâdeye dâir hatt-ı mezkûrun işletici kumpanyası direktörü tarafından tevârüd eden Fransızca tahrîrât Turuk ve Meâbir İdâresi'ne havâle ve îcâbı mütâla'a olundukda nizâmnâme-i mezkûrun Türkçe ve elsine-i muhtelife üzere neşr olunan gazeteler vasıtasıyla i'lân ve işâ'ası lüzûm-ı kavî tahtında bulunduğu beyân ve ifâde kılındı. Vâkı'â mü'esses olan bir nizâmın tatarruk-ı halelden vikâyesi lâzımeden olduğu gibi hattın te'mîn-i hâli ve muâmelât-ı vâkıasının hüsn-i cereyânı ise nizâmnâme-i mezkûr ahkâmının tamâmî-i icrâsıyla hâsıl olacağı derkâr bulunmuş olmağla zikrolunan tahrîrât sâlifü'l-beyân nizâmnâmenin Türkçe ve Fransızca nüshalarından birer kıt'asıyla berâber manzûr-ı âlî-i sadâret-penâhîleri buyrulmak üzere takdîm-i pîşgâh-ı mekârim-iktinâh-ı hıdîv-i a'zamîleri kılınarak muktezâsının îfâsı vâbeste-i emr ü irâde-i isâbet-mu'tâde-i hazret-i vekâlet-penâhîleri olmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 11 Rebîulâhir sene [1]288 / 17 Haziran sene [1]287

BOA.ŞD. 496_30

Yüce Vekâlet Makamına

Sayı: 35

Aciz kullarının arzuhalidir ki,

İstanbul-Küçükçekmece demiryolu hattı açıldığından beri demiryollarının güvenliği hakkında düzenlenen tüzüğe ahali tarafından uyulmaması, zabıta memurları tarafından da hükümlerin korunmasına dikkat edilmemesinden dolayı her an başka bir zorlukla karşılaşılması nedeniyle sözü edilen tüzüğün resmî olarak yayınlanmasının önemine dair hattın işletici şirketi direktöründen gelen Fransızca yazı Turuk ve Meabir [Yollar ve Geçitler] İdaresi'ne havale edilmiştir.

Adı geçen idare tarafından gerekli incelemeler yapılarak, tüzüğün Türkçe ve çeşitli dillerde yayınlanan gazeteler aracılığıyla halka duyurulması oldukça gerekli olduğu ifade edilmiştir. Gerçekten de kurulan bir düzenin bozulmaması gerektiği gibi hattın durumunun güvenceye alınması ve güzel bir tarzda işleyişinin sağlanması ancak tüzük hükümlerinin bütünüyle uygulanmasıyla mümkün olacağı açıktır.

İşletmeci şirketin sözü edilen yazısı, açıklanan tüzüğün Türkçe ve Fransızca birer nüshasıyla birlikte incelenmek üzere Sadaret makamına sunulmuştur. Emir ve buyruklarınız doğrultusunda gereğinin yerine getirileceğini arz ederim.
30 Haziran 1871

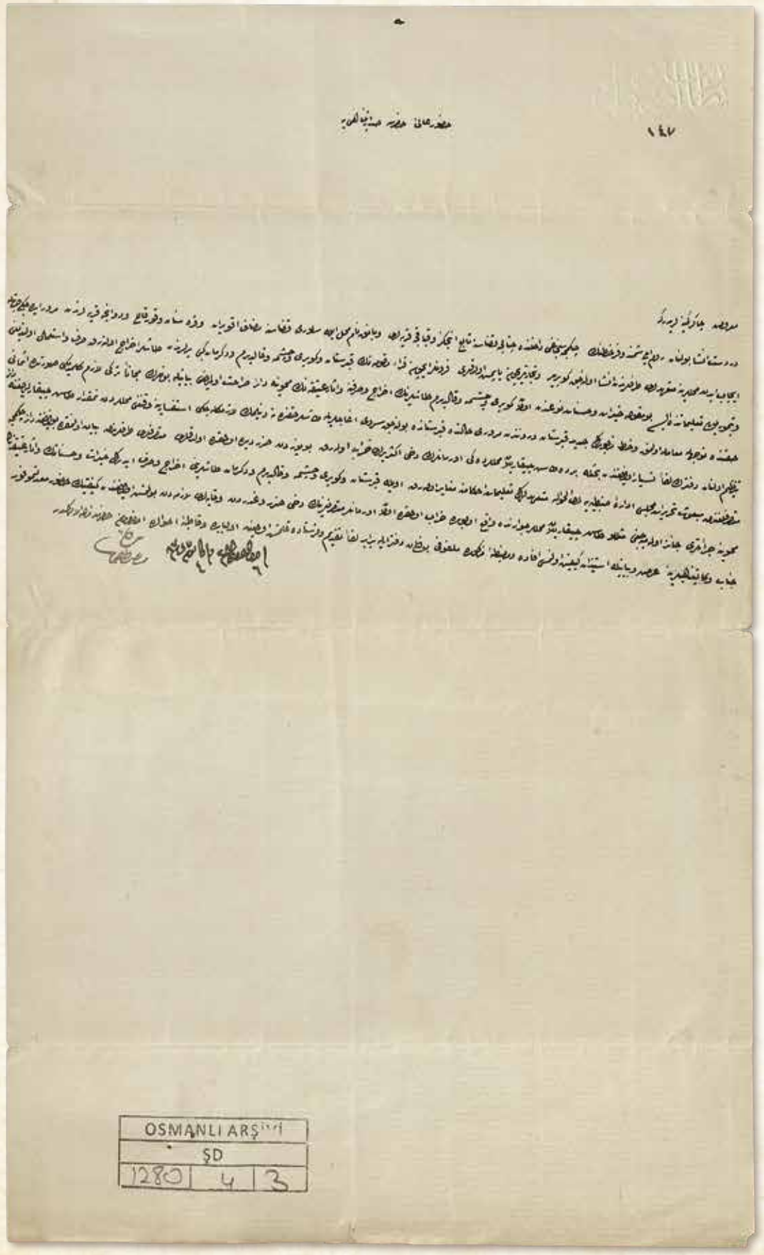

NEZÂRET-İ UMÛR-I ZABTİYE

147

Huzûr-ı âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Der-dest-i inşâ bulunan Rumeli şimendüfer hattının Çekmece Sancağı dâhilinde Çatalca Kazâsı'na tâbi' İnceğiz ve Kabakca karyeleri ve Bank nâm mahal ile Silivri Kazâsı'na muzâf Akviran ve Karasinan ve Kurfallı ve Divanca karyelerinden mürûr edeceği cihetle îcâb eden mahallerine müte'ahhidleri taraflarından inşâ olunacak köprüler ve ticâretleriyçün yapmış oldukları fırınlar içün kurâ-i merkûmenin kabristân ve köprü ve çeşme ve kaldırım ve değirmen gibi yerlerinden taşlar ihrâc olunarak sarf ve isti'mâl olunduğu ve demiryolu ta'lîmâtında ise bu makûle hayrât ve hasenât nev'inden olan köprü ve çeşme ve kaldırım taşlarının ihrâc ve sarfına ve asâr-ı atîkanın mahvına dâir sarâhat olmadığı beyânıyla bunların meccânen terki lâzım gelmediği sûretde esmânı hakkında ne vechile muâmele olunmak ve hatt-ı mezkûrun cedîd kabristân derûnundan mürûru hâlinde kabristânda bulunacak servi ağaçlarıyla taşlar hakkında ne denilmek lâzım geleceği istifsârına ve kangı mahallerden ne mikdâr taş çıkarılacağına dair tanzîm olunan defterin leffen tesyâr olunduğundan bahisle bir de taş çıkarılan mahallerdeki ormanların dahi ekserîleri harâb olarak bu yüzden zarar-dîde olmakda oldukları mutasarrıfları taraflarından beyân olunmakda bulunduğuna dâir Çekmece Mutasarrıflığı'ndan meb'ûs tahrîrât Meclis-i İdâre-i Zabtiye'ye lede'l-havâle müte'ahhidlerin ta'lîmât ahkâmına muğâyir olarak öyle kabristân ve köprü ve çeşme ve kaldırım ve değirmen taşlarını ihrâc ve sarf ederek hayrât ve hasenâtın ve asâr-ı atîkanın mahvına cür'etleri câiz olamayacağı misillü taş çıkarılan mahaller civârında vâki' olup da harâb olmakda olan ormanlar mutasarrıflarının dahi zarar ve gadrden vikâyeleri lâzımeden bulunmuş olduğundan keyfiyetin huzûr-ı meâl-i mevfûr-ı cenâb-ı vekâlet-penâhîlerine arz ve beyânıyla istîzân-ı keyfiyet olunması ifâde ve mazbata-i mezkûre melfûfu bulunan defter ile berâber leffen takdîm ve firistâde kılınmış olmağın ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 6 Zilkade sene [1]288 / 4 Kânûn-ı Sânî sene [12]87

Bende-i Mustafa

BOA.ŞD. 1280_4

ZAPTİYE BAKANLIĞI

147

Sadaret Yüksek Makamına

Aciz kullarının arzuhalidir ki,

İnşa edilmekte olan Rumeli demiryolu hattı Çekmece Sancağı dahilinde Çatalca kazasına bağlı İnceğiz ve Kabakça köyleri ile Bank denilen semt ve Silivri kazasına bağlı Akören, Karasinan, Kurfallı ve Divanca köylerinden geçecektir. Bu sebeple gerekli yerlere müteahhitler tarafından inşa edilecek köprüler ve ticari amaçla yapılan fırınlar için bu köylerin kabristan, köprü, çeşme, kaldırım ve değirmen gibi yerlerinden taşlar sökülerek kullanılmaktadır.

Demiryolu talimatında bu gibi hayır hasenat türünden olan köprü, çeşme ve kaldırım taşlarının sökülmesine ve eski eserlerin yok edilmesine dair bir açıklık bulunmamaktadır. Bunların ücretsiz verilmesi uygun görülmediği takdirde bedelleri hakkında ne şekilde davranılması ve sözü edilen demiryolu hattının yeni kabristan içinden geçmesi durumunda kabristanda bulunacak servi ağaçlarıyla taşlar hakkında ne denilmesi gerekeceği ve hangi bölgelerden ne kadar taş çıkarılacağına dair düzenlenen defter ekte gönderilmiştir.

Ayrıca taş çıkarılacak bölgelerdeki ormanların çoğunun harap olduğu ve bu yüzden kullanıcıların zarara uğradığına dair Çekmece Mutasarrıflığı'ndan gönderilen yazı Zaptiye İdare Meclisi'ne havale edilmiştir.

Müteahhitlerin talimat hükümlerine aykırı olarak öyle kabristan, köprü, çeşme, kaldırım ve değirmen taşlarını sökerek hayır eserlerinin ve eski eserlerin ortadan kaldırılmasına cüret etmeleri uygun olmayacağı gibi taş çıkarılan bölgelerin civarında olup da harap olmakta olan ormanların kullanıcılarının da zarar ve ziyandan korunmaları gerekli olduğundan gerekli izinlerin alınması için konunun yüce Sadaret makamına arz edilmesi kararlaştırılmış ve Zaptiye İdare Meclisi karar tutanağı ile ekindeki defter takdim edilmiştir. Bu konuda emir ve buyruk vermek makam sahibi siz efendimiz hazretlerinin yetkisindedir. Arz ederim.
16 Ocak 1872

Kulları Mustafa

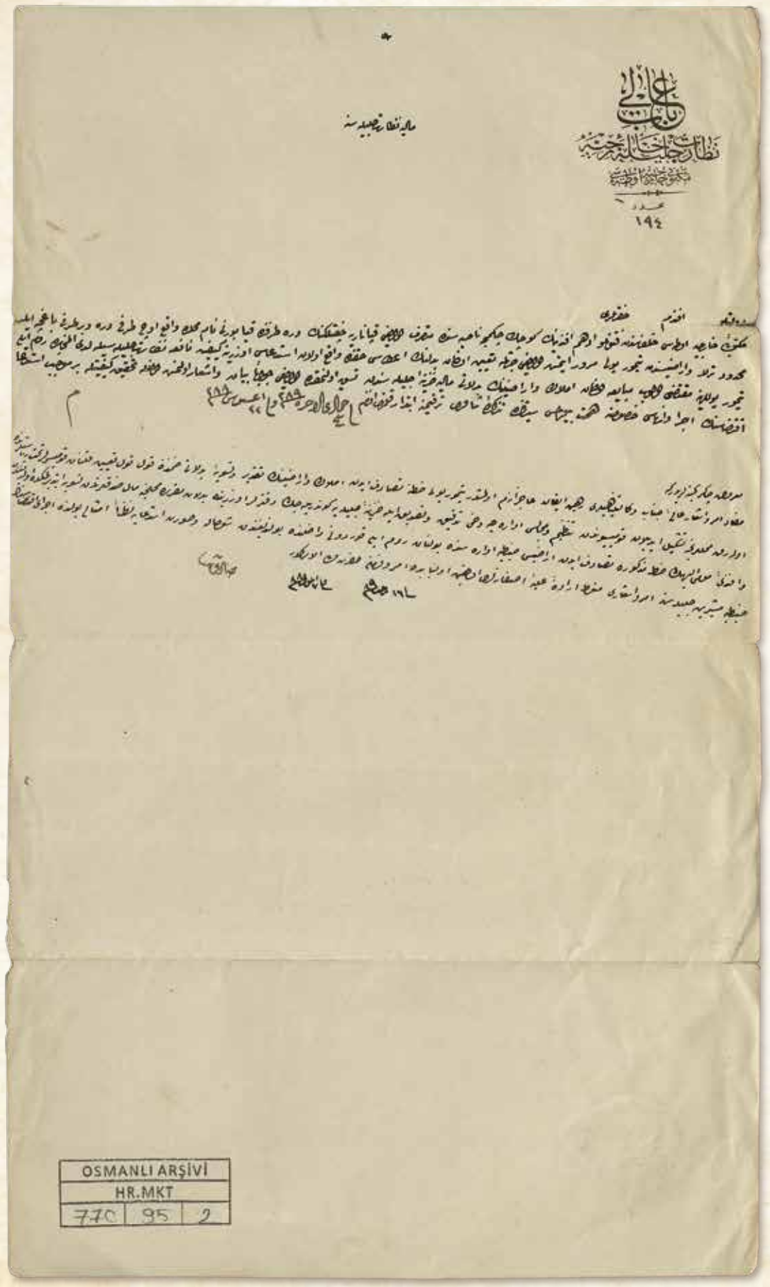

BABIALİ
NEZÂRET-İ CELÎLE-İ HARİCİYE
Mektûbî-i Hariciye Odası
Aded: 194

Maliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Mektûbî-i Hariciye Odası hulefâsından fütüvvetlü Edhem Efendi'nin Küçükçekmece Nahiyesi'nde mutasarrıf olduğu Kapanarya Çiftliği'nin dere tarafında Kayaburnu nâm mahalde vâki' üç tarafı dere bir tarafı bağçe ile mahdûd tarla ve arâzîsinden demiryolu mürûr etmiş olduğu cihetle ta'yîn olunan bedelinin i'tâsı hakkında vâki' olan istid'âsı üzerine keyfiyet Nafia Nezâret-i Celîlesiyle lede-l-muhâbere Rumeli demiryollarına muktezî olup mübâya'a olunan emlâk ve arâzînin bedelâtı Maliye hazîne-i celîlesinden tesviye olunmakda olduğu cevâben beyân ve iş'âr olunmuş olmağla tahkîk-i keyfiyetle ber-mûceb-i istid'â iktizâsının icrâ ve inhâsı husûsuna himmet buyrulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim. Fî selh-i Cumâdelâhire sene [1]289 / 22 Ağustos sene [1]288

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Müfâd-ı emr ü iş'âr-ı âlî-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleri rehîn-i îkân-ı acizânem olmuşdur. Demiryolu hattına tesâdüf eden emlâk ve arâzînin takdîr ve tesviye-i bedelâtı zımnında kol kol ta'yîn kılınan komiserler taht-ı riyâsetlerinde olarak mahallerince teşkîl edilen komisyondan tanzîm ve mecâlis-i idârece dahi tedkîk ve tasdîk ile hazîne-i celîleye gönderilecek defterler üzerine bedelât-ı mukarrere mahallince mal sandıklarından tesviye etdirilmekde olduğundan ve efendi-i mûmâ-ileyhin hatt-ı mezkûra tesâdüf eden arâzîsi Zabtiye idâresinde bulunan Rumeli kordonu dâhilinde bulunduğundan şu hâle ve sûret-i istid'âya nazaran emsâli yolunda icrâ-yı iktizâsının Zabtiye Müşîrîyet-i Celîlesine emr ü iş'ârı menût-ı irâde-i aliyye-i âsafâneleri olmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 16 Receb sene [12]89 / 7 Eylül sene [12]88

Bende Sadık

BOA.HR.MKT. 770_95

BABIALİ
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Yurt Dışı Yazışmaları Odası
Sayı: 194

Maliye Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

Dışişleri Yazışma Odası görevlilerinden Edhem Efendi'nin Küçükçekmece nahiyesinde sahip olduğu Kanarya Çiftliği'nin dere tarafında Kayaburnu denilen bölgede bulunan üç tarafı dere bir tarafı bahçe ile sınırlı tarla ve arazisinden demiryolu geçmiş olması nedeniyle belirlenen bedelinin ödenmesi hakkında verdiği dilekçe üzerine konu hakkında Bayındırlık Bakanlığı ile haberleşilmiştir. Bu haberleşme sonucunda, Rumeli Demiryolları'na gerekli olup satın alınan emlak ve arazinin bedelleri Maliye hazinesinden ödenmekte olduğu cevap olarak bildirilmiştir. Konunun araştırılarak dilekçe doğrultusunda gereğinin yapılması için bu yazımız kaleme alınmıştır.
3 Eylül 1872

Aciz kullarının arzuhalidir ki,
Sadaret makamının yüce direktiflerinin konusuna dair bilgi sahibi oldum. Her bölgede demiryolu hattına tesadüf eden emlak ve arazinin bedellerinin belirlenmesi ve ödenmesi için komiserler tayin edilmiştir. Bu komiserlerin başkanlığı altında bölgelerde kurulan komisyonlarca hazırlanacak ve idare meclisince incelenip onaylanarak Hazine'ye gönderilecek olan defterler üzerine kararlaştırılan bedeller bölge mal sandıklarından ödenmektedir. Adı geçen efendinin demiryolu hattına tesadüf eden arazisi Zaptiye'nin idaresinde bulunan Rumeli kordonu içerisinde kalmaktadır. Bu duruma ve dilekçeye göre benzerlerine uygun şekilde gereğinin yapılması için Zaptiye Müşirliği'ne emir ve direktif verilmesi gerekmektedir. Emir ve ferman efendim hazretlerinindir.
19 Eylül 1872

Kulları Sadık

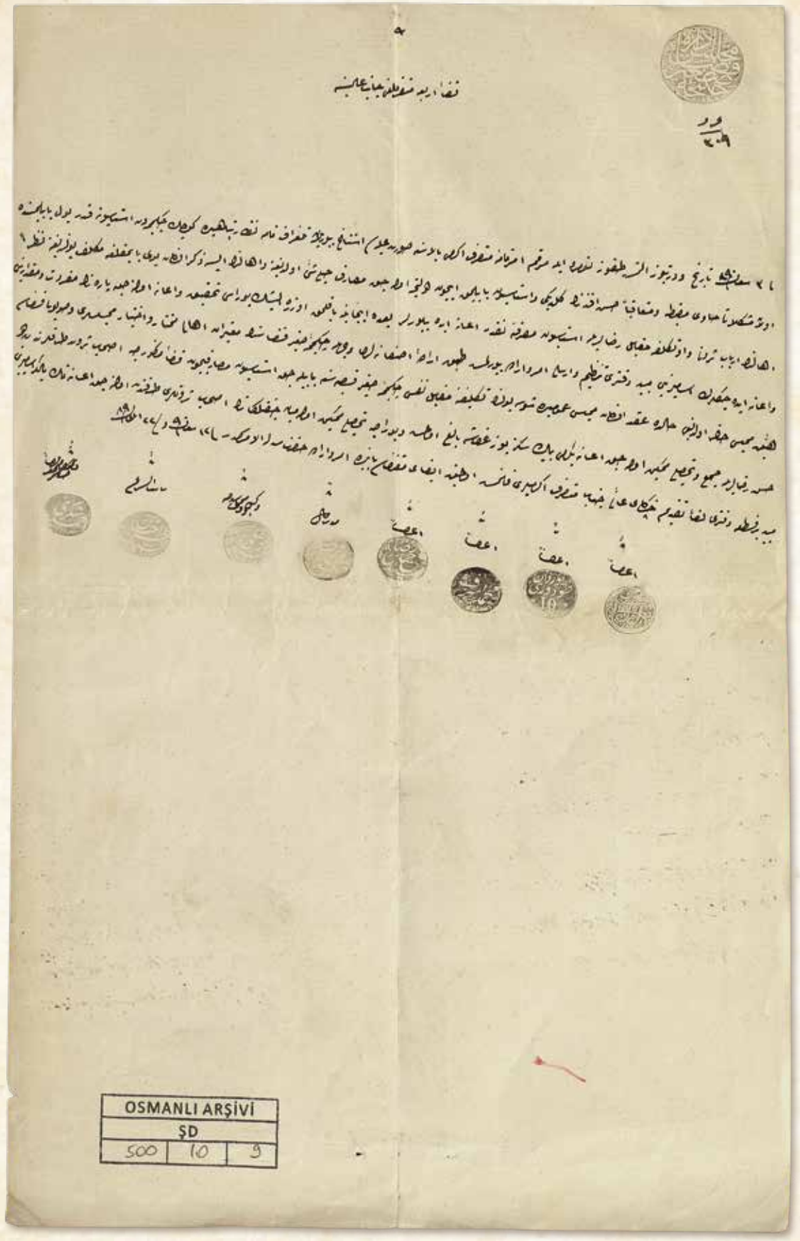

Meclis-i İdâre-i Kazâ-i Çekmece-i Sağîr **Aded:** 309

Kaza-i Erbaa Mutasarrıflığı cânib-i âlîsine

Fî 3 Şaban sene [1]290 târîh ve dört yüz altmış dokuz numara ile murakkam emirnâme-i mutasarrıf-ı ekremî bâlâsına sûret-i aliyyesi istinsâh buyrulan telgrafnâme-i nezâret-penâhîde Küçükçekmece'den istasyona kadar yol yapılmasında olan müşkilâtı hâvî mazbata ve müte'âkiben Hasan Efendi'nin geldiği ve istasyon yapılmak içün devletce olacak masârıf hayli şey olduğuna ve ahâlînin ise zikr olunan yolu yapmakla mükellef bulunduğuna nazaran ahâlînin erbâb-ı serveti ve o tekellüfe mukâbil rızâlarıyla istasyon masrafına ne kadar i'âne edebilürler ba'dehû îcâbına bakılmak üzere işin burası tahkîk ve i'âne olunacak paranın müfredât ve mikdârını ve i'âne edeceklerin esâmîlerini mübeyyin defteri tanzîm ve irsâli emr ü irâde buyrulmuş.

Tıbk-ı irâde-i âsafâneleri vechile Çekmece-i Sağîr Kazası'nın mu'teberân-ı ahâlî, muhtâr ve ihtiyâr meclisleri ve Suyolu Kazâsı hey'et-i meclisi hâzır olduğu halde akd olunan meclis-i umûmîde şose yolunun teklîfine mukâbil nefs-i Çekmece-i Sağîr Kasabası'na yapılacak istasyon masârıfıyçün kazâ-i mezkûrca ashâb-ı servet taraflarından hüsn-i rızâlarıyla cem' ve tahsîli mümkün olacak i'âne yirmi bin sekiz yüz kuruşa bâliğ olmuş ve buraca tahsîli mümkün olamayan çiftlikâtın ashâb-ı servetleri tarafından olunacak i'ânenin yalnız esâmîlerini mübeyyin bir kıt'a defteri leffen takdîm-i hak-i pâ-yı âlî-i cenâb-ı mutasarrıf-ı ekremîleri kılınmış olmağın îfâ-yı muktezâsı bâbında emr u irâde hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 12 Şaban sene [12]90 / 22 Eylül sene [12]89

Kaymakâm-ı Kazâ-i Çekmece-i Sağîr	*Nâibü'ş-Şer'*	*Vekîl-i Muhâsebeci ve Vakf*	*Müdîr-i Mâl*
Ahmed Şükrü	*Es-Seyyid Hasan İhsan*	*Es-Seyyid Ali*	*Mehmed Rauf*
A'zâ	*A'zâ*	*A'zâ*	*A'zâ*
Es-Seyyid Hüseyin Rıza	*Mehmed Eşref*	*Yordan Todori*	*Junyor*

Küçükçekmece Kazası İdare Meclisi **Sayı:** 309

Kaza-i Erbaa (Çatalca) Mutasarrıflığı'na

26 Eylül 1873 tarih ve 469 sayılı mutasarrıflık emrinin üst tarafında bakanlık telgrafının kopyası yazılıdır. Bu telgrafta; *"Küçükçekmece'den istasyona kadar olan yolun yapımındaki zorlukları içeren tutanağın ve ardından da Hasan Efendi'nin geldiği, istasyon inşaatı için devletçe yapılacak masrafın çok fazla olduğu, ahali ise sözü edilen yolu yapmakla yükümlü olduğuna göre içlerinden varlıklı olanların yol yükümlülüğüne karşılık kendi istekleriyle istasyon masrafına ne kadar yardım edebileceklerinin araştırılması ve yardım edilecek paranın ayrıntılarını, miktarını ve yardım edeceklerin isimlerini bildirir defterin gönderilmesi"* emredilmiştir.

Bakanlık emri doğrultusunda Küçükçekmece kazasının ileri gelenleri, muhtar ve ihtiyar meclisleri ve Suyolu kazası meclis heyeti hazır bulunduğu hâlde yapılan genel toplantıda, şose yolunun yükümlülüğüne karşılık Küçükçekmece kasabası merkezinde yapılacak istasyonun masrafları için kazanın zenginleri tarafından taahhüt edilen yardım yirmi sekiz bin kuruşa ulaşmıştır. Çiftlik sahibi varlıklı kişiler tarafından yapılabilecek yardımın burada tahsil edilmesi mümkün değildir. Bu sebeple onların yalnız isimlerini içeren bir adet defter mutasarrıflık makamına sunulmuştur. Emir ve buyruk efendim hazretlerinin yetkisindedir.
4 Ekim 1873

Küçükçekmece Kazası Kaymakamı	**Hakim**	**Muhasebeci ve Evkaf Vekili**	**Mal Müdürü**
Ahmed Şükrü	**Seyyid Hasan İhsan**	**Seyyid Ali**	**Mehmed Rauf**
Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Seyyid Hüseyin Rıza	**Mehmed Eşref**	**Yordan Todori**	**Junyor**

BOA.ŞD. 500_10

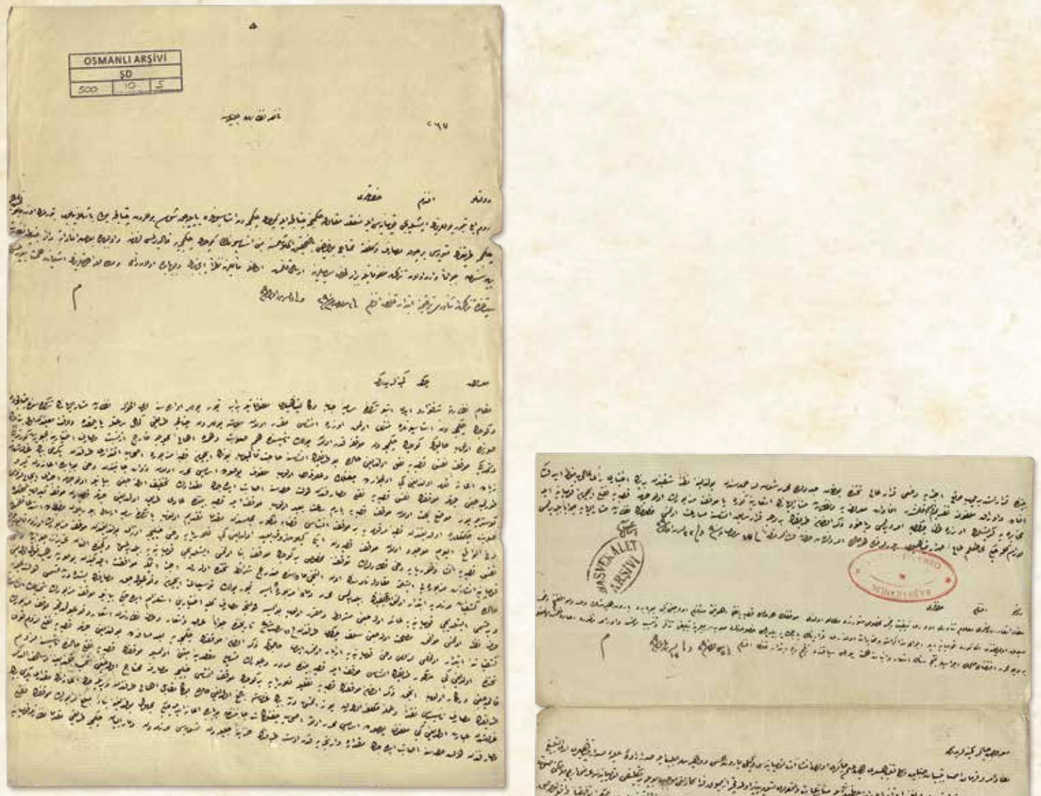

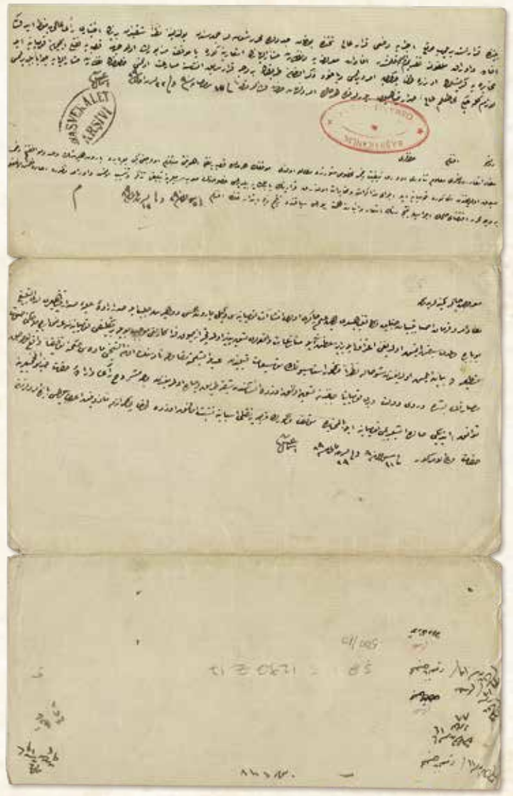

Nafia Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Rumeli Demiryolları'nın işledici kumpanyası ile mün'akid mukâvele hükmünce Çatalca ile Küçükçekmece'den istasyonlara yapılacak şose yollardan Çatalca yolu başlanılıp bitirilmek üzere bulunmuş ise de Çekmece tarîkinin tesviyesi birçok masârıf ve külfete muhtâc bulunduğu bi't-tahkîk anlaşılmasına mebnî istasyonun Küçükçekmece'ye kaldırılması lüzûmuna ve ol bâbda ba'zı ifâdâta dâir Zabtiye Nezâret-i Behiyyesi'nden cevâben vârid olan tezkire melfûfâtıyla beraber taraf-ı sâmîlerine irsâl kılınmış olmakla meâllerine nazaran îcâbının ve bu bâbda olan re'y ve mütâla'a-i devletlerinin iş'ârına himmet buyrulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim. Fî 2 Ramazan sene [1]290 / 11 Teşrîn-i Evvel sene [12]89

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneledir ki,
Makâm-ı nezârete şeref-tevârüd eden işbu tezkire-i sâmiye-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleri melfûfâtıyla beraber Demiryollar İdâresi'ne lede'l-havâle nezâret-i müşârun-ileyhânın tezkiresinde, Çatalca'dan ve Küçükçekmece'den istasyonlara müntehî olmak üzere inşâsı mukarrer olan şose yollardan Çatalca tarîki kemâl-i sür'atle yapılmakda ve vakt-i mu'ayyeninden evvel bitecek sûretde olup hâlbuki Küçükçekmece'den mevkıfa kadar olan yolun te'sîsinde hem su'ûbet ve hem de ahâlî-i mahalliyece hâric ez-nisbet masârıf ihtiyârına mecbûriyet göründüğü ve şimdiki mevkıf nefs-i kasabaya naklolunduğu hâlde bu tarîkin inşâsına hâcet kalmayup bunun içün kasaba-i mezbûre ashâb-ı iktidârı tarafından yirmi bin kuruşdan ziyâde i'âne ta'ahhüd olunduğu gibi ol civârda çiftlik ve alâkaları olup melfûf pusulada esâmîsi muharrer olan zevât cânibinden dahi bu bâbda i'âneden geri durulmayacağı cihetle mevkıfın nefs-i kasabaya nakli masârıfından devlet hissesine isâbet edecek mikdârın tahfîf olunacağı beyânıyla ol vechile icrâ-yı îcâbı lüzûmu gösteriliyor.

Mevzu'-ı bahs olan mevkıf kasabaya yarım sâ'at ba'îd olup mevkıf ile kasaba beyninde âdî tarîk olmadığı cihetle kasabadan mevkıfa gidüp gelmekde su'ûbet çekilmekde olduğundan kasab-i merkûmeye bir mevkıf inşâsı kazâ-i mezkûr meclisinden mukaddemâ takdîm olunup bâ-tezkire-i

BOA.ŞD. 500_10_05

Bayındırlık Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

Rumeli demiryollarının işletmeci şirketi ile yapılan sözleşme hükmünce Çatalca ile Küçükçekmece'den istasyonlara yapılacak şose yollardan Çatalca yolu başlanılıp bitirilmek üzereyse de Çekmece yolunun yapımı birçok masraf ve külfete muhtaç bulunduğu yapılan incelemelerden anlaşılması üzerine istasyonun Küçükçekmece'ye kaldırılması gereğine ve bu konuda bazı ifadelere değinen Zaptiye Bakanlığı cevap yazısı ekleriyle birlikte tarafınıza gönderilmiştir.
Gönderilen belgelerin içeriklerine göre yapılması gereken işlemlerin ve bu konudaki görüşünüzün bildirilmesi maksadıyla bu yazımız kaleme alınmıştır.
23 Ekim 1873

Aciz kulları arzeder ki,
Bakanlık makamına gelen işbu Sadaret yazısı ekleriyle birlikte Demiryolları İdaresi'ne havale edilmiştir. Zaptiye Bakanlığı'nın yazısında; Çatalca'dan ve Küçükçekmece'den istasyonlara kadar olmak üzere inşası kararlaştırılan şose yollardan Çatalca yolu hızla yapılmakta ve belirlenen süresinden önce bitecek şekilde olduğu, Halbuki Küçükçekmece'den istasyona kadar olan yolun yapımında hem zorluk ve hem de bölge ahalisince ekonomik güçleriyle orantısız harcama yapılmasının zorunlu göründüğü, şimdiki istasyonun kasaba merkezine naklolunması durumunda bu yolun yapılmasına gerek kalmayacağı, bunun için Küçükçekmece'nin varlıklı ahalisi tarafından yirmi bin kuruştan fazla yardım taahhüt edildiği gibi o çevrede çiftlik ve alakaları olan kişiler tarafından da bu konuda yardımdan geri durulmayacağı, böylelikle istasyonun kasabaya nakli masraflarından devlet hissesine isabet edecek miktarın hafifleteceği ifade edilerek bu şekilde uygulama yapılmasının gerekli olduğu gösterilmektedir.

Söz konusu istasyon kasabaya yarım saat uzaklıktadır. İstasyon ile kasaba arasında adi bir yol olmadığından kasabadan istasyona gidip gelmekte zorluk çekilmekte olduğundan Küçükçekmece'ye bir istasyon inşası bundan önce kaza meclisinden takdim olunan tutanakta talep edilmiştir.

Belgenin çeviri ve sadeleştirmesi sonraki sayfada devam etmektedir.

sâmiye irsâl buyrulan mazbatada istid'â kılınmış ve fi'l-vâki' el-yevm mevcûd olan mevkıf kasabadan iki kilometre kadar ba'îd olduğu gibi Florya'ya dahi haylice uzak bulunduğundan mevkıf-ı mezbûrun oradan kaldırılarak nefs-i kasabaya inşâ ve Florya'ya dahi katarların tevakkufuna mahsûs bir küçük mevkıf binâ olunması işledici kumpanyaya bildirilmiş ve geçende alınan tahrîrât-ı cevâbiyede dahi kumpanya inşaat-ı mezbûreyi işletme mukâvelenâmesinin on altıncı mâddesinde münderic şerâ'it tahtında olarak icrâ etmeye muvâfakat eylediğinden bu sûret rehîn-i kabûl olduğu hâlde keşfiyât-ı lâzımeye ibtidâr olunmak üzere keyfiyetin bildirilmesi muharrer ve mâdde-i mezbûrede ise demiryolun tevsî'âtı için vukû' bulacak masârıfın beşde dört kısmı Devlet-i Aliyye'ye ve bir kısmı işledici kumpanyaya âid olacağı meşrût ve mukarrer olup bu ise devletce masârıf-ı külliye ihtiyârını istilzâm edeceği beyânıyla mevkıf-ı mezbûrun şimdilik inşâsından sarf-ı nazar olunması muvâfık-ı maslahat olacağı selef-i çâkerî tarafından fî 1 Receb sene [12]90 târîhinde cevâben arz ve iş'âr ve taraf-ı nezâretden iş'âr vukû' bulmadıkca mevkıf-ı mezbûrun keşfiyâtına ibtidâr olunmaması lüzûmu dahi kumpanyaya izbâr olunmuş idi.
Hâlbuki zikrolunan mevkıfın Çekmece'ye bu'd mesâfede bulunduğu cihetle kasabaya nakli lüzûm-ı kavî tahtında olduğu gibi mezkûr tarîkin inşâsı mevkıf ile kasaba beyninde mürûr u ubûrun teshîli maksadına mübtenî olmasıyla mevkıfın kasabaya nakli hâlinde te'sîsine lüzûm kalmayacağı derkâr olup ancak zikr olunan mevkıfın kasabaya nakliyle Florya'ya bir küçük mevkıf inşâsı haylice masârıfa muhtâc olacağı tahmîn kılındığına ve sâlifü'z-zikr tarîkin masârıf-ı inşâiyesi nakden ve amele-i mükellefe olarak yüz altmış dört bin kuruşa bâliğ olduğu hâlde buna mukâbil ahâlî tarafından verilecek i'ânenin mikdârı yirmi bin kuruşdan ibâret olduğu gibi melfûf pusulada esâmîsi muharrer olan ashâb-ı çiftlikât cânibinden bu bâbda i'âne edileceği meçhûl bulunduğuna binâen meblağ-ı mezbûrun mevkıfın nakli masârıfından devlet hissesine isâbet edecek mikdâra varıncaya kadar üst tarafının Hazîne-i Celîle'den tesviyesi lâzımeden ve mârrü'l-beyân Çekmece tarîki mukaddemâ nezâretle kumpanya beyninde kararlaşdırılup mevki'-i icrâya vaz'ı karâr-ı âlî tahtında bulunan cedvelde muharrer şoseler cümlesinden bulunduğuna nazaran şıkkeynden birinin ihtiyârı re'y-i âlîye menût idüği ifâde ve evrâk-ı melfûfe takdîm ve i'âde kılınmışdır.

Gerçekten de gün itibarıyla mevcut olan istasyon kasabadan iki kilometre kadar uzak olduğu gibi Florya'ya da haylice uzaktır. Bu nedenle istasyonun oradan kaldırılarak kasabanın merkezine inşa edilmesi, Florya'ya da katarların beklemesine mahsus bir küçük istasyon yapılması işletmeci şirkete bildirilmiştir.

Geçende alınan yazılı cevapta da şirket sözü edilen inşaatı işletme sözleşmesinin on altıncı maddesinde yer alan şartlar altında olmak üzere yerine getirmeyi taahhüt eylemiştir. Bu usul kabul edildiği takdirde gerekli keşiflere başlanmak üzere durumun bildirilmesi yazılıdır.

Sözleşmenin on altıncı maddesinde; demiryolunun genişletilmesi için yapılacak masrafların beşte dörtlük kısmı Osmanlı devletine ve beşte birlik kısmı işletmeci şirkete ait olacağı şart koşulmuştur. Bunun ise devletçe bir hayli masraf yapılmasına yol açacağı gerekçesiyle istasyonun şimdilik inşasından vazgeçilmesinin uygun olacağı benden önceki bakan tarafından 25 Ağustos 1873 tarihinde cevap olarak arz edilmiş ve Bayındırlık Bakanlığı'ndan direktif gelmedikçe istasyonun keşif çalışmalarına başlanılmaması şirkete de bildirilmişti.

Halbuki sözü edilen istasyon Küçükçekmece'ye uzak mesafede olması nedeniyle kasabaya nakli oldukça gerekli olduğu gibi söz konusu yolun inşası istasyon ile kasaba arasında gidiş-gelişin kolaylaştırılması maksadına dayandığından istasyonun kasabaya nakli durumunda yol yapımına lüzum kalmayacağı açıktır. Ancak bu istasyonun kasabaya nakliyle Florya'ya bir küçük istasyon inşası bir hayli masrafa muhtaç olacağı tahmin edildiği, yolun inşaat masrafları parasal ve amele gücü olmak üzere yüz altmış dört bin kuruşa ulaştığı hâlde buna karşılık ahali tarafından verilecek yardımın miktarı yirmi bin kuruştan ibaret olacağı, bölgedeki çiftlik sahiplerinden bu konuda yardım edileceği de meçhul bulunduğundan söz konusu yirmi bin kuruşun istasyonun nakli masrafından devlet hissesine isabet edecek miktara varıncaya kadar üst tarafının hazineden karşılanması gerekmektedir.
Açıklanmış olan Küçükçekmece yolu daha önce bakanlıkla şirket arasında kararlaştırılıp uygulamaya geçirilmesine karar verilen cetvelde yazılı şoseler cümlesinde bulunduğuna göre iki seçenekten birinin seçilmesi yine yüksek görüşünüze bağlı olduğunu

İfâdât-ı ma'rûzaya ve nezâret-i müşârun-ileyhânın iş'ârına göre ya mevkıf-ı mezbûrun ol vechile kasabaya nakli için kumpanya ile muhâbereye girişilmek üzere taraf-ı çâkerîye emir verilmesi veyâhûd zikr olunan tarîkin ber-vech-i karâr-ı sâbık inşâsına müsâra'at olunması husûsunun nezâret-i müşârün-ileyhâya cevâben bildirilmesi lâzım geleceği muhât-ı ilm-i âlî-i sadâret-penâhîleri buyruldukda her hâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 13 Ramazan sene [12]90 / 22 Teşrîn-i Evvel sene [12]89

Bende İsmail

Devletlü efendim hazretleri,
Müfâd-ı iş'âr-ı devletleri ma'lûm-ı senâverî olarak keyfiyet encümen-i mahsûs-ı meşveretde mütâla'a olundu. Mevkıfın her hâlde kasabaya nakli ehveniyeti müstelzim olacağı gibi bu bâbda Baron Hirş'in va'd ve muvâfakati dahi mesbûk olduğundan ona göre kumpanya ile icrâ-yı müzâkerât olunarak karârının BABIALİ'ye bildirilmesi husûsunun savb-ı sâmîlerine tebliği tezekkür ve tensîb olunmuş ve evrâk-ı mezkûre i'âde kılınmış olmakla ber-vech-i muharrer iktizâ-yı hâlin icrâsıyla netîcesinin iş'âr ve inbâsına himmet buyrulması siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı efendim. Fî 5 Şevval sene [1]290 / 13 Teşrîn-i Sânî sene [12]89

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Müfâd-ı emr u fermân-ı isâbet-beyân-ı cenâb-ı vekâlet-penâhîleri rehîn-i ilm-i çâkerî oldu. İnşaat kumpanyası vekîli Baron Ceyms de Hirş celb ile sadr-ı irâde-i aliyye-i sadâret-penâhîleri lede't-teblîğ bu bâbda va'di sebkat etmiş olduğunu i'tirâf ile beraber Saltanat-ı Seniyye ile münâza'ât-ı vâki'âları tesviye-pezîr olmadıkca az çok fedâkarlığı mûcib böyle bir teklîfi kumpanyasına arz edemeyeceğini sûret-i kat'iyyede beyân eylemiş olduğundan şu hâle nazaran mezkûr istasyonun tevsî'ât kabîlinden addiyle işletme mukâvelenâmesinin on altıncı maddesi hükmüne tevfîkan vâki' olacak masârıfın beşde dördü devlet ve biri kumpanya cânibinden tesviye olunmak üzere inşâsından başka tarîk ve çâre olmadığından vech-i meşrûh re'y ü irâde-i hazret-i hıdîv-i efhamîlerine tevâfuk etdiği halde işledici kumpanya ile bi'l-muhâbere mevkıf-ı mezkûrun kasabaya nakli esbâbına teşebbüs olunmak üzere taraf-ı çâkerâneme me'zûniyet i'tâ buyrulması bâbında emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 21 Şevval sene [12]90 / 29 Teşrîn-i Sânî sene [12]89

Bende İsmail

BOA.ŞD. 500_10_05

belirtir ve konuyla ilgili evrakı ekte takdim ve iade eylerim.

Arz ettiğim ifadeler ve Zaptiye Bakanlığı'nın bildirimi göz önüne alınarak, ya bu istasyonun o şekilde kasabaya nakli için şirket ile haberleşilmek üzere tarafıma emir verilmesi veya sözü edilen yolun önceki karar doğrultusunda inşasının hızlandırılması hususunun Zaptiye Bakanlığı'na cevaben bildirilmesi lazım geleceği arz olunur. Bu konuda emir ve buyruk efendim hazretlerinindir.
3 Kasım 1873

Kulları İsmail

Devletli efendim hazretleri,
Bakanlığınızın bildirimi malumumuz olmuştur. Konu özel danışma kurulunda görüşüldü. İstasyonun kasabaya nakli her durumda daha kolay olacağı gibi bu hususta Baron Hirsch'in vaadi ve onayı da bulunmaktadır. Ona göre şirket ile görüşerek kararın Babıali'ye bildirilmesi için tarafınıza tebliği kurulca uygun görülmüştür. Konuyla ilgili evrak tekrar size geri gönderilmiş olmakla gereğini yaparak sonucun bildirilmesi rica olunur.
25 Kasım 1873

Aciz kulları arzeder ki,
Yüce Sadaret makamının emirleri malumumuz olmuştur. İnşaat şirketi Vekili Baron James de Hirsch çağırılarak emriniz kendisine tebliğ edilmiştir. Geçmişte konuyla ilgili söz verdiğini itiraf etmekle birlikte hükümet ile aralarındaki anlaşmazlık halledilmedikçe az çok fedakarlığı gerektiren böyle bir teklifi şirketine sunamayacağını kesin bir dille açıklamıştır. Şu duruma göre Küçükçekmece İstasyonu'nun genişletme türünden sayılarak işletme sözleşmesinin on altıncı maddesi hükmüne uygun olarak yapılacak masrafların beşte dördü devlet ve beşte biri de şirket tarafından ödenmek üzere inşasından başka yol ve çare yoktur. Bu çözüm şekli şahsınızın görüş ve iradesine de uygun olduğu takdirde işletici şirket ile haberleşilerek sözü edilen istasyonun kasabaya nakledilmesi çalışmalarına girişilmek üzere tarafıma izin verilmesini arz ederim. Bu konuda emir ve buyruk efendim hazretlerinindir.
11 Aralık 1873

Kulları İsmail

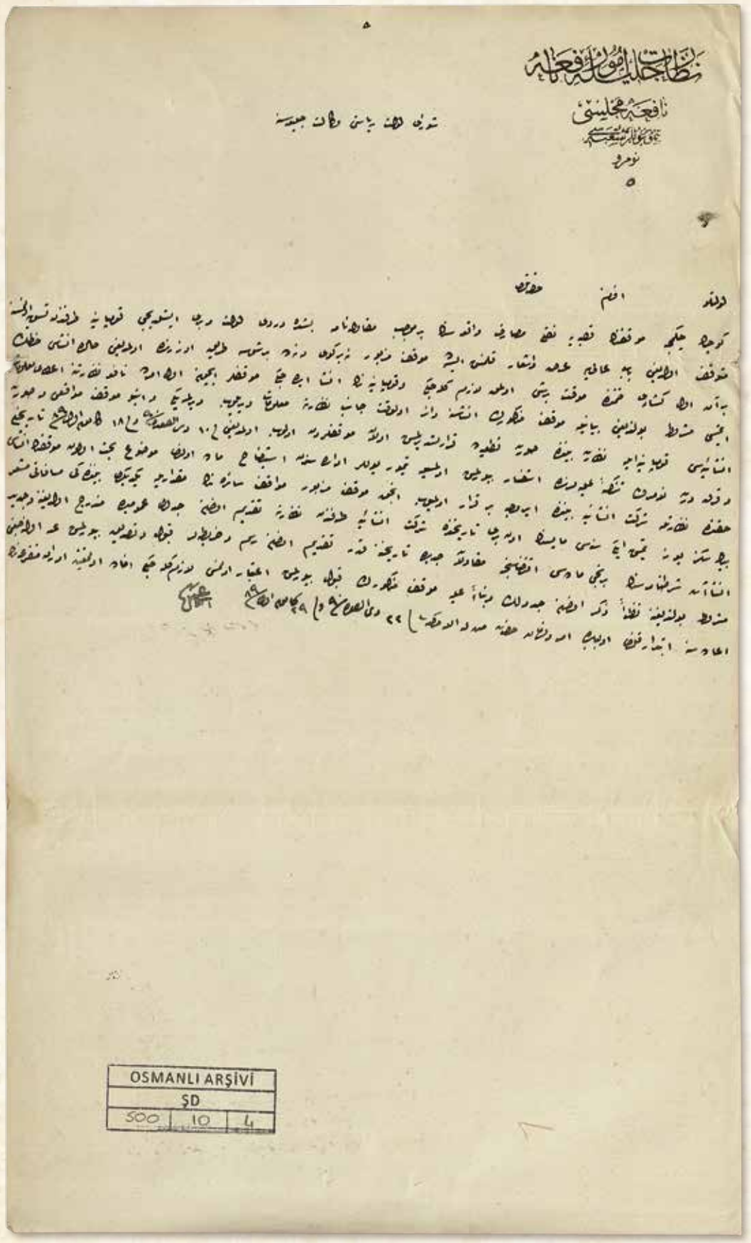

NEZÂRET-İ CELÎLE-İ UMÛR-I NÂFİA
Nâfia Meclisi
Demiryollar Şubesi
Numara: 5

Şûrâ-yı Devlet Riyâseti Vekâlet-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Küçükçekmece mevkıfının kasabaya nakli masârıf-ı vâkı'asının ber-mûceb-i mukâvelenâme beşde dördü devlet ve biri işledici kumpanya tarafından tesviye olunmasına mütevakkıf olduğu Babıali'ye arz ve iş'âr kılınmış ise de mevkıf-ı mezbûr ne bir köy ve ne de bir şose tarîk üzerinde olmadığı hâlde inşâsı hattın bir an evvel küşâdı zımnında muvakkat bir şey olmak lâzım geleceği ve kumpanyanın inşâ edeceği mevkıflar içün evvel emirde Nafia Nezâreti'ne i'tâ-yı ma'lûmât etmesi meşrût bulunduğu beyânıyla mevkıf-ı mezkûrun inşâsına dâir ol vakit cânib-i nezârete ma'lûmât verilüp verilmediği ve işbu mevkıf, mevâki'i ve sûret-i inşâiyyesi kumpanya ile nezâret beyninde sûret-i kat'iyyede kararlaşdırılmış olan mevkıflardan olup olmadığı fî 10 Zilkade sene [12]90 / 18 Kânûn-ı Evvel sene [12]89 târîhli ve kırk dört numaralı tezkire-i aliyyelerinde istifsâr buyrulmuş olmasıyla Demiryollar İdâresi'nden istîzâh-ı mâdde olundu. Mevzû'-ı bahs olan mevkıfın inşâsı hakkında nezâretle şirket-i inşâiye beyninde ayrıca bir karar olmayup ancak mevkıf-ı mezbûr mevâkıf-ı sâirenin mikdârıyla yekdiğeri beynindeki mesâfâtı müş'ir bin sekiz yüz yetmiş iki senesi Mayısının on biri târîhinde şirket-i inşâiye tarafından nezârete takdîm olunan cedvel-i umûmîde münderic olduğuna ve cedîd inşaât şartnâmesinin birinci mâddesi iktizâsınca mukâvelât-ı cedîde târihine kadar takdîm olunan resim ve haritalar kabûl ve tasdîk buyrulmuş addolunacağı meşrût bulunduğuna nazaran zikrolunan cedvelin ve binâenaleyh mevkıf-ı mezkûrun kabûl buyrulmuş i'tibâr olunması lâzım geleceği ifâde olunmağın evrâk-ı müteferri'asının i'âdesine ibtidâr kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 22 Zilkade sene [12]90 / 29 Kânûn-ı Evvel sene [12]89

Bende İsmail

BOA.ŞD. 500_10_04

BAYINDIRLIK BAKANLIĞI
Bayındırlık Meclisi
Demiryollar Şubesi
Numara: 5

Danıştay Başkanlığı Vekâleti'ne

Devletli efendim hazretleri,

Küçükçekmece istasyonunun kasabaya nakledilmesi, sözleşme uyarınca masraflarının beşte dördü devlet ve biri işletici şirket tarafından ödenmesine bağlı olduğu Babıali'ye arz edilmiş ise de; Sözü edilen istasyonun ne bir köy ve ne de bir şose yol üzerinde bulunmayacak şekilde inşa edilmesi, hattın bir an önce açılması için her hâlde geçici bir şey olsa gerektiği, şirketin inşa edeceği istasyonlar için öncelikle Bayındırlık Bakanlığı'na bilgi vermesi şart koşulmuş bulunduğundan bu istasyonun inşasına dair o zaman bakanlığa bilgi verilip verilmediği, bu istasyonun mevkileri ve ne şekilde inşa edilecekleri şirket ile bakanlık arasında kesin olarak kararlaştırılmış olan istasyonlardan olup olmadığı 30 Aralık 1873 tarihli ve kırk dört numaralı resmî yazınızda sorulmaktadır. Bunun üzerine Demiryollar İdaresi'nden konuyla ilgili açıklama istenmiştir.

Demiryollar İdaresi'nin açıklamasında;
sözkonusu istasyonun inşası hakkında bakanlıkla inşaat şirketi arasında ayrıca bir karar olmadığı, ancak diğer istasyonların miktarıyla birbirleri aralarındaki mesafeleri gösteren inşaat şirketi tarafından bakanlığa takdim olunan 11 Mayıs 1872 tarihli genel cetvelde bu istasyonun da yer aldığı, yeni inşaat şartnamesinin birinci maddesi gereği yeni sözleşme tarihine kadar daha önce takdim edilmiş olan resim ve haritaların kabul edilmiş ve onaylanmış sayılacağı şart koşulmuş olduğu, buna göre sözü edilen cetvelin ve bundan dolayı da Küçükçekmece istasyonunun kabul edilmiş sayılması gerekeceği, ifade edilmektedir. Konuyla ilgili belgeler makamınıza tekrar iade edilmiştir. Emir verme yetkisi efendim hazretlerinindir.
10 Ocak 1874

Kulları İsmail

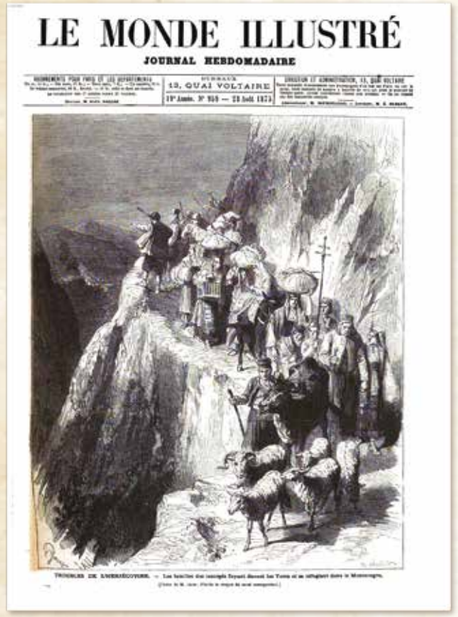

LE MONDE ILLUSTRÉ

JOURNAL HEBDOMADAIRE

13, QUAI VOLTAIRE

TROUBLES DE L'AMÉRIQUE CENTRALE. — Les fusillés d'un convoi frayant devant les Yaos et se réfugiant dans le Montenegro.

144 LE MONDE ILLUSTRÉ

ACCIDENT DE CHEMIN DE FER

CONSTANTINOPLE. — Déraillement du chemin de fer de San Stefano à la station de Psomathia. — (D'après le croquis de M. Ananian.)

L'AFRIQUE ÉQUATORIALE

Types du Manyema-Cannibale

Engins de guerre

ACCIDENT DE CHEMIN DE FER

A CONSTANTINOPLE

—

Constantinople, le 13 août 1875.

Monsieur, je vous envoie par ce courrier un croquis fait à la hâte du déraillement survenu, le 10 du mois courant, au train express n° 12, se dirigeant de Constantinople à Kutchuk-Tchekmedjé. C'est près de la station de Psomathia qu'eut lieu ce déraillement, dans des conditions tout à fait inconnues jusqu'à présent dans les annales des chemins de fer. Deux rails, reliés par leur éclisse et fortement boulonnés, formant une pique de quatorze mètres à peu près, traversent de part en part un wagon de troisième classe et un compartiment de deuxième. Deux personnes atteintes par le rail furent tuées sur place; d'autres, au nombre de six, furent grièvement blessées.

Le rail pénétra avec une telle force dans le wagon, qu'il perça comme un boulet de canon la plaque en tôle épaisse des tampons.

En outre, le train déraillant, au lieu de suivre la tangente de la courbe, comme cela arrive ordinairement, se rejeta du côté du centre.

Le terrible accident aurait pu avoir de bien plus regrettables conséquences sans la présence d'esprit et le sang-froid du personnel d'accompagnement du train; sa conduite a été irréprochable en cette triste circonstance, tous les voyageurs se font un devoir d'en convenir. Au premier indice du malheur, à la première oscillation du premier wagon déraillé, ces braves gens, au mépris de leurs propres vies, restèrent impassibles à la place que le devoir leur imposait, serrèrent au dernier cran les freins et contribuèrent ainsi efficacement à l'arrêt presque instantané du train déraillé et par là à la conservation de plusieurs existences.

L. A.

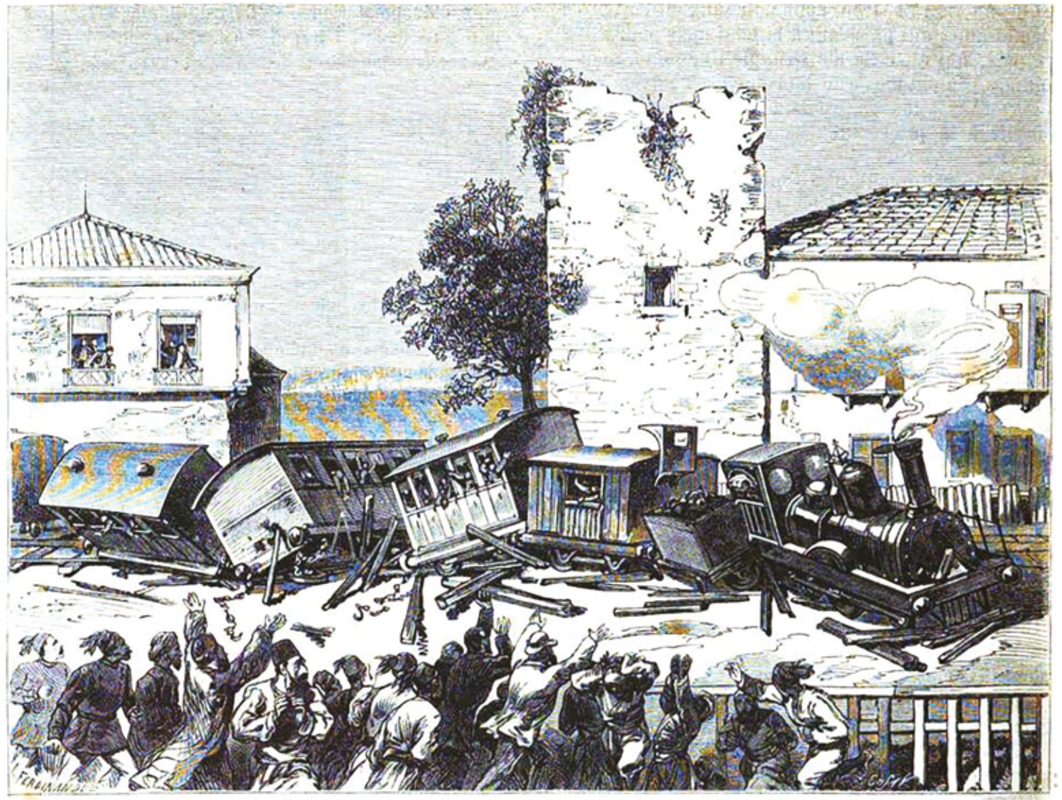

CONSTANTINOPLE. — Déraillement du chemin de fer de San Stefano à la station de Psomathia. — (D'après le croquis de M. Ananian.)

İstanbul-Küçükçekmece hattındaki kaza ile ilgili haber.

Le Monde İllustre 1875

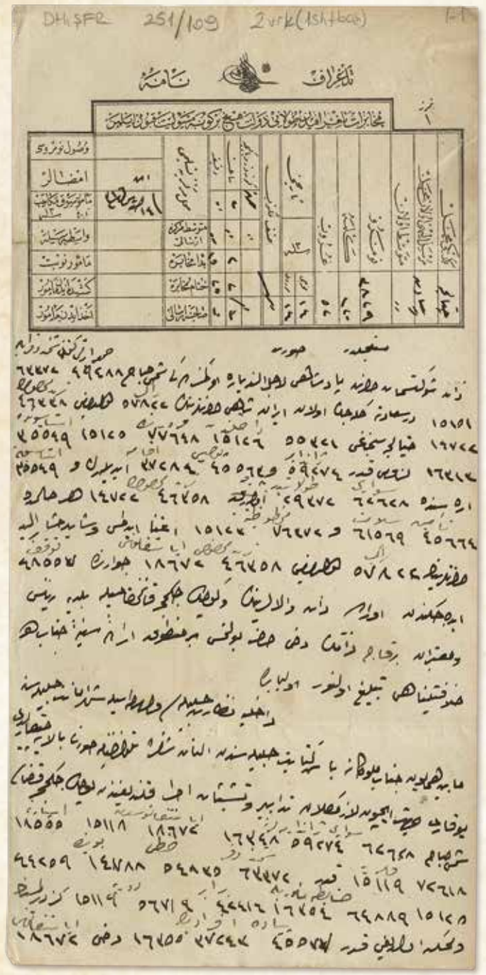

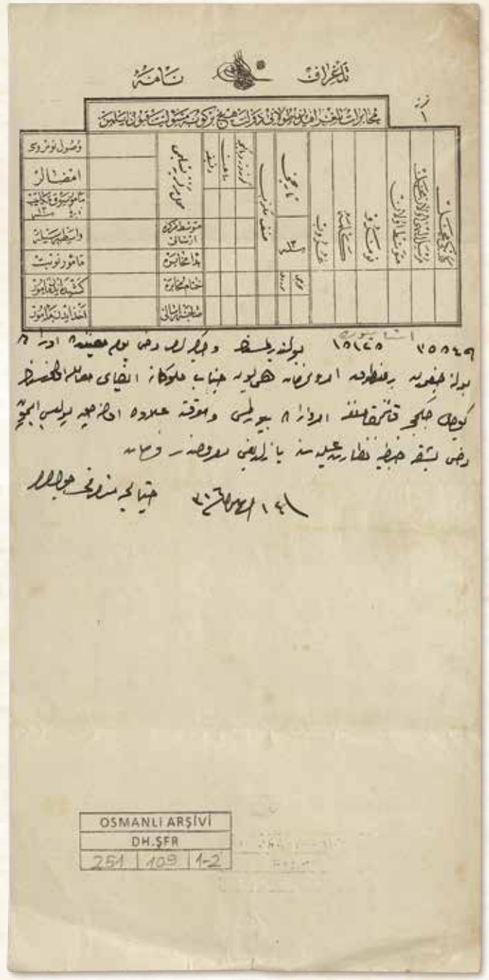

TELGRAFNÂME

Geldiği Mahal:	Çatalca
Mürselün-ileyhi olan mahal:	Dersaadet
Mutavassıt olan:	Dersaadet
Numara:	3829
Kelime:	120
Gurub:	52
Sınıf-ı Mektûb:	Resmî
Memûr-ı sevk-i mekâtîb:	14 Eylül sene [1]316

Müsta'celdir

Sûret

Zât-ı şevket-simât-ı hazret-i pâdişâhı li-ecli'z-ziyâre önümüzdeki (şems-i sabâh) Cumartesi günü şimendüfer ile Dersaadet'e gelecek olan İran şâhı hazretlerinin râkib olduğu tren-i mahsûsun Çatalca Sancağı dâhilinden mürûrunda istasyonda lüzûmu kadar jandarma ve polis ikâme edilerek ve istasyon arasında süvâri dolaşdırılarak ve tren-i mahsûsun her hâlde te'mîn-i selâmet ve mahzûziyetine i'tinâ edilmesi ve şâyed müşârun-ileyh hazretlerinin râkib olduğu tren-i mahsûs Ayastefanos civârında tavakkuf edeceğinden orada zât-ı vâlâlarının ve Küçükçekmece kaymakamıyla belediye reîsi ve mu'teberân birkaç zâtın dahi hâzır bulunması ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî teblîğ olunur, ol bâbda.

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi vasıtâsıyla
Şehremânet-i Celîlesine

Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden alınan şifre telgrafnâme sûreti bâlâya çıkarıldı. Yukarı cihet içün lâzım gelen tedâbîr ve teşebbüsât icrâ kılındığından Küçükçekmece Kazâsı (şems-i sabâh) süvâri jandarmalarına Ayastefanos'dan Ispartakule'ye kadar şimendüfer hattı boyunda zâbıta memûruyla beraber devriye gezdirilmesinin ve mümkün olduğu kadar piyâde efrâdının dahi Ayastefanos İstasyonunda bulundurulmasının ve çâkerleri dahi yevm-i mu'ayyeninde orada bulunacağımdan ber-mantûk-ı emr u fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne îfâ-yı mu'âmele olunmasının Küçükçekmece Kaymakamlığı'na emr u irâde buyrulması ve muvakkaten ilâve olunacak polis içün dahi başka Zabtiye Nezâret-i aliyyesine yazıldığı ma'rûzdur, fermân. Fî 14 Eylül sene [1]316

Çatalca Mutasarrıfı Cevad

BOA.DH.ŞFR. 251_109

TELGRAF

Nereden Geldiği:	Çatalca
Nereye Gönderildiği:	İstanbul
Aracı Olan:	İstanbul
Numara:	3829
Kelime:	120
Grup:	52
Mektubun Sınıfı:	Resmî
Sevk Tarihi:	27 Eylül 1900

Aceledir

Suret

"Padişah hazretlerini önümüzdeki cumartesi günü trenle ziyarete gelecek olan İran Şahı hazretlerinin bindiği özel trenin Çatalca Sancağı dahilinden geçişi sırasında istasyonda gerektiği kadar jandarma ve polis bulundurulması, istasyon arasında süvari dolaştırılması ve özel trenin her türlü güvenlik ve korumasına özen gösterilmesi, şah hazretlerinin bindiği özel tren Yeşilköy civarında duracağından orada mutasarrıfın, Küçükçekmece kaymakamının, belediye başkanının ve ileri gelenlerden birkaç kişinin de hazır bulunması padişah tarafından emredilmiştir. Gereğinin yapılması..."

İçişleri Bakanlığı Vasıtasıyla
İstanbul Belediye Başkanlığı'na

Mabeyn Başkatipliği'nden alınan şifre telgrafın kopyası yukarıya çıkarıldı. Yukarıda belirtilen hususlar için gerekli tedbirler alınmış ve girişimler yapılmıştır. Küçükçekmece kazası süvari jandarmalarına Yeşilköy'den Ispartakule'ye kadar demiryolu hattı boyunca zabıta memurlarıyla birlikte devriye gezdirilmesi, mümkün olduğu kadar piyade askerinin Yeşilköy İstasyonu'nda bulundurulması, belirtilen günde şahsım da orada bulunacağımdan padişahın emri doğrultusunda çalışmalar yapılması hususunda Küçükçekmece Kaymakamlığı'na emir verilmiştir. Geçici olarak bulundurulacak polisler için de ayrıca Zaptiye Bakanlığı'na yazıldığını arz ederim.
27 Eylül 1900

Çatalca Mutasarrıfı Cevad

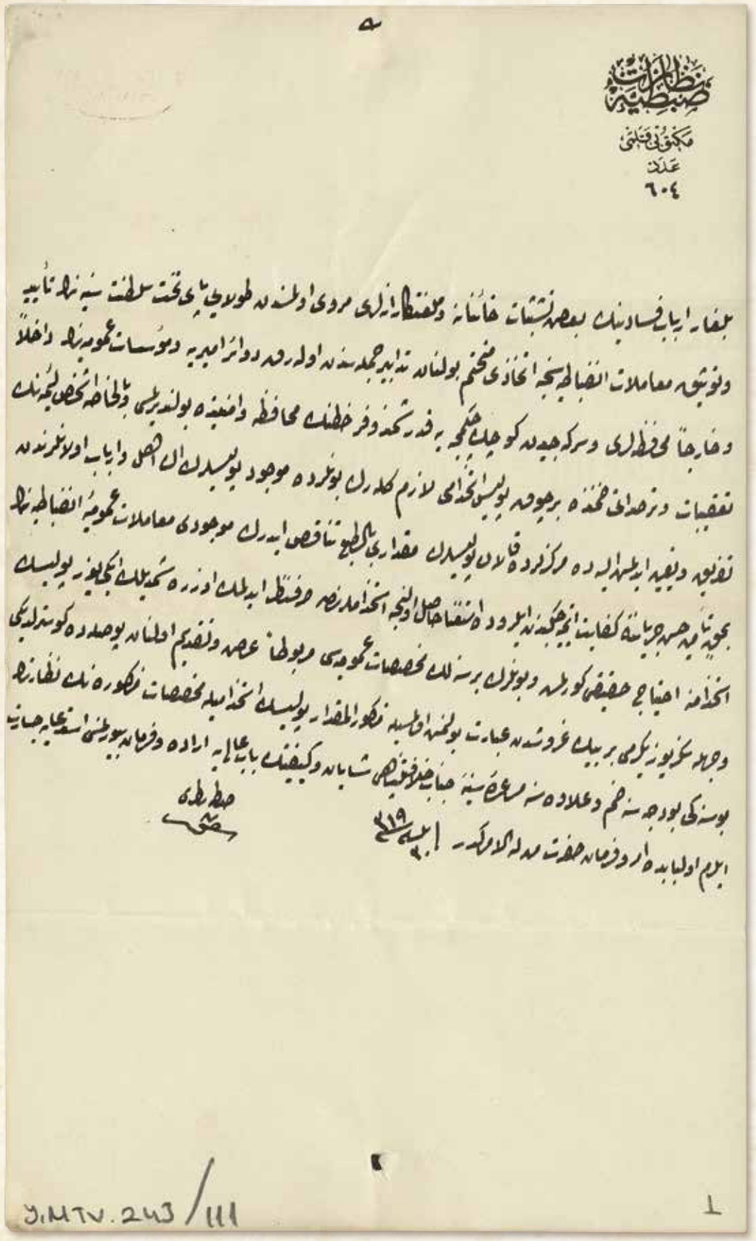

ZABTİYE NEZÂRETİ
Mektûbî Kalemi
Aded: 604

Bulgar erbâb-ı fesâdının ba'zı teşebbüsât-ı hâinâne ve mel'anet-kâraneleri mervî olmasından dolayı pâyitaht-ı Saltanat-ı Seniyyenin te'yîd ve tevsîk-i mu'âmelât-ı inzibâtiyesince ittihâzı mütehattim bulunan tedâbîr cümlesinden olarak devâîr-i emîriye ve müessesât-ı umûmiyenin dâhilen ve hâricen muhâfazaları ve Sirkeci'den Küçükçekmece'ye kadar şimendüfer hattının muhâfaza ve emniyetde bulundurulması ve bi'l-hâssa eşhâs-ı le'îmenin ta'kîbât ve tarassudâtı zımnında birçok polis istihdâmı lâzım gelerek bunlar da mevcûd polislerin en ehil ve erbâb olanlarından tefrîk ve ta'yîn edilmiş ise de merkezlerde kalan polislerin mikdârı bi't-tabi tenâkus ederek mevcûdu mu'âmelât-ı umûmiye-i inzibâtiyenin bi-hakkın te'mîn-i hüsn-i cereyânına kifâyet etmeyeceğinden ilerüde istiğnâ hâsıl olunca istihdâmlarından sarf-ı nazar edilmek üzere şimdilik iki yüz polisin istihdâmına ihtiyâc-ı hakîki görülmüş ve bunların bir senelik muhassesât-ı umûmiyesi merbûten arz ve takdim olunan pusulada gösterildiği vechile sekiz yüz yirmi bir bin kuruşdan ibâret bulunmuş olmasıyla mezkûrü'l-mikdâr polisin istihdâmıyla muhassesât-ı mezkûrenin nezâretin bu seneki büdçesine zam ve ilâvesine müsâ'ade-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şâyân ve keyfiyetin Bâb-ı Âli'ye irâde ve fermân buyrulmasını istid'âya cesâret eylerim. Ol bâbda emr u ferman hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 30 Nisan sene [1]319

Zabtiye Nâzırı
Bende
Şefik

BOA.Y.MTV. 243_111

ZAPTİYE BAKANLIĞI
Yazı İşleri Kalemi
Sayı: 604

Bulgar anarşistlerin bazı hainceve melunca girişimleri söylentileri üzerine Osmanlı Devleti başkentinin güvenliğini artırmak ve güçlendirmek için alınması gerekli önlemler bütününden olarak devlet daireleri ve bütün kurumların içeriden ve dışarıdan korunmaları ve Sirkeci'den Küçükçekmece'ye kadar demiryolu hattının koruma ve emniyette bulundurulması ve özellikle bu alçak kişilerin takip ve gözlenmesi bakımından birçok polisin görevlendirilmesi gerekmektedir.

Bu polisler mevcutların en yetenekli ve ustalarından seçilmişseler de merkezlerde kalan polislerin sayısı doğal olarak azalmıştır. Elde kalan polisler genel güvenliğin hakkıyla yerine getirilmesine yetmemektedir. İleride ihtiyaç kalmayınca hizmetlerinden vazgeçilmek üzere şimdilik iki yüz polisin görevlendirilmesine gerçekten ihtiyaç görülmektedir.

Bunların bir senelik genel ödenekleri ekte takdim edilen pusulada gösterildiği üzere sekiz yüz yirmi bir bin kuruştan ibarettir. Sözü edilen sayıda polisin görevlendirilmesiyle tahsisatın bakanlığın bu seneki bütçesine zam ve ilavesine izin verilmesini ve durumun Babıali'ye emredilmesini istemeye cesaret ederim. Bu konuda emir ve ferman efendimiz hazretlerinindir.
13 Mayıs 1903

Zaptiye Bakanı
Kulunuz
Şefik

YILDIZ SARAY-I HÜMÂYÛNU
Başkitâbet Dâiresi
5281

Şimendüfer hutûtunun tecâvüzât-ı eşkıyâdan muhâfazası lüzûmu müstağnî-i îzâh olup bu husûsa her tarafca atf-ı ehemmiyet edilmekde olduğundan şimendüfer hattının muhâfazası için Küçükçekmece'den Çerkesköyü'ne kadar îcâb eden mevâki'e lüzûmu kadar asâkir-i şâhâne ikâme edilmiş ise de bunların îvâsı için mebânî-i muktezıye bulunmadığı cihetle çadır altında yatmakda oldukları anlaşılmış ve halbuki mevâki'-i mezkûreye altı bâb karakolhâne inşâsı muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülükâneden bulunmuş olduğundan ve mevsim-i şitâ mütekarrib olup zikr olunan karakolhânelerin hemen inşâ ve ikmâl edilmesi elzem bulunduğundan ber-mûceb-i emr u fermân-ı hümâyûn-ı mülükâne inşaata derhâl ibtidâr ve bir an evvel ikmâl etdirilmesi ve bir de tebliğât-ı vâki'anın ba'zı taraflarda dûçâr-ı te'ehhur olabilmesi ihtimâli vârid ve bu te'ehhur ba'zan mehâzîri dâ'î olacağından icrâ kılınan tebliğât hakkında devâir ve me'murîn-i âidesince ne yapıldığının ve netâyic-i icrâatın tahkîki ve işlerin tesrî'i için ta'kibât îfâ kılınması şeref-sudûr buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî îcâb-ı celîlinden olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 7 Receb sene [1]321 / 16 Eylül sene [1]319

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende
Tahsin

BOA.İ.HUS. 110_27

YILDIZ SARAYI
Başkatiplik Dairesi
5281

Demiryolu hatlarının eşkiya saldırılarından korunması gereğini açıklamaya gerek yoktur. Bu hususa her tarafça önem verilmekte olduğundan hattın korunması için Küçükçekmece'den Çerkezköy'e kadar gerekli bölgelere lüzumu kadar asker yerleştirilmiştir.

Ancak bunların barınmaları için lazım olan binalar bulunmadığından çadır altında yatmakta oldukları anlaşılmıştır. Halbuki padişahın emri doğrultusunda sözü edilen bölgelere altı tane karakolhane inşası gerekmektedir. Kış mevsimi yaklaşmakta olup sözü edilen karakolhane inşaatlarının hemen bitirilmesi zorunludur. Bu nedenle padişahın emri uyarınca inşaata derhal başlanmalı ve bir an önce bitirilmelidir.

Bir de yapılan bu bildirimlerin bazı taraflarda gecikmeye yol açabileceği ihtimali vardır. Bu gecikme bazı sakıncaları da beraberinde getireceğinden yapılan bildirimlerle ilgili olarak ilgili kurumlar ve memurlarca ne yapıldığı, icraat sonuçlarının araştırılması ve işlerin hızlandırılması için izlemeler yapılması padişah emri gereğidir. Bu konuda emir verme yetkisi efendimiz hazretlerine aittir.
29 Eylül 1903

Padişah Başkatibi
Kulları
Tahsin

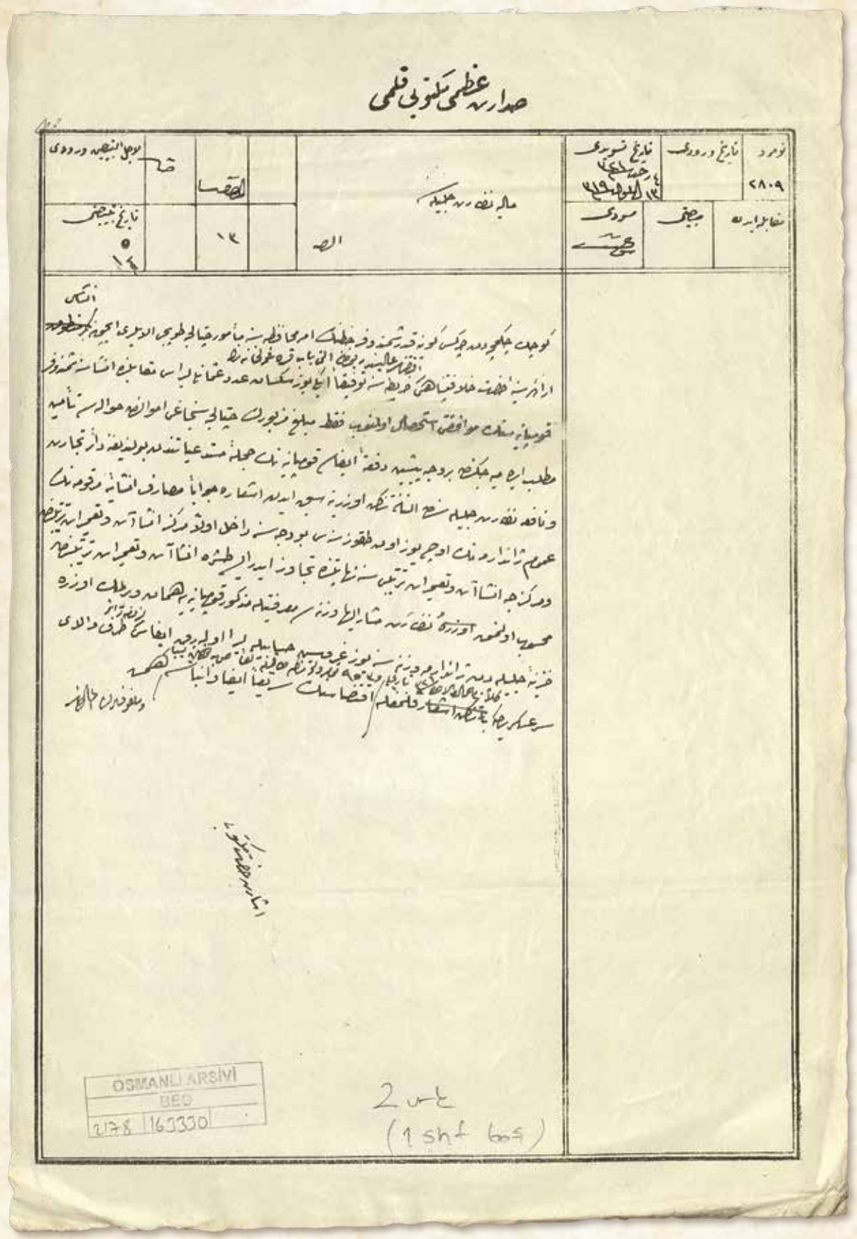

SADÂRET-İ UZMÂ MEKTÛBÎ KALEMİ
Numara: 2809
Tarih-i Tesvîdi: 4 Receb sene [1]321 / 13 Eylül sene [1]319
Tarih-i Tebyîzi: 5 Receb sene [1]321 / 14 Eylül sene [1]319

Maliye Nezâret-i Celîlesine

Küçükçekmece'den Çerkesköyü'ne kadar şimendüfer hattının emr-i muhâfazasına me'mûr Çatalca topcu alayları için inşâsı irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunan altı bâb karakolhânenin harîtasına tevfîkan iki yüz seksen aded Osmanlı lirası mukâbilinde inşâsına şimendüfer kumpanyasının muvâfakati istihsâl olunup fakat meblağ-ı mezbûrun Çatalca Sancağı emvâlinden havâlesi te'mîn-i matlab edemeyeceğinden ber-vech-i peşîn def'aten îfâsı kumpanyanın cümle-i müsted'iyâtından bulunduğuna dâir Ticaret ve Nafia Nezâret-i Celîlesinden alınan tezkire üzerine sebk eden iş'âra cevâben masârıf-ı inşâiye-i merkûmenin Umûm Jandarmanın üç yüz on dokuz senesi büdcesine dâhil olan merkez inşaat ve ta'mîrât tertîbinden ve merkezce inşaat ve ta'mîrât tertîbi sene nihâyetinde tecâvüz eder ise taşra inşaat ve ta'mîrât tertîbinden mahsûb olunmak ve nezâret-i müşârun-ileyhâ veznesi ma'rifetiyle mezkûr kumpanyaya hemen verilmek üzere hazîne-i celîleden jandarma veznesine yüz kuruş hesâbıyla lira olarak îfâsı lüzûmuna dair taraf-ı vâlâ-yı Seraskerî'den gelen 20 Cumâdelâhire sene [1]321 tarihli ve 953 numaralı tezkire takımıyla leffen savb-ı sâmîlerine tesyâr kılınmağla iktizâsının serî'an îfâ ve inbâsına ve melfûfların i'âdesine himmet

İşâret-i hazret-i mektûbî

BOA.BEO. 2178_163330

SADARET YAZI İŞLERİ KALEMİ
Numara: 2809
Tarih: 27 Eylül 1903

Maliye Bakanlığı'na

Küçükçekmece-Çerkezköy demiryolu hattının korumasıyla görevli Çatalca topçu alayları için inşa edilmesi padişah tarafından emredilen altı tane karakolhanenin haritasına uygun olarak iki yüz seksen Osmanlı lirası karşılığında yaptırılması için demiryolu şirketinin onayı alınmıştır.

Fakat bu tutarın Çatalca Sancağı gelirlerinden havalesi, talebi karşılamayacağından peşin olarak tek seferde ödenmesi şirketin istekleri arasında bulunduğuna dair Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'ndan alınan yazı üzerine yapılan bildirime cevap olarak Başkumandanlık makamından gelen 13 Eylül 1903 tarihli yazıda sözü edilen inşaat masraflarının Jandarma Genel Komutanlığı'nın 1903 senesi bütçesinde yer alan merkez inşaat ve tamirat tertibinden, eğer merkez inşaat ve tamirat tertibi sene sonunda aşılırsa, taşra inşaat ve tamirat tertibinden karşılanması ve Maliye Bakanlığı veznesi tarafından adı geçen şirkete hemen verilmek üzere, Hazine'den Jandarma veznesine "bir lira yüz kuruş üzerinden hesap edilerek" işlemin gerçekleştirilmesi gerektiği bildirilmektedir.

Başkumandanlık makamının anılan yazısı takımıyla birlikte ekte Maliye Bakanlığı'na gönderilmiştir. Gereğinin acele olarak yerine getirilmesi rica olunur.

Yazı İşleri Kaleminin Direktifi İle

İSTANBUL VİLÂYETİ
TAHRÎRÂT KALEMİ
140

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Hülâsa: Çekmece İstasyonu hakkında

Devletlü efendim hazretleri,

Küçükçekmece şimendüfer istasyonunun müsemmâ-bihi olan karyeye iki kilometreden fazla mesâfede olması ve istasyonla karye beynindeki tarîk her sene bir hayli masraf ihtiyârıyla ta'mîr olunduğu hâlde yine gayr-ı muntazam bir hâlde bulunması hasebiyle karyenin hâl-i harâbîsi günden güne tezâyüd ederek ahâlî fakr u zarûret-i fevka'l-âdeye dûçâr olmakda bulunduğundan ve civârdaki kurânın bu'diyeti cihetiyle sekenesi istasyona gelmek içün mezâhim ve müşkilâta tesâdüf etmekde bulundukları gibi demiryolu zâten Çekmece Karyesi derûnundan geçmekde olduğundan bahisle istasyonun ya karyeye nakli veyâhûd orada bir mevkıf inşâsı Makriköy Kaymakamlığı'ndan bâ-mazbata iş'âr edilmesiyle keyfiyet Meclis-i İdâre-i Vilâyet karârıyla ve 28 Ramazan sene [1]325 târîhli ve beş yüz altmış bir numaralı tezkire-i âcizânemle savb-ı âlî-i nezâret-penâhîlerine izbâr olunmuş idi. Mezkûr kaymakamlıkdan bu kere vârid olan tahrîrâtda istasyonun kasabaya yarım sâ'atden fazla bu'd-ı mesâfesi bir hayli karyenin nakliyât husûsunda nihâyet derecede dûçâr-ı envâ'-ı mezâhim ve müşkilât olmasını îcâb etdirmekde ve bu cihet en ziyâde kurâ-yı mezkûrenin mâni'-i ma'mûriyet ve terakkîsi olmakda bulunduğu beyânıyla bu bâbda ahâlî-i karye tarafından mu'tâ arzuhâlin irsâliyle te'kîd-i keyfiyet edilmiş ve mezkûr arzuhâl leffen takdîm kılınmış olmağla iş'âr-ı sâbık-ı âcizî vechile sür'at-i icrâ-yı îcâbına müsâ'ade buyrulması bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 12 Cumâdelûlâ sene [1]328 / 8 Mayıs sene [1]326

İstanbul Vâlî Vekîli
Defterdâr

BOA.DH.MUİ. 75_70

İSTANBUL VALİLİĞİ
YAZI İŞLERİ KALEMİ
140

İçişleri Bakanlığı'na

Özet: Çekmece İstasyonu hakkında.

Devletli efendim hazretleri,

Bakırköy Kaymakamlığı'ndan gönderilen tutanakta bildirildiğine göre;
Küçükçekmece tren istasyonu, istasyona ismini veren köye iki kilometreden fazla mesafededir. İstasyonla köy arasındaki yol her sene bir hayli masrafla tamir edildiği hâlde yine de bozuk bulunması sebebiyle köyün harap hâli günden güne artmakta, köy ahalisi de olağanüstü sıkıntıya düşmektedirler. Çevre köylerin sakinleri de uzaklığı sebebiyle istasyona gelmek için sıkıntı ve zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Demiryolunun zaten Çekmece köyü içinden geçmekte olduğundan ya istasyonun köye nakledilmesi veya köyde yeni bir istasyon yapılması uygun olacaktır.

Kaymakamlığın bu bildirimi üzerine konu il idare meclisi kararıyla ve 13 Mart 1910 tarih ve 561 numaralı valilik yazısı ile bakanlığınıza bildirilmişti. Bakırköy Kaymakamlığı'ndan bu kez gelen yazıda; istasyonun kasabaya yarım saatten fazla mesafede olması köyü nakliyat hususunda son derece sıkıntıya soktuğu, bu durumun da en çok bu köylerin gelişmesini önlediği ve halk tarafından konuyla ilgili olarak dilekçe verildiği bildirilmektedir. Kaymakamlığın söz konusu ettiği dilekçe ekte bakanlık makamına sunulmuştur.
21 Mayıs 1910

İstanbul Vali Vekîli
Defterdar

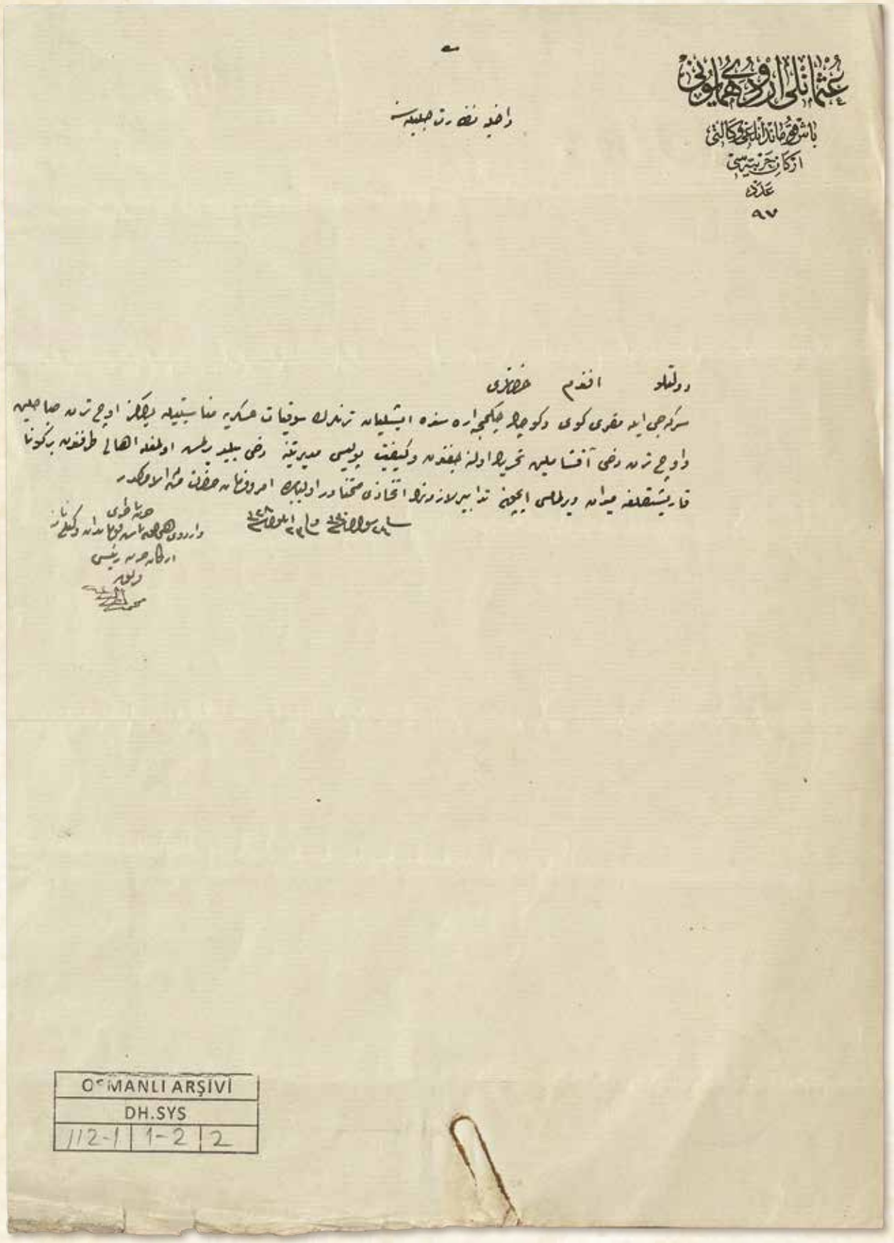

OSMANLI ORDU-YI HÜMÂYÛNU
Başkumandanlığı Vekâleti
Erkân-ı Harbiyesi
Aded: 97

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Sirkeci ile Makriköy ve Küçükçekmece arasında işleyen trenlerin sevkiyât-ı askeriye münâsebetiyle yalnız üç tren sabahleyin ve üç tren dahi akşamleyin tahrîk olunacağından ve keyfiyet polis müdürîyetine dahi bildirilmiş olmağla ahali tarafından bir gûnâ karışıklığa meydân verilmemesi içün tedâbir-i lâzımenin ittihâzı mütemennâdır. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 24 Şevval sene [1]330 / 23 Eylül sene [1]329

Harbiye Nâzırı ve Ordu-yı Hümâyûn
Başkumândan Vekîli nâmına
Erkân-ı Harbiye Reisi
Ferik Mehmed Hadi

BOA.DH.SYS. 112-1_1-2

OSMANLI ORDUSU
Başkumandanlık Vekâleti
Genelkurmayı
Sayı: 97

İçişleri Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

Askerî sevkiyat münasebetiyle Sirkeci-Bakırköy-Küçükçekmece arasında sabah üç tren, akşam da üç tren hareket ettirilecektir. Durum Polis Müdürlüğüne bildirilmiştir. Halk arasında bir karışıklığa yol açılmaması için gerekli önlemlerin alınması rica olunur. Bu konuda emir verme yetkisi şahsınıza aittir.
6 Ekim 1913

Savaş Bakanı ve Ordu
Başkumandan Vekili Adına
Genelkurmay Başkanı
Orgeneral Mehmed Hadi

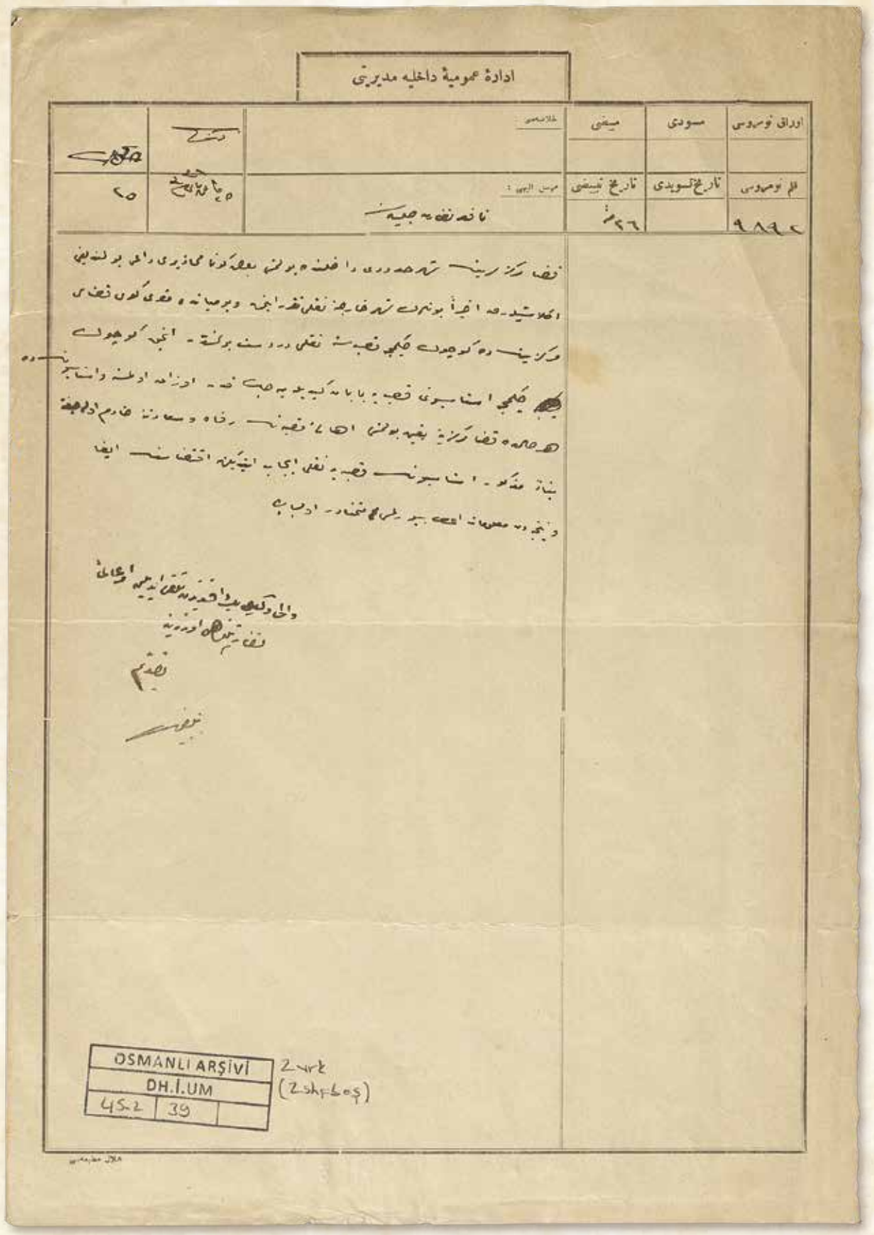

İDÂRE-İ UMÛMİYE-İ DAHİLİYE MÜDİRİYETİ

Kalem Numarası: 9892
Tarih-i Tebyîzi: 26 Kânûn-ı sânî sene 331

Nafia Nezâret-i Celîlesine

Kaza merkezinin şehir hudûdu dâhilinde bulunması ba'zı gûnâ mahâziri dâ'î bulunduğu anlaşılarak ahîren bunların şehir hâricine nakli takarrür etmiş ve bu miyânda Makriköy Kazâsı merkezinin de Küçükçekmece Kasabası'na nakli der-dest bulunmuşdur. Ancak Küçükçekmece istasyonu kasabaya yayan gidilemeyecek kadar uzak olmasına ve istasyon da her hâlde kazâ merkezine yakın bulunması ahâlî-i kasabanın refâh ve sa'âdetine hâdim olacağına binâen mezkûr istasyonun kasabaya nakli îcâb etdiğinden iktizâsının îfâ ve netîceden ma'lûmât i'tâ buyrulması mütemennâdır, ol bâbda.

Vali vekîli beyefendiden telakkî edilen emr-i âlî-i nezâret-penâhî üzerine takdîm

İÇİŞLERİ GENEL İDARE MÜDÜRLÜĞÜ

Kalem Numarası: 9892
Tarihi: 8 Şubat 1916

Bayındırlık Bakanlığı'na

Kaza merkezlerinin şehir sınırları içinde bulunması bazı sakıncalara yol açtığı anlaşılarak bunların şehir dışına nakli kararlaştırılmıştır. Bu karar çerçevesinde Bakırköy kaza merkezinin de Küçükçekmece kasabasına nakline karar verilmiştir. Ancak Küçükçekmece İstasyonu, kasabaya yayan gidilemeyecek kadar uzaktır. İstasyonun kaza merkezine yakın bulunması her hâlde kasabanın refah ve saadetine hizmet edecektir. Bu nedenle söz konusu istasyonun kasabaya nakli gerekmektedir. Gereğinin yapılması ve sonucun haber verilmesi rica olunur.

Vali vekili beyefendiden alınan bakanlık emri üzerine takdim edilmiştir.

BOA.DH.İUM. 45-2_39

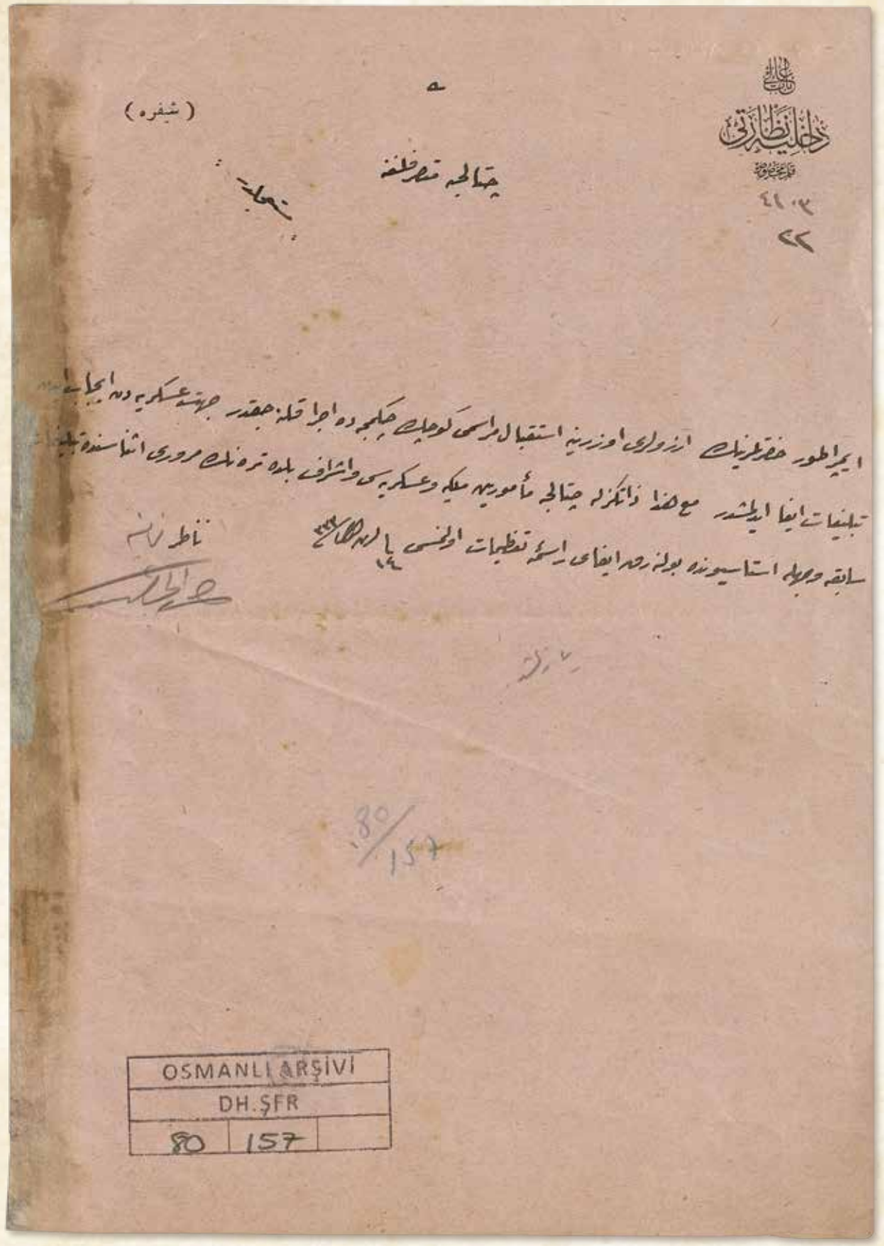

BABIALİ
Dahiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs
4103/22

Şifre
"Müsta'celdir"

Çatalca Mutasarrıflığı'na

İmparator hazretlerinin arzuları üzerine istikbâl merâsimi Küçükçekmece'de icrâ kılınacakdır. Cihet-i askeriyeden îcâb eden teblîğât îfâ edilmiştir. Ma'a hâzâ zâtınızla Çatalca me'mûrîn-i mülkiye ve askeriyesi ve eşrâf-ı belde trenin mürûru esnâsında teblîğât-ı sâbıka vechile istasyonda bulunarak îfâ-yı râsime-i ta'zîmât olunması. Fi 14 Teşrîn-i Evvel sene [1]333

Nâzır Nâmına
İmzâ

BABIALİ
İçişleri Bakanlığı
Özel Kalem
4103/22

Şifre
"Aceledir"

Çatalca Mutasarraflığı'na

İmparator hazretlerinin arzuları üzerine karşılama töreni Küçükçekmece'de yapılacaktır. Askerî kanattan gereken tebliğler yapılmıştır. Bununla birlikte şahsınızla birlikte mülkî memurlar, askerî görevliler ve beldenin ileri gelenleri trenin geçişi sırasında önceki direktifler doğrultusunda istasyonda bulunarak saygı töreninde bulunulması rica olunur.
14 Ekim 1917

Bakan adına
İmza

BOA.DH.ŞFR. 80_157

EDITION DE PARIS

Le Petit Parisien

MARDI 16

Le kaiser à Constantinople

Bâle, 15 octobre.

Le kaiser arrivera demain, 16 octobre, à Constantinople.

La ville est pavoisée pour le recevoir.

Le fils du sultan, Zia-Eddin effendi, l'ambassadeur de Turquie à Berlin et Enver pacha iront à sa rencontre à la gare de Kutchuk-Tchekmedjé, pour le saluer au nom du sultan.

Le sultan lui-même l'attendra à la gare centrale avec les princes impériaux, les membres du cabinet, la Chambre et le Sénat. *(Havas.)*

Kayzer İstanbul'da

Bazel, 15 Ekim

Kayzer yarın 16 Ekim'de Konstantinopolis'e varacak. Şehir onu karşılamak üzere hazırlandı. Şehzade Ziyaeddin Efendi, Türkiye'nin Berlin Büyükelçisi ve Enver Paşa, Küçükçekmece istasyonunda kendisini karşılayarak Padişah adına selamlayacak..

Padişah kendisini merkez istasyonda imparatorluk prensleri, kabine, meclis ve senato üyeleriyle birlikte bekliyor olacak.

KÜÇÜKÇEKMECE MENZİLİ (KONAK YERİ)

Roma İmparatorluğu döneminde, Küçükçekmece'deki yerleşim yerinin adı Regium ya da Rhegion olarak geçerdi. Yol mesafelerini ölçmek için başlangıç noktası kabul edilen Ayasofya önündeki million taşından 12 mil, yaklaşık olarak 18 km uzaklıktaydı. İstanbul'u batıya bağlayan ana yolların birleşim noktası ve bir konaklama yeriydi. Küçükçekmece'den sonra Marmara yönüne doğru Via Egnetia yoluyla Adriyatik kıyılarına, Via Militaris yoluyla Belgrat'a, Karadeniz yönünde Kuzey Yolu ile Kırım'a ulaşılırdı.

Arkeolojik Verilere Göre Doğu Trakya yolları-Ergün KARACA

Avrupa, Asya ve Afrika'da çok geniş bir bölgeyi hâkimiyetine alan Osmanlı Devleti de, Roma dönemindeki güzergâhlara yakın kendine özgü bir yol sistemi geliştirmiş ve kullanmıştır. İstanbul'u merkeze alan bu sistemde Anadolu ve Rumeli'ye doğru sağ, orta ve sol kol denilen üçer ana yol bulunmaktaydı. Anadolu'nun sağ kolu Şam üzerinden Hicaz, orta kolu Bağdat, sol kolu Erzurum üzerinden Tiflis ve Tebriz rotasıydı. Rumeli'nin sağ kolu Kırım, orta kolu Belgrat üzerinden Viyana, sol kolu ise Atina üzerinden Mora rotasıydı.

Yol sistemleri, tarihin her döneminde ekonomik yönden olduğu kadar, askerî ve sosyal açıdan da büyük bir öneme sahiptir. Osmanlı Devleti, Rumeli ve Anadolu'da askerî, ticari ve haberleşme bağlantısının kurulduğu, muntazam işleyen bu yol şebekesi sayesinde yüzyıllar boyu hükümranlığını korumuştur.

Bu yol siteminin düzenli ve sürekli çalışmasında, belirli aralıklarla kurulan menziller (konak yerleri) hayati öneme sahip temel taşları olmuşlardır. Coğrafyaya göre farklı görevler üstlenen menzil yerleri ve menzilhaneler yüzyıllarca devletin resmî haberleşmesi için kullanılmıştır. Ferman ve diğer resmî belgeleri taşıyan atlı ulaklar (haberciler), kusursuz çalışan menzil (konak yerleri) sistemi sayesinde buralarda ihtiyaçlarını giderip atlarını değiştirmiş, aynı hızla yollarına devam ederek belirlenen sürede hedeflerine varmışlardır. Öyle ki, İstanbul'dan yola çıkan bir ulağın kaç gün kaç saat sonra Bağdat yada Saraybosna'ya varacağı bilinirdi.

Menziller (konak yerleri) haberleşmenin yanında, sefere çıkan ordunun konaklama, iaşe ve lojistik ihtiyaçlarının karşılandığı yerlerdi. Padişahın sefer iradesi ile başlayan süreçte güzergâh üzerindeki tüm menziller hazır hale getirilir ve Osmanlı ordusu, savaşın yapılacağı bölgeye bu menzilleri kullanarak ulaşırdı. Ordu belirlenen her menzile (konak yerine) geldiğinde başta yiyecek olmak üzere, tüm ihtiyaçları tedarik edilirdi. Klasik dönemde Osmanlı menzil ağı sistemi, ordunun sefer için toplandığı bölgelerden harekât alanına kadar muharebe yeteneğini kaybetmeden sorunsuz bir şekilde ulaşabilmesini sağlardı. Osmanlı Devleti'ni Avrupalı rakiplerinden farklı kılan en büyük özellik, askerî kuvvetlerinin sayısal üstünlüğü değil; bu kuvvetleri sahrada ayakta tutan kendine özgü lojistik sistemleri ve sefer organizasyonları olmuştur.

Yerli veya yabancı elçilik heyetleriyle, devlet görevlilerinin Osmanlı topraklarındaki yolculuk programı merkezî yönetim tarafından, daha yolculuklar başlamadan yapılır, konaklamaları ve ihtiyaçları ise menzillerde karşılanırdı. Padişahlar seferler dışındaki yolculuklarında da menzillerde konaklardı.

İstanbul'un Rumeli kısmında ilk menzil yeri ise Küçükçekmece'ydi. Yüzyıllar boyu Davutpaşa Kışlası'nda toplanıp sefere çıkan ordu ve padişahın ilk konakladığı yer ise Küçükçekmece menziliydi.16. yüzyıldan itibaren tüm batılı elçiler Küçükçekmece'den geçmiş yada misafir olmuşlardır. Resmî misafirler İstanbul'a ulaşmadan önce son geceyi burada geçirir ve görevlilerce burada karşılanırlardı. İstanbul'dan ayrılan yabancı heyetlere ise devlet tarafından görevlendirilen mihmandarlar Küçükçekmece'de katılır ve sınıra kadar rehberlik ederlerdi.

Arşiv belgelerindeki Küçükçekmece menzilinin çalışma disiplini, düzenli bir devlet sistemi işleyişini bizlere gösteriyor. İhtiyaç anında her an hazır olabilmesi için menzil ambarlarında depolanan erzakların muhasebe kayıtları çok düzgün tutulmuş, her bir kilo unun, samanın, odunun hesabı titizlikle kaydedilmiştir. Bozulma, çürüme ve kokuşmaya karşı tüm önlemler alınmış ve israfa karşı sürekli uyarılar yapılmıştır. Misafirlerden önce yapılan hazırlıklar, misafirlerin konaklaması, bunların en ince ayrıntısına kadar bütçelendirilmesi ve kaydedilmesi oldukça büyük bir organizasyon kabiliyeti de gerektirmektedir.

Yükseliş dönemiyle başlayarak o döneme göre rakiplerinden üstün bir ulaşım ve lojistik sisteminin kurulması, Osmanlı Devleti'nin çok uzun yıllar ayakta kalma nedenlerden biri olmuştur.

Osmanlı Yolları ve Menziller
Osmanlılarda Ulaşım ve Haberleşme (2002), Yusuf HALAÇOĞLU

TÂRİH-İ GÖYNÜKLÜ
(OSMANLI TARİHİ 1123-1172/1711-1759)

(İNCELEME - METİN)

GÖYNÜKLÜ AHMED EFENDİ
(ö. 1759)

Hazırlayanlar
Songül Çolak
Metin Aydar

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

[216a] Menzil-i Çekmece-i Sağîr, Silivri Kapusı'ndan iki buçuk sâ'atdür, sâ'at 2,5.

Menzil-i Çekmece-i Kebîr, Küçükçekmece'den Büyükçekmece'ye üç buçuk sâ'atdür, sâ'at 3,5.

Çekmece'den Kumburgos'a iki sâ'atdür, sâ'at 2.

Kumburgos'dan Bogados'a bir buçuk sâ'atdür, sâ'at 1,5.

Menzil-i Silivri, Bogados'dan Silivri'ye iki buçuk sâ'atdür, sâ'at 2,5.

Menzil-i Kınıklı, Silivri'den Kınıklı dört buçuk sâ'atdür, sâ'at 4,5.

Menzil-i Çorlı, Kınıklı'dan Çorlı'ya dört sâ'atdür, sâ'at 4.

Menzil-i Karışdıran, Çorlı'dan Karışdıran altı sâ'atdür, sâ'at 6.

Menzil-i Burgos, Çorlı'dan Burgos'a dört sâ'atdür, sâ'at 4.

Menzil-i Baba-yı Atîk, Burgos'tan Babaeskisi dört sâ'atdür, sâ'at 4.

[Menzil-i] Kuleli, iki buçuk sâ'atdür, sâ'at 2,5.

Menzil-i Hafsa, Kuleli'den Hafsa üç buçuk sâ'atdür, sâ'at 3,5.

Menzil-i Edirne, Hafsa'dan Edirne beş sâ'atdür, sâ'at 5.

Menzil-i Paşaköyi, sâ'at 4. Büyükderbend'den Paşaköyi dört sâ'atdür. Yolı dereli ve tepelidür. Yolın etrâfları ormanlıkdur ve gâyetle güli çokdur. Lâkin sâdedür, râyihalıdur ve bülbüli dahi çokdur.

Menzil-i Bahşeli, sâ'at 6,5. Paşaköyi'nden Bahşeli Köyi tamâm altı buçuk sâ'atdür. Ve ba'zı yirleri sarpçadur, lâkin güli bülbüli çokdur.

Menzil-i Karye-i Karînâbâd, sâ'at 4,5. Bahşeli'den Karînâbâd köyi tamâm dört buçuk sâ'atdür. Mezbûr, bir dağ dibinde vâki' olmuşdur. Küçük köydür, yolı gâyetle düzdür ve müferrihdür. Ekseriyyâ hân-zâdeler karye-i mezbûr[e]de sâkinlerdür.

Menzil-i Aydost, sâ'at 4. Karînâbâd'dan Aydos[t]'a dört sâ'atdür ve yolı dahi düzdür.

Menzil-i Nâdirderbendi, sâ'at 2,5. Aydost'dan Nâdirderbendi iki buçuk sâ'atdür. Yolının ba'zı yirleri inişlice, lâkin eyüdür ve etrâfları ormanlıkdur.

şevket-makrûn mûcebince fermân-ı âlî sâdır olup Ağa-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî neferâtıyla ilerü Edirne'ye târîh-i varakada ta'yîn buyurılup gönderildi. Yevm-i pençenbih, fî 2 Za sene 1124.

Mâh-ı Zi'l-ka'de'nin sekizinci pençenbih günü Pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin tûğ-ı hümâyûnı ihrâc olunup Dâvûdpaşa Sahrâsı'na dikildi, fî 8 Za, sene 1124. Mâh-ı mezbûrun onuncı cum'a günü şevketlü Pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleri Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî'de cum'a namâzın edâ idüp doğru Küçükçekmece menziline revâne olmuşdur. Hakk Subhânehû ve Te'âlâ hazretleri mansûren ve muzaffaren sıhhat ve selâmet birle vatanlarımıza ehl ü iyâlimize kavuşdura, âmîn. İstanbul kā'im-makâmlığı Çelebi Mehemmed Paşa'ya tevcîh buyurılup defterdârlık vekâleti Davul İsmâ'îl Efendi'ye virildi, fî 10 Za, sene 1124.

Menzil-i Büyükçekmece, sâ'at 3,5.

Menzil-i Silivri, altı sâ'at, bir gün oturak olunup irtesi gün Kınıklı menziline gidildi, sâ'at dörtdür.

Menzil-i Çorlı, dört sâ'at.
Menzil-i Karışdıran, altı sâ'at.
Menzil-i Burgos, dört sâ'at.
Menzil-i Babaeskisi, bir sâ'at.

Baba-yı Atîk'de oturak olundı. Hikmeti budur ki; evvel-i şitâda hevâların gâyetle latîf ve sünbül-i hevâ olmak ile hareket-i hümâyûn dahi hevânın latîfliğile kalkılup keyf-i müttefik ol kadar kış ve sovuk ve yağmur olmuşdur ki târîh-i mezbûra gelinceye dek olmadığı kütübden haber ve müsinn ihtiyârlar dahi böyle cevâb virdiler. Yol üzerlerinde olan köprülerin çoğını götürüp vâfir ehlemleri yükleriyle helâk ve nice ehlemiller dahi sovukdan helâk olup hele hâh-nâ-[hâh] güç belâ ve mihnet ile menzil-i Hafsa'ya dâhil olunup, Hafsa menzilinde otâğ-ı hümâyûn bütün kalup ve develer ve bâygirler Baba-yı Atîk menzilinden Kuleli köyün öte tarafına varıncaya dek vâfiri çamur içinde kalup, arabalar ve ağırlıklar bi-hesâb **[236b]** ve çok ağırlık ve çok kimesneler Baba-yı Atîk menzilinde kapanup bir [i]ki gün gidemediler, mâh-ı Zi'l-ka'de'nin yigirminci pazarıtesi Edirne Sahrâsı'na dâhil olunup irtesi salı günü Kubbealtı'ndа kā'ide-i üslûb üzre Dîvân-ı

Meks, fî 10 Ca, yevm-i cum'airtesi, fî 21 Nisân. Yevm-i mezbûrda Mevkûfâtı İbrâhîm Efendi Yazıcı-i sâbık Ağa-i Dârüs-Sa'âde, Niş Kal'ası'na umûr-ı mühimme ile ta'yîn buyurılup ve Hazîne-i Âmire'den iki bin beş yüz gurûş kendüye teslîm, ba'zı umûr-ı mühimmeye sarf ve: "Her ne ki iktizâ ider ise tarafımıza bildiresiz ve her ne ki işler iseñ cümle işin ma'mûlün-bihdür. Bütün intihâ-yı serhadlere dek iktizâ iden ahvâl sana müfevvezdür." diyü bilesince otuzdan mütecâviz dîvân çavuşları ve Edirne ustası otuz kadar bostâncı ile ve gediklü ağalarından bir mikdâr ağalar ve ba'zı kalemden kâtibler ta'yîn olunup revâne oldı.

Meks, fî 11 Ca, fî 22 Nisân, sene [1]128.
Meks, fî 12 Ca, fî 23 Nisân, an rûz-ı Hızır, sene 1128.
Meks, fî 13 Ca, fî 24 [Nisân].
Meks, fî 14 Ca, fî 25 Nisân.
Meks, fî 15 Ca, fî 26 Nisân.

Meks, fî 16 Ca, yevmi'l-cum'a, fî 27 Nisân, sene 1128. Yevm-i mezbûrda şevketlü Pâdişâhumızın tûğ-ı hümâyûnları Küçükçekmece menziline azîmet ve Sadr-ı A'zam hazretleri tuğı İpşir Hüseyin Paşa mîr-i mîrân der-mutasarrıf-ı İznikmid silâhdâr-ı Şehriyârî der-sâbık, konakçı olduğı hasebiyle Büyükçekmece menziline nüzûl olandı.

Menzil-i Çekmece-i Sağîr ve Çekmece-i Kebîr, fî 17 Ca, yevm-i cum'a-irtesi, fî 28 Nisân. Yekûn-ı eyyâm-ı meks be-sahrâ-i Dâvûdpaşa: 34. Yevm-i mezbûrda Dâvûdpaşa Sahrâsı'ndan ordu-yı hümâyûn hareket idüp Pâdişâhumız Küçükçekmece menziline nüzûl ve Sadr-ı A'zam hazretleri Büyükçekmece menziline nüzûl buyurdılar.

[270b] Menzil-i Silivri, sâ'at 6, fî 18 Ca, fî 29 Nisân.

Menzil-i Çorlı, [sâ'at] 8, fî 19 Ca, fî 30 Nisân.
Menzil-i Karışdıran, sâ'at 6, fî 20 Ca, fî gurre-i Mayıs.
Menzil-i Burgos, [sâ'at] 4, fî 21 Ca, fî 2 Mayıs.
Menzil-i Baba-yı Atîk, [sâ'at] 4, fî 22 Ca, fî 3 Mayıs.
Menzil-i Hafsa, [sâ'at] 6, fî 23 [Ca], fî 4 Mayıs.

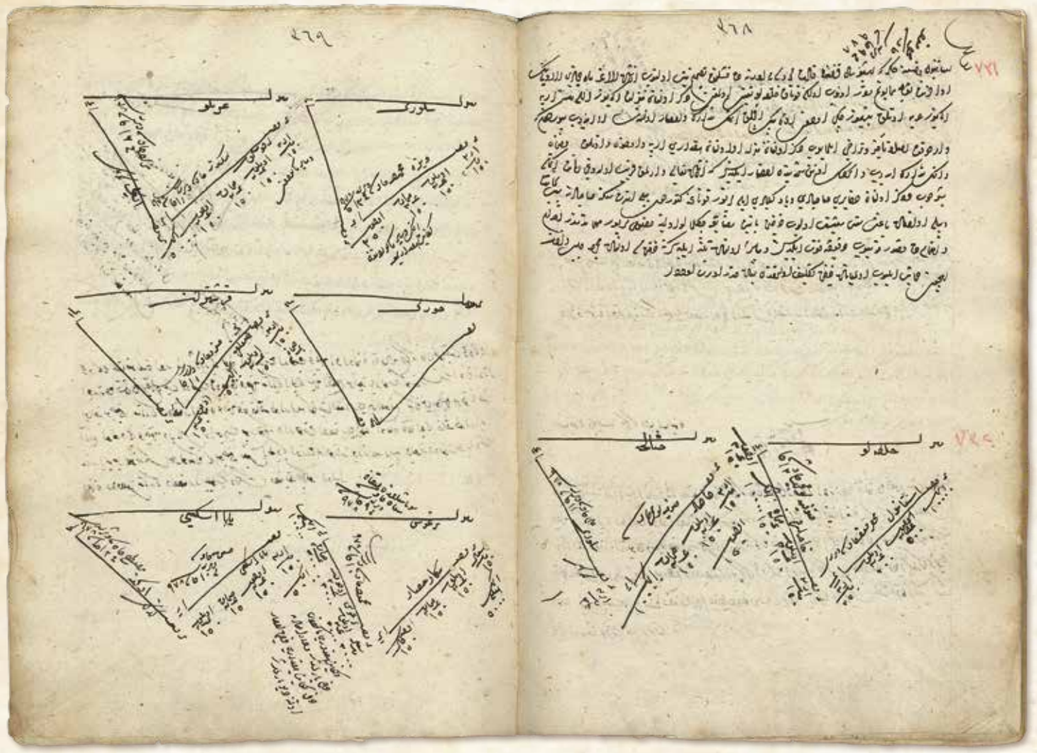

Muhzır Cafer Çavuş'a verildi.
Fî 9 Ca. sene 978

İstanbul kâdîsına hüküm ki,

İşbu sâl-ı ferhunde-fâlda mahrûse-i Edirne'de kışlanmak tasmîm [ü] niyet olunup inşâallâhu'l-e'izz mâh-ı Cemâziyelûlâ'nın evâhirinde teveccüh-i hümâyûnum mukarrer olup evvelki konak Halkalı ta'yîn olmağın zikr olunan menzilde iki yüz elli müdd arpa iki yüz araba otluk beş yüz çeki odun on bin akçalık ekmek tedârik ve ihzâr olunmasın emr edüp buyurdum ki;

Vardukda aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp zikrolunan menzile emr olunan mikdârı arpa ve odun ve otluk ve saman ve ekmek tedârik edüp ve ekmeğin ununu şimdiden ihzâr eyleyesiz ki inşâallâhu Te'âlâ varılmak karîb olduğu zamanda ekmeği pişirdüp ve zikr olunan zehâyiri sâhibleri veya vekîlleri ile mezbûr konağa getürdüp bile etdirdesin ki sâhiblerine sebeb-i (...) ile olanlara bâ'is-i si'at-i ma'îşet olup zahîre bâbında muzâyaka çekilmelü olmaya husûs-ı mezbûr mühimmâtdandır ikdâm ve ihtimâmda kusûr komayup dakîka fevt eylemeyesiz ve mübâşir olanlara tenbîh eyleyesiz ki zahîresi olanlara mücerred celb ve ahz içün himâyet eyleyüp olmayanlara dahi teklîf olunmakdan ziyâde hazer üzre olalar.

BOA.A.DVNSMHM.d, 012_731

Muhzır Cafer Çavuş'a verildi.
9 Ekim 1570

İstanbul kadısına hüküm ki,

Bu kutlu yılda kış mevsimini Edirne'de geçirmeye niyet ettim ve inşallah Cemaziyelevvel ayının sonlarında yola çıkmaya karar verdim. İlk konak yeri olarak Halkalı belirlenmiştir. Sözü edilen menzilde (konak yerinde) iki yüz elli müd arpa, iki yüz araba saman, beş yüz çeki odun ve on bin akçelik ekmek tedarik edilip hazırlanmasını emredip buyurdum ki; ulaştığımda gecikmeye yol açmaksızın sözü edilen konak yerinde emredildiği miktarda arpa, odun, otluk, saman ve ekmeği tedarik etmelisiniz. Ekmeğin ununu şimdiden hazırlayasınız. İnşallah yaklaşıldığı zaman ekmeği pişirtesiniz. Sözü edilen zahireleri sahipleri veya vekilleri ile adı geçen konak yerine getirtesiniz ki bu konuda sıkıntı çekilmesin.

Bu husus önemlidir. Çalışmakta ve özen göstermekte kusur etmeyip dakika kaybetmeyesiniz. Görevli olanlara tembih eyleyesiniz ki zahiresi olanları sırf menfaat için koruyup zahiresi olmayanlara yüklenmekten çok sakınsınlar.

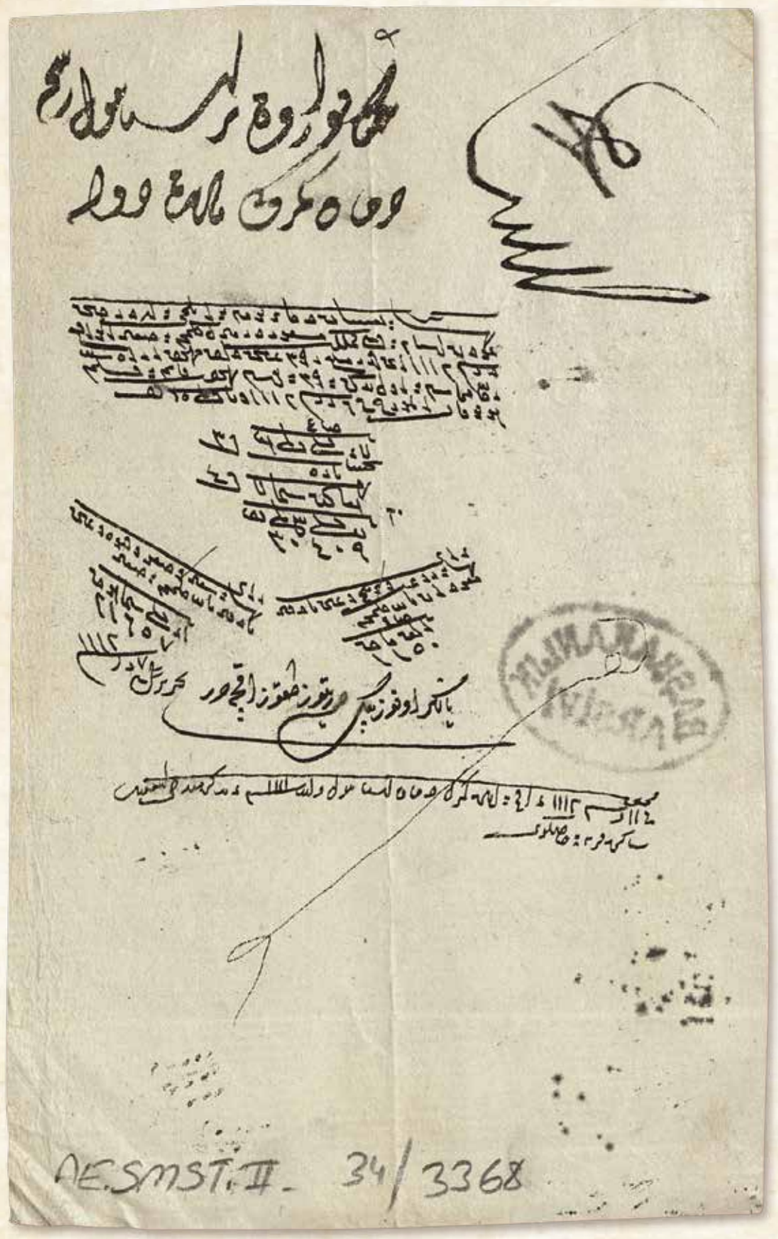

Be-Cihet----------i

Bahâ-i ta'yînât-ı zehâyir-i yevmiye-i elçî-i Leh der-hîn-i avdet-i Âsitâne-i [Sa'âdet] ilâ memleket-i mesfûr der-menzil-i Çekmece-i Sağîr el-vâki' der-sene 1112 in kadar meblağ an Hazîne-i Âmire dâde fermûde ez ân sebeb an cânib-i Muhâsebe-i Evvel tezkire-i Hazîne nüvişte ber-mûceb-i kâime-i Kalem-i Mevkûfât el-müverrah fî 6 Ra. sene 1112 ve bâ-fermân-ı şerîf.

Sağ Akçe: 22.806 (Fî: 3)
Yekûn Be-Hesâb-ı Para: 7.602 para (Fî: 4)
30.409 akçe

Berâ-yı bahâ-i revgan ve pirinç ve gayruhû bâ-defter-i müfredât-ı nâib-i Çekmece

Sağ Akçe: 1150 Berâ-yı bahâ-i şa'îr ve sığır ve kahve ve gayruhû bâ-defter-i nâib-i Çekmece-i Sağîr

Sağ Akçe: 21.657
Yalnız otuz bin dört yüz dokuz akçedir. Tahrîren fî 7 Ra. sene 1112

Bin yüz on bir İstanbul resm-i Duhân Gümrüğü mâlından verile.

Mahsûb----------
Fî 11 R. Sene 1112 an akçe-i Emîn-i Gümrük-i Duhân-ı İstanbul vâcib sene 1111 an yed-i Kiremitci İsmail.

BOA.AE.SMST.II. 34_3368

Lehistan elçisinin 1700 yılında İstanbul'dan ülkesine döndüğü zaman Küçükçekmece menzilinde (konak yerinde) verilen zahire bedelleridir. Başmuhasebe Kalemi'nin yazısı doğrultusunda Devlet hazinesinin gelirler bölümünden ödenmesi uygun görülmüştür.
21 Ağustos 1700

Sağ Akçe (Fî: 3): 22.806 akçe
Be-Hesâb-ı Para (Fî: 4): 7.602 para 1 akçe.
30.409 akçe

Küçükçekmece kadısının hesap defteri uyarınca yağ, pirinç ve saire için.

Sağ Akçe: 1150 Küçükçekmece kadısının hesap defteri uyarınca arpa, buğday, kahve ve saire için.
Sağ Akçe: 21.657

Toplam: 30.409 akçedir. 22 Ağustos 1700

1699 senesi İstanbul Tütün Vergisi Gümrüğü gelirlerinden ödensin.

25 Eylül 1700 tarihinde İstanbul Tütün Gümrüğü Eminliği gelirinden Kiremitçi İsmail eliyle mahsup edilmiştir.

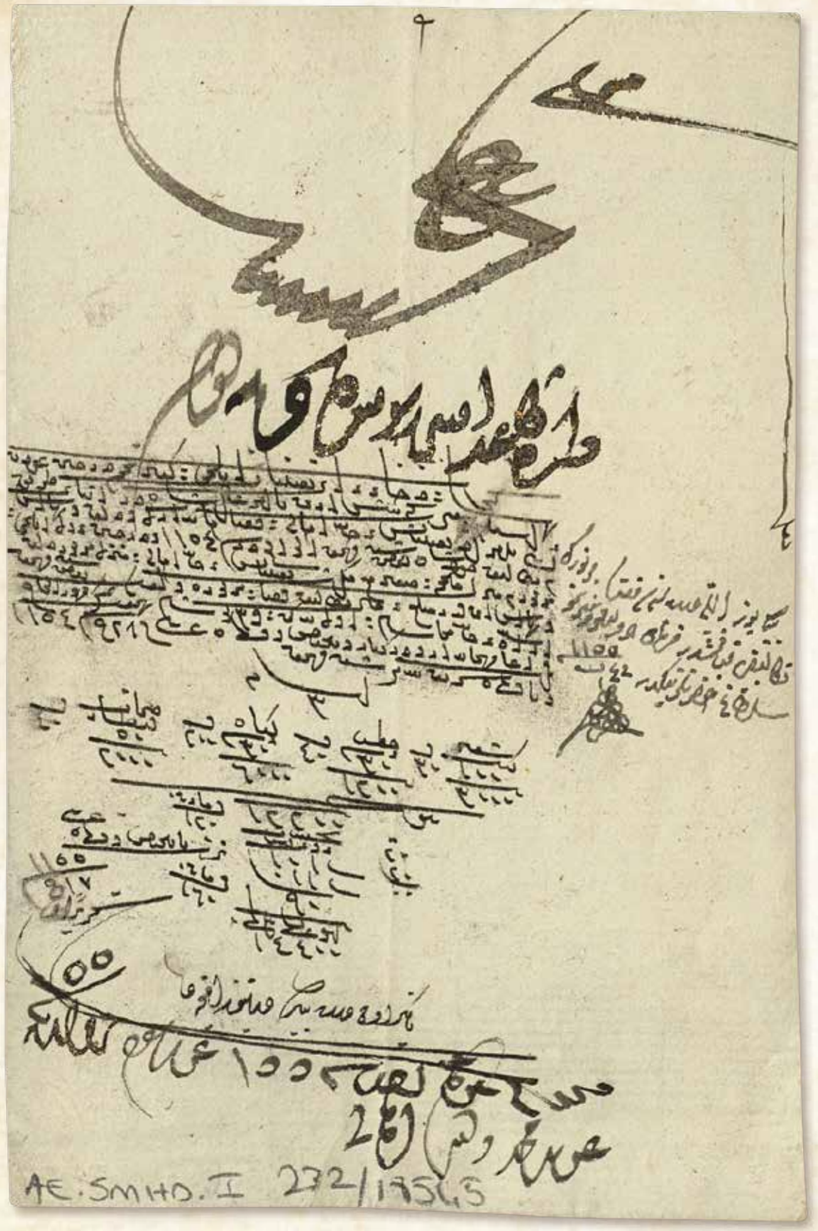

Be-Cihet----------i

Bahâ-i zehâyir berâ-yı ta'yînât-ı elçî-i kebîr-i Nemçe der-hîn-i avdet an Âsitâne-i Sa'âdet ki pîş-ez-în bâ-emr-i âlîşân der-esnâ-yı tarîk ilâ Belgrad ta'yînâteş an cânib-i ahâlî-i kazâhâ tedârik ve dâde ve bâhâ-eş be-tekâlîf-i hod ve takas-şude fermûde el-vâki' der-sene 1154 ve der-hîn-i nüzûl-i elçî-i mezbûr be-menzil-i Çekmece-i Sağîr ma'a meks-i ta'yînâteş an cânib-i ahâlî-i menzil-i mezbûr dâde ve bahâ-eş in kadar meblağ an mâl-ı tekâlîf-i kazâ-i mezbûre vâcib sene-i minh takas fermûde ez ân sebeb an cânib-i Muhâsebe-i Evvel tezkire-i Hazîne nüvişte ber-mûceb-i temessük-i memhûr el-Hâc Mehmed Ağa mihmândâr ve derkenâr ve telhîs ve fermân-ı âlî fî 28 C. sene 1154 ve bâ-fermân-ı takdîr şude fermûde.

Eyyâm: 3

Şa'îr *100 keyl, (Fî: 30 akçe)* *3.000 akçe*	*Hınta* *30 araba, Fî (40 akçe)* *1.200 akçe*
Kiyâh *30 araba, (Fî 200 akçe)* *6.000 akçe*	*Saman* *50 kantar (Fî 40 akçe)* *2.000 akçe*

Yekûn: 12.200 akçe (Fî: 120 akçe)
Be-hesâb-ı guruş-ı esedî
101,5 kuruş 20 akçe
011,5 kuruş 20 akçe Tenzîl bâ-telhîs ve bâ-fermân-ı âlî
90 kuruş. (Fî: 160 akçe)
14.400 akçe

Tahrîren fî 17 C. sene 1155

Yalnız on dört bin dört yüz akçedir.
Bin yüz elli dört senesi kazâ-i mezbûrun tekâlîfi kapanmışdır. Fermân devletlü ve sa'âdetlü sultânım hazretlerinindir. Fî 4 B. sene 1155

Taşra kağıd emîni rüsûmundan hesâb oluna.

Mahsûb fî gurre-i Receb sene 1155 an rüsûm-ı berevât sene 1155 an yed-i Mehmed, vekîl-i ahâlî.

AE.SMHD.I. 232_ 18545

Avusturya büyükelçisinin İstanbul'dan ülkesine geri dönüşü esnasında zahire tayinatı için Padişahın yüce emriyle Belgrad'a kadar yolculuğu esnasında beslenme giderlerinin ilgili kazaların 1741 senesi vergilerinden düşülmek üzere kazalar ahalisi tarafından karşılanması emredilmiştir. Elçi Küçükçekmece menziline (konak yerine) ulaştığında beslenme giderlerinin bu konak ahalisi tarafından 1741 senesi vergilerinden düşülmek üzere karşılanmasına ilişkin Başmuhasebe Kalemi'nin kararı, Hazine yazısı, Mihmandar Hacı Mehmet Ağa'nın temessükü, açıklama yazıları, özet yazısı ve padişah fermanı doğrultusunda yapılan harcamalara ilişkindir.
10 Eylül 1741

Gün: 3

Arpa 100 kile, (30 akçe) 3.000 akçe	Buğday 30 araba, (40 akçe) 1.200 akçe
Ot 30 araba, (200 akçe) 6.000 akçe	Saman 50 kantar (40 akçe) 2.000 akçe

Toplam: 12.200 akçe (120 akçe)
Esedi kuruş hesabıyla
101,5 kuruş 20 akçe
011,5 kuruş 20 akçe, Özet ve padişah fermanıyla indirim.
90 kuruş. (160 akçe)
14.400 akçe

19 Ağustos 1742
Yalnız on dört bin dört yüz akçedir.

1741 senesine ait olmak üzere Küçükçekmece kazasının vergileri kapanmıştır. Ferman devletli saadetli sultanım hazretlerinindir. 4 Eylül 1742

Taşra Kâğıt Eminliği vergilerinden hesaplansın.

1 Eylül 1742 tarihinde 1742 senesi berat vergilerinden ahalinin vekili Mehmet elinden mahsup eddilmiştir.

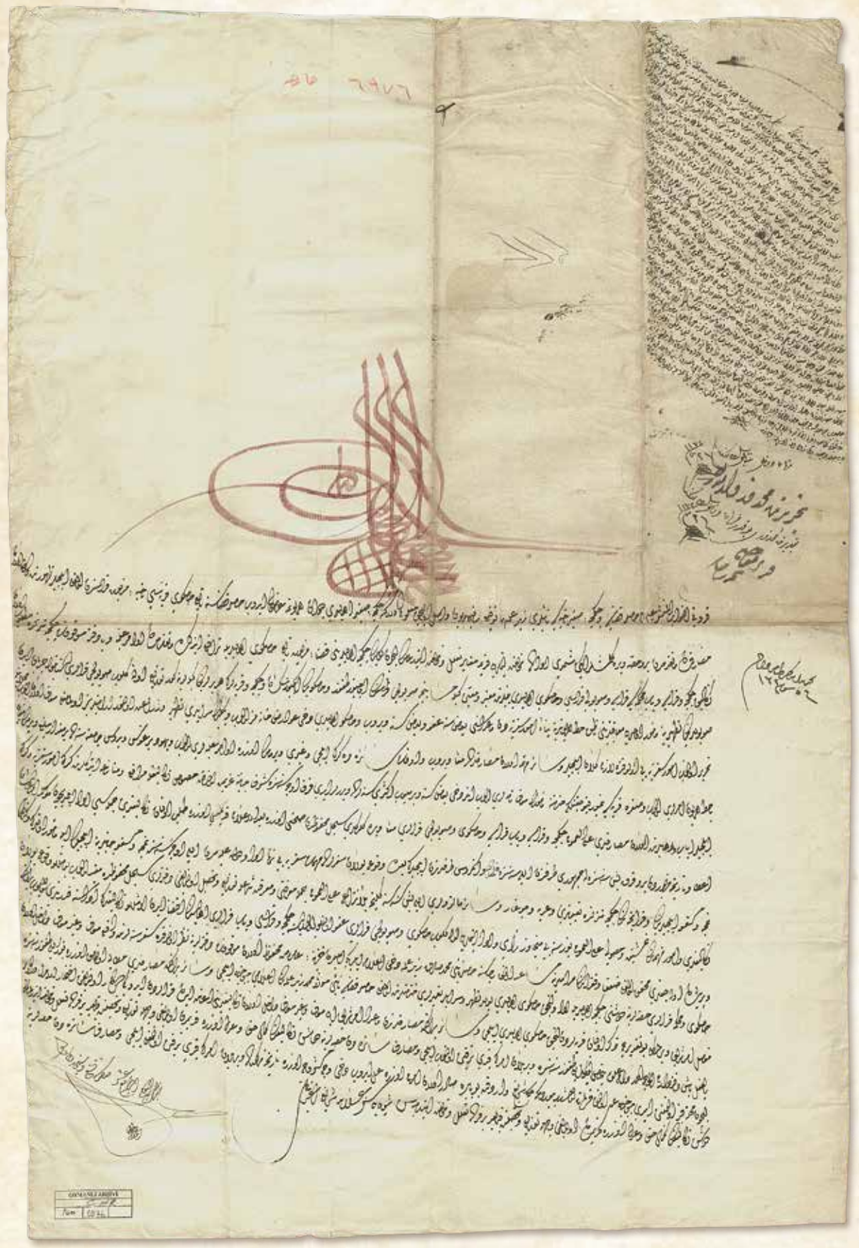

Tuğra (Sultan III. Osman)

Haslar kazası ve Küçükçekmece nahiyesi kadılarına,

Tuğramı içeren yüce hükümdarlık fermanım size ulaştığında bilinmelidir ki; Küçükçekmece ahalileri Divan-ı Hümayun'uma şöyle arzuhal sunmuşlardır:

"Haslar kazasına bağlı Hasköy, Küçükçekmece nahiyesi köylerinden olmakla elçiler geldiğinde yapılan harcamalara önceden beri hisse vermekteydiler. Fakat şimdilerde ödeme yapmaya itiraz etmektedirler. Eski uygulamalara aykırı hareket ettirilmemeleri için Küçükçekmece ahalisi ile Hasköy ahalisi arasında mahkeme yapılmıştır. Padişah emirleri, gelir kalemi defterleri incelendiğinde Çekmece menzili (konak yeri) için istenen vergiler Küçükçekmece ve köyleri, Bab Mahkemesi köyleri, Suyolu köyleri ve Hasköy ahalileri arasında kile hesabı üzerinden ödenmekte olduğu görülmüştür. Buna göre; Suyolcu köylerinin üç yüz dokuz kile, Hasköy'ün iki yüz seksen kile, Küçükçekmece ve köylerinin de her birinin gücüne göre yükümlülükleri bölüştürülmüştür.

Suyolcu köyleri İstanbul'a akan suyollarının temizliği ile görevli olduklarından vergiden muaf olduklarını belirtir padişah emirleri üzerine savaş zamanı dışındaki vergilerini bazı seneler verip bazı seneler muaf olduklarını, Hasköy ahalileri de olağanüstü durum yükümlülükleri olduğunu, padişah saraylarını temizlediklerini, ekilebilir arazileri bulunmadığını, muaf olan Eyüp mahalleleriyle birlikte yazıldıklarını, sair zamanlarda gerek elçiler gerek başka hususlar için ödeme yapmamakta olduklarını ifade etmişlerdir. Yehûdbergos [Bağcılar] ve Vidos [Güngören] camilerine yıllık bir miktar tutar vermek Safaköy ve Demirkapı çiftlikleri hizmetinde bulunmak karşılığı vergiden muaf olduklarını, bunları bile bazı senelerde vermediklerini ifade etmişlerdir.
1730 senesindeki doğu seferinde vergi konusunda [Küçükçekmece ve Hasköy ahalileri arasında] anlaşmazlık çıktığında gerek savaş zamanı, gerek elçilerin gidiş-gelişlerinde olan harcamaları genellikle Çekmece köyleri, Bab köyü, Hasköy ve Suyolcu köylerinin birlikte karşıladığı mahkeme kayıtlarından tespit edilerek istenen vergileri hepsinin ödemeleri için padişah emri verilmiştir.

BOA.C.HR. 140_6976

1730 tarihinden itibaren, 1732 senesinde Lehistan elçisinin ve 1737 senesinde Flemenk ve Macaristan elçilerininin masrafları, daha sonra savaş harcamalarının karşılanması, Osmanlı Devleti tarafından 1740 senesinde Avusturya ve Rusya'ya gönderilen elçilerin ve kezalik Avusturya, Rusya ve Fransa'dan gelen elçilerin Küçükçekmece menzilinde (konak yerinde) beslenme giderleri, araba, araba hayvanı ve sair malzemeleri 1742 senesine gelinceye kadar hiç tartışma olmaksızın bütün halkın ve mahkemenin marifetiyle toplandığı mahkeme defterlerinde kayıtlıdır.

Bu gibi vergiler ve önemli işlerin yüz seneden fazla bu şekilde yürütülmesine rağmen Hasköy ve Suyolcu köyleri muaf tutulur ise Küçükçekmece'nin, bağlı köylerin ve Bab köyleri ahalisinin yerine getirilmesi gerekli bu gibi yükümlülükleri tek başlarına ifa etmeye maddi güçleri bulunmamaktadır. Bu durumda darmadağın ve perişan olacaklardır."

Zayıf ve fakir Küçükçekmece halkının bu taleplerinin yerine getirilmesi yolundaki ricalarını Haslar kazası Kadısı Mehmed Sadık bildirmektedir.

Hazine'de tutulan "Gelirler Kalemi" defterleri kontrol edildiğinde; savaş senelerinde muaf olsun-olmasın herkesin yerine getirmekle yükümlü oldukları vergilerden Hasköy ve Mahkeme köyleri de hisselerine düşeni Küçükçekmece ahalisiyle birlikte eda edecekleri, ancak Hasköy ahalileri yolları temizleme ve sarayları tamir hizmetinde olduklarından Haslar kazası kadısı Mehmed'in ilamı uyarınca kendilerinden elçi ve sair dağınık harcamalar talep olunmamak üzere 1746 senesinde ferman verildiği, bu durumda sadece Hasköy ahalilerinin elçi ve sair dağınık masraflardan geriye kalan yükümlülüklerini getirmek zorunda olan köylerden olduğu Başdefterdar Hacı Ahmed tarafından özet olarak açıklanmıştır.

1746 senesinde verilen fermanın geçerliliği kaldırılıp Hasköy kazası ahalilerinin de elçi ve sair masraflardan hisselerine düşeni ödemek zorunda oldukları, bu konuda kimseden itiraz olmaması için ilgili yerlere kaydedilmiştir. Bu hüküm doğrultusunda hareket edilmesi fermanım olmuştur.
27 Aralık 1784

İstanbul

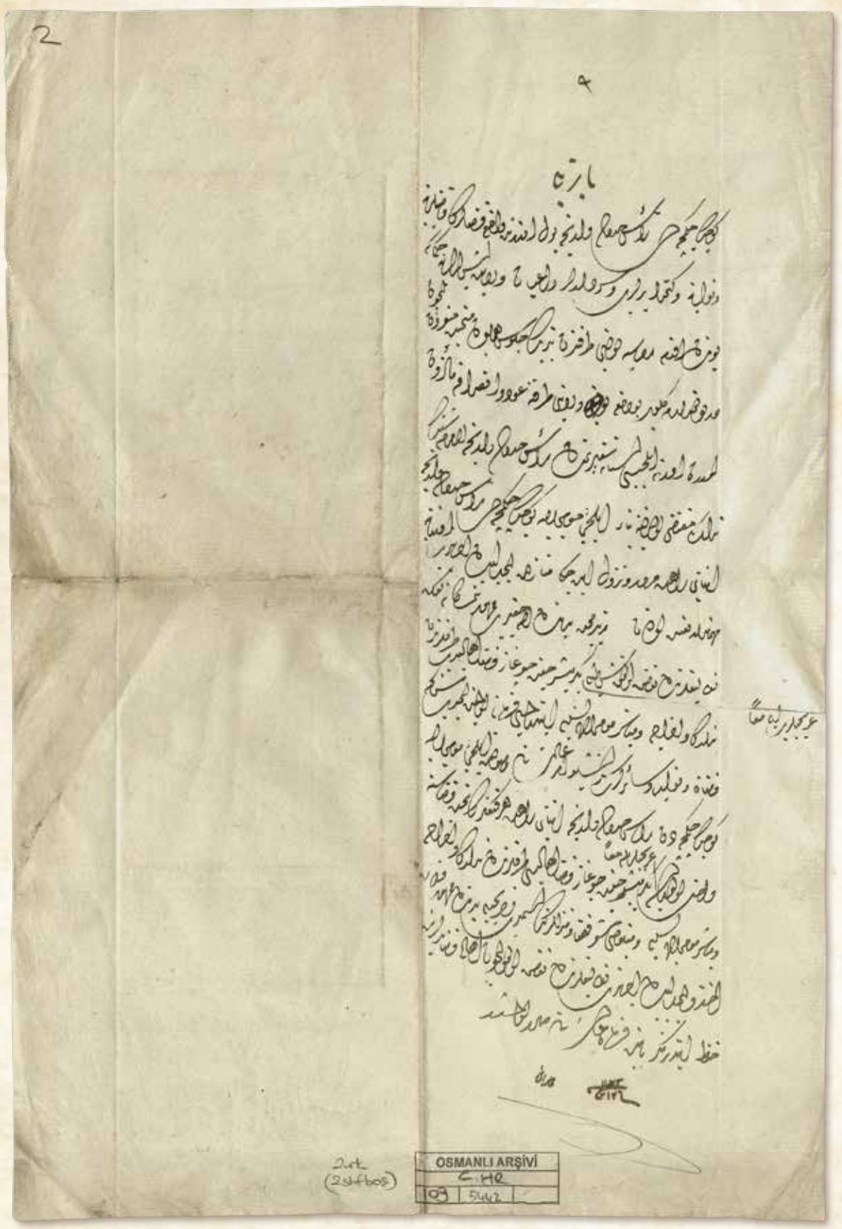

BOA.C.HR. 109_5442

Yazıla

Küçükçekmece'den re's-i hudûda varınca yol üzerinde vâki' kazâların kâdîlarına ve nüvvâbına ve kethüdâyerleri ve serdârlar ve a'yân-ı vilâyet iş erlerine hüküm ki,

Bundan akdem Rusya Devleti tarafından tebrîk-i cülûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûn içün der-i devlet-medârıma gelüp bu def'a vilâyeti tarafına avd ü insırâfa me'zûn olan orta elçisi Âsitâne-i Sa'âdetimden re's-i hudûda varınca lâzımesinin tedâriki muktezî olduğuna binâen elçi-i mûmâ-ileyh Küçükçekmece'den re's-i hudûda varınca tedâriki muktezî olduğuna binâen elçi-i mûmâ-ileyh Küçükçekmece'den re's-i hudûda varınca esnâ-yı râhda mürûr ve nüzûl edeceği menâzilde îcâb eden ücretleri üzerine mihmandar ta'yîn olunan ( ) zîde mecdühû yedinden alacakları memhûr temessükâta göre tekâliflerinden takas olunmak şartıyla arabacıları ile ma'an yirmişer çift çıvgar kazâ ahâlîleri tarafından tedârik ve ihrâc ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm etdirilmesi fermân olmağın imdî siz ki kuzât ve nüvvâb ve sâirlerisiz işbu emr-i âlî-şân vusûlünde elçi-i mûmâ-ileyh Küçükçekmece'den re's-i hudûda varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise yirmişer çift çıvgar kazâ ahâlîsi taraflarından tedârik ve ihrâc ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve makbûzu müş'ir kazâ menzillerinin isimleri tasrîhiyle yedinden memhûr temessükât ahz ve îcâb eden ücretleri tekâliflerinden takâs olunmak içün ahâlî-i kazâ yedlerinde hıfz etdirmeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Fî 17 Ş. sene 1173

Muhâsebe-i Evvel

Küçükçekmece'den sınır başına varıncaya kadar yol üzerinde bulunan kazaların kadılarına, kadı vekillerine, kumandanlarına ve sair idareci ve ileri gelenlerine hüküm ki;

Tahta çıkışımı tebrik için Rusya devleti tarafından bir süre önce İstanbul'a gönderilip bu kez ülkesine dönmesine izin verilen orta elçinin İstanbul'dan sınır başına ulaşıncaya kadar ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Buna binaen adı geçen orta elçi Küçükçekmece'den sınır başına varıncaya kadar yol üzerinde geçeceği ve konaklayacağı bölgelerde ücretleri elçiye mihmandar tayin olunan memurdan alacakları mühürlü belgeler doğrultusunda vergilerinden düşürülmek üzere arabacılar ile birlikte yirmişer çift çıvgarın kaza ahalileri tarafından tedarik edilmesi ferman olunmuştur.

Şimdi siz ki kadı, kadı vekili ve sairlersiniz;
bu yüce emir size ulaştığında Rus ortaelçisi Küçükçekmece'den sınır başına varıncaya kadar yol esnasında herhanginizin yönetimi altındaki yere ulaşırsa yirmişer çift çıvgarın kaza ahalisi tarafından tedarik edilip görevliye teslim etmeniz, tesliminize dair konak yerlerinin isimleri de belirtilerek görevliden mühürlü belgeler alıp ücretleri vergilerinden düşürülmek için kaza ahalisinin ellerinde muhafaza ettirmeniz konusunda fermanım verilmiştir.
4 Nisan 1760

Başmuhasebe Kalemi

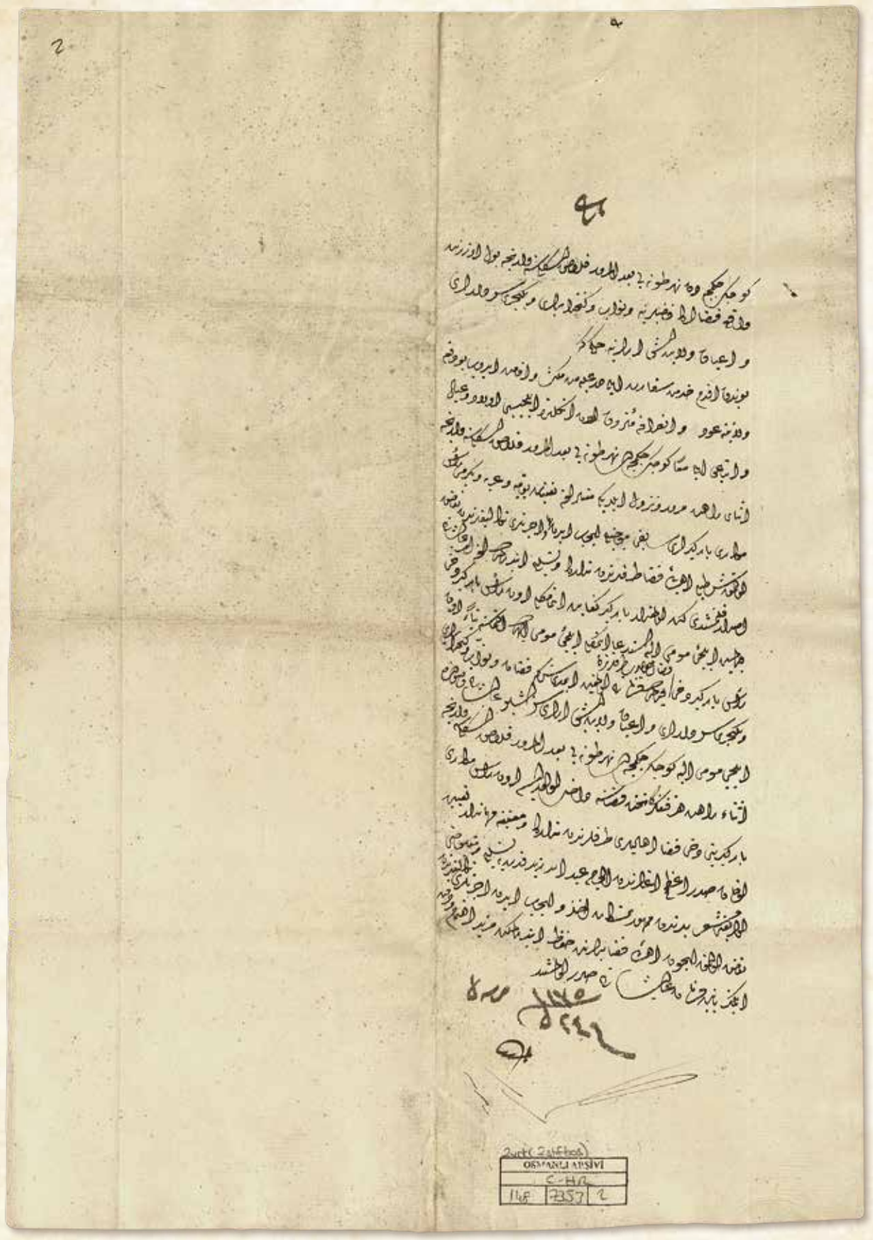
OSMANLI ARŞİVİ
C-HR
148 7353

Küçükçekmece'den nehr-i Tuna'yı ba'de'l-mürûr Kalas İskelesi'ne varınca yol üzerinde vâki' kazâların kâdîlarına ve nüvvâb ve kethüdâyeri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet iş erlerine hüküm ki,

Bundan akdem hizmet-i sefâret ile Der-aliyyemde meks ü ikâmet edüp bu defa vilâyetine avd ve insırâfa me'zûn olan İngiltere elçisi evlâd ü iyâl ve etbâ'ı ile ma'an Küçükçekmece'den nehr-i Tuna'yı ba'de'l-mürûr Kalas İskelesi'ne varınca esnâ-yı râhda mürûr ve nüzûl eylediği mu'tâd üzre ta'yînât-ı yevmiye ve araba ve yirmi re's mekkârî bârgîrleri sâbıkı mûcebince îcâb eden bahâ ve ücretleri tekâlîflerinden takâs olunmak şartıyla ahâlî-i kazâ taraflarından tedârik ve teslîm etdirilmek üzere emr-i âlî-şânım ısdâr kılınmışdı. Lâkin ol mikdâr bârgîr kifâyet etmemekle on re's bârgîr dahi verilmesin elçi-i mûmâ-ileyh istid'â etmekle elçi-i mûmâ-ileyhin iltimâsına binâen on re's bargir dahi kazâ ahâlîleri taraflarından verilmek fermânım olmağın imdi siz ki kuzât ve nüvvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet iş erlerisiz işbu [emr-i] âlî-şânım vusûlünde elçi-i mûmâ-ileyh Küçükçekmece'den nehr-i Tuna'yı ba'de'l-mürûr Kalas İskelesi'ne varınca esnâ-i râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise on re's mekkârî bârgîrini dahi kazâ ahâlîleri taraflarından tedârik ve ma'iyyetine mihmandâr ta'yîn olunan sadr-ı a'zamım ağalarından el-Hâc Abdullah zîde kadruhûya teslîm ve makbûzu olduğunu müş'ir yedinden memhûr temessükât ahz ve îcâb eden ücretleri tekâlîflerinden takâs olunmak içün ahâlî-i kazâ yedlerinde hıfz etdirilmekde mezîd ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Fî 24 L. sene 1175

Muhâsebe-i Evvel

Yazılmışdır.

BOA.C.HR. 148_7353

Küçükçekmece'den Tuna nehrine kadar yol üzerinde bulunan kazaların kadılarına, kadı vekillerine, kumandanlarına ve sair idareci ve ileri gelenlerine hüküm ki;

Bundan önce elçilik hizmeti ile İstanbul'da bulunup bu kez ülkesine dönmesine izin verilen İngiltere elçisinin çoluk, çocuk ve hizmetkarları ile birlikte Küçükçekmece'den, Tuna nehrini geçtikten sonra Kalas İskelesi'ne ulaşıncaya kadar yolculuğu esnasında geçtiği ve konakladığı yerlerde olageldiği üzere günlük erzakının, arabaların ve yirmi adet kira beygirlerinin değerleri ve ücretleri vergilerinden düşürülmek şartıyla kaza ahalileri taraflarından tedarik edilmesi için yüce fermanım verilmişti.

Ancak adı geçen elçi, o kadar beygir yetmemekle on tane daha beygir verilmesini talep etmekle elçinin talebi üzerine kaza ahalileri tarafından on tane daha beygir verilmesi fermanım olmuştur.

Şimdi siz ki kadılar, kadı vekilleri, kumandanlar ve ileri gelenler olarak işbu yüce emrim size ulaştığında İngiltere elçisi Küçükçekmece'den Tuna nehrini geçtikten sonra Kalas İskelesi'ne varıncaya kadar yolculuk esnasında her hanginizin kazasına dahil olur ise on adet kira beygiri yine kaza ahalileri taraflarından tedarik edilip elçinin maiyyetine mihmandan tayin edilen sadrazamım ağalarından Hacı Abdullah'a teslim etmelisiniz. Görevlinin teslim aldığına dair konak görevlisinin elinden mühürlü belgeler alıp ücretleri vergilerinden düşürülmek için kaza ahalisinin ellerinde muhafaza ettirmeniz konusunda fermanım verilmiştir.
18 Mayıs 1762

Başmuhasebe Kalemi

Yazılmıştır.

Bu yazının kaleme alınmasının sebebi odur ki,

İşbu 1763 senesinde İstanbul'da ikamet etmekteyken bu kez devleti tarafına geri dönen Avusturya elçisine padişah fermanı ile bir mihmandar tayin edildim. Küçükçekmece'ye indiğimizde binmemiz için kaza ahalileri padişah fermanı uyarınca yalnız yirmi adet menzil beygiri tedarik edip tarafımıza teslim etmişlerdir. Ücretleri devlet tarafından ödenmek için Küçükçekmece kazası ahalilerinin ellerine işbu mühürlü ve imzalı yazı verilmiştir. Ferman devletli sultanım hazretlerinindir.

Kulları Hüseyin
Dergâh-ı Âli gediklilerinden
Avusturya Elçisinin Mihmandarı

Kontrol: Mührü gerçektir. Ferman sultanım hazretlerinindir.

Kulları Hüseyin
Gedikliler Emini, hâlâ

Gerekçesi

İstanbul'dan ülkesine geri dönen Avusturya elçisine mihmandar tayin edilen Dergâh-ı Âli gediklilerinden Hüseyin Ağa'ya İstanbul'dan Belgrad'a gidip gelinceye kadar belirlenen şartlar çerçevesinde kaza ahalileri taraflarından yirmi tane menzil beygiri verilmek konusunda Mart 1763 tarihinde Divan-ı Hümayun tarafından emir yazılmıştır. Ferman devletli sultanımındır.

Hesap edilsin.

1763 senesinde Avusturya elçisine mihmandar tayin edilerek Belgrad taraflarına görevlendirilen Dergâh-ı Âli gediklilerinden Hüseyin Ağa'nın mühürlü senedi doğrultusunda Küçükçekmece menzilinden (konak yerinden) Büyükçekmece'ye doğru yola çıktığında kendisine verilen menzil beygiri adedi:

BOA.C.HR. 151_7543

Mesafe: 3,5 saat x Beygir: 20= 70 saat= 700 akçe. Altı yüz akçe için özeti yazıldı.

Hesap edildiği üzere o kadar akçe tutmaktadır. Ferman devletli sultanım hazretlerinindir. 17 Temmuz 1763

Kullarının arzıdır ki, İstanbul'dan ülkesine geri dönen Avusturya elçisine mihmandar tayin edilen Dergâh-ı Âlî gediklilerinden Hüseyin Ağa'nın yola çıkarak Küçükçekmece konak yerine varışında verilen ferman uyarınca kaza ahalileri taraflarından yirmi tane menzil beygiri verildiğini bildiren mühürlü senet uyarınca ücretleri "Gelirler Kalemi"nden hesap ettirildiğinde yedi yüz akçe etmektedir. Bu tutardan yüz akçe indirim yapılıp geri kalan altı yüz akçe için faturası verilmek konusunda ferman devletli, saadetli sultanım hazretlerinindir.

Beygir: 20 adet.

Özeti uyarınca faturasının verilmesi emredilmiştir.
19 Temmuz 1763

Faturası verildi.
19 Temmuz 1763

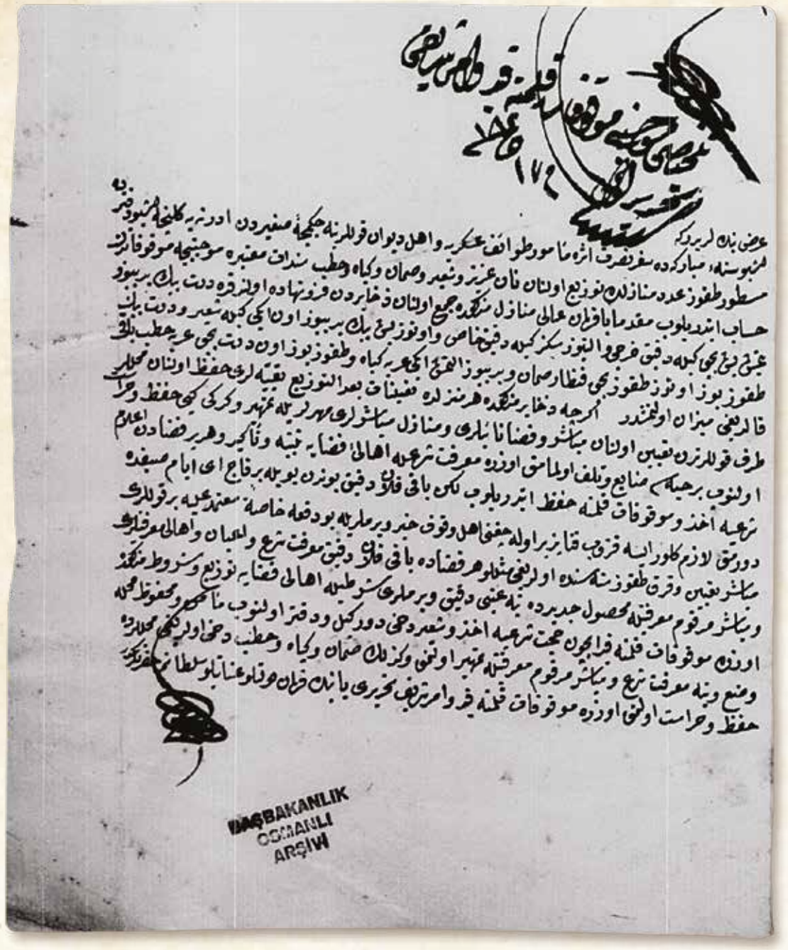

Arz-ı bendeleridir ki,

*İşbu sene-i mübârekede sefer-i nusret-esere me'mûr tavâif-i askeriye ve ehl-i dîvân kullarına **Çekmece-i Sağîr**'den Edirne'ye gelince işbu defterde mastûr dokuz aded menâzilde tevzî' olunan nân-ı azîz ve şa'îr ve saman ve giyâh ve hatab senedât-ı mu'tebere mûcebince Mevkûfât'dan hesâb etdirilüp mukaddemâ bâ-fermân-ı âlî menâzil-i mezkûra cem' olunan zehâyirden fürû-nihâde olundukda dört bin yedi yüz yetmiş beş buçuk kile dakîk harcı ve altı yüz sekiz kile dakîk-i hâs ve otuz beş bin yedi yüz on iki kile şa'îr ve dört bin dokuz yüz otuz dokuz buçuk kantar saman ve yedi yüz altmış iki araba giyâh ve dokuz yüz on dört buçuk araba hatab bâkî kaldığı mîzân olunmuşdur. Eğerçi zehâyir-i mezkûre her menzilde ta'yînât ba'de't-tevzî' bakiyyeleri hıfz olunan mahaller taraf-ı kullarından ta'yîn olunan mübâşir ve kazâ nâibleri ve menâzil mübâşirleri mühürleriyle temhîr ve gereği gibi hıfz u hırâset olunup bir habbesi zâyi' ve telef olmamak üzere ma'rifet-i şer'le ahâlî-i kazâya tenbîh ve te'kîd ve her bir kazâdan i'lâm-ı şer'iyye ahz ve Mevkûfât Kalemine hıfz etdirilüp lâkin bâkî kalan dakîk bundan böyle birkaç ay eyyâm-ı sayfda durmak lâzım gelür ise kıtırup fenâ-pezîr olacağını ehl-i vukûf haber vermeleriyle bu defa hâssaten mu'temedün-aleyh bir kulları mübâşir ta'yîn ve kırk dokuz senesinde olduğu misillü her kazâda bâkî kalan dakîk ma'rifet-i şer' ve a'yân ve ahâlî ma'rifetleri ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle mahsûl-i cedîdde yine aynı dakîk vermeleri şartıyla ahâlî-i kazâya tevzî' ve şurût-ı mezkûre üzere Mevkûfât Kalemi'ne kayd içün hüccet-i şer'iyye ahz ve şa'îr dahi devr-i keyl ve defter olunup me'men ve mahfûz mahalle vaz' ve yine ma'rifet-i şer' ve mübâşir merkûm ma'rifetiyle temhîr olunmak ve kezâlik saman ve giyah ve hatab dahi olduğu mahallerde hıfz u hırâset olunmak üzere Mevkûfât Kalemi'ne kayd ve emr-i şerîf tahrîri bâbında fermân devletlü inâyetlü sultânım hazretlerinindir.*

Sahh
Telhîsi mûcebince Mevkûfât Kalemi'ne kayd ve emr-i şerîfi tahrîr olunmak buyruldu. Fî 17 Z. sene 1182

BOA.D.MKF.d 30343_02

Kullarının arzıdır ki,

İşbu mübarek senede sefer ile görevli askerlere ve divan [meclis] üyesi kullarına Küçükçekmece'den Edirne'ye kadar işbu defterde yazılı dokuz adet menzilde (konak yerinde) dağıtılan ekmek, arpa, saman, ot ve odun, muteber senetler uyarınca Gelirler Kalemi'nden hesap ettirilip padişah fermanı doğrultusunda daha önce bu menzillere (konak yerlerine) toplanan zahirelerden çıkarıldığında dört bin yedi yüz yetmiş beş buçuk kile un harcı, altı yüz sekiz kile has un, otuz beş bin yedi yüz on iki kile arpa, dört bin dokuz yüz otuz dokuz buçuk kantar saman, yedi yüz altmış iki araba ot, dokuz yüz on dört buçuk araba odun arttığı tespit edilmiştir. Gerçi bu zahire her menzilde (konak yerinde) erzaklar dağıtıldıktan sonra kalanlarının korunduğu yerler ben kulları tarafından tayin edilen görevliler, kaza kadı vekilleri ve menzil (konak yeri) mübaşirlerinin mühürleriyle mühürlenerek gereği gibi saklanmaktadır. Bir tanesi zayi ve telef olmamak üzere mahkeme vasıtasıyla kazalar ahalisine uyarı yapılmıştır. Ayrıca her bir kazadan mahkeme ilâmı alınarak Gelirler Kalemi'nde muhafaza edilmektedir. Ancak geride kalan unun bundan böyle birkaç ay yaz günlerinde depoda durduğunda kıtırlaşıp bozulabileceğini bilirkişiler haber vermişlerdir. Bunun üzerine güvenilir bir kulunuz tayin edilerek 1736 senesinde olduğu gibi her kazada geri kalan un mahkeme, ileri gelenler, bölge halkı ve sözü edilen görevli marifetiyle yeni üründe yine aynı ağırlıkta un vermeleri şartıyla kaza ahalilerine dağıtılması, sözü edilen şartlar doğrultusunda Gelirler Kalemi'ne kaydedilmek için mahkeme hücceti alınması, arpanın da biraraya toplanarak emniyetli bir yere konulup yine mahkeme ve sözü edilen görevli vasıtasıyla mühürlenmesi, saman, ot ve odunun da bulunduğu bölgelerde korunmak üzere Gelirler Kalemi'ne kaydedilip emri yazılması konusunda ferman devletli sultanım hazretlerinindir.

Özeti gereğince Gelirler Kalemi'ne kaydedilip emri yazılması buyrulmuştur.
24 Nisan 1769

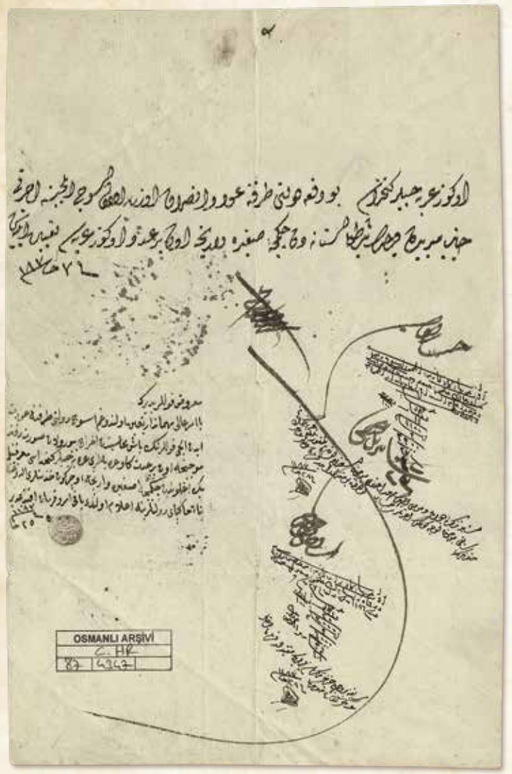

Öküz arabacıları kethüdası; bu defa devleti tarafına dönmek üzere ayrılmakta olan İsveç elçisine ücreti devlet tarafından verilmek şartıyla İstanbul'dan Küçükçekmece'ye kadar on bir öküz arabası tayin edesin.
27 Temmuz 1773

Kullarının arzıdır,

Yüce emir gereği mihmandar tayin edildiğim ve devleti tarafına geri dönen İsveç elçisinin baş muhasebecisinden çıkartılan defter sureti doğrultusunda on bir adet öküz arabası arabacılar kethüdası marifetiyle Beyoğlu'ndan Küçükçekmece'ye varıncaya kadar üçer gün hizmetleri olduğu makamınıza arz olundu. Bakir emir ve ferman efendimindir.
14 Ağustos 1773

İki cihan efendisi (Hz. Muhammed'in) ayağının toprağı Ahmet

Hesaplansın.

Divan yazısı, elçinin mihmandarı Seyyid Ahmet Ağa'nın ilamı ve şerefli padişahın fermanı ile Beyoğlu'ndan Küçükçekmece'ye kadar İsveç elçisinin öküz arabaları ücretidir.

Öküz arabaları:
11 adet. Beher gün: 100 akçe=1.100 akçe.
3 gün= 3.300 akçe.
27,5 Esedî kuruş.
4,5 kuruş indirim
23 kuruş

İşbu divan tezkiresi ve adı geçen mihmandarın mühürlü ilamı gereğince istihdam olunan dokuz adet arabanın geçmişteki uygulamalar doğrultusunda ücretleri hesap olunduğunda bu miktar etmektedir.
Ferman devletli, inayetli sultanım hazretlerinindir.
17 Ağustos 1773

Rus murahhası ve tercümanını için 1772 senesinde İstanbul'dan Küçükçekmece'ye kadar istihdam olunan öküz arabalarının ücretidir. 22 Aralık 1772 tarihinde ödeme yazısı verilmiştir.

Öküz arabaları:
20 adet, beher gün: 100 akçe = 2.000 akçe.
3 gün: 6.000 akçe
50 Esedî kuruş.
02 kuruş indirim.
48 kuruş.

Geçmişte bu şekilde hazine yazısı verildiği kayıtlıdır.
Ferman devletli, inayetli sultanım hazretlerinindir.
17 Ağustos 1773

* * *

Kullarının arzıdır ki, bu defa devleti tarafına geri dönen İsveç elçisinin gereksinimleri için Beyoğlu'ndan Küçükçekmece'ye varıncaya kadar işbu divan yazısı uyarınca dokuz tane öküz arabası çalıştırıldığı ilam edilmiştir. Gereğince ücretleri Başmuhasebe'den hesap ettirildiğinde yirmi yedi buçuk kuruş tuttuğu malumuz olduğunda bu tutardan dört buçuk kuruş indirim yapılıp geri kalan yirmi üç kuruş verilmek üzere Başmuhasebe'ye kaldedilerek yazısının verilmesi hususunda ferman devletli sultanım hazretlerinindir.

Kontrol edildi.

Konunun arzedilen özedi uyarınca Başmuhasebe'ye kayıt ve ödeme yazısının verilmesi emredilmiştir.
16 Kasım 1773

Yazısı verilmiştir.
16 Kasım 1773

BOA.C.HR. 87_4347

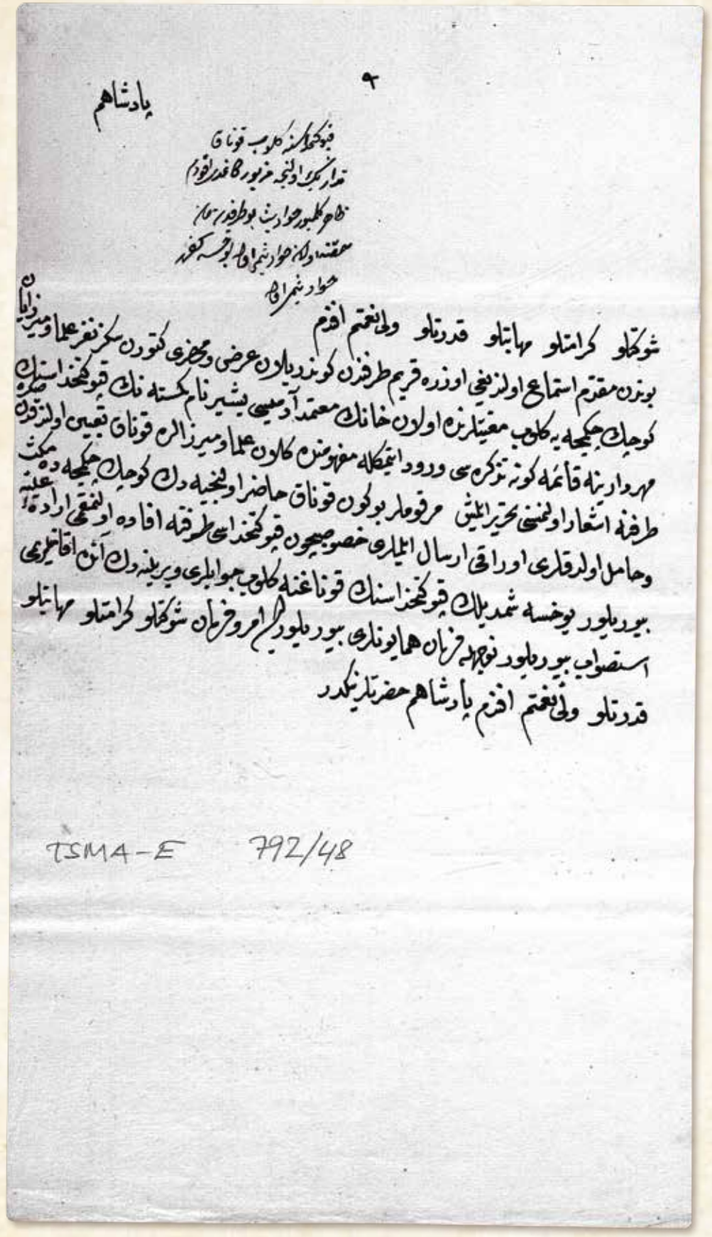

Kapı kethüdâsına gelüp konak tedârik olunca mezbûr kağıdı okudum. Zâhir gelmiyor havâdis bu tarafdan. Han hakkına olan havâdis mi ola yoksa kefere havâdisi mi ola?

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü velî-ni'metim efendim pâdişâhım,

Bundan mukaddem istimâ' olunduğu üzere Kırım tarafından gönderilen arz ve mahzarı getüren sekiz nefer ulemâ ve mirzâyân Küçükçekmece'ye gelüp ma'iyyetlerinde olan hânın mu'temed âdemîsi Beşir nâm kimesnenin kapı kethüdâsının mühürdârına kâime gûne tezkiresi vürûd etmekle mefhûmunda, gelen ulemâ ve mirzâlara konak ta'yîn olundukdan sonra tarafına iş'âr olunmasını tahrîr eylemiş. Merkûmlar bugün konak hâzır oluncaya dek Küçükçekmece'de meks ve hâmil oldukları evrâkı irsâl eylemeleri husûsıyçün kapı kethüdâsı tarafına ifâde olunmak mı irâde-i aliyye buyrulur yoksa şimdilik kapı kethüdâsının konağına gelüp cevâblar verilene dek anda ikâmetleri mi istısvâb buyrulur? Ne vechile fermân-ı hümâyûnları buyrulur ise emr ü fermân şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü velî-ni'metim efendim pâdişâhım hazretlerinindir. [8 Zilkade 1187]

BOA.TS.MA.E 792_48

KÜÇÜKÇEKMECE MENZİLİ (KONAK YERİ)

Kapı kethüdasına gelip konak tedarik edilince sözü edilen kâğıdı okudum. Şüphesiz Kırım taraflarından haberler pek gelmiyor. Bu haberler acaba Han ile ilgili haberler mi yoksa kefere haberleri mi?

Şevketli, kerametli, heybetli, kudretli velinimetim efendim padişahım;

Bundan önce işitildiği üzere Kırım tarafından gönderilen arz ve dilekçeyi getiren sekiz ilim adamı ve mirzalar Küçükçekmece'ye gelmişlerdir. Beraberlerinde bulunan Kırım hanının güvenilir adamı Beşir isimli kişinin, kapı kethüdasının mühürdarına bilgi notu mahiyetinde bir yazısı gelmiştir. İçeriğinde ilim adamları ve mirzalara konak tahsis edildikten sonra tarafına bildirilmesini yazmış. Kırımlılar bugün konak hazırlanıncaya kadar Küçükçekmece'de kalıp taşıdıkları belgeyi göndermeleri hususu için kapı kethüdası tarafına ifade olunmak mı emredilir, yoksa şimdilik kapı kethüdasının konağına gelip cevapları verilinceye kadar orada ikametleri mi doğru görülür? Ne şekilde ferman buyrulur ise emir ve ferman şevketli, kerametli, heybetli, kudretli velinimetim efendim padişahım hazretlerinindir.
21 Ocak 1774

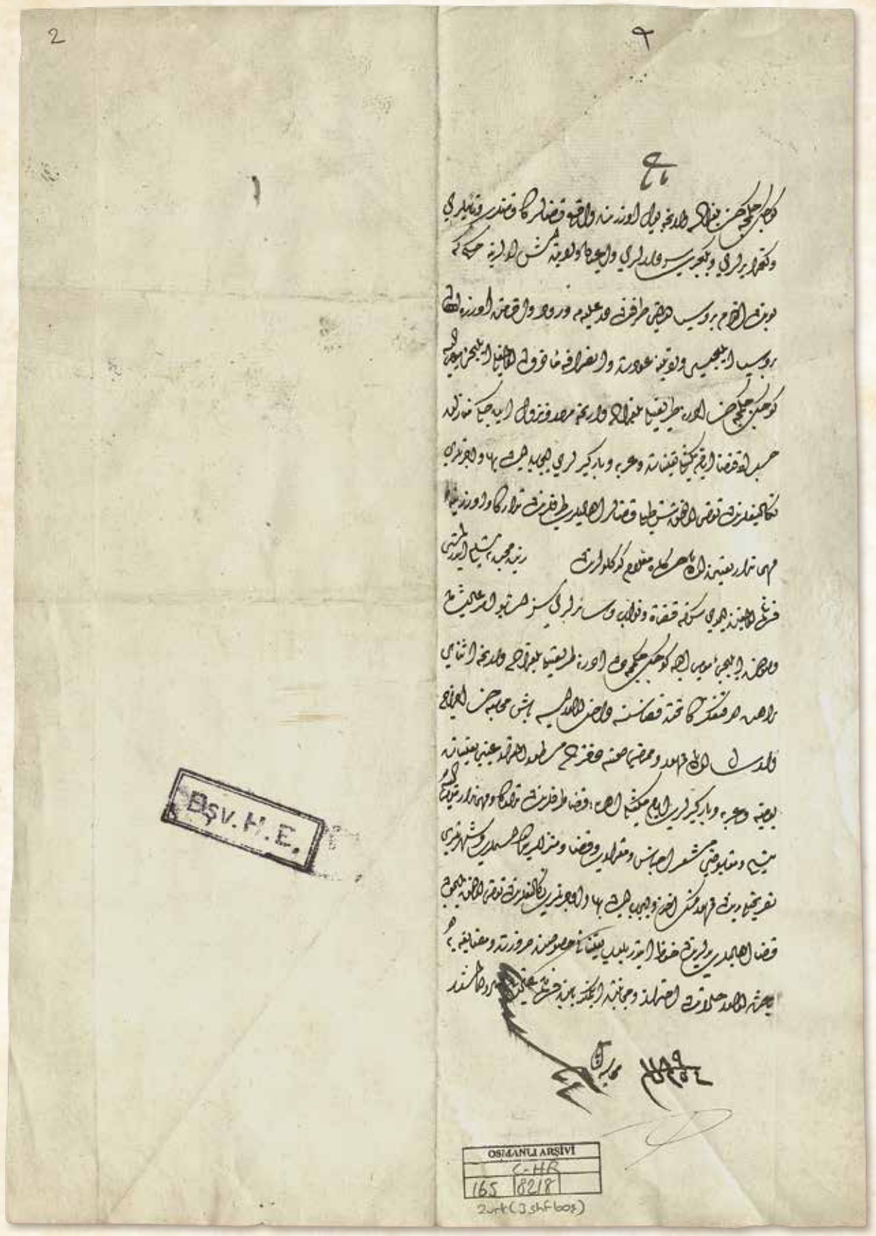

Yazıla.

Küçükçekmece'den Belgrad'a varınca yol üzerinde vâki' kazâların kâdîları ve nâibleri ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet iş erlerine hüküm ki,

Bundan akdem Prusya Devleti tarafından Deraliyyeme vürûd ve ikâmet üzre olan Prusya elçisi vilâyetine avdet ve insırâfa me'zûn olmakla elçi-i mûmâ-ileyh Küçükçekmece'den Edirne tarîkıyla Belgrad'a varınca mürûr ve nüzûl edeceği menâzilde hasbe'l-iktizâ eyyâm-ı meksiyle ta'yînât ve araba ve bârgîrleri için [iktizâ] eden bahâ ve ücretleri tekâlîflerinden takâs olunmak şartıyla kazâlar ahâlîleri taraflarından tedârik ve üzerine mihmândâr ta'yîn olunan Dergâh-ı Mu'allâm gediklülerinden ( ) zîde mecdühûya teslîm etdirilmesi fermânım olmağın imdi siz ki kuzât ve nüvvâb ve sâirlerisiz işbu emr-i âlî-şânım vusûlünde elçi-i mûmâ-ileyh Küçükçekmece'den Edirne tarîkıylâ Belgrad'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise Başmuhâsebe'den ihrâc ve irsâl olunan memhûr ve mümzâ sûret-i defterde mastûrü'l-mikdâr aynî ta'yînât-ı yevmiye ve araba ve bârgîrleri eyyâm-ı meksiyle ahâlî-i kazâ taraflarından tedârik ve mihmândâr-ı mûmâ-ileyhe teslîm ve makbûzunu müş'ir ecnâs ve mikdârı ve kazâ ve menzillerinin isimleri ve şöhretleri tasrîhiyle yedinden memhûr temessük ahz ve îcâb eden bahâ ve ücretleri tekâlîflerinden takâs olunmak içün kazâ ahâlîleri yedlerinden hıfz etdirilüp ta'yînâtı husûsunda zarûret ve müzâyakaya bâ'is olur hâlâtdan ihtirâz ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmuşdur. Fî 25 N. sene 1189

Başmuhâsebe

Yazılmışdır.

BOA.C.HR 165_8218

Küçükçekmece'den Belgrad'a varıncaya kadar yol üzerinde bulunan kazaların kadılarına, kadı vekillerine, yeniçeri serdarları ve ileri gelenlerine hüküm ki,

Bundan önce Prusya Devleti tarafından İstanbul'a gelen ve ikamet üzere olan Prusya elçisinin ülkesine dönmesi için ayrılmasına izin verilmiştir. Elçi'nin Küçükçekmece'den Edirne yoluyla Belgrad'a varıncaya kadar geçeceği ve konaklayacağı menzillerde (konak yerlerinde) zorunlu olarak kaldığı günler, yiyecekleri, araba ve atları için yapılacak harcamalar vergilerinden düşürülmek üzere kazalar ahalileri taraflarından karşılanması ve elçiye mihmandar tayin edilen ve sarayımın tecrübeli görevlilerinden olan kişiye teslim ettirilmesi fermanım olmuştur.

Şimdi siz ki kadılar, kadı vekilleri ve diğer yöneticiler olarak işbu yüce emrim ulaştığında ad geçen elçi Küçükçekmece'den Edirne yoluyla Belgrad'a varıncaya kadar yolculuğu esnasında her hanginizin yönetimi altındaki kazaya dahil olursa Başmuhasebe'den suretleri çıkartılan mühürlü ve imzalı defterlerde yazıldığı miktarda günlük erzakını, arabalarını ve atlarını kaza ahalisinden tedarik ederek mihmandarına teslim etmelisiniz. Mihmandarın teslim aldığını belirtir cinsi, miktarı, kaza ve menzillerin (konak yerlerinin) isimleri ile şöhretleri açıklanmış şekilde elinden mühürlü senet almalısınız.

Gereken ücretleri vergilerinden düşürülmek için bu senetler kaza ahalileri ellerinde saklattırılıp elçinin erzakı hususunda sıkıntıya yol açabilecek durumlardan sakınmalısınız. Bu konularda yüce fermanım yazılmıştır.
19 Kasım 1775

Başmuhasebe

Yazılmıştır.

Arz-ı bendeleridir ki,

*Boğdan cânibi içün müretteb ortaların yeniçeri ve cebeci ve topçu ve arabacı neferâtı ekall mertebe dokuz bin nefere bâliğ olacağı mülâhazadan ba'îd olmayup bu sûretde Tuna sevâhiline varınca başka ve mahallinde verilecek ta'yînâtları başka tertîbe muhtâc olmakla **Küçükçekmece**'den İsakçı'ya varınca menzil-be-menzil îcâb edecek dakîk ve şa'îrin tez elden mübâya'ası mümkin ise nüzül emîni yedinden fiyat-ı mîriyye üzere bahâsı nakden ashâbına verilmek ve tez elden mübâya'asında imkân olmadığı sûretde menâzilde mevcûd zehâyir-i mîriyeden verilüp ber-mûceb-i hesâb bahâlarını ahâlî-i vilâyet nüzül emîni yedinden tamâmen alup ta'vîzan mübâya'a ve mevcûda idhâl eylemek ve beher menzilde lahm ta'yînâtlarını dahi nakden bahâlarını ashâbına vermek şartıyla yevmiye tertîb olunan ağnâmı mübâya'a ve bir dürlü müzâyaka çektirmeyerek tevzî'ine ihtimâm ve dikkat ve nân ta'yînâtlarıyçün mübâya'a olunan dakîkin ücret-i tabhıyyesi menzil-be-menzil verilmek üzere tanzîm olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlîleri mûcebince Başmuhâsebe'ye kayd olunup vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfi tahrîr ve masârıf-ı mezkûreyi idâre ve rü'yet içün ale'l-hesâb nüzül emînine seferiye akçesinden yedi bin beş yüz kuruş verilmek üzere tezkiresi i'tâsıyla tanzîmi muktezî idüği ma'lûm-ı devletleri buyruldukda emr u fermân devletlü sa'âdetlü sultânım hazretlerinindir.*

Sahh
Telhîsi mûcebince Başmuhâsebe'ye kayd olunup emr-i şerîf tahrîr ve meblağ-ı mezbûrun tezkiresi i'tâ olunmak buyruldu. Fî 7 Z. Sene 1201

Tezkire dâde, fî 8 Z. Sene 201

BOA.AE.SABH.I 185_12314

Kullarının arzıdır ki,

Boğdan tarafları için hazırlanan bölüklerin yeniçeri, cebeci, topçu ve arabacı neferleri en az otuz bine ulaşacağı gözden uzak tutulmamalıdır. Bu durumda Tuna sahillerine ulaştıklarındaki erzakları ile yerinde verilecek erzakları ayrı ayrı düzenlemeye muhtaçtır. Bu nedenle Küçükçekmece'den İsakçı'ya varana kadar her menzilde (konak yerinde) gerekecek un ve arpanın tez elden satın alınması, mümkün ise belirlenen resmî fiyat üzerinden nüzül emini [menzil sorumlusu] eliyle bedeli nakit olarak sahiplerine verilecektir. Tez elden satın alınmasına imkân olmadığı durumda ise menzillerde (konak yerlerinde) mevcut devlet zahiresinden verilecek, eksilen zahire ise bedelleri devletçe ileride ödenmek kaydıyla vilayet ahalisi tarafından mevcuda dâhil edilecektir.

Her menzilde (konak yerinde) et ihtiyaçlarının da bedelleri nakit olarak sahiplerine verilmek şartıyla günlük ihtiyaç olarak belirlenen sayıda koyunu satın almak ve hiç bir şekilde sıkıntı çektirmeyerek askere dağıtılmasına özen ve dikkat gösterilecektir. Ekmek ihtiyaçları için satın alınan unun pişirme ücreti her menzilde (konak yerinde) ödenmek üzere düzenlenmesi konusunda verilen yüce ferman gereğince Başmuhasebe'ye kaydolunup açıklandığı şekilde emri yazılması, anılan masrafları idare ve gözetim için nüzül eminine "sefer akçesi"nden yedi bin beşyüz kuruş verilmek üzere ödeme yazısı düzenlenmesi gerekmektedir. Malumunuz olduğunda emir ve ferman devletli, saadetli sultanım hazretlerinindir.

Kontrol edildi.

Arz edilen özet uyarınca Başmuhasebe'ye kaydedilip emir yazılması ve sözü edilen tutarın ödeme yazısı verilmesi emredilmiştir. 20 Eylül 1787
Yazısı verilmiştir. 21 Eylül 1787

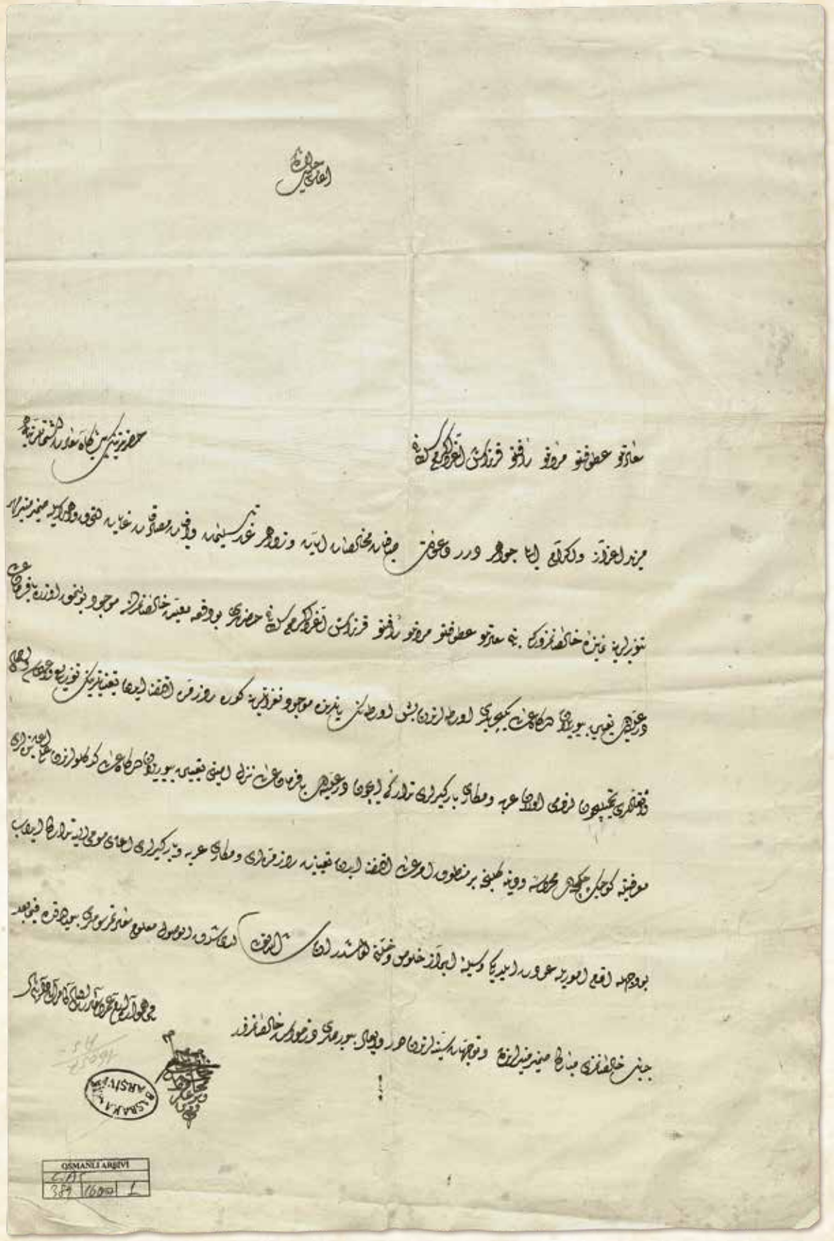
OSMANLI ARŞİVİ
C.AS
389 16057 1

Sa'âdetlü atûfetlü mürüvvetlü re'fetlü karındaş-ı e'izz ü ekremim sultânım ağa-yı celîlü'ş-şân hazretlerinin pîşgâh-ı sa'âdet-iştimâllerine mezîd-i i'zâz ü ikrâm ile cevâhir-i dürer-i de'avât-ı sâfiyât-ı muhâlasât-âyât ve zevâhir-i gurer-i teslîmât-ı vâfiyât-ı musâdakât-gâyât ithâf ü ihdâsıyla zamîr-i münîr-i mihr-tenvîrlerine nümâyende-i hâlisânemizdir ki, benim sa'âdetlü atûfetlü mürüvvetlü re'fetlü karındaş-ı e'izz ü ekremim sultânım hazretleri, bu def'a ma'iyyet-i hâlisânemizde mevcûd bulunmak üzere bâ-fermân-ı âlî Deraliyye'den ta'yîn buyrulan Dergâh-ı Âlî yeniçerileri ortalarından beş ortanın yanlarında mevcûd neferâtlarına göre rûz-merre iktizâ eden ta'yînâtlarının tevzî' ve i'tâsı ve ahmâl ü eskâlleri tahmîliyçün lüzûmu olan araba ve mekkâri bârgîrleri tedâriki içün Deraliyye'den bâ-fermân-ı âlî nüzûl emîni ta'yîn buyurulan Dergâh-ı Âlî gediklülerinden Ali Ağa bendeleri ma'rifetiyle Küçükçekmece'den mahrûse-i Vidin'e gelince ber-mantûk-ı emr-i âlî iktizâ eden ta'yînât-ı rûz-merreleri ve mekkârî araba ve bârgîrleri ağa-yı mûmâ-ileyh tedârik edüp bu vechile itmâm-ı umûruyla avdet eylediği vesîle-i ibrâz-ı hulûs u hulletim olmuşdur inşâallâhu te'âlâ ledâ şerefi'l-vusûl ma'lûm-ı sa'âdet-mersûmları buyruldukda fîmâba'd cânib-i hâlisânemizi mübâreken zamîr-i münîrlerinden ve teveccühât-ı seniyyelerinden dûr ve ib'âd buyurmamaları derhâst-ı hâlisânemizdir. Bâkî hem-vâre eyyâm-ı ömr ü sa'âdet-i ikbâl-i kâmrânî dâim-bâd [2 Rebîulevvel 1202]

Be-nâm Seyyid Mehmed
Muhâfiz ve Serasker-i Vidin hâlâ

BOA.C.AS 389_16057

Saadetli, şefkatli, yiğit, merhametli şerefli kardeşim, şanlı ağabeyim sadrazam hazretlerinin mutlulukla çevrelenmiş huzuruna saygı ile halisane taleplerimi inciler gibi sıra sıra arz ederim.

Benim saadetli, şefkatli, yiğit ve merhametli kardeşim, bu defa padişah fermanı ile maiyetimize İstanbul'dan tayin buyrulan, Saray yeniçerileri bölüklerinden beş bölüğün mevcut neferlerine oranıyla günlük gereken erzaklarının dağıtılması, yüklerinin taşınması için gerekli araba ve kira beygirleri tedariki için nüzül emini [menzil sorumlusu] olarak İstanbul'dan ferman ile tecrübeli saray görevlilerinden Ali Ağa köleniz tayin edilmiştir. Yüce emir uyarınca, Küçükçekmece'den Vidin'e kadar askerlerin günlük erzakları ile kiralık araba ve beygirlerini Ali Ağa'nın tedarik ederek görevini tamamladığı ve geri döndüğü haberini aldım. İnşallah bu yazı elinize ulaşıp sizin de bilginiz olduğunda bundan böyle de ben samimi dostunuzu kalbinizden ve teveccühlerinizden uzak tutmamanız en içten dileğimdir. Her zaman ömrünüz ve mutluluğunuzun daim olmasını dilerim.
12 Aralık 1787

Seyid Mehmed
Vidin Muhafızı

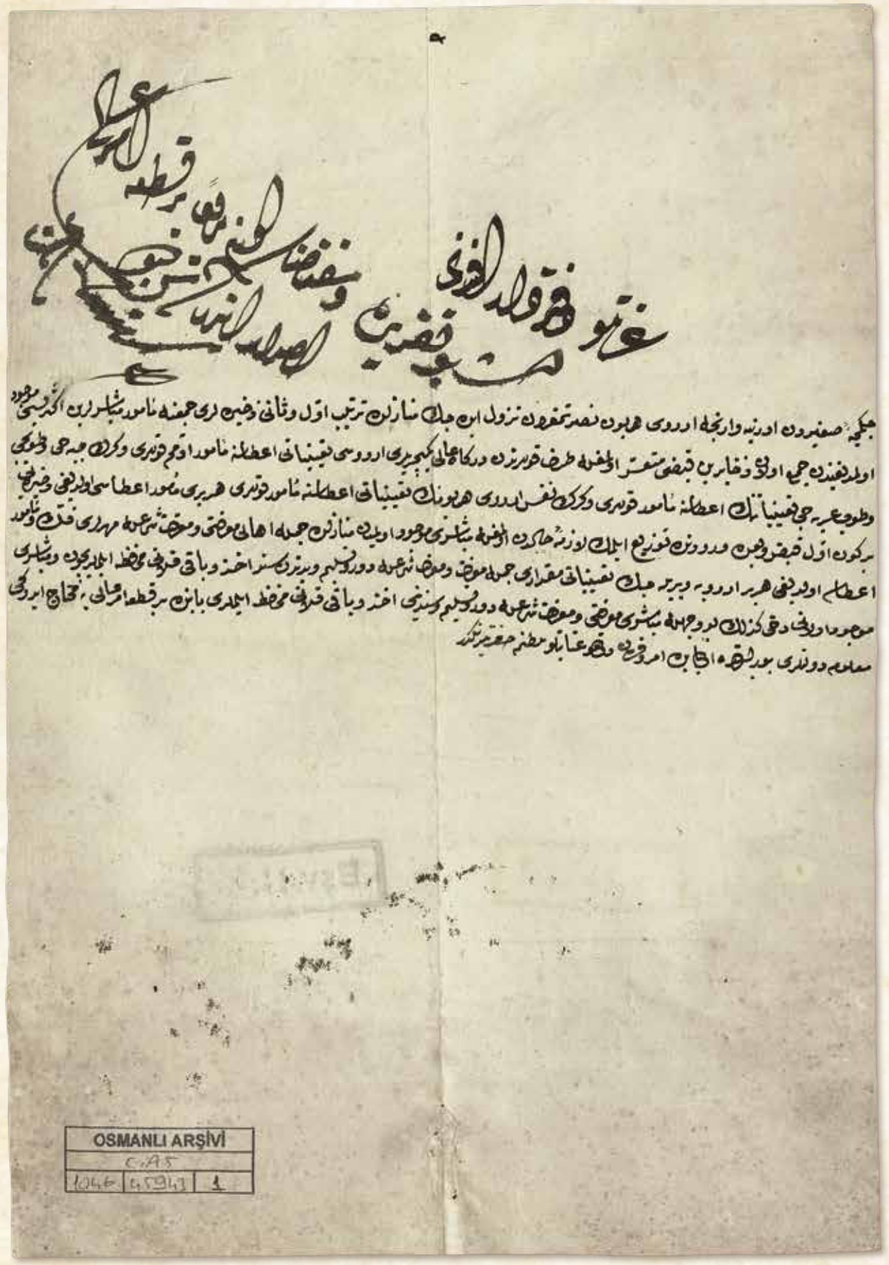

İzzetlü Defterdâr Efendi,
İşbu takrîre ve muktezâsı üzre serî'an bir kıt'a emr-i âlî ısdâr etdirdesin deyü buyruldu. 7 M. sene 202

Çekmece-i Sağîr'den Edirne'ye varınca Ordu-yı Hümâyûn-ı nusret-makrûn nüzûl edecek menâzilde tertîb-i evvel ve sânî zahîreleri cem'ine me'mûr mübâşirlerin ekserîsi mevcûd olmadığından cem' olan zehâyirin kabzı müte'assir olmakla taraf-ı kullarından Dergâh-ı Âlî yeniçerileri ordusu ta'yînâtı i'tâsına me'mûr adamım kulları ve gerek cebeci ve topçu ve top arabacı ta'yînâtının i'tâsına me'mûr kulları ve gerek nefs-i Ordu-yı Hümâyûnun ta'yînâtı i'tâsına me'mûr kulları herbiri me'mûr-ı i'tâsı olduğu zahîreyi bir gün evvel kabz ve ba'dehû vürûdunda tevzî eylemek lâzıme-i hâlden olmakla mübâşiri mevcûd olmayan menâzilde cümle ahâlî ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mühürleri fekk ve me'mûr-ı i'tâsı olduğu herbir orduya verilecek ta'yînâtı mikdârı cümle ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le devr ve teslîm ve yedinden sened ahz ve bâkî kalanı muhâfaza eylemeleriyçün ve mübâşiri mevcûd olanı dahi kezâlik bu vechile mübâşiri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le devr ve teslîm ve senedini ahz ve bâkî kalanı muhâfaza eylemeleri bâbında bir kıta emr-i âlîye muhtâc idüği ma'lûm-ı devletleri buyruldukda ol bâbda emr u fermân devletlü inâyetlü sultânım hazretlerinindir.

BOA.C.AS 1046_45943

KÜÇÜKÇEKMECE MENZİLİ (KONAK YERİ)

İzzetli defterdar efendi,
işbu raporda gerek görüldüğü üzere derhal bir adet emir yazdırman emredilmiştir.
19 Ekim 1787

Küçükçekmece'den Edirne'ye kadar ordunun konaklayacağı menzillerde (konak yerlerinde) birinci ve ikinci tertip zahirelerinin toplanmasıyla görevli mübaşirlerin çoğu yerlerinde bulunmamaktadır. Toplanan zahirelerin elde tutulması da zorlaşmaktadır. Tarafımdan kapıkulu yeniçerileri ordusu erzakının verilmesiye görevli adamım, cebeci, topçu ve top arabacıları erzakının verilmesiyle görevli memur ve ordunun erzakını vermekle görevli memurun her biri, vermekle görevli oldukları zahireyi bir gün evvel alıp daha sonra ordu geldiğinde dağıtmaları gerekmektedir. Bu nedenle mübaşiri bulunmayan menzillerde (konak yerlerinde) bütün ahalinin ve mahkemenin birlikte mühürleri çözüp her görevliye verilecek erzakı senet karşılığı teslim etmeleri ve geri kalanını da saklamaları, mübaşir bulunan menzillerde (konak yerlerinde) ise erzakı ilgili mübaşir ve mahkeme birlikte teslim edip kalanını saklamaları hususunda bir emir yazılması gereklidir. Malumunuz olduğunda emir ve ferman devletli inayetli sultanım hazretlerinindir.

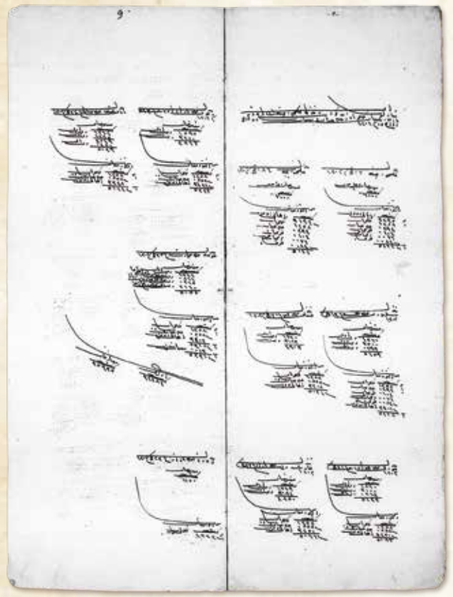

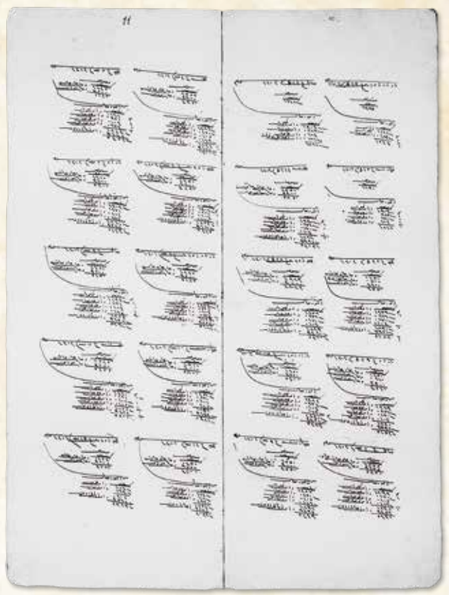

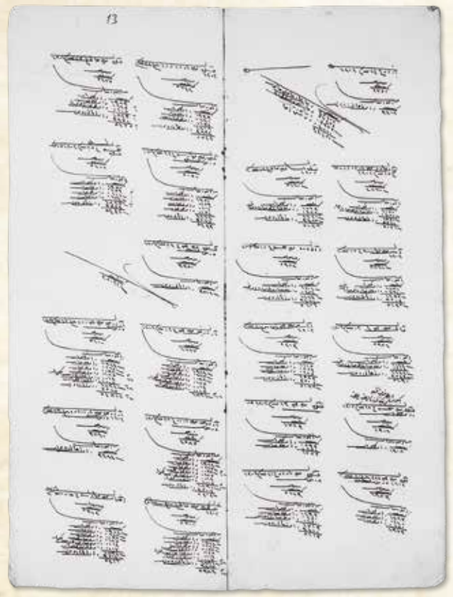

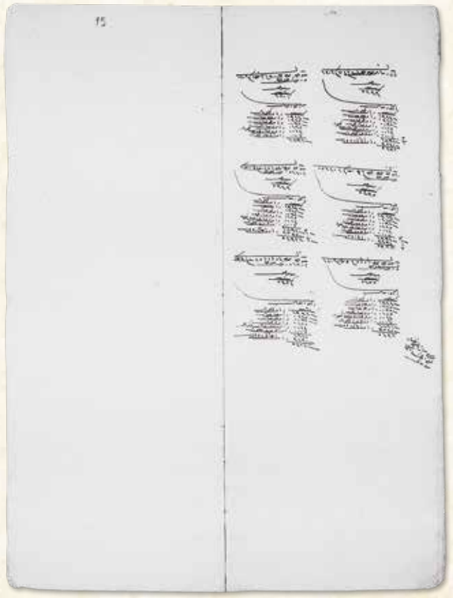

Berâ----------yı

Menâzilhâ-i mezkûrîn an menzil-i Çekmece-i Sağîr ilâ Edirne, lâzıme-i ta'yînât-ı Yeniçeriyân ve cebeciyân ve ta'yînât-ı sâire fî 17 C. el-vâki' der sene 1202

Menzil-i Çekmece-i Sağîr *17 C. sene 1202*
Makbûzât ân cânib-i mîrî
Şa'îr: 6.000 keyl
Minhâ et-Tevzî'ât
Ahâlî-i Dîvân: 3.295 kile 1 şinik
Yeniçeriyân: 1258 kile
Cebeciyân: 0294 kile
Topçuyân: 0104 kile
Arabacıyân-ı Top: 0076 kile
Top-keşân: 0084,5 kile
Yekûn: 5.111,5 kile 1 şinik

Menzil-i Silivri
Menzil-i Çorlu
Menzil-i Bergos

Menzil-i Çekmece-i Kebîr *fî 17 C. sene 1202*
Makbûzât ân cânib-i mîrî
Şa'îr: 7.000 keyl
Minhâ et-Tevzî'ât
Ahâlî-i Dîvân: 3.199.5 kile
Yeniçeriyân: 1258 kile
Cebeciyân: 0294 kile
Topçuyân: 0104 kile
Arabacıyân-ı Top: 0076 kile
Top-keşân: 0084,5 kile
Yekûn: 5.016 kile

Menzil-i Kapaklı
Menzil-i Karıştıran
Menzil-i Baba-yı Atik [Babaeski]
Menzil-i Havsa

BOA.D.MKF.d 30936

Küçükçekmece menzilinden (konağından) Edirne menziline (konağına) varıncaya kadar yeniçeriler ve cebeciler ve saire erzakları için: 25 Mart 1788

Küçükçekmece Menzili: 25 Mart 1788
Devletçe alınan
Arpa: 6.000 kile
Bundan dağıtılan
Divan halkına: 3.295 kile 1 şinik
Yeniçerilere: 1258 kile
Cebecilere: 0294 kile
Topçulara: 0104 kile
Top arabacılarına: 0076 kile
Top çekenlere: 0084,5 kile
Toplam: 5.111,5 kile 1 şinik

Büyükçekmece Menzili: 25 Mart 1788
Devletçe alınan
Arpa: 7.000 kile
Bundan dağıtılan
Divan halkına: 3.199,5 kile
Yeniçerilere: 1258 kile
Cebecilere: 0294 kile
Topçulara: 0104 kile
Top arabacılarına: 0076 kile
Top çekenlere: 0084,5 kile
Toplam: 5.016 kile

Silivri Menzili
Kapaklı Menzili
Çorlu Menzili
Karıştıran Menzili
Burgaz Menzili
Babaeski Menzili
Havsa Menzili

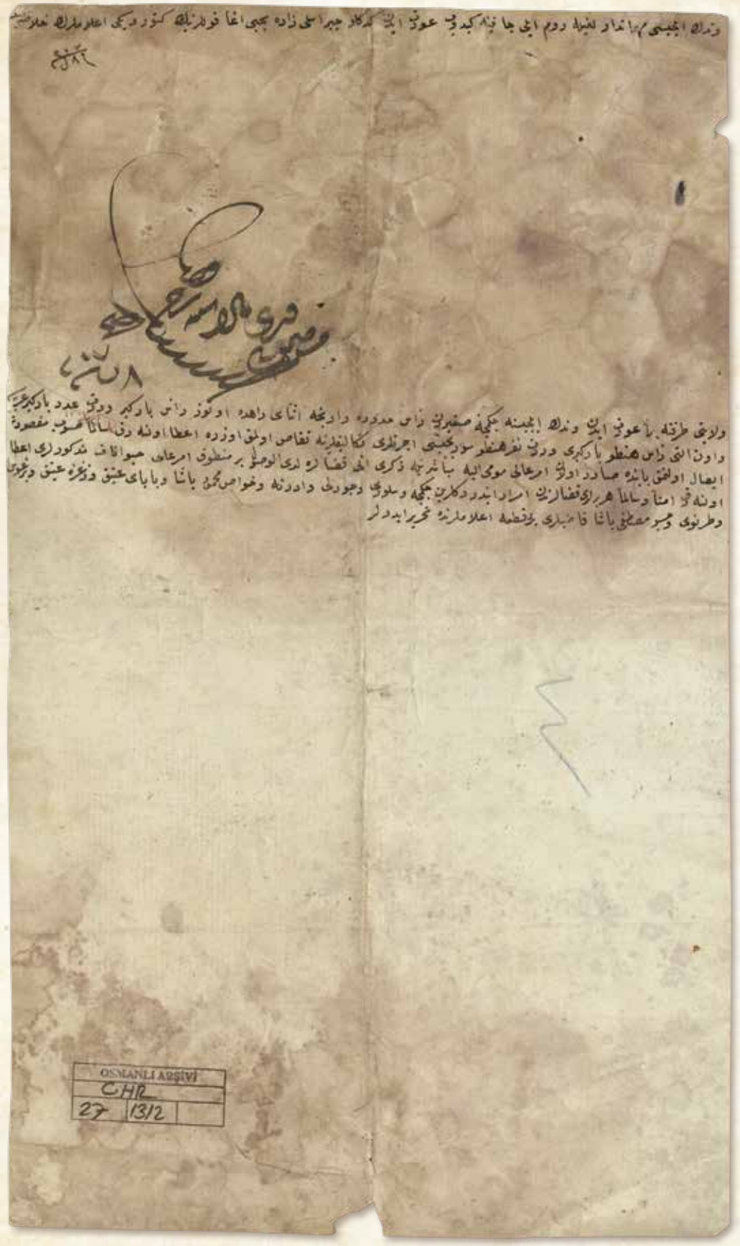

Venedik elçisi mihmandarlığıyla Rumeli cânibine gidüp avdet eden gediklü Çapraslı-zâde Yahya Ağa kullarının getirdiği i'lâmların hülâsasıdır. Fî 8 L. sene 207

Vilâyeti tarafına berren avdet eden Venedik elçisine Çekmece-i Sağîr'den re's-i hudûda varınca esnâ-yı râhda otuz re's bârgîr ve dört aded bârgîr arabası ve on altı re's hinto bârgîri ve dört nefer hinto sürücüsü ücretleri, teklîflerine takas olmak üzere i'tâ olunarak sâlimen savb-ı maksûduna îsâl olunmak bâbında sâdır olan emr-i âlî mûmâ-ileyh mübâşeretiyle zikri âtî kazâlara lede'l-vusûl ber-mantûk-ı emr-i âlî hayvânât-ı mezkûrları i'tâ olunarak âminen ve sâlimen herbirleri kazâlarından imrâr etdirdiklerin Çekmece ve Silivri ve Çorlu ve Edirne ve Havâss-ı Mahmud Paşa ve Baba-yı Atîk ve Zağra-yı Atîk ve Bergos ve Tırnovi ve Cisr-i Mustafapaşa kâdîları birer kıt'a i'lâmlarında tahrîr ederler.

Mazmûnu kaydı bâlâsına şerh verile deyü buyruldu. 8 N. sene 207
Sahh

Venedik elçisinin mihmandarlığı göreviyle Rumeli taraflarına gidip geri dönen gediklilerden Çaprazlızade Yahya Ağa kullarının getirdiği ilamların özetidir.
19 Mayıs 1793

Kara yoluyla ülkesi tarafına geri dönen Venedik elçisine Küçükçekmece'den sınır başına kadar yol boyunca otuz adet beygir, dört adet beygir arabası, on altı tane hinto arabası beygiri ve dört nefer hinto arabası sürücüsü ücretleri vergilerinden düşürülmek üzere ahali tarafından verilmiştir. Elçinin güvenli bir şekilde gideceği yere ulaştırılması hususunda verilen yüce emir üzerine görevli olarak aşağıda sözü edilecek kazalara ulaşıldığında yüce emir doğrultusunda sözü edilen hayvanları verilerek güvenli bir şekilde kazalarından geçirdiklerini Çekmece, Silivri, Çorlu, Edirne, Havass-ı Mahmutpaşa, Babaeski, Eskizağra, Bergos, Tırnovi ve Cisr-i Mustafapaşa [Svilengrad] kadılarının her biri ilamlarında yazmaktadırlar.

İçeriği kaydı üzerine açıklama yapılması emredildi.
19 Nisan 1793
Kontrol edilmiştir.

BOA.C.HR 027_1312

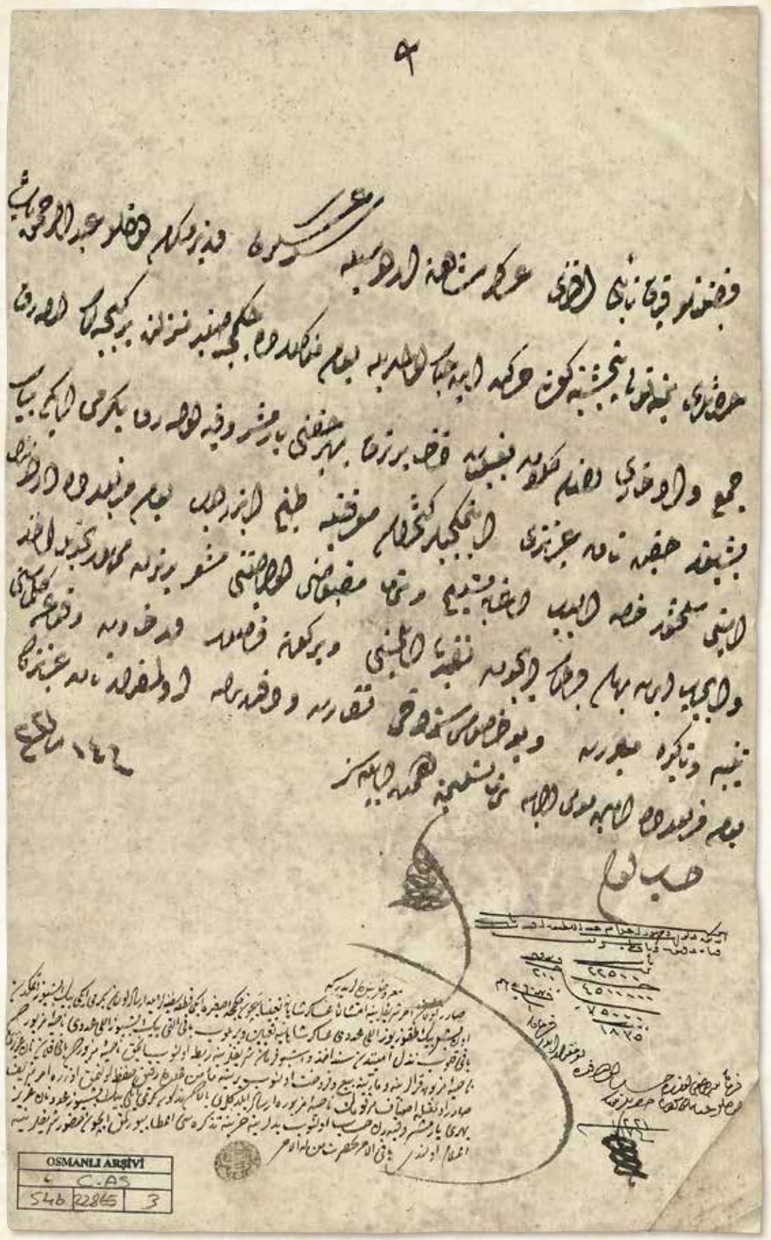

Ma'rûz-ı bendeleridir ki,

Sâdır olan emr-i şerîflerine imtisâlen asâkir-i şâhâne ta'yînâtıyçün Çekmece-i Sağîr'e iki kıt'a sefîneler ile irsâl olunan yirmi iki bin beş yüz ekmekden on beş bin dokuz yüz elli adedi asâkir-i şâhâneye ta'yîn verilüp bâkî altı bin beş yüz elli adedi nâhiye-i mezbûrda bâkî kalup nüzül emîninden sened ahz ve işbu fermân-ı şerîflerine rabt olunup ancak nâhiye-i mezbûrda bâkî kalan nân-ı azîzi nâhiye-i mezbûre kurâlarına ve mârrîne bey' ve fürûht olunup yerine me'men mahalde dakîk hıfz olunmak üzere emr-i şerîf sâdır olmakla esnâf-ı merkûmun nâhiye-i mezbûra irsâl eyledikleri bâlâda mezkûr yirmi iki bin beş yüz aded nân-ı azîz beheri yarımşar vukıyyeden hesâb olunup yedlerine hazîne tezkiresi i'tâ buyrulmak için huzûr-ı şerîflerine i'lâm olundu. Bâkî el-emru li-hazreti men lehü'l-emr.

Abdüllatif

Fazîletlü kapan nâibi efendi,
Asâkir-i Şâhâne ordusuyla Seraskeri vezîr-i mükerrem devletlü Abdurrahman Paşa hazretleri bi-mennihî te'âlâ Pençşenbih günü hareket edecek olmalarıyla yevm-i mezkûrda Çekmece-i Sağîr menzilinde bir gecelik olarak cem' ve iddihârı lâzım gelen ta'yînât zehâyirinden beher çifti yarımşar vukıyye olarak yirmi iki bin beş yüz çift nân-ı azîzi ekmekçiler kethüdâsı ma'rifetiyle tabh etdirdüp yevm-i mezbûrda ordu Nüzül Emîni Silahşör i Hâssa Eyüb Ağa'ya teslîm ve tamâmen makbûzu olduğunu müş'ir yedinden memhûr tahvîl ahz ve îcâb eden bahâsı verilmek içün takdîm eylemesini ve bir gûne kusûr ve rehâvet vukû'a gelmemesini tenbîh ü te'kîde mübâderet ve bu husûsu siz dahi nezâret ve dikkat birle ol mikdâr nân-ı azîzin yevm-i mezbûrda emîn-i mûmâ-ileyhe tamâmen teslîmine himmet eyleyesiz. Fî 14 R. sene 221

Hesâb oluna.
Ber-mûceb-i tezkire-i dîvân ve memhûr i'lâm-ı Abdüllatîf Efendi Nâib-i Kapan-ı Dakîk ve bâ-fermân-ı şerîf.
Nân: 22.500 aded

Beher kıyye: 200 dirhem= 4.500.000 dirhem
Beher 60 dirhem= 1 para= 75.000 para
1.875 Kuruş-ı Esedî

Fermân buyrulduğu üzre hesâb olundukda bu mikdâr eder fermân devletlü inâyetlü sultânım hazretlerinindir.
Fî 17 R. sene 1221

BOA.C.AS 546_22865

Aciz kulları arzeder ki,

Verilen şerefli emrinize uyarak askerin erzakı için Küçükçekmece'ye iki tane gemi ile gönderilen yirmi iki bin beş yüz ekmekten on beş bin dokuz yüz elli tanesi askerlere verilmiştir. Geri kalan altı bin beş yüz elli tanesi Küçükçekmece'de kalmıştır. Nüzül Emininden [menzil sorumlusu] senet alınarak işbu fermanınıza iliştirilmiştir. Ancak geri kalan ekmeğin Küçükçekmece nahiyesi köylerine ve gelip geçenlere satılıp yerine güvenli bir yerde un saklanmak üzere emir verildiğinden esnafın bu nahiyeye gönderdikleri yukarıda sözü edilen yirmi iki bin beşyüz tane ekmeğin beheri yarımşar okkadan hesap olunarak ellerine hazine yazısı verilmek hususu huzurunuza ilam olunmuştur. Emir siz makam sahibi efendimizindir.

Abdüllatif

Unkapanı kadısı faziletli efendi, Osmanlı Devleti askeriyle Başkumandan Vezir devletli Abdullah Paşa hazretleri Allah'ın ihsanıyla perşembe günü harekete geçeceklerdir. Sözü edilen günde Küçükçekmece menzilinde (konak yerinde) bir gece için toplanması gereken erzaktan beher çifti yarımşar okka olarak yirmi iki bin beş yüz elli çift ekmeği ekmekçiler kethüdası marifetiyle pişirtip o gün ordu konak yeri sorumlusu padişahın özel muhafızlarından Eyüp Ağa'ya teslim ve tamamen aldığını gösterir elinden mühürlü senet alıp icap eden bedeli verilmek için takdim eylemesi ve herhangi bir kusur ve gevşeklik meydana gelmemesi için uyarmalısınız. Bu hususu sizler de gözetip dikkat ederek o miktar ekmeğin sözü edilen günde Nüzül Emini [menzil sorumlusu] Eyüp Ağa'ya tamamen teslimine gayret eyleyesiniz.
1 Temmuz 1806

Hesap edilsin.
Divan yazısı, Unkapanı Kadısı Abdüllatif Efendi'nin mühürlü ilamı ve ferman uyarınca:
22.500 adet ekmek.

Beher okkası 200 dirhem = 4.500.000 dirhem
Beher 60 dirhemi 1 paradan = 75.000 para = 1.875 Esedî kuruş.

Ferman buyrulduğu üzere hesap olunduğunda bu kadar etmektedir. Ferman devletli, inayetli sultanım hazretlerinindir.
4 Temmuz 1806

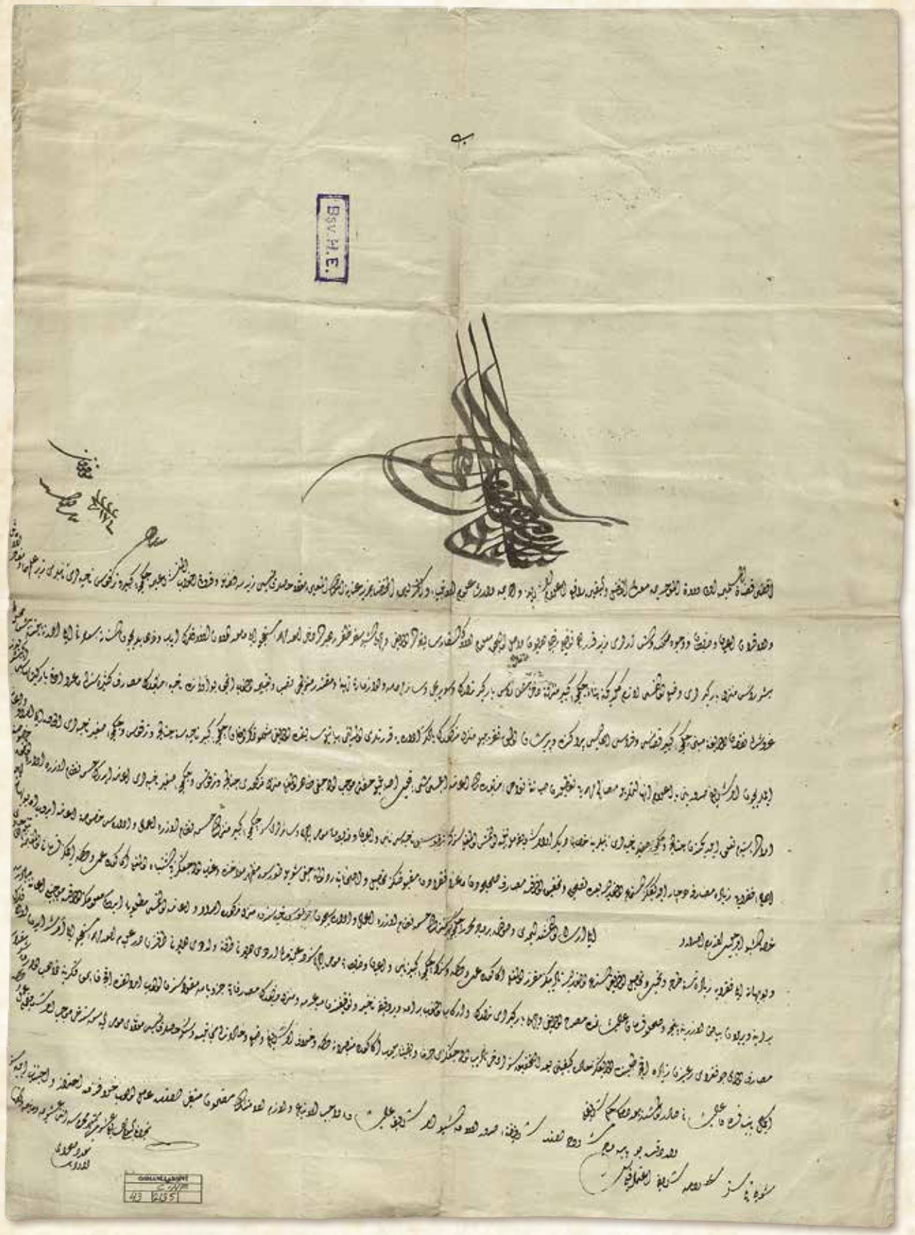

Tuğra (III. Selim)

Haslar kazası kadısı, Büyükçekmece ve Terkos nahiyeleri kadı vekilleri, sivil ve askerî yöneticiler ile her bir beldenin ileri gelenleri; yüce tuğramı taşıyan bu ferman size ulaştığında bilinmelidir ki; geçmiş seferlerde olduğu gibi işbu zaferle sonuçlanacak seferde dahi önemli acil işlerle görevli olan ulakların gidiş gelişleri için İstanbul ile Edirne arasında beş bölgeye beşer adet menzil (konak yeri) beygiri konulması lazım gelmektedir. Bunun üzerine Büyükçekmece menziline (konak yerine) de beş adet baygir tedarik edilip sürücü ve sair ihtiyaçları tedarik edilerek muktedir bir menzil (konak yeri) görevlisi tayin olunmuştur. Ancak bu zamanda Büyükçekmece nahiyesinin yüklü harcamalarından başka en düşük beygir bedeli iki yüz kuruştan aşağı değildir. Bu nedenle Büyükçekmece kazası ve köyleri ahalisi perişan bir durumdadır. Kendileri menzili (konak yerini) yalnız idareye ekonomik güçlerinin olmadığını beyan ederek geçmişteki gibi Büyükçekmece nahiyesine Çatalca, Terkos ve Küçükçekmece nahiyelerinin de ilhak edilip maddi destekte bulunmaları için emir verilmesini bildirmişlerdir.

Önemli işlerin aksamasını önlemek için, sözü edilen nahiyelerin yardımda bulunmaları durumunda her bölgeye küçük oranda yükümlülükler düşeceğinden mali yükün hafifleyeceği açıktır. Büyükçekmece konak yerine Çatalca, Terkos ve Küçükçekmece nahiyeleri maddi yardımda bulunarak iyi bir düzen içinde idare olunması hususunda emrim verilmiştir. Çatalca ve Küçükçekmece nahiyeleri kadı vekilleri ayrı emirlerimle uyarılmış olduklarından siz ki Terkos nahiyesi kadı vekili, sivil ve askerî yöneticileri ve belde ileri gelenlerisiniz; Büyükçekmece menzilinin konağının iyi bir düzen üzere idaresi hususuna yardım edesiniz. Ama bu bahane ile fakir ahaliyi fazla masrafa soktuğunuz haber alınırsa daha sonra araştırılıp sabit olduğunda gerçek harcamalardan başka fakir halktan aldığınız tutar sizden tahsil edilip sahiplerine geri verileceği şöyle dursun cezalandırılacağınız da şüphesizdir. Ona göre davranmanız fermanım olmakla uyarıyı içeren işbu özel emrim yazılmış ve size gönderilmiştir. Şimdi, bu emir size ulaştığında yazıldığı şekilde Büyükçekmece menzilinin güzel bir şekilde idaresi için Terkos nahiyesinden bu menzile (konak yerine) yardım edilmesini istediğim malumunuz olduğunda gerekli desteğe başlamalısınız. Ama bu bahane ile fakir halka fazla vergi yüklendiği ve tahsil edildiği işitilirse cezalandırılacağınız kesindir. Ona göre davranasınız. Siz ki Küçükçekmece kadı vekili, sivil ve askerî yöneticilerisiniz, İstanbul'dan ordumun tarafına ve ordum tarafından İstanbul'a acil önemli işler için gelip giden ulakların ellerine verilen yüce fermanımda açıklandığı şekilde beygirleri tedarik olunup bir an ve bir dekika geciktirmekten sakınmalısınız. Bu menzilin (konak yerinin) harcamaları az olup bu arada akçe kapmak fikrine kapılarak, "Şu kadar masraf oldu" diyerek fakir halktan fazla para talep etmeniz durumunda sizler de kesinlikle cezalandırılacağınızı iyi biliniz. Ona göre basiretli hareket edesiniz ve şerefli emrime aykırı uygulama yapmaktan sakınasınız. Sen ki Haslar kadısı olan kişisin, senin de şerefli emrim uyarınca hareket eylemen konusunda yüce fermanım yazılmıştır. Şerefli hükmüm size ulaştığında bu konuda gayet açık bir şekilde yazılan ve uyulması gerekli olan işbu emrimde ifade edildiği üzere davranasınız. Aykırı davranmaktan kaçınasınız. Şöyle bilesiniz, şerefli tuğrama güvenesiniz.
6 Nisan 1807

Davutpaşa Sahrası

BOA.C.NF 043_2135

TARİHE TANIKLIK EDEN YAPILAR

Küçükçekmece tarih boyunca kervanlar, ordular, elçilik heyetleri, yolcular ve seyyahlarla önemli bir geçiş noktası, konaklama yeri olmuştur. Hanları, hamamları, köprüsü, camileri, dükkânları ve çarşısıyla tarihe tanıklık etmiştir.

Küçükçekmece Köprüsü

Kasabanın tarihe tanıklık eden köprüsünden, İstanbul'a gelen istilacı ordular da, fetihe uğurlanan ve sefer dönüşü karşılanan kahraman ordular da geçmiştir. Şehrin giriş kapısı olan, güvenlik ve ticaretin devamlılığı için önemi her zaman bilinen tarihi köprü, Bizans döneminde ahşapken, 557 ve 558 yıllarındaki depremlerden sonra yıkılmış ve 1. Justinianus tarafından yüksek kemerli kagir haline getirilmiştir. Osmanlı döneminde de köprüye aynı şekilde

Abdüsselam Çelebi Camii ve Türbesi

önem verilmiş, defalarca tamir ettirilerek ticaret ve sosyal hayatın duraksamaması ve her zaman seferlere de hazır olması sağlanmıştır.

Fatih Camii

Küçükçekmece'de tarihe tanıklık eden yapıların diğer bir kısmı ise, Yavuz ve Kanunî dönemlerinde Anadolu ve Rumeli defterdarlığı yapan Abdüsselam Efendi'nin vakfettiği eserlerdir. Pekçok yerde vakıf eseri olan Abdüsselam Efendi'nin, Vakıflar G.M. 747 No'lu "14. Haremeyn Vakfiyesi" defterinin 409 No'lu sayfasında, Küçükçekmece ile ilgili bölüm aşağıdaki gibidir:

"Küçükçekmece kasabasında bir mescidi şerifi ve aralarında iki sofa ve her birinin yanında kendine muttasıl birer küçük oda bulunan ve tabhane namı verilen karşılıklı iki yer odasını ve mezbur iki sofanın arasından çıkarılmış diğer bir odayı ve kadınların ve evlilerin inmelerine mahsus bir avlu ve bir hala ile birlikde müstakil bir odayı ve parlak taş ile döşenmiş bir ortalığı ve bu ortalığın ortasında Şadırvan denilen bir fıskiyeyi ve mezbur ortalığın üç tarafında gölgeliği ve kapunun iç tarafında yük indirmeğe mahsus diğer bir ortalığı ve burada hayvanları sulamak için bir çeşmeyi ve üç ahuru ve dükkânları ve yanlarında halaları ve bir matbahı ve bir kileri ve bir odunluğu ve matbahın yanında iki halayı havi bir imareti şerife bina eyledi. Ve yine mezbur imaretin yanında amali şeriyyede ve ulumi hakikiyye ve mearifi ilahiye ile istikmal hususunda kendisiyle istiane olunmak üzere on hücreyi ve dershane adlı büyük bir hücreyi ve hücrelere mahsus sofaları ve ortasında fıskiye mevcud ve parlak taşlarla döşeli bir ortalığı ve medrese kapusunun bir tarafında döşeli büyük bir sofayı ve diğer tarafında iki halayı havi bir medrese-i şerife inşa etti bunların cümlesi tahdid ve beyandan müstağnidir."

Yüzyıllarca Küçükçekmece'ye uğrayan herkes bu hayır eserlerinden faydalandığı gibi, bazı dönemlerde yabancı heyetler dahi Abdüsselam Efendi Medresesi'nde konaklamış ve resmî görevlilerce burada karşılanıp şehre kadar eşlik edilmiştir.

Küçükçekmece'deki pek çok tarihi yapı, devletlerin kuruluşuna, dağılışına, zenginliğe, felakete, berekete, salgınlara ve işgale tanıklık etmiş olup çok az kısmı ayakta kalabilmiştir.

Küçükçekmece Köprüsü

Küçükçekmece'de kervansaray

LE

Voyage

DU LEVANT

DE

PHILIPPE DU FRESNE-CANAYE

(1573)

PUBLIÉ ET ANNOTÉ

PAR M. H. HAUSER

CHARGÉ DE COURS A L'UNIVERSITÉ DE CLERMONT-FERRAND

PARIS

ERNEST LEROUX, ÉDITEUR

M.D.CCC.XCVII

Et de là nous découvrîmes avec une incroyable allégresse les hautes tourelles des mosquées de Constantinople[1]; et arrivés au Petit

VOYAGE DU LEVANT 51

Pont[1], nous nous reposâmes un instant dans un superbe et délicieux caravansérail placé sur une colline et construit en guise de château; et l'empereur lui-même y loge quand il fait ce chemin en allant à Andrinople.

C'est là qu'Oram-bey, grand drogman du Seigneur turc[2], vint recevoir l'illustrissime seigneur ambassadeur et lui dit que les tchaouchs de la Porte étaient venus à sa rencontre avec un superbe appareil; mais ayant entendu dire que Son Excellence s'en venait par mer, ils s'en étaient déjà retournés.

Ayant donc remonté à cheval, nous cheminâmes avec un incroyable contentement vers les murs de Constantinople. A mi-route nous rencontrâmes le Magnifique de Présault[3] avec sa troupe. Et tous de compagnie nous arrivâmes vers les dix heures du soir au faubourg de Svazari, qui est à la tête du port. Nous y laissâmes les arabagi, kirigi et quadriges, et montant en perme avec tous nos bagages

1573 yılı Şubatının son günü Büyükçekmece'den sabaha karşı yola çıkan Fransız Philippe du Fresne-Canaye, Sultana ait çok yüksek ağaçlarla kaplı bir bahçeye geldiklerini yazar. Fakat burada bir kasır yoktur. Seyyah yolun geri kalan kısmı hakkında şunları yazar: «... Küçük köprü'ye geldiğimizde, buradaki bir yamaça kondurulmuş olan muhteşem ve zarif kervansarayda biraz dinlendik. Bu bir hisar gibi yapılmıştır ve Sultan da Edirne'ye gitmek üzere yola çıktığında burada konaklar. Padişahın Baştercümanı Oram Bey (=Aram Bey) burada Elçi hazretlerini karşıladı ve onun önüne çıkmak üzere Saray çavuşlarının da geldiklerini ancak elçinin denizden gittiğini öğrenince geri döndüklerini bildirdi»[51]. Bu satırlardan Abdüsselâm imaretinin başta Sultan olmak üzere yabancı hatırlı misafirleri de barındırmağa kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tarihte Küçükçekmece, Prof. Dr. Semavi EYİCE
Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi, Sayı 6-7, 1977/78

EARLY

VOYAGES AND TRAVELS

IN

THE LEVANT.

I.—THE DIARY OF

MASTER THOMAS DALLAM,

1599-1600.

II.—EXTRACTS FROM THE PAPERS OF

DR. JOHN COVEL,

1670-1679.

WITH SOME ACCOUNT OF THE LEVANT COMPANY AT TURKEY HEADQUARTERS.

Edited, with an Introduction and Notes,

BY

J. THEODORE BENT, F.S.A., F.R.G.S.

LONDON:

PRINTED FOR THE HAKLUYT SOCIETY.

COVEL'İN GÜNLÜĞÜ

Edirnekapı'dan Ponte Piccolo'ya (batılı kaynaklarda Küçükçekmece küçük köprü anlamındaki Ponte Piccolo, Büyükçekmece ise büyük köprü anlamındaki Ponte Grande olarak geçer) dört saatte geliyoruz; yaklaşık 12 mil olsa gerek.

Ponte Piccolo, Türkler tarafından Küçükçekmece (küçük çekmece ya da dolap), Rumlar tarafından ise μικρό χωριό yani Küçük Köy şeklinde isimlendirilmektedir. Burada kısmen Rumlar, kısmen de Türkler ikamet etmektedir ve yaklaşık olarak Newmarket (Londra yakınlarında bir kasaba) büyüklüğündedir. Burada, ortasından bir caddenin de geçtiği, tamamı seyyahlar için uygun erzak dükkânları, kasaplar, at levazımatçıları, demirciler ve benzeri dükkânların bulunduğu geniş bir sokak bulunmaktadır. Seyahat edenler için pek çok ahır ve kalacak yer (han veya kervansaraylar) bulunuyor: yani, at ve eşekler için yem ve diğer gerekli levazımat ve insanlar için de yatacak yer; ancak kendi yatak ve yorganınızı yanınızda taşımıyorsanız, burada ve Türkiye'nin diğer yerlerinde soğuk zemin üzerinde kalmaya hazırlıklı olmanız gerekmektedir; benzer şekilde bazı bölgelerde daha önce de bahsettiğim erzak dükkânı tarzında yerlerde hazır yemek bulunabilir yoksa yanınızda yiyecek taşımanız ve kendiniz pişirmeniz ya da atınız ile birlikte arpa ve kıyılmış saman ile beslenmeniz gerekmektedir.

Burada, tedarikçimiz (ya da hancı), çok yakında deniz ve bir göl olmasından ötürü her türden çok güzel balıklar buldu ancak diğer kasabalarda seyyahlar sadece pırasa, sarımsak, soğan, ekmek, tuz, salamura zeytin, lahana, salatalık, kavun gibi sebze ve meyveler bulabilirler, tam but ya da kol hiçbir yerde bulunmasa da kebap adı verdikleri küçük ızgara koyun eti bulanabilir, yine pirinç, gözleme ve çeşit çeşit etli börek-ekmek bulunabilir. Biz sayıca kalabalık olduğumuzdan, her bir konak ya da malikaneye giderek, daima bize koyun eti, dana eti, sığır eti vesaire, ne alabilirse getiren bir adamımız vardı ancak, aksi taktirde pek çok yerde insanlar bize hiçbir şey vermeyeceğinden yanında ona eşlik edecek iki Türk ulak ile birlikte giderdi, eğer yalnız seyahat ediyorlarsa Türklerin yukarıda bahsedilen yol masraflarına hazırlıklı olmaları kendileri için iyi olacaktır.

Kasabanın Doğu yakası girişinde, Sultan Süleyman'ın defterdarı Abdüsselam'ın yaptırdığı medrese ve imarethane bulunmaktadır. Burada, medresenin bakımı için günlük bir dolar yevmiyenin yanı sıra pirinç, tereyağı, ekmek vesaire alan üç alim, ya da Şef ve emrinde günlük on sekiz akçe yevmiye alan yirmi de öğrenci bulunmaktadır. Efendimiz ve maiyeti altında bulunan hepimiz burada konakladık ve kendi nizamlarına göre buradakilerden biri gece gelip bize iki ya da üç geniş tepsiyle İpirinç, soğan vesaireden yapılmış olan) sulu yemeklerinden ve herkese de birer kendi ekmeklerinden getirdi. Buradan geçen herhangi bir mühim şahsiyet burada konaklayabilir, ne oda ne de ağırlanma talebi geri çevrilmez. Aynen bizim de yaptığımız gibi her mühim kişi onlara bir miktar bağış bıraktığından bundan da geçimlerini sağlarlar. Emanuell Koleji'nin ikinci büyük bahçesi kadar olan bir avluya, yol gibi uzayan üstü kapalı kemerli sofalara, (bacaları bulunan) küçük odalara ve en orta kısımda da bir çeşmeye sahiptir. Tüm seyyahlar serip üzerinde uyuyacakları kendi yataklarını, hasır veya yorganlarını taşımaktadırlar çünkü daha önce de söylendiği gibi burada ancak dört kuru duvardan öte gitmeyen bir oda bulabilirsiniz. Hava çok sıcak olduğundan ben ve iki ya da üç yol arkadaşım, oda önündeki kemerli sofalarda halıların üzerinde uyuduk: Efendimiz ve Tho. Baines beyefendinin gerektiğinde altlarına serebilecekleri, gerektiğinde toplayabilecekleri yatakları vardı. Aşçılarımız ve yanındakiler daima önden giderlerdi ve yolumuz boyunca her konaktan hazır olan yiyecek içeceklerimizi alırdık.

Ana yolun sonunda, karadan küçük bir yarımada ile ayrılan sağında büyük bir göl, solunda ise deniz bulunan bir dolgu yol ve uzun bir köprü vasıtasıyla su ve bataklığın üzerinden geçtik. Köprü boyunca on iki kemer bulunmaktadır: ilki geniş olan Ponte Piccolo kasabanın yanında ve ana akıntının üzerinde bulunuyor, sonrasında biraz uzakta iki küçük kemer ve daha uzakta ise 9 tane daha. Bu sonuncular sadece kışın tepelerden akan suların geçmesine olanak sağlama işlevi görmekte ve köprü ile dolgu yolu desteklemekteydiler. Aksi takdirde, ikisi de tehlikeye girerdi. Köprü, her iki tarafından hafif kalaslarla desteklenmiş taş bir köprüydü. Yaklaşık olarak uzunluğu benim adımlarımla üç yüz on iki adımdı, yan yana üç at arabasının sığabileceği genişlikteydi; bitişik taş yolun uzunluğu benim adımlarımla dört yüz altmış iki adım, köprü ayağından yüksekliği de iki buçuk fit yüksekliğindeydi. Bu gölün, Ortelius'un eski Trakya haritasında Myrmex Lacus olarak adlandırıldığını gördüm. Ancak en az beş veya altı mil boyunca kürek çektiğim, göle akan tatlı su nehri hiç belirtilmemişti. Bu nehir küçüktür, ancak çok kuvvetli bir akıntıya sahiptir, bu yüzden İstanbul'dan gelen kayıklarımız gölün denize döküldüğü ağız kısmından büyük zorluklarla giriş yapabilmektedir; köprünün büyük kemeri altında su çok derindir ve akıntı güçlüdür, su sürekli denize doğru akmasına rağmen göldeki suyun tadı ise tuzlu gibidir.

Bu nehrin yaklaşık beş ya da altı mil yukarısında, sağ tarafta, on ya da on iki mil boyunca uzanan ve içinde iki ya da üç kişinin yanyana hiç eğilmeden yürüyebileceği şekilde yontulmuş ünlü mağaranın da bulunduğu, çok yüksek ve dik bir dağ bulunmaktadır.

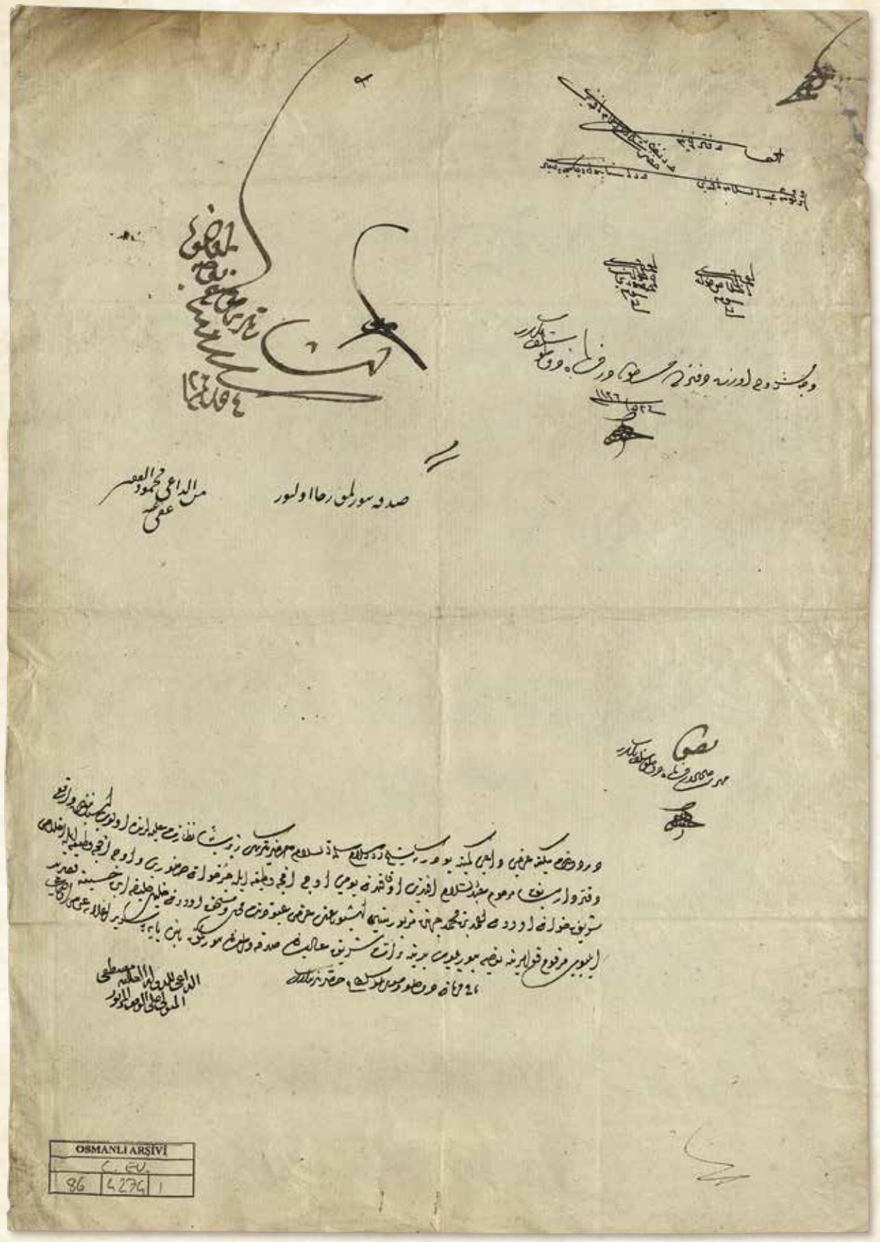

Der-i devlet-mekîne arz-ı dâ'î-i kemîne budur ki,

Şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm hazretlerinin zîr-i sâye-i nezâret-i aliyyelerinde olup İstanbul'da vâki' Defterdâr-ı sâbık merhûm Abdüsselam Efendi Evkâfı'ndan yevmî üç akçe vazîfe ile cüz-hân-ı huzûrî ve üç akçe vazîfe ile ihlâs-ı şerîf-hân olan Ahmed bin Mehmed ciheteyn-i mezbûreteyni işbu bâ'is-i arz-ı ubûdiyet muhill ü müstehık olan Halil Halîfe ibn-i Hüseyin'e kasr-ı yed eyleyüp merkûm kullarına tevcîh buyrulup yedine berât-ı şerîf-i âlî-şân sadaka ve ihsân buyrulmak bâbında pâye-i serîr-i a'lâya arz olundu. Bâkî fermân devletlü ve sa'âdetlü sultânım hazretlerinindir.

ed-Dâ'î li'd-Devleti'l-Aliyye Mustafa
el-Mütevellî ale'l-vakfi'l-mezbûr

Tatbîk: Mührü sahîhdir. Fermân devletlü sultânımındır.

Ber-mûceb-i Defter-i Hazîne
Der-nezâret-i Hazret-i Şeyhülislâm efendi
Vakf-ı merhûm Abdüsselâm Efendi der-İstanbul ve
Çekmece-i Sağîr

Ahmed Mehmed *İhlas-hân* *Yevm: 3 akçe*	*Ahmed Mehmed* *Cüz-hân* *Yevm: 3 akçe*

Vech-i meşrûh üzere defterde mastûrdur. Fermân devletlü sultânımındır. Fî 2 Za. sene 1126

Sadaka buyrulmak ricâ olunur.

Mine'd-dâ'î Mahmud, el-Fakîr, ufiye anhu

İşâretleri mûcebince tevcîh olunmak buyruldu.
Fî 4 Za. sene [1]126

Devletin itibarlı kapısına âciz duacınızın arzuhali budur ki,

Şeyhülislam -Allah ona selamet versin- hazretlerinin gözetiminde olan İstanbul'da eski Defterdar Abdüsselam Efendi Evkafı'ndan almak üzere günlük üç akçe ücret ile Kuran cüzü ve üç akçe ile de İhlas okuyucusu olan Mehmet oğlu Ahmet, bu iki görevini her şekilde layık bulunan ve bu dilekçenin yazılmasına sebep olan Hüseyin oğlu Halil'e devretmiştir. Sözü edilen görevlerin adı geçen kullarına verilmesi ve eline berat ihsan olunması hususu yüce tahtın basamağına sunulmuştur. Ferman devletli ve saadetli sultanım hazretlerinindir.

Osmanlı Devleti'nin duacısı Mustafa
(Abdüsselam Efendi Vakfı Mütevellisi)

Karşılaştırma: (Dilekçeyi sunanın mührü doğrudur. Ferman devletli sultanımındır.)

Hazine defteri uyarınca:
Şeyhülislam efendi hazretlerinin kontrolünde bulunan İstanbul ve Küçükçekmece'deki merhum Abdüsselam Efendi Vakfı

Mehmet oğlu Ahmet *İhlas okuma görevi* *Günlük: 3 akçe*	*Mehmet oğlu Ahmet* *Cüz okuma görevi* *Günlük: 3 akçe*

Açıklandığı üzere defterde yazılıdır.
Ferman devletli sultanımındır.
11 Ekim 1714

Sadaka buyrulması rica olunur.

Duacılarınızdan fakir Mahmut
Allah onu affetsin!

İşaretleri uyarınca görevlendirilmesi emredildi.
13 Ekim 1714

BOA.C.EV. 086_4274

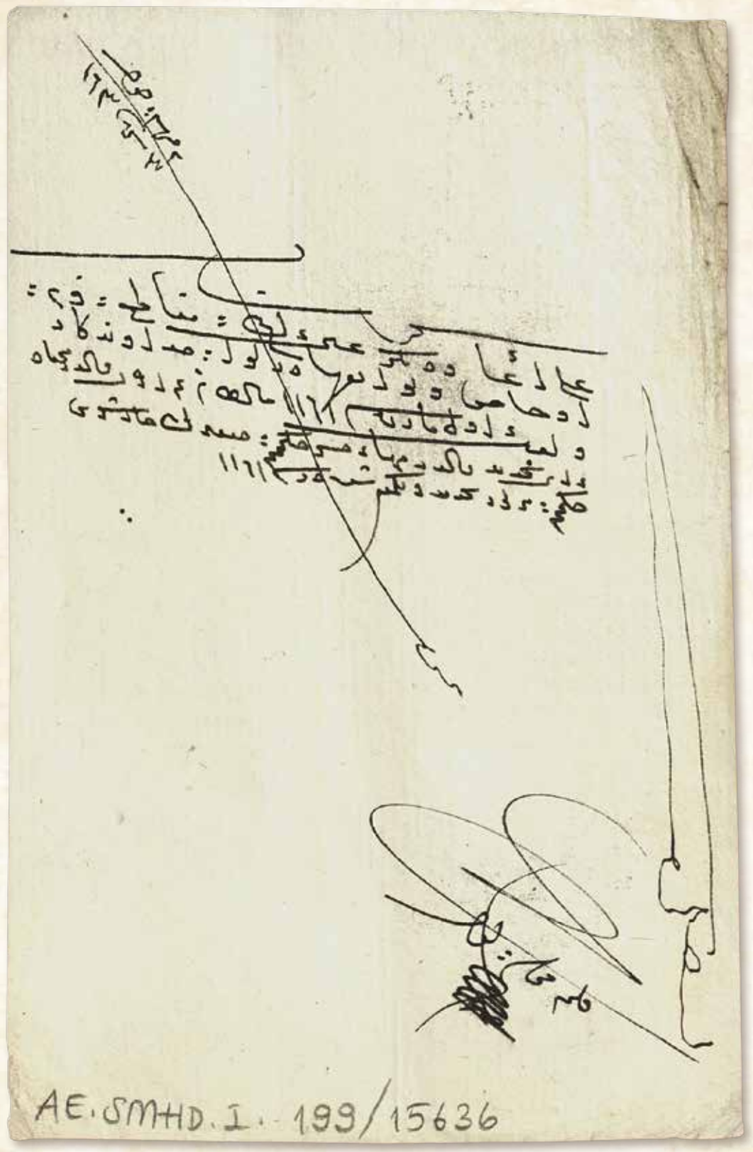

An Tahvîl----------i

Ali Ağa ve diğer Ali an akçe-i mukâta'a-i karye-i Ocas ve tevâbi'ihâ der-livâ-i Hüdâvendigâr vâcib an evvel-i Mart sene 1161, mâlikâne be-cihet-i ücret-i kaldırımcıyân berâ-yı tecdîd-i kaldırımhâ an Cisr-i Çekmece-i Sağîr ilâ Çârşû-yı Çekmece-i mezbûr tecdîd ve tekmîl-şud der-sene 1161

Mahsûb be-Muhâsebe-i Evvel, 3 Ş. sene [1]163

Kalem-i Muhâsebe-i Evvel

Küçükçekmece Köprüsü'nden çarşıya kadar olan yolların 1748 senesinde yenilenmesi ve tamamlanması işini yapan Kaldırımcı Ali Ağa ve Ali isimli şahıslara ait ücretin Bursa Vilayeti Ocas köyü ve bağlı yerlerin 1748 senesi gelirlerinden ödenmesi.

Başmuhasebe'ye mahsup işlemi yapılmıştır.
8 Temmuz 1750

Başmuhasebe Kalemi

BOA.AE.SMHD.I 199_15636

Arz-ı bendeleridir ki,
Çekmece-i Sağîr kasabasında vâki‘ taraf-ı mîrîden ta‘mîr oluna gelen cisr-i kebîrin tecdîd ve ta‘mîre muhtâc olan gözler ve korkulukları ve kaldırımlarıyla Abdüsselam Efendi Vakfı tarafından ta‘mîr ve tecdîdi iktizâ eden kaldırımlar mi‘mâr ağa kulları ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le ba‘de’l-keşf ve’l-mesâha Çekmece-i Sağîr nâ’ibi ve mi‘mâr-ı mûmâ-ileyhin imzâ ve hatmleriyle mümzâ ve mahtûm işbu müfredât defteri mûcebince Başmuhâsebe’den hesâb etdirildikde cânib-i mîrîden yapılacak cisr ve kaldırımların ta‘mîr ve tecdîdi üç bin altmış buçuk kuruş ve mezkûr Abdüsselam Vakfı tarafından tecdîd olunacak kaldırımların dahi masrafları yüz elli kuruşa bâliğ olduğu ma‘lûm-ı devletleri buyruldukda vakf-ı mezbûrun kaldırımlarının masrafı mütevellîsinden tahsîl, cisr ve sâir kaldırımların masrafı dahi cânib-i mîrîden i‘tâ olunmak üzere mi‘mâr ağa kulları ma‘rifetiyle ucâleten ber-vech-i istihkâm ta‘mîr ve tekmîl etdirilüp hitâmı i‘lâm olunmak üzere mûmâ-ileyh mi‘mâr ağa kullarına hitâben fermân-ı [:::::::::] bâbında fermân devletlü inâyetlü sultânım hazretlerinindir.

Tekmîli keşf oluna.
Sâdır olan emr-i şerîfleri üzere işbu defter-i keşfde zikr olunan Çekmece-i Sağîr cisrine tekrâren varılup mu‘âyene olundukda cisr-i merkûm ber-mûceb-i defter-i keşf tamâmen binâ ve tecdîd ve tekmîl olup hîn-i binâsında bi’l-muktezî hâric ez-defter-i keşf fazla tecdîd olunan mahaller dahi mahallinde ma‘rifet-i şer‘le keşf ve mu‘âyene ve taraf-ı şer‘iden âhar defter ile tahrîr olunduğu ma‘lûm-ı âlîleri buyruldukda emr u fermân devletlü inâyetlü merhametlü sultânım hazretlerinindir.

Bende Abdi
Ser-mi‘mâr-ı Hâssa

Telhîsi mûcebince mi‘mâr ağa ma‘rifetiyle ucâleten ber-vech-i istihkâm ta‘mîr ve tekmîl olunup hitâmı i‘lâm olunmak buyruldu.
Fî 16 Ş. sene [1]182

Arz-ı bendeleridir ki,
Sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince Çekmece-i Sağîr Kasabasında vâki‘ taraf-ı mîrîden ta‘mîr oluna gelen cisr-i kebîrin muhtâc-ı ta‘mîr olan gözler ve korkuluklar ile kaldırımları ve Abdüsselam Vakfı tarafından ta‘mîri iktizâ eden kaldırımlar ber-mûceb-i keşf Hâssa Mi‘mârbaşısı Abdi Ağa kulları ma‘rifetiyle ta‘mîr ve tecdîd ve tekmîl olup tekrâr kesf ve mesâha olunduğu i‘lâm olunmakla mikdâr-ı masârıfını hâvî müfredât defteridir. Mûcebince vakf-ı mezbûr kaldırımlarının masrafı olan yüz elli kuruş mütevellîsinden tahsîl olunmak üzere yalnız cisr-i mezkûr ve sâir kaldırımların cânib-i mîrîden i‘tâsı iktizâ eden masârıfı Başmuhâsebe’den hesâb etdirildikde üç bin altmış buçuk kuruşa bâliğ olmakla mukaddem ale’l-hesâb verilen iki bin kuruş fürû-nihâde oldukdan sonra kusûr kalan bin altmış buçuk kuruşun yüz altmış buçuk kuruşu tenzîl olunup mâ‘adâ dokuz yüz kuruşun matlûbu iktizâ eylediği ma‘lûm-ı devletleri buyruldukda işbu defter Başmuhâsebe’ye kayd olunup meblağ-ı mezbûrun tezkiresi verilmek bâbında emr u fermân devletlü sa‘âdetlü sultânım hazretlerinindir.

Sahh
Telhîsi mûcebince Başmuhâsebe’ye kayd olunup tezkiresi verilmek buyrulmuşdur. 5 Ş. sene [1]183
Tezkire dâde, fî 7 Ş. sene [1]183

BOA.C.NF. 23_1147

Kulları arzeder ki;

Küçükçekmece kasabasında devlet tarafından tamir edile gelmekte olan büyük köprünün yenilemeye ve tamire muhtaç olan gözleri, korkulukları ve yoluyla Abdüsselam Efendi Vakfı tarafından tamiri ve yenilenmesi gereken yollar, Mimar Ağa kulları ve mahkeme tarafından keşif ve ölçüm yapıldıktan sonra, Küçükçekmece Kadısı ve Mimar Ağa taraflarından imzalanıp mühürlenmiştir. İşbu ayrıntılı defter doğrultusunda Başmuhasebe Kalemi’nden hesap ettirildiğinde köprü ve yolların devletçe yapılacak tamir ve yenilenmesi için üç bin altmış buçuk kuruş ve Abdüsselam Vakfı tarafından yenilenecek yolların masrafları da yüz elli kuruşa ulaşmaktadır. Konu ile ilgili bilgilendirildiğinizde Abdüsselam Vakfı yollarının masrafı vakfın mütevellisinden, köprü ve sair yolların masrafı ise devlet tarafından verilmek üzere Mimar Ağa kulları tarafından derhal ve sağlam şekilde tamir ettirilip bittiğinde mahkeme ilamıyla bildirmesi için Mimar Ağa kullarına hitaben ferman yazılması arz olunur.

Tamamının keşif işlemi yapılsın.

Verilen şerefli emirleri üzerine işbu keşif defterinde sözü edilen Küçükçekmece Köprüsü’ne yeniden gidilip kontrol edildiğinde bu köprü keşif defteri doğrultusunda tamamen yenilenip yapımı sırasında keşif defterinde belirtilmemesine rağmen zorunlu olarak yenilenen yerleri de yerinde mahkeme görevlisi ile birlikte kontrol edilmiştir. Zorunlu olarak yenilenen yerlere dair mahkemece ayrı bir keşif defteri düzenlenerek yazısı yazılmıştır. Konu malumunuz olduğunda emir ve buyruk verme yetkisi siz devletli, lütufkâr ve merhametli sultanım hazretlerinindir.

Kulları Abdi
Saray Başmimarı

Konunun özetlendiği doğrultuda Mimar Ağa marifetiyle acele olarak sağlam bir şekilde tamir edilip bitişinin mahkeme ilamıyla bildirilmesi emrolunur.
26 Aralık 1768

Kulları arzeder ki, verilen yüce ferman uyarınca Küçükçekmece Kasabası’nda bulunan ve devlet tarafından tamir edile gelmekte olan büyük köprünün yenilemeye ve tamire muhtaç olan gözleri, korkulukları ve yollarıyla Abdüsselam Efendi Vakfı tarafından tamiri ve yenilenmesi gereken yollar yapılan keşif işlemi gereği Saray Mimarbaşı Hasan Ağa kulları marifetiyle tamir edilip yenilenerek işler tamamlandığında tekrar keşif ve ölçüm yapıldığı bildirilmekle masrafın miktarını gösterir ayrıntılı hesap defteridir:
Bu defter uyarınca Abdüsselam Vakfı yollarının masrafı vakfın mütevellisinden tahsil olunmak üzere yalnız Küçükçekmece Köprüsü ve sair yollar için devlet tarafından verilmesi gereken masrafları Başmuhasebe Kalemi’nden hesap ettirildiğinde üç bin altmış buçuk kuruşa ulaşmaktadır.
Daha önce hesaplanarak verilen iki bin kuruş çıkarıldıktan sonra geriye kalan bin altmış buçuk kuruştan yüz altmış buçuk kuruş indirim yapılıp kalan dokuz yüz kuruşun hazineden istenmesi gerekmektedir. Konu malumunuz olduğunda işbu defterin Başmuhasebe Kalemi’ne kaydedilip sözü edilen miktarın yazısı verilmesi konusunda emir ve buyruk verme yetkisi siz devletli, saadetli sultanım hazretlerinindir.

Hesap doğrudur.
Konunun özeti doğrultusunda Başmuhasebe Kalemi’ne kaydolunup; yazısının verilmesi emredilmiştir. 4 Aralık 1769
Yazısı verilmiştir. 6 Aralık 1769

Arz-ı bendeleridir ki,

İşbu takrîr-i çâkerânem bâlâsına sâdır olan fermân-ı âlîleri mûcebince ebniye-i mezkûre masârıfıyçün ber-mûceb-i defter-i keşf gayr-ı ez-tenzîl iktizâ eden dokuz yüz kuruş verilmek üzere defter-i mezkûr Başmuhasebe'ye kayd ve hıfz olunup meblağ-ı mezbûrun tezkiresi i'tâ olunmak bâbında emr u fermân devletlü sa'âdetlü sultânım hazretlerinindir.

Telhîs

Diğer takrîr-i çâkerî bâlâsına sâdır olan fermân-ı âlîleri mûcebince Çekmece-i Sağîr Nâhiyesi'nde vâki' kârgîr cisr-i kebîrin ber-mûceb-i defter-i keşf üç yüz zirâ' tûlünde iki sıra kuşakları, korkulukları ve yüz elli aded tabanları mi'mâr ağa kulları tarafından ta'yîn ve irsâl olunan mu'temed adamı ve mi'mâr halîfesi ma'rifetiyle ta'mîr ve tecdîd ve cisr-i mezkûrun üzerinde olan kaldırımları müceddeden ferş olunarak metânet ü rasânet üzere inşâ ve tekmîl olunmakla ebniye-i mezkûre içün mübâya'a olunan eşyânın bahâsı ve amele ücretleri ve masârıf-ı sâiresi min haysü'l-mecmû' dokuz yüz otuz dört buçuk kuruşa bâliğ olduğunu mûmâ-ileyh mi'mâr ağa kulları zikrolunan keşf defteriyle i'lâm eder. Manzûr ve ma'lûm-ı devletleri buyruldukda defter-i mezkûr Başmuhâsebe'ye kayd ve hıfz olunup meblağ-ı mezbûrun sa'yen li'l-mîrî otuz dört buçuk kuruşu tenzîl ile mâ'adâsının i'tâsı husûsunda her ne vechile emr u irâde-i seniyyeleri buyrulur ise emr u fermân devletlü sa'âdetlü sultânım hazretlerinindir.

İzzetlü defterdâr efendi,
Takrîriniz mûcebince tanzîm eyleyesiz deyü buyruldu.
Fî 10 B. sene [1]206

Telhîs mûcebince tezkiresi i'tâ olunmak buyruldu. Fî 13 B. sene [1]206
Tezkire dâde, fî 13 B. sene [1]206

BOA.C.NF. 005_209

Kullarının arzıdır,

İşbu aciz raporumun üst tarafına verilen yüce fermanları gereğince sözü edilen binaların masrafları için keşif defteri uyarınca indirim yapılmaksızın gereken dokuz yüz kuruş verilmek üzere sözü edilen defter Başmuhasebe Kalemi'ne kayıt edilip muhafaza edilerek bu miktarın yazısının verilmesi hususunda emir ve buyruk verme yetkisi siz devletli, saadetli sultanım hazretlerinindir.

Konunun özeti:
Diğer raporun üzerine yazılan yüce fermanınız gereği Küçükçekmece nahiyesindeki kargir büyük köprünün keşif defteri uyarınca üç yüz zira uzunluğunda, iki sıra kuşakları ve yüz elli adet tabanları mimar ağa kulunuz tarafından tayin edilip gönderilen güvenilir adamı ve mimar kalfası marifetiyle tamir edilip yenilenmiştir. Köprünün üzerindeki taşlar yeniden döşenerek sağlam bir şekilde inşa edilip tamamlanmıştır. Bu yapılar için satın alınan eşyanın bedeli, amele ücretleri ve sair masrafları toplam dokuz yüz otuz dört buçuk kuruşa ulaştığını mimar ağa kulunuz sözü edilen keşif defteriyle birlikte bildirmektedir.

Tarafınızdan incelenip malumunuz olduğunda sözü edilen keşif defterinin Başmuhasebe Kalemi'ne kayd edilip muhafaza edilerek bu miktardan hazineye çıkar sağlamak amacıyla otuz dört buçuk kuruşu indirim yapılarak geri kalanının verilmesi hususunda her ne şekilde emir ve irade buyrulur ise emir ve ferman devletli, saadetli, sultanım hazretlerinindir.

Şerefli defterdar efendi; Raporunuz gereği düzenleme yapmanız emredilmiştir.
4 Mart 1792

Konunun özeti doğrultusunda yazısının verilmesi emredilmiştir.
7 Mart 1792

Yazısı verilmiştir.
7 Mart 1792

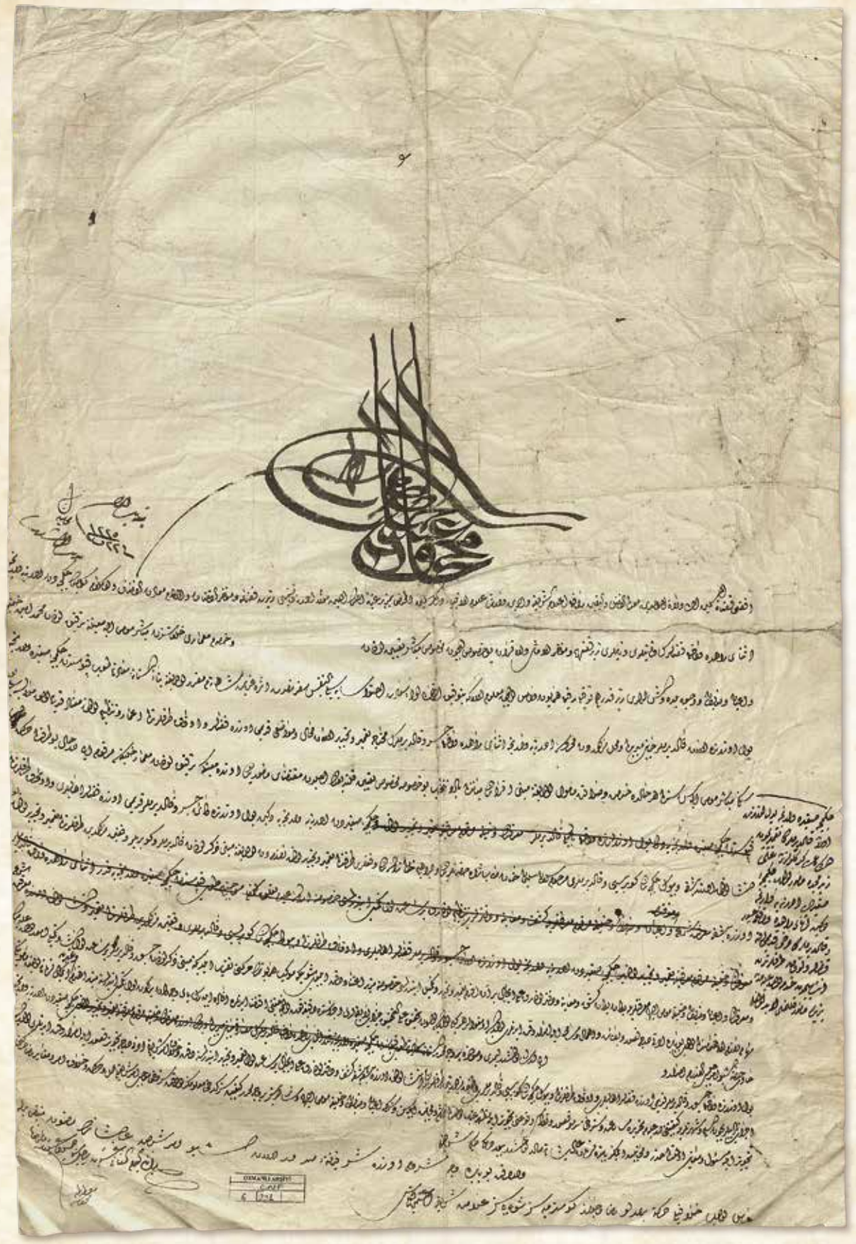

TUĞRA

(Sultan II. Mahmud)

Değiştirilsin. 23 Ağustos 1810
Başmuhasebe Kalemi.
Değiştirilmiştir.

Edirne kadısı ve Küçükçekmece'den Edirne'ye kadar yol üzerinde bulunan kazaların kadıları, kadı vekilleri ile bu husus için mübaşir tayin edilen kişi, sarayımın mimar kalfalarından olup mübaşire eşlik etmekle görevlendirilen Mehmed Emin Kalfa, ileri gelenler, askerî idareciler, belde eşrafı ve iş erleri yüce tuğramın bulunduğu fermanım size ulaştığında bilinsin ki, Allah'ın yardımıyla kutlu sancağımın gölgesinde bizzat sefere çıkmaya karar verdiğimden kutlu eşiğim İstanbul'da Topkapı'dan Küçükçekmece'ye varıncaya kadar yolların tamir ve yenilenmeye muhtaç olan bölümleri eski şekli korunarak kaza halkı ve vakıflar tarafından tamir edile gelmektedir.

Bu münasebetle Küçükçekmece'ye varıncaya kadar yolun tamiri için yüce kapımın kıdemli görevlilerinden Ali görevlendirilmiştir. Küçükçekmece'den Edirne'ye varıncaya kadar yolun ve üzerindeki köprülerin ise ola geldiği üzere kaza halkı ve vakıflar taraflarından inşa edilmesi için de devletim hizmetkârlarından birinin görevlendirileceği şüphesizdir.

Sen ki mübaşirsin, senden her durumda hizmet ve sadakat beklenmektedir. Bu nedenle akranların arasından seçilerek bu hususa özellikle tayin kılındığından görevinin gereği üzere yanına verilen mimar kalfası ile derhal bu taraftan hareket etmelisin.

Küçükçekmece'den Edirne'ye varıncaya değin yolun ve üzerindeki köprülerin ola geldiği üzere kazaların ahalileri ve vakıflar tarafından inşa edilmesi, Büyükçekmece Köprüsü ve yolunun merhum Sultan Süleyman Han hazretleri ve İbrahim Hanzade'nin vakıfları tarafından tamir edilip yenilenmesi gerekmektedir. Sözü edilen yol ve köprülerin tamir edilip yenilenmesi için senin, ileri gelenlerin, askerî idarecilerin ve mimar kalfasının marifetleriyle teker teker keşif ve kontrol edilerek ayrı ayrı keşif defterlerine yazılmasına, bir an önce tamir edilip yenilenmesi ve tamamlanması hususuna dikkat etmelisin.

Şöyle ki; Refakatimdeki birliklerin hareket zamanı yaklaştığından sözü edilen köprüler ve yolların bir an önce inşa edilip tamamlanması yüce devletimin özen gösterilmesi gereken önemli işlerindendir. Bu konuda en küçük bir kusur, ağır davranma, ihmal ve müsamaha ile vakit geçirenler olursa onlar kim olurlarsa olsunlar gerçekten layık oldukları cezalarının dakika kaybedilmeksizin verileceğini ilgililere ifade eylemen ve her ne olursa olsun çalışmaların bir gün önce tamamlanmasına oldukça ihtimam ve gayret eylemen ferman olunmuştur. Görevini içeren sana özel işbu emrim verilmiş ve gönderilmiştir.

Şimdi; bu emrim sana ulaştığında yazıldığı üzere Küçükçekmece'den Edirne'ye varıncaya kadar yolun ve üzerinde bulunan köprülerin Sultan Süleyman ve İbrahim Hanzâde vakıfları tarafından inşa olunmak üzere ayrı ayrı keşifleri yapılıp defterleri tanzim olunarak toplu olarak bir an önce tamir ve yenilenmesine dikkat edesin. Emrime aykırı olarak en küçük derecede kusur gösterip vakit geçirenler olursa cezalandırılmaları için isim ve şöhretleriyle durumu yüce kapıma acele olarak yazasın.

Sen de kıl ucu kadar kusur ve tembellik yapılmasına göz yumarak azarlanmaktan sakınasın.

Ve siz ileri gelenler, askerî yöneticiler, mimar kalfası ve sairlersiniz. Yazıldığı üzere durumdan bilgilendirildiğinizde sizlerin de şerefli emrimin gerektirdiği üzere davranarak emrime ve rızama aykırı harekete göz yumarak sorumlu duruma düşmekten sakınmanız konusunda şanlı fermanım yazılmıştır.

Buyurdum ki: Şerefli hükmüm size ulaştığında ihtiva ettiği şerefli emre uygun şekilde hareket edesiniz. Aykırı harekete hiç bir şekilde onay vermeyesiniz. Şöyle biliniz, şerefli tuğrama itimat ediniz.
23 Ağustos 1810

BOA.C.NF. 06_291

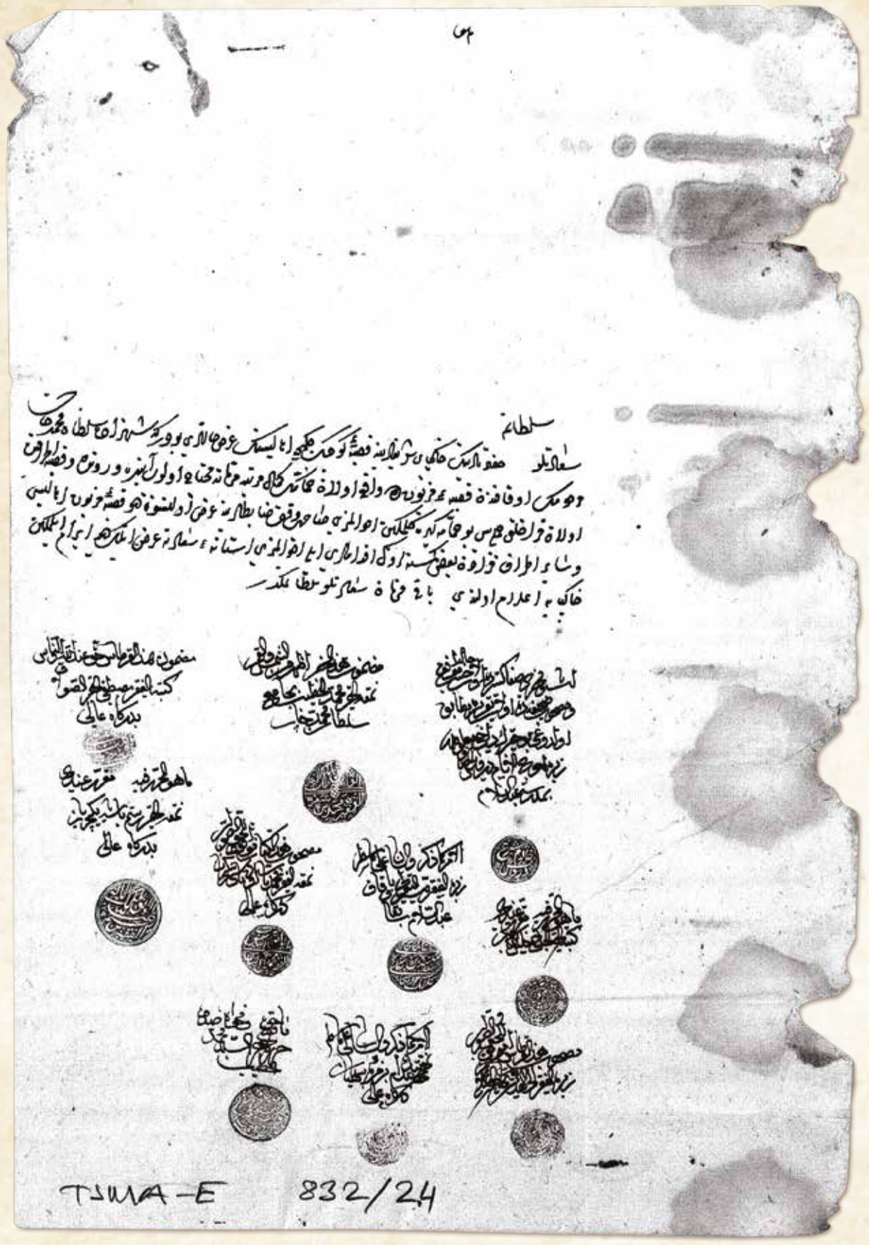

Hüve

Sa'âdetlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine kasaba-i Küçükçekmece ahâlîsinin arzuhâlleri budur ki; Şehzâde Sultân Mehmed Han merhûmun evkâfından kasaba-i mezbûrede vâki' olan hamamın kemâl mertebe meremmâta muhtâc olup âyende ve revende ve kasaba etrâfında olan kurâ halkı cümlesi bu hamama gire gelmeğin ahvâlimizi sâhib-i vakf zâbitlerine arz olunsun deyü kasaba-i mezbûre ahâlîsi ve sâir etrâf kurâdan bazı kimesnelerün ikdâmları ile ahvâlimizi Âstâne-i Saâdet'e arz eylen deyü ibrâm etmeğin hâk-i pâya i'lâm olundu. Bâkî fermân saâdetlü sultânımındır.

İşbu mahzar-ı safâ-güsterde olan hasb-i hâle muvâfık ve mashûb sahîfede olan takrîre takrîre mutâbık olduğu bu hakîrin dahi ma'lûmudur.
Zeberehû ahvecü'l-enâm Derviş, el-hâdimü bi-Medreseti Abdüsselâm.

Mazmûnu hâze'l-kırtâs hakkun indallâhi ve'n-nâs.
Ketebehû el-fakîr Mustafa el-hakîr es-Solak bi-Dergâh-ı Âlî

El-emrü kemâ zükire ve'ş-şe'nü alâ mâ sütıra.
Zeberehû el-fakîr Teysîr, el-Mütevellî bi-evkâf-ı Abdüsselâm sâbıkâ

Mâ hüve'l-muharrerü fihi mukarrerün indî.
Nemakahû el-hakîr Rüstem Başyaya-yı Yeniçeriyân bi-Dergâh-ı Âlî

El-emrü kemâ zükire ve'ş-şe'nü alâ mâ sütıra.
Nemakahû Müstedâm, bi-zümre-i sipâhiyân-ı Dergâh-ı Âlî

Mazmûnu hâze'l-mahzar azherün mine'ş-şemsi ve'l-kamer.
Nemakahû el-hakîr Mehemmed, el-hatîb bi-câmi-i Sultân Mehemmed Han

Mâ hüve'l-muharrerü fihi mukarrerün indî.
Ketebehû el-hakîr el-Hâc Halil, el-Kâtib

Mashûbu hâze'l-kitâb muvâfikun li'l-hakkı ve's-savâb.
Nemakahû el-fakîr Mehemmed Baş Odabaşı-yı Dergâh-ı Âlî

Mashûbün hâze'l-kırtâsü muvâfikun li'l-hakkı ve's-savâb.
Zeberehû el-fakîr el-hakîr İbrahim, Müatevellî-i Abdüsselâm

Mâ fihi hakkun ve fehvâhü sıdkun.
Harrerehû el-Hâc es-Seyyid Mehemmed, el-Hatîb

29 Zilhicce 1255

TSMAE.e_832_24

Hüve

Saadetli sultanım hazretlerinin şerefli ayağının toprağına Küçükçekmece Kasabası ahalisinin arzuhalleri budur ki; merhûm Şehzade Sultan Mehmed Han evkafından olup bu kasabada bulunan hamam tamamen tamire muhtaç durumdadır. Gelip geçenlerin ve çevre köyler halkının hepsi bu hamamı kullanmaktadırlar. Küçükçekmece Kasabası ahalisi ve çevre köylerden bazı kimselerin "Durumumuz vakıf görevlilerine arz edilsin, konuyu İstanbul'a bildirin" diyerek ısrar etmeleri üzerine huzurunuza bildirilmiştir. Ferman sultanımındır.

İşbu çok imzalı dilekçede yazılı olan hususun gerçeğe uygunluğunu bilmekteyim.
Abdüsselam Medresesi görevlilerinden Derviş

Çok imzalı bu dilekçenin içeriği güneşten ve aydan daha açık bir şekilde gerçektir.
Sultan Mehmet Han Camii Hatibi Mehmed

Bu belgenin içeriği Allah ve insanlar katında gerçektir.
Dergâh-ı Âli solaklarından Mustafa

Burada yazılı olan şey benim görüşüme göre gerçektir.
Katip Hacı Halil

Anlatılan olay ve kaleme alınan husus gerçektir.
Abdüsselam Vakfı eski Mütevellîsi Teysîr

Bu belgede yazan husus gerçektir.
Dergâh-ı Âlî odabaşılarından Mehmed

Burada yazan husus gerçektir.
Dergâh-ı Âlî yeniçerileri Yayabaşısı Mehmed

Bu belgede yazan husus gerçeğe uygundur.
Abdüsselam Vakfı Mütevellisi İbrahim

Anlatılan olay ve kaleme alınan husus gerçektir.
Dergâh-ı Âlî sipahilerinden Müstedâm

Bu belgede yazan husus gerçektir.
Hatip Seyyid Hacı Mehmed

4 Mart 1840

Maliye Bakanı saygıdeğer vezir, saadetli ve merhametli paşa hazretleri,

Küçükçekmece nahiyesindeki köprünün harap olarak tamire muhtaç olan bölümleriyle bu nahiyede bulunan ve gün itibarıyla hâlâ namaz kılınan küçük caminin de sıva gibi bazı tamire muhtaç yerlerinin onarılması hususunda padişah emri verilmiştir. Acele olarak uygun bir görevli gönderilerek gerek köprü ve gerek anılan caminin tamiri lazım gelen yerleri keşif ve kontrol ettirilerek durumun rapor edilmesi hususuna gayret göstermen emredilmiştir.

1 Aralık 1842

Devlet binaları müdürü saadetli efendi,
İzzetli Cemal Bey'in yanına tarafınızdan özel bir kalfa tayin ederek Küçükçekmece Köprüsü'nün tamire muhtaç yerlerini tasarruf usulünü de gözeterek keşif ve kontrol edip gereken defteri düzenleyerek bildirmeye gayret gösteriniz.

Evkaf Hazinesi Defter Kayıtları

Haremeyn Evkafı bölümünden Küçükçekmece nahiyesine bağlı Amindos (Avcılar) köyünde eski Arpa Emini İbrahim Efendi'nin yaptırdığı cami ve okul vakfı. Mütevellisi günlük 10 akçe yevmiye ile Abdullah kızı Nedime Zeynep Hatun	*Haremeyn Evkafı bölümünden İstanbul ve Küçükçekmece'de hayır eserleri bulunan eski Defterdar Abdüsselam Efendi'nin Küçükçekmece'de yaptırdığı cami vakfı. Mütevellisi günlük kırk akçe ile İbrahim kızı Adile Hanım*
Evkaf Bakanlığı'na bağlı Fatih Sultan Mehmed Han Vakfı (İstanbul). Evkaf Hazinesi tarafından mazbut. Vakfın Mütevellisi Evkaf Hazinesi.	

Yukarıda açıklandığı şekilde; Küçükçekmece'de üç tane cami bulunduğu "Vakıflar Muhasebe" birimindeki Haremeyn defterlerinde kayıtlıdır. Yazılan padişah emri ve ekteki keşif defterlerine göre tamire konu olan cami bilgi notunda yazılı hangi vakfın hayratından olduğu ilgili kalemce bilinemediğinden işin niteliği bu vakıfların defterlerine bakılınca anlaşılabilir.

18 Aralık 1842

Konunun niteliği ve yapılması gereken işlem Masraflar Muhasebesi'nden sorulsun.

Daha sonra gereği bilgi notu olarak yazılmak üzere ilk önce, sözü edilen cami ne nitelikte vakıf dâhilindedir? Yazılan padişah emri ve ekteki keşif defterine göre gereğini acele olarak bildirmeye gayret etmeleri için Evkaf Bakanı beyefendi hazretlerine konunun havalesi hususunda ferman devletli sultanım hazretlerinindir.

13 Aralık 1842

Evkaf bakanı beyefendi hazretleri, Küçükçekmece'deki cami vakfının niteliği nedir? Yazıldığı üzere gereğini derhal bildirmeye gayret edesiniz.

Sözü edilen caminin kayıtları acele olarak bilgi notu şeklinde yazılsın.

Yazıldığı şekilde işin özü bu camilerin vakıfları defterlerinden araştırılsın.

... Cennet mekân Gazi Sultan Mehmed Han hazretlerinin Küçükçekmece'de "Küçük Cami" ismiyle bir camisi yoktur. Fakat bir tane mescidi vakıf defterlerinde yazılı ve kayıtlıdır. Ferman inayetli sultanım hazretlerinindir.

9 Ocak 1843

BOA.C.NF. 48_2381

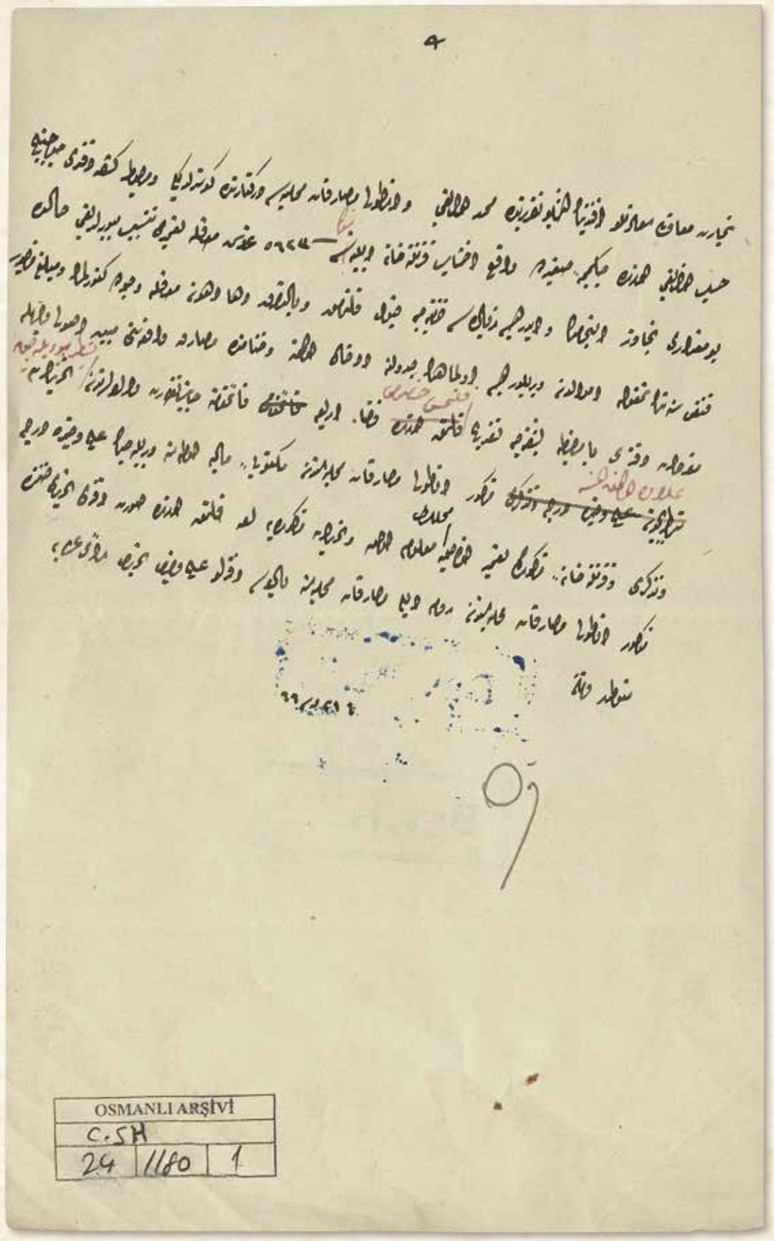

BOA.C.SH. 24_1180

Ticâret mu'âvini sa'âdetlü efendinin işbu takrîrinde muharrer olduğu ve Anadolu Masârıfât Muhâsebesi derkenârında gösterildiği ve merbût keşif defteri mûcebince hesâb olunduğu üzere Çekmece-i Sağîr'de vâki' ahşâb karantinahâne ebniyesinin 5.623,5 kuruş masrafla ta'mîri tensîb buyrulduğu hâlde bu mikdârı tecâvüz etmemek ve eder ise ziyâdesi hazînece kabûl kılınmamak ve bi't-tasarruf daha ehven masrafla vücûda getirilmek ve meblağ-ı mezbûr kangı senenin ne makûle emvâlden verilür ise ol mâhının cedveline idhâl olunmak ve hitâmında masârıf-ı vâki'asının mübeyyin usûlü vechile müfredât defteri bâ-mazbata başkaca takdîm kılınması husûsu kazâ-i Erba'a kâimmakâmına cânib-i nezâret-i vâlâlarından tastîr buyrulacak tahrîrâta ilâve olunmak üzere mezkûr Anadolu Masârıfât Muhâsebesi'nden Mektûbî-i Mâliye Odası'na verilecek ilmühabere derc ve tezekkürü ve karantinahâne-i mezkûrun ta'mîr olunacak mahalleri ma'lûm olmak ve tahrîrât-ı mezkûreye leff kılınmak üzere sûret defteri tahrîri zımnında mezkûr Anadolu Masârıfât Muhâsebesi'nden Rumeli Masârıfât Muhâsebesi'ne bâlâsı defterlü ilmühaber tahrîri re'y-i âlîye menûtdur fermân. Fî 21 R. sene [12]66

Ticaret muavininin işbu raporunda yazılı olduğu, Anadolu Masraflar Muhasebesi Kalemi'nin derkenarında gösterildiği ve ekli keşif defterince de hesaplandığı üzere, Küçükçekmece'de bulunan ahşap karantinahane binası 5.623,5 kuruş masrafla tamir edilebilecektir. Uygun görüldüğü takdirde; bu miktarı aşmamak, aşar ise fazlası hazinece kabul edilmemek, tasarruf edip daha düşük bir masrafla yapılmak, bu tutar hangi senenin hangi gelirinden verilir ise o ayın cetveline dâhil edilmek ve bittiğinde yapılan masrafları gösterir usulüne uygun müfredat defteri tutanakla ayrıca takdim edilmek hususları bakanlıktan Çatalca kazası kaymakamına yazılacak yazıya ilave edilmelidir. Bütün bunlar Anadolu Masraflar Muhasebesi Kalemi'nden Maliye Bakanlığı Yazı İşleri Odası'na verilecek ilmühaberde belirtilmelidir. Ayrıca Küçükçekmece Karantinahanesi'nin tamir edilecek yerlerinin bilinmesi ve sözü edilen yazıya eklenmesi için bir defter sureti yazılması hususunda Anadolu Masraflar Muhasebesi Kalemi'nden Rumeli Masraflar Muhasebesi Kalemi'ne bir ilmühaber yazılması hususu sizin görüşünüze bağlıdır. Ferman efendimizindir.
6 Mart 1850

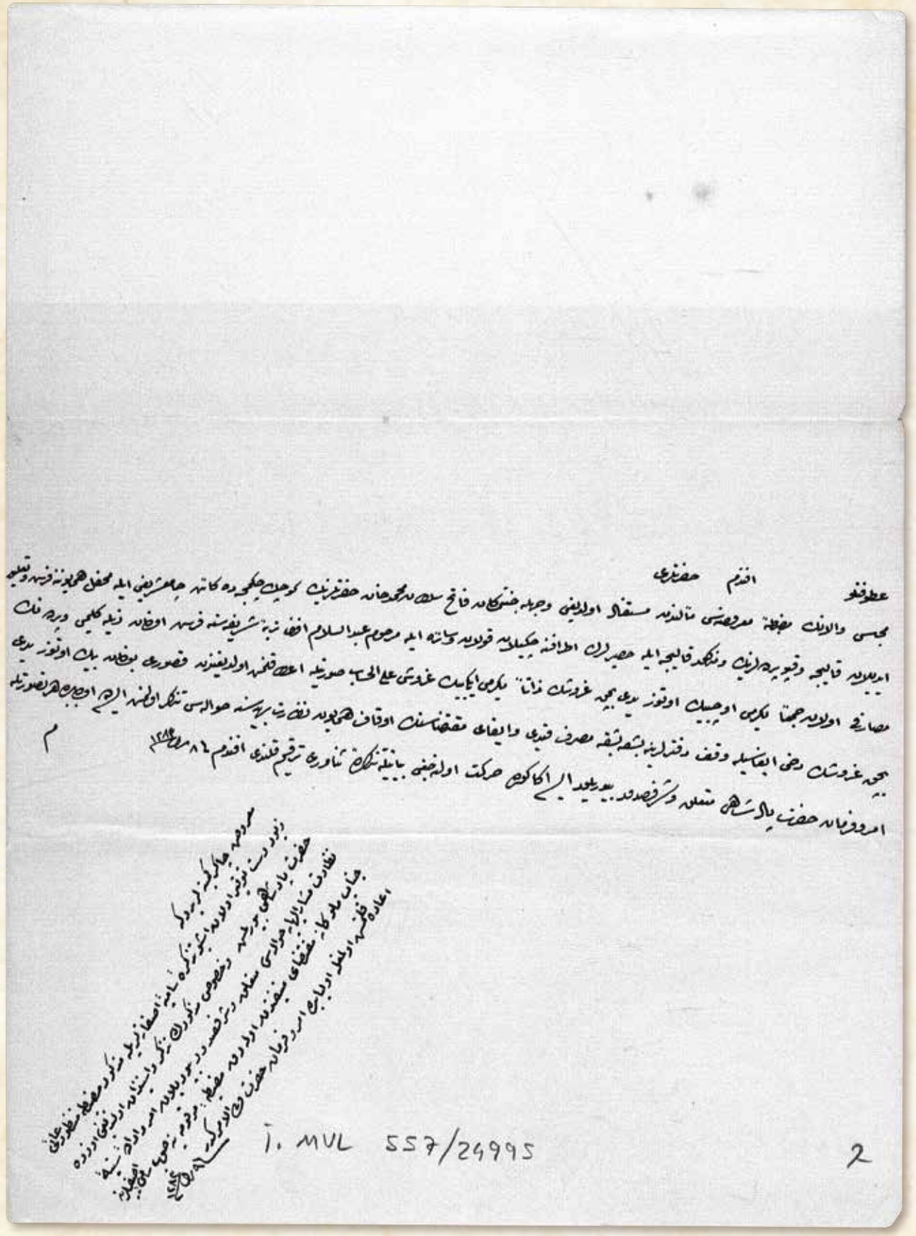

Atûfetlü efendim hazretleri

Meclis-i Vâlâ'nın mazbata-i ma'rûzası me'âlinden müstefâd olunduğu vechile cennetmekân Fâtih Sultan Mehmed Han hazretlerinin Küçükçekmece'de kâin câmi'-i şerîfi ile mahfil-i hümâyûnuna ferş ve ta'lîk edilen kaliçe ve kapı perdelerinin ve mezkûr kaliçe ile hasırların etrâfına çekilen kolan ve sâire ile merhûm Abdüsselam Efendi türbe-i şerîfesine ferş olunan Zile kilimi ve perdenin masârıfı olan cem'an yirmi üç bin otuz yedi buçuk kuruşun zâten yirmi iki bin kuruş ale'l-hesâb sûretiyle i'tâ kılınmış olduğundan kusûru bulunan bin otuz yedi buçuk kuruşun dahi îfâsıyla vakıf defterlerine başka başka masraf kaydı ve îfâ-yı muktezâsının Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Behiyyesi'ne havâlesi tezekkür olunmuş ise de ol bâbda her ne sûretle emr u fermân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyrulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 8 Ra. sene 1283

Ma'rûz-ı Çâker-i Kemîneleridir
Ziver-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i sâmiye-i âsafâneneleriyle mezkûr mazbata manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyrulmuş ve husûs-ı mezkûrun tezekkür ve istîzân olunduğu üzere nezâret-i müşârun-ileyhâya havâlesi müte'allik ve şeref-sudûr buyrulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden olarak mazbata-i merkûme yine savb-ı sâmî-i âsafîlerine i'âde kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 9 Ra. sene 1283

BOA.İ.MVL. 557_24995

Şefkatli efendim hazretleri,

Meclis-i Vâlâ'nın arzedilen tutanağın mealinden anlaşılacağı üzere cennetmekan Fatih Sultan Mehmed Han hazretlerinin Küçükçekmece'de bulunan camisi ve padişah mahfiline döşenen seccadelerle asılan kapı perdelerinin ve bu seccadeler ile hasırların etrafına çekilen kolan ve sairenin yanı sıra merhum Abdüsselam Efendi türbesine döşenen Zile kilimi ve perdenin masrafları olan toplam 23 bin otuz yedi buçuk kuruşun zaten 22 bin kuruşu hesaba sayılmak suretiyle verilmişti. Geri kalan bin otuz yedi buçuk kuruşun da ödenip vakıf defterlerine ayrı ayrı masraf kaydedilmesi ve gereğinin yapılması hususu Evkaf Bakanlığı'na havale olunması kararlaştırılmıştır. Bu konuda hazret-i padişah tarafından ne şekilde emir ve ferman buyrulur ise ona göre hareket edileceği beyan olunarak yazımız kaleme alınmıştır efendim.
21 Temmuz 1866

Aciz kulları arzeder ki: Yüce elinizin süsü olan işbu Sadrazamlık yazısıyla sözü edilen Meclis-i Vâlâ tutanağı padişah tarafından görülmüştür. Sözü edilen hususun kararlaştırıldığı ve izin talep edildiği üzere Evkaf Bakanlığı'na havalesi emredilmiştir.
22 Temmuz 1866

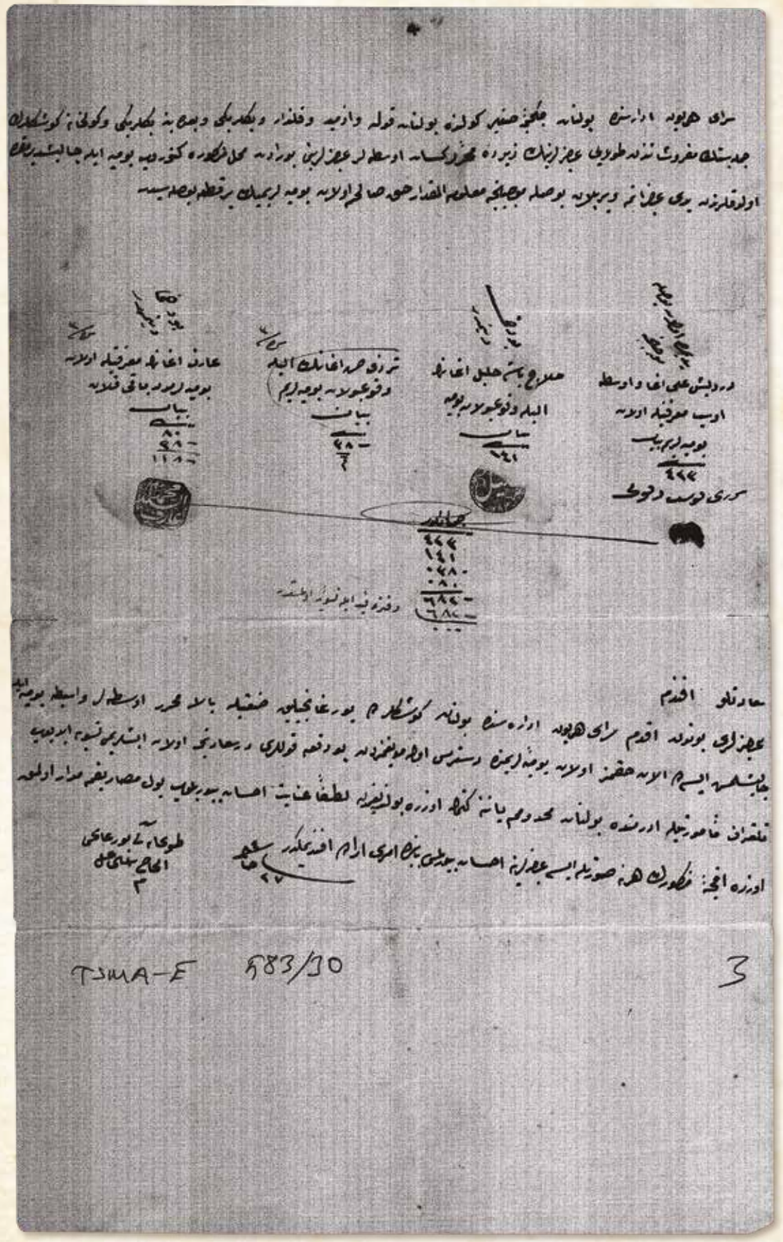

Sarây-ı Hümâyûn idâresinde bulunan Çekmece-i Sağîr Gölü'nde bulunan Kula ve İzmid ve Kalender ve Beylerbeyi ve ba'dehû yine Beylerbeyi ve Gülhâne köşkleri[nin] cümlesinin mefrûşâtından dolayı âcizlerinin zîrde muharrer kesân ustalar âcizlerini buradan mahall-i mezkûra götürüp yevmiye ile çalışdırmakda olduklarından yed-i âcizâneme verilen pusula mûcebince ma'lûmü'l-mikdâr hakk-ı sâlihim olan yevmiyelerimin bir kıt'a pusulasıdır.

Yedimde olan pusula mûcebince
Derviş Ali Ağa ve Usta Oseb
ma'rifetiyle olan
yevmiyelerim beyân
423 kuruş
Terzi Oseb düyûnu

Bu dahi deynimdir.

Hallâcbaşı Halil Ağa'nın
eliyle vukû' bulan yevmiye
beyân.
141 kuruş

Terzi Hasan Ağa'nın
eliyle vukû' bulan
yevmiyelerim beyân
38,5 kuruş

Bu dahi deynimdir.

Arif Ağa'nın ma'rifetiyle olan
yevmiyelerimden
bâkî kalan beyân
80 kuruş
38.5 kuruş
118.5 kuruş

Cem'an Yekûn
423 kuruş.
141 kuruş
38,5 kuruş
80 kuruş
682,5 kuruş
682,5 kuruş deftere kayd ile
tesviye olmuşdur.
000 kuruş

Sa'âdetlü efendim,
Âcizleri bundan akdem Sarây-ı Hümâyûn idâresinde bulunan köşklerde yorgancılık san'atıyla bâlâ[da] muharrer ustalar vâsıtasıyla yevmiye ile çalışılmış ise de el'ân hakkımız olan yevmiyelerimize destres olunamadığından bu def'a kulları Dersaadetce olan işlerimi tesviye edip telgraf me'mûriyetiyle Edremit'de bulunan mahdûmum yanına gitmek üzere bulunduğumdan lütfen inâyet [ve] ihsân buyrulup yol masârıfıma medâr olmak üzere akçe-i mezkûrun her ne sûretle ise âcizlerine ihsân buyrulması bâbında emr [ü] irâde efendimindir. Fî 27 Ca. sene [1284]

Tophaneli Yorgancı
el-Hâc İsmail

BOA.TSMA.e. 583_30

Topkapı Sarayı idaresinde bulunan Küçükçekmece Gölü'nde bulunan Kula Köşkü ile İzmit, Kalender, Beylerbeyi, tekrar Beylerbeyi ve Gülhane köşklerinin tamamının mefruşatında çalıştım. Aşağıda isimleri yazılı ustalar beni buradan sözü edilen yerlere götürüp yevmiye ile çalıştırmışlardır. Acizane elime verilen pusula, miktarı malum yevmiyelerimin pusulasıdır.

Elimde olan pusula uyarınca
Derviş Ali Ağa ve Usta Oseb marifetiyle olan yevmiyelerim beyan
423 kuruş
Terzi Oseb borçları

Bu da alacağımdır.

Hallaçbaşı Halil Ağa'nın eliyle vuku bulan yevmiye beyan

141 kuruş

Terzi Hasan Ağa'nın eliyle vuku bulan yevmiyelerim beyan

38,5 kuruş

Bu da alacağımdır.
Arif Ağa'nın marifetiyle olan yevmiyelerimden baki kalan beyan
80 kuruş
38.5 kuruş
118.5 kuruş

Toplam Yekun
423 kuruş.
141 kuruş
38,5 kuruş
80 kuruş
682,5 kuruş
682,5 kuruş deftere
kaydedilerek ödenmiştir.
000 kuruş

Saadetli efendim;
Ben acizleri bundan önce Saray idaresinde bulunan köşklerde yorgancılık sanatıyla yukarıda isimleri yazılan ustalar vasıtasıyla yevmiye ile çalıştım. Ancak hâlâ hakkım olan yevmiyeleri alamadım. Bu kez İstanbul'daki işlerimi kapatarak telgrafçılık göreviyle Edremit'de bulunan oğlumun yanına gitmek üzereyim. Lütfen inayet ve ihsan buyurup yol masraflarımı karşılamak üzere sözü edilen akçenin her ne şekilde olursa olsun ben âcizin eline verilmesi konusunda emir ve irade efendimindir.
26 Eylül 1867

Tophaneli Yorgancı
Hacı İsmail

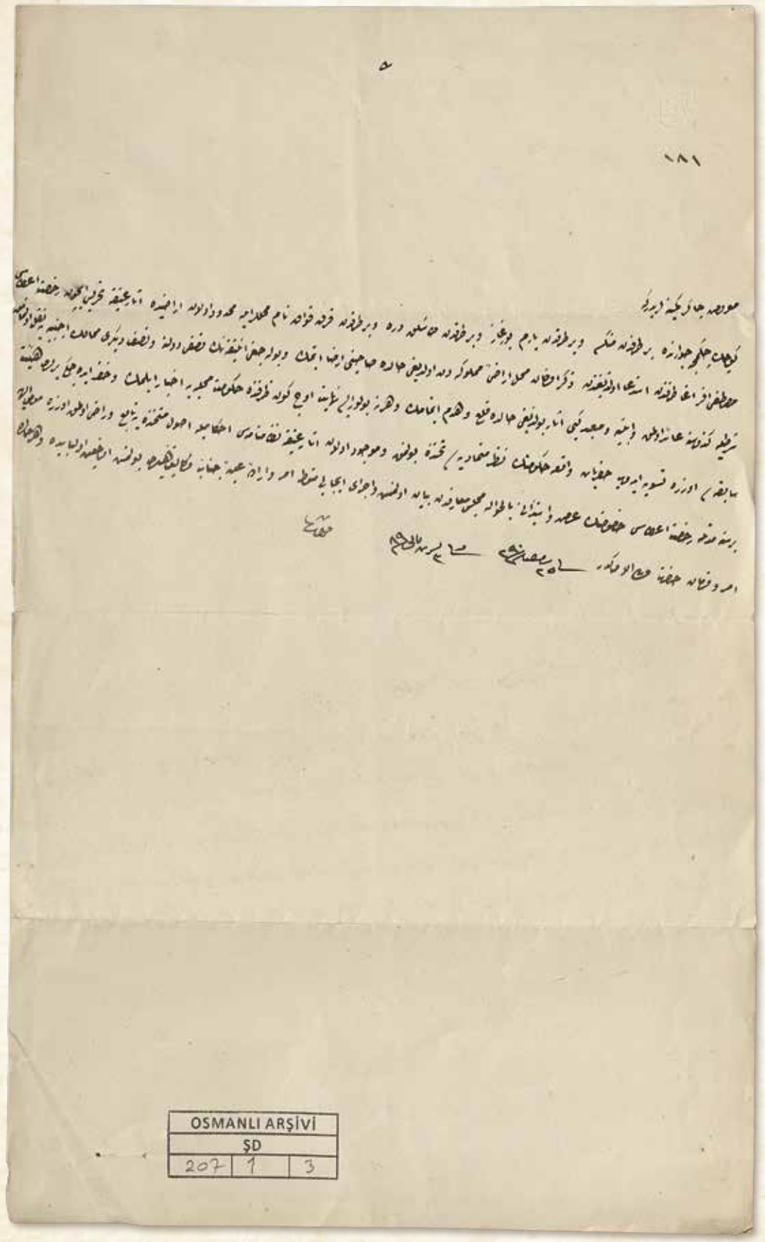

NEZÂRET-İ UMÛR-I MAARİF
181

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Küçükçekmece civârında bir tarafdan Menekse ve bir tarafdan Yarımburgaz ve bir tarafdan Taşlıkdere ve bir tarafdan Kırkkavak nâm mahaller ile mahdûd olan arâzîde âsâr-ı atîka taharrîsi içün ruhsat i'tâsı Mustafa Âfer ağa tarafından istid'â olunduğundan zikr olunan mahal arâzî-i memlûkeden olduğu hâlde sâhibini ırzâ etmek ve bulacağı antikanın nısfı devlete ve nıfs-ı diğeri memâlik-i ecnebiyeye nakl olunmamak şartıyla kendisine âid olmak ve ebniye ve ma'bed gibi âsâr bulunduğu hâlde kal' ve hedm etmemek ve her ne bulur ise nihâyet üç gün zarfında hükûmet-i mahalliyeye ihbâr eylemek ve hafr edeceği yerleri hey'et-i sâbıkası üzere tesviye edüp hafriyât-ı vâkı'a hükûmetin nazar-ı mütemâdiyesi tahtında bulunmak ve mevcûd olan âsâr-ı atîka nizamnâmesi ahkâmıyla usûl-i müttehazeye tâbi' ve râzı olmak üzere mûmâ-ileyhe bir sene müddetle ruhsat i'tâsı husûsunun arz ve istîzânı bi'l-havâle Meclis-i Maarif'den beyân olunmuş ve icrâ-yı îcâbı menût-ı emr u irâde-i aliyye-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleri bulunmuş olmağın ol bâbda ve her hâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 25 Ramazan sene [1]290 ve fî 3 Teşrîn-i Sânî sene [12]89

Bende
Cevdet

BOA.ŞD. 207_01

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
181

Aciz kullarının arzıdır,

Küçükçekmece civarında bir taraftan Menekşe, bir taraftan Yarımburgaz, bir taraftan Taşlıkdere ve bir taraftan Kırkkavak isimli bölgeler ile sınırlı olan arazide eski eser aramak için ruhsat verilmesi Mustafa Âfer Ağa tarafından talep edilmektedir. Sözü edilen bölge mülk araziden ise sahibini razı etmek, bulacağı antikanın yarısı devlete, diğer yarısı da yabancı ülkelere nakledilmemek şartıyla kendisine ait olmak, yapı ve mabet gibi eserler bulunması durumunda yıkmamak, her ne bulursa üç gün içinde bölge idaresine ihbar etmek, kazacağı yerleri eski şekli üzere düzeltmek, yaptığı kazılar hükümetin devamlı kontrolü altında bulunmak, mevcut eski eserler nizamnamesi hükümleri ile kararlaştırılan usullere uymak üzere adı geçene bir sene süreyle ruhsat verilmesi hususu Maarif Meclisi'nden beyan olunmuştur.

Gereken izin işlemlerinin yapılması bu konuda emir vermenize bağlıdır. Emir ve ferman siz makam sahibi efendimizindir.
15 Kasım 1873

Kulları
Cevdet

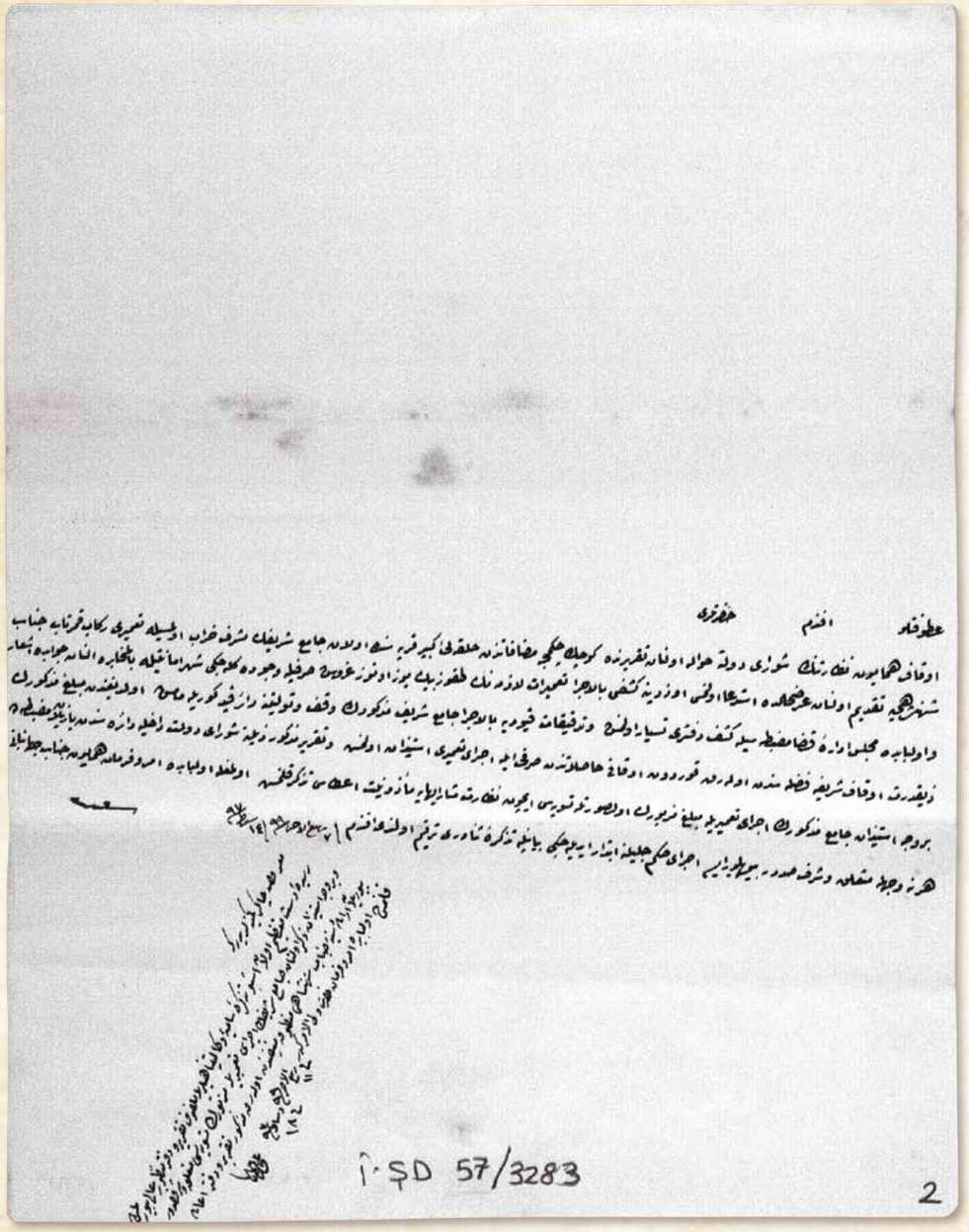

Atûfetlü efendim hazretleri,

Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti'nin Şûrâ-yı Devlet'e havâle olunan takrîrinde Küçükçekmece muzâfâtından Halkalı-i Kebîr Karyesi'nde olan câmi'-i şerîfin müşrif-i harâb olmasıyla ta'mîri rikâb-ı kamer-tâb-ı cenâb-ı şehin-şâhîye takdîm olunan arzuhâlde istid'â olunması üzerine keşfi bi'l-icrâ ta'mîrât-ı lâzımenin dokuz bin yüz otuz kuruş sarfıyla vücûda geleceği Şehremanetiyle bi'l-muhâbere alınan cevâbda iş'âr ve ol bâbda meclis-i idâre-i kazâ mazbatasıyla keşif defteri tesyâr olunmuş ve tedkîkât-ı kuyûdiye bi'l-icrâ câmi'-i şerîf-i mezkûrun vakıf ve tevliyetine dâir kayd görülememiş olduğundan meblağ-ı mezkûrun zî-kudret evkâf-ı şerîfe fazlasından olarak kordon evkâfı hâsılâtından sarfı ile icrâ-yı ta'mîri istîzân olunmuş ve takrîr-i mezkûr zeyline Şûrâ-yı Devlet Dâhiliye Dâiresi'nden yazılan mazbatada ber-vech-i istîzân câmi'-i mezkûrun icrâ-yı ta'mîriyle meblağ-ı mezbûrun ol sûretle tesviyesi içün nezâret-i müşârun-ileyhâya me'zûniyet i'tâsı tezekkür kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı cihan-bânî her ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyrulur ise icrâ-yı hükm-i celîline ibtidâr edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 7 Rebîulâhir sene [12]99 / 14 Şubat sene [12]97

Said

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i vekâlet-penâhîleriyle melfûf takrîr ve defter manzûr-ı âlî buyrulmuş ve ber-vech-i istîzân zikr olunan câmi'-i şerîfin icrâ-yı ta'mîriyle mezbûrun tesviyesi müte'allik ve şeref-sudûr buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehin-şâhî mantûk-ı münîfinden olarak mezkûr takrîr ve defter i'âde kılınmış ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 11 Rebîulâhir sene [12]99 / 18 Şubat sene [12]97

[imzâ] Ali Rıza

BOA.İ.ŞD. 057_3283

Şevkatli efendim hazretleri,

Evkaf Bakanlığı'nın Danıştay'a havale olunan raporunda;

Küçükçekmece'ye bağlı Büyük Halkalı köyündeki caminin yıkılmak üzere olması sebebiyle tamiri padişaha takdim edilen arzuhalde bildirildiği, yapılan keşifte gerekli tamiratın dokuz bin yüz otuz kuruş harcama ile gerçekleşebileceğinin İstanbul Belediyesi'nden ifade edildiği, Küçükçekmece İdare Meclisi tutanağı ile keşif defterinin gönderildiği, kayıtlar incelenerek caminin vakfı ve mütevelliliğine dair kayıt görülemediği bildirilmiştir.
Tamir tutarının, maddi imkânları olan vakıfların gelir fazlasından karşılanarak tamiratın yapılması için izin istenmiştir.

Evkaf Bakanlığı'nın bu raporu ekine Danıştay Dahiliye Dairesi'nden yazılan tutanakta ise; caminin tamiri yapılarak masrafların belirtildiği suretle karşılanması için Evkaf Bakanlığı'na izin verilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu konuda yüce padişahımız tarafından ne şekilde emir ve ferman verilirse yerine getirileceği bildirilmekle bu yazımız kaleme alınmıştır.
26 Şubat 1882

Aciz kullarının arzıdır,
Sadrazamlık makamının bu yazısı ve ekindeki rapor ile keşif defteri padişahımız tarafından görülmüştür.
Sözü edilen caminin istenen izin doğrultusunda tamiri ve masraflarının karşılanması emredilmiş olmakla belgeler tekrar tarafınıza iade edilmiştir.
Bu konuda emir ve buyruk sizin yetkinizdedir.
2 Mart 1882

Ali Rıza

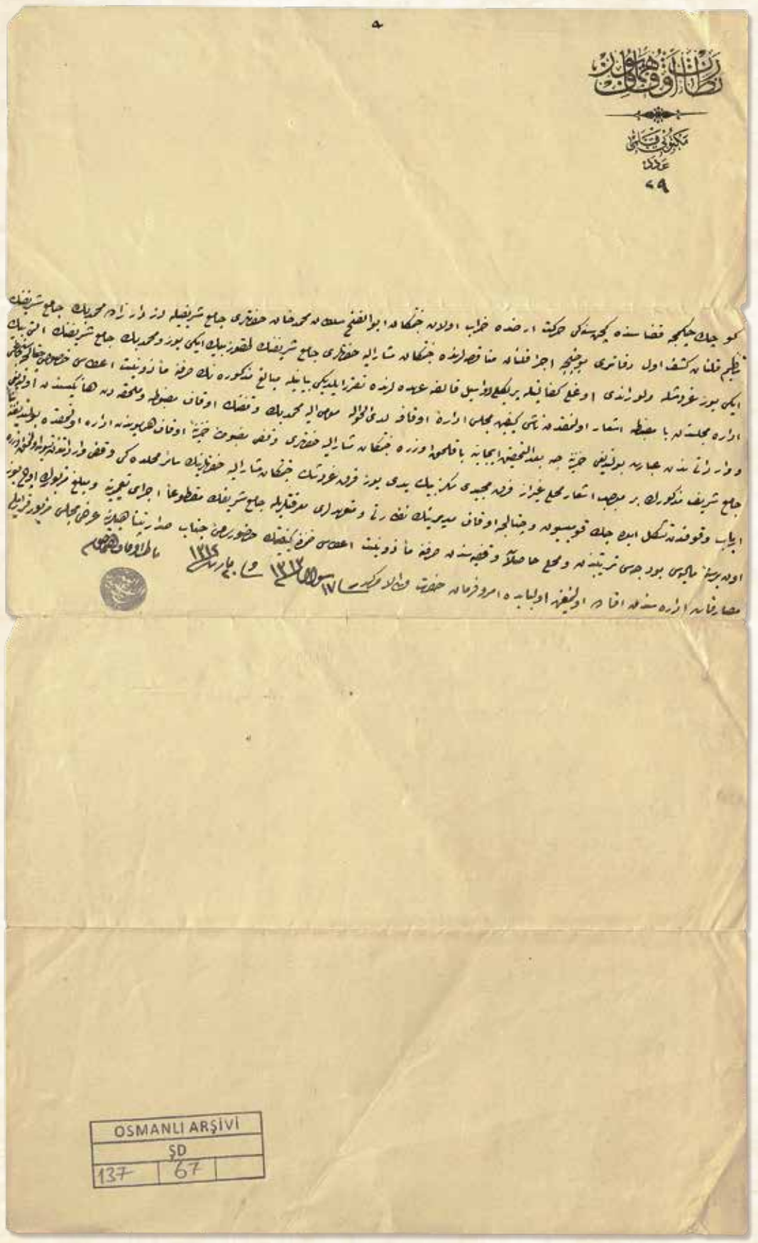

NEZÂRET-İ EVKÂF-I HÜMÂYÛN
Mektûbî Kalemi
Aded: 29

Küçükçekmece kazâsında geçen seneki hareket-i arzda harâb olan cennetmekân Ebu'l-feth Sultan Mehmed Hân hazretleri Câmi'-i Şerîfi'yle Dizdar-zâde Mehmed Bey Câmi'-i Şerîfi'nin tanzîm kılınan keşf-i evvel defâtiri mûcebince icrâ kılınan münâkasalarında Cennetmekân-ı müşârun-ileyh câmi'-i şerîfinin dokuz bin iki yüz ve Mehmed Bey câmi'-i şerîfinin altı bin iki yüz kuruşla ve Lorandi oğlu kefâletiyle Perikli ve Vasil kalfa uhdelerinde tekarrür eylediği beyânıyla mebâliğ-i mezkûrenin sarfına me'zûniyet i'tâsı husûsu Çatalca Sancağı İdâre Meclisi'nden bâ-mazbata iş'âr olunmakdan nâşî keyfiyet Meclis-i İdâre-i Evkâf'a lede'l-havâle mûmâ-ileyh Mehmed Bey Vakfı'nın evkâf-ı mazbûta ve mülhakadan hangisinden olduğu ve vâridâtın neden ibâret bulunduğu hazînece ba'de't-tahkîk îcâbına bakılmak üzere Cennetmekân-ı müşârun-ileyh hazretleri vakfı mazbûtan Hazîne-i Evkâf-ı Hümâyûn'dan idâre olunmakda bulunduğuna binâen câmi'-i şerîf-i mezkûrun ber-mûceb-i iş'âr-ı mahallî gayr-ı ez-fark-ı Mecîdî sekiz bin yedi yüz kırk kuruşun Cennetmekân-ı müşârun-ileyh hazretlerinin sâir mahaldeki vakfı vâridâtından tesviye olunmak üzere erbâb-ı vukûfdan teşekkül edecek komisyon ve Çatalca Evkâf müdürünün nezâreti ve müte'ahhidleri ma'rifetleriyle câmi'-i şerîfin maktû'an icrâ-yı ta'mîrine ve meblağ-ı mezbûrun üç yüz on bir sene-i mâliyesi büdçesi tertîbinden ve mahallî hâsılât-ı vakfiyesinden sarfına me'zûniyet i'tâsı zımnında keyfiyetin huzûr-ı sâmî-i cenâb-ı Sadâret-penâhîlerine arzı meclis-i mezbûr karârıyla Masârıfât İdâresi'nden ifâde olunmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 17 Şevval sene 1313 / 20 Mart sene 1312

Nâzır-ı Evkâf-ı Hümâyûn
es-Seyyid Abdullah Gâlib

BOA.ŞD. 137_67

EVKAF BAKANLIĞI
Yazı İşleri Kalemi
Sayı: 29

Küçükçekmece kazasında geçen seneki depremde harap olan Cennetmekân Fatih Sultan Mehmed Han hazretleri camisiyle Dizdarzade Mehmed Bey camisinin hazırlanan ön keşif defterleri uyarınca açık eksiltme usulüyle gerçekleştirilen ihalelerinde Fatih Camisi'nin dokuz bin iki yüz ve Mehmed Bey Camisi'nin altı bin iki yüz kuruş ile ve Lorandi oğlu kefaletiyle Perikli ve Vasil kalfalar üzerlerinde kararlaştırıldığı beyan edilerek sözü edilen tutarın sarfına izin verilmesi hususu Çatalca Sancağı İdare Meclisi'nden tutanakla bildirilmektedir.

Bunun üzerine konu Evkaf Bakanlığı İdare Meclisi'ne havale edilmiştir. Mehmed Bey Vakfı'nın mazbut veya mühlak mı olduğu, gelirinin neden ibaret bulunduğu hazinece araştırıldıktan sonra icabına bakılacağı belirtilmiştir. Fatih Sultan Mehmed hazretleri vakfı mazbut statüde Evkaf Bakanlığı hazinesinden idare olunmakta olduğundan sözü edilen Fatih Camisi'nin bölgeden bildirildiği şekilde Mecidiye farkından başka sekiz bin yedi yüz kırk kuruşun Fatih Sultan Mehmed hazretlerinin başka yerlerdeki vakfi gelirlerinden ödenmek üzere bilirkişilerden oluşacak komisyon ve Çatalca Evkaf müdürünün gözetimi ve müteahhitleri marifetleriyle caminin götürü usulde tamirinin yapılması ve tutarın 1895 mâli yılı bütçesi tertibinden ve bölge vakıf hasılatından harcanmasına izin verilmesi hususunda konunun Sadrazamlık makamına arzı Evkaf Bakanlığı İdare Meclisi'nden ifade olunmuştur. Bu konuda emir ve ferman makam sahibi efendim hazretlerinindir.
1 Nisan 1896

Evkaf Bakanı
Seyyid Abdullah Galib

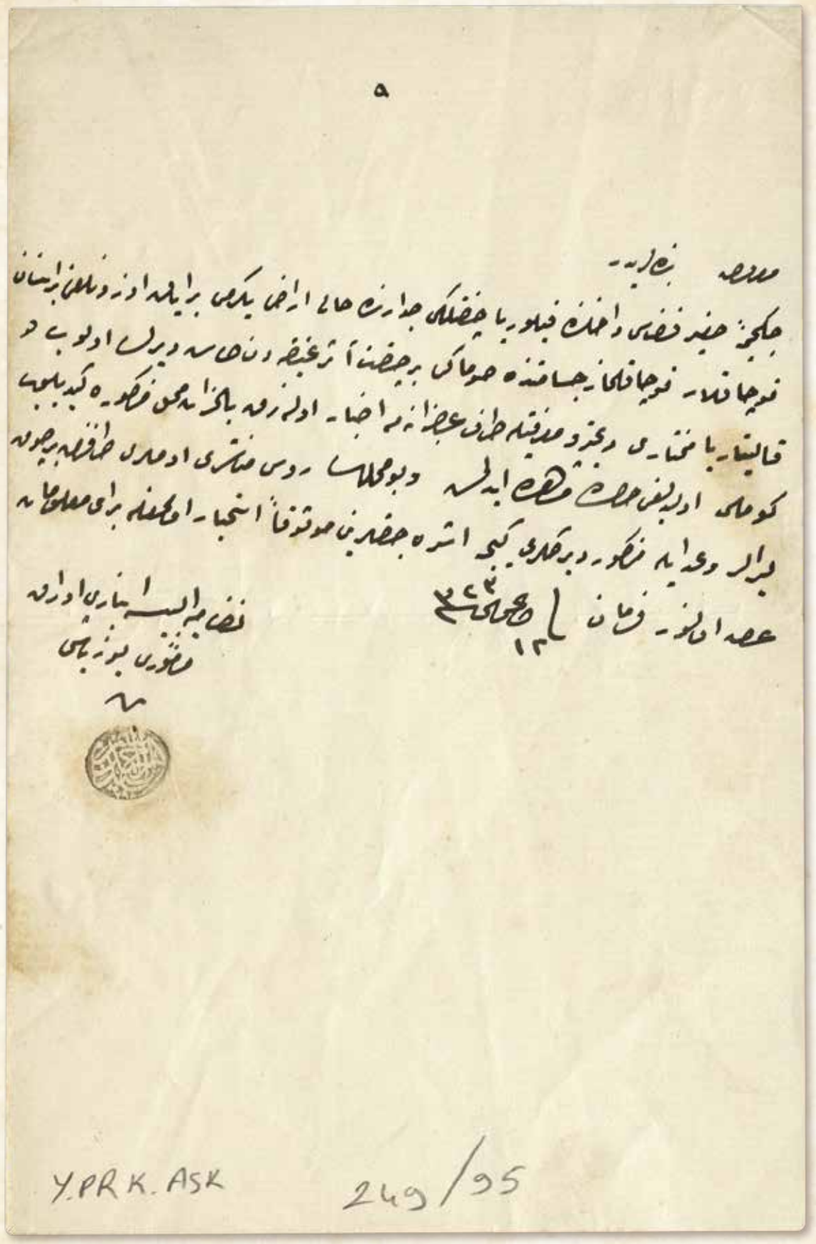

Y.PRK.ASK 249/95

Ma'rûz-ı bendeleridir,

Çekmece-i Sağîr Kazâsı dâhilinde Florya çiftliği civârında hâlî arâzî yirmi bir ayak uzunluğu bir insan kucaklar kucaklamaz cesâmetinde somaki bir çift âs[â]r-ı atîkadan taş direk olup Kalitarya Muhtârı Dimitro ma'rifetiyle taraf-ı âcizânemize ihbâr olunarak bi'z-zât mahall-i mezkûra gidilüp gömülü olduğu hâlde müşâhede edilmiş ve bu mahallin Rus Manastırı adamları tarafından birçok liralar va'd ile mezkûr direkleri gece aşıracaklarını mevsûkan istihbâr olmakla berâ-yı ma'lûmât arz olunur, fermân. Fî 12 Ağustos sene [1]323

Nizâmiye Elbise Anbarı Evrak
Me'mûru Yüzbaşı
es-Seyyid Ahmed Rasim

Kullarının arzıdır,

Küçükçekmece kazası dahilinde Florya çiftliği civarında boş arazide yirmi bir ayak uzunluğunda bir insanın kucaklayıp kucaklayamayacağı büyüklükte somaki bir çift antika taş direk olduğu Kalitarya [Şenlikköy] Muhtarı Dimitro tarafından tarafımıza ihbar edilmiştir. Bunun üzerine bizzat o bölgeye gidilip gömülü durumda oldukları gözlemlenmiştir. Bu bölgedeki Rus Manastırı adamlarının pek çok liralar vaadiyle sözü edilen direkleri çalacakları haber alınmıştır. Bilgi için arz olunur. Emir verme yetkisi efendimizindir.
25 Ağustos 1907

Nizamiye Elbise Ambarı
Evrak Memuru
Yüzbaşı Seyyid Ahmed Rasim

BOA.Y.PRK.ASK. 249_95

NAKKAŞ ÇİFTLİĞİ
PASPASKÖY ÇİFTLİĞİ
SAİDBEY ÇİFTLİĞİ
ÇİFTLİK
ALEKO EFENDİ ÇİFTLİĞİ
KARAPINAR ÇİFTLİĞİ HARABESİ
YENİBOSNA KÖYÜ
SAFRAKÖY ÇİFTLİĞİ
HAZNEDAR ÇİFTLİĞİ
KULELİ ÇİFTLİĞİ / AYAZMA
SİYAVUSPAŞA ÇİFTLİĞİ
İNCİRLİ ÇİFTLİĞİ
ÇAVUŞBAŞI ÇİFTLİĞİ
SOĞUKSU ÇİFTLİK AĞILI
ALİ İMBERDOS ÇİFTLİĞİ
ALEMBERDOS ÇİFTLİĞİ
BARUTHANE
SİYAVUSPAŞA ÇİFTLİĞİ
SOĞUKSU ÇİFTLİĞİ
KÜÇÜKÇEKMECE GÖLÜ
KARTALTEPE
RUS KLİSESİ
KALİTRA KÖYÜ
CEPHANELİK
CEPHANELİK
AYA MAMA ÇİFTLİĞİ
SU TERAZİSİ
CEPHANELİK
ASİT FABRİKASI
FLORYA MESİRESİ
AYA PARASKOVİ AYAZMASI
MAKRİKÖY
KÜÇÜKÇEKMECE İSTASYONU
KARTALTEPE
SU TERAZİSİ
YENİ ÇİFTLİK
FLORYA İSTASYONU
MARANGOZHANE
FLORYA ÇİFTLİĞİ
AYAZMA
AYASTEFANOS İSTASYONU
PALAS OTELİ
YATİNG KLÜBÜ
AYASTEFANOS

ÇİFTLİKLER

Osmanlı döneminde Küçükçekmece ve çevresi, İstanbul'un gıda ihtiyacını karşılayan çiftlikler bölgesiydi. 18. yüzyıldaki kayıtlarda şehirle Küçükçekmece arasında sayıları 35'i bulan bu çiftliklerde, zahire, buğday, et, süt, yoğurt gibi şehrin ve sarayın ihtiyacı olan tüm gıda maddeleri üretilirdi.

Çiftliklerde büyük ve küçükbaş hayvanların yanında kaz, ördek, tavuk gibi kanatlı hayvanlar da yetiştirilirdi.

Küçükçekmece çiftliklerindeki üretilen mahsüllerin miktarı ve ürünlerin fiyatları, İstanbul'daki gıda fiyatlarını yada piyasadaki ürün miktarını yakından etkilerdi.

Üretimde öncelik İstanbul'un ihtiyacı olduğu için, bazı dönemlerde bölgede üretilen zahire ve buğdayın İstanbul dışına satılması kesinlikle yasaklanmıştı. Bölgede ziraat ve hayvancılığın yanında bağcılıkla da uğraşılırdı.

Küçükçekmece'de özel çiftlikler olduğu gibi padişahların ve sarayın çiftlikleri de mevcuttu. Müslüman ve gayrimüslim Osmanlı tebaasının yanında, zaman içinde yabancı ülke vatandaşlarının da çiftlikleri işlettiği görülmektedir. Hatta 19.yüzyılın ikinci yarısından itibaren yabancı işletmecilerin sayısının artması ile yerli halkla aralarında zaman zaman sorunlar da çıkmıştır.

Küçükçekmece çiftlik çayırlarında Osmanlı sarayı için at yetiştirildiği gibi, saraydaki atların gıda ihtiyacı da karşılanırdı.

Yoğun zirai üretimin ve hayvancılığın olduğu bu bölgedeki kimi çiftliklerde, Osmanlı idaresi çağın gerektirdiği modern tarım usullerini takip etmeye çalışmakta, salgın hastalıklara karşı hayvanlar aşılanmakta, zaman zaman yabancı konuklar ise yapılan bu çalışmaları görmek için yurtdışından gelmekteydi.

KÜÇÜKÇEKMECE'NİN ÇİFTLİKLER BÖLGESİ OLMASI NEDENİYLE, DOĞAL OLARAK, AYAMAMA ZİRAAT TALİMHANESİ VE HALKALI ZİRAAT MEKTEBİ GİBİ 2 ÖNEMLİ ZİRAAT OKULU KÜÇÜKÇEKMECE SINIRLARI İÇİNDE KURULMUŞTU.

Veduta del Ponte piccolo nelle vicinanze di Costantinopoli
con il suo Lago di Acqua dolce
Luigi Mayer J.

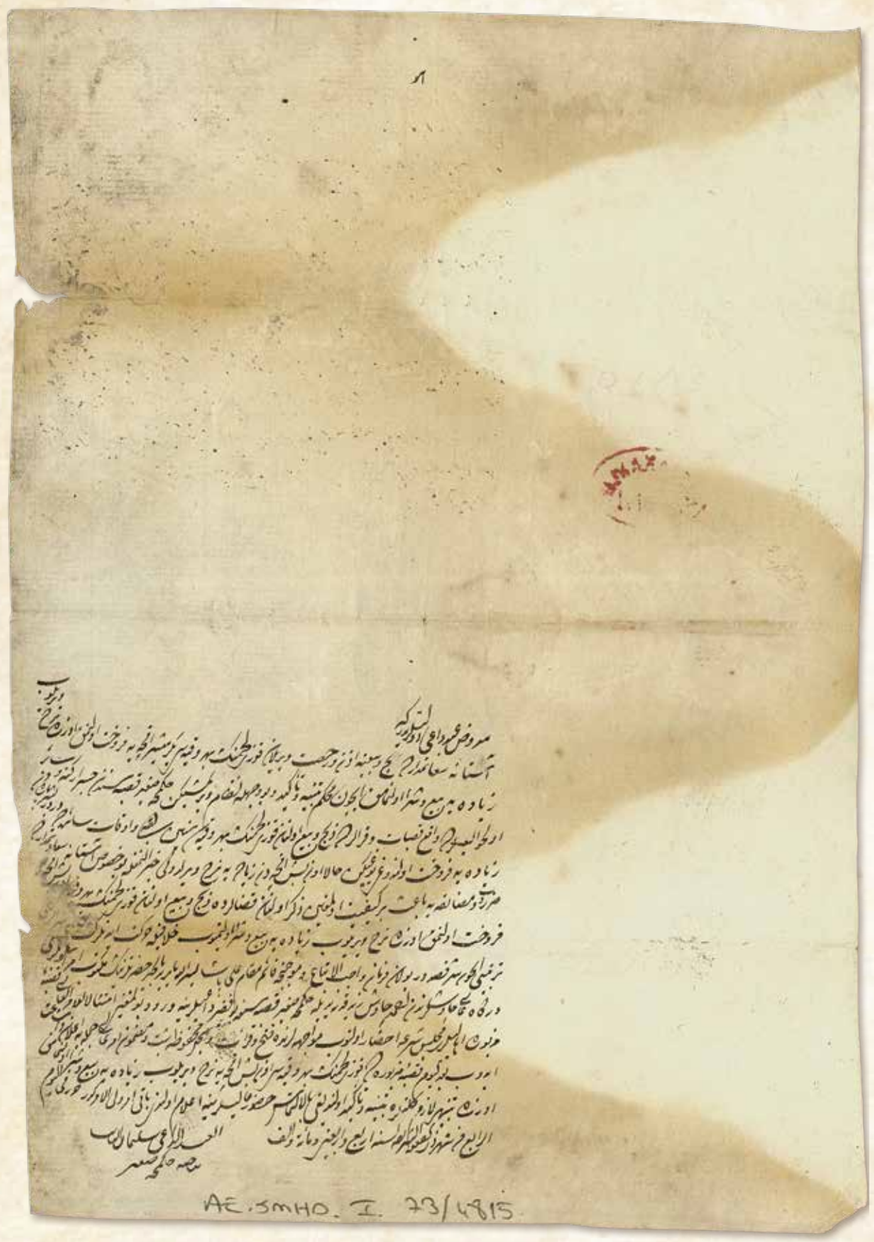

Ma'rûz-ı abd-i dâ'îleridir ki,

Âsitâne-i Sa'âdetimde zebh ve bey'ine izin ve ruhsat verilen kuzu lahmının beher vukıyyesi yirmişer akçeye fürûht olunmak üzere narh verilüp ziyâdeye bey' u şirâ olunmamak içün muhkem tenbîh ü te'kîd ve bu vechile nizâm verilmiş iken Çekmece-i Sağîr Kasabası'ndan Cisr-i Ergene ve sâir ol havâlîlerde vâki' kasabât ve kurâlarda zebh ve bey' olunan kuzu lahmının beher vukıyyesi sinîn-i sâbıka ve evkât-ı sâirede dörder beşer paradan ziyâdeye fürûht olunduğu yoğiken hâlâ on beş akçeden ziyâdeye narh verildiği haber alınmakla bu husûs Âsitâne-i Sa'âdetimde zarûret ve müzâyakaya bâ'is bir keyfiyet olmağın zikrolunan kazâlarda zebh ve bey' olunan kuzu lahmının beher vukıyyesi on beş akçeye fürûht olunmak üzere narh verilüp ziyâdeye bey' u şirâ olunmayup hilâfıyla hareket edenlerin cezâ-yı sezâları tertîbi içün şeref-sudûr bulan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve mûcebince Kaymakam Ali Paşa yesserallâhu mâ yürîdü bi'l-hayr hazretlerinin mektûb-ı emr-üslûbları Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Ahmed Çavuş zîde kadruhû yediyle Çekmece-i Sağîr Kasabası'nda bu fakîr dâ'îlerine vürûd bulmağın imtisâlen li'l-emri'l-âlî kasaba-i mezbûre ahâlîleri meclis-i şer'a ihzâr olunup muvâcehelerinde feth u kırâ'et ve sicill-i mahfûza sebt ve mazmûn-ı emr-i âlî cümleye i'lân ve işâ'at edüp ba'de'l-yevm kasaba-i mezbûrede kuzu lahmının beher vukıyyesi on beş akçeye narh verilüp ziyâdeye bey' u şirâ olunmamak üzere tenbîhi lâzım gelenlere tenbîh ve te'kîd olunduğu bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Bâkî emr veliyyü'l-emrindir. Hurrire fi'l-yevmi'r-râbi' min şehr-i Zilkadeti'ş-Şerîfe li-sene erba'a ve erba'în ve mi'ete ve elf.

El-abdü'd-dâ'î Süleyman
en-Nâib be-Nâhiye-i Çekmece-i Sağîr

BOA.AE.SMHD.I 73_4815

Duacı kulunuzun arzıdır:

İstanbul'da kesimi ve satışına ruhsat verilen kuzu etinin okkası yirmişer akçeye satılmak üzere fiyat tespit edilip bu fiyattan fazlaya alınıp satılmaması için sıkı uyarılar yapılmışken, Küçükçekmece kasabasından Uzunköprü'ye kadar çevre kasaba ve köylerde kesilip satılan kuzu etinin bir okkası eski senelerde ve zamanlarda dörder beşer paradan fazlaya satıldığı olmamışken şimdi onbeş akçeden fazlaya fiyat belirlendiği haber alınmıştır. Bu husus İstanbul'da kıtlık ve sıkıntıya sebep olacak bir durumdur. Sözü edilen kazalarda kesilip satılan kuzu etinin okkası onbeş akçeye satılmak üzere fiyatlandırılarak daha fazlaya alınıp satılmaması, bunun aksine hareket edenlerin layık oldukları şekilde cezalandırılmaları için verilen padişah emri gereği Sadrazam Vekîli Ali Paşa'nın mektubu Divan-ı Hümayun çavuşlarından Ahmet Çavuş eliyle Küçükçekmece Kasabası'nda bana ulaştı. Kasaba halkı mahkemeye çağrılarak mektup yüzlerine karşı okundu ve kadı sicil defterlerine kaydedildi. Bugünden sonra Küçükçekmece kasabasında kuzu etinin bir okkasının fiyatı onbeş akçe olarak belirlenip daha fazlaya alınıp satılmamak üzere ilgililere bildirildi. Baki emir efendimizindir.
29 Nisan 1732

Küçükçekmece Kadısı
Süleyman kulları

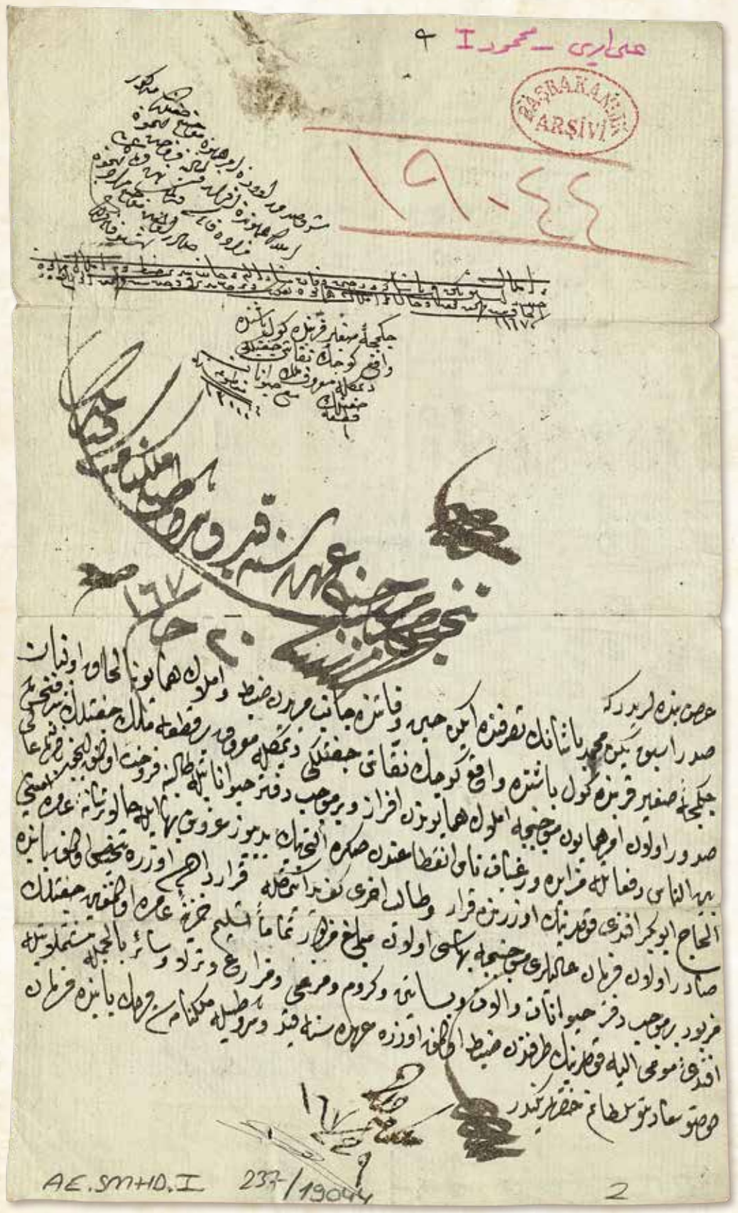

Arz-ı bendeleridir ki,

Sadr-ı esbak Yeğen Mehmed Paşa'nın tasarrufunda iken hîn-i vefâtında cânib-i mîrîden zabt ve emlâk-ı hümâyûna ilhâk olunan Çekmece-i Sağîr kurbünde Gölbaşı'nda vâki' Küçük Nakkaş Çiftliği demekle ma'rûf bir kıta mülk çiftlik şeref-bahş-ı sudûr olan emr-i hümâyûn mûcebince emlâk-ı hümâyûndan ifrâz ve ber-mûceb-i defter hayvânâtıyla tâlibine fürûht olunmak içün bâ-fermân-ı âlî beyne'n-nâs defe'âtle müzâyede ve rağebât-ı nâs inkıtâ'ından sonra altı bin yedi yüz kuruş bahâ ile hâlâ Tersâne-i Âmire Emîni el-Hâc Ebubekir Efendi kullarının üzerinde karar ve tâlib-i âharı keff-i yed etmekle karar-dâdesi üzere telhîs olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlîleri mûcebince bahâsı olan meblağ-ı mezbûr tamâmen teslîm-i Hazîne-i Âmire olunmağın çiftlik-i mezbûr ber-mûceb-i defter hayvânât ve âlât ve besâtîn ve kürûm ve mer'â ve mezâri' ve tarla ve sâir bi'l-cümle müştemilâtıyla efendi-i mûmâ-ileyh kullarının tarafından zabt olunmak üzere uhdesine kayd ve şurûtuyla mülknâmesi verilmek bâbında fermân devletlü sa'âdetlü sultânım hazretlerinindir.
Şeref-sudûr olan emr-i hümâyûn mûcebince çiftlik-i mezkûr emlâk-ı hümâyûndan ifrâz ve tâlibine fürûht içün mezâda kâimesi verilmek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağın mûcebince mezâd içün işbu kâime verildi.
An-emlâk-i Sadr-ı esbak Yeğen Mehmed Paşa ki der-hîn-i vefât-ı müşârun ileyh an-cânib-i mîrî zabt ve emlâk-ı hümâyûn ilhak şode fermûde ve hâlâ an emlâk-i hümâyûn tefrîk ve an-cânib-i mîrî fürûht şode fermûde el-vâki' der-sene 1167

Çekmece-i Sağîr kurbünde Gölbaşı'nda vâki' Küçük Nakkaş Çiftliği demekle ma'rûf mülk çiftlik
ma'a-hayvânât
Kıt'a: 1
Maktû'a fî sene: 13.000 akçe

Telhîs mûcebince uhdesine kayd ve şurûtuyla mülknâmesi verilmek buyuruldu. 20 Ca sene [1]167
Mülknâme-dâde. Fî 9 C sene 167

BOA.AE.SMHD.I 237_19044

Kölelerinin arzıdır,

Küçükçekmece Gölbaşı'ndaki Küçük Nakkaş Çiftliği eski Sadrazam Yeğen Mehmed Paşa'nın tasarrufundayken ölümüyle devlet tarafından padişahın mülkleri arasına dahil edilmiştir. Sözü edilen çiftlik padişah emri gereği padişahın arazisinden ayrılarak içinde bulunan hayvanlarıyla birlikte müşterisine satılmak için açık arttırmaya çıkarılmıştır. Defalarca yapılan arttırma sonunda altı bin yedi yüz kuruş fiyatla diğer taliplilerin de çekilmesiyle tespit edilen fiyatla Tersane Emini Hacı Ebubekir Efendi üzerinde kalmıştır. Yukarıda belirtilen fiyat tamamen devlet hazinesine teslim olunarak adı geçen çiftlik ile içindeki hayvanlar, aletler, bostanlar, üzüm bağları, mera, mezraalar, tarla ve sair bütün müştemilatıyla Hacı Ebubekir Efendi tarafından zabt olunmak üzere kayıt ve şartlarıyla mülknamesi verilmek üzere ferman padişahımız sultanımız hazretlerinindir.

Sözü edilen çiftliğin padişahın emlakından ayrılarak müşterisine satılmak üzere müzayede yazısı verilmek için padişah emri sadır olduğundan işbu yazı verildi.
Eski sadrazam Yeğen Mehmed Paşa'nın vefatı esnasında devlet tarafından zabt edilip padişahın emlakına katılan ve hâlâ padişahın emlakından olan emlak devlet tarafından satılmıştır.

Küçükçekmece yakınında Gölbaşı'nda bulunan ve Küçük Nakkaş Çiftliği diye bilinen mülk çiftlik.
Hayvanlarla birlikte 1 parça
Bir yıllık kesimine kirası: 13.000 akçe (satıştan önceki yıllık kira bedeli)

Makama sunulan özet gereği kayıt ve şartlarıyla mülknamesinin verilmesi emredilmiştir. 15 Mart 1754
Mülknamesi verilmiştir. 3 Nisan 1754

Devletlü, inâyetlü, merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun

İstanbul ile Küçükçekmece beyninde vâki‘ otuz beş aded çiftlikler ve mandıra ve Küçükçekmece verâsında Anarşe ve Prafça ve civârlarında vâki‘ çiftlikler ve mandıralarda hâsıl olan sütleri mandıra ve çiftlik ashâbı Âsitâne-i Aliyye’ye nakl ve bazısını ibâdullâha bey‘ ve mâ‘adâsını dahi istedikleri mahalde yoğurt yapmaları şer‘-i şerîfe muvâfık ve ibâdullâha nâfi‘ iken yoğurtçu ve kaymakçı esnâfı sütün Âsitâne-i Aliyye’ye naklinden men‘ ve kendileri diledikleri bahâ ile iştirâ ve bey‘ sevdâsında oldukları mukaddemâ inhâ ve iştikâ olundukda kârhâne ashâbı merkûmûnun zikrolunan çiftlik ve mandıralarda hâsıl olan sütleri kendülere tahsîs olunup âhara bey‘ olunmaması hilâf-ı şer‘ ve iddi‘âları bî-vech olup ve mu‘âraza etmemek üzere yoğurtçu ve kârhâne ashâbına ba‘de’t-tenbîh mârrü’z-zikr çiftlik ve mandıra ashâbı kullarına tuğrâlı emr-i âlîşân i‘tâsını İstanbul kâdîsı i‘lâm ve mücebince amel olunmak içün doksan senesinde emr-i şerîf sâdır olmuş iken yoğurtçu ve kaymakçı esnâfı ve sâir kesân taraflarından hilâf-ı fermân-ı âlî müdâhale ve te‘addîden hâlî olmamalarıyla mercûdur ki verilen emr-i şerîfin kaydı derkenâr ve ma‘lûm-ı devletleri buyruldukda mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince amel ve hareket ve mezbûrların te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr u fermân devletlü sultânımındır.

Bendegân
Ashâb-ı Çiftikât ve Mandıra

Verilen fermân Başmuhâsebe’den derkenâr oluna

Kethüdâ İbrahim ile mandıra ashâbı Dîvân-ı Hümâyûna arzuhâl edüp İstanbul ile Küçükçekmece beyninde vâki‘ otuz beş aded çiftlikler ve mandıra ve Küçükçekmece verâsında Anarşe ve Prafça ve civârında vâki‘ çiftlikler ve mandıralarda hâsıl olan sütlerin mandıra ve çiftlik ashâbı Âsitâne-i Aliyye’ye nakl ve bazısı ibâdullâha bey‘ ve mâ‘adâsını dahi istedikleri mahalde yoğurd yapmaları ve kârhâne ashâbları zikrolunan çiftlik ve mandıralardan hâsıl olan sütleri ibâdullâha bey‘ olunmasında ashâb-ı ağrâzdan bazı kimesneler te‘addî etmeleriyle mukaddemâ

BOA.C.BLD 117_5826

Devletli, inayetli, merhametli sultanım hazretleri sağ olsun,

İstanbul ile Küçükçekmece arasında bulunan otuz beş tane çiftlik ve mandıra ile Küçükçekmece’nin arka tarafında Gürpınar, Prafça ve civarlarındaki çiftlik ve mandıralarda hâsıl olan sütleri mandıra ve çiftlik sahipleri İstanbul’a naklederek bir kısmını halka satıp geri kalanını da istedikleri yerde yoğurt yapmaları kanuna uygun ve halka faydalı iken yoğurtçu ve kaymakçı esnafı sütlerin İstanbul’a naklini engelleyerek kendileri diledikleri fiyatla satın almak ve satmak sevdasında oldukları daha önce şikâyet edilmişti.

Yoğurt ve kaymak üreticilerinin bu çiftlik ve mandıralarda üretilen sütleri kendilerine tahsis edip başkalarına satılmasını engellemeleri kanuna aykırıdır. Bu hususta zıtlaşmamak üzere yoğurt ve kaymak üreticilerinin uyarılmasını, çiftlik ve mandıra sahiplerine üzeri tuğralı ferman verilmesini İstanbul kadısı ilam etmiş ve bu doğrultuda 1776 senesinde ferman verilmiştir. Buna rağmen yoğurtçu ve kaymakçı esnafı padişah fermanına aykırı olarak müdahaleden geri durmamaktadırlar.
Daha önce 1776 senesinde verilen fermanın kaydı çıkarılarak konu sizin de malumunuz olduğunda bu ferman uyarınca uygulama yapılması ve adı geçenlerin men edilmeleri hususu rica olunur. Emir ve ferman devletli sultanımındır.

Çiftlik ve Mandıra sahibi kulları

Konuyla ilgili daha önce verilmiş olan ferman Başmuhasebe Kalemi tarafından açıklama notu olarak yazılsın.

Kethüda İbrahim ile mandıra sahipleri Divan-ı Hümayun’a arzuhal sunarak; İstanbul ile Küçükçekmece arasında bulunan otuz beş çiftlik ve mandıra ile Küçükçekmece’nin ötesindeki Gürpınar ve Prafça ile çevresindeki çiftlik ve mandıralardan elde edilen sütleri mandıra ve çiftlik sahiplerinin İstanbul’a naklederek bir kısmını halka satmalarına, geri kalanını da istedikleri yerde yoğurt yapmalarına imalathane sahipleri ve bazı art niyetli kişilerin zorluk

Belgenin çeviri ve sadeleştirmesi sonraki sayfada devam etmektedir.

verilen emr-i âlînin derkenârı mûcebince emr-i şerîf sudûrunu istid'â-yı inâyet eyledikleri ecilden Hazîne-i Âmiremde mahfûz Başmuhâsebe defterlerine nazar olundukda Âsitâne-i Aliyye'de yoğurdcu esnâfından ve kârhâne ashâbından kethüdâları Mustafa ve yiğitbaşıları Halil ve el-Hâc İsmail ve el-Hâc Hüseyin ve es-Seyyid Ahmed ve Mustafa ve Mehmed Emin ve Mahmud ve Feyzullah ile Todori ve Dimo ve Mihal ve Kambur Nikolis nâm zımmîler meclis-i şer'-i enverde Küçükçekmece verâsında vâki' Anarşe ve Prafça çiftlikleri müsteciri Feyzullah ile mahall-i merkûmede vâki' mandıralarda vâki' mütemekkin ve sağmal koyun ashâbından Ketimo ve Hıristo nâm zimmîler muvâcehelerinde; "Yedimizde olan i'lâm ve defterde tafsîl olunduğu üzere İstanbul ile Küçükçekmece beyninde vâki' mandıra ve çiftliklerde mevcûd sağmal koyun ashâbından İstanbul'a müretteb on dokuz aded mandıra ve çiftlik sâhipleri hâsıl eyledikleri sütlerinin istedikleri mikdârı İstanbul'da ibâdullâha bey' eden atlı sütcüler ta'bir olunan tâ'ifeye ve ziyâdesini on dokuz mahalde işlenen bostan yoğurdcularına bey' ve zikrolunan on dokuz aded çiftlik ve mandıralarda İstanbul'a ba'îd olan mevâzi'-i ma'lûmede vâki' on altı aded çiftlik ve mandıralarda hâsıl olan süt dahi sütçü ve yoğurdcu kârhânelerine yoğurd ve kaymak yapup ibâdullâha bey' etmek içün bize bey' olunmak nizâmımızdan olup lâkin zikrolunan on altı aded mandıra ve çiftliklerde hâsıl olan süt bize kifâyet etmediğinden mâ'adâ bazıları mandıralarında hâsıl olan sütü narh-ı rûzîsinden ziyâde bahâlarıyla koltukçu ta'bîr olunan tâifeye ve bostan yoğurdcularına bey' itmekle mârru'z-zikr Anarşe ve Prafça çiftlikleri ile mevâzi'-i mezkûrede olan çiftlik ve mandıra ashâbı dahi hâsıl eyledikleri sütlerini narh-ı rûzî üzre bize bey' etmek içün mezbûrûna tenbîh olunmak matlûbumuzdur dediklerinde merkûm Feyzullah ile mesfûrân Ketimo ve Hristo dahi cevaplarında İstanbul ve Küçükçekmece beyninde olan cem'an otuz beş aded çiftlik ve mandıralardan on altı aded mandıra kârhâne ashâbı ve on dokuz aded mandıra dahi bostan yoğurdcularına ta'yîn ve tahsîs olunup mevâzi'-ı mezkûrede olan mandıra ve çiftliklerden mâ'adâ mârrü'z-zikr Anarşe ve Prafça çiftlikleri ile civârlarında vâki' mandıra ve çiftlik ashâbı hâsıl eyledikleri sütlerini ancak mahallerinde biz yapup mevâzı'-ı mezkûrede olan süt Âsitâne-i Aliyye'ye naklolunmamak üzere İstanbul kâdîsı Neylî-zâde müteveffâ Mehmed Hamid zamânında nizâm çıkarmaları üzerine daha önce verilen fermanın kenarındaki açıklama notu doğrultusunda emir verilmesini istemektedirler.
Bu nedenle devlet hazinesinde muhafaza edilen başmuhasebe defterlerine göz atıldığında; İstanbul'da yoğurtçu esnafından ve imalathâne sahiplerinden esnaf temsilcileri Mustafa ve yiğitbaşıları Halil ve Hacı İsmail, Hacı Hüseyin, Seyyid Ahmed, Mustafa, Mehmed, Emin, Mahmud, Feyzullah, Todori, Dimo, Mihail, ve Kambur Nikolis mahkemede hazır bulunup; Küçükçekmece'nin öte tarafında bulunan Gürpınar ve Prafça çiftlikleri kiracısı Feyzullah ile belirtilen bölgedeki mandıralarda oturan sağmal koyun sahiplerinden Ketimo ve Hristo'nun yüzlerine karşı, "Elimizde olan mahkeme ilamı ve defterde ayrıntılı olarak belirtildiği üzere İstanbul-Küçükçekmece arasında bulunan mandıra ve çiftliklerdeki sağmal koyun sahiplerinden İstanbul'a tahsis edilmiş on dokuz mandıra ve çiftliğin sahipleri ürettikleri sütlerden istedikleri kadarını İstanbul'da halka süt satan atlı sürücüler denilen zümreye ve fazla kalanını on dokuz bölgede üretim yapan bostan yoğurtçularına satmak ve sözü edilen on dokuz adet çiftlik ve mandıralardan başka İstanbul'a uzak olan on altı çiftlik ve mandırada üretilen süt de sütçü ve yoğurtçu imalathanelerine yoğurt ve kaymak yapıp halka satmamız için bizlere satılması düzenimizdendir. Ancak on altı mandıra ve çiftlikte üretilen süt bize yetmediği gibi bazıları mandıralarda üretilen sütü güncel fiyatından daha fazla fiyatla koltukçu denilen zümreye ve bostan yoğurtçularına satmaktadırlar. Sözü edilen Gürpınar ve Prafça çiftlikleriyle bu çevrelerde olan çiftlik ve mandıra sahiplerinin de ürettikleri sütlerini güncel fiyatı üzerinden bize satmaları için onlara direktif verilmesini talep ederiz" şeklinde ifade vermişlerdir.

Yukarıda sözü edilen Feyzullah, Ketino ve Hristo da cevaplarında; "İstanbul-Küçükçekmece arasında olan toplam otuz beş tane çiftlik ve mandıradan on altı mandıra imalathane sahiplerine ve on dokuz mandıra da bostan yoğurtçularına tahsis edilmiştir. Sözü edilen bölgelerde olan mandıra ve çiftliklerden başka Gürpınar ve Prafça çiftlikleri ile civarlarında bulunan mandıra ve çiftlik sahipleri ürettikleri sütlerini ancak biz [yoğurt] yapıp bu bölgelerdeki sütün İstanbul'a nakledilmemesi için İstanbul kadısı Neylîzâde müteveffa Mehmed Hamid zamânında düzenlenmişti. Ancak, bu bölgede ürettiğimiz süt İstanbul'a nakledilip halka satılmadığı takdirde çiftliklerde olan sütlerimizin bozulmasına ve İstanbul ahalisi arasında süt sıkıntısına sebep olmaktadır. İstanbul halkının süt bolluğuna kavuşması ancak ürettiğimiz sütleri İstanbul'da dilediğimiz yere getirip bazısı halka satılmak ve bazısı da yoğurt yapılmak üzere 1769 senesi Şubat ayında verilen ferman uyarınca düzenleme yapılmıştı. Bu düzenleme uygulamada prensip kabul edilmek üzere Başmuhasebe'ye kaydedilmiş ve elimize iki ayrı sureti verilmiştir" diyerek ifadelerine uygun iki tane Başmuhasebe sureti ibraz etmişlerdir.

Aslında İstanbul ile Küçükçekmece arasında bulunan otuz beş tane mandıra ve çiftlik dışında Küçükçekmece'nin ötesinde olan Gürpınar, Prafça ve civarlarındaki çiftlik ve mandıralardan elde edilen sütleri sahipleri İstanbul'a naklederek bir kısmını halka satmak ve bir kısmını da istedikleri yerlerde yoğurt yapmaları kanuna ve halka faydalıdır.

Bundan önce Neylizâde zamanında bu bölgelerde olan sütlerin İstanbul'a naklinin yasaklanması kararı kanuna aykırı olduğu gibi halka da faydası olmadığından 1769 senesi Şubat ayında bu konuda verilen karar mahkeme kayıtlarından silinmiştir. Bu defa 1770 senesinde yüce padişah fermanıyla yapılan düzenleme üzere imalathane sahiplerinin sözü edilen çiftlik ve mandıralarda üretilen sütlerin kendilerine tahsis edilip başkalarına satılmaması yolundaki iddialarının yasal dayanağı yoktur. Bu nedenle imalathane sahipleri muhalefet etmemeleri hususunda ikaz edilmişlerdir.

Sözü edilen Gürpınar ve Prafça ile civarlarındaki çiftlik ve mandıra sahipleri bu konu için ellerine tuğralı ferman çıkarılmasını talep etmişler ve gereğince hareket edilmesi hususunda Haziran 1769 tarihinde verilen ferman uyarınca 1777 Şubat ayında da emir verildiği açıklama notu olarak yazılmıştır. Bu açıklama notu gereğince emir yazılması ferman olunduğundan 20 Mart 1784 tarihinde İstanbul kadısına hitaben emir verildiği kayıtlıdır. Ferman devletli sultanım hazretlerinindir.
27 Mart 1784

Açıklama notu gereğince emir verildi.
8 Nisan 1784

verilüp lâkin mevâzı'-ı mezkûrede hâsıl eylediğimiz süt Âsitâne-i Aliyye'ye nakl ve ibâdullâha bey' olunmadığı sûretde çiftliklerimizde olan sütlerin telef ve izâ'ına ve İstanbul ahâlîsi beyninde kıllete bâdî olmakla ibâdullâhın refâh-ı hâlleri ancak mahall-i merkûmede hâsıl eylediğimiz sütleri Âsitâne-i Aliyye'de dilediğimiz mahalle getirüp bazısı ibâdullâha ve bazısı dahi yoğurd i'mâl olunmak üzere bin yüz seksen iki senesi Ramazân-ı Şerîf'inde sâdır olan emr-i âlî-şân mûcebince nizâm verilüp nizâm-ı mezkûr düstûrü'l-amel olmak üzere Başmuhâsebe'ye kayd ve yedimize başka başka iki kıta sûret i'tâ olunmuşdur deyü takrîrlerine mutâbık iki kıta Başmuhâsebe sûreti ibrâz edüp fi'l-hakîka İstanbul ile Çekmece-i Sağîr beyninde vâki' otuz beş aded mandıra ve çiftliklerden mâ'adâ Küçükçekmece verâsında olan mârrü'z-zikr Anarşe ve Prafça ve civârlarında vâki' çiftlikler ve mandıralarda hâsıl olan sütleri mandıra çiftlik ashâbı Âsitâne-i Aliyye'ye nakl ve bazısı ibâdullâha bey' ve bazısı dahi istedikleri mahalde yoğurd yapmaları şer'-i şerîfe muvâfık ve ibâdullâha nâfi' olup ve mukaddemâ Neylî-zâde zamânında mevâzı'-ı mezkûrede olan sütleri Âsitâne-i Aliyye'ye naklinden men' hilâf-ı şer' ve ibâdullâha müfîd olmadığına binâen binâen bin yüz seksen iki senesi Ramazân-ı Şerîfinde müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin husûs-ı merkûma dâir verdiği i'lâmın sicillâtdan kaydı bâ-fermân-ı âlî terkîn olunmakla bu defa seksen iki senesi bâ-fermân-ı âlî verilen nizâmı müstahsene üzere kârhâne ashâbı zikr olunan çiftlik ve mandıralarda hâsıl olan sütleri kendilere mahsûs olunup ve âhara bey' olunmamak üzere hilâf-ı şer' ve muğâyir-i emr-i âlîşân iddi'âları bî-vech olup mu'âraza etmemek üzere kârhâne ashâbı merkûmûna tenbîh olunmakla mârrü'z-zikr Anarşe ve Prafça ve civârlarında vâki' çiftlik mandıra ashâbı merkûmdan husûs-ı merkûm içün yedlerine tuğralı emr-i âlî-şân sudûrunu istid'â ve mûcebince amel olunmak bâbında bin yüz seksen üç senesi Muharreminde verilen emr-i şerîf mûcebince doksan senesi Zilhiccesi evâhirinde dahi emr-i şerîf verildiği derkenâr olundukda der-kenârı mûcebince emr-i şerîf verilmek fermân olmağın mûcebince fî 27 R. sene 1198 târîhinde İstanbul kâdîsına hitâben emr-i şerîf verildiği mukayyeddür fermân devletlü sultânım hazretlerinindir. Fî 5 Ca. sene 1198

Derkenârı mûcebince buyruldu. Fî 17 Ca. sene [11]98

BOA.C.BLD 117_5826

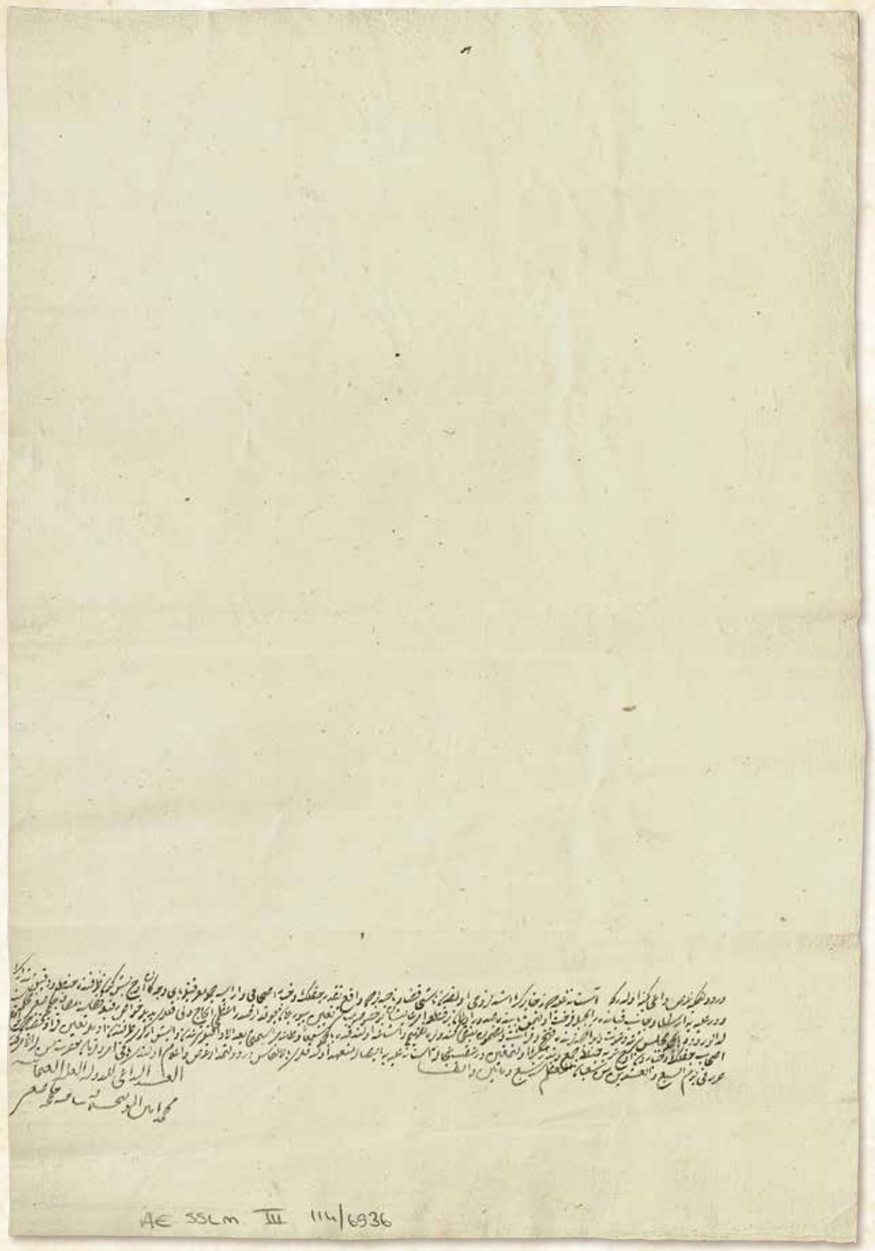

Der-i devlet-mekîne arz-ı dâ'î-i kemîne oldur ki,

Âsitâne-i Aliyye'de zehâyirin eşedd-i lüzûmu olmakdan nâşî kazâ ve nâhiyelerde vâki' ne kadar çiftlik ve habbaz ashâbı var ise cümle ma'rifetiyle bi-eyyi vechin kân üç beş gün zarfında hınta ve dakîk tedârik ve Deraliyye'ye irsâl ve cânib-i kapanda râyiciyle fürûht olunmak bâbında sudûr olan bir kıt'a emr-i âlî-şân bu husûsa mübâşir ta'yîn buyrulan Çukadar-ı Sadr-ı A'zamî el-Hâc Veli kulları yediyle Havâss-ı Refi'a Kazâsı'na muzâfe Çekmece-i Sağîr mahkemesine lede'l-vürûd bi'l-cümle meclis-i şer'a da'vet ve muvâcehelerinde feth u kırâ'et ve mazmûn-ı münîfi kendülere tefhîm ve işâ'a olundukda bi'l-cümle sem'an ve tâ'aten merâsimini ba'de'l-edâ kıbel-i şer'den ve iş erleri tarafından adamlar ta'yîn kurâ ve kazâda vâki' ashâb-ı çiftlik ve habbâzdan üç araba hınta cem' ve tedârik olunmağın derakab ucâleten Âsitâne-i Aliyye'ye îsâle müte'ahhid oldukları bi'l-iltimâs der-i devlet-medâra arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Hurrire fî yevmi's-seb' ve'l-işrîn min Şabâni'l-Muazzam sene seb'a ve mieteyn ve elf.

El-Abdü'd-dâ'î li'd-devleti'l-Aliyyeti'l-Osmâniyye
Mehmed Emin el-müvellâ hilâfet be-Nâhiye-i
Çekmece-i Sağîr

Aciz kölelerinin devlet kapısına arzıdır,

İstanbul'da zahireye şiddetle ihtiyaç olduğundan kaza ve nahiyelerde bulunan ne kadar çiftlik sahibi ve ekmekçi var ise nasıl olursa olsun üç beş gün içinde buğday ve un bularak İstanbul'a gönderilip Borsa'da değer fiyatıyla satılmak için verilen padişah emri, bu konuda görevlendirilen Sadaret Çukadarı Hacı Veli eliyle Eyüp kazasına bağlı Küçükçekmece mahkemesine ulaşmıştır. Herkes mahkemeye çağrılıp padişah fermanı yüzlerine okunmuştur. Emrin muhtevası kendilere anlatılıp ilan edildiğinde hepsi duyduklarını ve emre itaat edeceklerini ifade etmişlerdir. Mahkemeden ve görevliler tarafından adamlar tayin edip köyler ve kazada bulunan çiftlik sahipleri ve ekmekçilerden üç araba buğday toplayıp hemen acilen İstanbul'a göndermeyi taahhüt ettikleri devlet kapısına arz edilir. Emir ve ferman padişahındır.
9 Nisan 1793

Osmanlı Devleti'nin duacısı olan köleniz
Küçükçekmece Nahiyesi
Kadısı Mehmed Emin

BOA.AE.SSLM.III 114_6936

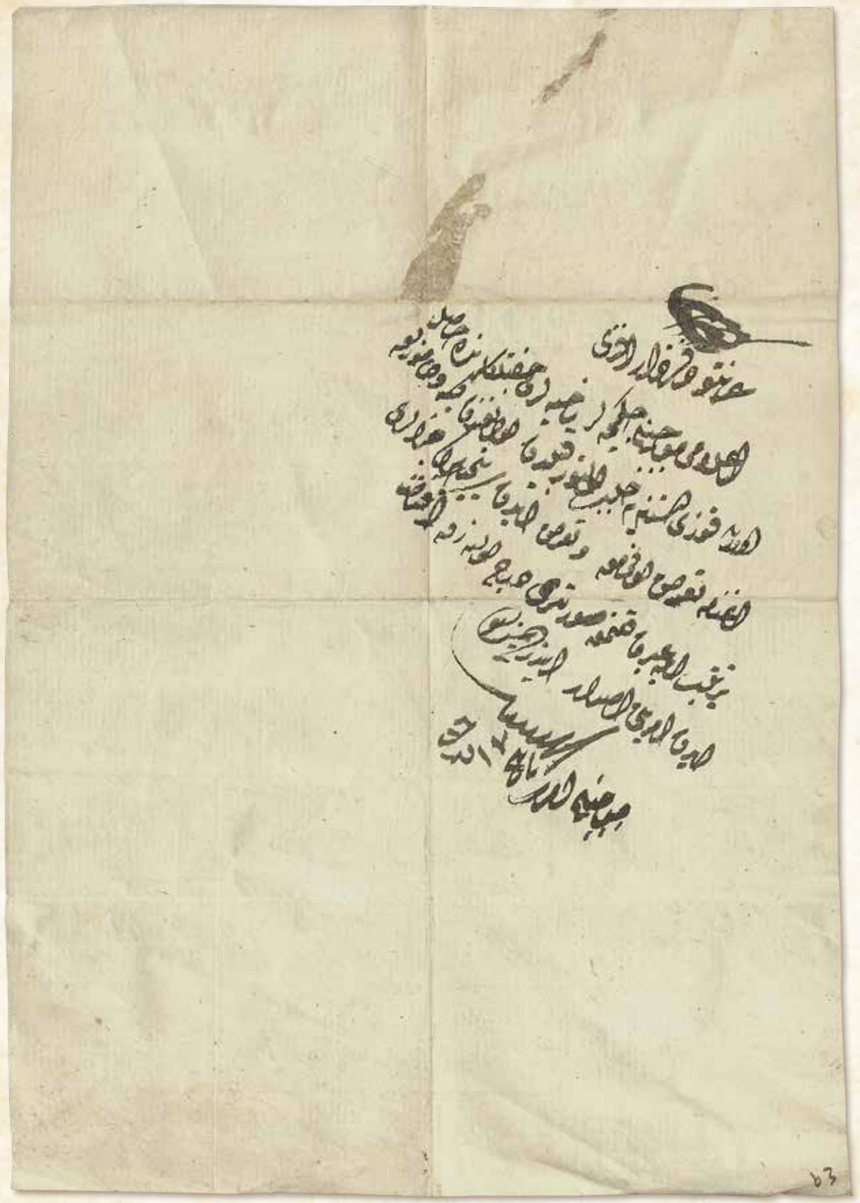

İzzetlü Defterdâr Efendi

İ'lâmı mûcebince Çekmeceler nâhiyeleri çiftlikâtında hâsıl olan kuzu Âsitâne'ye celb olunur kabîlden olduğundan gebe ve damızlık ağnâma ta'arruz olunmamak ve vta'arruz eden sayıcıyânın cezâları tertîb ile ibret kılınmak sûretleri derc olunarak iktizâ eden emri ısdâr etdirdesin deyü buyruldu.

Mûcebince emri yazıla, fî 17 N. sene [1]216

Kıymetli Defterdar Efendi,

İlam gereğince Büyükçekmece ve Küçükçekme nahiyeleri çiftliklerinde yetiştirilen kuzu İstanbul'a getirilebilecek olgunluğa erişmiştir. Gebe ve damızlık koyunlara müdahale edilmemesi ve müdahale eden sayıcıların ibret olacak şekilde cezalandırılacakları maddesi de yer almak suretiyle gereken direktifi yazdırman emredilmiştir.

Gereğince emri yazılsın.
21 Ocak 1802

BOA.C.BLD 106_5263_002_002

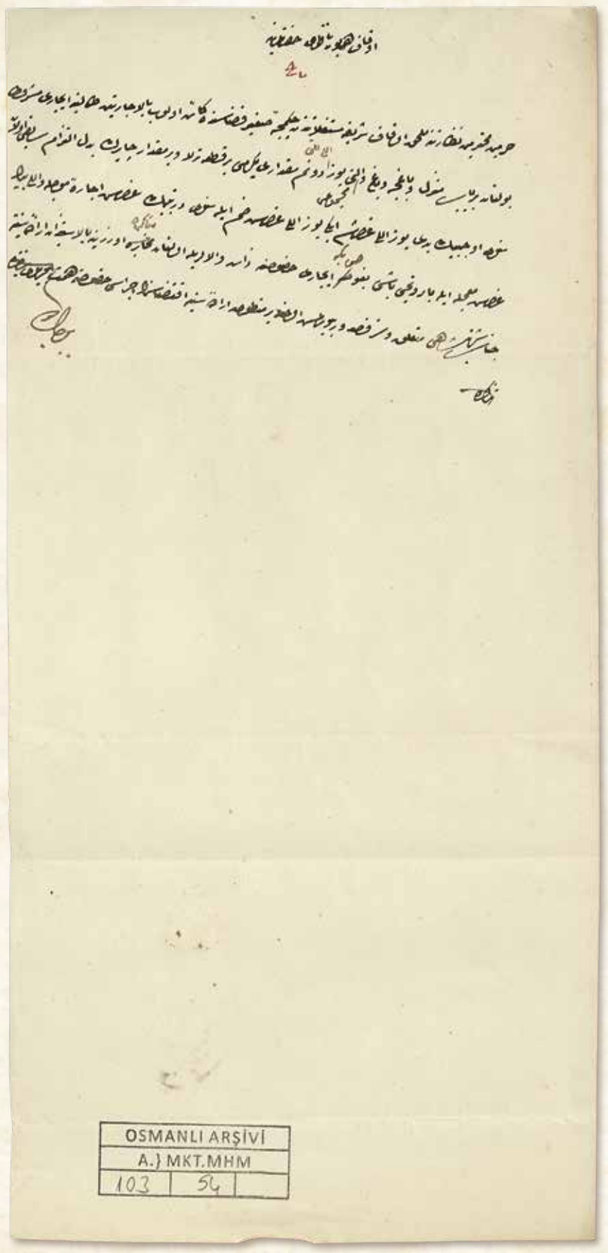

Evkâf-ı Hümâyûn nâzırı hazretlerine,

Haremeyn-i Muhteremeyn Nezâreti'ne mülhak evkâf-ı şerîfe müstağallâtından Çekmece-i Sağîr Kazâsı'nda kâin olup bi'l-icâreteyn tâlibine îcârı meşrût bulunan bir bâb menzil ve bağçe ve bâğ ve mecmû'u altı yüz elli altı dönüm mikdârı yirmi bir kıt'a tarla ve bir mikdâr çayırın bedel-i iltizâm-ı sâbıkı olan senevî üç bin yedi yüz elli kuruşa iki yüz elli kuruş zam ile senevî dört bin kuruş icâre-i mü'eccele ve elli bin kuruş mu'accele ile Barutçubaşı Bogos Bey'e îcârı husûsuna zât-ı vâlâlarıyla olunan müzâkere üzerine bi'l-îstîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehin-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyrulmuş olmakla ber-mantûk-ı irâde-i seniyye iktizâsının icrâsı husûsuna himmet buyurula deyü. [12 Rebîulâhir 1273]

Evkaf bakanı hazretlerine,

Gelirleri Mekke ve Medine için vakfedilmiş olan vakıfların gelir getiren mülklerinden olup Küçükçekmece kazasında bulunan ve bir kısmı peşin, kalan kısmı da yıl sonunda ödenmek üzere iki yönlü kiralama usulüyle kiralanması şart koşulan bir ev, bir bahçe ve bağ ile birlikte toplam altı yüz elli altı dönüm olan yirmi adet tarla ve bir çayırın önceki kira bedeli üç bin yedi yüz elli kuruş üzerine iki yüz elli kuruş zam yapılarak yıllık dört bin kuruş kira ve elli bin kuruş peşinat ile Barutçubaşı Bogos Bey'e kiralanması konusunda Padişah tarafından emir verilmiştir. Padişah emrinin gereği yerine getirilmesi rica olunur.
10 Aralık 1856

BOA.A.MKT.MHM 103_54

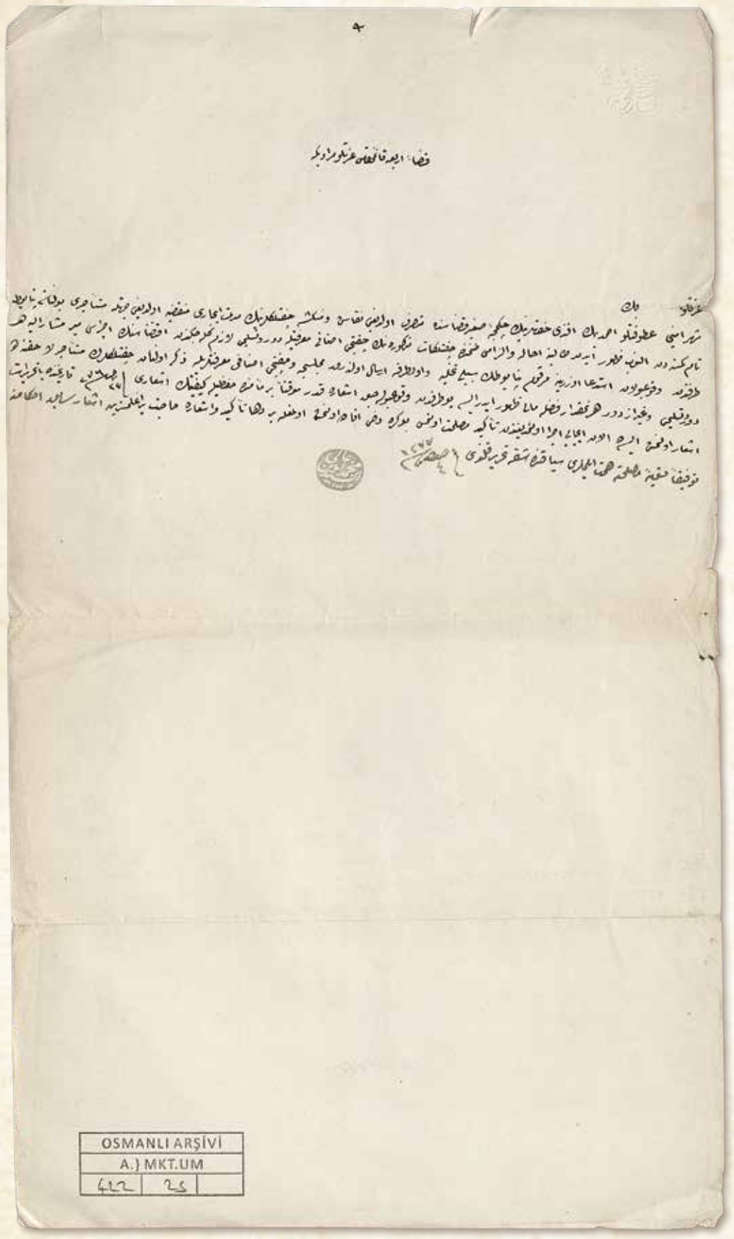

Nezâret-i Celîle-i Umûr-ı Hâriciye

Kazâ-i Erba'a Kaymakamı izzetlü Murad Bey'e

İzzetlü bey,

Şehremîni atûfetlü Ahmed Beyefendi hazretlerinin Çekmece-i Sağîr Kazâsı'nda mutasarrıf olduğu Nakkaş ve Menekşe çiftliklerinin müddet-i îcârı munkazıye olduğu cihetle müsteciri bulunan Panayot nâm kimesneden alınup zuhûr eden tâlibine ihâle ve ilzâmı zımnında çiftlikât-ı mezkûrenin çiftçi esnâfı ma'rifetiyle devir ve teslîmi lazım geleceğinden iktizâsının icrâsı mîr-i müşârun-ileyh tarafından vukû' bulan istid'â üzerine merkûm Panayot'un sebîli tahliye ve ol tarafa irsâl olunarak meclisce ve çiftçi esnâfı ma'rifetleriyle zikrolunan çiftliklerin müstecir-i lâhıkına devir ve teslîmi ve gayr-ı ez devir her ne mikdâr fazla malı zuhûr eder ise bu tarafdan vukû' bulacak iş'âra kadar muvakkaten bir me'mende hafzıyla keyfiyetin iş'ârı fî 23 Receb sene 276 tarihinde bâ-tahrîrât iş'âr olunmuş ise de el'ân îcâbı icrâ olunmadığından te'kîd-i maslahat olunması bu kere dahi îfâde olunmuş olmakla bir daha te'kîd ve iş'âra hâcet bırakılma[k]sızın iş'âr-ı sâbık ahkâmına tevfîkan tesviye-i maslahata himmet eylemeleri siyâkında şukka tahrîr kılındı. Fî 4 Safer sene 1277

[Mühür]
Es-Seyyid Mehmed Emin Âlî

BOA.A.MKT.UM 422_25

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

Çatalca Kaymakamı Murat Bey'e

İzzetli beyefendi,

İstanbul Belediye Başkanı şefkatli Ahmed Beyefendi hazretlerinin Küçükçekmece kazasında tasarrufunda bulunan Nakkaş ve Menekşe çiftliklerinin kira süresi dolmuştur. Çiftliklerin, kiracısı Panayot'tan alınarak kiralamak isteyen kişiye verilmesi için adı geçen çiftliklerin çiftçi esnafı tarafından devir ve teslimi lazım gelecektir. Bunun için gereğinin yapılması isteğiyle belediye başkanı tarafından dilekçe yazılmıştır. Bunun üzerine Panayot'a izin verilerek oraya gönderilip Küçükçekmece kaza meclisince ve çiftçi esnafı aracılığıyla söz konusu çiftliklerin yeni kiracısına devredilmesi, Panayot'un fazla malı çıkarsa bu taraftan direktif gelinceye kadar güvenli bir yerde korunarak durumun haber verilmesi 15 Şubat 1860 tarihinde yazı ile bildirilmiştir. Ancak henüz gereği yapılmadığından tekrar emir yazılması ifade edilmektedir. Bir kez daha tekrara ve direktife ihtiyaç kalmaksızın daha önce verilen talimata uygun olarak işin halledilmesine gayret etmeniz için bu yazı kaleme alınmıştır.
22 Ağustos 1860

Seyyit Mehmed Emin Âlî

TAHRÎRÂT-I TELGRAFİYYE
Mektup Gönderen Merkez Çekmece

Numara: 9

Hâk-i pâ-yı âlî-i mehd-i ulyâ-yı saltanat-ı seniyyeye

Veli-ni'met bî-minnetimiz zât-ı şevket-simât efendimiz hazretleri, Cenâb-ı Hakk'a pek çok şükürler olsun kemâl-i safâ ve âfiyet ve huzûr ve istirâhat ile işbu Çarşamba gecesi Küçükçekmece'de kâin çiftlik-i hümâyûnlarında oda-i mülûkâneleri sıcak olduğu hâlde ârâm ve beytûtet buyurmakdadırlar. İnşâallâhu Te'âlâ yarınki Çarşamba günü hava güzel olur ise vapur-ı hümâyûna teşrîf ile Perşembe gecesi adada tevakkuf buyrularak Perşembe günü Dersaadet'e avdet-i seniyye-i cenâb-ı şehin-şâhî musammem olduğunu ve lillâhi'l-hamd hizmet-i hümâyûnlarında zerre kadar kusûr olunmadığını arz ve iş'âra cesâret eylerim. Ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. 10 Zilkade 1280

Bende
Emin kulları

Bende
Hasan kulları

(Basmahâne-i Emil Mandos)

TELGRAF YAZIŞMALARI
Mektup Gönderen Merkez Çekmece

Numara: 9

Padişahımızın annesinin yüce ayağının toprağına,

Velinimetimiz padişahımız efendimiz hazretleri, şükürler olsun safa, afiyet, huzur ve istirahat ile çarşamba gecesi Küçükçekmece'deki Padişah çiftliğindeki odalarında sıcacık bir şekilde gecelemektedirler. İnşallah yarınki çarşamba günü hava güzel olur ise vapuru şereflendirerek perşembe gecesi adada kalınacağını, perşembe günü İstanbul'a dönmeye karar verildiğini ve Allah'a hamdolsun, hizmetlerinde küçücük bir kusur olmadığını arz etmeye cesaret eylerim.
17 Nisan 1864

Emin kulları **Hasan kulları**

(Emil Mandos Matbaası)

BOA.TS.MA.E 860_11

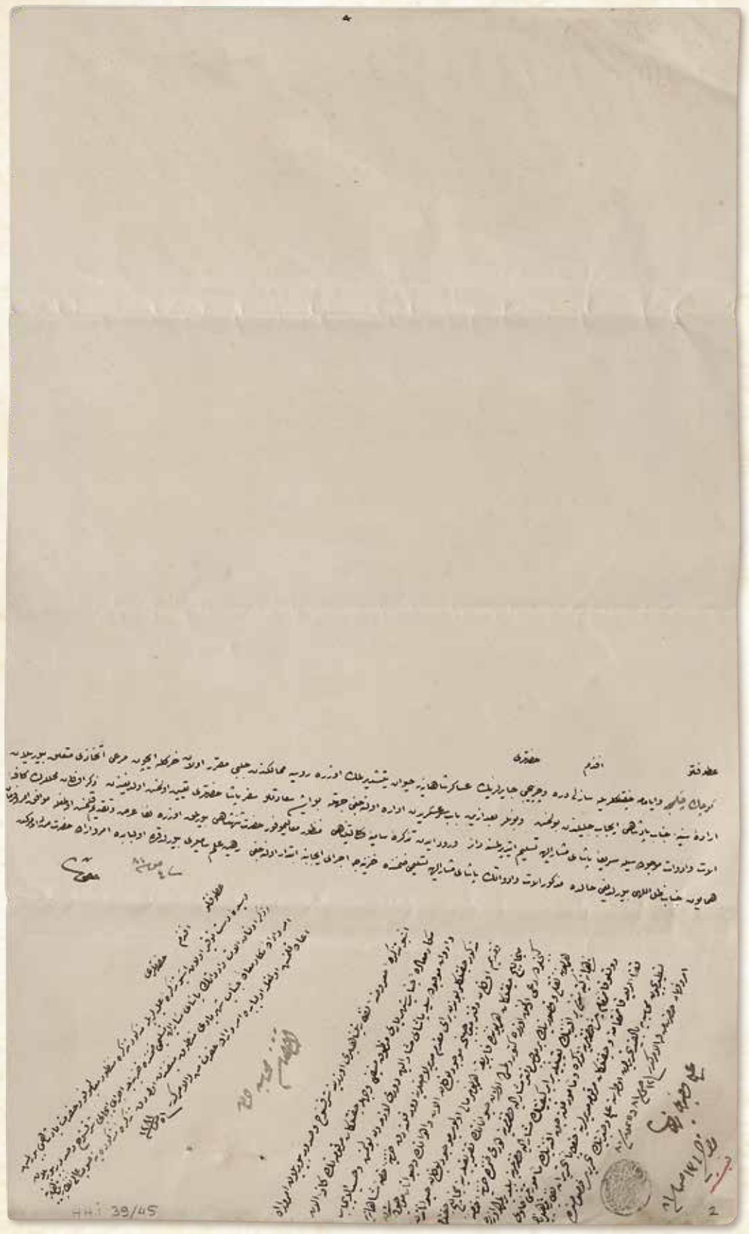

Atûfetlü efendim hazretleri,

Küçükçekmece ve Ayamama çiftlikleriyle Sazlıdere ve Çırpıcı çayırlarının asâkir-i şâhâneye hayvan yetiştirilmek üzere Rusya memâlikinden celbi mukarrer olan hergele içün mer'a ittihâzı müte'allik buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî îcâb-ı celîlinden bulunmuş ve bunlar ba'd ez-în Bâb-ı Seraskerî'den idâre olunacağı cihetle bu işe sa'âdetlü Sefer Paşa hazretleri ta'yîn olunmuş olduğundan zikrolunan mahallerin kâffe-i âlât ve edevât-ı mevcûdesiyle serî'an paşa-yı müşârun-ileyhe teslîm etdirilmesine dâir vürûd eden tezkire-i sâmiye-i vekâlet-penâhî manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehinşâhî buyrulmak üzere leffen arz ve takdîm kılınmış olmakla muvâfık-ı emr u fermân-ı cenâb-ı zıllullâhî buyrulduğu hâlde mezkûr âlât ve edevâtın paşa-yı müşârun-ileyhe teslîmi zımnında Hazînece icrâ-yı îcâbına ibtidâr olunacağı rehîn-i ilm-i sâmîleri buyruldukda ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.
Fî 4 S. sene [12]81

Bende Hakkı

Şefkatli efendim hazretleri;

Küçükçekmece ve Ayamama çiftlikleriyle Sazlıdere ve Çırpıcı çayırlarının askerlere hayvan yetiştirilmek üzere Rusya topraklarından getirtilmesi kararlaştırılmış olan hergeleler için mera yapılması konuyla ilgili olarak verilen padişah emri gereğidir.

Bu çiftlikler bundan sonra Seraskerlik Dairesi tarafından idare olunacağından bu işe Sefer Paşa hazretleri tayin edilmiş bulunmaktadır. Sözü edilen bölgelerin mevcut bütün alet-edevatıyla birlikte Sefer Paşa'ya teslim ettirilmesine dair gelen Sadrazamlık yazısı padişah tarafından görülmek üzere ekte takdim kılınmıştır.

Padişahımız tarafından da uygun görüldüğü takdirde sözü edilen alet ve edevatın adı geçen paşaya teslimi için hazinece gerekli çalışmalara başlanacaktır.
Bu konuda emir ve buyruk verme yetkisi efendim hazretlerinindir.
9 Temmuz 1864

Kulları Hakkı

BOA.HH.İ 39_45_02

Belgenin çeviri ve sadeleştirmesi sonraki sayfada devam etmektedir.

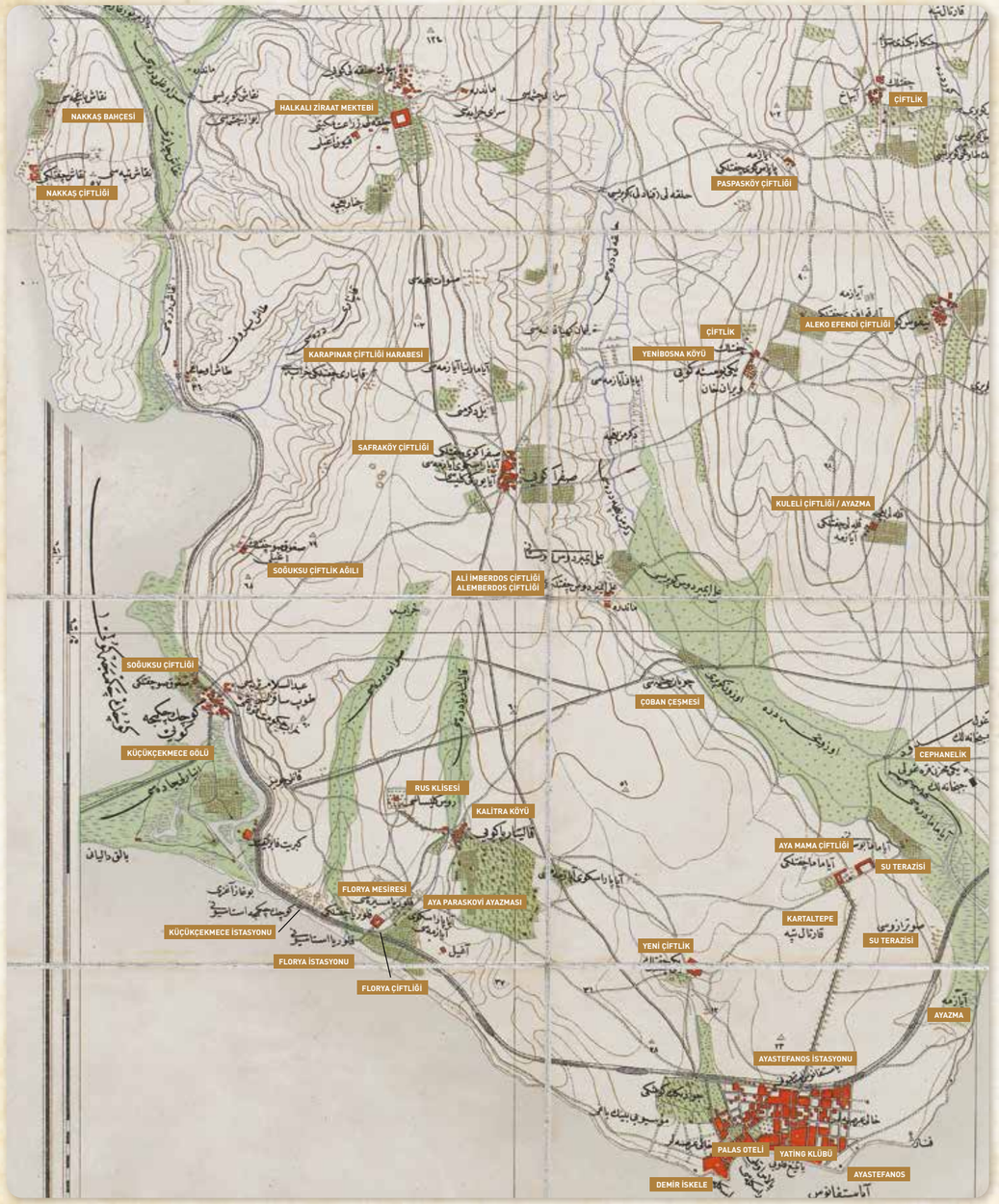

Atûfetlü efendim hazretleri,

Resîde-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyyeleriyle mezkûr tezkire manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyrulmuş ve zikrolunan âlât ü edevâtın paşa-yı müşârun-ileyhe teslîmi zımnında Hazînece icrâ-yı îcâbı şeref-sünûh ve sudûr buyrulan emr u irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı şehriyârî mantûk-ı münîfinden olarak tezkire-i mezkûre yine savb-ı âlî-i nezâret-penâhîlerine iâde kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 5 S. sene [12]81

İktizâsı Muhâsebe'den

İşbu tezkire-i ma'rûza-i nezâret-penâhîleri üzerine şeref-sünûh ve sudûr buyrulan emr u irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı şehriyârî mantûk-ı münîfi vechile çiftlikât-ı merkûmenin kâffe-i âlât ve edevât-ı mevcûdesiyle paşa-yı müşârun-ileyhe devri lâzımeden bulunmuş ve hasbe'l-îcâb mezkûr çiftlikler bundan bir ay mukaddem müdîr-i lâhıklarına devr kılınarak Hazine-i Hassa-i Şâhâne'ye takdîm olunan defter mûcebince mevcûd bulunan âlât ve edevâtın ve hayvânât-ı mevcûdesinden Mihaliç çiftlikât-ı hümâyûnunda fabrika-i hümâyûnlar mâlı olup mevcûd bulunan hayvânâtın geçenlerde ra'y olunmak üzere getirilmiş olan hayvânâtın tefrîkiyle yine Mihaliç Çiftlik-i Hümâyûnu'na nakli ve kusûrunun ber-mûceb-i defter müşârûn-ileyh hazretlerine devri zımnında Hazine-i Hâssa-i Şâhâne ketebesinden bir efendinin tayiniyle beraber keyfiyetin müşârun-ileyh hazretlerine bildirilmek üzere devletlü kaymakam paşa hazretlerine tezkire ve memûr kılınacak efendinin memûriyetini hâvî Kazâ-i Erbaa kaymakamına ve çiftlikât-ı merkûme müdürlerine hitâben tahrîrât-ı nezâret-penâhîlerinin tastîriyçün Muhâsebe'ye bi'l-kayd Tahrirat Odası'na ilmühaberinin tahrîri hususunda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 12 S. sene [12]81 / 5 Temmuz [12]80

Muhâsebe-i Hazine-i Hâssa

İlmühaberi yazıldı.
Dâde fî 13 S. sene [12]81
Kaşd-şud.

BOA.HH.İ 39_45_02

Şefkatli efendim hazretleri,

Saygıdeğer elinizden gelen işbu yazınız ile sözünü ettiğiniz Sadrazamlık yazısı yüce padişahımız tarafından görülmüştür. Sözü edilen alet ve edevatın adı geçen paşaya teslimi hususunda hazinece gereğinin yerine getirilmesi padişah tarafından emredilmiş bulunmaktadır. Bu yazı tekrar bakanlığınız tarafına ifade edilmiştir. Bu konuda emir ve buyruk verme yetkisi makamınıza aittir.
10 Temmuz 1864

Muhasebe Kalemi'nce gereği yerine getirilsin.

Bakanlığın işbu yazısı üzerine verilen padişah emri doğrultusunda sözü edilen çiftliklerin mevcut bütün alet ve edevatıyla Sefer Paşa'ya devri gerekli bulunmuştur. Şartlar gereği sözü edilen çiftlikler bundan bir ay önce şimdiki müdürlerine devredilmişti. O dönemde Hazine-i Hassa'ya takdim edilen defter uyarınca mevcut alet ve edevat ile hayvanların *(Mihaliç saray çiftliklerinde fabrikaların malları olarak kayıtlı olan ve geçenlerde otlatmak üzere getirilen hayvanlar ayrılarak tekrar Mihaliç saray çiftliğine gönderilmek üzere ayrıldıktan sonra)* Sefer Paşa'ya devir işlemleri için Hazine-i Hassa katiplerinden birisinin tayini gerekmektedir.

Durumun Sefer Paşa'ya bildirilmesi için Sadrazamlık kaymakamına ve Kaza-i Erbaa [Çatalca] kaymakamı ile sözü edilen çiftliklerin müdürlerine de görevlendirilecek katibin memuriyetini içeren bakanlık yazıları yazılması hususu arz olunur.

Bunun için konunun Muhasebe Kalemi'ne kaydedilmesi ve gerekli yazışmaların hazırlanması için Yazı İşleri Odası'na ilmühaber yazılması hususunda emir ve buyruk efendimiz hazretlerine aittir.
17 Temmuz 1864

İlmühaberi yazıldı.
Yazıişleri Odası'na verildi. 18 Temmuz 1864
Kayıt yapıldı.

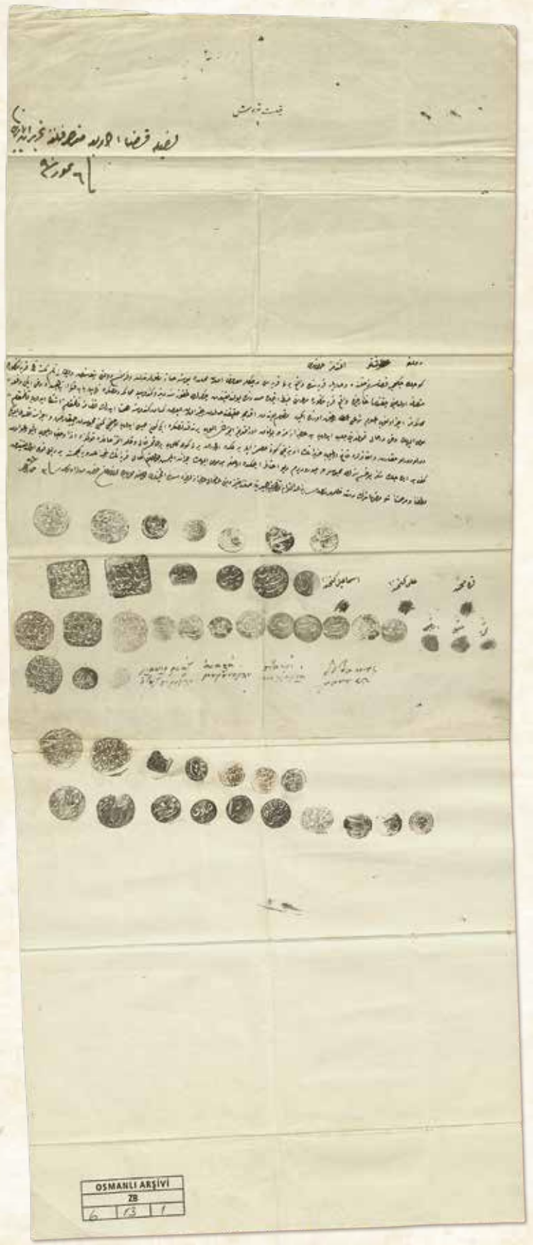

Leffiyle Kazâ-i Erba'a Mutasarrıflığı'na Tahrîrât yazıla

Fî 6 Temmuz sene 90

Devletlü atûfetlü efendimiz hazretleri,

Küçükçekmece Kazâsı dâhilinde ve Sarıyer Karyesi'nde vâki' Yerli Karyesi demekle ma'rûf olan mahalde postahâne memûrlarından ve Fransa Devleti tebe'asından Vitali nâm kimesnenin karye-i mezkûrda mutasarrıf olduğu çiftlik hâricinde vâki' karye-i mezkûre mer'asını zabteylemek sadedinde bulunduğundan çâkerleri dokuz seneden beri kendisiyle muhâkemeden sonra nihâyet Bâb-ı Fetvâ-penâhîde dahi iki defa muhâkememiz icrâ olunup i'lâm-ı şer'î i'tâ olunmak üzere iken merkûm bundan akdemce hakîkat-i hâlden bî-haber olan bazı kesân kendisine hemtâ ederek kazâmız kaymakamına iştikâ edüp kaymakam-ı mûmâ-ileyhin dahi derhal kullarını celb idüp yed-i âcizânemizde bulunan evraklarımız elimizden alup yırtdıkdan sonra iki gün haps edüp üçüncü gün mahbûsdan çıkarmış ve icrâsına tasaddî eylediği dürlü dürlü hakâret ve ihâfelere kânî' olmayup Haziran'ın onbirinci günü hasmımız ile birlikde olarak Yerliköy'e gelüp birtakım kâl ve kaleme alınmaz hâllere kulunuza ezâ ve cefâ eyleyüp işbu da'vâdan keff-i yed edeceksiniz yoksa sizleri mahbûslarda çürüdürüm deyü ihâfe eylemekde olmakla mîr-i mûmâ-ileyhin cür'et eylemiş olduğu hâl karyenin pençe-i adûya geçmesine bir delîl-i kavî olduğundan lütfen ve merhameten şu merkûmânların dest-i zulmlerinden sâye-i adâlet-vâye-i nezâret-penâhîlerine sığındığımıza mebnî arzuhâl-i âcizânelerimize südde-i efhamîleri olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 3 Cumâde'l-âhir sene [12]91

[İmzâ ve Mühürler]

BOA. ZB 06_13

Ekiyle Çatalca Mutasarrıflığı'na yazısı yazılsın.
18 Temmuz 1874

Devletli, merhametli efendimiz hazretleri,

Küçükçekmece kazası, Sarıyer köyünde Yerliköyü diye bilinen yerde postane görevlilerinden ve Fransa Devleti vatandaşı Vitali adındaki kimse, kullanımındaki çiftlikten başka köyün merasını da zaptetmek niyetindedir. Biz köleleriniz dokuz seneden beri kendisiyle mahkemeliyiz. En sonunda Şeyhülislamlık makamında da iki defa mahkememizin ardından hukuki karar ilam edilmek üzereyken Vitali daha önce işin gerçeğinden haberi olmayan bazı kişileri kendi yanına çekerek kazamızın kaymakamına şikâyet etti. Kaymakam da beni yanına çağırıp elimdeki evrakları alıp yırttı. İki gün hapsettikten sonra salıverdi. Yaptığı türlü hakaret ve tehditlerle yetinmeyip Haziran'ın on birinci günü hasmımız ile birlikte Yerli köye gelerek ağza ve kaleme alınmayacak şekilde eziyet ve cefa etti. "Bu davadan çekileceksiniz, yoksa sizi hapislerde çürütürüm" diye yaptığı şeyler, köyün düşman eline geçmesine güçlü bir delil olmaktadır. Şu kişilerin zulmünden bakanlığınız makamına sığındığımızdan lütuf ve merhamet edip dilekçemizi dikkate alınız. Emir ve buyruk verme yetkisi makamınıza aittir.
18 Temmuz 1874

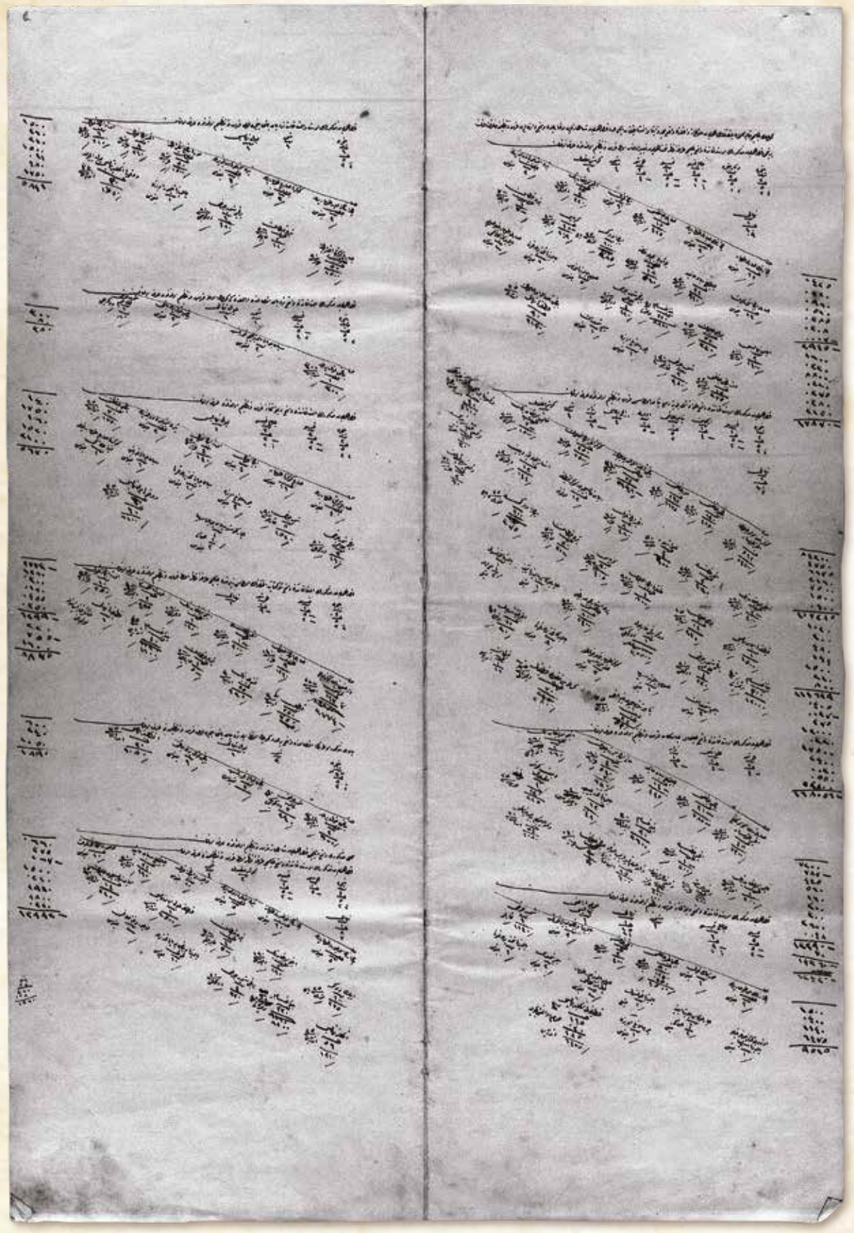

Küçükçekmece nâm mahalde çiftlik-i hümâyûn-ı mülûkâne dâhilinde vâki‘ müceddeden binâ ve inşâ kılınan iki aded kasr-ı hümâyûn-ı şâhânelerin ve hâricde vâki‘ dâirelerin ferş ve tanzîminde sarf olunan birinci kasr-ı hümâyûn-ı mezkûrun üst katında vâki‘ Çekmece tarafına nâzır taht-ı hümâyûn ta‘bîr olunan oda ferş ve tanzîm olundukda sarf olunan:

Küçükçekmece'deki padişah çiftliğinde yeni inşa edilen iki kasrın ve dışarıda bulunan dairelerin döşenmesi ve düzenlenmesinde harcanan ve birinci kasrın üst katında bulunup Çekmece tarafına bakan "Padişah Tahtı" denilen odanın döşenip düzenlenmesinde harcanan:

Pencere **Aded: 2** **5 zirâ** **2, 75 zirâ**	**Diğer pencere** **Aded: 2** **5 zirâ** **1,2 zirâ**	**Camlı kapı** **Aded: 2** **3,5 zirâ** **1,1 zirâ**	**Kapı** **Aded: 1** **5,5 zirâ** **2,5 zirâ**	**Döşeme** **Aded: 2** **4,5 zirâ**	**Şemse** **Aded: 4**	**Köşe mak‘adı** **Aded: 2**	**Nihâlî** **Aded: 1** **10 zirâ** **09 zirâ**
Yek-renk sarı tomar **67 zirâ** **Bogos**	**Yek-renk sarı tomar perde, çift** **3 zirâ** **Bogos**	**Sarı Canfes** **17 zirâ** **Kuruş 425** **Fî 25** **Anderyas**	**İpek tül** **6 zirâ** **Bogos**	**İnce Amerikan bezi Top:2** **Kuruş 320** **Fî 160** **Dimitraki**	**Tire işlemeli dülbend perde** **Çift: 3** **Bogos**		
Sarı ipek kordon **Aded 14** **Bogos**	**Çiçekli siyah manin(?)** **Aded 32** **Kuruş 960** **Fî 35** **Anderyas**	**Puşîde içün hâssa** **Aded: 1,5** **Kuruş 510** **Fî 340** **(…)**	**İpek düğme** **Aded 600** **Kuruş** **385** **Fî 25 para** **Nuri**	**Kirpas** **Aded 68,5** **Kuruş 308** **Fî 4,5** **Fabrika**	**Tire kaytan** **Top** **1** **Kuruş 7,5** **Fî 7,5** **Fabrika**		
Ayak nihâlîsi **Aded 2** **Kuruş 1600** **Fî 800** **Andriyas**	**Yün cilbâb** **22 zirâ** **Kuruş 330** **Fî 15** **Andriyas**	**Penbe hisam** **220 kıyye** **Kuruş 8.800** **Fî 40** **Zaharya**	**Pirinç şemse çarkı** **Takım: 4 aded** **Kuruş 320** **Fî 80** **Dökmeci**	**Som yaldızlı korniş** **Aded 5** **Bogos**	**Yaldızlı tahta perde kolu** **Aded 8** **Bogos**	**Sarı tomar kaplı som yaldız kına takımı** **Aded 0,5** **Bogos**	
Düz beyaz canfes **Aded 15** **Kuruş 375** **Fî 25** **Anderyas**	**Şemse çarhı** **Aded 2** **Kuruş 380** **Fî 190** **Karlo**	**Porselenli avize** **Aded 1** **Bogos**	**Sim şamdan** **Aded 1** **Bogos**	**Beyaz zemin elvan çiçek kadifeli nihâlî** **Aded 90** **Kuruş 3150** **Fî 35** **Andriyas**			

Kasr-ı hümâyûn-ı mezkûrun üst katında vâki‘ tavanı ay yıldız resimli yatak odası ferş ve tanzîm olundukda sarf olunan:

Zikredilen kasrın üst katındaki tavanı ay yıldız resimli yatak odasısının döşenmesinde ve düzenlenmesinde harcanan:

Pencere **Aded: 4** **5 zirâ** **2,2 zirâ**	**Kapı** **Aded: 1** **5,5 zirâ** **2,5 zirâ**	**Erkân** **Aded: 1** **4,5 zirâ**	**Yatak takımı** **Aded: 1** **5 zirâ** **3 zirâ**	**Oya** **Aded: 1** **5,5 zirâ**
İç perdesi **Aded: 4**	**Zar Aded: 1** **6,5 zirâ**	**Şemse** **Aded: 4**	**Köşe mak‘adı** **Aded: 1**	**Nihâlî Aded: 1** **10 zirâ** **03 zirâ**

BOA.TSMA.d 911

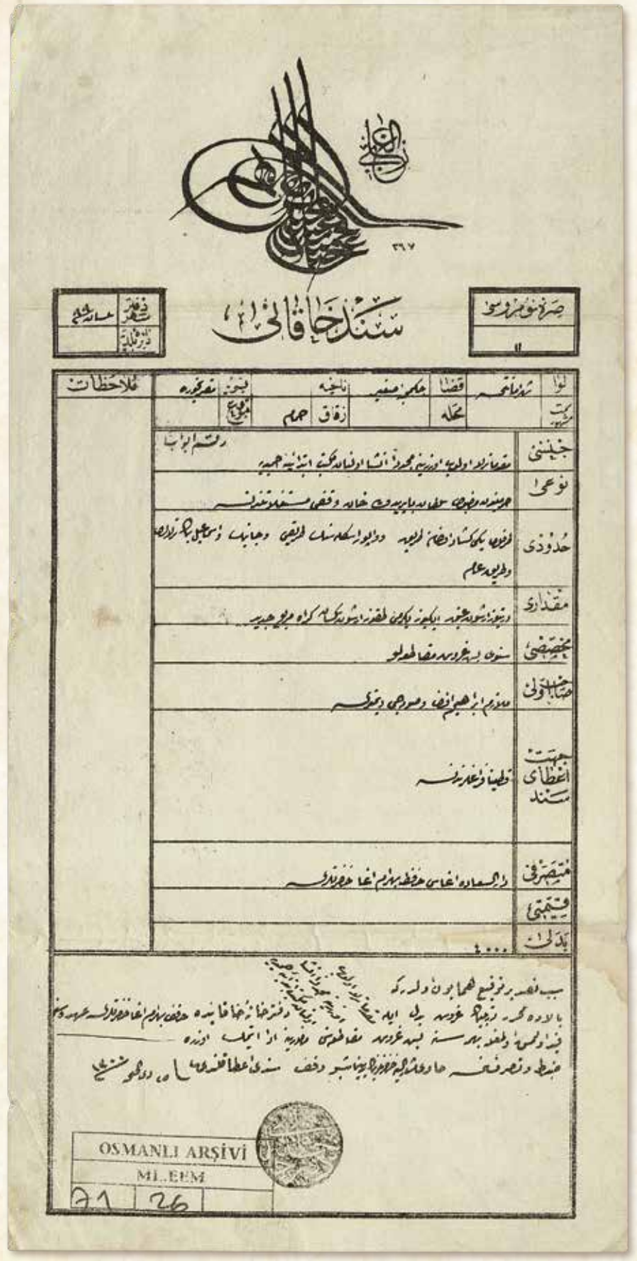

Sıra Numarası		**TUĞRA (II. Abdülhamid)** **SENED-İ HAKANİ** **(Tapu Senedi)**					**Defter-i Şehir**	**Nisan Sene 99**
11							**Daire-i Belediye**	
Liva	**Şehremâneti**	**Kazâ**	**Çekmece-i Sağîr**	**Nahiye**		**Karye**	**Makrihora [Bakırköy]**	**Mülâhazât**
Semt-i Meşhûr		**Mahalle**		**Sokak**	**Hamam**	**Mevki'**		

Cinsi	Mukaddemâ tarla olup üzerine müceddeden inşâ olunan Mekteb-i İbtidâiye-i Hamîdiye
Nev'i	Haremeynden mazbût Sultan Bâyezîd-i Velî Hân Vakfı müstağallâtından
Hudûdu	Tarafları yeni küşâd olunan tarîk ve vapur iskelesinin tarîki ve Cannik ve İsmail Bey tarlaları ve tarîk-i âmm
Mikdârı	Dört yüz arşın-ı atîk ikiyüz yirmi dokuz arşın seksen kirâh-ı murabba'î cedîd
Muhassası	Senevî beş kuruş mukâta'alı
Sâhib-i Evveli	Mülâzım İbrahim Efendi ve Sütcü Dimitri
Cihet-i İ'tâ-yı Sened	Kat'iyyen ferâğlarından
Mutasarrıfı	Darüssaade Ağası Hâfız Behram Ağa hazretleri
Kıymeti	----
Bedeli	4.000 kuruş

Sebeb-i tasdîr-i tevkî'-i hümâyûn oldur ki;
Bâlâda muharrer dört bin kuruş bedel ile mukaddemâ tarla olup üzerine müceddeden inşâ olunan Mekteb-i İbtidâiye-i Hamidiye Defterhâne-i Hâkânî'de Hâfız Behram Ağa hazretleri uhdesine kayd olunmuş olmakla beher sene beş kuruş mukâta'asını memûruna edâ etmek üzere zabt u tasarrufunu hâvî müşârun-ileyh hazretlerinin yedine işbu vakıf senedi i'tâ kılındı.

Padişahın tuğrasını barındıran bu belgenin yazılma sebebi o dur ki;
Yukarıda yazılı dört bin kuruş bedel ile bundan önce tarla olup üzerine yeni inşa olunan Hamidiye İlkokulu, tapuda Hafız Behram Ağa üzerine kaydedilmekle beher sene beş kuruş kirasını memuruna vermek üzere zaptetmesine ve kullanmasına dair Behram Ağa'nın eline işbu vakıf senedi verilmiştir.

Fî 25 Zilhicce sene 1300 [27 Ekim 1883]

[Mühür]

Defterhâne-i Hâkânî

BOA.ML.EEM 071_26

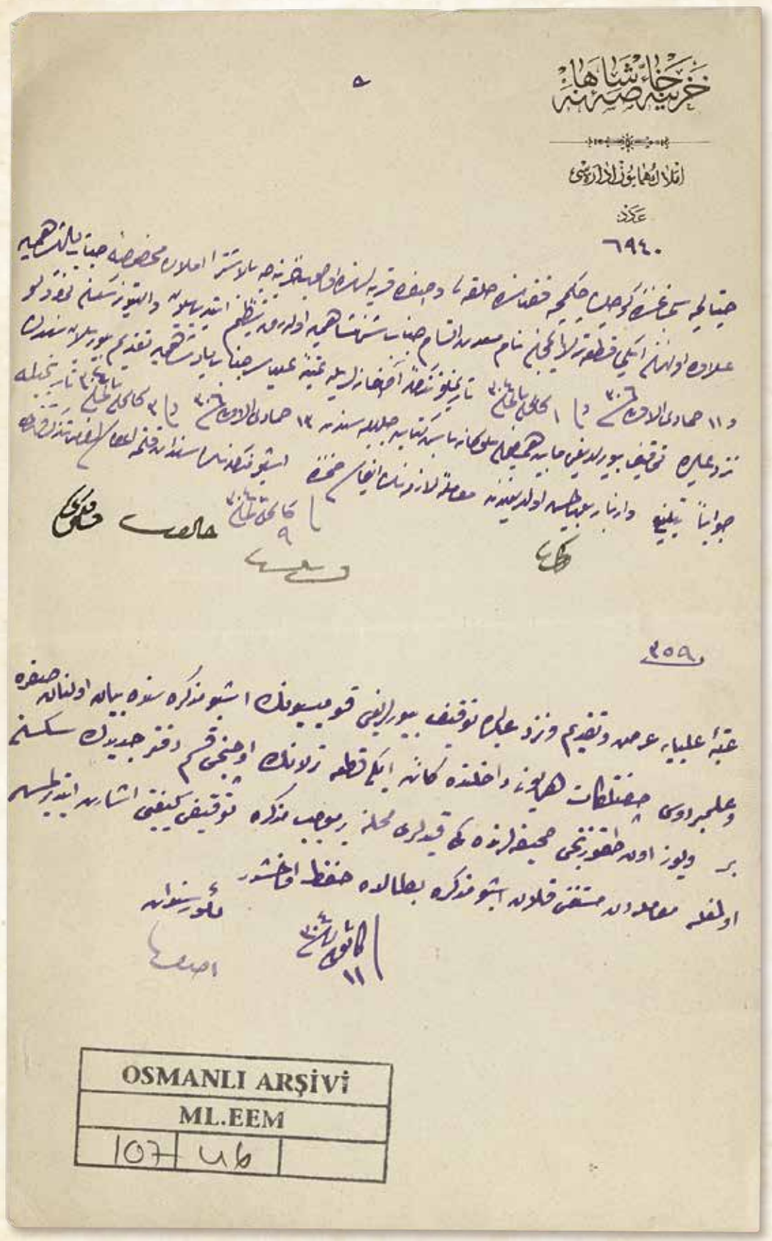

HAZÎNE-İ HÂSSA-İ ŞÂHÂNE
Emlâk-ı Hümâyûn İdâresi
Aded: 6940

Çatalca Sancağı'nda Küçükçekmece Kazâsı'nda Halkalı ve Safra karyelerinde olup hazînece bi'l-iştirâ emlâk-ı mahsûsa-i cenâb-ı pâdişâhîye ilâve olunan iki kıta tarla içün nâm-ı ma'delet-ittisâm-ı cenâb-ı şehin-şâhîye olarak tanzîm etdirilen ve altı yüz seksen numaralı ve 11 Cumâde'l-ûlâ sene 306 ve fî 1 Kânûn-ı Sânî sene 304 tarihli tezkire-i âsafâneleriyle atebe-i ulyâ-yı cenâb-ı pâdişâhîye takdîm buyrulan senedin nezd-i âlîde tevkîf buyrulduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden 13 Cumâde'l-ûlâ sene 306 ve fî 3 Kânûn-ı Sânî sene 304 tarihiyle cevâben tebliğ ve izbâr buyrulmuş olduğundan mu'âmele-i lâzımenin îfâsı zımnında işbu müzekkerenin Senedât Kalemi'ne i'tâsı lüzûmu tezekkür kılındı. Fî 9 Kânûn-ı sânî sene 304

[imzâlar]

359
Atebe-i ulyâya arz ve takdîm ve nezd-i âlîde tevkîf buyrulduğu komisyonun işbu müzekkeresinde beyân olunan Safra ve Alemberdos çiftlikât-ı hümâyûnu dâhilinde kâin iki kıta tarlanın üçüncü kısım defter-i cedîdin seksen bir ve yüz on dokuzuncu sahîfelerindeki kayıdları mahalline ber-mûceb-i müzekkere tevkîfi keyfiyeti işâret etdirilmiş olmakla mu'âmeleden müstağnî kalan işbu müzekkere battâlda hıfz olunmuşdur. Fî 11 Kânûn-ı Sânî sene 304

Me'mûr-ı Senedât
[imzâ]

BOA.ML.EEM 107_46

HAZİNE-İ HASSA
SULTAN MÜLKLERİ İDARESİ
Numara: 6940

Çatalca Sancağı'nın Küçükçekmece kazasındaki Halkalı ve Sefa köylerinde hazine tarafından satın alınarak padişaha ait emlaka eklenen iki adet tarla için Padişah adına düzenlettirilen ve bakanlığın 680 numaralı ve 13 Ocak 1889 tarihli yazısı ile Padişah'a takdim edilen tapunun Padişah tarafından yanında alıkonulduğu Mabeyn Başkatipliği'nden 15 Ocak 1889 tarihinde gelen cevapta bildirilmektedir. Gerekli işlemin yapılması için bu yazının Senetler Kalemi'ne verilmesi kararlaştırılmıştır.
21 Ocak 1889

359
Padişah tarafından tapuları alıkonulduğu komisyonun bu yazısında beyan edilen Sefaköy ve Alemberdos padişah çiftlikleri içindeki iki adet tarlanın 3. kısım yeni defterin 81 ve 119. sayfalarındaki tapu kayıtları mahalline "tapularının alıkonulduğu" işaret ettirilmiştir. Bu nedenle işlemsiz kalan bu yazının iptal edilen belgeler arasında korunması uygundur.
23 Ocak 1889

Tapu Memuru

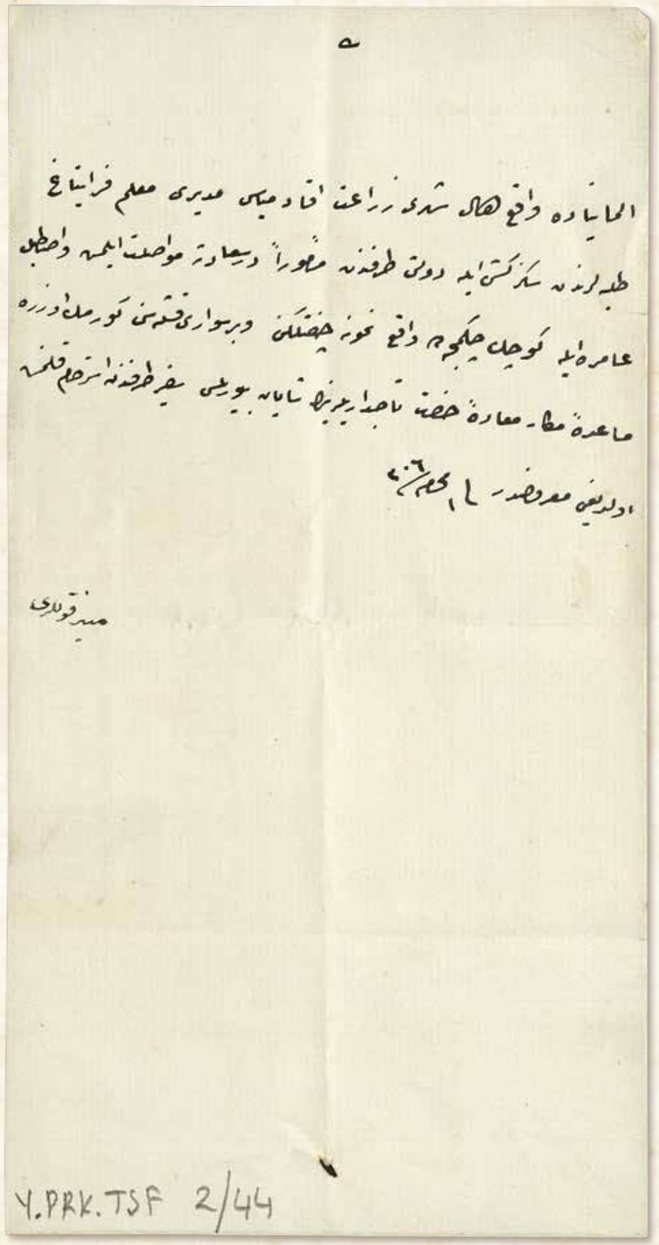

BOA.Y.PRK.TŞF 02_44

Almanya'da vâki' Hall şehri ziraat akademiyası Müdürü Muallim Freitag, talebelerinden sekiz kişi ile devleti tarafından memûren Dersaadet'e muvâsalit eylemiş ve Istabl-ı Âmire ile Küçükçekmece'de vâki' nümûne çiftliğini ve bir süvârî kışlasını görmek üzere müsâ'ade-i mekârim-âde-i hazret-i tâcdârîlerinin şâyân buyrulması sefîr tarafından istirhâm kılınmış olduğu ma'rûzdur. Fî 1 Muharrem sene 306

Münir Kulları

Almanya'nın Hall Şehri Ziraat Akademisi Müdürü Freitag, öğrencilerinden sekiz kişi ile birlikte ülkesi tarafından görevli olarak İstanbul'a gelmiştir. Saray Ahırı ile Küçükçekmece'de bulunan uygulama çiftliğini ve bir süvari kışlasını görmeleri için büyükelçi tarafından Padişah'tan izin talebinde bulunduğu arz olunur.
7 Eylül 1888

Münir Kulları

635

Müfâd-ı emr u iş'âr-ı âlî-i nezâret-penâhîleri rehîn-i îkân-ı çâkerânem olarak keyfiyet Meclis-i Emânet'e lede'l-havâle bu bâbda Çatalca Mutasarrıflığıyla cereyân eden muhâbereye nazaran Büyükçekmece Kazâsı dâhilinde vâki' mezkûr Suyolcu ve Anbarlı karyelerine götürülmüş mebhûsün-anh zahîreler İngiltere Devleti tebe'asından Kostant Lambot'un sâbıkı ve emsâli vechile Küçükçekmece'ye sâhilde ve kumluk nâm mahalde kurutmak üzere ruhsat istihsâl eylediği zahîrelerden olduğu anlaşılmış ve mahall-i mezkûr mesâkinden ve Asâkir-i Şâhâne ikâmetgâhından ârî olduğu hâlde ve zehâyir-i mezkûrenin otuz bir gün müddet zarfında ve te'mînât altında olarak orada kurudulduktan sonra mutlakâ Avrupa'ya irsâli meşrût olup bunların kurudulduğu sırada muhill-i sıhhat-i umûmiye bir hâl vukû'a getirilmemesine ve idhâl ve ihrâcında bir tarafa kaçırılmayup mutlakâ Avrupa'ya irsâline be-gâyet dikkat ve ihtimâm olunması zımnında Küçükçekmece Kazâsı Kaymakamlığı'na ol vakit tebliğât-ı lâzıme icrâ kılındığı misillü mezkûr zahîrelerin mahall-i mezbûr gümrük me'mûrlarının taht-ı nezâretinde olmak üzere kolcular ma'rifetiyle sevk ve isrâ ve orada kurudulduğu müddetce mahallî rüsûmât idâresince tekayyüdât-ı lâzıme icrâ etdirilmesi de Rüsûmât Emânet-i Celîlesi'ne iş'âr kılındığı kayıdlarından müstebân olmuş olmasıyla mârrü'z-zikr karyelere çıkarılan zahîrelerin kurudulduktan sonra Dersaadet'e idhâli hakkında bir karar olmadığı cihetle hiçbir mikdârı bir tarafa kaçırılamamak üzere muhâfazasına i'tinâ kılınması bu kere Çatalca Sancağı Mutasarrıflığı'na bâ-telgraf iş'âr kılındığından ve Emânet'den verilmiş olduğu dermiyân olunan buyrulduya dâir buraca bir gûne kayd ve ma'lûmât olmayup bunun Dersaadet Rüsûmât Nezâreti'nden mahallî gümrük me'mûriyetine tebliğ olunan Emânet-i müşârun-ileyhin tezkiresinden galat olduğu mutasarrıflıkdan celb olunan sûreti müfâdından münfehim olduğundan buralarının ve şu hâlde zehâyir-i mebhûsenin Büyükçekmece Kazâsında vâki' mezkûr karyelere sevki sebebinin Emânet-i müşârun-ileyhâdan istifsârı menût-ı re'y-i âlî bulunduğunun cevâben arz ve inbâsı tezekkür ve ifâde ve mutasarrıflığın meb'ûs tahrîrâtı ahîren cânib-i Emânet'e mevrûd cevabnâmesi ve melfûfu tezkire-i mezkûre sûretiyle beraber leffen takdîm ve i'âde kılınmış olmakla ve zehâyir-i mezkûrenin böyle hilâf-ı şart Dersaadet'e nakline cevâzı tazammun eden tebliğât ve iş'ârât dâ'î-i sû-i isti'mâlât olacağı cihetle nezd-i âlî-i nezâret-penâhîlerinde tecvîz buyurulmayacağı derkâr bulunmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 3 Rebîul-âhir sene 308 / 4 Teşrîn-i Sânî sene 306

Şehremîni Emîni Rıdvan

BOA.DH.MKT. 1792_090

635

Bakanlığınızın direktifleri tarafımdan anlaşılarak konu Belediye Meclisi'ne havale edilmiştir. Bu konuda Çatalca Mutasarrıflığı ile yapılan yazışmaya göre Büyükçekmece kazasındaki Suyolcu ve Anbarlı köylerine götürüldüğünden bahsedilen zahireler İngiltere vatandaşı Kostant Lambot'un geçmişte olduğu ve benzerleri gibi Küçükçekmece'de sahilde ve Kumluk denilen yerde korunmak üzere ruhsat aldığı zahirelerden olduğu anlaşılmıştır. Orası meskenlerden ve Osmanlı askerlerinin ikamet ettikleri yerlerden uzak olduğu ve bu zahireler otuz bir gün içinde ve güvence altında olarak orada kurutulduktan sonra kesin olarak Avrupa'ya gönderilmesi şart koşulmuştur. Zahire kuruduğu sırada halk sağlığına zarar verecek bir durum meydana getirilmemesine, giriş ve çıkışında herhangi bir tarafa kaçırılmayıp mutlaka Avrupa'ya gönderilmesine çok dikkat ve titizlik gösterilmesi için Küçükçekmece Kaymakamlığı'na o zaman direktif verilmiştir. Bunun yanısıra bahsi geçen zahirelerin orada gümrük memurlarının gözetimi altında olmak üzere kolcular tarafından sevki ve kurutulduğu sürece bölge vergi idaresi tarafından gerekli kontrollerin yaptırılması da Rüsumat Emaneti'ne [Gelirler Başkanlığı'na] bildirildiği kayıtlarından anlaşılmıştır. Adı geçen köylere çıkarılan zahirelerin kurutulduktan sonra İstanbul'a sokulması hakkında bir karar olmadığından hiçbir miktarı hiçbir tarafa kaçırılmamak üzere korunmasına ve dikkat edilmesi Çatalca Mutasarrıflığı'na da telgrafla bildirilmiştir. Belediyeden verildiği açıklanan direktife dair bir kayıt ve bilgi bulunmamaktadır. İstanbul Rüsûmat Nezareti'nden yerel gümrük memurluğuna tebliğ edilen belediyenin yazısında hata olduğu, mutasarrıflıktan getirtilen kopyasından anlaşılmıştır. Bu noktaların ve şu durumda söz konusu zahirelerin Büyükçekmece kazasında isimleri geçen köylere sevki sebebinin belediye tarafından açıklanması görüşlerinize bırakıldığının cevaben bildirilmesi kararlaştırılmıştır. Mutasarrıflığın gönderilen yazısı, son olarak belediyeye gelen cevap ve ilişiğindeki sözü edilen yazı kopyasıyla birlikte takdim ve iade edilmiştir. Bu zahirenin böyle kurallara aykırı şekilde İstanbul'a nakline izni içeren tebligat ve haberler suistimale sebep olacağından bakanlığınız nezdinde uygun görülmeyeceği muhakkaktır. Konu hakkında emir size aittir.
16 Kasım 1890

İstanbul Belediye Başkanı Rıdvan

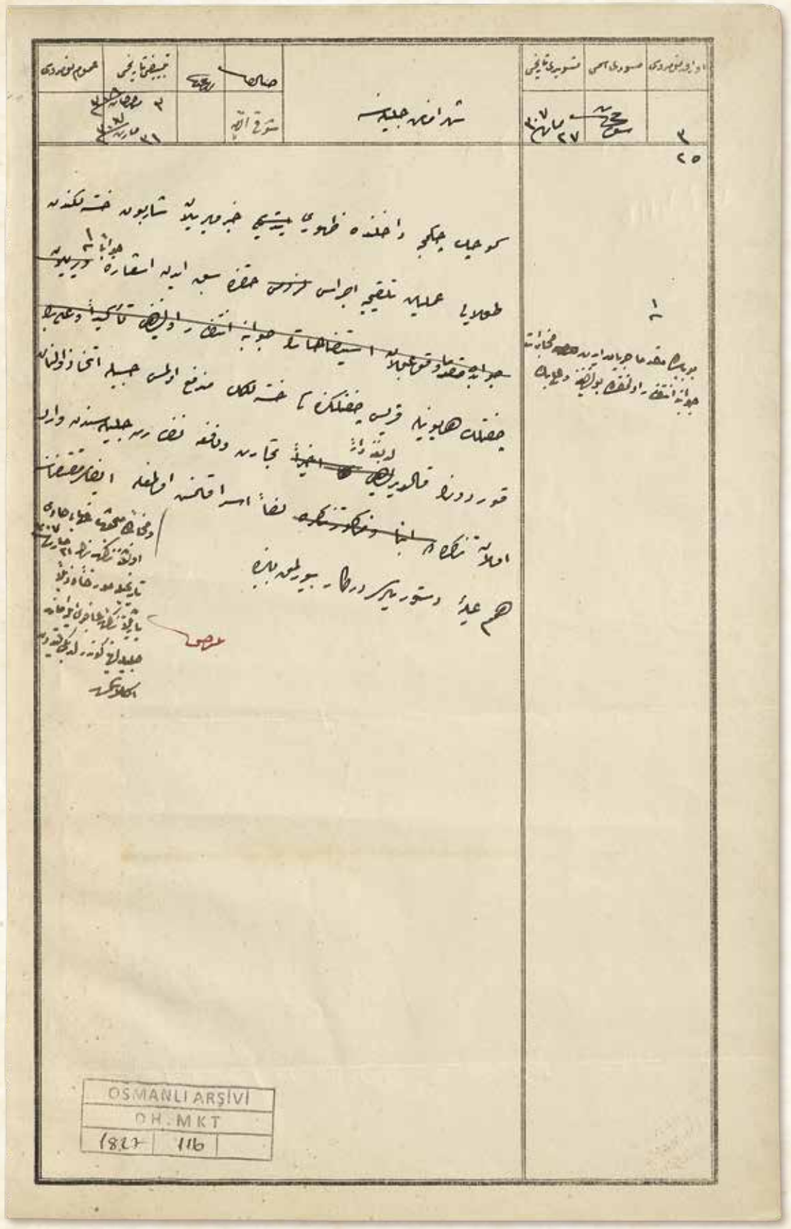

Evrak Numarası: 3/25
Tebyîz Târîhi: 3 Ramazan sene 308 / 31 Mart sene 307

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Küçükçekmece dâhilinde zuhûru haber verilen şarbon hastalığından dolayı ameliyât-ı telkîhıye icrâsı hakkında sebk eden iş'âra cevâben bu bâbda mukaddemâ cereyân eden muhâberât cevâbına intizâr olunmakda bulunduğuna ve Alibey Çiftlik-i Hümâyûnuyla Karis Çiftliği'ndeki hastalığın mündefi' olması hasebiyle ittihâz olunan kordonun kaldırıldığına binâen Ticâret ve Nâfia Nezâret-i Celîlesi'nden vârid olan tezkere leffen isrâ kılınmış ve muhâbere-i mebhûsün-anhâyı hâvî olan tezkirenin 21 Mart sene 307 târîhiyle müverrahan ve zeylen yazılan tezkere-i âcizî ile Emânet-i Celîleleri'ne gönderildiği kayddan anlaşılmış olmakla îfâ-yı muktezâsının himem-i aliyye-i düstûrîleri derkâr buyrulmak bâbında.

Evrak Numarası: 3/25
Temize Çekilme Târîhi: 12 Nisan 1891

İstanbul Belediye Başkanlığı'na

Küçükçekmece'de çıktığı bildirilen şarbon hastalığından dolayı aşı yapılması hakkındaki direktife cevap olarak Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'ndan gelen yazıda; bu konuda daha önce yapılan haberleşmenin cevabı beklenmekte olduğu ve padişaha ait Alibey Çiftliği ile Karis Çiftliği'ndeki hastalığın giderilmesi sebebiyle kordon kararının kaldırıldığı ifade edilmektedir. Sözü edilen haberleşmeyi içeren yazının 2 Nisan 1891 tarihli ekli yazımız ile belediyenize gönderildiği kayıtlardan anlaşılmışmıştır. Tarafınızdan gereğinin yapılması rica olunur.

BOA.DH.MKT 1827_116

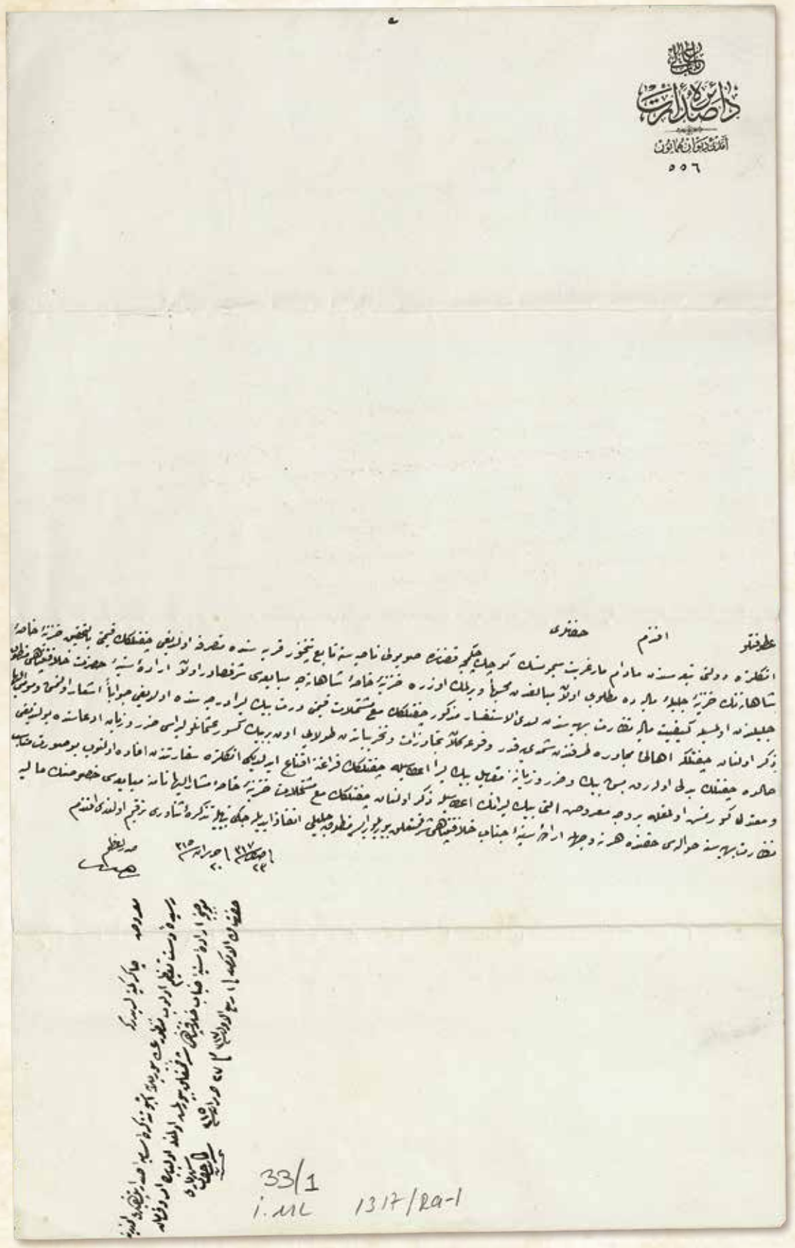

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
556

Atûfetlü efendim hazretleri

İngiltere Devleti tebe'asından Madam Margrit Simons'un Küçükçekmece Kazâsı'nda Suyolu Nâhiyesi'ne tâbi' Petnahor Karyesinde mutasarrıfe olduğu çiftliğin kıymeti bi't-tahkîk Hazîne-i Hâssa-i Şâhâne'nin Hazîne-i Celîle-i Mâliye'de matlûbu olan mebâliğden mahsûben verilmek üzere Hazîne-i Hâssa-i Şâhânece mübâya'ası şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfetpenâhî mantûk-ı celîlinden olmasıyla keyfiyet Mâliye Nezâret-i Behiyyesi'nden lede'l-istifsâr mezkûr çiftliğin ma'a müştemilât kıymeti dört bin lira derecesinde olduğu cevâben iş'âr olunması ve mûmâ-ileyhâ zikr olunan çiftliğe ahâlî-i mücâvire tarafından şimdiye kadar vukû'a gelen tecâvüzât ve tahrîbâtdan dolayı on bir bin küsûr Osmanlı lirası zarar ve ziyan iddi'âsında bulunduğu hâlde çiftliğin bedeli olarak beş bin ve zarar ve ziyana mukâbil bin lira i'tâsıyla çiftliğin ferâğına iknâ' edildiği İngiltere Sefâreti'nden ifâde olunup bu sûret münâsip ve mu'tedil görünmüş olmakla ber-vech-i ma'rûz altı bin liranın i'tâsıyla zikr olunan çiftliğin ma'a-müştemilât Hazîne-i Hâssa-i müşârun-ileyhâ nâmına mübâya'ası husûsunun Mâliye Nezâret-i Behiyyesi'ne havâlesi hakkında her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı celîli infâz edileceği beyânıyla tezkere-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 23 Safer sene 317 / 20 Haziran sene 315

İmzâ: Sadrazam Rifat

Ma'rûz-ı Çâker-i Kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta'zîm olup manzûr-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyrulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 1 Rebîulevvel sene 317 ve fî 27 Haziran sene 315

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende Tahsin

BOA.İ.ML 033_01

BABIALİ
SADRAZAMLIK DAİRESİ
Yazı İşleri Müdürlüğü
556

Merhametli efendim hazretleri,

İngiltere vatandaşlarından Madam Margrit Simons'un Küçükçekmece kazasında Suyolu nahiyesine bağlı Göktürk köyünde sahip olduğu çiftliğin kıymeti araştırılarak, Saray Hazinesi'nin Maliye Hazinesi'nden alacağı olan paradan mahsûben verilmek üzere Saray Hazinesi tarafından satın alınması padişah tarafından emredilmektedir. Konu Maliye Bakanlığı'ndan sorulduğunda cevaben, sözü edilen çiftliğin bütün yapılarıyla birlikte dört bin lira civarında kıymeti olduğu bildirilmiştir. Madam Margrit Simons, bu çiftliğe çevre halkı tarafından şimdiye kadar meydana gelen tecavüz ve tahribattan dolayı on bir bin liradan fazla zarar ve ziyan iddiasında bulunmaktadır. Bu durumda çiftlik bedeli olarak beş bin ve zarar ve ziyanına karşılık bin lira verildiği takdirde çiftliği bırakacağına ikna edildiği İngiltere Büyükelçiliği tarafından bildirilmiştir. Bu teklif uygun ve normal görünmüş olmakla arz edildiği üzere altı bin liranın verilmesiyle çiftliğin bütün yapılarıyla Saray Hazinesi adına satın alınması konusunun Maliye Bakanlığı'na havalesi hakkında Padişah tarafından her ne şekilde irade buyrulur ise uygulanacağı yönünde bu yazı kaleme alınmıştır.
2 Temmuz 1899

Sadrazam Rifat

Kölelerinin arzıdır:
[Padişah'ın] yüce ellerine ulaşıp incelenen işbu Sadaret yazısı üzerine, "Gereği yapılması" yönünde irade buyrulmuştur. Bu konuda ilgili makamlara emir vermek siz makam sahibinin yetkisindedir.
9 Temmuz 1899

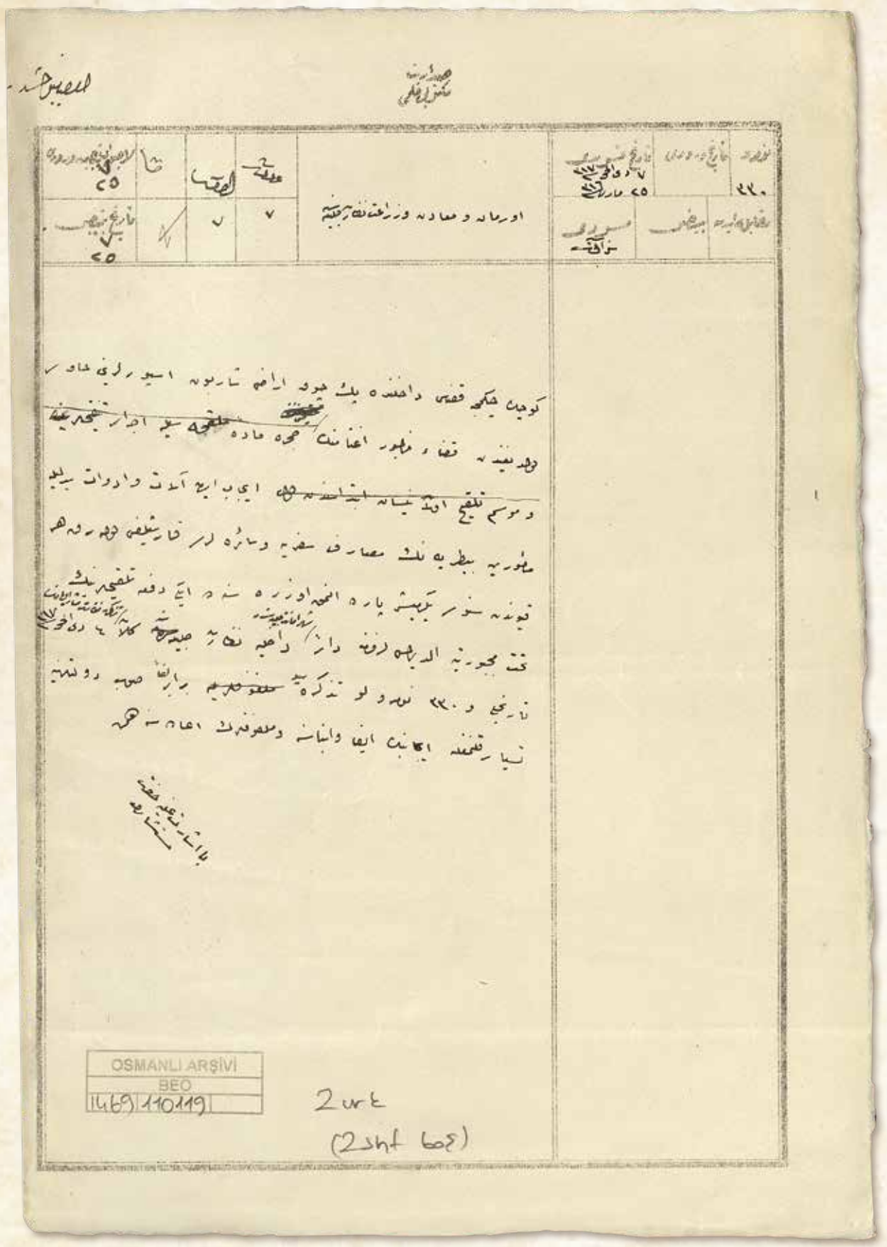

SADÂRET MEKTÛBÎ KALEMİ
Numara: 330
Târîh-i Tebyîzi: 7 Zilhicce sene 317 /
25 Mart sene 316

Orman ve Meâdin ve Zirâat Nezâret-i Celîlesi'ne

Küçükçekmece Kazâsı dâhilinde pek çok arâzî şarbon sporlarını hâvî bulunduğundan kazâ-i mezbûr ağnâmının îcâb eden âlât ve edevât-ı bedeliyle memûrîn-i baytariyenin masârıf-ı seferiye ve sâireleri karşılığı olarak her koyundan senevî yirmişer para alınmak üzere senede iki defa telkîhlerinin taht-ı mecbûriyete aldırılması lüzûmuna dâir Şehremânet-i Celîlesi'nden Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne gelen tezkire nezâret-i müşârun-ileyhânın 4 Zilhicce sene 317 tarihli ve 330 numaralı tezkiresiyle beraber leffen savb-ı devletlerine tesyâr kılınmakla îcâbının îfâ ve inbâsına ve melfûfların i'âdesine himmet.

Bâ-işâret-i aliyye-i hazret-i müsteşârî

BOA.BEO 1469_110119

SADÂRET YAZI İŞLERİ KALEMİ
Numara: 330
Temize Çekilme Tarihi: 7 Nisan 1900

Orman, Madenler ve Tarım Bakanlığı'na

Küçükçekmece kazasında pekçok arazide şarbon sporları bulunduğundan bu kaza koyunlarının gerekli alet ve edevat bedelleriyle veterinerlerin yol ve diğer masrafları karşılığı olarak her koyundan yılda yirmişer para alınmak üzere yılda iki kez aşılanmalarına mecburiyet getirilmesi gerektiğine dair İstanbul Belediyesi'nden İçişleri Bakanlığı'na gönderilen yazı, bakanlığın 5 Nisan 1900 tarihli ve 330 numaralı yazısıyla birlikte Orman, Madenler ve Ziraat Bakanlığı'na gönderildiğinden gereğinin yerine getirilerek eklerinin iade edilmesi rica edilir.

Müsteşar hazretlerinin direktifleriyle...

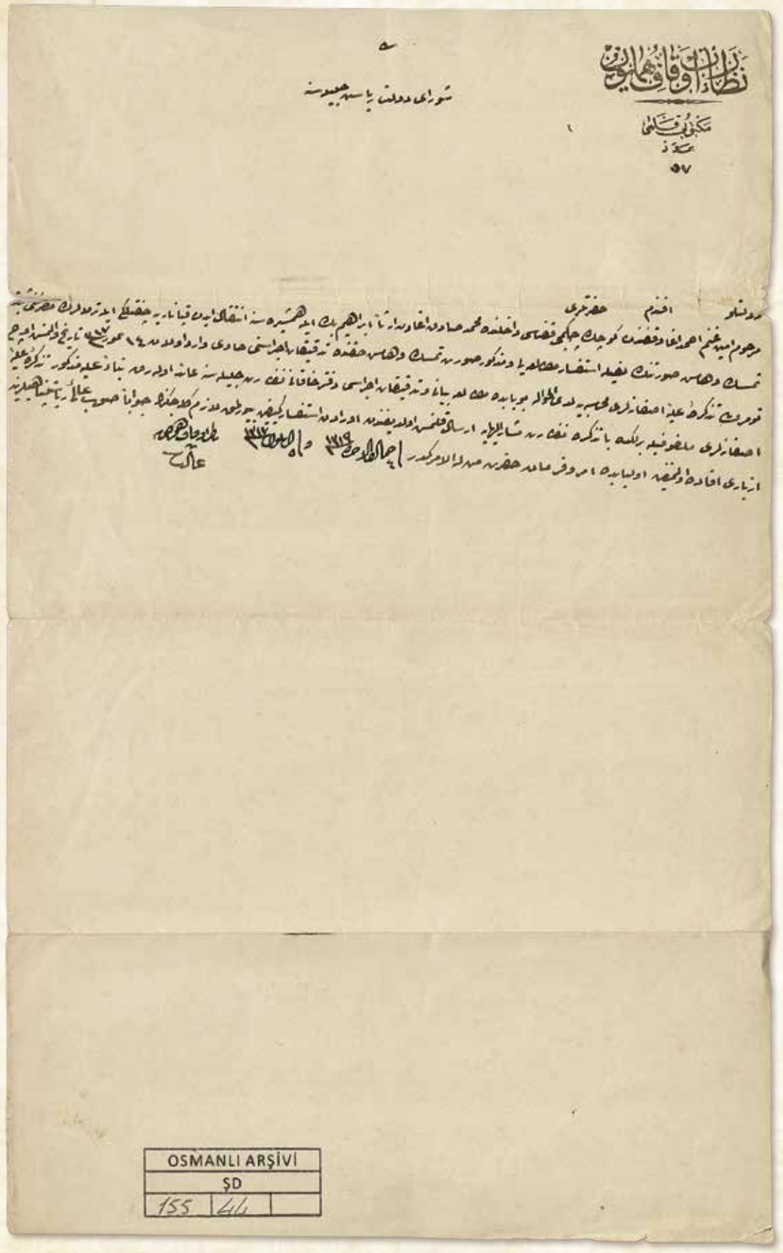

NEZÂRET-İ EVKÂF-I HÜMÂYÛN
Mektûbî Kalemi
Aded: 57

Şûrâ-yı Devlet Riyâset-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Merhûm Emîn-i Ganem Ahmed Ağa Vakfı'ndan Küçükçekmece Kazâsı dâhilinde Mehmed Sadık Ağa'dan irsen İbrahim Bey ile hemşîresine intikâl eden Kapanarya çiftliği ile tarlaların tasarrufunu müsbite temessük ve hâmiş sûretinin leffiyle istifsâr-ı mütâla'ayı ve mezkûr sûret-i temessük ve hâmiş hakkında tedkîkât icrâsını hâvî vârid olan 14 Temmuz sene 317 târîh ve altmış üç numaralı tezkire-i aliyye-i âsafâneleri Muhâsebe'ye lede'l-havâle bu bâbda mütâla'a beyânı ve tedkîkât icrâsı Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesi'ne âid olarak binâenaleyh mezkûr tezkire-i aliyye-i âsafâneleri melfûfuyla birlikde bâ-tezkire nezâret-i müşârun-ileyhâya irsâl kılınmış olduğundan oradan istifsâr-ı keyfiyet buyrulmak lâzım geleceğinin cevâben savb-ı âlî-i riyâset-penâhîlerine izbârı ifâde olunmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 4 Cumâdelâhire sene 1319 / 5 Eylül sene 1317

Nâzır-ı Evkâf-ı Hümâyûn
Bende
Gâlib

BOA.ŞD 155_44

EVKAF BAKANLIĞI
Yazı İşleri Kalemi
Sayı: 57

Danıştay Başkanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

Merhum Koyun Emini Ahmet Ağa Vakfı'na ait olup Küçükçekmece'de Mehmed Sadık Ağa'dan veraset yoluyla İbrahim Bey ile kız kardeşine intikal eden Kanarya Çiftliği ile tarlalarının sahipliğini ispat eden temessük ve dipnot kopyası incelenmek üzere, 27 Temmuz 1901 tarih ve altmış üç numaralı bakanlığınızın yazısı ekinde gönderilmişti.

Belgeler muhasebe birimine havale edildiğinde, bu konu hakkında inceleme yapma yetkisi, Tapu Bakanlığı'na ait olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle bakanlığınızın yazısı ekleriyle birlikte Tapu Bakanlığı'na gönderildiğinden konu hakkında oradan bilgi alınması gerektiği cevaben tarafınıza bildirilmiştir.
18 Eylül 1901

Vakıflar Bakanı
Galip

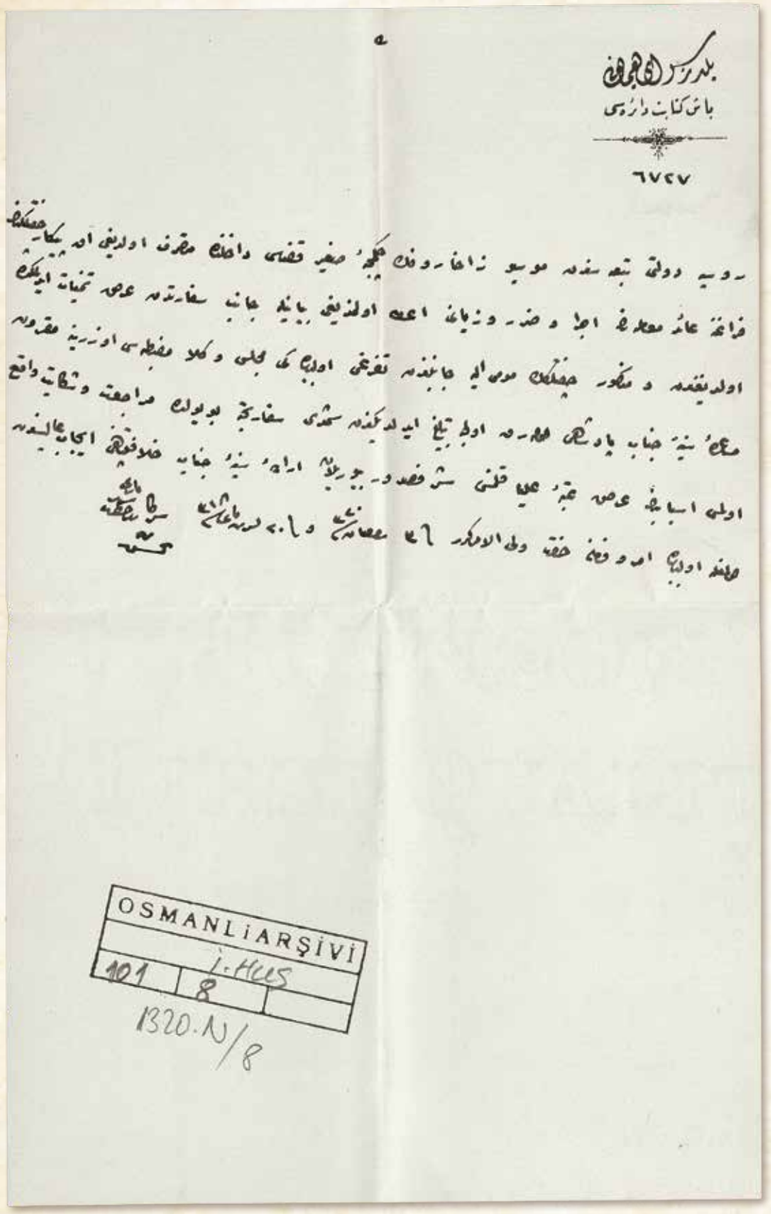

YILDIZ SARAY-I HÜMÂYÛNU
Başkitâbet Dâiresi
6727

Rusya Devleti tebe'asından Mösyö Zaharof'un Çekmece-i Sağîr Kazâsı dâhilinde mutasarrıf olduğu Akpınar Çiftliği'nin ferâğına âid mu'âmelenin icrâ ve zarar ve ziyânı i'tâ olunmadığı beyânıyla cânib-i sefâretden arz-ı temenniyât eylemekde olduğundan ve mezkûr çiftliğin mûmâ-ileyh cânibinden teferruğu ol bâbdaki Meclis-i Vükelâ mazbatası üzerine makrûn-ı müsâ'ade-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî olarak evvelce tebliğ edildiğinden şimdi sefâretçe bu yolda mürâca'at ve şikâyet vâki' olması esbâbının arz-ı atebe-i ulyâ kılınması şeref-sudûr buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfetpenâhî îcâb-ı âlîsinden olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 3 Ramazan sene 320 / 20 Teşrîn-i Sânî sene 318

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende
Tahsin

YILDIZ SARAYI
Başkatiplik Dairesi
6727

Rusya Devleti vatandaşı Zaharof'un Küçükçekmece kazasında sahibi olduğu Akpınar Çiftliği'nin devrine ait işlemin yapılmadığı ve zararının verilmediği belirtilerek elçilikten temennilerde bulunulmuştur. Konuyla ilgili düzenlenen Vekiller Meclisi tutanağı doğrultusunda Zaharof'un adı geçen çiftliği devretmesine padişah tarafından izin verilmiştir. Durum büyükelçiliğe de bildirilmiş olup elçilik tarafından bu konuda müracaat ve şikâyet edilmesi sebeplerinin huzura arz edilmesi padişah iradesiyle emredilmektedir. Bu konuda emir ve buyruk verme yetkisi siz makam sahibi hazretlerine aittir.
3 Aralık 1902

Padişah Başkatibi
kulları Tahsin

BOA.İ.HUS 101_08

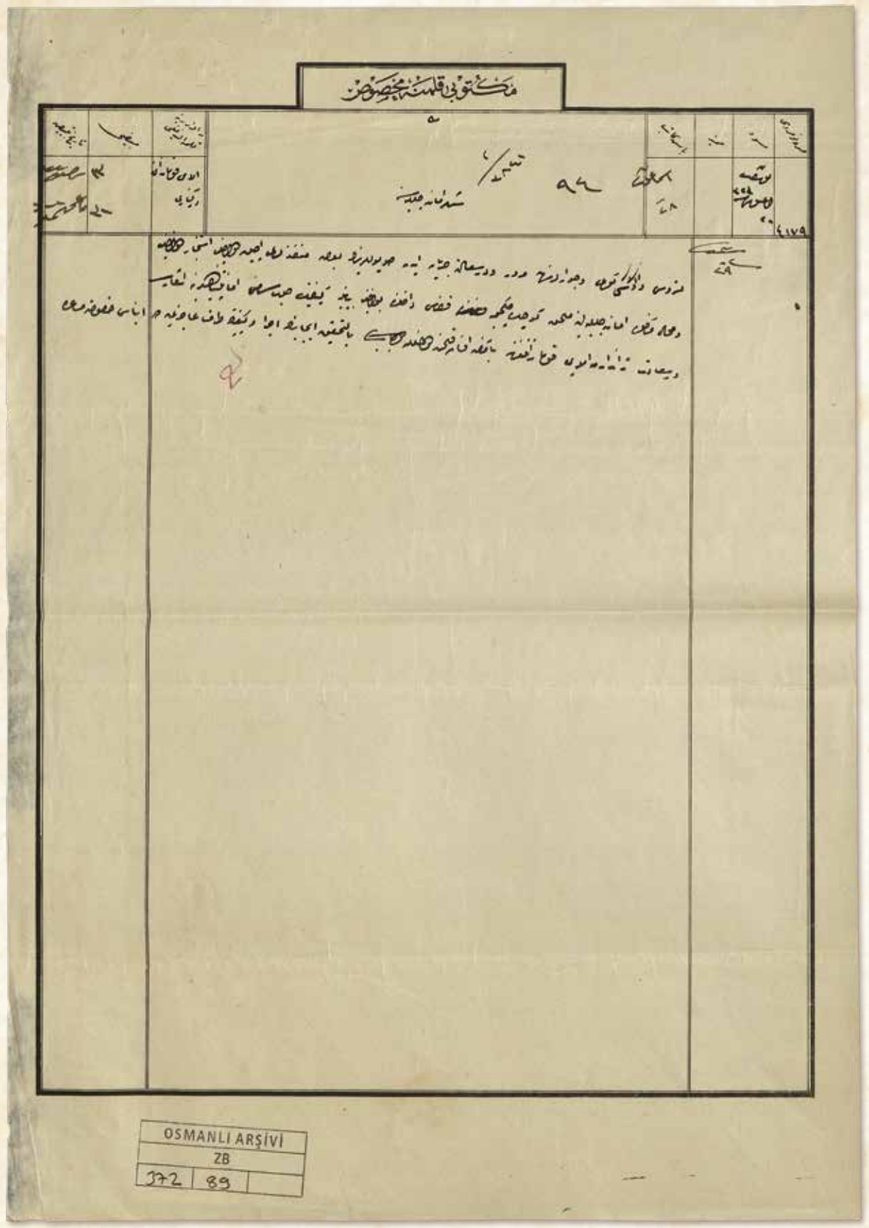

MEKTÛBÎ KALEMİNE MAHSÛS
Numara: 4179
Târîh-i Tebyîz: 13 Recep sene [1]323 /
31 Ağustos sene [1]321
Ne üzerine Kaleme Alındığı : Alay kumandanı derkenârı

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Litros ve Avasköy ve civârlarından mürûr ve Dersaadet'e cereyân eden suyollarının bazı menfezleri açık olduğu istihbâr olunup ve mahâll-i mezkûre emânet-i celîlelerine mülhak Küçükçekmece Kazâsı dâhilinde bulunuduğu beyânıyla keyfiyetin savb-ı sâmî-i emânet-penâhîlerine iş'ârı Dersaadet Jandarma Alayı Kumandanlığı'ndan bâ-müzekkere ifâde kılınmış olmakla bi't-tahkîk îcâbının icrâ ve keyfiyetin taraf-ı âcizîye de inbâsı husûsuna müsâ'ade.

BOA.ZB 372_89

YAZI İŞLERİ KALEMİNE MAHSUS
Numara: 4179
Temize Çekme Tarihi: 13 Eylül 1905
Ne üzerine Kaleme Alındığı: Alay Kumandanı açıklama notu

İstanbul Belediye Başkanlığı'na

İstanbul Jandarma Alayı Kumandanlığı'ndan alınan yazıda: Esenler ve Atışalanı ile civarlarından geçerek İstanbul'a akan suyollarının bazı menfezlerinin açık olduğu haber alındığı, o bölgelerin İstanbul Belediyesi'ne bağlı Küçükçekmece kazasında bulunduğu bildirilerek durumun tarafınıza aktarılması ifade edilmiştir. Konunun araştırılarak gereğinin yapılması ve durumun tarafımıza da bildirilmesi rica olunur!

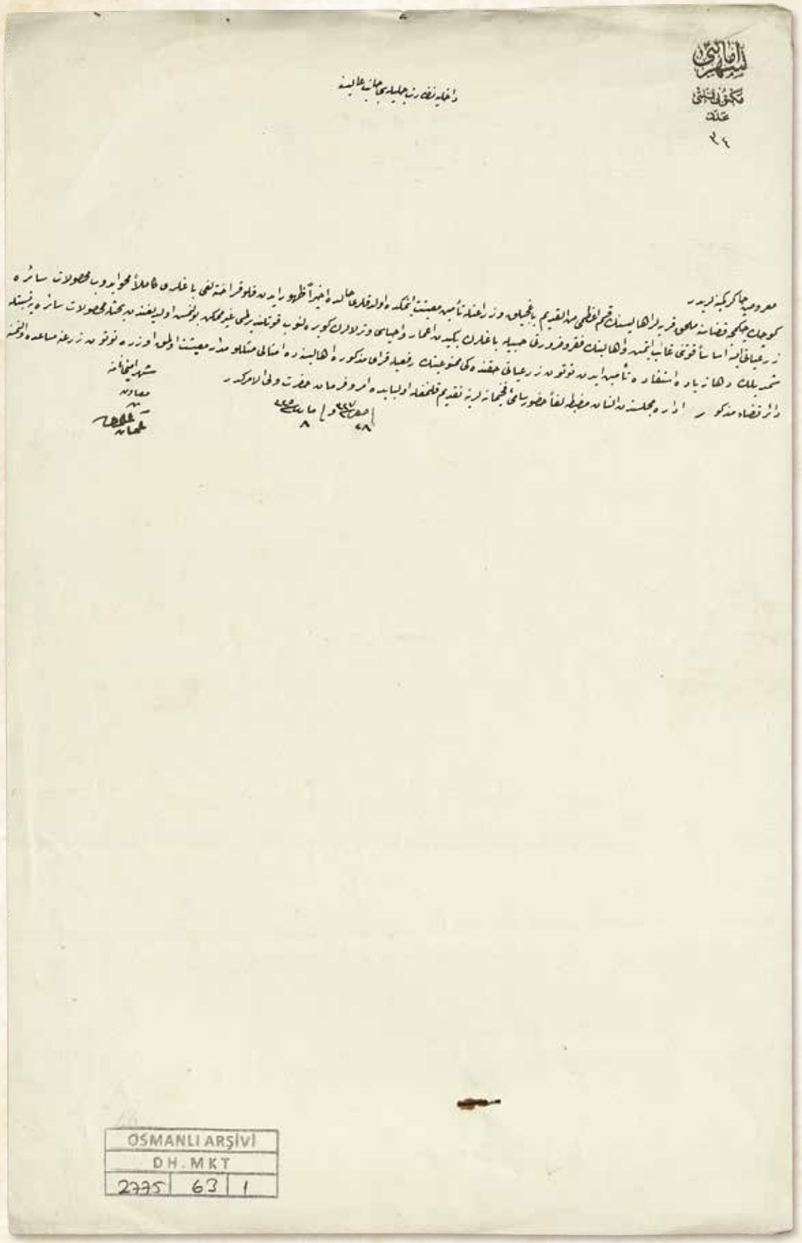
OSMANLI ARŞİVİ
DH.MKT
2775 | 63 | 1

ŞEHREMÂNETİ
Mektûbî Kalemi
Aded: 34

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsi'ne

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Küçükçekmece Kazâsına mülhak karyeler ahâlîsinin kısm-ı a'zamı mine'l-kadîm bağcılık ve zirâ'atle te'mîn-i menfa'at etmekde oldukları hâlde ahîren zuhûr eden filoksera hastalığı bağları kâmilen mahv edüp mahsûlât-ı sâire zer'iyyâtı ise esâsen kuvvetini gâib etmiş ve ahâlînin fakr u zarûreti hasebiyle bağların yeniden i'mâr ve ihyâsı ve tarlaların gübrelenüp kuvvetlendirilmesi gayr-ı mümkin bulunmuş olduğundan bahisle mahsûlât-ı sâireye nisbetle şimdilik daha ziyâde istifâde te'mîn eden tütün zer'iyyâtı hakkındaki memnû'iyetin ref'iyle kurâ-yı mezkûre ahâlîsine de emsâli misillü medâr-ı ma'işet olmak üzere tütün zer'ine müsâ'ade olunmasına dâir kazâ-i mezkûr idâre meclisinden alınan mazbata leffen huzûr-ı sâmî-i fahîmânelerine takdîm kılınmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 28 Safer sene 327 / 8 Mart sene 325

Şehremîni nâmına
Mu'âvin
Osman Kemal

BOA.DH.MKT 2775_63

İSTANBUL BELEDİYESİ
Yazı İşleri Kalemi
Sayı: 34

İçişleri Bakanlığı'na

Aciz kölelerinin arzıdır,

Küçükçekmece İdare Meclisi'nden alınan tutanakta şöyle ifade edilmektedir: Kazaya bağlı köyler halkının büyük bir kısmı eskiden beri bağcılık ve ziraatla geçimini sağlamaktadırlar. Ancak son zamanlarda çıkan filoksera hastalığı bağlara tamamen zarar vermiştir. Başka ürün ekimi ise aslında gücünü kaybetmiştir. Halkın fakirliği ve ihtiyaçları sebebiyle bağlarının yeniden bakımını yaparak canlandırması ve tarlaların gübrelenip güçlendirilmesi imkânsızdır. Bu nedenle diğer ürünlere göre daha fazla gelir getiren tütün ekimi hakkındaki yasağın kaldırılarak bu köylerin halkının da benzerleri gibi geçimlerini sağlamak üzere tütün ekimine izin verilmesi talep edilmektedir. Küçükçekmece İdare Meclisi'nin bu tutanağı ekte huzurunuza takdim edilmiştir Konu hakkında karar size aittir.
21 Mart sene 1909

İstanbul Belediye Başkanı Adına
Başkan Yardımcısı Osman Kemal

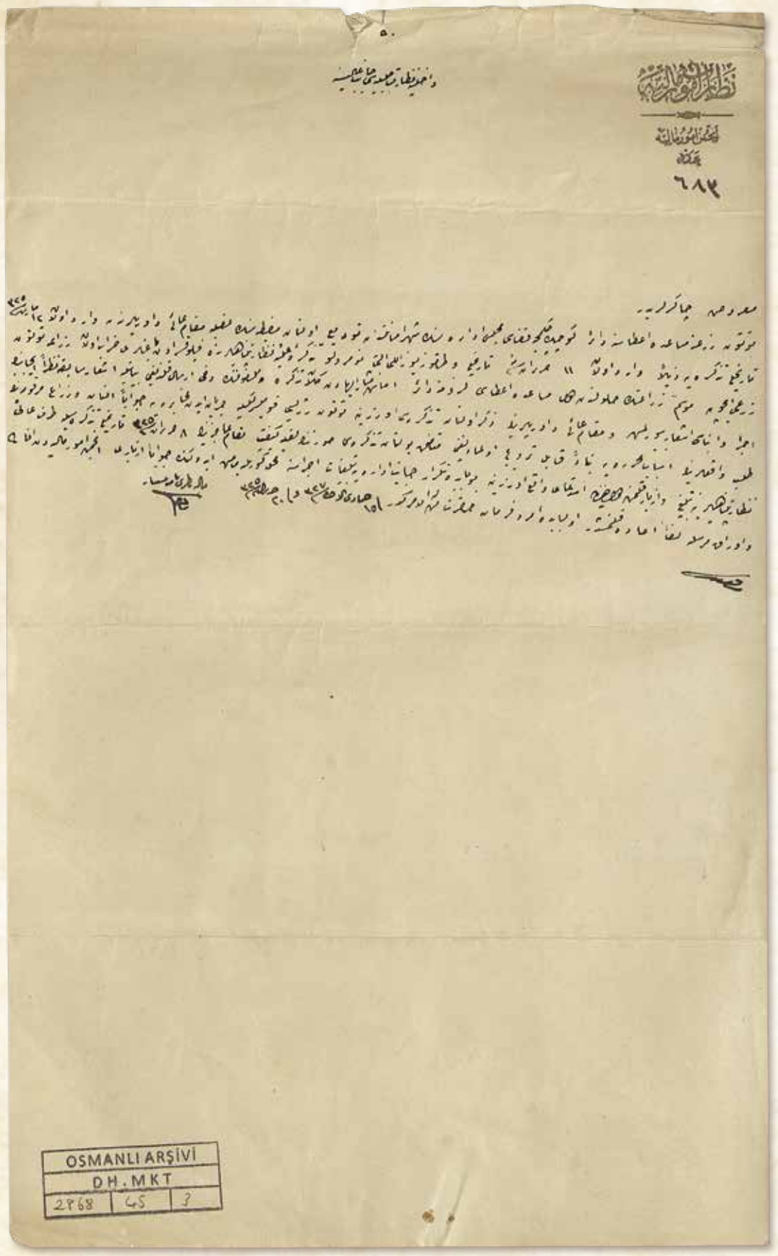

NEZÂRET-İ UMÛR-I MÂLİYE
Encümen-i Umûr-ı Mâliye
Aded: 683

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsi'ne

Ma'rûz-ı Çâkerleridir,

Tütün zer'ine müsâ'ade i'tâsına dâir Küçükçekmece Kazâsı Meclis-i İdâresi'nin Şehremâneti'nden tevdî' olunan mazbatasının leffiyle makâm-ı âlî-i dâverîlerine vârid olan 12 Mart sene 325 tarihli tezkireye zeylen vârid olan 11 Haziran sene minh. tarihli ve dokuz yüz elli altı numaralı tezkire-i aliyye-i nezâret-penâhîlerinde filokseradan bağları harâb olan zürrâ'a tütün zer'i için mevsim-i zirâ'atin hulûlünden evvel müsâ'ade i'tâsı lüzûmuna dâir emânet-i müşârun-ileyhâdan gelen tezkire ve melfûfunun dahi irsâl kılındığı beyânıyla iş'âr-ı sâbıka nazaran îcâbının icrâ ve inbâsı iş'âr buyrulmuş ve makâm-ı âlî-i dâverîlerinin zikrolunan tezkiresi üzerine Tütün Rejisi Komiserliği'yle cereyân eden muhâbereye cevâben alınan ve zürrâ'-ı merkûmenin taleb-i vâki'lerinin esbâb-ı muharrereye binâen kâbil-i tervîc olmadığını mutazammın bulunan tezkiresi sûretinin leffiyle keyfiyet makâm-ı âcizînin 8 Haziran sene 325 tarihli tezkiresiyle taraf-ı âlî-i nezâret-penâhîlerine tebliğ ve izbâr kılınmış olduğundan istid'â-yı vâki' üzerine bu bâbda tekrar cânib-i idâreye tebliğât icrâsına mahal görülememiş idüğünün cevâben izbârı Encümen-i Umûr-ı Mâliye'den ifâde ve evrâk-ı mürsele leffen i'âde kılınmışdır. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.
Fî 15 Cumâdelâhire sene 327 /20 Haziran sene 325

Mâliye Nâzırı nâmına
Müsteşar

BOA.DH.MKT 2868_45_03

MALİYE BAKANLIĞI
Mali İşler Encümeni
Sayı: 683

İçişleri Bakanlığı'na

Aciz kölelerinin arzıdır,

Tütün ekimine izin verilmesine dair Küçükçekmece İdare Meclisi'nin, İstanbul Belediye Başkanlığı tarafından gönderilen tutanağı, iliştirilerek tarafımıza gelen 25 Mart 1909 tarihli yazıya ilaveten gelen 24 Haziran 1909 tarihli ve 956 numaralı bakanlığınız yazısında filokseradan bağları harap olan çiftçilere tütün ekimi için ziraat mevsimi girmesinden önce izin verilmesi gerektiğine dair İstanbul Belediyesi'nden gelen yazı ve eklerinin de gönderildiği bildirilmektedir. Bakanlığınızın sözü edilen yazısı üzerine Tütün Rejisi Komiserliği ile yapılan görüşmeye cevaben alınan yazıda ve bu çiftçiler tarafından yapılan isteğin, sadece yazılan sebeplere dayanarak kabul edilemeyeceği bildirilmektedir. Bu yazının kopyası 21 Haziran 1909 tarihli yazımıza ekli olarak bakanlığınıza ulaştırılmıştır. Bu konuda tekrar Reji İdaresi tarafına tebliğde bulunmaya gerek görülmediği Mali İşler Encümeni tarafından ifade edilmektedir. Gönderdiğiniz evraklar ekte iade edilmiştir.
3 Temmuz 1909

Maliye Bakanı Adına
Müsteşar

Merhale-i Çekmece-i Sagîr

237 Dürr-i eşki etrâfıma ekmece
Göründü nihâyet Küçükçekmece
238 Küçükçekmece bir müferrih mahal
Hevâsı eyü olmamak muhtemel
239 Güzel câmii bir imâret de var
Dahi niçe âsâr-ı himmet de var
240 Küçük karye ammâ letâfetli yer
Beyaz etmegi var suyu kand-i ter
241 Kenârındaki göl denizden cesîm
Yapılmış o deryâya cisr-i azîm
242 Gören bâm-ı çerha sanır bir oluk
Kenârında var tahtadan korkuluk
243 Oturdum nişîmende hayrân olup
Görüp anda der-bendi şâdân olup
244 Kuş uçmaz mahal görmedinse eğer
Varıp eyle der-bend-i şâha nazar
245 Eğer tezkiren yok ise dön geri
Sitanbul'a avdet edip serserî
246 Vezîr ol emîr ol ne olursan ol
Kapanır o demde sana sağ u sol
247 Bu dünyâyı versen bölük başıya
Ne mümkin öteye seni taşıya

Keçecizâde İzzet Molla

Keçecizâde İzzet Molla'nın 1823-1824 yılları arasında kaleme aldığı, Sultan 2. Mahmut tarafından Keşan'a sürgününü konu alan 4167 beyitlik "Mihnet-Keşân" mesnevisinden alınan Küçükçekmece ile ilgili bölüm.

ÇOKKÜLTÜRLÜ İLÇENİN İDARİ BELGELERİ

ÇOKKÜLTÜRLÜ İLÇENİN İDARİ BELGELERİ

Osmanlı dönemindeki ismi **Çekmece-i Küçük** ya da **Çekmece-i Sagir** olan Küçükçekmece, İstanbul'un fethinden sonra oluşturulan şehrin idari yapısında Haslar kazasına bağlı bir köy olarak görülmekteydi. Bizans dönemindeki ismi ise **Rhegion** ya da **Regium**'du ve kurulduğu yer nedeniyle şehrin kilit noktasıydı. Surları, Trakya tarafından gelecek tehlikelere karşı İstanbul'un kuvvetli savunma hattını oluşturuyordu. Bu nedenle pek çok defa saldırıya uğramış, Bulgarlar, Peçenekler, Haçlı ordularıyla gelen Latinler tarafından yağmalanmıştı. Ancak fetih sonrasında oluşan dönemde, İstanbul'a giden ticari ve askerî yollar üzerinde olduğu için, Küçükçekmece önemli bir konak yeri olmuş, medrese, han, hamam, çarşı ve dükkânlar açılarak kalkınmıştır. Devletin iskân politikasıyla, fetihlerle gelenler yada göçenler tarafından etrafta yeni köyler, çiftlikler kurulmuş, tarım ve hayvancılık artış göstermiştir. Küçükçekmece ise, çevredeki onlarca köyün bağlandığı nahiye haline gelmiş, daha sonra ise kaza statüsüne kavuşmuştur. Zaman içerisinde çiftlikler ve bağlı köylerle beraber İstanbul'un tarım ve hayvancılık ihtiyacını karşılayan önemli yerleşim yerlerinden biri haline gelmiştir.

Küçükçekmece kazasının sınırları oldukça büyüktü. Bugünkü adlarıyla Avcılar, Başakşehir, Bağcılar, Bahçelievler, Esenler, Bakırköy ve Arnavutköy'ü kapsayıp Uskumruköy'e kadar uzanıyordu. Fetihten sonra, bu büyük ilçe sınırları içerisinde müslüman ve gayrimüslim nüfusun iç içe yaşadığı, her kesimin din, gelenek ve hayat tarzına saygılı, çokkültürlü bir yaşam biçimi oluştu. Devlet gayrimüslimleri taltif ediyor, dini hassasiyetlerini gözetiyor, inandıkları dinin gereklerini yerine getirmelerine imkân tanıyor, ancak günün kanunlarını uygulayarak onları kapsayan alkol üretimi ve domuz yetiştiriciliği dahil vergilendirmeyi de yapıyordu.

Devletin sınırları genişleyip ticaret artınca, nüfusun kontrolü ve güvenliğin sağlanması için, İstanbul'a giriş çıkışları kontrol etmek amacıyla karakollar kuruldu. Anadolu yakasında Bostancı Köprüsü, Rumeli yakasında ise Küçükçekmece Köprüsü'nde kurulan bu karakollarda, seyahat edenlerin mürur tezkireleri (geçiş izinleri) kontrol ediliyor, tezkireleri olmayanlar geri çevriliyordu.

19. Yüzyıl başlarında ve özellikle Tanzimat döneminde hızlanan ıslahat çalışmalarıyla, devletin idari yapısında değişiklikler yapılmaya başlanmış, Küçükçekmece ise 1852 yılında, Liva-i Nevahi-i Erbaa (Dört Nahiye) adıyla Edirne eyaleti içinde, Çatalca sancağına bağlı bir kaza olmuştur. 1861 yılındaki kararname ile Fransa idari yapılanması model alınarak eyalet sisteminden vazgeçilip, vilayet sistemine geçilmiştir. Daha sonra çıkarılan vilayet nizamnameleri ile İstanbul'un idari yapısı pek çok defa değişmiştir. Bu nedenle Küçükçekmece kazası 1862 yılında Silivri sancağına, 1865 yılında İstanbul Vilayeti Bab-ı Zaptiyesi'ne, 1868 yılında Kaza-yı Erbaa içerisinde şehremanetine, 1878'de ise Çatalca Sancağı'na bağlı görülmektedir. 1887'de müstakil mutasarraflık statüsüne geçip, 1888 yılında ise tekrar şehremanetine bağlanır. Ancak Küçükçekmece'nin idari ve sosyal olarak kaderi, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra tamamen değişmiştir. Bölgenin savaşta adeta yağmalanıp büyük zarar görmesiyle, İlçe merkezi ve hükümet konağı 1878'de Bakırköy'e taşınmış, ticaret yollarının da değişmesi ile Küçükçekmece zenginliğini tamamen yitirmeye ve önemini kaybetmeye başlamıştır. İdari yapılanmanın değişmesiyle oluşturulan Küçükçekmece kazası Belediye Dairesi ise yine Bakırköy'de faaliyete başlamıştır. Yerleşim merkezine tren istasyonu yapılmamış olmasıyla, Küçükçekmece çok uzun yıllar demiryolundan yeterince faydalanamamış, 1910 yılında kazanın adı Bakırköy olarak değişmiş ve Küçükçekmece ise köy statüsüne gerilemiştir.

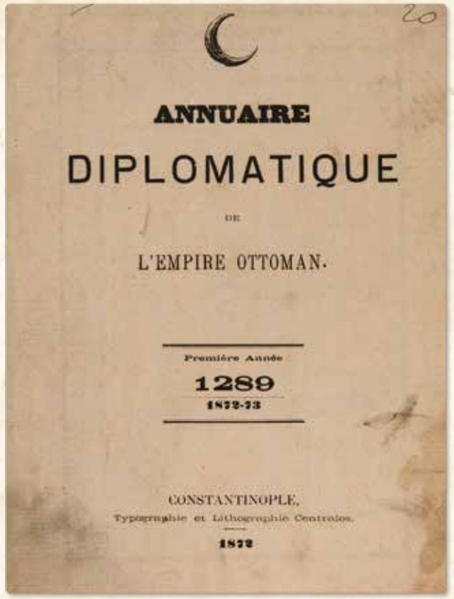
ANNUAIRE

DIPLOMATIQUE

DE

L'EMPIRE OTTOMAN.

Première Année

1289

1872-73

CONSTANTINOPLE,

Typographie et Lithographie Centrales.

1872

XXX ANNUAIRE DIPLOMATIQUE.

DIVISION ADMINISTRATIVE DE L'EMPIRE.

Les Provinces de l'Empire, sous l'administration immédiate de la Sublime Porte, sont partagées en Gouvernements Généraux appelés **Vilayets**.

L'administration générale de chaque Vilayet est confiée à un **Vali** (gouverneur-général.)

Le Vilayet se divise en **Sandjaks** (arrondissements), y compris le chef-lieu du Vilayet. Chaque sandjak est administré par un **Mutessarif** (gouverneur), qui réside au chef-lieu du sandjak.

Le sandjak se subdivise en **Cazas** (cantons), et le caza en communes.

Dans les villes et les villages, cinquante maisons, au moins, forment un quartier; et chaque quartier forme une circonscription communale.

Le sandjak de Tchekmédjé, comprenant les cazas de Buyuk-Tchekmédjé, Kutchuk-Tchekmédjé, Tchataldja et Terkos, dépend du Ministère de la Police.

Relèvent de ce même Ministère, les cazas de Kilia, des Iles des Princes et de Kartal, ainsi que le sandjak de Kodja-Eli, composé des cazas d'Ismid (Nicomédie), Ada-Bazar, Ak-Hissar, Chéikler, Guéivé, Hersek, Kandéré, Karamoursal, Taracly et Yalova.

İmparatorluğun idari bölümü 1872

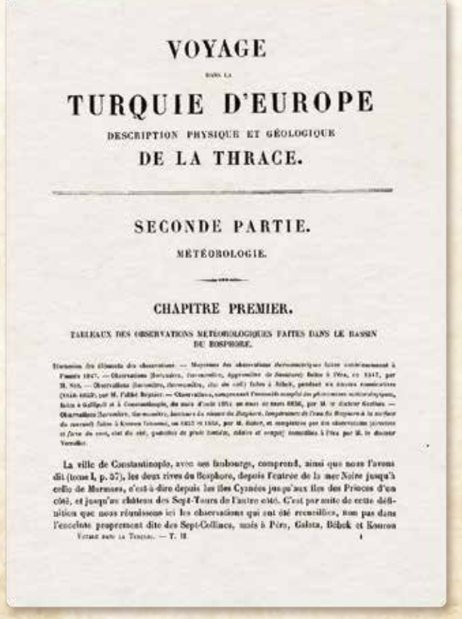
VOYAGE

DANS LA

TURQUIE D'EUROPE

DESCRIPTION PHYSIQUE ET GÉOLOGIQUE

DE LA THRACE.

SECONDE PARTIE.

MÉTÉOROLOGIE.

CHAPITRE PREMIER.

TABLEAUX DES OBSERVATIONS MÉTÉOROLOGIQUES FAITES DANS LE BASSIN DU BOSPHORE.

La ville de Constantinople, avec ses faubourgs, comprend, ainsi que nous l'avons dit (tome I, p. 97), les deux rives du Bosphore, depuis l'entrée de la mer Noire jusqu'à celle de Marmara, c'est-à-dire depuis les îles Cyanées jusqu'aux îles des Princes d'un côté, et jusqu'au château des Sept-Tours de l'autre côté. C'est par suite de cette définition que nous réunissons ici les observations qui ont été recueillies, non pas dans l'enceinte proprement dite des Sept-Collines, mais à Péra, Galata, Bébek et Kouron

VOYAGE DANS LA TURQUIE. — T. II. 1

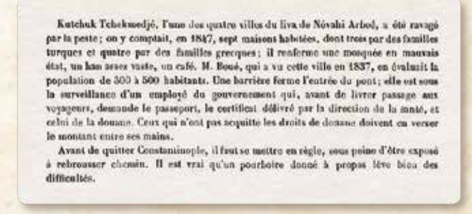
Kutchuk Tchekmedjé, l'une des quatre villes du liva de Nôvahi Arbod, a été ravagé par la peste; on y comptait, en 1847, sept maisons habitées, dont trois par des familles turques et quatre par des familles grecques; il renferme une mosquée en mauvais état, un khan assez vaste, un café. M. Boué, qui a vu cette ville en 1837, en évaluait la population de 300 à 500 habitants. Une barrière ferme l'entrée du pont; elle est sous la surveillance d'un employé du gouvernement qui, avant de livrer passage aux voyageurs, demande le passeport, le certificat délivré par la direction de la santé, et celui de la douane. Ceux qui n'ont pas acquitté les droits de douane doivent en verser le montant entre ses mains.

Avant de quitter Constantinople, il faut se mettre en règle, sous peine d'être exposé à rebrousser chemin. Il est vrai qu'un pourboire donné à propos lève bien des difficultés.

s.146

Voyage dans la Turquie d'Europe

Küçükçekmece, vebanın yıkıp geçtiği Nevahi Erbaa livasının dört kazasından biridir. Burada 1847 yılında, üçünde Türk ailelerin oturduğu, dördünde ise Yunan ailelerin yaşadığı yedi ev, kötü durumdaki bir cami ve oldukça büyük bir han ve bir kahvehane bulunmakta. Bu şehri 1837'de gören M. Boue ise, nüfusu 300 ila 500 sakin arasında değerlendiriyordu. Devletin yolculara geçiş izni vermeden önce, pasaport, sağlık müdürlüğü tarafından düzenlenmiş belge ve gümrük vergisini talep eden bir memurunun nezaretinde bulunan bir karakol kapısı, köprü girişini kapatıyor. Gümrük vergilerini ödemeyenlerin ellerindeki tutarı yatırmaları şart.

İstanbul'dan ayrılmadan önce, geri döndürülme riski altında sıraya girilmelidir. Tam zamanında verilen bir bahşişin zorlukları ortadan kaldırdığı ise bir gerçektir.

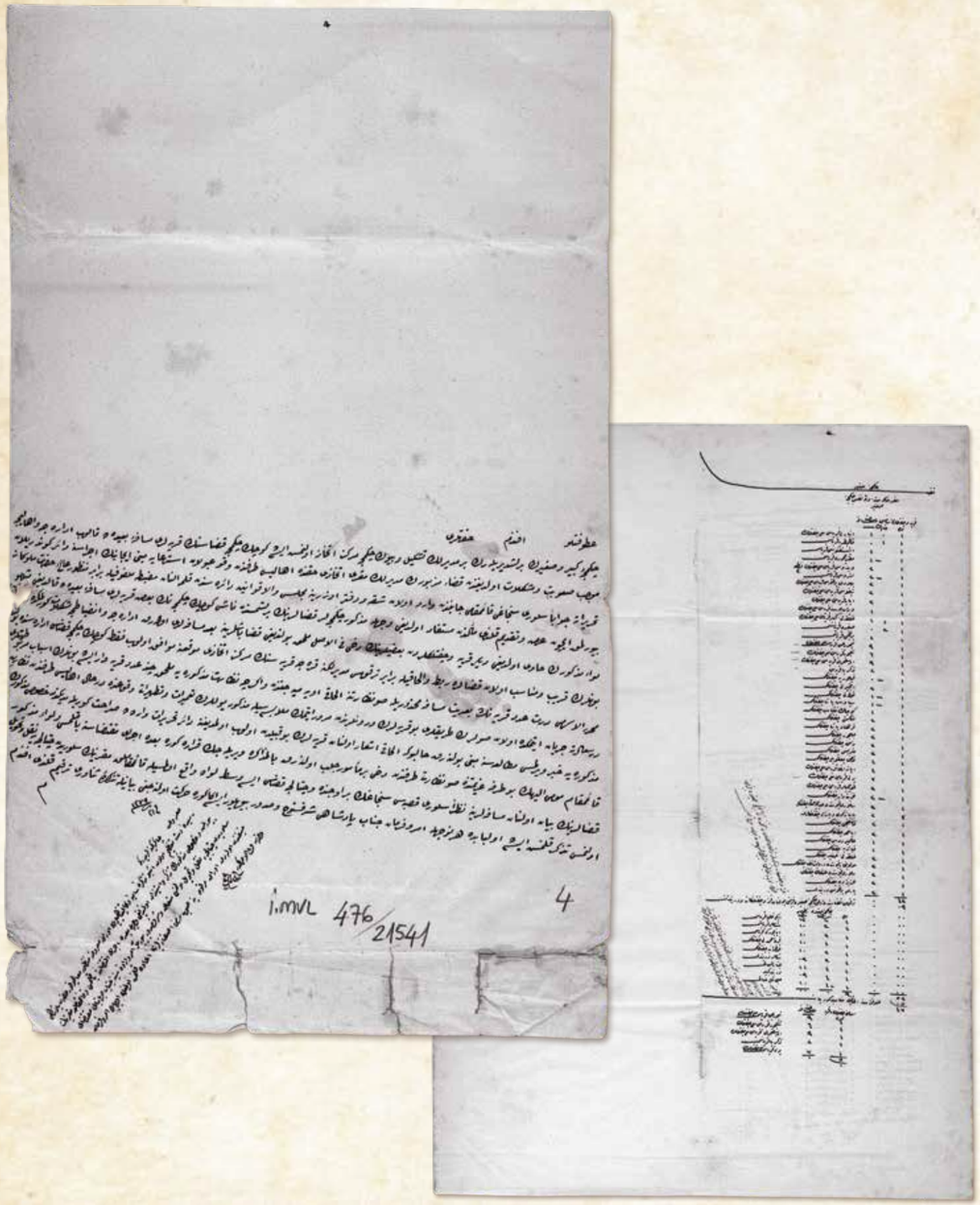

Şefkatli efendim hazretleri;

Büyükçekmece ve Küçükçekmece birleştirilerek bir müdürlük oluşturulmuş ve Büyükçekmece merkez kabul edilmiştir. Ancak Küçükçekmece kazasının köyleri uzakta kalıp idari olarak ve halk açısından bazı zorluklar doğurmaktadır. Küçükçekmece kazasının merkez yapılması konusunda halk tarafından verilen dilekçe üzerine gereğinin yerine getirilmesine dair gönderilen yazı, bu yazıya cevap olarak Silivri kaymakamından gelen yazı ve defter ile bunların üzerine Meclis-i Vâlâ Kanunlar Dairesi'nden kaleme alınan tutanak ekleriyle birlikte padişaha takdim edilmiştir.

İçeriğinden anlaşıldığına göre Büyük ve Küçükçekmece kazalarının birleştirilmesinden dolayı, Küçükçekmece'nin bazı köyleri çok uzakta kalmaktadır. Ayrıca adı geçen sancağa bağlı diğer köyler ve çiftliklerden bazıları da aslında bağlı bulunduğu kaza merkezlerine uzaktırlar. Bu nedenle yönetim ve güvenlik bakımından zorluklar çekilmektedir. Bu köy ve çiftliklerin uygun olan kazalara bağlanmaları, bununla beraber Terkos Müdürlüğü'ne Karacaköy'ün merkez yapılması konum bakımından uygundur. Fakat Küçükçekmece kazası idaresinde bulunan dört köyün uzaklık sebebiyle Su Nezareti'ne bağlanması uygun olmayacaktır. Gerçi Su Nezareti'ne dâhil edilen birkaç köy var ise de bunların Su Nezareti'ne bağlanmalarının sebebi suyollarının bu köylerin içlerinden geçmesi ve bu suyollarının tamir ve temizliği gerektiğinde derhal köyler halkı tarafından Su Nezareti'ne haber verilmesi düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Hâlbuki bağlanması bildirilen diğer köylerin bunlar gibi olup olmadığına dair gelen yazıda bir açıklık görülememektedir. Silivri kaymakamı bu tarafa geldiğinde Su Nezareti tarafından da bir görevli çağrılarak bu konu hakkında görüşüldükten sonra verilecek karara göre gereğinin yapılması uygun olacaktır. Ayrıca bu sancak kazalarının açıklanan uzaklıkları göz önüne alındığında, Silivri kasabası sancağın bir ucunda, Çatalca kazası ise sancağın tam ortasında bulunmaktadır.

Bu nedenle kaymakamlık merkezinin Silivri'den Çatalca'ya nakledilmesi düşünülmüş ise de bu konuda Padişah tarafından her ne yönde emir ve ferman buyurulursa ona göre hareket edileceği beyan edilerek işbu yazı yazılmıştır efendim.
16 Eylül 1862

Köleleri arz eder ki,
Padişaha ulaşan Sadaret yazısı ile arz edilen evrak incelenmiştir. Bahsi geçen konuların düşünüldüğü ve izin istendiği şekliyle daha sonra gereğinin yapılması ve kaymakamlık merkezinin Silivri'den Çatalca'ya nakledilmesi yönünde Padişah tarafından emir ve irade buyurularak söz konusu evrak tarafınıza iade edilmiştir.
16 Eylül 1862

BOA.İ.MVL 476_21541

Küçükçekmece Kazası
Yönetim Merkezi Küçükçekmece

Köy ve Çiftlik İsimleri	Saat	Çeyrek	Numara
Anbarlı Köyü ve Çiftliği	1	0	1
Kalitarya Köyü (Şenlikköy)	0	1	1
Ayastefanos Köyü (Yeşilköy)	1		1
Makrihora Köyü (Bakırköy)	1,5		1
Vidos Köyü ve Çiftliği (2 kıta) (Güngören)	2		1
Litros Köyü (Esenler)	2,5		1
Yahûdîbergos Köyü ve Çiftliği (Bağcılar)	2		1
Nifos Köyü ve Çiftliği (Kocasinan)	2		1
Ayapa Köyü ve Çiftliği (Kirazlı)	2		1
Viranbosna Köyü ve Çiftliği (Yenibosna)	1		1
Halkalı-i Kebîr Köyü ve Çiftliği (Büyük Halkalı)	1	1	1
Safra Köyü (Sefaköy)	0	3	1
Pirinççi Köyü	4		1
Demirci Köyü ve Çiftliği	9		1
Pethor Köyü ve Çiftliği	6		1
Uskumru Köyü ve Çiftliği	9		1
Zekeriya Köyü	8		1
Florya Çiftliği	0,5		1
İncirli Çiftliği	2		1
Kuleli Çiftliği	1,5		1
Siyavuş Paşa Çiftliği	1,5		1
Küçük Nakkaş Çiftliği	1		1
Menekşe Çiftliği	2		1
Ferhad Paşa Çiftliği	2		1
Cicor Çiftliği	2		1
Rami Çiftliği	3		1
Metris Çiftliği	3		1
Kadıyakuplu Çiftliği	4		1
Ayazağa Köyü ve Çiftliği	4		1
Yerli Köyü ve Çiftliği	7		1
Topçular Köyü ve Çiftliği	3		1
Hazinedar Çiftliği	2,5		1
Silivri Kapısı'nda Hatice Sultan Çiftliği	3		1
Papazköy ve Pandaki Çiftlikleri (Güneşli)	2		2
Kaşıkçı Çiftliği	2		1
Ayamama Çiftliği	2		1
Alemberos Çiftliği	1		1
Kapanarya Çiftliği (Kanarya)	1		1
Halkalı-i Sağîr Çiftliği (Küçük Halkalı)	2		1
Mevlevîhâne Kapısı'nda Derviş Efendi Çiftliği	3		1
Silivri Kapısı'nda Angeli Çiftliği	3		1
Arapzade Çiftliği	3		1
Yarımbergos Derbendi	2		1
	---	---	43

Terkos kazasında olup Küçükçekmece'ye yakınlığı bulunan köyler, çiftlikler ve derbentler
(sözü edilen köyler ve çiftlikler Terkos kazası dahilindeyse de Küçükçekmece'ye yakınlıkları nedeniyle oraya bağlanması ahaliye kolaylık sağlayacağı)

	Terkos'a	K.Çekmece'ye	Numara
İkitelli Köyü	12	3	1
Şamlar Köyü	10	3	1
Ayayorgi Köyü (Kayabaşı)	10	3	1
Karaahmedli Çiftliği	10	4	1
Katraniye Çiftliği	10	3	1
Şamlar Derbendi	09	3	1
Çınarlı Hanı	11	4	1
Büyük Derbent	09	4	1
Sıçanlı Hanı	10	4,5	1
.	---	---	9
			43+9 = 52
Su kurâsına ilhâkı münâsib görünen			05
			47

Küçükçekmece köylerinden isimleri bilinen işbu beş adet köy sancak dâhilinde bulunan kazalara uzak olduğundan bu köyler sözü edilen Su Nezareti köylerine bağlanır ve ilave edilirse ahalinin işlerini kolaylaştıracağı görülmüş olmakla açıklama yapmak gereği duyulmuştur.

Çiftlik ve Köylerin İsimleri	Saat	Numara
Demirci Köyü ve Çiftliği	9	1
Tencur Köyü ve Çiftliği	6	1
Uskumru Köyü ve Çiftliği	9	1
Zekeriya Köyü	8	1
Yerli Köyü ve Çiftliği	7	1
		5

BOA.İ.MVL 476_21541

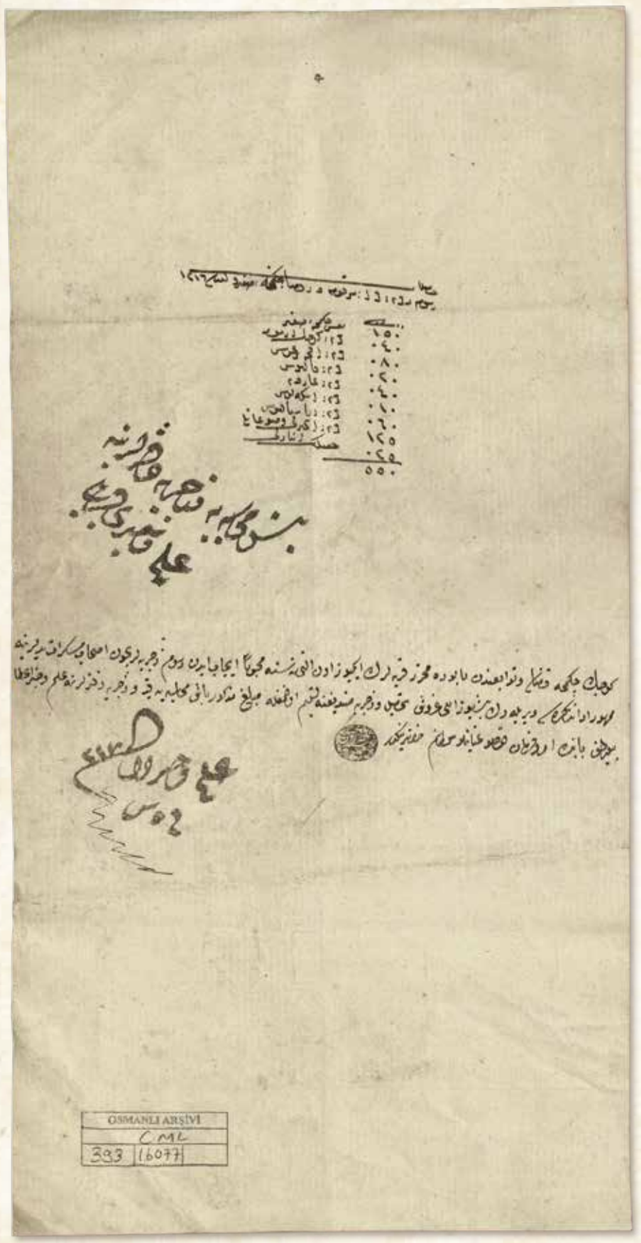

Hâsılât-ı rüsûm-ı zecriye-i kurâ-i merkûme der-kazâ-i Çekmece-i Sağîr vâcib sene 1216

KURUŞ

150	*Nefs-i Çekmece-i Sağîr*
040	*Karye-i Küçük Armud*
080	*Karye-i Akçabergos*
020	*Karye-i Kalyos*
040	*Karye-i Ardene*
010	*Karye-i Eskelos*
060	*Karye-i Ayastafenos*
125	*Karye-i İncirli ve Soğanlı*
025	*Çiftlik-i Anbarlı*
550	

Başmuhâsebe ve zecriye defterlerine ilmühaberi verile

Küçükçekmece Kazâsı ve tevâbi'inden bâlâda muharrer karyelerin iki yüz on altı senesine mahsûben îcâb eden rüsûm-ı zecriyeleriyçün ashâb-ı müskirât yedlerine memhûr edâ tezkiresi verilerek beş yüz altı kuruş tahsîl ve Zecriye Sandığı'na teslîm olunmağla meblağ-ı mezkûr Başmuhâsebe'ye kayd ve zecriye defterlerine ilmühaber i'tâ buyrulmak bâbında emr u fermân devletlü inâyetlü sultanım hazretlerinindir.

İlmühaber dâde, fî 5 Ş. sene [1]217

BOA.C.ML 393_16077

Küçükçekmece kazası ve köylerinin 1801 senesi alkollü içki vergisi hâsılâtı:

KURUŞ

150	Küçükçekmece Merkez
040	Küçükarmut Köyü
080	Akçaburgaz Köyü
020	Kalyos Köyü
040	Ardene Köyü
010	Skelos Köyü
060	Yeşilköy
125	İncirli ve Soğanlı Köyü
025	Ambarlı Çiftliği
550	

Başmuhasebe ve alkollü içki vergisi defterlerine ilmühaberi verilsin.

Küçükçekmece kazası ve bağlı yerlerden yukarıda yazılı köylerin 1801 senesine mahsuben alınması gereken alkollü içki vergileri için içki sahiplerinin ellerine mühürlü ödeme belgesi verilerek 506 kuruş tahsil edilmiş ve Zecriye Sandığı'na teslim olunmuştur. Bu tutarın Başmuhasebe'ye kaydedilmesi ve zecriye [alkollü içki] defterlerine yazısı verilmesi konusunda emir padişahındır.

İlmühaberi verildi.
1 Aralık 1802

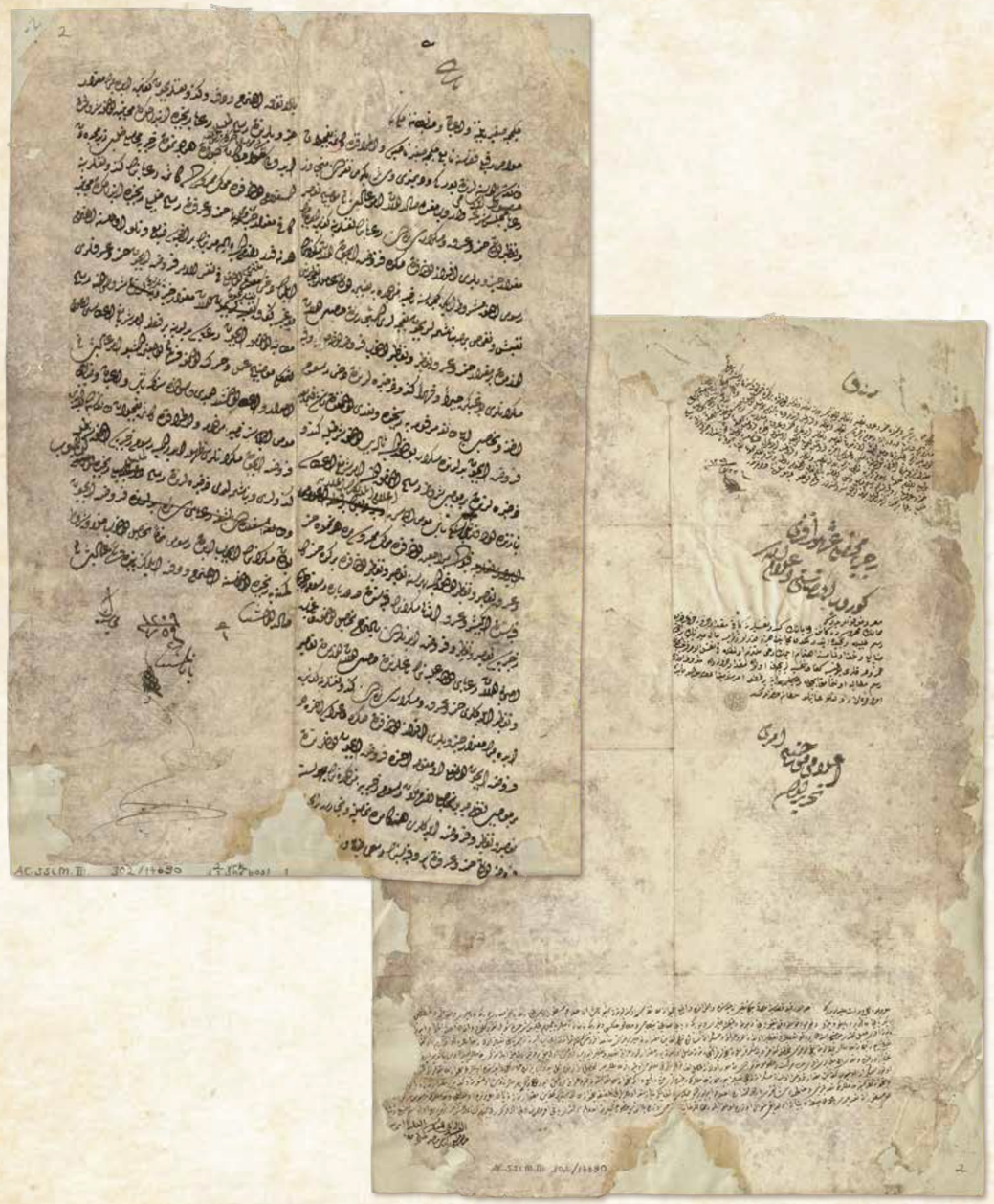

Küçükçekmece kadı vekiline, ileri gelenlerine ve askerî idarecilerine hüküm ki:

Havass-ı Refia [Eyüp Sultan Kadılığı] kazasına bağlı Küçükçekmece nahiyesi ve etrafında bulunan bahçıvan zümresi ustalarından Yorgi, Dimitri ve sair isimleri defterde kayıtlı yirmi kişiden fazla gayrımüslim mahkemeye gelerek şöyle ifade verdikleri bildirilmiştir:

"Padişahın yüce emri uyarınca; sıkılan ve damıtılan şarap, rakı ve diğer içkilerden gayrımüslim halkın kendilerine yetecek az bir kısmı ayrıldıktan sonra satmak için olan içkilerinden vergileri alınmak şart koşulmuştu. Ancak geçen sene Küçükçekmece nahiyesine tayin edilen vergi tahsildarları bahçeleri kontrol ederek yanaşmalar için bahçelerinin ağaçlarından üretilen şarap ve rakı dışında satılacak bir okka içkileri yok iken zorla kendi zahirelerinden bile vergi tahsil ederek yanaşmalara zarar vermişlerdir. Bu nedenle bundan sonra satmak için ellerinde içki bulunursa cezalandırılmaları şartıyla kendi zahirelerinden belirlenen şartlar doğrultusunda vergi alınmaması *için padişah emri verilmesini istemektedirler."*

Küçükçekmece kadı vekilinin bu ilamı üzerine kayıtlara müracaat edildiğinde; ülkemin her neresinde şarap ve rakı sıkılıp damıtılır ise beher sene sıkılıp damıtıldığında sıkanlardan damıtanlardan ve satanlardan bir defaya mahsus olmak üzere şarabın okkasından ikişer ve rakı ve benzeri içkilerin okkasından dörder para alkollü içki vergisi tahsil edilmesi, bağ sahibi gayrımüslimlerin bağlarında üretilen üzümden sıkıp damıttıkları şarap, rakı ve diğer alkollü içkilerden kendi ihtiyaçlarına yetecek miktarda ayrıldıktan sonra kalanı başkalarına satmak için olduğundan bu gibi başkasına satmak için olan alkollü içkilerden yeni düzenlemeler uyarınca tahsil edilmesi gereken alkollü içki vergilerinin her sene sıkıp damıttıkları dönemde tahsil edilmesi, ticaret için satılan şarap ve rakıdan bir okkasının bile ziyan edilmemesine hep birlikte özen gösterilip dikkat edilmesi, kendileri için yetecek miktarda ayırdıkları alköllü içkilerden vergi talep edilip de gayrımüslim halkın gönlünü kırmaktan kaçınılması, şart koşulduğu Başmuhasebe Kalemi'nden bildirilmiştir.

Alkollü içki vergisi tahsildarı Halil'den açıklama istendiğinde ise, Osmanlı ülkesinde yaşayan gayrımüslim halkın kendileri için yetecek kadarından vergi talep edilerek onları rencide etmekten her ne kadar kaçınmak gerekse de konulmuş olan verginin bir akçesi ziyan ve telef edilmemesine özen göstermek de gerekli olduğundan gerçekten de ellerinde satmak için şarap ve rakıları bulunmuyorsa kendi tüketimleri için ayırdıkları az miktardaki alkollü içkiden vergi talep olunmaması için gayrımüslim halkın ellerine ferman verilmesini bildirmekle ona göre hareket edilmesini emreden işbu fermanım yazılmış ve verilmiştir.

Şimdi sizler ki kadı vekili, belde ileri gelenleri ve askerî yöneticilerisiniz. Bu fermanım size ulaştığında Küçükçekmece ve etrafındaki bahçıvan zümresinin ellerinde satılık alkollü içkileri ortaya çıkarsa alkollü içki vergisi alınmasına, ancak kendileri ve yanaşmalarının zahirelerinden vergi talebiyle sıkıntıya sokulmamalarına, satmak için ellerinde bulundurdukları alkollü içkilerin vergileri tamamen tahsil olunmasına, fermanda yazılan şartlara aykırı olarak kimseye zorluk çektirilmemesine dikkat eylemeniz konusunda yüce fermanım yazılmıştır.
30 Ekim 1794

Başmuhasebe

Yazılmıştır.

BOA.AE.SSLM.III 302_17690

İhtisap ağası görevlendirilmesinden maksat, meslek erbabının kurulu düzenlerine halel gelmeyerek esnaftan her bir sınıf kendi işi gücüyle meşgul olup halkın her yönden huzurunun arttırılmasıdır. Bundan böyle ihtisap ağası olanlar meslek ve sanayi erbabının tamamını kontrol edip fiyatlara dikkat edeceklerdir. İstanbul'da nüfusun kalabalık olması pekçok sakıncaya yol açmaktadır. Bundan sonra İstanbul'a başıboş ve serseri kimselerin gelip yığılmaması için ihtisap ağası gözkulak olacaktır. Daha sonra bir ara İstanbul ve mahalleleri halkının nüfus sayımı yapılacak ve deftere kaydedilecektir.

An itibarıyla İstanbul'a Anadolu ve Rumeli'den gelecek olanlar ya işini halletmek veya bir işe girerek çalışmak için gelmektedirler. Bunların gereğinden fazla çoğalmamaları için öncelikle İstanbul, Üsküdar, Galata ve Boğaziçi iskelelerinde ne kadar hammal ve kayıkçı, hamamlarda ne kadar tellak ve natır ve esnaf dükkânlarında ne kadar esnaf ve çırak olduğu mahkeme ve ihtisap ağası taraflarından güvenilir adamlar tayin edilerek her bir esnafın kethüda ve yiğitbaşıları ile birlikte kefilleri alınıp isimleri, şekilleri, memleketleri ve kefilleri detaylı olarak deftere geçirilerek ve defterin aynısından bir tane de ihtisap ağasına verilerek "serbest geçiş yasağı" maddesine dikkat edilmelidir.

Bir kimsenin İstanbul'a gelmesi gerektiğinde bölgesinden alacağı "geçiş belgesi"nde iş, ticaret, asker yazılmak, özetle niçin geldiği konusunda açıkca yazılması ilgili görevlilere şiddetle tenbih olunmalıdır.

Rumeli'den gelenlerin belgelerine bakmak üzere Küçükçekmece'de ve Anadolu'dan gelenlerin belgelerine bakmak üzere Bostancıbaşı Köprüsü'nde birkaç nefer ile ihtisap ağasının doğru ve güvenilir birer adamı görevlendirilip gelip geçenlerin ellerinde olan belgeyi kontrol ettikten sonra "ihtisaba" diye işâret koymaları gerekmektedir.

Tavukçuyolu'ndan gelen giden bazı kimliği belirsiz kişilerin durumlarını öğrenerek geçiş belgelerine "ihtisaba" diye işaret koymak üzere ihtisap ağasının Küçükçekmece'den ayrı olarak bir adamı daha Yarımburgaz'da olan derbentçilerin yanında ikamet ederek gelenlerin ne taraftan geldikleri, isimleri ve şöhretleri deftere kaydedilerek haftada bir kez defterini ihtisap ağasına gönderecektir.

Belgesiyle gelecek olanlar işbu iki bölgeden (Küçükçekmece ve Bostancı) "ihtisaba" şeklinde konulacak işaretten sonra doğru Çardak'a ihtisap ağası konağına gelerek elinde olan belgesini gösterecektir.

İhtisap Ağası'nın konağında da "Anadolu ve Rumeli Defteri" adı altında defter tutulup işbu belgelilerin aynı şekilde isimleri, eşkâlleri, memleketleri, geldikleri gün ve ne iş için geldikleri deftere kaydolunarak Küçükçekmece, Burgaz ve Bostancıbaşı Köprüsü'nde olan memurlardan haftada bir kez verilecek defter ile karşılaştırılacaktır. İhtisap ağası tarafında olan defterde yazılı olandan fazla adam tespit edilirse hangi kapıdan girdiği bilinip araştırılmak ve her gün her bir iskeledeki hamal, kayıkçı ve sairenin durumları hakkında bilgi sahibi olunmak üzere İstanbul'un kapılarında ihtisap ağasının birer adamı bulunması faydalı olacaktır.

İhtisap ve kantar kiraları Darphane'ye aittir. Kantarın da ihtisapla ilgisi olması nedeniyle kantar kiralarının eski bedelleri üzerinden ihtisap ağası olanlara ihale edilmek suretiyle İstanbul'un her bir kapısında ihtisap ağasının birer adamı bulunarak geçiş belgelerini doğruca ihtisap konağına göndererek ve gelen gidenen hâline dikkat edilerek hissettirilmeksizin maksat elde edilmiş olur.

Bu şekilde esnaftan her bir sınıfın sayımı yapıldığında işgüç sahibi veya işsiz olarak İstanbul'da ne kadar adam olduğu ortaya çıkacağından işin bu yönüyle de kantar kirası Darphane tarafından eski ihale bedeliyle ihtisap ağasına ihale olunarak kara yoluyla gelenler yukarıda yazıldığı üzere Küçükçekmece, Burgaz ve Bostancıbaşı Köprüsü'ndeki kontrollerle tespit edilir.

Denizden gelecekler için de ihtisap ağasının limanda ve Yenikapı'da bulunacak adamları kayıklarla gelecek olanları karadaki usulle aynı olmak üzere belgelerine işaret edip ihtisap ağası tarafına gönderilerek böylece karadan ve denizden her yönden gelenlerin durumlarına gereği gibi dikkat olunsun...

2 Eylül 1826

BOA, TS.MA.e, 442-37

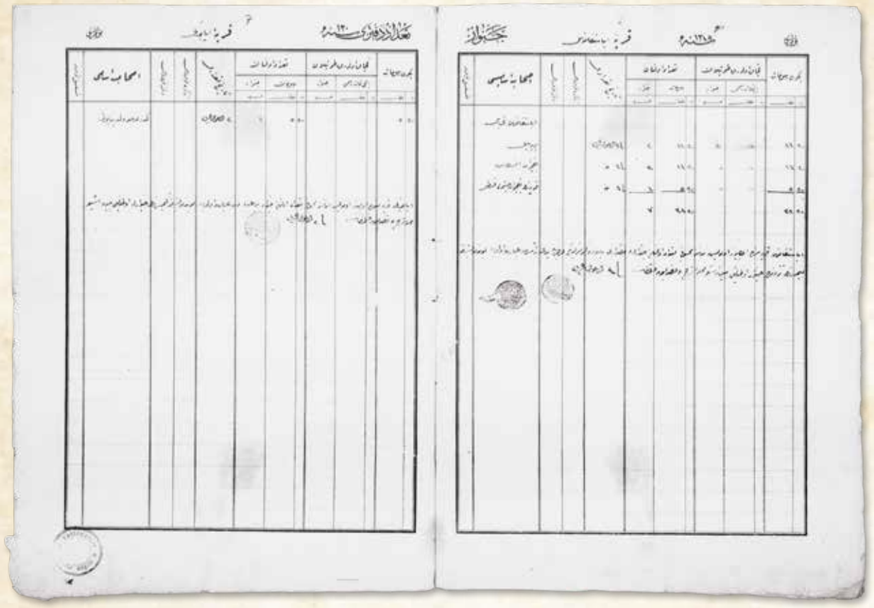

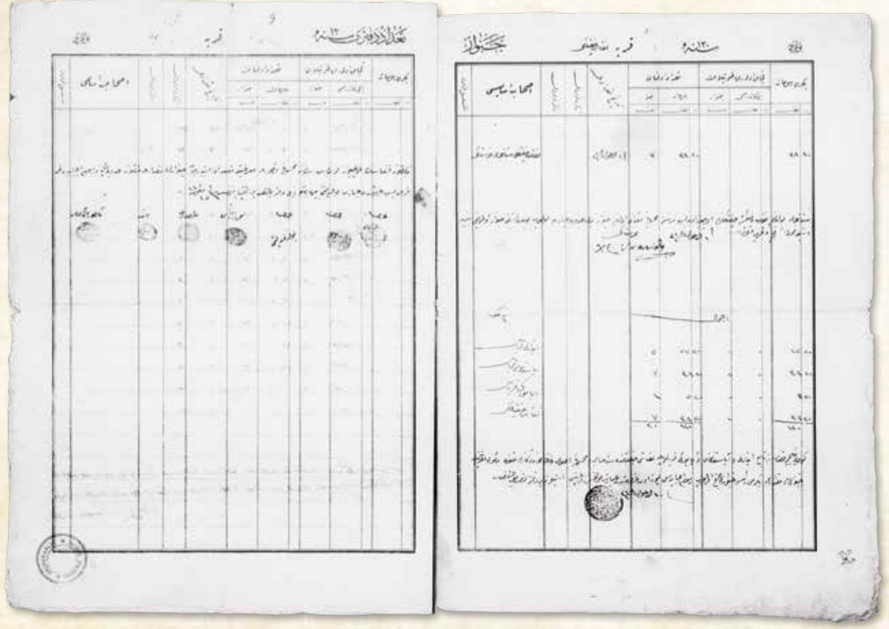

CANAVAR TA'DÂD DEFTERİ (DOMUZ SAYIM DEFTERİ)

Sene: 1315 (1899), **Ambarlı Köyü**

1899 senesine mahsustur (5 Eyül 1899).

Sıra No.	İsim	Defter No.	Tezkire No.	Sayım Tarihi	Sayılan			Kaçak Olarak Tutulan			Vergiler Toplamı	
					Domuz	Vergiler		Domuz	Vergiler			
					Tane	Krş.	Para	Tane	Krş.	Para	Krş.	Para
	Nikoli oğlu Yorgi			15 Eylül 1899	1	5	20	00	00	00	5	20
	Aksameni			"	1	5	20	00	00	00	5	20
	Yamandi			"	1	5	20	00	00	00	5	20
	Kostantini			"	1	5	20	00	00	00	5	20
	Çorlulu Tanaş			"	1	5	20	00	00	00	5	20
	[Yekûn]				**5**	**27**	**20**	**00**	**00**	**00**	**27**	**20**
Ambarlı köyünde 1899 senesine mahsûben sayımı yapılan canavarın miktarı yalnız beş tane olup bundan başka kimsenin domuzu olmadığına dair işbu mahalle açıklama yapılıp mühürlenmiştir (15 Eylül 1899).												

CANAVAR TA'DÂD DEFTERİ (DOMUZ SAYIM DEFTERİ)

Sene: 1315 (1899), **Yeşilköy**

Sıra No.	İsim	Defter No	Tezkire No.	Sayım Tarihi	Sayılan			Kaçak Olarak Tutulan			Vergiler Toplamı	
					Domuz	Vergiler		Domuz	Vergiler			
					Tane	Krş.	Para	Tane	Krş.	Para	Krş.	Para
	Ayastefanos Karyesi [Yeşilköy]											
	Berber Yani			16 Eylül 1899	3	16	20	00	00	00	16	20
	Bahçıvan Anastaş			"	3	16	20	00	00	00	16	20
	Kope'nin Bahçıvanı Çeşmeli Kosti			"	1	5	20	00	00	00	5	20
	[Yekûn]				**7**	**38**	**20**	**00**	**00**	**00**	**38**	**20**
Yeşilköy'de 1899 senesine mahsûben sayımı yapılan canavarın miktarı yukarıda gösterildiği üzere yedi taneden ibaret olup bundan başka kimsenin nezdinde domuz olmadığına dair işbu mahalle açıklama verilip onaylandı (16 Eylül 1899).												

CANAVAR TA'DÂD DEFTERİ (DOMUZ SAYIM DEFTERİ)

Sene: 1315 (1899), **Kayabaşı Köyü**

Sıra No.	İsim	Defter No.	Tezkire No.	Sayım Tarihi	Ta'dâd Olunan [Sayılan]			Kaçak Olarak Tutulan			Vergiler Toplamı	
					Domuz[1]	Vergiler		Domuz	Vergiler			
					Tane	Krş.	Para	Tane	Krş.	Para	Krş.	Para
	Kör Lambo veledi Panayot			14 Eylül 1899	1	5	20	00	00	00	5	20
Kayabaşı Köyü'nde 1899 senesine mahsuben sayımı yapılan canavar bir taneden ibaret olup bundan başka kimsenin domuzu olmadığına dair işbu mahalle açıklama yapılıp onaylanmıştır (14 Eylül 1899).												

CANAVAR TA'DÂD DEFTERİ (DOMUZ SAYIM DEFTERİ)

Sene: 1315 (1899), **Nakkaş Çiftliği**

Sıra No.	İsim	Defter No.	Tezkire No.	Sayım Tarihi	Sayılan			Kaçak Olarak Tutulan			Vergiler Toplamı	
					Domuz	Vergiler		Domuz	Vergiler			
					Tane	Krş.	Para	Tane	Krş.	Para	Krş.	Para
	Nakkaş Çiftliği kiracısı Hristaki			13 Eylül 1899	7	38	20	00	00	00	38	20
Kiracısı bulunduğum Nakkaş ve Menekşe çiftliğinde 1899 senesine mahsuben sayımı yapılan canavar yedi taneden ibaret olup bundan başka canavar olmadığına dair işbu mahalle açıklama verilip mühürlenmiştir (13 Eylül 1899). İmza: Hristaki												
TOPLAM												
	Ambarlı Köyü				5	27	20	00	00	00	27	20
	Yeşilköy				7	38	20	00	00	00	38	20
	Başakşehir				1	5	20	00	00	00	5	20
	Nakkaş Çiftliği				7	38	20	00	00	00	38	20
	[Toplam]				**20**	**110**	**00**	**00**	**00**	**00**	**110**	**00**
Küçükçekmece kazasına dahil												

BOA.ML.VRD.d 4088

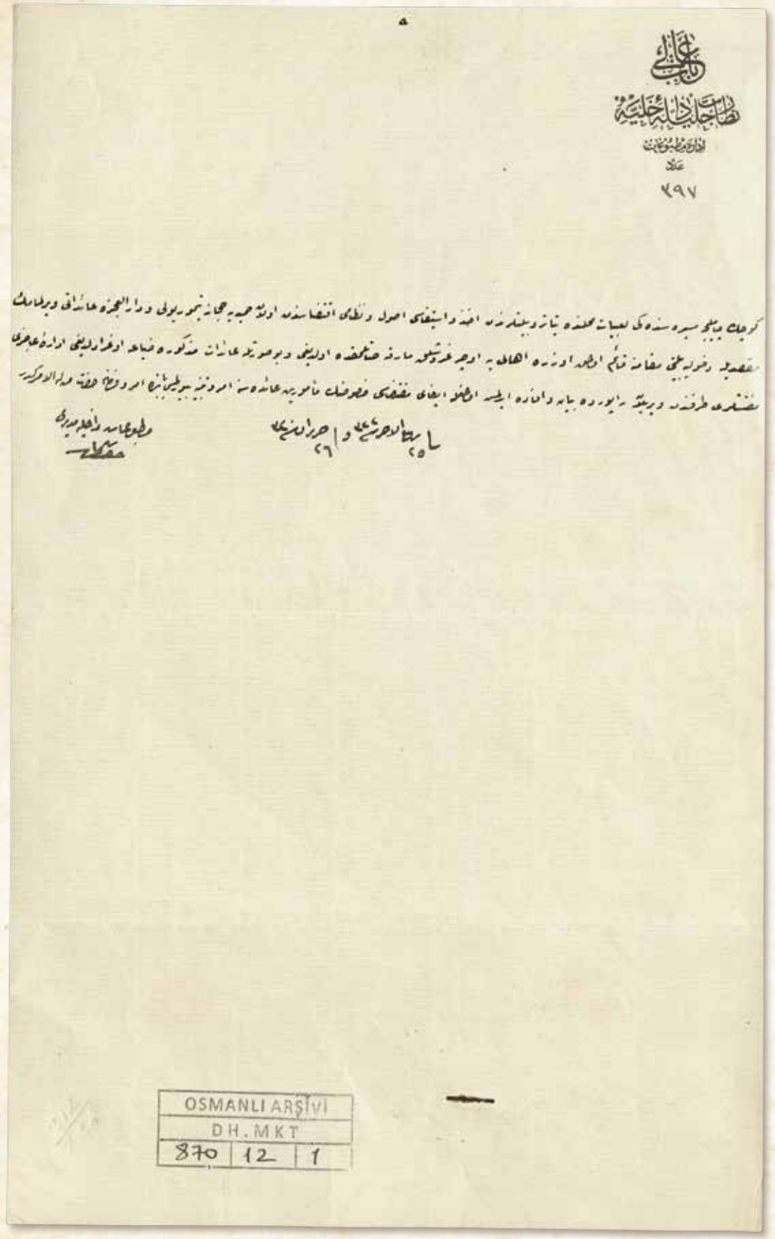

BABIALİ
NEZÂRET-İ CELÎLE-İ DÂHİLİYE
İdâre-i Matbûât
Aded: 397

Küçükçekmece mesîresindeki lu'biyyât mahallinde tiyatro biletlerinden ahz ve istîfâsı usûl ve nizâmı iktizâsından olan Hamidiye Hicaz Demiryolu ve Dârülaceze âidâtı verilmemek maksadıyla dühûliye bileti makâmına kâim olmak üzere ahaliye üçer kuruşluk marka satılmakda olduğu ve bu sûretle âidât-ı mezkûre ziyâ'a uğratıldığı idâre-i âcizî müfettişleri tarafından verilen raporda beyân ve ifâde edilmiş olmağla îfâ-yı muktezâsı husûsunun me'mûrîn-i âidesine emr u tenbîh buyurulması bâbında emr u fermân hazret-i menlehü'l-emrindir. Fî 25 Rebîulahir sene [1]322 / 26 Haziran sene [1]320

Matbûât-ı Dâhiliye Müdürü

BABIALİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Matbuat İdaresi
Sayı: 397

Küçükçekmece mesiresindeki eğlence alanında tiyatro biletlerinden alınması usul ve nizam açısından gerekli olan Hamidiye Hicaz Demiryolu ve Darülaceze aidatını vermemek amacıyla giriş bileti yerine geçmek üzere halka üçer kuruşluk marka satılmakta olduğu ve bu şekilde Demiryolu ve Darülaceze aidatı zarara uğratıldığı idaremiz müfettişlerinin verdiği raporda belirtilmektedir. Gereğinin yapılması için ilgili memurlara emir verilmesi hususu arz olunur.
9 Temmuz 1904

Dahili Matbuat (Yerli Basın) Müdürü

DH.MKT 870-12

ŞÛRÂ-YI DEVLET
Tanzîmât Dâiresi
Aded: 2595

Dâhiliye Nezâreti'nden bi't-takdîm Şûrâ-yı Devlet'e havâle buyurulan 21 Ramazan sene [1]326 tarih ve iki bin dokuz yüz elli bir numaralı tezkire Tanzîmât Dâiresi'nde kırâ'et olundu.

Meâlinde merkez kazâsının Küçükçekmece Karyesi'ne nakli hakkında Babıalice lâhık olacak mukarrerât neticesine intizâren teşkîlât-ı belediyeyi ve intihâb-ı meb'ûsân muâmelâtını te'hîre düşüreceği cihetle tesrîan li'l-maslaha şimdiden kazâ dâire-i belediyesinin teşkîl ve intihâbına âid muâmelâtın icrâsı hakkında sebk eden iş'âra Küçükçekmece Kaymakamlığı'ndan gelen cevâbda kazâ dâire-i belediyesinin teşkîli içün Taşra Belediye Kanûnnâmesinin mevâdd-ı mahsûsasında mu'ayyen ve musarrah vergi ile mükellef ve evsâf-ı kanûniyeyi hâiz olarak karye-i mezkûrede mütemekkin müntehib ve müntehab olmağa selâhiyetdâr takımından ancak dört beş kişi bulunabilip mütebâkîsi ekseriyetle beş on kuruş vergi ile mükellef bulundukları anlaşılmış ve belediyenin teşkîli içün evvel emirde yüz veyâ elli kuruş vergi ile mükellef lâ-ekall yirmi kişinin vücûdu muktezî bulunmuş olmasına nazaran maksad-ı kanûnînin tamamen tatbîki mümkün olamayacağından ve dâire-i belediye a'zâlığına intihâb edilecek zevâtın nefs-i şehir ve kasabada mütemekkin bulunmaları meşrût olduğundan bahisle intihâb-ı mezkûrun sûret-i icrâsınca tereddüd hâsıl olduğu Şehremâneti'nden iş'âr olduğu beyânıyla îcâbının Şûrâ-yı Devletce müzâkeresi lüzûmu gösterilmişdir.

İcâbı lede-l-müzâkere mecâlis-i belediyeye a'zâ intihâbında re'y i'tâsına hakkı olanların senevî elli kuruş vergi ile mükellef olmaları belediye kanûnu ahkâmından olmasıyla bu mikdârdan dûn vergi verenlerin kabûlü muğâyir-i kanûn olup ancak kazâ-i mezbûrdaki mükellefîn içinde o mikdâr vergi i'tâ eder kimesneler bulunmadığı cihetle belediye intihâbâtının düçâr-ı te'hîr olduğu beyân edilmekde bulunmasına ve maksad-ı kanûn müntehıbînin az çok ashâb-ı alâkadan bulunmalarından ibâret olmasına nazaran intihâbâtı te'ehhurdan vikâyeten elli kuruşdan dûn vergi ile mükellef olanların kabûlü zarûrî görünüyor ise de bu cihet idâreten bilinecek mevâddan bulunduğundan icrâ-yı îcâbı menût-ı re'y-i âlî olduğu tezekkür kılındı. Ol bâbda emr ufermân hazret-i men lehü'l-emrindir. [9 Şevval 1326]

Şûrâ-yı Devlet

Tanzîmât Dâiresi Reîs-i Sânîsi Edhem bin Mesud	***Azâdan Mehmed Şerif***	***Azâdan Behçet Bey*** *(Bulunmadı)*
Azâdan Dilberzâde	***Azâdan Buhur Efendi*** *(Bulunmadı)*	***Azâdan Yorgaki Yorgiyadi***
Azâdan Fuad	***Azâdan Abdullah Lâmi bin Kamil-i Kıbrısî***	

BOA.DH.MKT 2647_9

DANIŞTAY
TANZİMAT DAİRESİ
Sayı: 2595

İçişleri Bakanlığı'ndan Danıştay'a havale edilen 17 Ekim 1908 tarih ve 2950 numaralı yazı Tanzimat Dairesi'nde okundu.

İçeriğinde, kaza merkezinin Küçükçekmece köyüne nakli konusunda Babıali tarafından alınacak kararın sonucunu beklemek belediye yapılanmasını ve mebus seçimi işlemlerini geciktireceğinden işin hızlandırılması için şimdiden ilçe belediye dairesinin oluşturulması ve seçimlerine ait işlemlerin yapılması hakkındaki direktife Küçükçekmece Kaymakamlığı'ndan gelen cevapta, ilçe belediye dairesinin oluşturulması için taşra belediye kanununun ilgili maddesinde açıklanan vergi ile yükümlü ve kanuni vasıfları taşıyan, Küçükçekmece'de oturan, seçme ve seçilme yeterliliğine sahip ancak dört-beş kişi bulunduğu, diğerlerinin genellikle beş on kuruş vergi ile yükümlü oldukları anlaşıldığından ve belediyenin kurulması için öncelikle yüz veya elli kuruş vergi ile yükümlü en az yirmi kişinin bulunması gerektiğinden kanunun amacının tamamıyla uygulanmasının mümkün olmayacağı ve belediye dairesi azalığına seçilecek kişilerin şehir ve köyün merkezinde oturuyor olmaları şart olduğundan söz edilerek yapılacak seçimin uygulaması bakımından tereddüt edildiği, belediye başkanlığından bildirildiği açıklanarak gereğinin Danıştay tarafından görüşülmesi gerektiği bildirilmiştir.

Gereği görüşülmüştür. Belediye meclisine üye seçiminde oy verme hakkına sahip olanların yılda elli kuruş vergi ile mükellef olmaları, belediye kanunu hükümlerindendir. Bu tutardan düşük vergi verenlerin kabul edilmesi kanuna aykırıdır. Bu kazadaki yükümlülerin arasında belirtilen tutarda vergi veren kimseler bulunmadığından, belediye seçimlerinin ertelendiği belirtilmektedir. Kanunun amacı seçmenlerin bu konularla az çok ilgili kimselerden ibaret olmalarıdır. Seçimlerin gecikmesini önlemek için, elli kuruştan daha az vergi ile yükümlü olanların da seçme-seçilme haklarının kabulü zorunlu görünmekteyse de bu idare tarafından verilebilecek bir karardır. Bu nedenle gereğinin yerine getirilmesi yüksek görüşlerinize bağlıdır. Emir ve buyruk verme yetkisi efendim hazretlerinindir.
4 Kasım 1908

[İmzalar]

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Her birimiz Ruscuk ve Niğbolu ve Kastamonu ve Dersaadet ahalisinden olup burada yekdiğerimize komşu olarak sâkin bulunuyoruz ve evlâd [ü] iyâl iâşesi içün tedârikât-ı maîşetle meşgûlüz. Fakat burada pek perişân bir hâldeyiz. Münâsib bir mahalle hicret etmek ve devletimizin sâye-i re'fetinde mazhar-ı himâyet olarak orada yaşayıp çalışarak devlete daha vâsi' bir mikyâsda vergi vermek arzu ediyoruz. Çatalca Sancağı dâhilinde Küçükçekmece Kazası'na tâbi' Ermeniköy nâm karyenin ahâlîsi dağılmakla hâlî kalan arâzisi Hazîne-i Hâssa tarafından istîcâr olunduğunu işitdik. Yirmi hâne teşkîl etmek üzere buraya hicret eylemekliğimiz içün müsâade buyurulmasını istid'â ediyoruz. İstid'âmızın merhameten nazar-ı dikkate alınarak mes'ûlümüzün is'âfı içün ibzâl-i asâr-ı himâyet olunacağına ümidimiz ber-kemâldir. Ol bâbda emr u irâde hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 6 Eylül sene [1]324

Yirmi hâne nâmına
İsmail Hasan Kamil Fevzi

BOA.DH.MKT 2633-91

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI'NA

Şefkatli efendim hazretleri:

Her birimiz Rusçuk, Niğbolu, Kastamonu ve İstanbul halkından olup burada birbirimize komşu olarak sakin bulunmaktayız. Ailelerimizin geçimlerini sağlamakla meşgulüz. Fakat burada çok perişan bir haldeyiz. Uygun bir yere göç etmek ve devletimizin şefkati sayesinde orada yaşayıp çalışarak devlete daha fazla vergi vermek istiyoruz. Çatalca Sancağı sınırlarında Küçükçekmece kazasına bağlı Ermeniköy (İhsaniye) adındaki köyün halkı dağıldığından arazisinin Saray Hazinesi tarafından kiralanmak istendiğini işittik. Yirmi hane oluşturmak üzere buraya göç etmemiz için izin istiyoruz. Talebimizin merhameten dikkate alınarak talebimizin uygun görüleceğine ümidimiz tamdır.
19 Eylül 1908

Yirmi hâne nâmına
İsmail Hasan Kamil Fevzi

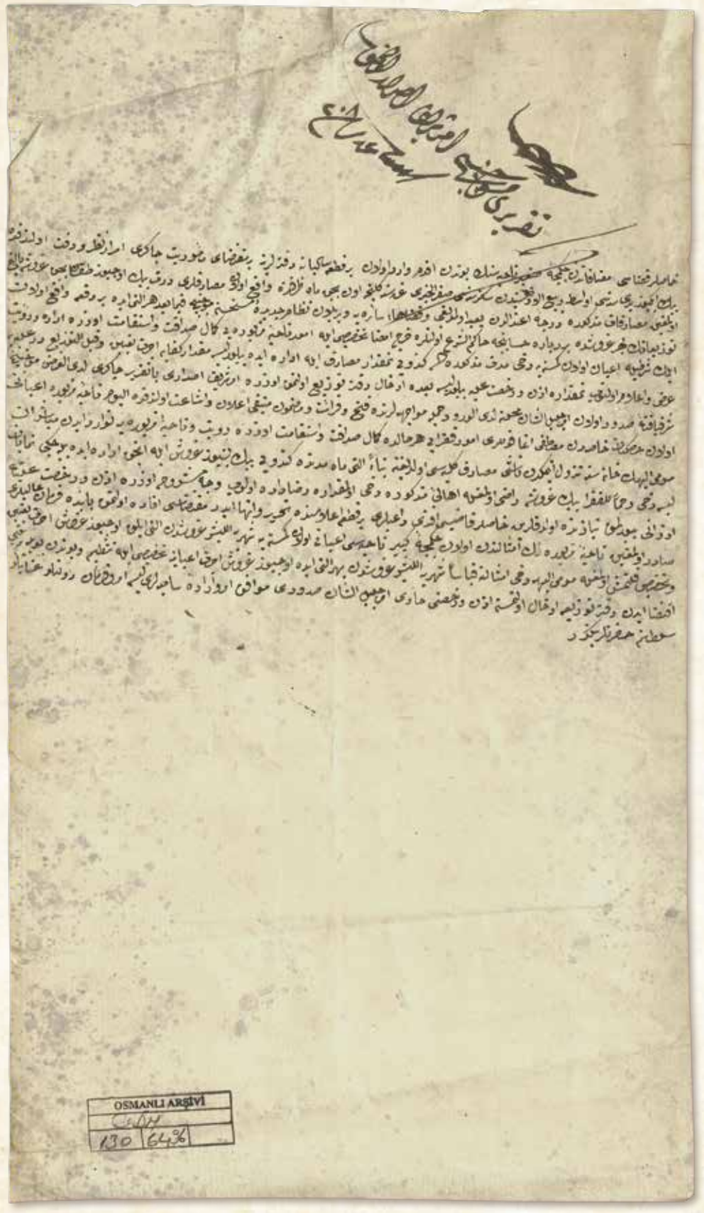

Takrîri mûcebince emr-i şerîf ısdâr olunmak buyuruldu. Gurre-i R. [Rebulahir] sene [1]208

Hâslar Kazası muzâfâtından Çekmece-i Sağîr Nahiyesi'nin bundan akdem vârid olan bir kıt'a sâlyâne defterlerine ber-muktezâ-yı me'mûriyet-i çâkerî imrâr-ı nazar-ı dikkat olundukda bin iki yüz yedi senesi evâsıt-ı Rebîulâsından sekiz senesi Saferü'l-hayrı gurresine gelince on buçuk mâh zarfında vâki' olan masârıfları dört bin üç yüz doksan buçuk kuruşa bâliğ olmağın masârıfât-ı mezkûre derece-i i'tidâlden ba'îd olmadığı ve kazahâ-i sâireye verilen nizâm-ı cedîde-i müstahsene mûcebince fi mâ ba'd her altı ayda bir def'a vâki' olan tevzî'âtın beher kuruşda birer para hesâbınca hâkimü'ş-şer' olanlara harc-ı imzâ tahsîsi ile umûr-ı nâhiye-i mezbûreyi kemâl-i sadâkat ü istikâmet üzere idâre ve rü'yet eylemek şartıyla a'yân olan kimesneye dahi müddet-i mezkûrede kendisi ne mikdâr masârıf ile idâre edebiliyor ise mikdâr-ı kifâye ücret ta'yîn ve kable't-tevzî' Deraliyye'ye arz ve i'lâm olunup ne mikdâra izin ve ruhsat [ver]ilür ise ba'dehû idhâl-i defter-i tevzî' olunmak üzere emr-i şerîf ısdârı bâ-takrîr-i çâkerî lede-l-arz mûcebince şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i celîlü'ş-şân mahalline lede-l-vürûd cümle muvâcehelerinde feth ve kırâ'et ve mazmûn-ı münîfi i'lân ve işâ'at olundukda el-yevm nâhiye-i mezbûre a'yânı olan hasekiyân-ı hâssadan Mustafa Ağa kulları umûr-ı fukarâyı her hâlde kemâl-i sadâkat ü istikâmet üzere rü'yet ve nâhiye-i mezbûreye tevârüd eden mübâşirân, mûmâ-ileyhin hânesine nüzûl etmekden nâşi masârıf-ı külliyesi olduğuna binâen altı mâh müddetde kendüyi bin beş yüz kuruş ile ancak idâre edebileceği nümâyân ise dahi rahmen li'l-fukarâ bin kuruşa râzı olmağla ahâlî-i mezkûre dahi ol mikdâra rızâ-dâde olup vech-i meşrûh üzere izin ve ruhsat-ı aliyye evrzânî buyrulmak niyâzında oldukların Hâslar kadısı efendi dâ'îleri bir kıt'a i'lâmında tahrîr ve inhâ eder muktezâsı ifâde olunmak bâbında fermân-ı âlîleri sâdır olmağın nâhiye-i mezbûrenin emsâlinden olan Çekmece-i Kebîr Nâhiyesi a'yânı olan kimesneye şehriye ellişer kuruşdan altı aylık üç yüz kuruş ücret ta'yîn ve tahsîs kılınmış olmağla mûmâ-ileyhe dahi emsâline kıyâsen şehriye ellişer kuruşdan behr altı ayda üç yüz kuruş ücret a'yâniye tahsîs ile tanzîm ve bundan böyle tertîbi iktizâ eden defter tevzî'a idhâl olunmasına izin ve ruhsatı hâvî emr-i celîlü'ş-şân sudûru muvâfık-ı emr ü irâde-i sâmiyeleri ise emr ü fermân devletli inâyetli sultânım hazretlerinindir.

BOA.C.DH 130_6496

Görevlinin raporu doğrultusunda emir yazılsın. 6 Kasım 1793

Eyüp kazasına bağlı Küçükçekmece nahiyesinin bundan önce gelmiş olan bir adet yıllık maaş defteri görevim icabı tarafımdan incelenmiştir. 1792 senesi Ekim ayı ortalarından 8 Eylül 1793 tarihine kadar on buçuk ay süresinde yapılan masrafları 4390,5 kuruştur. Bu harcamalar normalden fazla uzak değildir. Diğer kazalarda yapılan yeni düzenlemeler uyarınca bundan sonra her altı ayda bir kez gerçekleştirilen maaş dağıtımında kuruşta bir para olmak üzere beldenin kadısı olanlara imza harcı tahsis edilmektedir. Beldenin işlerini tam bir dürüstlükle yönetmek ve işlerini görmek şartıyla ayan [halkın vekili] olan kişiye de bu süre içinde kendisi ne miktar harcama ile geçinebiliyorsa yeterli bir ücret belirlenmektedir. Bunlar dağıtımdan önce İstanbul'a bildirilip ne kadarına izin ve ruhsat verilir ise ondan sonra dağıtım defterine yazılmak üzere emir verilmesi tarafımdan yazılı olarak arz edilmiştir. Bu konuda verilen padişah fermanı herkesin huzurunda okunmuş ve içeriği ilan edilmiştir.

Gün itibarıyla Küçükçekmece ayanı olan Hassa hasekilerinden Mustafa Ağa beldedeki fakirlerin işini tam bir doğruluk ve dürüstlük ile yürütmektedir. Küçükçekmece nahiyesine gelen devlet görevlileri onun hanesinde konaklamaktadırlar. Bundan dolayı fazla harcaması olduğundan altı ayda bir kendisini ancak bin beş yüz kuruş ile idare edebilir. Fakat Mustafa Ağa fakir halka merhamet ederek bin kuruşa razı olmuştur. Halk da bu miktara razıdır. Bu şekilde izin verilmesini istemektedirler. Durumu Eyüp kadısı yazdığı ilamla merkeze bildirmiştir. "Eyüp kadısının ilamı doğrultusunda gereğinin yapılması" için de ferman yazılmıştır.

Bunun üzerine Küçükçekmece nahiyesi gibi Büyükçekmece nahiyesi ayanı olan kimseye de ayda ellişer kuruştan altı aylık üç yüz kuruş ücret tahsis edilmiştir. Küçükçekmece Ayanı Mustafa Ağa'ya da benzerlerine kıyasla ayda ellişer kuruştan her altı ayda üç yüz kuruş ücret tahsis edilerek bundan böyle tutulması gereken maaş dağıtım defterine kaydedilmesine izin ve ruhsat verilmesi arz edilir.

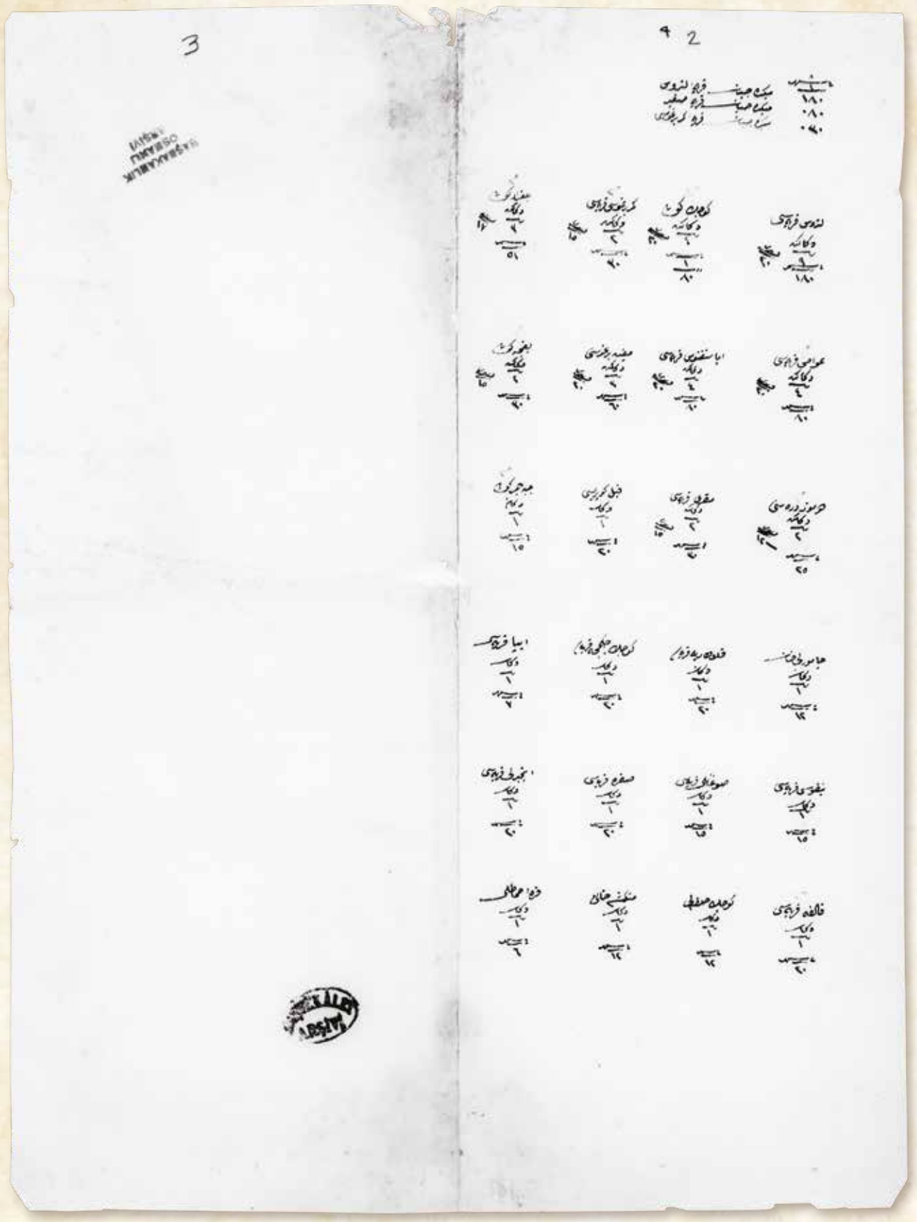

Küçükçekmece kazasına bağlı köylerde mevcut meyhanelerin adedi ve meyhanecilerden alınan alkollü içki vergisini gösterir liste

Sene: 1835

1 Ay

Kuruş	
180	Esenler Köyü Meyhanecileri
080	Küçükköy Meyhanecileri
030	Kemerburgaz Meyhanecileri

Esenler Köyü (Litros Karyesi)

Dükkân: 8 tane
Her biri için: 20 kuruş
Ayda: 180 kuruş

Küçükköy

Dükkân: 4 tane
Her biri için: 20 kuruş
Ayda: 80 kuruş

Kemerburgaz Köyü (Kemerbergos Karyesi)

Dükkân: 2 tane
Her biri için: 15 kuruş
Ayda: 30 kuruş

Belgradköy

Dükkân: 3 tane
Her biri için: 17 kuruş
Ayda: 51 kuruş

Atışalanı Köyü (Avas Karyesi)

Dükkân: 4 tane
Her biri için: 20 kuruş
Ayda: 80 kuruş

Yeşilköy (Ayastefanos Karyesi)

Dükkân: 4 tane
Her biri için: 20 kuruş
Ayda: 80 kuruş

Bağcılar Köyü (Çıfıtbergos Karyesi)

Dükkân: 3 tane
Her biri için: 20 kuruş
Ayda: 60 kuruş

Bahçeköy

Dükkân: 2 tane
Her biri için: 15 kuruş
Ayda: 30 kuruş

Gümüşdere (Domuzderesi)

Dükkân: 2 tane
Her biri için: 12.5 kuruş
Ayda: 25 kuruş

Bakırköy (Makri Karyesi)

Dükkân: 2 tane
Her biri için: 15 kuruş
Ayda: 30 kuruş

Fil Köprüsü

Dükkân: 1 tane
Her biri için: 20 kuruş

Cebeciköy

Dükkân: 1 tane
Fî Şehr: 15 kuruş

Çamurluhan

Dükkân: 1 tane
Ayda: 12 kuruş

Şenlikköy (Kalatarya Karyesi)

Dükkân: 1 tane
Ayda: 20 kuruş

Küçükçekmece Köyü

Dükkân: 1 tane
Ayda: 20 kuruş

Ayapa Köyü

Dükkân: 1 tane
Ayda: 7 kuruş

Kocasinan (Nifos Karyesi)

Dükkân: 1 tane
Ayda: 15 kuruş

Soğanlı Köyü

Dükkân: 1 tane
Ayda: 15 kuruş

Sefaköy (Safra Karyesi)

Dükkân: 1 tane
Ayda: 20 kuruş

İncirli Köyü

Dükkân: 1 tane
Ayda: 20 kuruş

Kalfaköy

Dükkân: 1 tane
Ayda: 20 kuruş

Küçükhalkalı Köyü

Dükkân: 1 tane
Ayda: 15 kuruş

Menekşe Hanı

Dükkân: 1 tane
Ayda: 15 kuruş

Karaahmetli

Dükkân: 1 tane
Ayda: 6 kuruş

BOA.D.BŞM.ZCR.d 20517

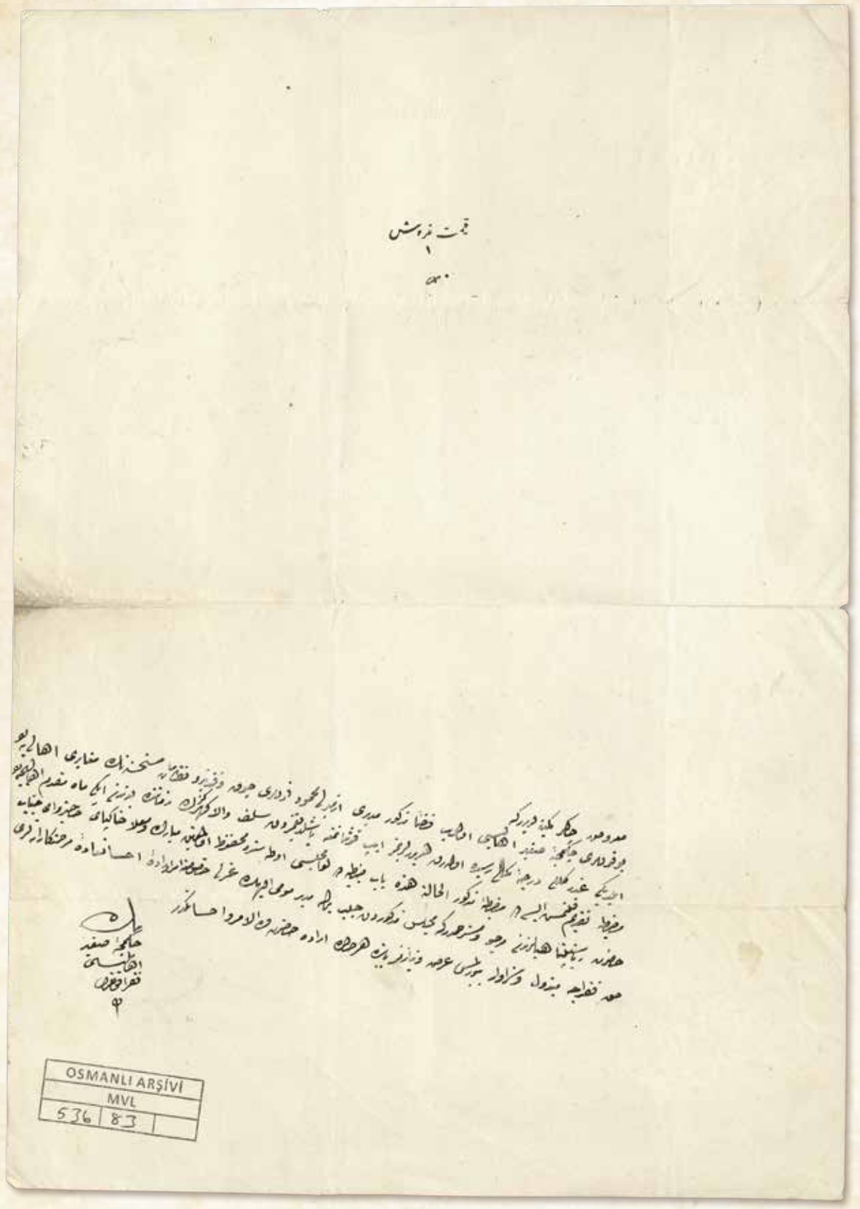

OSMANLI ARŞİVİ
MVL
536 | 83

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Bu kulları Çekmece-i Sağîr ahâlîsi olup kazâ-i mezkûr Müdürü İzmirli Mahmud kulları çok vakitden berü nizâmât-ı müstahsenenin muğâyiri ahâlîye eylediği gadr-ı küllî derece-i kemâle resîde olarak her birerlerimiz ip kuşanmağa başladığımızdan selef-i vâlâ-güherinizin zamânında bundan iki mâh mukaddem ahâlîce mazbata takdîm kılınmış ise de mazbata-i mezkûr el-hâletü hâzihi Bâb-ı Zabtiye'de livâ meclisi odasında mahfûz olmağın mübârek ve mu'allâ hâk-i pâ-yı hâcet-revâ-yı cenâb-ı hazret-i riyâset-penâhîlerinden mercû ve müsterhamdır ki meclis-i mezkûrdan celb birle müdür-i mûmâ-ileyhin azli husûsuna emr u irâde-i ihsân-âde-i merhamet-kârâneleri hakk-ı fukâraca mebzûl ve sezâvâr buyrulması arz ve niyâzımız bâbında her hâlde irâde hazret-i veliyyü'l-emr ve ihsânındır. [7 Safer 1284]

Bende
Çekmece-i Sağîr ahâlîsinden
fukâra kulları

Aciz kullarının arzıdır,

Biz hizmetkârları Küçükçekmece halkındanız. İlçemizin Müdürü İzmirli Mahmud'un uzun süredir yeni düzenlemelere aykırı olarak halka yaptığı büyük haksızlık son dereceye ulaşmıştır. Artık her birimiz ip kuşanmaya (gittikçe yoksullaşmaya) başladık. Bundan iki ay önce halk olarak bir tutanak sunmuş isek de bu tutanak hâlâ zaptiye dairesindeki sancak meclisinin odasında saklanmaktadır. Her ihtiyaca çare olan mübarek ve yüce makamınızdan rica ederiz ki, sözünü ettiğimiz tutanak sancak meclisinden alınarak ilçemiz müdürünün azli hakkında irade buyurmanızı, fukara halka merhamet etmenizi diler bu talebimizi arz ederiz. Emir verme yetkisi efendimizindir.
10 Haziran 1867

Küçükçekmece
fakir halkı

BOA.MVL 536_83

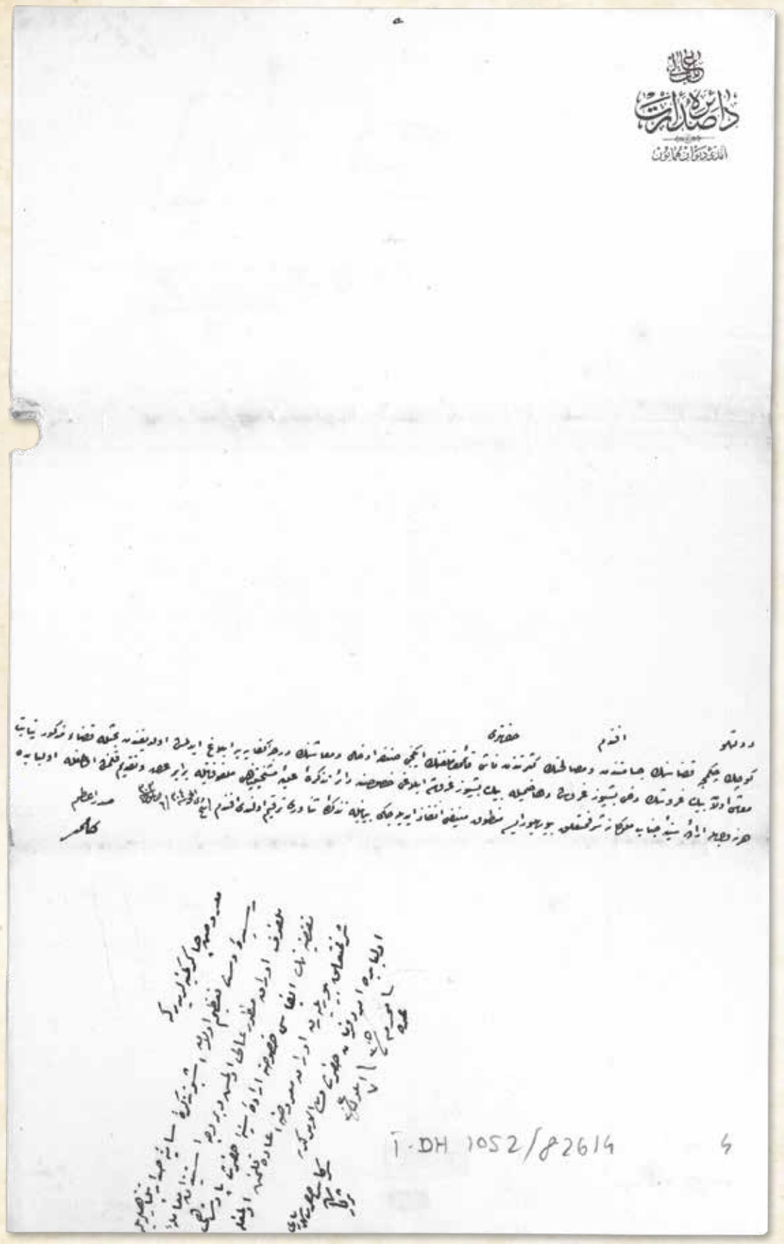

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn

Devletlü efendim hazretleri,

Küçükçekmece Kazâsı'nın cesâmetinden ve masâlihinin kesretinden nâşî kaymakamlığının ikinci sınıfa idhâl ve maaşının derece-i kifâyeye iblâğ edilmiş olduğundan bahisle kazâ-i mezkûr niyâbet maaşı olan bin kuruşun dahi beş yüz kuruş daha zammıyla bin beş yüz kuruşa iblâğı husûsuna dâir tezkire-i aliyye-i Meşîhatpenâhî melfûfâtıyla beraber arz ve takdîm kılınmış olmakla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne şeref-müte'allik buyrulur ise mantûk-ı münîfi ibrâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî selh-i Zilhicce sene [1]304 / 6 Eylül sene [1]303

Sadrazam
Kamil

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleriyle melfûf evrâk manzûr-ı âlî olmuş ve ber-vech-i istîzân mu'âmele-i mukteziyesinin îfâsı husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî şeref-müteallik buyrularak evrâk-ı ma'rûza i'âde kılınmış olmakla ol bâbda emr uf ermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî gurre-i Muharrem sene [1]305 / 7 Eylül sene [1]303

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende
Süreyya

BOA.İ.DH 1052-82614

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
Özel Kalem Müdürlüğü

Devletli efendim hazretleri,

Küçükçekmece kazasının büyüklüğünden ve işlemlerinin fazlalığından dolayı kaymakamlığının ikinci sınıfa dahil edildiğini ve maaşının yeterli dereceye ulaştırılmış olduğunu ifade ederek bu ilçe kadı vekilliği maaşı olan bin kuruşun da beş yüz kuruş daha zam yapılarak bin beş yüz kuruşa çıkartılmasına ilişkin Şeyhülislamlık yazısı ekleriyle birlikte arz ve takdim edilmiştir.
Bu konuda padişah tarafından her ne şekilde emir buyrulursa yerine getirilecektir. Arz ederim efendim.
18 Eylül 1887

Sadrazam
Kamil

Aciz kullarının arzıdır,
Padişahın saygın makamına ulaşan işbu Sadrazamlık yazısı ve ekleri padişah tarafından görülmüş ve izin istendiği şekilde gereğinin yerine getirilmesi hususunda emir vermişlerdir.
Konuyla ilgili belgeler tekrar tarafınıza iade edilmiş bulunmaktadır. Bu hususta ilgili makamlara emir verme yetkisi siz efendim hazretlerinindir.
19 Eylül 1887

Padişahın Başkatibi
Kulları
Süreyya

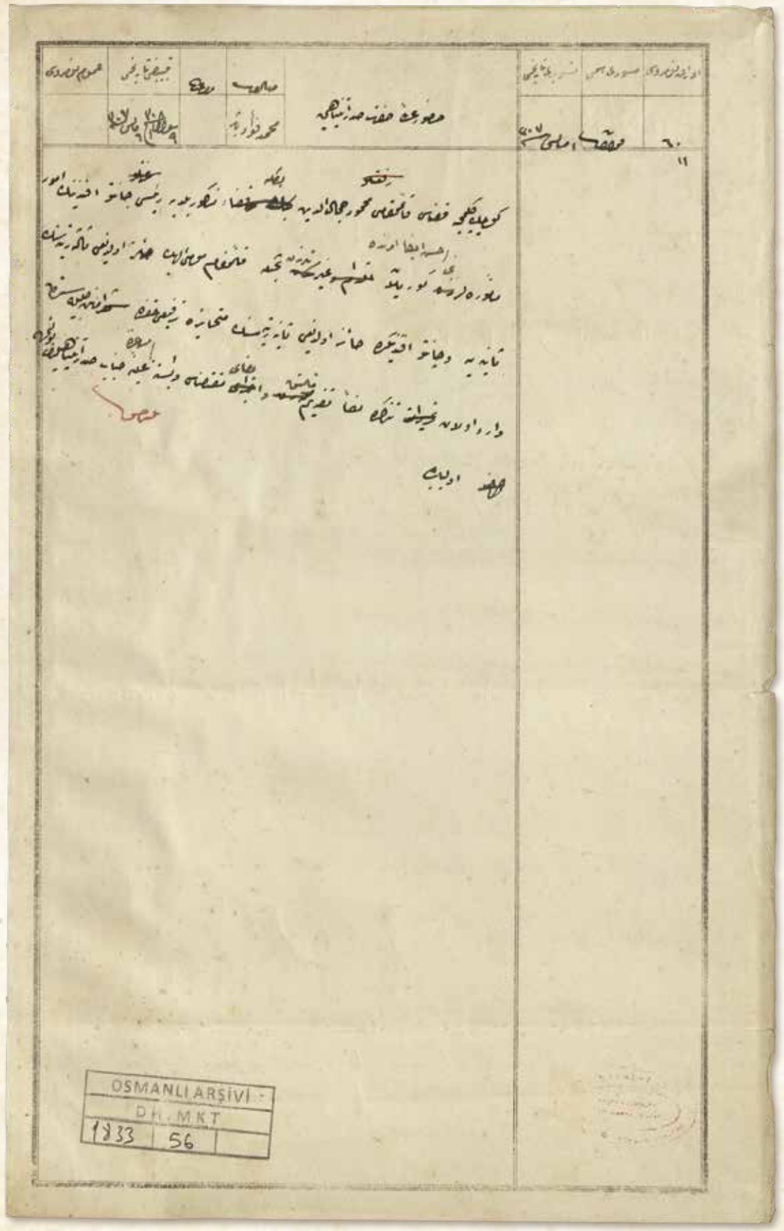

Huzûr-ı âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Evrâk Numarası: 60/11
Tesvîdi Tarihi: 1 Mayıs sene [1]307
Tebyîzi Tarihi: 9 Şevval sene [1]308 / 6 Mayıs sene [1]307

Küçükçekmece Kazâsı Kaymakamı Mahmud Cemaleddin Beyle kazâ-i mezkûr Belediye Reisi Canto Efendi'nin umûr-ı me'mûrelerini hüsn-i îfâ emrinde görülen gayretlerinden bahisle kaymakâm-ı mumâ-ileyhin hâiz olduğu sâlise rütbesinin sâniyeye ve Canto Efendi'nin de hâiz olduğu sâniye rütbesinin mütemâyize terfi'i hakkında Şehremânet-i celîlesinden vârid olan tezkire leffen takdîm kılınmış ve îfâ-yı muktezâsı vâbeste-i müsâade-i aliyye-i cenâb-ı sadâret-penâhîleri bulunmuş olmakla ol bâbda.

BOA.DH.MKT 1833_56

Sadrazamlık Yüksek Makamına

Evrak Numarası: 60/11
Müsvedde Tarihi: 13 Mayıs 1891
Temize Çekilme Tarihi: 18 Mayıs 1891

Küçükçekmece kazası Kaymakamı Mahmud Cemaleddin Bey ile Belediye Başkanı Canto Efendi'nin görevlerini güzelce yerine getirmelerinde görülen gayretlerinden dolayı kaymakamın sahip olduğu üçüncü dereceden rütbenin ikinci dereceye, Canto Efendi'nin sahip olduğu ikinci derece rütbenin de mütemayiz derecesine yükseltilmesi hakkında İstanbul Belediye Başkanlığı'ndan gelen yazı ekte takdim edilmiştir. Gereğinin yerine getirilmesi için yüksek izinlerinize bağlıdır.

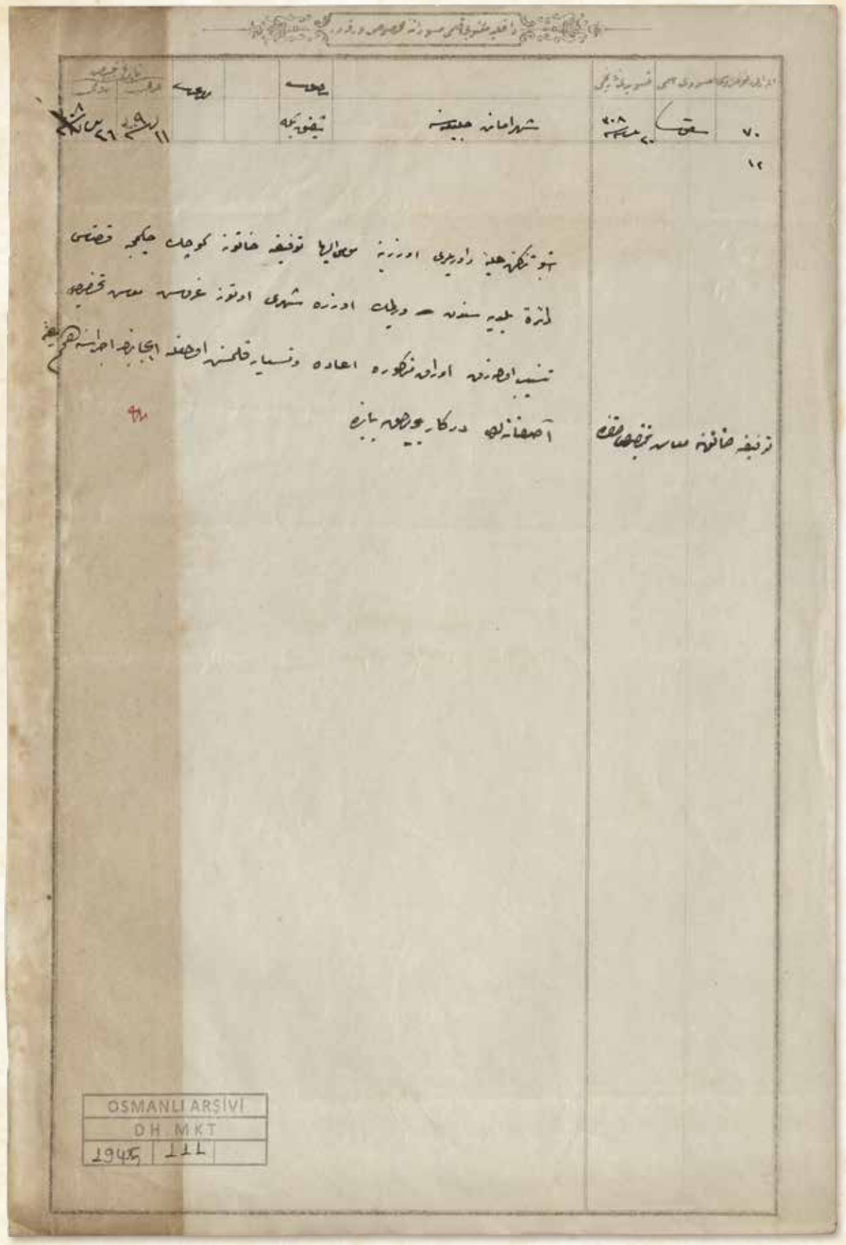

DÂHİLİYE MEKTÛBÎ KALEMİ MÜSVEDDÂTINA MAHSÛS VARAKADIR

Evrâk Numarası: 70/12
Tesvîdi Tarihi: 20 Nisan sene [1]308
Tarih-i Tebyîz: 11 Şevval sene [1]309 / 26 Nisan sene [1]308

Şehremânet-i Celîlesine

İşbu tezkire-i aliyye-i dâverîleri üzerine mumâ-ileyhâ Tevfika Hatun'a Küçükçekmece Kazası Dâire-i Belediyesi'nden verilmek üzere şehrî otuz kuruş maaş tahsîsi tensîb olunarak evrâk-ı mezkûre i'âde ve tesyâr kılınmış olmakla îcâbının icrâsına himem-i aliyye-i âsafâneleri der-kâr buyrulmak bâbında.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI YAZI İŞLERİ KALEMİ MÜSVEDDELERİNE MAHSUS EVRAKTIR

Evrak Numarası: 70/12
Temize Çekme Tarihi: 8 Mayıs 1892

İstanbul Belediye Başkanlığı'na

İşbu yazı üzerine Tevfika Hatun'a, Küçükçekmece Belediye Dairesi'nden verilmek üzere ayda otuz kuruş maaş tahsisi uygun görülmüştür. Konuyla ilgili belgeler tarafınıza iade edilmiştir. Gereğinin yapılması hususunda gayret göstermeniz rica olunur.

BOA.DH.MKT 1945_111

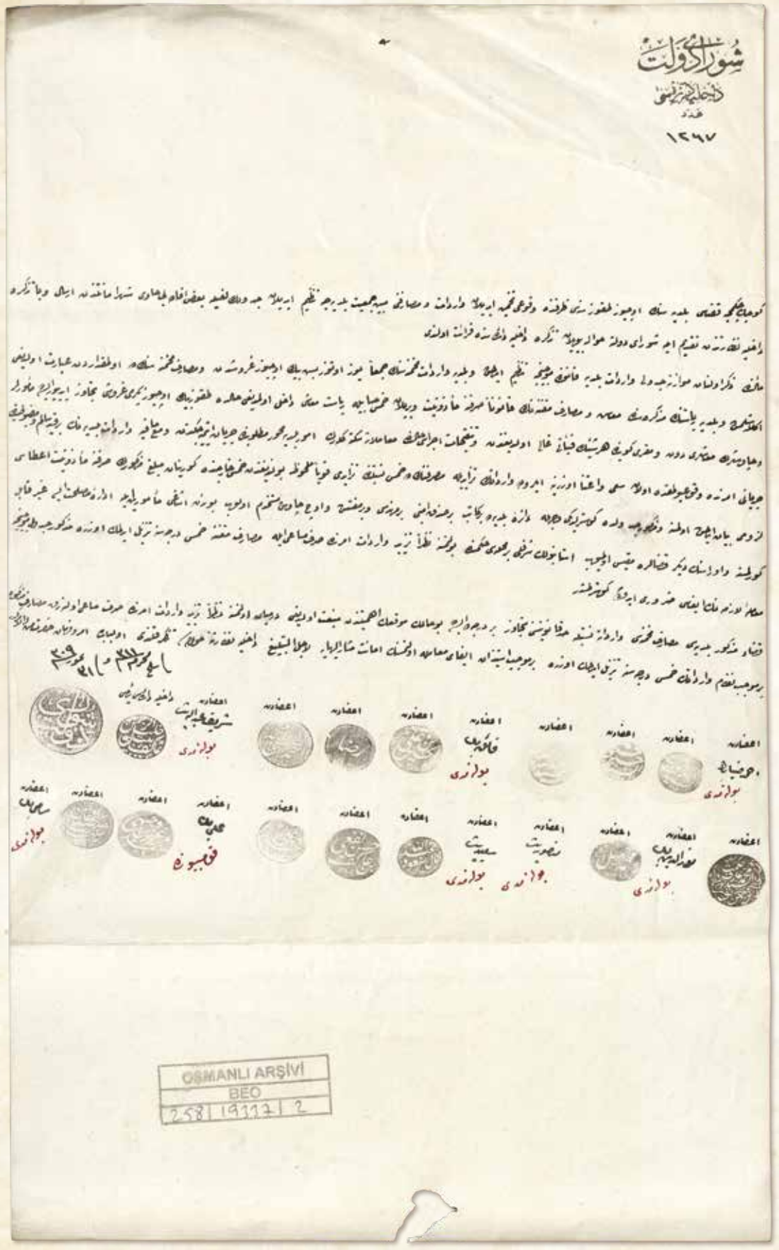

ŞÛRÂ-YI DEVLET DÂHİLİYE DÂİRESİ

Aded: 1267

Küçükçekmece Kazâsı belediyesinin üç yüz dokuz senesi zarfında vukû'u tahmîn edilen vâridât ve masârıfını mübeyyin cemiyet-i belediyece tanzîm edilen cetvelin leffiyle bazı ifâdeyi hâvî Şehremâneti'nden irsâl ve bâ-tezkire Dahiliye Nezâreti'nden takdîm ile Şûrây-ı Devlet'e havâle buyrulan tezkire Dâhiliye Dâiresi'nde kırâ'et olundu:

Me'âlinde; zikrolunan muvâzene cetveli vâridât-ı belediye kanunu mûcebince tanzîm edilmiş ve belediye vâridât-ı muhammenesinin cem'an yüz otuz beş bin üç yüz kuruşdan ve masârıf-ı muhammenesinin de ol mikdârdan ibâret olduğu anlaşılmış ve belediye riyâsetinin müzekkeresinde maaş ve masârıf-ı mukannenenin kânûnen sarfına mezûniyet verilen humus hesâbıyla riyâset maaşı dâhil olmadığı hâlde dokuz bin üç yüz yirmi kuruşu tecâvüz ediyor ise de memûrlar ve çavuşların maaşları dûn ve Makriköyü'nde her şeyin fiyatı gâlî olduğundan ve tenkîsât icrâsı hâlinde muâmelâta sekte gelerek umûr-ı belediye mihver-i matlûbunda cereyân etmeyeceğinden ve maamâfîh vâridât-ı belediyenin bir kayd-ı sâlim ve mazbutiyetde cereyânı emrinde vukû bulmakda olan sa'y ü i'tinâ üzerine ilerüde vâridâtın tezâyüdüyle masrafının da humus nisbetinde tezâyüdü kaviyyen melhûz bulunduğundan humusu hâricinde görünen meblağ-ı mezkûrun sarfına mezûniyet i'tâsı lüzûmu beyân edilmiş olmasına ve mezkûr cetvelde gösterildiği vechile dâire-i belediyede bir kâtib ve bir sandık emîni ve bir mühendis ve bir müfettiş ve üç çavuş müstahdem olup bundan aşağı memûrîn ile idâre-i maslahat ise gayr-ı kâbil görülmesine ve orasının diğer kazâlara makîs olmayup İstanbul'un şerefli bir mahallesi hükmünde bulunmasına nazaran tezyîd-i vâridât emrinde sarf-ı mesâ'î ile masârıf-ı mukannene humusu derecesine tenzîl edilmek üzere mezkûr cetvel mûcebince muâmele-i lâzımenin îfâsı zarûrî idüği gösterilmiştir.

Kazâ-i mezkûr belediyesi masârıf-ı muhammenesi vâridâta nisbetle hadd-i kânûnîsini mütecâviz bir derecede ise de bu hâlin mevki'in ehemmiyetinden münba'is olduğu dermiyân olunmasına nazaran tezyîd-i vâridât emrinde sarf-ı mesâ'î olunarak masârıf-ı mezkûre ber-mûceb-i nizâm vâridâtın humusu derecesine tenzîl edilmek üzere ber-mûceb-i istîzân îfâ-yı muâmele olunmasının Emânet-i müşârun-ileyhâya li-ecli't-tebliğ Dâhiliye Nezâret-i celîlesine havâlesi tezekkür kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî selh-i Muharrem sene [1]311 / 31 Temmuz sene [1]309

Şûrâ-yı Devlet
(İmza ve Mühürler)

BOA.BEO 258_19337_02

DANIŞTAY DAHİLİYE DAİRESİ

Sayı: 1267

Küçükçekmece kazası Belediyesi tarafından düzenlenen ve belediyenin 1893 senesi tahminî gelir-giderlerini gösteren cetvel ekli olarak bazı ifadeler içeren ve İstanbul Belediyesi tarafından İçişleri Bakanlığı'na takdim edilip oradan da Danıştay'a havale buyrulan yazı Danıştay Dahiliye Dairesi'nde okundu.

İçeriğinde; Sözü edilen gelir-gider denklik cetvelinin belediye gelirleri kanunu uyarınca düzenlendiği ve belediye tahmini gelirlerinin toplam yüz otuz beş bin üç yüz kuruştan, tahmini giderlerin de o tutardan ibaret olduğu anlaşılmıştır. Belediye Başkanlığı'nın yazısında, yasal harcamalar kanunen sarfına izin verilen beşte bir hesabıyla -başkanlık maaşı dahil olmadığı hâlde- dokuz bin üç yüz yirmi kuruşu geçiyorsa da memurlar ve çavuşların maaşları düşük, Bakırköy'de ise her şeyin fiyatı pahalı olduğundan memur azaltılması yoluna gidilmesi durumunda ise işlemlerin aksayarak belediye işleri istenen merkezde gerçekleşmeyeceği, bununla birlikte belediye gelirlerinin güvenli ve sıkı bir şekilde arttırılması hususunda yapılan ciddi çalışmalar üzerine ilerde gelirlerin artmasıyla masrafların da gelirlerin beşte biri oranına çekilmesi kuvvetle umulduğu ve bu sebeple beşte bir oranı dışında görünen yukarıdaki harcama tutarının sarfına izin verilmesi ifade edilmiştir.

Ayrıca sözü edilen cetvelde gösterildiği şekilde belediye dairesinde bir sekreter, bir sandık emini, bir mühendis ve üç çavuş görevli bulunduğu, bundan aşağı memur ile işleri yürütmekse mümkün olmadığı belirtilmiştir. Küçükçekmece'nin diğer kazalara benzemediği, İstanbul'un şerefli bir bölgesi bulunması göz önünde tutularak gelirlerin arttırılması hususunda çaba sarf edilerek yapılacak yasal harcamaların gelirlerin beşte biri oranına düşürülmek şartıyla sözü edilen cetvel uyarınca gerekli işlemlerin gerçekleştirilmesi zorunlu olduğu öne sürülmüştür.

Küçükçekmece Kazası Belediyesi'nin tahmini masrafları gelirlerine oranla yasal sınırını aşmış bir derecededir. Ancak bu durumun bölgenin öneminden kaynaklandığı öne sürülmektedir. Ayrıca gelirlerin arttırılması hususunda çaba sarf edilerek bu masrafların yeni düzenlemeler doğrultusunda gelirlerin beşte biri derecesine düşürülmek kaydıyla istenen izin doğrultusunda işlem yapılması İstanbul Belediye Başkanlığı'na bildirilmek üzere İçişleri Bakanlığı'na havalesi kararlaştırılmıştır. Emir ve buyruk verme yetkisi efendimiz hazretlerinindir. 12 Ağustos 1893

Danıştay
(İmza ve Mühürler)

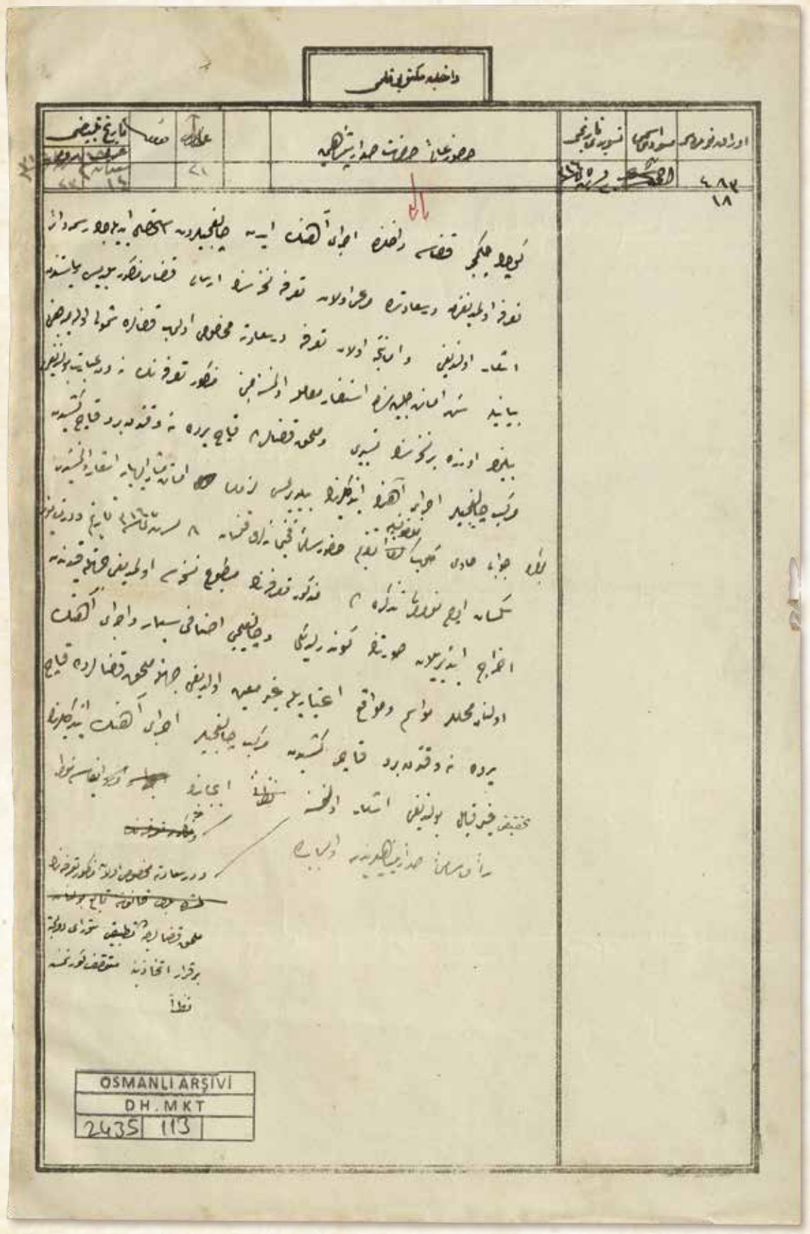

DÂHİLİYE MEKTÛBÎ KALEMİ

Evrâk Numarası: 483/18
Tesvîdi Tarihi: 23 Teşrîn-i Sânî sene [1]314
Tarih-i Tebyîzi: 14 Şaban sene [1]314 23 Teşrîn-i Sânî sene 1314

Huzûr-ı âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Küçükçekmece Kazâsı dâhilinde icrâ-yı ahenk eden çalgıcılardan istihsâl edilecek resme dair ta'rife olmadığından Dersaadet'de mer'î olan ta'rife nüshasının irsâli kaza-i mezkûr belediyesi riyâsetinden iş'âr olunduğu ve emânetce olan ta'rife Dersaadet'e mahsûs olup kazâlara şümûlü olamayacağı beyânıyla Şehremânet-i celîlesinden istifsâr-ı muâmele olunmasına mebnî mezkûr ta'rifenin neden ibâret bulunduğu bilinmek üzere bir nüshasının tesyîri ve mülhak kazalarda kaç yerde ne vakitden beri kaç kişiden mürekkeb çalgıcılar icrâ-yı ahenk etdiklerinin bildirilmesi lüzûmu emânet-i müşârun-ileyhâya iş'âr olunmuşdu. Bu kerre cevâbı hâvî gelüp melfûfuyla takdîm-i huzûr-ı sâmî-i fahîmâneleri kılınan 8 Teşrîn-i Sânî sene [1]316 tarih ve dört yüz seksen üç numaralı tezkirede mezkûr ta'rifenin matbû' nüshası olmadığı cihetle kaydından ihrâc etdirilen suretinin gönderildiği ve çalgıcı esnâfı seyyâr ve icrâ-yı ahenk olunan mahaller mevâsim ve mevâki' i'tibâriyle gayr-ı muayyen olduğu cihetle mülhak kazalarda kaç yerde ne vakitden beri kaçar kişiden mürekkeb çalgıcılar icrâ-yı ahenk etdiklerinin tahkîki gayr-ı kâbil bulunduğu iş'âr olunmasına ve Dersaadet'e mahsûs olan mezkûr ta'rifenin mülhak kazalarca da tatbîki Şûrâ-yı Devletce bir karâr ittihâzına mütevakkıf görünmesine nazaran îcâbının îfâsına menût-ı re'y-i sâmî-i sadâret-penâhîlerindendir. Ol bâbda.

BOA.DH.MKT 2435_113

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI YAZI İŞLERİ KALEMİ

Evrak Numarası: 483/18
Temize Çekiliş Tarihi: 5 Aralık 1898

Sadaret Yüksek Makamına

Küçükçekmece kazasında müzisyenlik yapan çalgıcılardan alınacak vergiye ait tarife olmadığı için İstanbul'da geçerli olan tarifenin bir kopyasının gönderilmesi Küçükçekmece Belediye Başkanlığı tarafından talep edilmiştir.

İstanbul Belediyesi'nde bulunan tarife İstanbul'a ait olup ilçeleri kapsamayacağı bildirilerek İstanbul Belediyesi'nden ne şekilde işlem yapıldığı sorulmuştur. Bunun üzerine bu tarifenin neden ibaret olduğunun bilinebilmesi için bir kopyasının bağlı ilçelere gönderilmesi ve ilçelerde kaç yerde ve ne zamandan beri kaç çalgıcının sanat icra ettiğinin bildirilmesi gerektiği İstanbul'a bağlı ilçe belediyelerine yazılmıştır. Ekleriyle birlikte huzurunuza takdim edilen 21 Kasım 1900 tarih ve 483 numaralı yazıda, sözü edilen tarifenin basılı nüshası olmadığından kaydından çıkarılan kopyası gönderilmiştir. Çalgıcılar seyyar ve müzik yapılan yerler mevsim ve mevki itibarıyla değişken yerler oldukları için kazaların kaç yerinde ve ne zamandan beri kaç kişinin müzik yaptıklarının tespiti mümkün olmayacağı bildirilmiştir. İstanbul'a ait tarifenin bağlı ilçelere de uygulanması Danıştay kararına bağlı olduğundan gereğinin yapılması arz olunur.

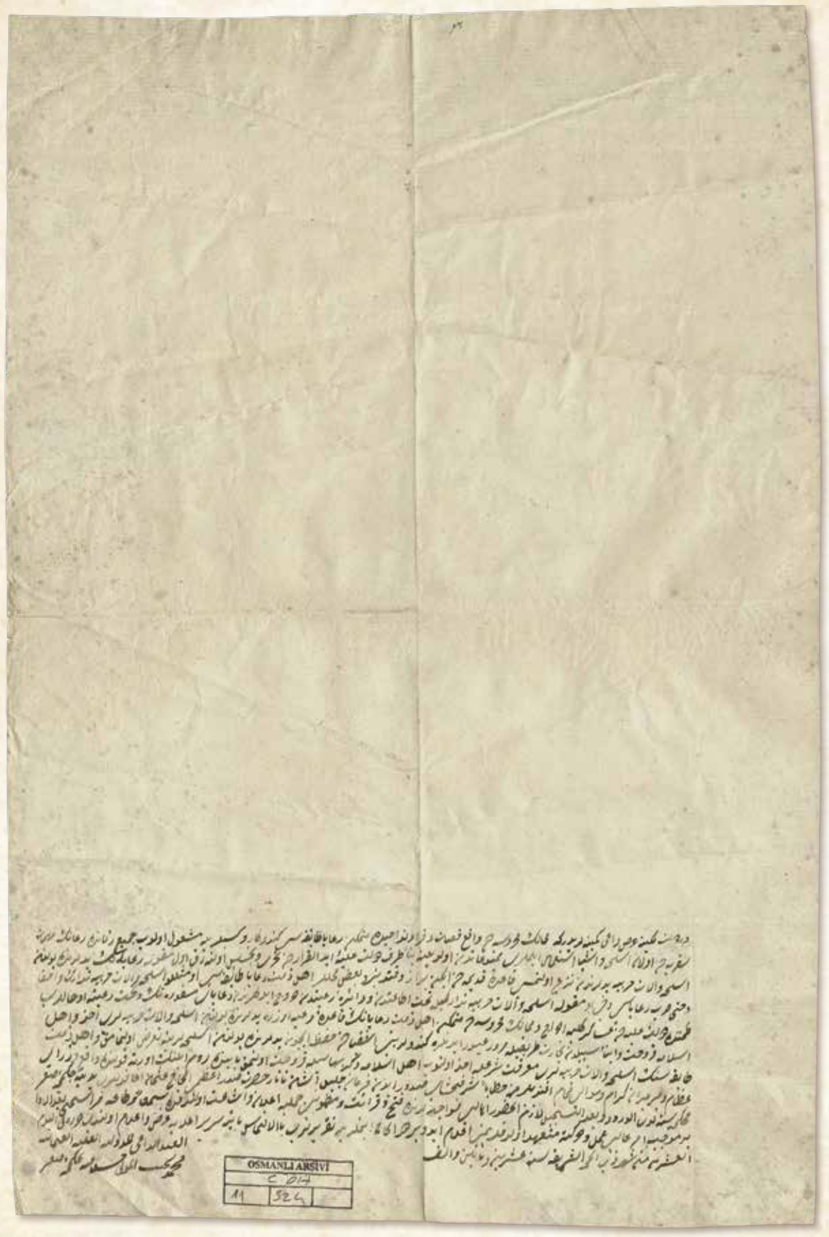

Der-i devlet mekîne arz-ı dâî-i kemîneleridir ki, memâlik-i mahrûsede vâki‘ kasabât ve kurâ ve nevâhîde mütemekkin reâyâ tâifesi kendü kâr ü kisbleriyle meşgûl olup cemî‘ zamanda reâyânın mühimmât-ı seferiyeden olan esliha ve eşyâ isti‘mâl eylemeleri memnû‘âtdan olduğuna binâen taraf-ı Devlet-i Aliyye-i ebedü’l-karârdan taharrî ve tecessüs olunarak ol makûle reâyânın yedlerinde bulunan esliha ve âlât-ı harbiye yedlerinden nez‘ olunması kâide-i kadîmeden iken biraz vakitten berü ba‘zı mahaller ehl-i zimmet reâyâ tâifesi o misillü esliha ve âlât-ı harbiye tedârik ve ihfâ ve hattâ Sırp reâyâsı dahi o makûle esliha ve âlât-ı harbiye tedârikiyle taht-ı itâatden ve dâire-i raiyyetden hurûc eylediklerinden reâyâ-yı mesfûrenin taht-ı raiyyete idhâlleri zımnında Devlet-i Aliyyeden asâkir-i külliye ihrâc ve memâlik-i mahrûsede mütemekkin ehl-i zimmet reâyânın kâide-i mer‘iyye üzere yedlerinde bulunan esliha ve âlât-ı harbiyeleri ahz ve ehl-i İslâma fürûht ve ebnâ-yı sebîlden ticâret tarîkiyle mürûr u ubûr edenlere kendilerini eşkıyâdan hıfz içün yedlerinde bulunan eslihalarına taarruz olunmamak ve ehl-i zimmet tâifesinin esliha ve âlât-ı harbiyeleri ma‘rifet-i şer‘le ahz olunup ehl-i İslâma değer bahâsıyla fürûht olunmak bâbında Rumili’nin orta kolunda vâki‘ vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve mevâlî-i fihâm efendilerimize hitâben şeref-bahşâ-yı sudûr eden fermân-ı celîlü’ş-şân Tatar-ı Sadr-ı a‘zamî el-Hâc Osman Ağa kulları yediyle medîne-i Çekmece-i Sağîr mahkemesine lede’l-vürûd ve ba‘de’t-tescîl lâzımü’l-huzûr ahâlî muvâcehelerinde feth u kırâ’et ve mazmûnu cümleye i‘lân ve işâat olundukda sem‘an ve tâ‘aten merâsimi ba‘del-edâ ber-mûceb-i emr-i âlî amel ve harekete müteahhid olduklarımız i‘lâm ediver deyü ilhâh etmeleriyle takrîrleri bi’l-iltimâs pâye-i serîr-i a‘lâya arz ve i‘lâm olundu. Hurrire fil-yevmi’l-işrîn min şehr-i Zilhicceti’ş-şerîfe li-sene işrîn ve mieteyn ve elf.

El-abdü’d-dâî li-d-Devleti’l- Aliyyeti’l- Osmaniyye
Mehmed Necib el-müvellâ-hilâfe be-Çekmece-i Sağîr

BOA.C.DH 11_524

Devlet kapısına hizmetkarlarının arzıdır, Osmanlı ülkesinde bulunan kasaba, nahiye ve köylerde yaşayan gayrımüslimler kendi iş ve güçleriyle meşgul olup her dönemde savaş araç ve gereçlerinden sayılan silah ve eşyaları bunların kullanmaları yasaktır. Bunun içindir ki devlet tarafından daima kontrol edilerek ellerinde bulunan silah ve savaş aletlerinin alınması eski bir kuraldır. Ancak bir süreden beri bazı yerlerdeki gayrımüslimler bu gibi silah ve aletleri temin ederek gizlemektedirler. Hatta Sırplar o gibi silah ve savaş aletlerini tedarik ederek devlete isyan etmişlerdir. Bunların itaat altına alınması için Osmanlı Devleti’nden çok sayıda asker gönderilmiştir. Osmanlı topraklarında yaşayan gayrımüslimlerin bu kural doğrultusunda ellerinde bulunan silah ve savaş aletleri alınarak Müslümanlara satılması, ticaret için yolculuk yapanların kendilerini eşkıyadan korumak için ellerinde bulunan silahlarına dokunulmaması, ve gayrımüslimlerin ellerinde bulunan silah ve savaş aletleri kanuna uygun olarak toplanıp Müslüman halka değeriyle satılması hususunda Rumeli’nin orta kolunda bulunan vezirler, beylerbeyiler ve kadılara hitaben yazılan Padişah fermanı, Sadrazam postası Hacı Osman Ağa kulları eliyle Küçükçekmece Mahkemesi’ne ulaşmıştır. Bu ferman, mahkemede bulunanların huzurunda açılıp okunarak içeriği herkese ilan edilmiştir. Tamamı “işittik ve itaat ettik” diyerek protokolü yerine getirdiklerinden sonra “Padişah’ın yüce emri doğrultusunda davranacağımızı garanti ettiğimizi bildir” demeleri üzerine mahkemedeki bu ifadeleri padişahın yüce huzuruna ilam edilmiştir.
11 Mart 1806

Osmanlı Devleti’nin duacı kölesi
Küçükçekmece Kadısı Mehmed Necib

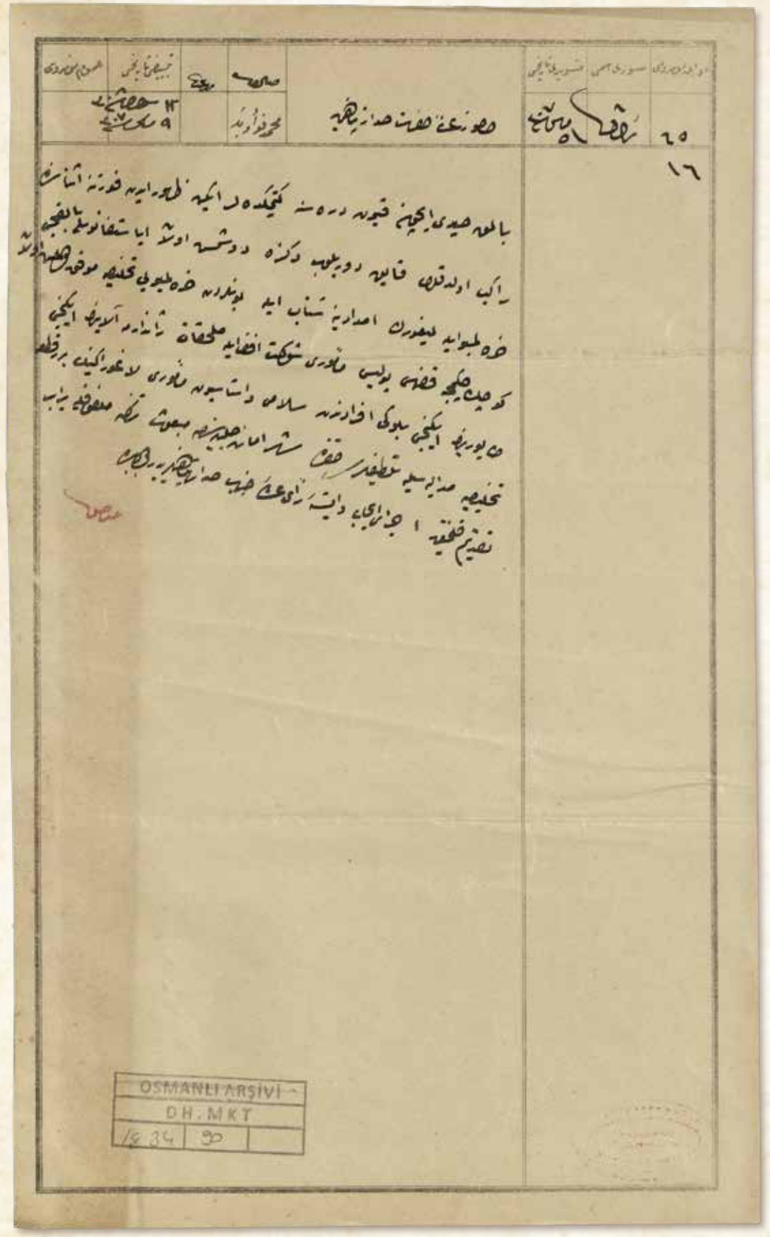

Evrâk Numarası: 65/16
Tesvîdi Târîhi: 5 Mayıs sene [1]307
Tebyîzi Târîhi: 13 Şevval sene [1]308,
9 Mayıs sene 1307

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Balık saydı içün Koyunderesi'ne gitmekdeler iken zuhûr eden fırtına esnâsında râkib oldukları kayık devrilüp denize düşmüş olan Ayastefanoslu balıkçı Haralambo ile Ligor'un imdâdına şitâb ile bunlardan Haralambo'yu tahlîse muvaffak olmuş olan Küçükçekmece Kazâsı polis memûru Şevket Efendi ile mülhakât jandarma alayının ikinci taburunun ikinci bölüğü efrâdından Selami ve istasyon memûru Lagoraki'nin birer kıt'a tahlîsiye madalyasıyla taltîfleri hakkında Şehremânet-i Celîlesinden meb'ûs tezkire melfûfuyla berâber takdîm kılınmağın icrâ-yı îcâbı vâbeste-i re'y-i âlî-i cenâb-ı sadâret-penâhîleridir, ol bâbda.

BOA.DH.MKT 1834_90

Evrak Numarası: 65/16
Temize Çekilme Tarihi: 21 Mayıs 1891

Sadaret Yüce Makamına

Balık avlamak için Koyunderesi'ne giderken çıkan fırtına sebebiyle bindikleri kayık devrilerek denize düşen Ayastefanoslu Balıkçı Haralambo ile Ligor'un imdadına yetişip Haralambo'yu kurtarmayı başaran Küçükçekmece Polis Memuru Şevket Efendi ile İstanbul Çevresi Jandarma Alayı İkinci Tabur İkinci Bölüğü askerlerinden Selami ve İstasyon Memuru Lagoraki'nin birer tahlisiye [kurtarma] madalyası ile onurlandırılmaları hakkında İstanbul Belediye Başkanlığı'ndan gönderilen yazı ekleriyle birlikte takdim edildi. Gereğinin yapılması olurlarınıza bağlıdır.

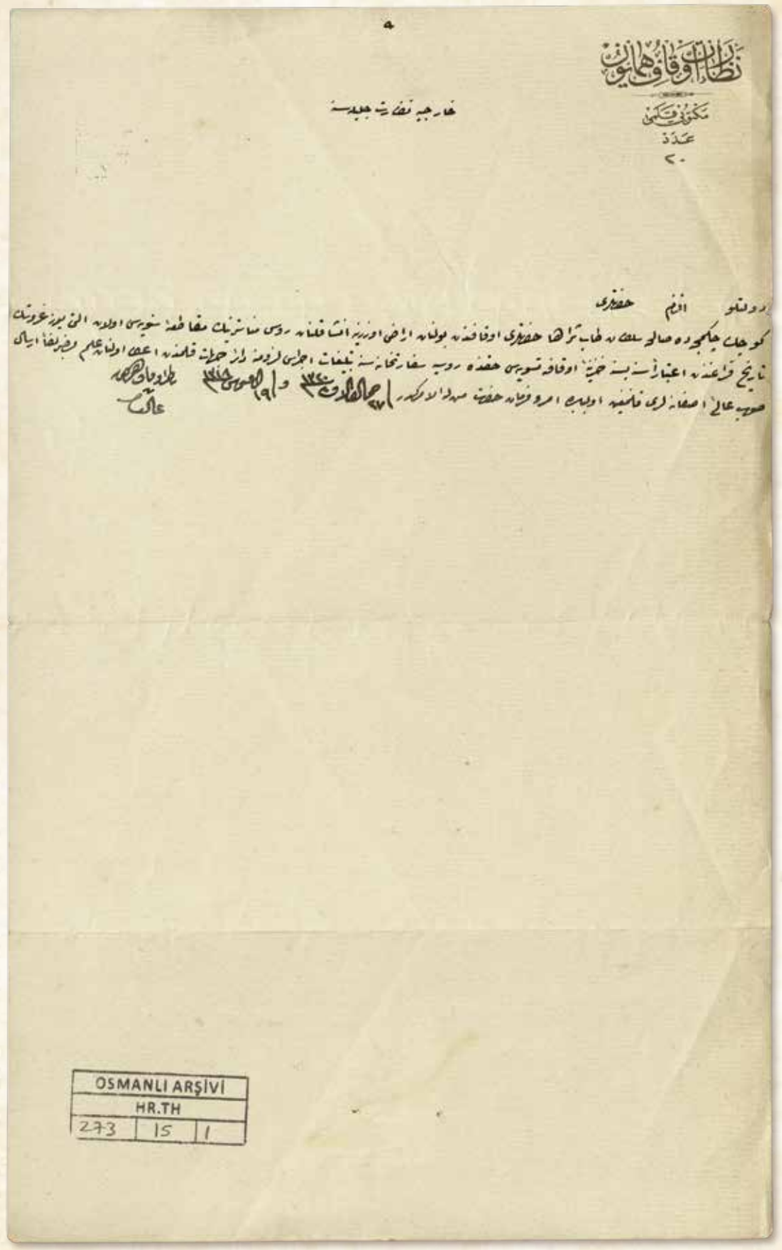

NEZÂRET-İ EVKÂF-I HÜMÂYÛN
Mektûbî Kalemi
Aded: 20

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletli efendim hazretleri,

Küçükçekmece'de Saliha Sultan tâbe serâhü hazretleri evkâfından bulunan arâzî üzerine inşâ kılınan Rus manastırının mukâtaa-i seneviyyesi olan altı yüz kuruşun târîh-i ferâğından i'tibâren sene-be-sene hazîne-i Evkâfa tesviyesi hakkında Rusya Sefârethânesi'ne teblîğât icrâsı lüzûmuna dair Cihât Kalemi'nden i'tâ olunan ilmühaber leffen irsâl-i savb-ı âlî-i asafâneleri kılınmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 27 Cemaziyelevvel sene 1320 / 19 Ağustos sene 1318

Nâzır-ı Evkâf-ı Hümâyûn
Bende
Galib

BOA.HR.TH 273/15

EVKAF BAKANLIĞI
Yazı İşleri Kalemi
Sayı: 20

Dışileri Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

Küçükçekmece'de Saliha Sultan Vakfı arazisi üzerine inşa edilen Rus manastırının yıllık kirası olan olan altı yüz kuruşun arazinin manastıra devri tarihinden itibaren her yıl Evkaf Bakanlığı Hazinesi'ne ödenmesi hakkında Rusya Büyükelçiliği'ne tebligat yapılması gerektiğine dair Cihat Kalemi'nden verilen ilmühaber ekte tarafınıza gönderilmiştir. Bu konuda emir verme yetkisi efendimiz hazretlerine aittir.
1 Eylül 1902

Evkaf Bakanı
Kulları
Galib

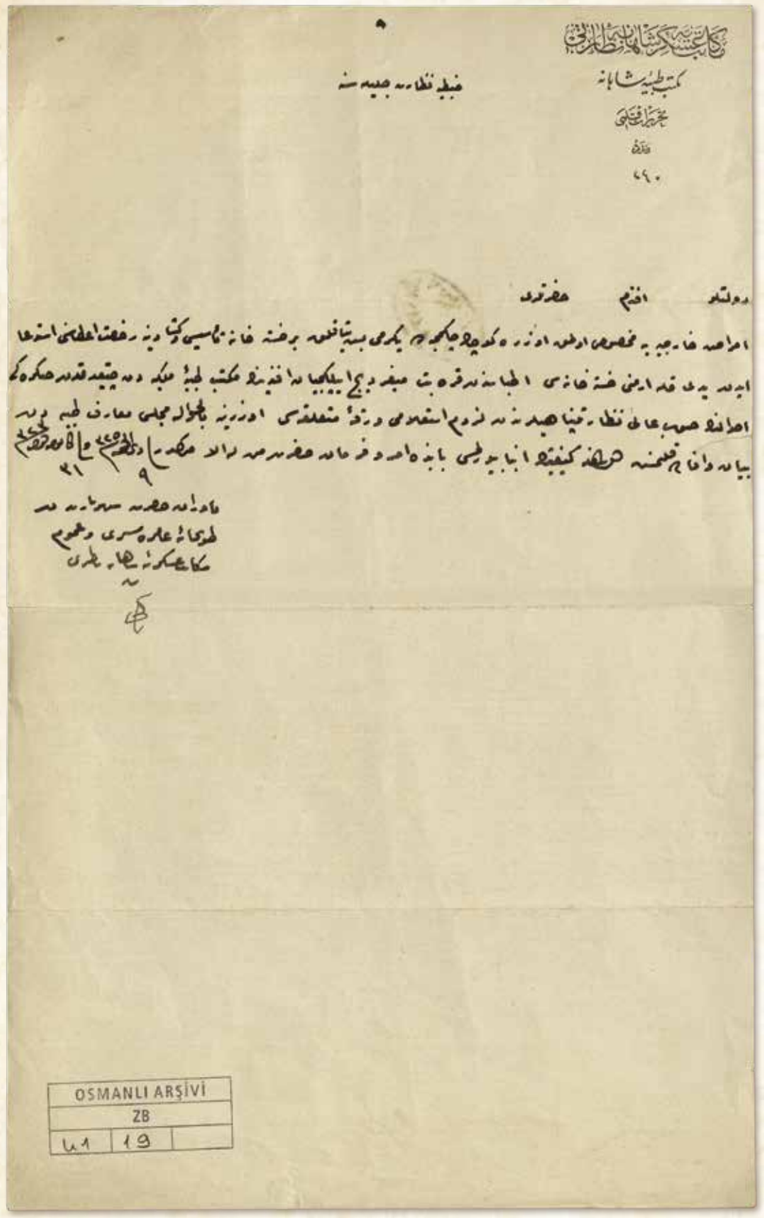

MEKÂTİB-İ ASKERİYE-İ ŞÂHÂNE NEZÂRETİ
Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne
Aded: 240

Zabtiye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Emrâz-ı hâriciyeye mahsûs olmak üzere Küçükçekmece'de yirmi beş yataklık bir hastahâne tesisi küşâdına ruhsat i'tâsını istid'â eden Yedikule Ermeni Hastahanesi etıbbâsından Karabet Mıgırdıç İplikciyan Efendi'nin Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'den çıkdıkdan sonraki ahvâlinin savb-ı âlî-i nezâret-penâhîlerinden lüzûm-ı isti'lâmı varaka-i müte'allikası üzerine bi'l-havâle Meclis-i Maarif-i Tıbbiye'den beyân ve ifâde kılınmış olmağla keyfiyetin inbâ buyurulması bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 9 Zilhicce sene [1]325 / 31 Kânûn-ı Evvel sene [1]323

Yâverân-ı hazret-i şehriyârîden
Tophâne-i Amire Müşîri ve Umûm
Mekâtib-i Askeriye-i Şâhâne Nâzırı
Bende
Zeki

BOA.ZB 41_19

ASKERÎ OKULLAR BAKANLIĞI
Tıp Fakültesi
Sayı: 240

Zaptiye Bakanlığı'na

Efendim hazretleri,

Genel cerrahi hastalıklarına ait olmak üzere Küçükçekmece'de yirmi beş yataklı bir hastane kurmak ve açmak için ruhsat isteyen Yedikule Ermeni Hastanesi doktorlarından Karabet Mıgırdıç İplikçiyan Efendi'nin Mülkiye Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonraki durumu hakkında bakanlığınız tarafından bilgi verilmesi arz olunur. Emir ve ferman efendimiz hazretlerinindir.
13 Ocak 1908

Tophâne-i Amire Müşiri ve Askerî
Okullar Genel Bakanı
Kulları
Zeki

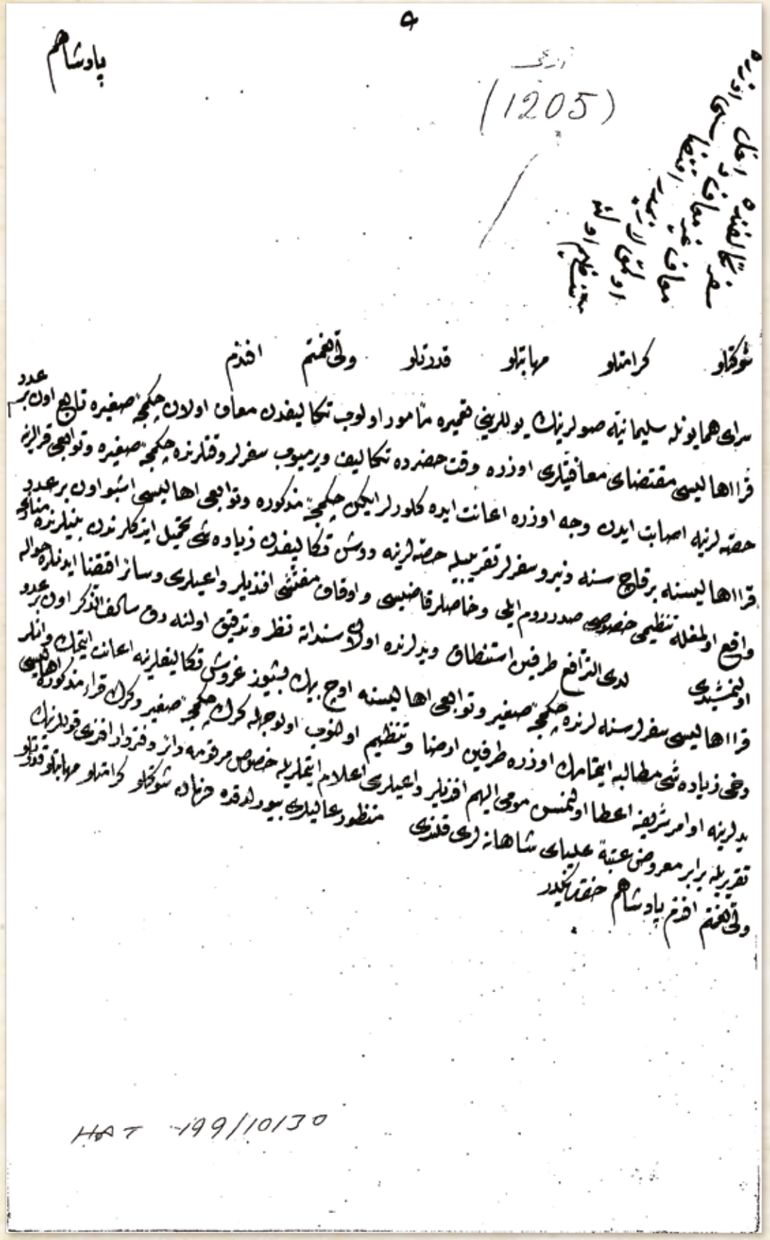

Sefer tekâlifinde muâf gayr-ı muâf dâhil olmak lâzımdır. İktizâsı üzere tanzîm oluna.

Şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü veliyy-i ni'metim efendim pâdişâhım,

Sarây-ı Hümâyûnla Süleymâniye sularının yollarını ta'mîre me'mûr olup tekâlîfden muâf olan Çekmece-i Sâğîr'e tâbi' on bir aded kurâ ahalisi muktezâ-yı muâfiyetleri üzere vakt-i hazarda tekâlîf vermeyüp seferler vakitlerinde Çekmece-i Sağîr'e ve tevâbi'i kurâlarına hisselerine isâbet eden vech üzere i'ânet edegelürler iken Çekmece-i mezkûre ve tevâbi'i ahâlîsi işbu on bir aded kurâ ahâlîsine birkaç seneden berü seferler takrîbiyle hisselerine düşen tekâlîfden ziyâde şey tahmîl etdiklerinden beynlerinde münâza'a vâki' olmağla tanzîmi husûsu sadr-ı Rumeli ve Hâslar kadısı ve evkâf müfettişi efendiler dâ'îleri ve sâir iktizâ edenlere havâle olunmuş idi lede't-terâfu' tarafeyn istintâk ve yedlerinde olan senedâta nazar ve tedkîk olunarak sâlifü'z-zikr on bir aded kurâ ahâlîsi seferler senelerinde Çekmece-i Sağîr ve tevâbi'i ahâlîsine üç bin beş yüz kuruş tekâlîflerine iânet etmek ve anlar dahi ziyâde şey mutâlebe etmemek üzere tarafeyn irzâ ve tanzîm olunup ol vechile gerek Çekmece-i Sâğîr ve gerek kurâ-i mezkûre ahâlîsi yedlerine evâmir-i şerîfe i'tâ olunmasın mûmâ-ileyh efendiler dâ'îleri i'lâm etmeleriyle husûs-ı merkûma dâir defterdâr efendi kullarının takrîriyle beraber ma'rûz-ı atebe-i ulyâ-yı şâhâneleri kılındı manzûr-ı dâîleri buyruldukda fermân şevketlü kerâmetlü mehâbetlü kudretlü veliyy-i ni'metim efendim pâdişâhım hazretlerinindir. [1205]

BOA.HAT 199_10130

Savaş vergilerinden muaf olsun olmasın herkesin katılması gerekir. Gereği üzere düzenleme yapılsın!

Haşmetli, kerametli, heybetli, kudretli velinimetim efendim padişahım,

Padişah sarayı ile Süleymaniye sularının suyollarını tamirle görevlendirilip vergiden muaf olan Küçükçekmece'ye bağlı on bir köy halkı muafiyetleri gereği barış vakitlerinde vergi vermeyip savaş vakitlerinde Küçükçekmece ve ona bağlı köylerin hisselerine isabet eden miktarda yardım etmektedirler. Durum böyleyken Küçükçekmece ve çevre halkı, birkaç seneden beri savaşlar sebebiyle işbu on bir köy halkına hisselerine düşenden fazla vergi yüklemektedirler. Aralarında anlaşmazlık çıkması üzerine bu hususun düzenlenmesi konusu Rumeli kazaskeri, Eyüp kadısı, Evkaf müfettişi ve diğer ilgili kişilere havale olunmuştur.

Mahkemede duruşmaları yapılarak ellerinde olan senetler incelenmiştir. Bahsi geçen bu on bir köy halkı savaş yıllarında Küçükçekmece ve çevresi halkının toplam 3.500 kuruş vergilerine yardım etmek, Kuçükçekmece halkı da onlardan daha fazla miktar istememek üzere iki taraf razı olmuş ve düzenleme yapılmıştır. Gerek Küçükçekmece ve gerek bu on bir köyün halkına düzenleme doğrultusunda emir yazılmasına dair adı geçen Rumeli kazaskeri, Eyüp kadısı ve evkaf müfettişi efendilerin ilamı konuyla ilgili olarak defterdar efendinin yazısıyla birlikte padişaha sunulmuştur. İncelendikten sonra ferman haşmetli, kerametli, heybetli, kudretli velinimetim efendim padişahım hazretlerinindir
1791

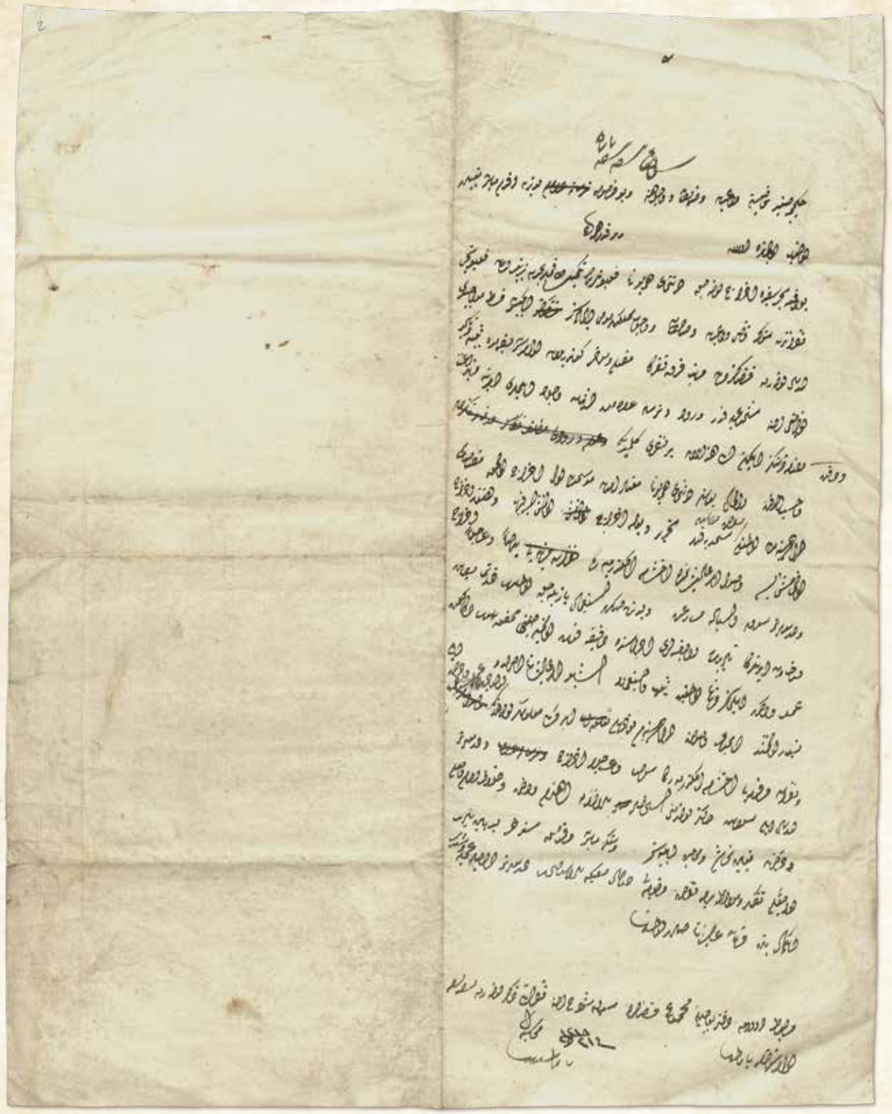

Serî'an başka başka yazıla

Çekmece-i Sâğîr kadısına ve a'yân ve zâbitân ve vücûhuna ve bu husûsa bundan akdem mübâşir ta'yîn olunup ol cânibde olan ( ) zîde-kadruhuma hüküm ki,

Bu def'a Bahr-ı Sefid'e ihrâc olunacak donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının tekmîl takımları içün tertîb olunan kalyoncu neferâtından siz ki kadı ve a'yân ve zabitân ve vücûh-ı memleket mûmâ-ileyhimsiz ikişer kıst mevâcibleri irsâl olunarak kazânızdan müretteb kırk neferin mukaddem ve muahhar gönderilen evâmir-i şerîfemde tenbîh ve te'kîd olunduğu üzere şimdiye kadar vürûd ve Tersâne-i Amiremde isbât-ı vücûd eylemeleri emrine mezîd-i ve i'tinâ ve dikkat lazıme-i zimmetiniz iken ilâ hâze'l-an bir neferi gelmediği ve hasbe'l-vakit ve'l-hâl bu sene donanma-yı hümâyûnum mu'tâd olan mevsimden evvel ihrâc olunmak muktezâ-yı irâde-i seniyyemden olmağla neferât-ı matlûbe şimdiye kadar tahrîr ve yola ihrâc olunmuş ise fe-bihâ ve henüz ihrâc olunmamış ise vusûl-i emr-i âlişânımda akşama eğlendirmeyerek serî'an ve âcilen ihrâc ve Dersaadetime sevk ve isbâle müsâra'at ve bundan sonra isti'câl yazılacak olmayup zerreten-mâ betâ'et ü rehâvet edenlerin te'dîbât-ı lâyıkaları icrâsında dakika fevt olunmayacağını muhakkak bilüp ana göre amel ü hareket eylemeniz fermanım olmağın tenbîhen ve isti'câlen işbu emr-i âlişânım ısdâr ve ( ) ile tesyâr olunmuşdur. İmdi vusûlünde irâde-i seniyyem ne vechile idüğü ma'lûmumuz oldukda ol vechile amel ve hareket ile neferât-ı merkûmeyi akşama eğlendirmeyerek serî'an ve âcilen ihrâc ve Dersaadetime irsâl ile selâmet-i hâliniz levâzımını istihsâle bi'l-ikdâm ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı emrim vaz' u hareketden be-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i merkûmsun, sen dahi bu bâbda te'dîb olacağını tefekkür ve mülâhaza birle neferât-ı merkûmeyi derhâl ma'iyyetine bi'l-istishâb Dersaadetime îsâle acele ve şitâb eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. 21 Zilhicce 1218

Muhâsebe-i Evvel
Yazılmışdır.

BOA.C.BH 50_2387

Küçükçekmece kadısına, ileri gelenlerine, güvenlik görevlilerine ve bu hususta önceden görevlendirilip o tarafta olan memura hüküm ki,

Akdeniz'e çıkarılacak Osmanlı donanması kalyonlarının bütün takımları için organize edilen kalyoncu askerlerinin *-siz ki kadı, ileri gelenler, güvenlik görevlileri ve memleketin saygınlarısınız-* üçer aylık maaşlarının iki taksidi gönderilmişti. Kazanızdan hazırlanan kırk neferin çeşitli zamanlarda gönderilen emirlerimle tenbih ve tekit edildiği üzere şimdiye kadar gelip Tersane'de hazır bulunmalarına çok dikkat etmeniz göreviniz gereğiydi.

Ancak şimdiye kadar bir asker bile gelmemiştir. Oysa bu sene donanmanın her zamankinden daha erken yola çıkarılmasını istemekteyim.

Talep edilen askerler şimdiye kadar yazılmış ve yola çıkarılmış ise ne âlâ. Henüz çıkarılmamış ise bu emrim size ulaştığında akşama kadar beklemeyerek acilen yola çıkarıp İstanbul'a göndermek konusunda acele etmelisiniz. Bundan sonra acele hareket etmeniz için başka emir yazılmayacaktır. Bu hususta tenbellik ve gevşeklik göstereceklerin layık oldukları şekilde cezalandırılmaları hususunda dakika geçirilmeyeceğini muhakkak bilip ona göre hareket etmeniz fermanım olmuştur. Uyarılmanız ve acele etmeniz için bu emrim yazılıp gönderilmiştir.

Şimdi bu emrim size ulaşıp içeriğini okuduğunuzda emrime uygun hareket edesiniz. Sözkonusu askerleri akşama bekletmeyip acilen yola çıkararak İstanbul'a gönderesiniz. İçinde bulunduğunuz sıkıntılı durumdan kurtulmak için çaba gösterip emrime aykırı hareket etmekten korkasınız ve sakınasınız.

Ve sen ki bu konuda görevlendirilen kişisin, sen de bu konuda cezalandırılacağını düşünerek sözü edilen kalyoncu neferlerini derhal yanına alarak İstanbul'a ulaştırmak için acele etmen hususunda yüce fermanım yazılmıştır.
2 Nisan 1804

Başmuhasebe
Yazılmıştır.

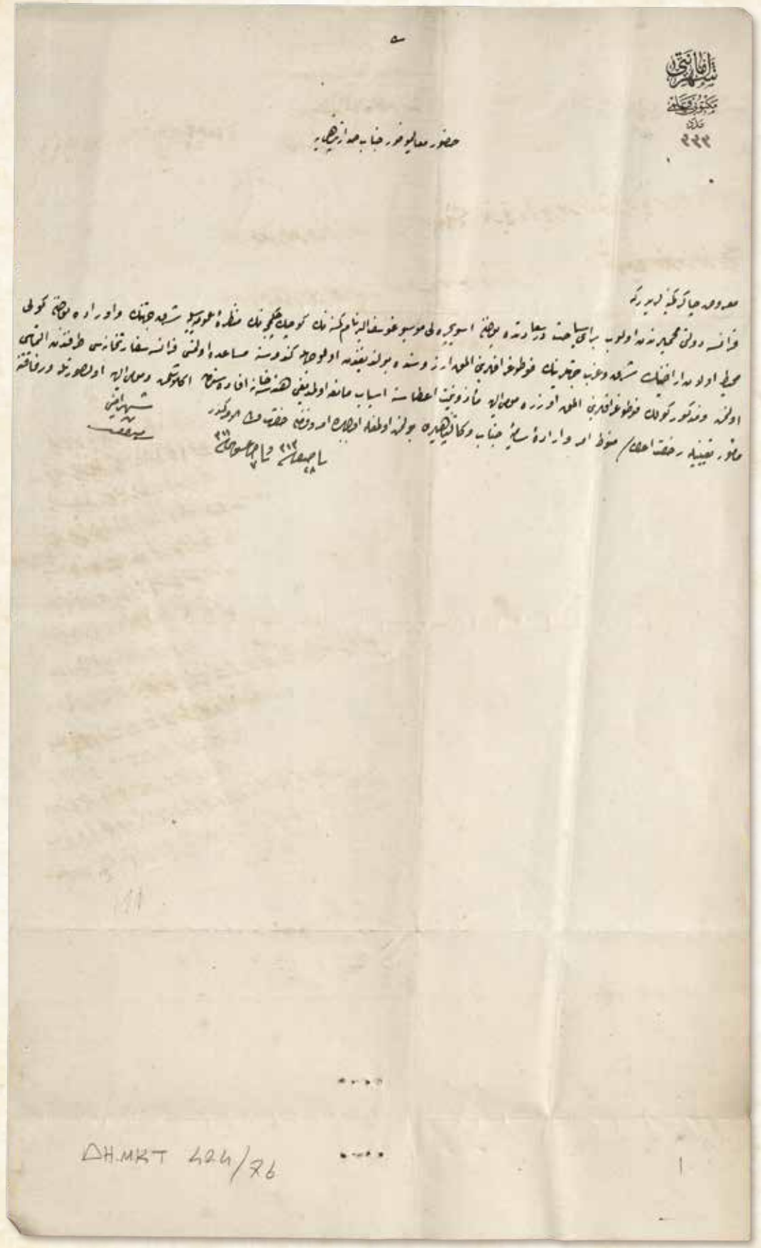

ŞEHREMÂNETİ
Mektûbî Kalemi
Aded: 333

Huzûr-ı Meâlî-mevfûr-ı Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Fransa Devleti mahmîlerinden olup berâ-yı seyâhat Dersaadet'te bulunan İsviçreli Mösyö Gosef Alber nâm kimesnenin Küçükçekmece'nin manzara-i umûmiyesiyle şark cihetinin ve orada bulunan gölü muhît olan arâzînin şark ve garb cihetlerinin fotoğraflarını almak arzusunda bulunduğundan ol vechile kendisine müsâade olunması Fransa Sefârethânesi tarafından iltimâs olunmuş ve mezkûr gölün fotoğraflarını almak üzere mumâ-ileyhe me'zûniyet i'tâsına esbâb-ı mânia olmadığı Hendesehâne ifâdesinden anlaşılmış ve mumâ-ileyhe ol sûretle ve refâkatine memûr ta'yîniyle ruhsat i'tâsı menût-ı emr u irâde-i sâmî-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleri bulunmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 28 Safer sene [1]313 / 7 Ağustos sene [1]311

Şehremini
Bende
Rıdvan

İstanbul Belediye Başkanlığı
Yazı İşleri Kalemi
Aded: 333

Sadrazamlık Yüce Makamına

Aciz kölelerinin arzuhalidir,

Fransa Devleti'nin himayesinde olan ve seyahat için İstanbul'da bulunan İsviçreli Gosef Alber adındaki kişi Küçükçekmece'nin genel manzarası ile doğu tarafının ve gölü çevreleyen arazinin doğu ve batı taraflarının fotoğraflarını çekmek istemektedir. Fransa Büyükelçiliği tarafından bu konuda kendisine izin verilmesi talep edilmektedir. Küçükçekmece gölünün fotoğraflarını almak üzere Gosef Alber'e izin verilmesine bir engel olmadığı Mühendishane ifadesinden anlaşılmaktadır. Bu kişinin yanına bir memur tayin edilerek izin verilmesi makamınızın onayına bağlıdır. Bu konuda emir ve buyruk verme yetkisi siz efendimiz hazretlerindedir.
19 Ağustos 1895

İstanbul Belediye Başkanı
Kulları
Rıdvan

BOA.DH.MKT 424_76

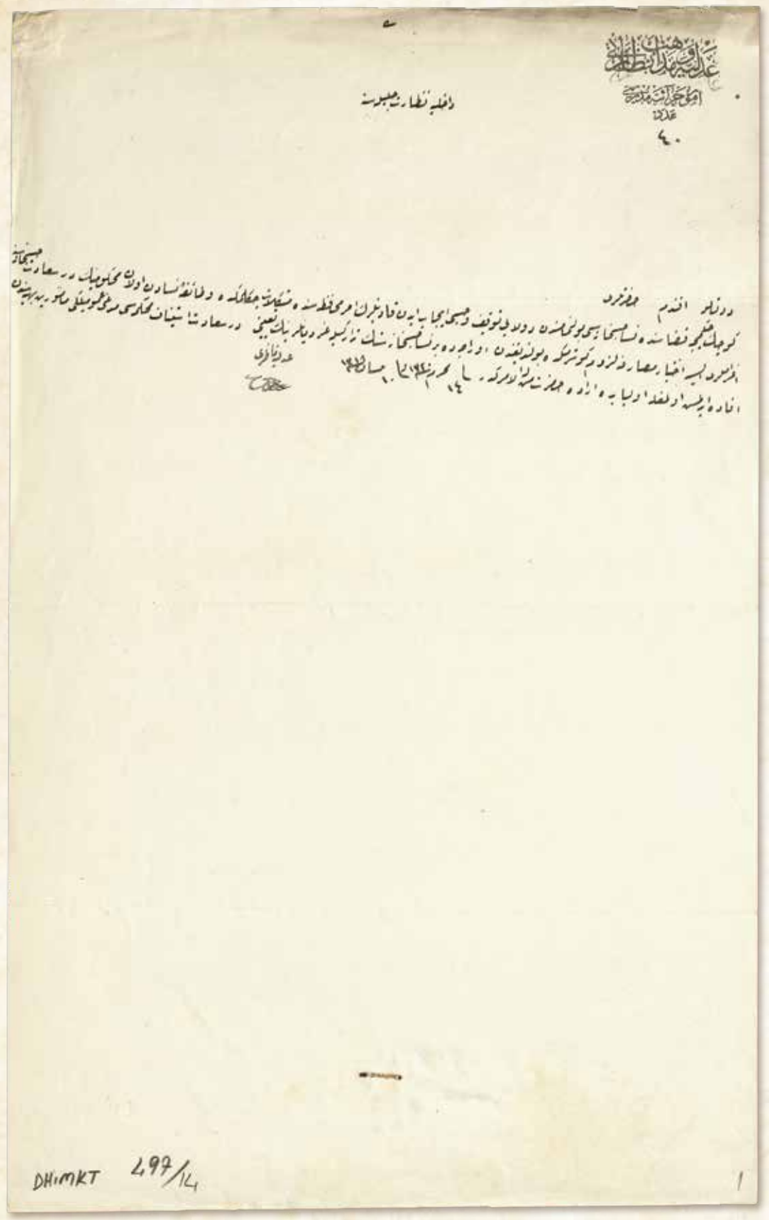

ADLİYE VE MEZÂHİB NEZÂRETİ
Umûr-ı Cezâiye Müdüriyeti
Aded: 40

Dâhiliye Nezâret-i celîlesine

Devletli Efendim Hazretleri

Küçükçekmece Kazâsı'nda Nisa Hapishânesi bulunmamasından dolayı tevkîf ve hapsi îcâb eden kadınların emr-i muhâfazasında müşkilât çekilmekde ve tâife-i nisâdan olan mahkûmînin Dersaadet hapishânesine i'zâmları ise ihtiyâr-ı masârıfa lüzûm göstermekde bulunduğundan oraca da bir nisâ hapishânesinin tedârikiyle gardiyanlarının ta'yîni Dersaadet istînâf Mahkemesi Müddeî-i Umûmîliği memûriyet-i behiyyesinden ifâde edilmiş olmağla ol bâbda irâde hazret-i men lehü'lemrindir. Fî 14 Muharrem sene [1]320 / 10 Nisan sene [1]318

Adliye Nâzırı
Abdurrahman

Adalet ve Mezhepler Bakanlığı
Ceza İşleri Müdürlüğü
Sayı: 40

İçişleri Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri,

Küçükçekmece kazasında kadın hapishanesi bulunmaması sebebiyle tutuklanan ve hapsedilmesi gereken kadınların korunmasında zorluk çekilmektedir. Kadın mahkûmların İstanbul Hapishanesi'ne gönderilmeleri şekli ise masraf gerektirmektedir. Küçükçekmece'ye bir kadın hapishanesi yapılmasıyla gardiyanlarının tayini İstanbul İstinaf Mahkemesi Savcılığı'ndan ifade edilmektedir. Bu konuda irade siz efendimiz hazretlerine aittir.
23 Nisan 1902

Adalet Bakanı
Abdurrahman

BOA.DH.MKT 497_14

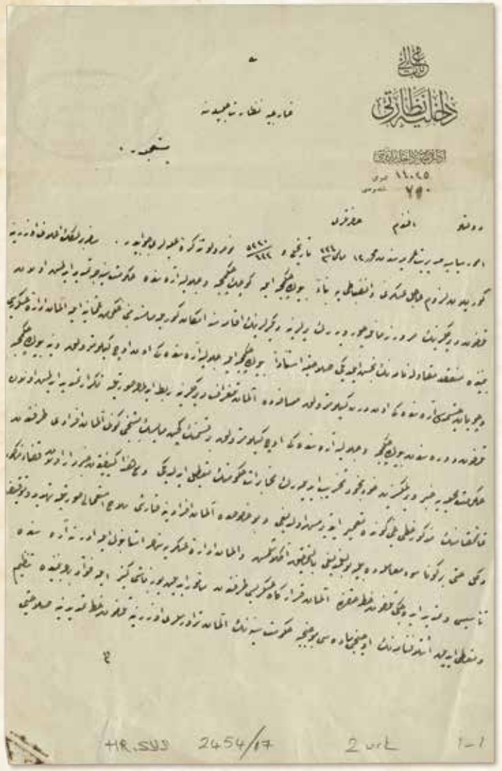
HR.SYS 2454/17 2 vrk 1-1

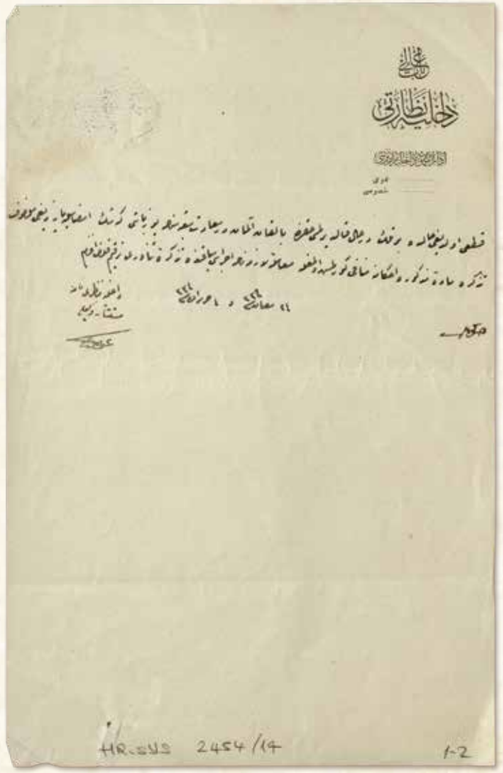
HR.SYS 2454/14 1-2

BABIALİ
DÂHİLİYE NEZÂRETİ
İdâre-i Umûmiye-i Dâhiliye Müdüriyeti
Umûmî: 14035
Husûsî: 750

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Müsta'celdir

Devletli efendim hazretleri,

Umûr-ı Siyâsiye Müdüriyet-i Umûmiyesi'nden muharrer 12 Mayıs sene [1]334 târîhli ve 5230/623numaralı tezkire-i aliyyeleri cevâbıdır. Seferberliğin ilânı üzerine görülen lüzûm-ı âcil-i askerî ve inzibâtiyeye binâen Büyükçekmece ile Küçükçekmece ve Celaliye arasında hükûmet-i seniyyece temdîd edilmiş olan telefon direklerinin mürûr-ı zamanla çürüyerek yerlerine diğerlerinin ikâmesine imkân görülememesine mebnî Hükûmet-i Osmaniye ile Alman İdâre-i Askeriyesi beyninde mün'akid mukâvelenâmenin bahşeylediği salâhiyete istinâden Büyükçekmece ile Celaliye arasındaki on üç kilometrelik ve yine Büyükçekmece ve Çobançeşmesi arasındaki on dört kilometrelik mesâfede Alman telgraf direklerine rabt edilmek sûretiyle tekrar temdîd edilmiş olan telefon devresinden Büyükçekmece ve Celaliye arasındaki üç kilometrelik bir kısmının geçen Mayısın beşinci günü Alman efrâdı tarafından hükûmet-i mahalliyeye haber verilmeksizin hod be hod tahrîb edilerek muhâberât-ı hükûmetin ta'tîl edildiği ve ma'a hazâ keyfiyetden haberdâr olan kaza-i mezkûr kaymakamının mezkûr hattı aynı günde ta'mîr etdirmiş olduğu ve bu husûsda Alman efrâdına karşı silah isti'mâli sûretiyle tehdîd ve tevkîf değil hattâ bir günâ sû-i muâmelede bile bulunmadığı bi't-tahkîk anlaşılmış ve Alman idâre-i askeriyesinin İstanbul ile Edirne arasında tesîs ve temdîd edeceği telefon hattı hakkında Alman Karargâh-ı Askeriyesi tarafından memûr edilen yüzbaşı Guize ile Fuad Bey beyninde tanzîm ve te'âtî edilen itilâfnâmenin üçüncü mâddesi mûcebince hükûmet-i seniyyenin Alman traversleri üzerine telefon hattı temdîdine salâhiyeti kat'î olduğu hâlde bunun derhâl kaldırılması hakkında Balkan Alman Dersaadet Şubesi'nin Yüzbaşı Guise'nin imzâsıyla yazdığı melfûf tezkire mâdde-i mezkûre ahkâmına münâfî görülmüş olmağla muâmele-i lâzımenin icrâsı siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. 24 Şaban sene [1]336 / 4 Haziran sene [1]334

Dâhiliye Nâzırı nâmına
Müsteşâr Vekîli

BOA.HR.SYS 2454_17

BABIALİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İçişleri İdaresi Genel Müdürlüğü
Umumi: 14035
Hususi: 750

Dışişleri Bakanlığı'na

Acildir

Devletli efendim Hazretleri;

Siyasî İşler Genel Müdürlüğü'nden 12 Mayıs 1918 tarihli ve 5230/623 numaralı yazının cevabıdır.

Seferberliğin ilanı dolayısıyla acil askerî ve inzibâtî tedbirlere lüzum görülmüştür. Büyükçekmece, Küçükçekmece ve Celaliye arasında hükümet tarafından döşenen telefon direklerinin zamanla çürümüş ve yerlerine yenileri dikilmemiştir. Bunun üzerine Osmanlı Hükümeti ve Alman Askerî İdaresi arasında yapılan anlaşmanın verdiği yetkiye dayanarak Büyükçekmece ile Celaliye arasındaki on üç kilometrelik ve yine Büyükçekmece ile Çobançeşme arasındaki on dört kilometrelik mesafede Alman telgraf direklerine bağlanmak suretiyle telefon devresi tekrar döşenmiştir. Bu telefon hattından Büyükçekmece ve Celaliye arasındaki üç kilometrelik bölümü geçen mayıs ayının beşinci günü Alman askerleri tarafından yerel yönetime bildirilmeksizin tahrip edilerek hükümetin haberleşmesi kesintiye uğramıştır. Durumdan haberdar olan ilçe kaymakamı bu hattı aynı gün tamir ettirmiştir. Bu konuda Alman askerlerine karşı silah kullanarak tehdit ve tutuklama değil hattâ hiçbir kötü muamelede bile bulunmadığı, yapılan incelemeden anlaşılmıştır. Alman askerî idaresinin İstanbul ile Edirne arasında tesis edeceği telefon hattı hakkında Alman askerî karargâhı tarafından görevlendirilen Yüzbaşı Guise ile Fuat Bey arasında yapılan anlaşmanın üçüncü maddesi gereği Osmanlı Hükümeti Alman traversleri üzerine telefon hattı döşeme yetkisi vardır. Buna rağmen yetkinin derhal kaldırılması hakkında Balkan Alman İstanbul Şubesi'nin Yüzbaşı Guise imzasıyla yazdığı yazı, sözü edilen madde hükümlerine aykırı görüldüğünden gereğinin yapılması için bu yazı yazılmıştır.
4 Haziran 1918

İçişleri Bakanı adına Müsteşar Vekili

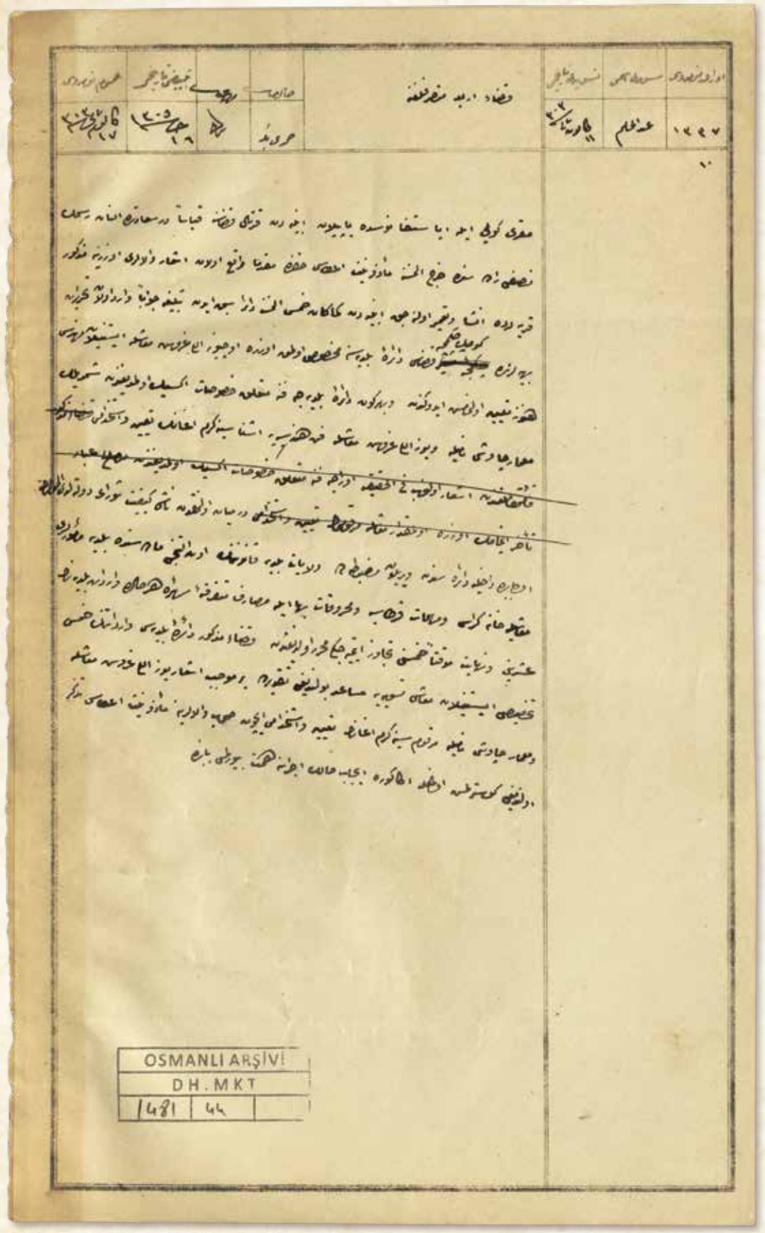

Evrâk Numarası: 1337/10
Tesvîdi Tarihi: 11 Kânûn-ı Sânî sene [1]303
Tebyîzi Tarihi: 16 Cemaziyelevvel sene [1]305 / 17 Kânûn-ı Sânî sene 1303

Kaza-i Erbaa Mutasarrıflığı'na

Makriköyü ile Ayastefanos'da yapılan ebniyeden Kartal Kazâsı'na kıyâsen Dersaadet'de alınan resmin nısfı râddesinde harç alınmasına me'zûniyet i'tâsı hakkında mukaddemâ vâki' olan iş'âr-ı vâlâları üzerine mezkûr karyelerde inşâ ve ta'mîr olunacak ebniyeden kemâ-kân humusu alınmasına dair sebk eden teblîğe cevâben vârid olan tahrîrât-ı behiyyelerinde Küçükçekmece Kazâsı Dâire-i Belediyesi'ne mahsûs olmak üzere üç yüz elli kuruş maaşla istenilen mühendis henüz ta'yîn olunmamış idüğünden ve beher gün dâire-i belediyece fenne müte'allik husûsât eksik olmadığından şimdilik mimar çavuşu nâmıyla ve yüz elli kuruş maaşla fenn-i hendeseye âşinâ Sinekerem? Ağa'nın ta'yîn ve istihdâmı der-miyân olunmakdan nâşî keyfiyet Şûrâ-yı Devlet'e lede-l-havâle ol bâbda Dâhiliye Dâiresi'nden verilen mazbatada vilâyât belediye kanununun on altıncı maddesinde belediye memûrları maaşıyla hâne kirâsı ve mühimmât-ı kırtasiye ve mahrûkât-bahâ ile masârıf-ı müteferrika-i sâire her hâlde vâridât-ı belediyenin öşrünü ve nihâyet muvakkaten humusunu tecâvüz etmeyeceği muharrer olduğundan kazâ-i mezkûr dâire-i belediyesi vâridâtının humusu, tahsîsi istenilen maaşı tesviyeye müsâid bulunduğu takdîrde ber-mûceb-i iş'âr yüz elli kuruş maaşla ve mimar çavuşu nâmıyla merkûm Sinekerem? Ağa'nın ta'yîn ve istihdâmı içün savb-ı vâlâlarına me'zûniyet i'tâsı tezekkür olunduğu gösterilmiş olmakla ana göre îcâb-ı hâlin icrâsına himmet buyrulması bâbında.

BOA.DH.MKT 1481_44

Evrak Numarası: 1337/10
Müsvedde Tarihi: 23 Ocak 1888
Temize Çekilme Tarihi: 29 Ocak 1888

Çatalca Mutasarrıflığı'na

Bakırköy ile Yeşilköy'de yapılan binalardan Kartal ilçesi gibi İstanbul'da alınan verginin yarısı miktarında harç alınmasına izin verilmesi hakkında daha önce tarafınızdan bildirimde bulunulmuştu.

Sözü edilen köylerde inşa edilecek veya tamir olunacak binalardan önceden olduğu gibi yine beşte biri oranında harç alınmasına dair makamınıza yazılan yazıya cevap olarak gelen yazınızda ise; Küçükçekmece Belediye Dairesi'ne ait olmak üzere üç yüz elli kuruş maaşla istenilen mühendis henüz atanmadığından ve her gün belediye tarafından fen işlerine ait konular eksik olmadığından şimdilik mimar çavuş adıyla ve yüz elli kuruş maaşla mühendislikten anlayan Sinekerem? Ağa'nın tayin ve istihdamı teklif edilmektedir.

Konu Danıştay'a bildirilmiştir. Danıştay Dahiliye Dairesi'nden verilen tutanakta; vilayetler belediye kanununun 16. maddesinde belediye memurları maaşıyla bina kirası, kırtasiye, yakacak masrafları ve sair ihtiyaçlar, belediye gelirlerinin onda birini ve geçici olmak kaydıyla en fazla beşte birini geçmeyeceği yazılmaktadır. Küçükçekmece Belediyesi gelirlerinin beşte biri tahsis edilmesi istenilen maaşı vermeye uygun bulunduğu takdirde bildirildiği gibi yüz elli kuruş maaşla mimar çavuşu adı ile Sinekerem Ağa'nın atanarak çalıştırılması için tarafınıza izin verilmiştir. Ona göre gereğinin yerine getirilmesi rica olunur.

HALKALI ZİRAAT MEKTEBİ

Halkalı Ziraat ve Baytar Mektebi'nin genel görünüşü

19. yüzyılda Osmanlı ekonomisinin vergi ve ihracat geliri tarım ürünlerine dayalıydı. Nüfusun büyük kısmı geçimini tarımdan sağlıyordu. Tanzimat döneminde, ülkenin tarım için elverişli çok geniş topraklarında çağdaş ve bilimsel yöntemler kullanarak verimliliğin arttırılacağı öngörüldü.

Bu dönemde özellikle dışarıdan gelecek taleplere yönelik ziraî ürünlerin yetiştirilip dış ticaret dengesinin sağlanması, yerli sanayinin ihtiyaç duyduğu hammaddenin yine yerli üretimle karşılanması amaçlandı. Ancak ülkedeki ziraî araç ve tekniklerin ise modernleştirilmesi gerekiyordu.
Bu konuyla ilgili pek çok idari düzenlemeler yapıldığı gibi, modern ziraat tekniklerinin öğretilip yaygınlaştırılması ve yetişmiş ziraat elemanı eksiğinin kapatılması amacıyla ziraat okulları kurulması kararlaştırıldı. Farklı yerlerdeki denemelerden sonra, bu konuda hayata geçen en iyi örnek Halkalı Ziraat Mektebi oldu.

4 Eylül 1883 tarihinde, okul ve numune çiftliğinin kurulması amacıyla 6.500 dönümlük Büyük Halkalı Çiftliği 2.000 lira karşılığında satın alınmış, 1884 senesinde Avrupa ülkelerindeki ziraat okulları incelenerek Halkalı Ziraat Mektebi nizamnâmesi yayınlanmıştır. Öğrenciler çiftçi çocuklarından seçilecek ve eğitim ücretsiz olacaktı. Sınavla öğrenci alacak okul için idâdi, sultanî veya eğitimleri bu okullara denk olan özel okulların mezunları başvurabilecekti. Okulu özendirmek ve teşvik etmek için "çok iyi" ve "iyi" dereceleriyle mezun olan öğrencilerin, askerlikten muaf olmaları kararlaştırılmıştı.

Okul inşaatına 1884 yılında başlanmış, yapımı devlet bütçesinde büyük sorunlar yaşanan bir döneme denk geldiği için ara ara duraksayarak uzun sürmüş ve 1891 yılında kısmen bitirilmiştir. Keza Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'de iki yıl teorik eğitim gören baytar (veterinerlik) öğrencileri, son iki yıllık uygulamalı eğitimlerini, yatılı olarak görmek üzere 1891 senesinde Halkalı'ya nakledilmiş ve okulun ilk öğrencileri olmuşlardır. Halkalı Ziraat Mektebi'nin ziraat kısmı 13 Ekim 1892 (21 Rebî'ül-evvel 1310) tarihinde, Ziraat Bankası genel müdürü Celal Bey tarafından resmen açılmıştır. Bu dönemde okulun adı "Halkalı Ziraat ve Baytar Mekteb-i Alisi"dir.
Halkalı Ziraat Mektebi'nin çiftliği içinde bulunan bağ, bahçe, tarla gibi birimlerde bir yandan öğrencilere uygulamalar yaptırılırken diğer yandan yeni ziraat yöntemleri denenmekte, baytar mektebinde ise hayvanlara uygulanan aşı ve serumun üretilmesi gibi bilimsel çalışmalar da yapılmaktaydı.

Ülkede tarımın geliştirilmesindeki rolüne bağlı olarak okulun çiftliğinde bulunan makineler da devamlı surette yenilenmeye çalışıldı. Satın alınacak harman makinesi, kuluçka makinesi, meyve kurutma makinesi gibi çiftlik makinelerinin Halkalı Ziraat Mektebi'nde denenmesi ve uygun görülenlerin diğer ziraat okullarına da satın alınması, Halkalı Ziraat Mektebi'nin ülke tarımı için ne kadar önem taşıdığını göstermekteydi.

Okulun ilk mezunları 1893 yılında Baytar Mektebi öğrencileri olmuştur. Birincilikle mezun olan öğrenci ise ünlü şairimiz Mehmet Âkif Ersoy'dur. 1894 yılında sadece baytarlık eğitimi veren Mülkiye Baytar Mektebi'nin açılması üzerine baytarlık bölümü öğrencileri bu okula nakledilmişlerdir. Hemen ardından Orman ve Maâdin Mektebi öğrencileri gelmiştir. Halkalı Ziraat Mektebi büyük bir çiftlik içinde bulunduğundan, arazinin bir kısmında orman yetiştirilebileceği ve burada orman kısmı öğrencilerine uygulamalı olarak ders verilebileceği düşünülmüştür. Okulun adı "Halkalı Ziraat ve Ormancılık Mekteb-i Âlisi" olmuş, 1893 yılından, müstakil bir orman mektebi açılana kadar geçen sürede orman memurları Halkalı'dan mezun öğrenciler arasından seçilmiştir.

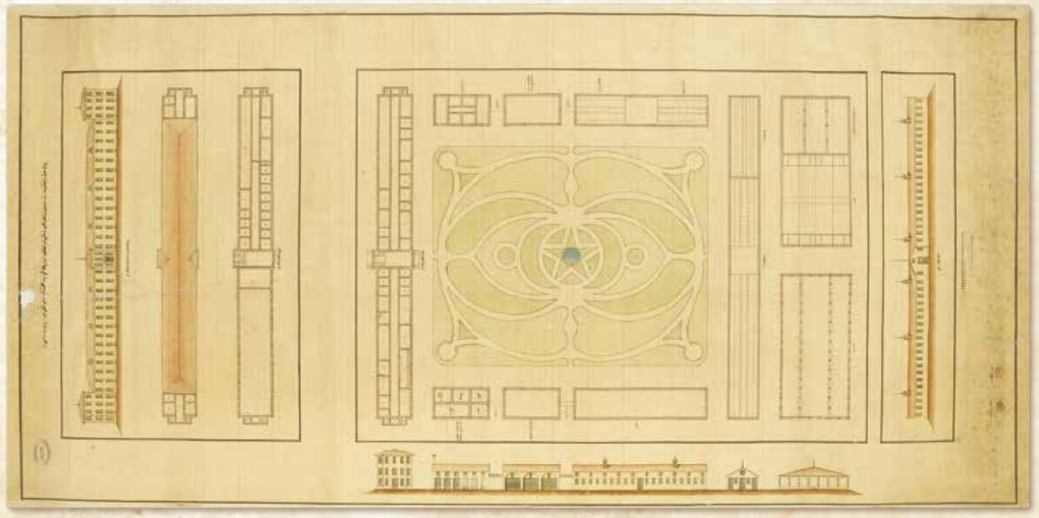

Büyük Halkalı Ziraat Uygulama Okulu'nun çizimi, BOA.PLK.p_193

1909 yılında Bahçeköy'de "Orman Mekteb-i Âlisi" adı altında iki yıllık eğitim veren orman okulunun açılmasıyla birlikte ormancılık öğrencileri buraya nakledilmişlerdir. Bu dönemden sonra okulun adı "Halkalı Ziraat Mekteb-i Alisi" olmuştur.
Halkalı Ziraat Mektebi, 1928 yılında kapatılmış ve öğrencileri de Yüksek Orman Mektebi'ne nakledilmişlerdir. Okulun binası daha sonra Tarım Meslek Lisesi'ne dönüştürülmüş ve bir dönem Tarım Bakanlığı'na bağlı hizmet içi eğitim faaliyetlerinde kullanılmıştır.

2010 yılında, 357 dönümlük bir arazi üzerinde bulunan okul binası özel bir vakfa kiraya verilmiş ve günümüzde Sabahattin Zaim Üniversitesi olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Kimya dershanesi

Halkalı Ziraat ve Baytar Mektebi'nin dershanesi

Veterinerlik öğrencileri tarafından ameliyata hazırlanan hayvan

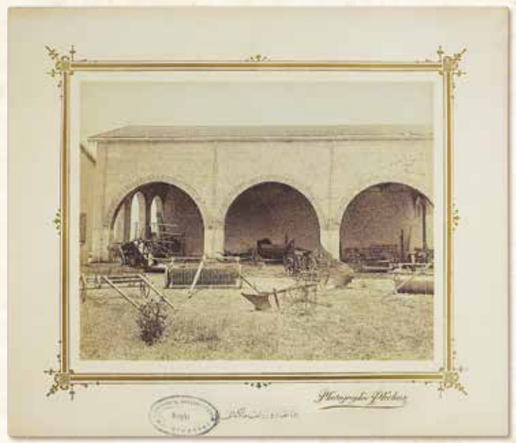

Hangar ve ziraat makinaları

Öğrencilerin fidanlıkta çalışmaları

Halkalı Ziraat Mektebi Çiftçi Bayramı hatıratından: Talebeler sofrada. 23 Nisan 1330 (6 Mayıs 1914)

Halkalı Ziraat Mektebi binası günümüzde Sabahattin Zaim Üniversitesi olarak kullanılmakta.

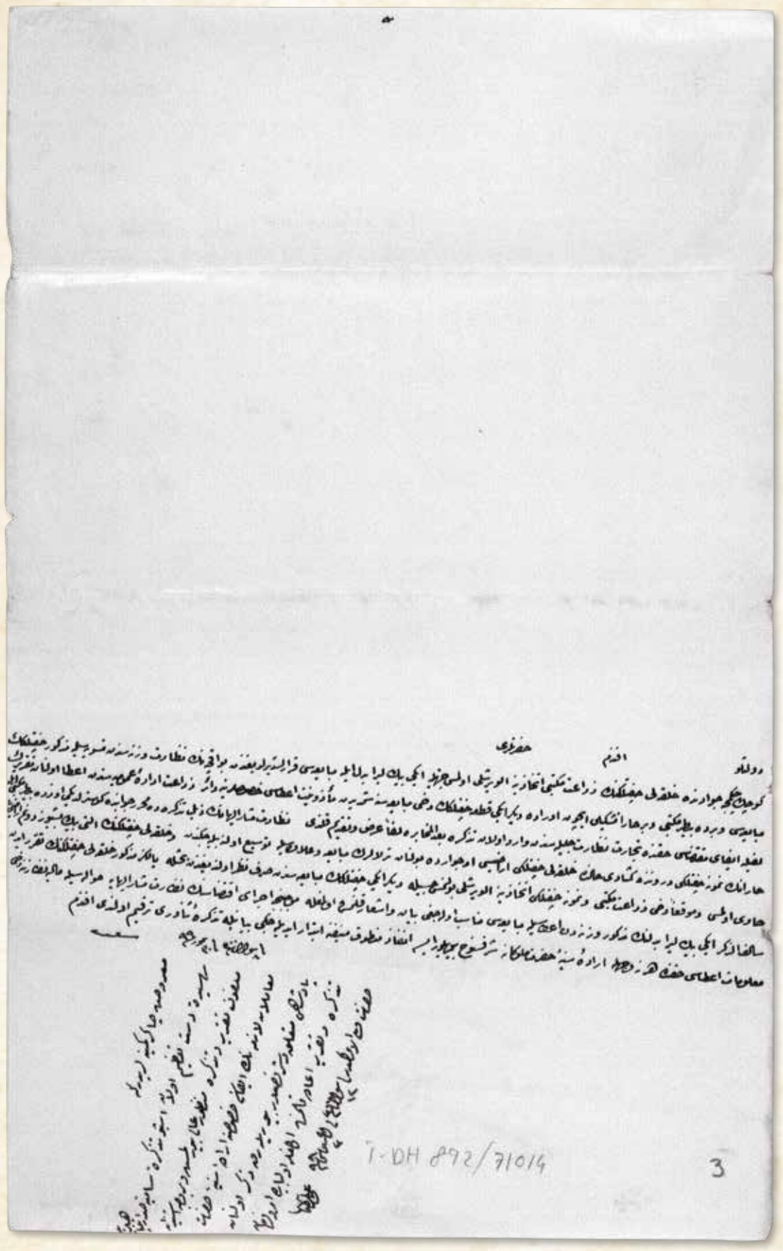

Devletlü efendim hazretleri,

Küçükçekmece civârında Halkalı Çiftliği'nin Ziraat Mektebi ittihâzına elverişli olması cihetiyle iki bin lira bedel ile mübâyaası kararlaştırıldığından bu akçenin nezâret veznesinden tesviyesiyle mezkûr çiftliğin mübâyaası ve bir de Baytar Mektebi ve bir hara teşkili içün orada diğer iki kıt'a çiftliğin dahi mübâya'asına şimdiden me'zûniyet i'tâsı husûslarına dâir Ziraat İdâre-i Umûmiyesi'nden i'tâ olunan takrîrin leffiyle îfâ-yı muktezâsı hakkında Ticaret Nezâret-i Celîlesinden vârid olan tezkire ba'de'l-muhâbere leffen arz ve takdîm kılındı.

Nezâret-i müşârun-ileyhânın zeyl-i tezkirede muharrer cevâbında gösterildiği üzere Baytar Mektebi ile haranın numûne çiftliği derûnunda küşâdı halinde Halkalı Çiftliği arâzîsi o civârda bulunan tarlaların mübâyaa ve ilâvesiyle tevsî' olunabileceğinden ve Halkalı Çiftliği'nin altı bin beş yüz dönüm arâzîyi hâvî olması ve mevki'an dahi Ziraat Mektebi ve numûne çiftliği ittihâzına elverişli bulunması hasebiyle diğer iki çiftliğin mübâya'asından sarf-ı nazar olunduğundan bahisle yalnız mezkûr Halkalı Çiftliği'nin takarrür eden sâlifü'z-zikr iki bin lira bedelinin mezkûr vezneden i'tâsıyla mübâya'ası münâsib olacağı beyân ve iş'âr kılınmış olmağla mûcebince icrâ-yı iktizâsının nezâret-i müşârun-ileyhâya havâlesiyle Mâliye Nezâreti'ne dahi ma'lûmât i'tâsı hakkında her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i mülükâne şeref-sünûh buyrulur ise infâz-ı mantûk-ı münîfine ibtidâr edileceği beyanıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 8 Şevval sene [1]300 ve fî 30 Temmuz sene [12]99

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmîye-i sadâret-penâhîleriyle melfûf takrîr ve tezkire manzûr-ı âlî buyurulmuş ve ber-vech-i istîzân muâmelât-ı lâzımenin îfâsı husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî müteallik ve şeref-sudûr buyurularak zikr olunan tezkire ve takrîr iâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 12 Şevvâl sene [1]300 / 3 Ağustos sene [12]99

Bende Ali Rıza

BOA.İ.DH. 892_71014

Devletli efendim hazretleri,

Küçükçekmece civarındaki Halkalı Çiftliği'nin Ziraat Mektebi hâline getirmeye elverişli olması nedeniyle iki bin lira bedel karşılığında satın alınması ve ayrıca bir Veteriner Okulu ile bir de hara kurulması için oradaki diğer iki çiftliğin de satın alınmasına şimdiden izin verilmesi hususlarına dair Ziraat Genel İdaresi'nin raporu ve gereğinin yapılması talebini içeren Ticaret Bakanlığı yazısı ekte sunulmuştur.

Anılan Ticaret Bakanlığı'nın yazısında;
Veteriner Okulu ile haranın uygulama çiftliği içinde açılması durumunda Halkalı Çiftliği arazisi çevrede bulunan tarlaların satın alınıp eklenmesiyle genişletilebileceği, Halkalı Çiftliği'nin altı bin beş yüz dönüm araziyi içermesi ve konum olarak da Ziraat Mektebi ve uygulama çiftliği yapmaya elverişli bulunması nedeniyle diğer iki çiftliğin satın alınmasından vazgeçildiği ifade edilmektedir. Böylelikle yalnız Halkalı Çiftliği için iki bin lira bedelin vezneden verilmesiyle satın alınmasının uygun olacağı bildirilmektedir. Konunun, gereğinin yapılması için Ticaret Bakanlığı'na havalesi ve Maliye Bakanlığı'na da bilgi verilmesi hakkında ne şekilde ferman buyrulursa ona göre hareket edileceğini arz ederim efendim.
11 Ağustos 1883

Aciz kulları arz eder ki: Yüce huzura gelen işbu Sadrazamlık yazısı ile ekindeki rapor padişah tarafından incelenmiş ve gerekli işlemlerin yapılması için emir verilmiştir.
15 Ağustos 1883

Kulları Ali Rıza

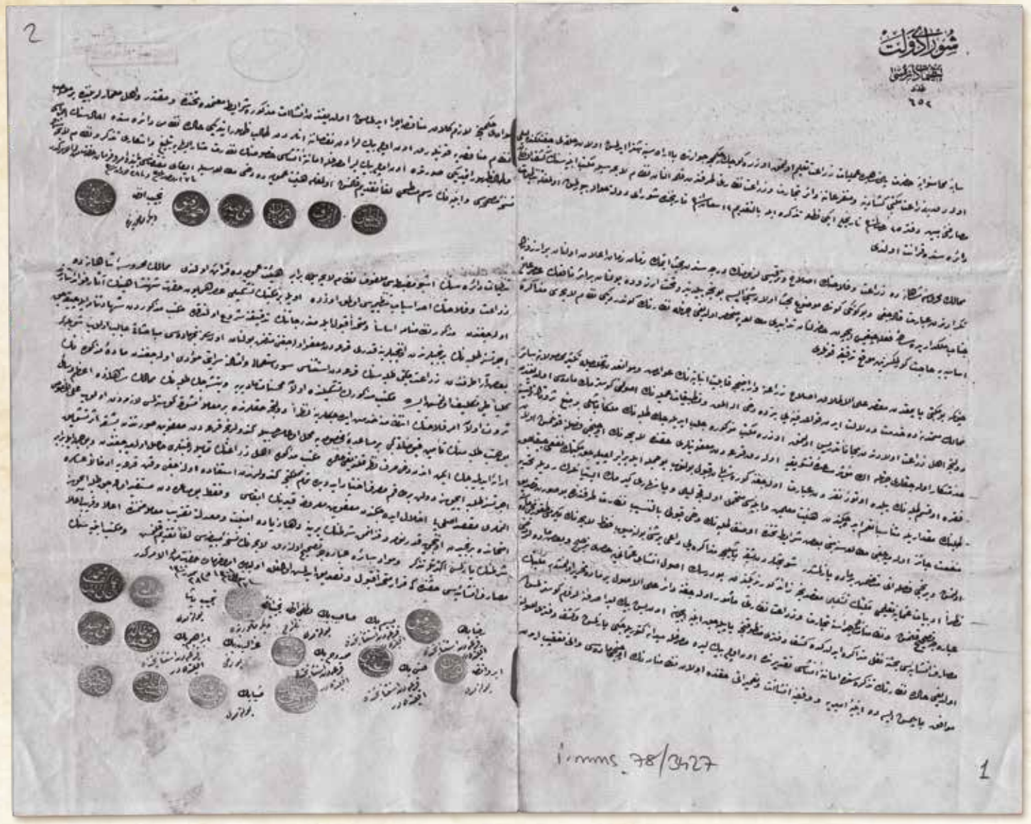

ŞÛRÂ-YI DEVLET
TANZİMÂT DÂİRESİ
Aded: 652

Sâye-i mehâsin-vâye-i hazret-i pâdişâhîde ameliyât-ı zirâ'at ta'lîm olunmak üzere Küçükçekmece civârında bâ-irâde-i seniyye iştirâ edilmiş olan Halkalı Çiftliği'nde leylî olarak zirâ'at mektebi küşâdına ve müteferri'âtına dâir Ticaret ve Ziraat Nezâreti tarafından kaleme alınan nizâm lâyihasıyla mekteb ebniyesinin keşf olunan masârıfını mübeyyin defter 25 Receb sene [1]301 târîhli iki kıt'a tezkire ile bi't-takdîm 12 Şaban sene [1]301 târîhinde Şûrâ-yı Devlet'e havâle buyurulmuş olmağla Tanzimât Dâiresi'nde kırâ'et olundu.

Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'de zirâ'at ve felâhatin ıslâh ve terakkîsi lüzûmunun derecesinden bahs etmek zaman zaman i'lân olunan bir arzunun tekrârından ibâret kalacağı ve bugünkü günde mevzû'-ı bahs olan şey ise bunca yıldan beri taht-ı arzuda bulunan bir eser-i nâfi'in asr-ı âlî-i cenâb-ı mülkdârîde sâha-i fi'le çıkması için hazırlanan tedâbîri mütâla'aya münhasır olduğu cihetle nezâretin gönderdiği nizâm lâyihası müzâkere-i esâsiyeye hâcet görülmeksizin mevki'-i tedkîke konuldu.

Çünki bu mektebi yapmaktan maksad ale'l-ıtlâk ıslâh-ı zirâ'ate ve arâzîce kâbiliyet-i inbâtiyenin avârız ve mevâni'den tahlîsiyle teksîr-i mahsûlâta sâir memalik-i mütemeddinede hizmet ve delâlet eden kavâ'id-i fenniyeyi bizde dahi ele almak ve tatbîkât-ı ameliyenin usûlünü göstermek mâddesi olduğundan devletce ehl-i zirâ'at evlâdından meccânen tedrîs olunmak üzere mekteb-i mezkûra celb edilecek talebenin mülken başlı bir menba'-ı servetin terakkîsine hizmetkâr olacakları cihetle en mü'essir müsâ'ade-i teşvîkiyye olarak kur'adan ma'füvviyetleri hakkında lâyihanın üçüncü faslına konulmuş olan fıkra o kısım talebenin yılda otuz neferden ibâret olacağına göre şâyân-ı kabûl bulunup bu cümle ile beraber açılacak mektebin nef'i çıkacak talebenin mikdârıyla mütenâsiben ta'ammüm edeceğinden hey'et-i muallimîn ve ebniyesi mütehammil oldukca leylî veyâ nehârî girmek isteyenlerin reddiyle tahdîd-i menfaat

BOA.İ.MMS. 78_3427

DANIŞTAY
TANZİMAT DAİRESİ
Sayı: 652

Güzelliklerden nasiplenmiş padişah hazretlerinin sayesinde, ziraat çalışmaları eğitimi için Küçükçekmece civarında padişah emriyle satın alınmış olan Halkalı Çiftliği'nde yatılı olarak ziraat okulu açılmasına ve ayrıntılarına dair Ticaret ve Ziraat Bakanlığı tarafından kaleme alınan tüzük tasarısıyla okul binalarının masraf keşif defteri 21 Mayıs 1884 tarihli iki adet resmî yazı ile takdim edilip 7 Haziran 1884 tarihinde Danıştay'a havale buyurulmuş olmakla Tanzimat Dairesi'nde okundu.

Osmanlı memleketinde tarım ve çiftçiliğin ıslahı ve geliştirilmesi lüzumunun derecesinden bahsetmek, zaman zaman ilan edilen bir arzuyu tekrarlamak olacaktır. Bugün söz konusu olan şey ise bunca yıldan beri arzulanan faydalı bir eserin yüce padişahın döneminde uygulama alanına çıkması için hazırlanan önlemleri tartışmaktır. Bu nedenle bakanlığın gönderdiği tüzük tasarısı esaslı bir ön incelemeye gerek görülmeksizin doğrudan incelemeye alınmıştır.

Çünkü bu okulu yapmaktaki amaç; genel olarak tarımın ıslahını sağlamak, toprağın verim kabiliyetini engellerden kurtararak ürünü çoğaltmaya diğer gelişmiş ülkelerde hizmet ve kılavuzluk eden teknik kuralları bizde de ele almak ve uygulama çalışmalarının yöntemini göstermek maddesidir. Bunun içindir ki devletçe çiftçi çocuklarından ücretsiz eğitim verilmek üzere bu okula getirilecek öğrenciler, büyük çaplı bir servet kaynağının gelişmesine hizmetkar olacaklardır. Bunlara en etkili teşvik olarak askerlikten muaf tutulmaları hakkında tasarının üçüncü bölümüne konulmuş olan fıkra o kısım öğrencilerin yılda otuz neferden ibaret olacağına göre kabule değer bulunmuştur. Bununla beraber açılacak olan okulun faydası çıkacak öğrencinin miktarıyla orantılı olarak yayılacağından öğretmen kadrosu ve okul binasının kapasitesi yeterli oldukça gündüzlü veya yatılı girmek isteyenlerin geri çevrilmesiyle umulan faydanın

Belgenin çeviri ve sadeleştirmesi sonraki sayfada devam etmektedir.

câiz olamayacağı mütâla'asına mebnî ba'zı şerâit tahtında o sınıf talebenin dahi kabûlü bi't-tensîb nezâret tarafından da bu sûret tasdîk olunmuş ve yedinci fasla onu mutazammın mâdde yazılmışdır. Şu bahislerden başka başlıca müzâkereyi dâ'î bir şey bulunamayup fakat lâyihanın yirmi dokuzuncu mâddesine nazaran edebiyât-ı Osmâniye ta'lîmi mektebin teşkîli maksadınca zâid göründüğünden bu dersin usûl-i inşâ-yı Osmanî'ye hasrı tercîh ve ba'zı mâddeler dahi ibârece tashîh kılınmış ve nizâmnâmenin icrâsına Ticaret ve Ziraat Nezâreti me'mûr olacağına dâir ale'l-usûl bir mâdde tahrîr olunmuşdur. Mektebin masârıf-ı inşâiyesi bahsine nakl-i müzâkere edildikde keşif defteri mantûkunca yapılacak ebniye içün on beş bin lira sarfına lüzûm gösterilmiş olduğu hâlde nezâretin tezkiresinde emâneten inşâsı takdîrinde on üç bin lira masrafla meydâna getirileceği yazılmış ve keşif defteri usûlüne muvâfık yapılmış ise de ebniye-i emîriye ve vakfiye inşâat ve ta'mîrâtı hakkında olan nizâmnâmenin üçüncü mâddesi ve onu ta'kîb eden mevâddı hükmünce lâzım gelen münâkasa icrâ edilmemiş olduğundan inşâat-ı mezkûre şerâit-i mu'temede tahtında ve muktedir ve ehil mi'mârlar beyninde ber-mûceb-i nizâm münâkasaya konularak on üç bin liradan noksanına onlardan tâlib zuhûr etdiği hâlde nizâmı dâiresinde ihâlesinin icrâsı ve tâlib zuhûr etmediği sûretde on üç bin lira masrafla emâneten inşâsı husûsunun nezâret-i müşârun-ileyhâya tebliğ ve iş'ârı tezekkür ve nizâm lâyihasının nüsha-i musahhahası ve ebniyenin resm-i musattahı leffen takdîm kılınmış olmağla hey'et-i umûmiyede dahi mütâla'asıyla îfâ-yı muktezâsı bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 17 Ramazan sene [1]301 / 28 Haziran sene [1]300

Mühürler

Mahmud Celaleddin bin Aziz	***Necib Efendi (Diğer memûriyetde)***
Ahmed Refik	***Ali Haydar***
Noryan	***Abro***
Kostantin	

sınırlandırılması uygun olmayacağı görüşü üzerine; bazı şartlar altında o sınıf öğrencinin de kabulü uygun görülüp bakanlık tarafından da bu usul onaylanarak yedinci bölüme onu içeren bir madde yazılmıştır.

Şu konulardan başka başlıca müzakereye değer bir şey bulunamamıştır. Fakat tasarının yirmi dokuzuncu maddesindeki Osmanlı edebiyatı öğretilmesi" okulun kuruluş amacı açısından fazla görülmüştür. Bu dersin kompozisyona ayrılması kararlaştırılmıştır. Bazı maddeler de cümle yapısı itibarıyla düzeltilmiştir. "Tüzüğün icrasına Ticaret ve Ziraat Bakanlığı görevli olacağına" dair usûlen bir de madde yazılmıştır.

Okulun inşaat masrafları bahsine geçildiğinde keşif defteri uyarınca yapılacak binalar için on beş bin lira harcanmasına lüzum gösterilmiştir. Buna rağmen bakanlığın yazısında; "Emanet usulüyle inşa edildiği takdirde on üç bin lira masrafla meydana getirilebileceği" yazılmıştır. Keşif defteri usulüne uygun yapılmış ise de devlet ve vakıf binaları inşaat ve tamiratı hakkında olan tüzüğün üçüncü maddesi ve onu takip eden maddeleri hükmünce lazım gelen eksiltme gerçekleştirilmemiştir. Bundan dolayı sözü edilen inşaat güvenilir şartlar altında ve iktidarlı yetkin mimarlar arasında tüzük gereği eksiltmeye konularak on üç bin liradan noksanına onlardan isteklisi çıktığı takdirde nizamı dairesinde ihalesinin yapılması, istekli çıkmadığı takdirde on üç bin lira masrafla emanet usulüyle inşası hususu Ticaret ve Ziraat Bakanlığı'na tebliğ edilmesi müzakere edilmiş ve tüzük tasarısının tashih edilen nüshası ile binaların krokisi ekte takdim kılınmıştır. Genel kurulda da mütalaa edilerek gereğinin yapılması hususunda emir ve ferman efendimizindir.
10 Temmuz 1884

Mühürler

Mahmud Celaleddin bin Aziz	**Necib Efendi (Diğer memûriyetde)**
Ahmed Refik	**Ali Haydar**
Noryan	**Abro**
Kostantin	

Tanzîmât Dâiresi'nin işbu mazbatası melfûf nizâm lâyihasıyla beraber hey'et-i umûmiyede kırâ'et olundu. Memâlik-i Mahrûse-i Şâhânede zirâ'at ve felâhatin ahad-i esbâb-ı tanzîmiyesi olmak üzere öyle bir mektebin teşkîli asr-ı hümâyûn-ı hazret-i şehinşâhînin âsâr-ı fevâid-nisârından olacağından mezkûr nizâmnâme esâsen ve müttahiden kabûl ile müdericâtının tedkîkine şürû' olundukda mekteb-i mezkûrdan şehâdetnâme ile çıkacak ücretsiz talebenin birincilerinden onuncularına kadarı kur'adan ma'füvv olacağını mutazammın bulunan on sekizinci mâddesi mübâhasâtı câlib olup şöyle ki; ba'zı ârâ tarafından ziraat mektebi talebesinin kur'adan istisnâsı sû-i isti'mâli ve emsâline sirâyeti mü'eddî olacağından mâdde-i mezkûrenin külliyen tayyı teklîf olunmuş ise de mekteb-i mezkûrun teşkîlinde olan muhassenât-ı mâddiyeye ve yetişecek talebenin memâlik-i şâhânede a'zam-ı vesâil-i servet olan emr-i felâhatin intizâmına hizmet edeceklerine nazaran devletce haklarında bir muâmele-i muşevvika gösterilmesi lâzımeden olup ale-l-husûs bu mekteb talebesinin te'mîn-i füyûzâtı gibi bir müsâade-i mahsûsaya mahal olmaması hasebiyle kendilerince kur'adan ma'füvviyet sûretinden başka eser-i teşvîk irâe edilmeyecek iken ondan dahi sarf-ı nazar kılındığı hâlde mekteb-i mezkûra ehl-i zirâ'atin tamamıyla rağbetleri hâsıl olamayacağından ve bu cümle beraber ücretsiz talebe içün devlet bir takım masraf ihtiyâr edüp de tamâm memleketce kendilerinden istifâde olunacağı vakit kur'aya idhâlen askere alınmaları maksad-ı aslîyi ihlâl edeceğinden ma'füvviyet-i ma'rûza kaydının îfâsı ve fakat bu müsâadeden müstefîd olacak talebe içün imtihânda birinciden onuncuya kadar numara kazanmak şartının yerine daha ziyâde emniyet ve ma'delete takrîb muâmele zımnında a'lâ ve karîb-i a'lâ şartının yazılması ekseriyetle tezekkür ve mevâdd-ı sâire ibârece tashîh olunarak lâyihanın nüsha-i mübeyyezası leffen takdîm kılınmış ve mekteb ebniyesinin masârıf-ı inşâiyesi hakkındaki karar müttahiden kabûl ve tasdîk edilmiş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fi 17 Şevval sene 1301 / 28 Temmuz sene 1300

Mühür ve İmzâlar

BOA.İ.MMS. 78_3427

Danıştay Tanzimat Dairesi'nin işbu tutanağı ekteki tüzük tasarısı ile birlikte genel kurulda okundu. Osmanlı topraklarında tarım ve çiftçiliğin düzene sokulması sebeplerinden biri olmak üzere öyle bir okulun kurulması hazret-i padişahımız döneminin fayda saçan eserlerinden olacağından sözü edilen tüzük esastan ve görüş birliğiyle kabul edildi. İçeriğinin incelenmesine başlandığında bu okuldan diploma ile çıkacak ücretsiz öğrencinin birinciden onuncuya kadarının askerlikten muaf olacağını içeren on sekizinci maddesi tartışmalara yol açtı. Şöyle ki; bazı görüş sahipleri tarafından Ziraat Okulu öğrencisinin askerlikten istisnası suistimale ve benzerlerine yayılmasına sebebiyet vereceğinden bu maddenin tamamen kaldırılması teklif edildi. Ancak bu okulun kurulmasında olan maddî güzellikler ve yetişecek öğrencinin Osmanlı topraklarında en büyük servet fırsatı olan çiftçiliğin düzen altına alınmasına hizmet edecekleri göz önünde bulundurulduğunda devletçe haklarında teşvik edici bir uygulama gösterilmesi lazımdır. Özellikle bu okul öğrencisinin bol gelir sağlamak gibi özel bir izne sahip olmaması sebebiyle onlar açısından askerlikten muaf olma şeklinden başka teşvik yolu gösterilememektedir. Durum böyle iken bundan da vazgeçilmesi durumunda bu okula çiftçilerin bütünüyle rağbetleri sağlanamayacaktır. Bu cümle ile birlikte ücretsiz öğrenci için devlet bir takım harcamaları göze alıp da bütün ülkenin kendilerinden yararlanacağı bir zamanda askere alınmaları asıl maksadı ihlal edecektir. Bu nedenle, arz edilen "Askerlikten muafiyet" kaydının uygulanması ancak bu izinden yararlanacak öğrenci için sınavda birincilikten onunculuğa kadar başarı kazanmak şartının yerine daha fazla güvenli ve adalete yakın bir uygulama yapılmalıdır. Bunun yerine "İyi ve iyiye yakın" şartının yazılması müzakere edilerek oy çokluğu ile kararlaştırılmıştır. Diğer maddelerin de cümle yapıları düzeltilerek tasarının temize çekilmiş nüshası ekte takdim kılınmıştır. Okul binasının inşaat masrafları ile ilgili karar oy birliği ile kabil edilerek onaylanmıştır. Bu konuda emir ve ferman efendimizindir.
9 Ağustos 1884

(Danıştay üyelerinin mühür ve imzaları)

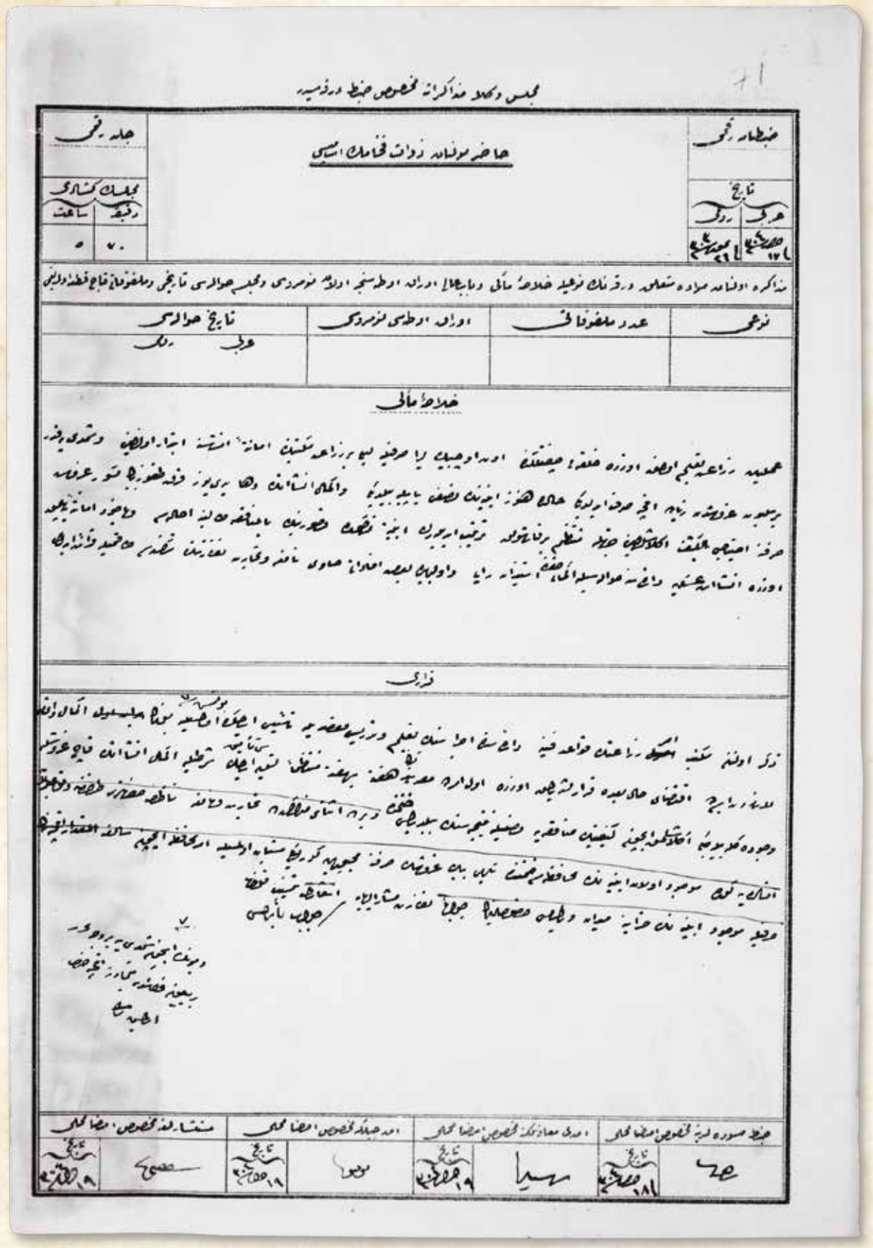

MECLİS-İ VÜKELÂ MÜZÂKERÂTINA MAHSÛS VARAKADIR

Tarih: 17 Zilkade sene [1]304 / 26 Temmuz sene [1]303

Hülâsa-i Meâli

Ameliyât-ı zirâ'at ta'lîm olunmak üzere Halkalı Çiftliği'nde on üç bin lira sarfıyla leylî bir ziraat mektebinin emâneten inşâsına ibtidâr olunduğu ve şimdiye kadar bir milyon kuruşdan ziyâde akçe sarf edildiği hâlde henüz ebniyenin nısfı yapılabildiği ve ikmâl-i inşâatın daha yedi yüz kırk dokuz bin küsur kuruş sarfına ihtiyâcı bi'l-keşf anlaşıldığı cihetle muntazam bir karşılık tertîb edilerek ebniye-i mezkûre kusûrunun bi'l-münâkasa tâlibine ihâlesi veyâhûd emâneten yapılmak üzere İnşaat-ı Askeriye Dâiresi'ne havâlesiyle ikmâli hakkında istîzân-ı re'yi ve ol bâbda ba'zı ifâdâtı hâvî Nafia ve Ticaret Nezâreti'nin tezkiresi takımıyla kırâ'et edildi.

Karârı

Zikrolunan mekteb emr-i zirâatin kavâ'id-i fenniye dâiresinde icrâsının ta'lîm ve tedrîsi maksadıyla te'sîs edilmekde bulunmuş ve bunun için şimdiye ber-vech-i muharrer bir milyon kuruşdan mütecâviz akçe sarf edilmiş olmasıyla bunun ikmâl ve itmâmı lâzımeden ise de iktizâ-yı hâl ba'dehû kararlaşdırılmak üzere evvel emirde masrafının hafta-be-hafta muntazaman tesviyesi te'mîn edilmek şartıyla ikmâl-i inşâatın kaç kuruşla vücûda gelebileceği anlaşılmak için keyfiyetin münâkasaya vaz'ıyla neticesinin bildirilmesi zımnında nezâret-i müşârun-ileyhâya cevâb yazılması tensîb kılındı.

BOA.MV. 22_71

MECLİS-İ VÜKELA GÖRÜŞMELERİNE MAHSUS TUTANAK BELGESİDİR

Tarih: 7 Ağustos 1887

Özeti

Uygulamalı ziraat öğretilmek üzere Halkalı Çiftliği'nde on üç bin lira harcanarak yatılı bir ziraat okulunun emanet usulüyle yapımına başlandığı, şimdiye kadar bir milyon kuruştan fazla para harcandığı hâlde binaların henüz yarısının yapılabildiği, inşaatın tamamlanması için yedi yüz kırk dokuz bin kuruştan fazla harcamaya ihtiyaç olduğu yapılan keşiften anlaşıldığı, bu nedenle düzenli bir karşılık oluşturularak sözü edilen binaların eksiltme usulüyle ihalesi veya emanet usulüyle yapılmak üzere Askerî İnşaat Dairesi'ne havale edilerek tamamlanması hakkında görüş bildirilmesini talep eden Bayındırlık ve Ticaret Bakanlığı yazısı dosyadaki diğer belgelerle birlikte okundu.

Kararı

Sözü edilen okul, bilimsel kurallar çerçevesinde tarım çalışmalarının öğretilmesi maksadıyla kurulacaktır. Bunun için şimdiye kadar yazıldığı üzere bir milyon kuruştan fazla para harcanmıştır. Okul inşaatının tamamlanması gerekli olduğundan gereği daha sonra kararlaştırılmak üzere öncelikle masraflarının her hafta düzenli olarak ödenmesi şartıyla inşaatın kaç kuruşla tamamlanabileceğinin anlaşılmak üzere işin açık eksiltmeye çıkarılarak sonucun bildirilmesi konusunda Bayındırlık ve Ticaret Bakanlığı'na cevap yazılması kararlaştırıldı.

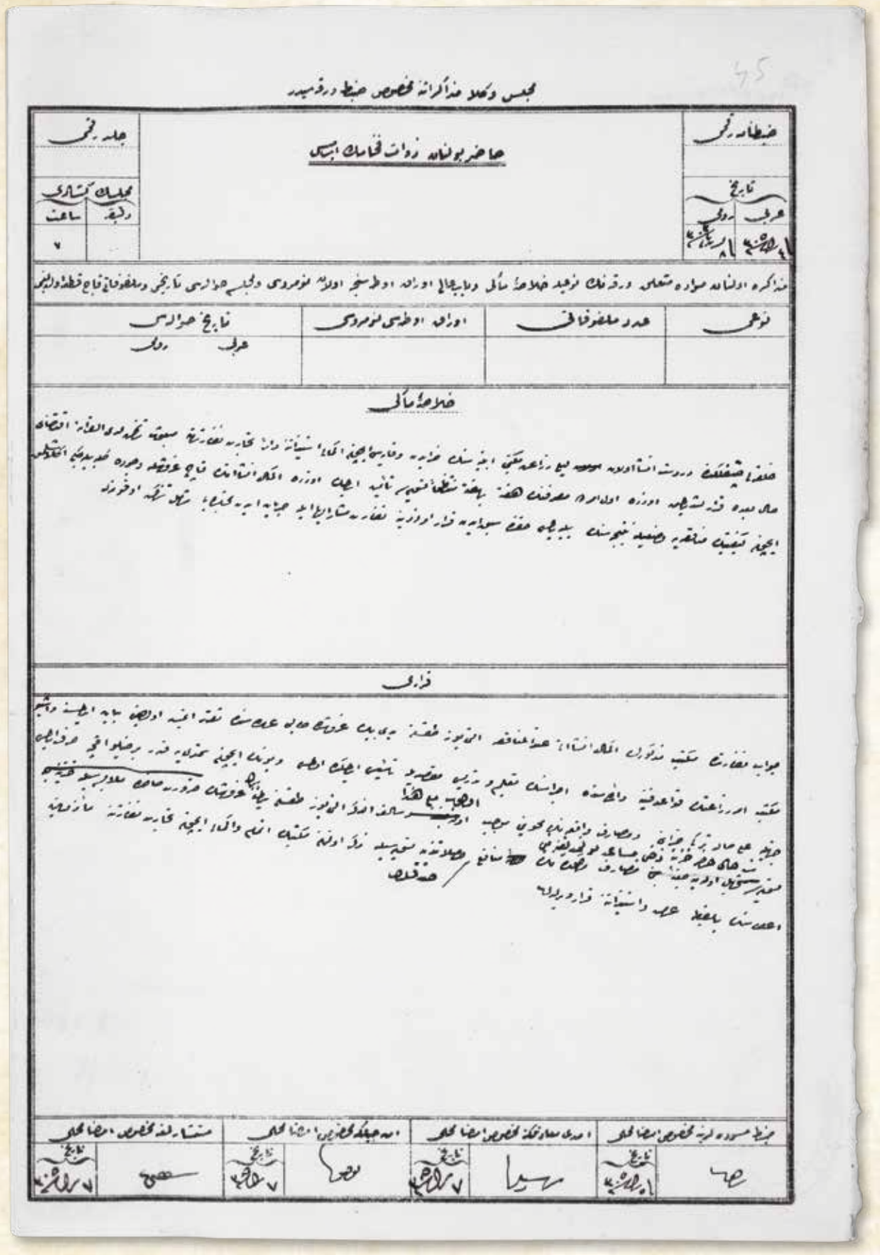

MECLİS-İ VÜKELÂ MÜZÂKERÂTINA MAHSÛS VARAKADIR

Tarih: 4 Rebiulevvel sene [1]305 / 8
Teşrîn-i Sânî sene [1]303

Hülâsa-i Meâli

Halkalı Çiftliği'nde der-dest-i inşâ olan leylî zirâat mektebi ebniyesinin harâbdan vikâyesi içün ikmâli istîzânına dair Ticaret Nezâreti'nden meb'ûs tezkire lede-l-kırâ'e iktizâ-yı hâl ba'dehû kararlaştırılmak üzere evvel emirde masrafının hafta be hafta muntazaman tesviyesi te'mîn edilmek üzere ikmâl-i inşâatın kaç kuruşla vücûda gelebileceği anlaşılmak içün keyfiyetin münâkasaya vaz'ıyla neticesinin bildirilmesi hakkında sebk eden karâr üzerine nezâret-i müşârun-ileyhâ ile cereyân eden muhâbereyi şâmil tezkere okundu.

Karârı

Cevâb-ı nezâretde mekteb-i mezkûrun ikmâl-i inşâatı inde'l-münâkasa altı yüz doksan yedi bin kuruşda tâlibi uhdesinde takarrür etmiş olduğu beyân edilmesine ve işbu mekteb, zirâ'atin kavâ'id-i fenniye dâiresinde icrâsının ta'lîm ve tedrîsi maksadıyla te'sîs edilmekde olması ve bunun içün şimdiye kadar bir hayli akçe sarf edilmesi cihetiyle alâ hâlihî terki harâbını ve masârif-i vakı'anın mahvını mûcib olup ma'a hâzâ sâlifü'z-zikr altı yüz doksan yedi bin kuruşun tesviyesine hâl-i hâzır-ı hazîne dahi müsâid bulunmadığına mebnî menâfi' sandıkları hasılâtından tesviyesiyle zikr olunan mektebin itmâm ve ikmâli içün Ticâret Nezâreti'ne me'zûniyet i'tâsının bâ-mazbata arz ve istîzânına karar verildi.

BOA.MV. 26_45

MECLİS-İ VÜKELA GÖRÜŞMELERİNE MAHSUS TUTANAK BELGESİDİR

Tarih: 21 Kasım 1887

Özeti

Halkalı Çiftliği'nde yapılmakta olan ziraat okulu binasının harap olmaktan korunması için tamamlanması için izin talebine dair Ticaret Bakanlığı'ndan gönderilen yazı okundu. "Gereği daha sonra kararlaştırılmak üzere öncelikle masraflarının her hafta düzenli olarak ödenmesi şartıyla inşaatın kaç kuruşla tamamlanabileceğinin anlaşılmak üzere işin açık eksiltmeye çıkarılarak sonucun bildirilmesi" hakkında daha önce verilen karar üzerine Ticaret Bakanlığı ile yapılan haberleşmeyi içeren resmî yazı gözden geçirildi.

Kararı

Bakanlığın cevabında, adı geçen okul inşaatının tamamlanması eksiltme usulüyle altı yüz doksan yedi bin kuruşta tâlibi üzerinde kararlaştırılmış olduğu açıklanmıştır. İşbu okul bilimsel kurallar çerçevesinde tarım çalışmalarının öğretilmesi maksadıyla kurulmakta olması ve bunun için şimdiye kadar bir hayli para harcanması nedeniyle olduğu gibi bırakılması harap olmasına ve yapılan harcamaların boşa gitmesine yol açacaktır. Bunun yanı sıra sözü edilen altı yüz doksan yedi bin kuruşun ödenmesine Hazine'nin şimdiki durumu da uygun değildir. Bunun üzerine masrafları menafi [menfaat] sandıkları gelirlerinden ödenerek adı geçen okulun tamamlanabilmesi için Ticaret Bakanlığı'na izin verilmesi kararlaştırılmıştır.

Memâlik-i Şâhâne'nin ihtiyâcı nisbetinde baytarlar tedâriki içün Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'de fenn-i baytarîye mahsûsan bir sınıf küşâdı şeref-müte'allik buyrulan irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı âlîsinden olduğu ve keyfiyet Ticaret Nezâret-i Celîlesine bildirildiği beyânıyla îcâbının icrâsı fî 6 Rebîulâhir sene [1]305 târîhli tezkire-i sâmîyede emr u iş'âr ve nezâret-i müşârun-ileyhâdan mevrûd fî 11 Cumâdelûlâ sene [1]305 târîhli tezkirede dahi ameliyât-ı telkîhıyenin müstahdem bulunan baytarlarla beledî tabîblerine ne vakit ve ne sûretle ta'lîm edilmesi lâzım geleceğinin Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'de taht-ı karara bağlanarak neticesinin iş'ârıyla beraber küşâd olunacak sınıf-ı mahsûs hakkındaki teşebbüsât ve icrâat-ı aliyye-i asafânelerinden ma'lûmât i'tâsı taleb ve izbâr buyrulması üzerine bu fenne vukûfu olan zevât ile birkaç baytar bi'l-celb sınıf-ı mezkûrun te'sîsi ve teşkîli bi'l-etrâf mütâlaa edilerek iktizâ eden lâyiha ve ders cedvelinin tanzîm ve irsâli mekteb-i mezkûr Müdürü izzetlü Hüseyin Sabri Bey'e emr u havâle buyrulmuşdu. Bu def'a kendisiyle Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye Ders Nâzırı Miralay izzetlü Ahmed Hilmi ve ilmü'l-arz Muallimi İbrahim Lütfi ve Mekteb-i Harbiye fünûn-ı baytariye Ders Nâzırı Oman Daniş ve Tıbbiye-i Askeriye ve Mülkiye Mektebleri ilm-i hayvan Muallimi Kaymakam Hüseyin Remzi ve kezâ Tıbbiye-i Askeriye ve Mülkiye Mektebleri fenn-i kıbâle Muallimi Vahid ve Mekteb-i Harbiye fünûn-ı baytariye muallimlerinden Hüsnü ve Ticaret Nezâret-i Celîlesinde Baytar Müfettişi Mahmed Ali beyefendilerden mürekkeb olarak mekteb-i mezkûrda teşkîl olunan komisyon tarafından kaleme alınan mazbata ile bütçe pusulası müdîr-i mûmâ-ileyh tarafından takdîm-i pîşgâh-ı devletleri kılınmağla lede-l-havâle mezkûr mazbata ve pusula Mösyö Pastör'ün hayvânât içün keşfetmiş olduğu bir nev'i telkîh ameliyâtını ta'allüm etmek üzere mahsûsan ve me'mûren Paris'e gönderilmiş olan tabîblerden olup komisyon-ı mezkûrda dahi bulunmuş olan mûmâ-ileyh Hüseyin Remzi Bey ile müdîr-i mûmâ-ileyh meclise da'vet olunarak hâzır oldukları hâlde kırâ'et ve mütâla'a edildi. Mazbata-i mezkûre meâlinde; teşkîl olunacak sınıfın beheri bir sene olmak üzere dörde taksîmiyle müddet-i tahsîlin dört seneye iblâğı ve işbu dört senenin evvelki iki senesi nazariyâta mahsûs olmak üzere

BOA.MF.MKT. 102_93_05

Ülkenin ihtiyacı oranında veterinerler tedariki için Mülkiye Tıp Okulu'nda veterinerlik ilmine mahsus bir bölüm açılması padişahın emri gereği olduğu ve konu ticaret Bakanlığı'na bildirildiği ifade edilerek gereğinin yapılması 22 Aralık 1887 tarihli Sadrazamlık yazısında emredilmiştir.

Ticaret Bakanlığı'ndan gelen 25 Ocak 1888 tarihli yazıda da aşı işlemlerinin hizmette bulunan veterinerlerle belediye doktorlarına ne zaman ve ne şekilde öğretilmesi gerekeceğinin Mülkiye Tıp Okulu'nda karara bağlanarak sonucun ve açılacak özel sınıf hakkındaki girişimlerin bildirilmesi istenmektedir.

Bunun üzerine konuyla ilgili bilim adamları ve birkaç veteriner getirilerek sınıfın kurulması etraflıca mütalaa edilmiş, tasarı ve ders cetvelinin düzenlenip gönderilmesi okulun Müdürü Hüseyin Sabri Bey'e havale olunmuştu.

Hüseyin Sabri Bey, Askerî Tıp Okulu Ders Nazırı Albay Ahmed Hilmi, jeoloji Öğretmeni İbrahim Lütfi, Harp Okulu veterinerlik bilimi Ders Nazırı Osman Daniş, Askerî ve Mülkiye Tıp okulları zooloji Öğretmeni Yarbay Hüseyin Remzi, Askerî ve Mülkiye Tıp okulları jinekoloji Öğretmeni Vahid, Harp Okulu veterinerlik bilimi öğretmenlerinden Hüsnü ve Ticaret Bakanlığı'nda Veteriner Müfettişi Mehmed Ali beylerden oluşan ve Halkalı Ziraat Okulu'nda kurulan komisyon tarafından kaleme alınan rapor ile bütçe pusulası Müdür Hüseyin Sabri Bey tarafından makamınıza takdim edilmişti.

Tarafınızdan da dairemize havale edilen rapor ve pusulada; Mösyö Pasteur'ün hayvanlar için keşfetmiş olduğu bir tür aşılama işlemini öğrenmek üzere özel görevle Paris'e gönderilen doktorlardan olup komisyonda da yer alan Hüseyin Remzi Bey ve okul Müdürü Hüseyin Sabri Bey davet edilerek hazır bulundukları halde rapor okunup mütalaa edildi.

Sözü edilen raporun içeriğinde, kurulacak bölümün beheri bir sene olmak üzere dörde ayrılarak eğitim süresinin dört seneye çıkarılması, işbu dört senenin ilk iki senesi kitabi bilgi olmak üzere Mülkiye Tıp Okulu'nda ve sonraki iki senesi ise kitabi bilgi ile

Belgenin çeviri ve sadeleştirmesi sonraki sayfada devam etmektedir.

Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'de ve sonraki iki senesi dahi ameliyât ile nazariyâtı cem' etmek üzere Halkalı Çiftliği dâhilinde kısm-ı küllîsi inşâ kılınmış olan gayet vâsi' Zirâat Mektebi'nin bir ciheti cüz'î masrafla ikmâl olunarak orada teşkîl ve bu esâsa göre âlât ve edevât için bir def'alık olarak bir yük yirmi iki bin kuruşun sarfıyla tekmîl sınıfların küşâdında senevî maaş ve me'kûlât ve masârıf-ı sâire-i umûmiyesi için beş yük yirmi bin kuruşun tahsîsi ve Mekteb-i Tıbbiye'deki iki sınıf neharî olacağından masrafa muhtâc değilse de çiftlik sınıflarının leylî olması iktizâ edeceğinden bunun için bütçe pusulasında gösterilen masrafın kabûlü ve memâlik-i şâhânenin ihtiyâcı nisbeti iktizâsınca beher sene sunûf-ı baytariye için lâ-ekall kırk nefer talebe kayd ve tahrîri ve rağbet-i talebeyi mûcib olmak üzere Etıbbâ-yı Mülkiye Nizâmnâmesi ahkâmının sunûf-ı baytariye hakkında dahi icrâsı lâzım geleceği tafsîl ve tebyîn ve ders cetvelinin tertîbiyle müceddeden ta'yîni iktizâ eden muallim ve muâvinlerin adedleri ta'yîn edilmiş ve bütçe pusulasında da mebâliğ-i mezkûrenin müfredât vechile mahall-i sarfları gösterilmişdir. Komisyon-ı mezkûre mukarrerâtının mevki'-i icraya vaz'ı halinde hayvanât-ı ehliyenin ilel-i sâriye ve tehlikeden vikâyesi emrindeki matlûb-ı âlînin hüsn-i husûlü eltâf-ı Hakdan mütemennâ olduğundan işbu teşebbüs ahalinin servet ve saâdet hâlinin muhâfazası esbâb ve tedâbirinden ma'dûd olmasına göre sarfı teklîf olunan mebâliğ-i mezkûre istiksâr olunmamak lâzım geleceğinden ve komisyon a'zâsından mûmâ-ileyhimâ Osman Daniş ve Ahmed Hilmi beyler eğerçi müddet-i tahsîliyyenin beş seneden dûn olmamak üzere sınıfların ana göre taksîmi lâzım geleceği re'yinde bulunarak mazbata muhteviyâtınca yalnız bu mes'elede bir ihtilâf vukû'a gelmiş ise de sunûf-ı baytariyeye alınacak talebenin mekâtib-i idadiye şehâdetnâmesini ihrâz etmiş olmaları mütehattim olduğu ve mazbatada şerâit-i dühûl sırasında işbu "Baytar olacak talebenin ulûm-ı ibtidâiye şehâdetnâmesini hâiz olacağı" fıkrasından maksad mekâtib-ibtidâiye ulûmu olmayup sınıf-ı baytarînin mukaddimât-ı ulûmu demek olacağı ve baytarlık meziyyâtı ise halk nazarında henüz takdîr olunamamakdan nâşî tahsîlce öyle pek uzunca müddet gösterilmek ihtimâl ki kesr-i rağbete sebebiyet vererek daha ibtidâ-yı emirde te'sîs-i maksada mâni'

uygulama birarada yürütülmek üzere Halkalı Çiftliği dâhilinde inşaatının büyük bölümü tamamlanmış olan gayet geniş Ziraat Okulu'nun bir tarafı az bir masrafla bitirilip orada kurulan ve bu esasa göre alet ve edevat için bir defalık olarak yüz yirmi iki bin kuruş harcanarak bütün sınıfların açılması, yıllık maaş, yiyecek ve diğer masraflar için beş yüz yirmi bin kuruşun tahsis edilmesi, Tıp Okulu'ndaki iki sınıf gündüzlü olacağından masrafa muhtaç değilse de çiftlik sınıfları yatılı olması gerekeceğinden bunun için bütçe pusulasında gösterilen masrafın kabulü ve ülkenin ihtiyacı oranında beher sene veterinerlik sınıfı için en az kırk öğrenci kaydedilmesi, öğrencinin rağbetini sağlamak için Mülki Doktorlar Tüzüğü hükümlerinin veterinerlik sınıfları hakkında da uygulanması gerekeceği açıklanmıştır.

Ders cetvelinin düzenlenerek yeni tayini gereken öğretmen ve yardımcıların sayıları belirlenmiş ve bütçe pusulasında da sözü edilen miktarın ayrıntılı şekilde harcama yerleri gösterilmiştir.

Komisyon kararlarının uygulamaya konulması durumunda evcil hayvanların bulaşıcı hastalıklar ve tehlikelerden korunması konusundaki dileğinizin olumlu sonuçlanmasını Allah'tan temenni ederiz. İşbu girişim halkın servet ve mutluluğunun korunması için alınan önlemler arasında olduğundan harcanması öngörülen tutarın çok görülmemesi gerekir.

Komisyon üyelerinden Osman Daniş ve Ahmed Hilmi beyler eğitim süresinin beş seneden aşağı olmamak üzere sınıf programlarının ona göre düzenlenmesi görüşünde olduklarından raporda yalnız bu konuda ihtilaf ortaya çıkmıştır. Ancak veterinerlik sınıflarına alınacak öğrencinin lise diploması almış olmaları gerektiği ve raporda giriş şartları sırasında işbu, "Veteriner olacak öğrencinin başlangıç ilimleri diplomasına sahip olacağı" fıkrasından maksat ilkokul bilgileri değildir. Veterinerlik bölümünün başlangıç dersleri demektir.

Veterinerlik halkın gözünde henüz değerini bulamaması sebebiyle eğitim için öyle uzun bir süre gösterilmesi muhtemelen rağbetin azalmasına sebebiyet vererek daha işin başlangıcında maksadın gerçekleşmesine engel olacaktır. Bunun için çoğunluğun kararı doğrultusunda raporun genel içeriği aramızda tasvip edilmiştir. Binaenaleyh Tıp Okulu'nda açılacak iki sınıfın masrafları maarif bütçesinden ve Ziraat Okulu'nda açılacak diğer iki sınıfın maaş ve sair genel masrafları da Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'ndan karşılanması lazım geleceği kararlaştırılmıştır.

Sözü edilen tutanak ve bütçe pusulasının birer sureti takdim edilmiştir. Ziraat Okulu'nda açılacak sınıflar için binanın noksanlarının tamamlanması ve bakanlık bütçesine ilave edilecek tutarın şimdiden hazırlanmasında acele edilmesi konusunda ilgili bakanlıklara gereken direktiflerin verilmesi konusunda karara varılmıştır. Emir ve ferman efendimiz hazretlerinindir.
10 Eylül 1888

olacağı için ekseriyet kararı vechile mazbatanın mündericât-ı umûmiyesi miyâne-i âcizânemizde tasvîb edilmiş ve binâenaleyh Mekteb-i Tıbbiyede küşâd olunacak iki sınıfın masrafları Maarif bütçesinden ve Zirâat Mektebi'nde küşâd olunacak diğer iki sınıfın dahi maaş ve sâir masârıf-ı umûmiyesi Ticaret ve Nafia Nezâret-i Celîlesinden tesviye olunmak lâzım geleceği tezekkür edilerek mezkûr mazbata ve bütçe pusulasının birer sûretlerinin takdîmiyle Ziraat Mektebi'nde açılacak sınıflar için binânın ikmâl-i noksanına ve nezâret bütçesine ilave olunacak mebâliğin şimdiden tehiyye-i esbâbına müsâraat olunmak bâbında nezâret-i müşârun-ileyhâya teblîğât-ı muktezıye icrâsı zımnında tezkire-i sâmîye-i mezkûreye cevâb tastîr ve mezkûr mazbata ve pusulanın diğer sûretlerinin dahi nezâret-i müşârun-ileyhâya irsâliyle teşebbüsât-ı vâkıa'dan bu vechile cevâben ma'lûmât i'tâ buyrulmak üzere mârrü'l-beyân iki kıt'a tezkire ve mazbata ve bütçe pusulası ile mekteb müdüriyetiyle muhâbereyi şâmil diğer tezkire matviyyen huzur-ı âlî-i nezâret-penâhîlerine takdîm kılınmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 3 Muharrem sene 1306 / 29 Ağustos sene [1]304

BOA.MF.MKT. 102_93_05

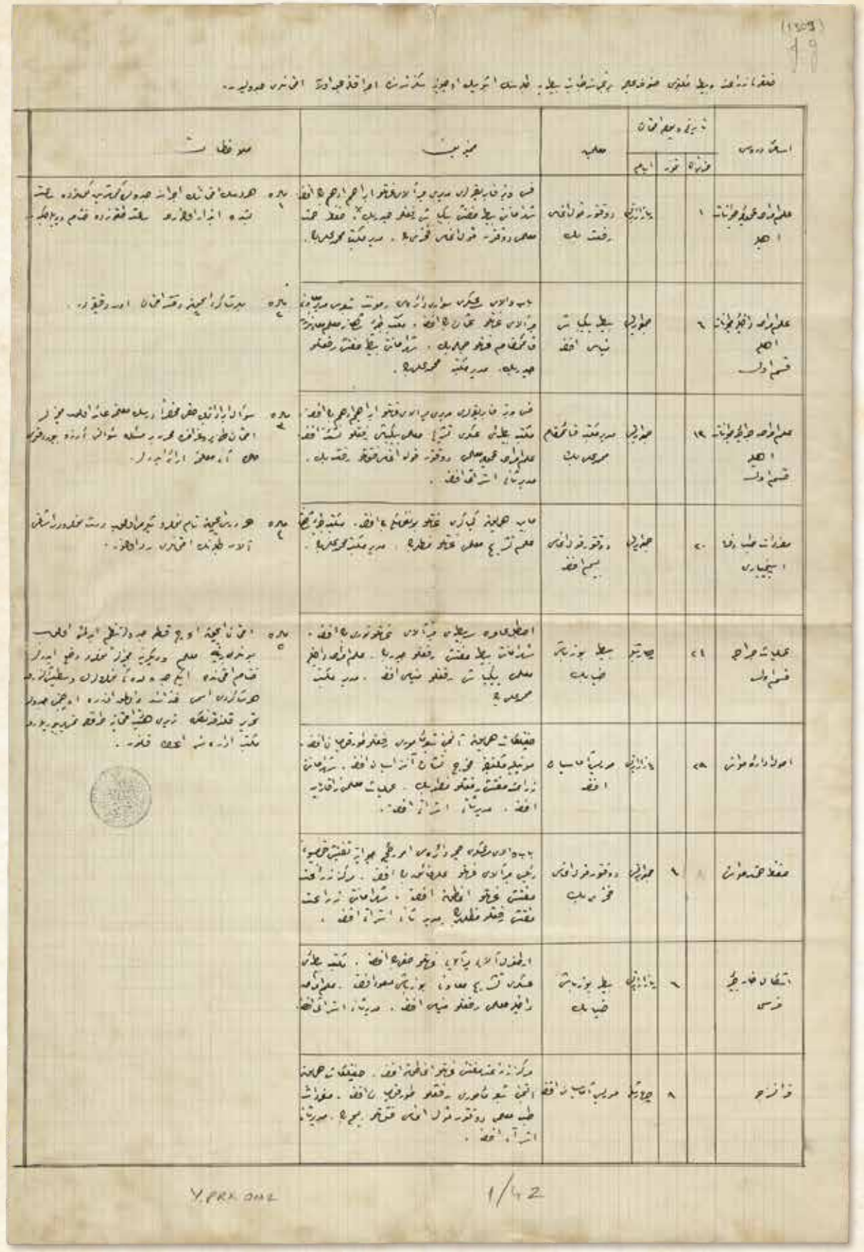

Halkalı Ziraat ve Baytar okulları yükseköğrenim sınıfları birinci sene baytarlık tıbbı talebesinin işbu 1892 senesinde gerçekleştirilecek olan imtihânları cetvelidir.

Derslerin İsimleri	Sınav Günü ve Tarihi			Öğretmenler	Gözetmenler	Düşünceler
	Haziran	Temmuz	Günler			
İlm-i Emrâz-ı Umûmiye-i Hayvânât-ı Ehliye *(Evcil Hayvanların Genel Hastalıkları)*	*1*	*-*	*P.tesi*	*Doktor Kolağası Rifat Bey*	*Fes ve Bez Fabrikaları Müdürü Miralay izzetlü İbrahim Edhem Beyefendi / Şehremâneti Baytar Müfettişi Binbaşı rif'atlü Haydar Bey / Hıfz-ı Sıhhat Muallimi Doktor Kolağası Fahri Bey / Müdîr-i Mekteb Mehmed Ali Bey*	***Madde 1-*** *Her dersin imtihanının icrasına cetvelde gösterilen günlerde saat beşte başlanarak saat dokuzda sona erecektir.* ***Madde 2-*** *Bir öğrenci için imtihan süresi on dakikadır.* ***Madde 3-*** *Soru sorma hakkı sadece dersin öğretmenine aittir. Gözetmenler sınav programında yazılı bir mesele sorusunu arzu buyurdukları hâlde öğretmenine gösterirler.* ***Madde 4-*** *Her ders için tam not yirmi olup dört numaradan aşağı alan talebenin sınavı reddedilir.* ***Madde 5-*** *İmtihân için üç tane cetvel tanzîm edilmiştir. Bunların birine öğretmen ve diğerine gözetmenler not verirler. Sınav sonunda iki cetveldeki notların ortalaması alınarak her öğrencinin ismi hizâsında olmak üzere üçüncü cetvele yazıldıktan sonra alt tarafı sınav heyeti tarafından mühürlenerek okul idaresine verilir.*
İlm-i Emrâz-ı Dâhiliye-i Hayvânât-ı Ehliye *(Kısm-ı Evvel) (Evcil Hayvanların İç Hastalıkları)*	*6*	*-*	*C.tesi*	*Baytar Binbaşı Minas Efendi*	*Bâb-ı Vâlâ-yı Seraskerî Süvari Dâiresi Remount Şubesi Müdür Muâvini izzetlü Osman Beyefendi / Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne muallim muâvinlerinden Kaymakam izzetlü Cemal Bey / Şehremâneti Baytar Müfettişi Binbaşı rif'atlü Haydar Bey / Müdîr-i Mekteb Mehmed Ali Bey*	
İlm-i Emrâz-ı Cerrâhiye-i Hayvânât-ı Ehliye (Kısm-ı Evvel) *(Evcil Hayvanların Cerrahi Hastalıkları)*	*13*	*-*	*C.tesi*	*Müdîr-i Mekteb Kaymakam Mehmed Ali Bey*	*Fes ve Bez Fabrikaları Müdürü Miralay izzetlü İbrahim Edhem Beyefendi / Mekteb-i Baytariye-i Askerî Teşrîh Muallimi Binbaşı rif'atlü Neşet Efendi / İlm-i Emrâz-ı Umûmiye Muallimi Doktor Kolağası fütüvvetlü Rifat Bey / Müdîr-i Mekteb Mehmed Ali Bey*	
Müfredât-ı Tıb ve Fenn-i İspençiyarı *(Tıp ve Eczacılık Müfredatı)*	*20*	*-*	*C.tesi*	*Doktor Kolağası Besim Efendi*	*Mabeyn-i Hümayun Kimyâgeri izzetlü Bonkovski Efendi / Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne İlm-i Teşrîh Muallimi izzetlü Mazhar Bey / Müdîr-i Mekteb Mehmed Ali Bey*	
Ameliyât-ı Cerrâhiye (Kısm-ı Evvel) *(Cerrahi Ameliyat)*	*24*	*-*	*Çrş.*	*Baytar Yüzbaşı Ziya Bey*	*Istabl-ı Âmire Ser-baytarı Miralay izzetlü Nuri Beyefendi / Şehremâneti Baytar Müfettişi Binbaşı rif'atlü Haydar Bey / İlm-i Emrâz-ı Dâhiliye Muallimi Binbaşı rif'atlü Minas Efendi / Müdîr-i Mekteb Mehmed Ali Bey*	
Usûl-i İdâre-i Mevâşî *(Yük ve Besi Hayvanlarının İdare Usulü)*	*29*	*-*	*P.tesi*	*Morris Amasyan Efendi*	*Çiftlikât-ı Hümâyûn Altıncı Şube Memûru rif'atlü Torkomyan Efendi / Montpellier Mektebi'nden muhrec Nişan Antreasyan Efendi / Şehremâneti Ziraat Müfettişi rif'atlü Mazhar Bey / Ameliyât Muallimi Zakaryan Efendi / Müdîr-i Sânî İstrati Efendi*	
Hıfz-ı Sıhhat-i Mevâşî *(Yük ve Besi Hayvanlarının Sağlığını Koruma)*	*-*	*4*	*C.tesi*	*Doktor Kolağası Fahri Bey*	*Bâb-ı Vâlâ-yı Sıhhiye Dâiresi Umûr-ı Sıhhiye i Hayvâniye Teftiş Komisyonu Reisi Miralay izzetlü Ali Faik Beyefendi / Merkez Ziraat Müfettişi izzetlü Agaton Efendi / Şehremâneti Ziraat Müfettişi rif'atlü Mazhar Bey / Müdîr-i Sânî İstrati Efendi*	
Eşkâl-i Hâriciye-i Feres *(Atın Dış Şekilleri*	*-*	*6*	*P.tesi*	*Baytar Yüzbaşı Ziya Bey*	*Ertuğrul Alayı Miralayı izzetlü Hakkı Beyefendi / Mekteb-i Baytarî-i Askerî Teşrîh Muâvini Yüzbaşı Mesud Efendi / İlm-i Emrâz-ı Dâhiliye Muallimi rif'atlü Minas Efendi / Müdîr-i Sânî İstrati Efendi*	
Fransızca	*-*	*8*	*Çrş.*	*Morris Amasyan*	*Merkez Ziraat Müfettişi izzetlü Agaton Efendi / Çiftlikât-ı Hümâyûn Altıncı Şube Memûru*	

BOA.YPRK.OMZ. 01_42

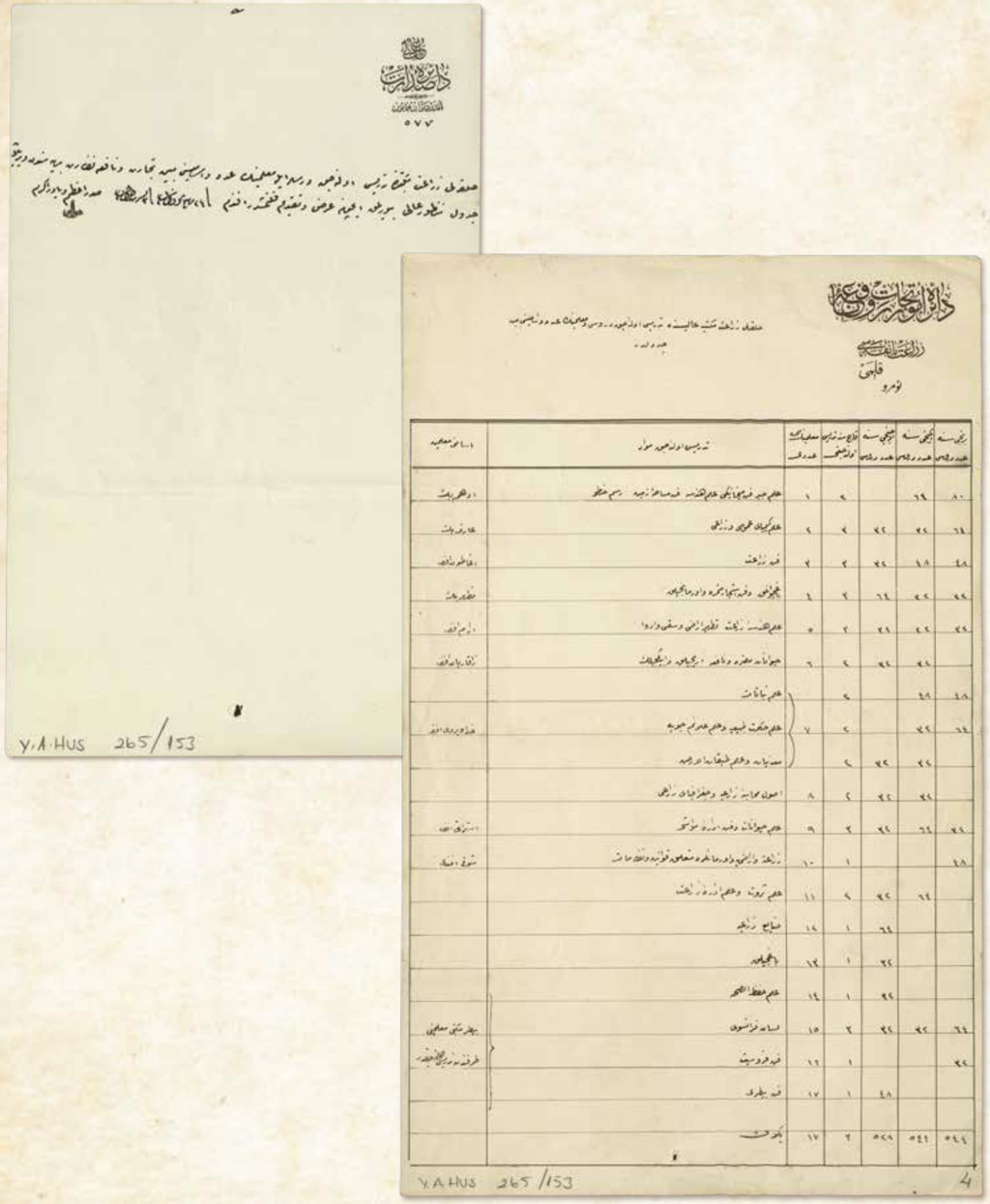

Y.A.HUS 265/153

Y.A.HUS 265/153

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
577

Halkalı Ziraat Mektebinde tedrîs olunacak dersler ile muallimînin aded ve esâmîsini mübeyyin, Ticaret ve Nafia Nezaret-i behiyyesinden verilen cetvel manzûr-ı âlî buyurulmak içün arz ve takdîm kılınmışdır efendim. Fî 24 Rebîulevvel sene [1]310 / 3 Teşrîn-i Evvel sene [1]308

Sadrazam ve Yâver-i Ekrem Cevad

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
Yazı İşleri Kalemi
577

Halkalı Ziraat Mektebinde okutulacak dersler ile öğretmenlerin sayısını ve isimlerini gösterenTicaret ve Bayındırlık Bakanlığı cetveli padişah tarafından incelenmek üzere takdim edilmiştir efendim.
15 Ekim 1892

Sadrazam, Padişahın Yaveri Cevad

Ders Sayısı (1. Sene)	*Ders Sayısı (2. Sene)*	*Ders Sayısı (3. Sene)*	*Kaç sene okutulacağı*	*Sıra No.*	*Müfredat*	*Öğretmenin İsmi*
80	*64*		*2*	*1*	*İlm-i Cebir (Matematik), Fenn-i Mihanikî (Mekanik), İlm-i Hendese (Geometri), Fenn-i Mesâha-i Zemin (Kadastro), Resm-i Hattî (Teknik Resim)*	*Edhem Efendi*
64	*32*	*32*	*3*	*2*	*İlm-i Kimya-yı Umumî ve Ziraî (Genel ve Tarımsal Kimya)*	*Arif Efendi*
48	*48*	*32*	*3*	*3*	*Fenn-i Ziraat (Tarım)*	*Agaton Efendi*
32	*32*	*64*	*3*	*4*	*Bahçıvanlık ve Fenn-i Eşcâr-ı Müsmire (Meyve Ağaçları) ve Ormancılık*	*Mazhar Bey*
32	*32*	*32*	*3*	*5*	*İlm-i Hendese-i Ziraat, Tathîr-i Arazi ve Saky u İrvâ (Ziraat Mühendisliği, Arazi Temizliği, Sulama)*	*Aram Efendi*
	32	*32*	*2*	*6*	*Hayvânât-ı Muzırra ve Nâfia (Zararlı ve Faydalı Hayvanlar), Arıcılık ve İpekçilik*	*Zakaryan Efendi*
48	*48*		*2*		*İlm-i Nebâtât (Botanik)*	
64	*32*		*2*	*7*	*İlm-i Hikmet-i Tabiiyye ve İlm-i Alâim-i Cevviye (Fizik ve Meteoroloji)*	*Hüdaverdi Efendi*
	32	*32*	*2*		*Madeniyât ve İlm-i Tabakâtü'l-arz (Madenler ve Jeoloji)*	
	32	*32*	*2*	*8*	*Usûl-i Muhasebe-i Zirâiyye ve Coğrafya-yı Ziraî (Ziraat Muhasebe Metodolojisi ve Tarım Coğrafyası)*	
32	*64*	*32*	*3*	*9*	*İlm-i Hayvanat ve Fenn-i İdare-i Mevaşi (Zooloji ve Küçükbaş Hayvanların İdaresi)*	*İstrati Efendi*
48			*1*	*10*	*Ziraate ve Araziye ve Ormanlara Müteallik Kavânîn ve Nizâmât*	*Şevki Efendi*
	64	32	2	11	*İlm-i Servet ve İlm-i İdare-i Ziraat (Ekonomi ve Tarım İdaresi)*	
		64	1	12	*Sanayi-i Zirâiyye (Tarımsal Sanayi)*	
		32	1	13	*Bağcılık*	
		32	1	14	*İlm-i Hıfzısıhha*	
64	32	32	3	15	*Lisan-ı Fransevî*	*Veteriner Mektebi öğretmenleri tarafından tedrîs olunacaktır.*
32			1	16	*Fenn-i Fürûsiyyet (At Yetiştiriciliği)*	
		48	1	17	*Fenn-i Baytarî (Veterinerlik)*	
Yekûn	***544***	***258***	***3***	***17***	-----	

BOA.Y.A.HUS. 265_153

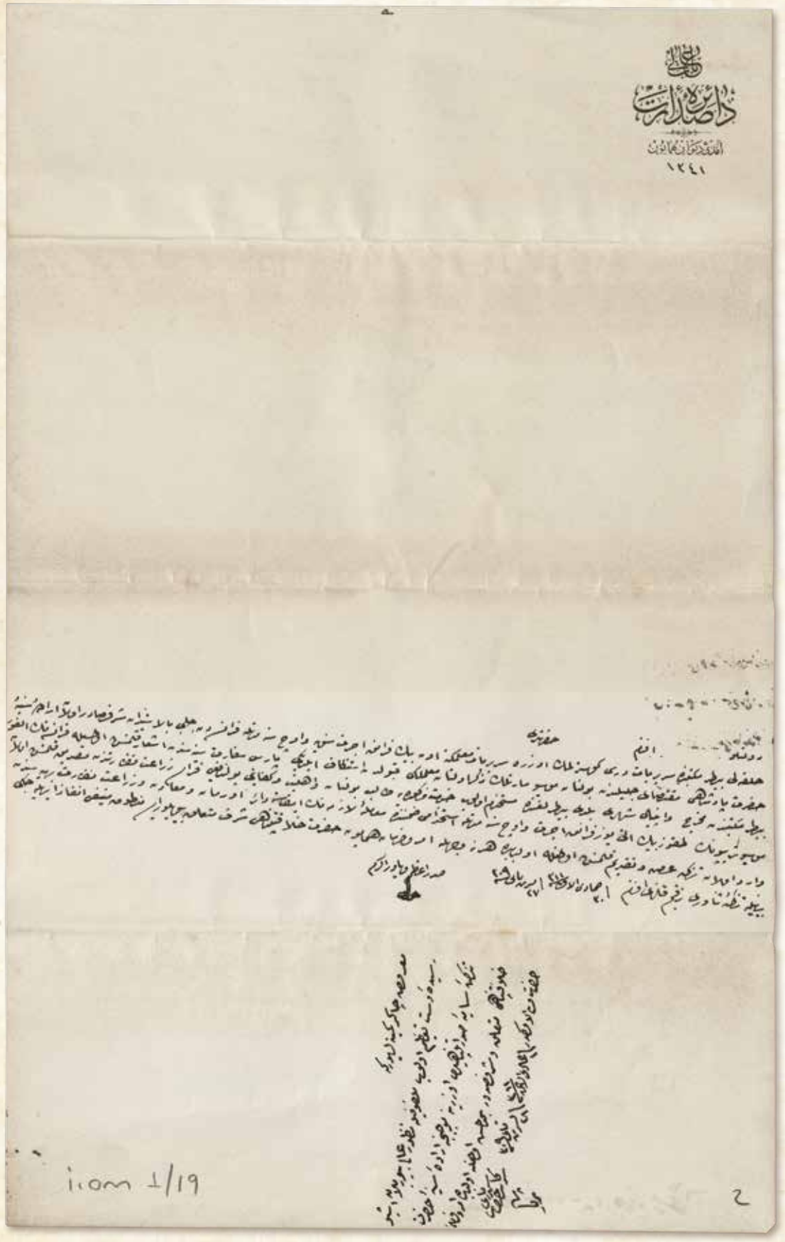

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
1341

Devletlü efendim hazretleri,

Halkalı Baytar Mektebi'nde serîriyyât dersi gösterilmek üzere serîriyyât muallimliğine on bin Frank ücret-i seneviyye ve üç sene müddetle Fransa'dan celbi bi'l-istîzân şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden bulunan Mösyö Martel'in zikr olunan muallimliği kabûlden istinkâf eylediği Paris Sefâret-i Seniyyesi'nden iş'âr kılınmış olmasıyla Fransa'nın Alfor Baytar Mektebi'nden muhrec ve Epinal şehri Belediye Baytarlığında müstahdem olup hizmet-i mezkûreye tâlib bulunan ve ehliyet ve kifâyeti bulunduğu Fransa Ziraat Nezâreti'nden tasdîk kılınmış olan Mösyö Teripo ile dokuz bin altı yüz Frank ücret ve üç sene müddetle istihdâmı zımnında muâmele-i lâzımenin îfâsına dâir Orman ve Meadin ve Ziraat Nezâret-i behiyyesinden vârid olan tezkire arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyrulur ise mantûk-ı münîfi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 30 Cemâziyelevvel sene [1]311 ve fî 27 Teşrîn-i Sânî sene [1]309

Sadrazam ve Yaver-i ekrem
Cevad

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfuyla manzûr-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî müteallik ve şeref-sudûr buyrulmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 1 Cemâziyelâhir sene [1]311 ve fî 28 Teşrîn-i Sânî sene [1]309

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende
Süreyya

BOA.İ.OM. 1_19

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
Özel Kalem Müdürlüğü
1341

Devletli efendim hazretleri,

Halkalı Veteriner Okulu'nda klinik dersi gösterilmek üzere klinik öğretmenliğine yıllık on bin frank ve üç sene müddetle Fransa'dan getirilmesi için padişahtan da izin alınan Mösyö Martel'in bu görevi kabul etmekten çekindiği Paris Büyükelçiliği'nden bildirilmiştir. Bunun üzerine Fransa'nın Alford Veteriner Okulu'ndan mezun ve Epinal şehri belediye veterinerliğinde görevli olup sözü edilen hizmete talip bulunan, meslekî yeterliliği Fransa Tarım Bakanlığı'ndan onaylanmış olan Mösyö Teripo'nun dokuz bin altı yüz frank ücret ve üç sene süreyle görevlendirilmesi hususunda gerekli işlemlerin yapılmasına dair Orman ve Madenler ve Ziraat Bakanlığı'ndan gelen yazı ekte takdim edilmiştir. Bu konuda hilafet makamının emri ne yönde olursa gereğinin yapılacağını arz ederim.
9 Aralık 1893

Sadrazam ve Padişah Yaveri
Cevad

Aciz kullarının arzıdır,
Elimize ulaşıp yüce padişah tarafından da görülen işbu Sadrazamlık yazısı üzerine "gereğinin yapılması" hususunda padişah emri verilmiştir.
10 Aralık 1893

Padişahın Başkâtibi kulları
Süreyya

BABIALİ DÂİRE-İ SADÂRET
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
1448

Devletlü efendim hazretleri,

Halkalı Baytar Mektebi'nden bu sene ikmâl-i müddet ile şehâdetneme ahz etmiş olan on altı efendiden ikisinin Fransa'dan der-dest-i celb bulunan zâbıta-i sıhhiye-i hayvâniye müfettişiyle birlikte bulunmak üzere Orman ve Meadin ve Ziraat Nezâret-i behiyyesi umûr-ı baytariyesiyle mütevaggıl Ziraat Hey'et-i Fenniyesi Beşinci Şube Müfettişliği refâkatine ve birisinin mekteb-i mezkûr içün Fransa'dan celb olunmak üzere olan serîriyyât muallimi muâvinliğine ve birisinin dahi Şehremânet-i Celîlesi Baytar Müfettişliği Muâvinliği'ne ta'yîni ile kusûr on iki efendinin Hüdavendigar Vilâyet-i Celîlesinde mevki'-i tatbîk ve ve icrâya vaz'ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunan zâbıta sıhhiye-i hayvâniye nizâmâtının icrâ-yı fi'liyâtı içün vilâyet-i müşârun-ileyhânın mevâki'-i münâsibesine i'zâmları ve mûmâ-ileyhim uhdelerine rütbe-i râbia tevcîhi ile dördüncü sınıfa mahsûs olan yedişer yüz ellişer kuruş maaş tahsîsi husûsuna dâir nezâret-i müşârun-ileyhânın tezkiresi efendi-i mumâ-ileyhimin esâmîsini mübeyyin pusula ile beraber arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile emr u fermân-ı hümâyûn hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 11 Cemâziyelâhire sene [1]311 ve fî 8 Kânûn-ı Evvel sene [1]309

Sadrazam ve Yaver-i ekrem
Cevad

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyrulmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 14 Cemâziyelâhire sene [1]311 ve fî 11 Kânûn-ı Evvel sene [1]309

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende Süreyya

BOA.İ.OM. 1_20

BABIALİ SADARET DAİRESİ
Özel Kalem Müdürlüğü
1448

Devletli efendim hazretleri,

Halkalı Veteriner Okulu'ndan bu sene süresini tamamlayarak diploma almış olan on altı efendiden ikisinin Fransa'dan getirilen hayvan sağlığı zabıtası müfettişiyle birlikte bulunmak üzere Orman ve Madenler ve Ziraat Bakanlığı bünyesinde veterinerlik işleriyle uğraşan Ziraat Fen Heyeti Beşinci Şube Müfettişliği refakatine, birisinin İstanbul Belediyesi Veteriner Müfettişliği Muavinliği'ne tayini ile geri kalan on iki efendinin Bursa şehrinde padişahın emri gereği yürürlüğe konulan hayvan sağlığı düzenlemesinin uygulaması için vilayetin muhtelif bölgelerine görevlendirilmeleri, bu mezunlara dördüncü rütbe verilmesi ve dördüncü sınıfa mahsus olan yedi yüz ellişer kuruş maaş tahsisine dair bakanlığın yazısı adı geçen efendilerin isimlerini içeren pusula ile birlikte arz ve takdim edilmiştir. Bu konuda hilafet makamının emri ne yönde olursa gereğinin yapılacağını arz ederim.
20 Aralık 1893

Sadrazam ve Padişah Yaveri Cevad

Aciz kullarının arzıdır:
Elimize ulaşıp yüce padişah tarafından da görülen işbu Sadrazamlık yazısı üzerine "gereğinin yapılması" hususunda padişah emri verilmiştir.
23 Aralık 1893

Padişahın Başkâtibi kulları Süreyya

Halkalı Baytar Mektebi'nden bu sene diploma alarak çıkan on altı baytar talebesinin isimleriyle görevlendirmelerini içeren cetveldir.

Diploma Derecesi	Esâmî	
1	Akif Efendi	Fransa'dan getirilecek olan hayvan sağlığı zabıtası müfettişi ile birlikte bulunmak
2	Simon Efendi	
3	Hakkı Efendi	Halkalı Baytar Mektebi klinik asistanlığına
4	Agop Efendi	Hayvan sağlığı zabıtası düzenlemeleri için Bursa vilayetine
5	Said Efendi	
6	İshak Efendi	
7	Yusuf Efendi	
8	Subhi Efendi	
9	Şânî Efendi	
10	Tevfik Efendi	
11	Halil Efendi	
12	Cemal Efendi	
14	Edib Efendi	
15	Yako Efendi	
16	Hasan Efendi	
13	Kemal Efendi	Belediye Baytar Müfettişliği Muavinliği'ne

Veteriner Mektebi'ni birincilik derecesiyle bitiren Âkif Efendi, ünlü şair Mehmet Âkif Ersoy'dur. Daha sonra bu okulda Türkçe öğretmenliği de yapmıştır.

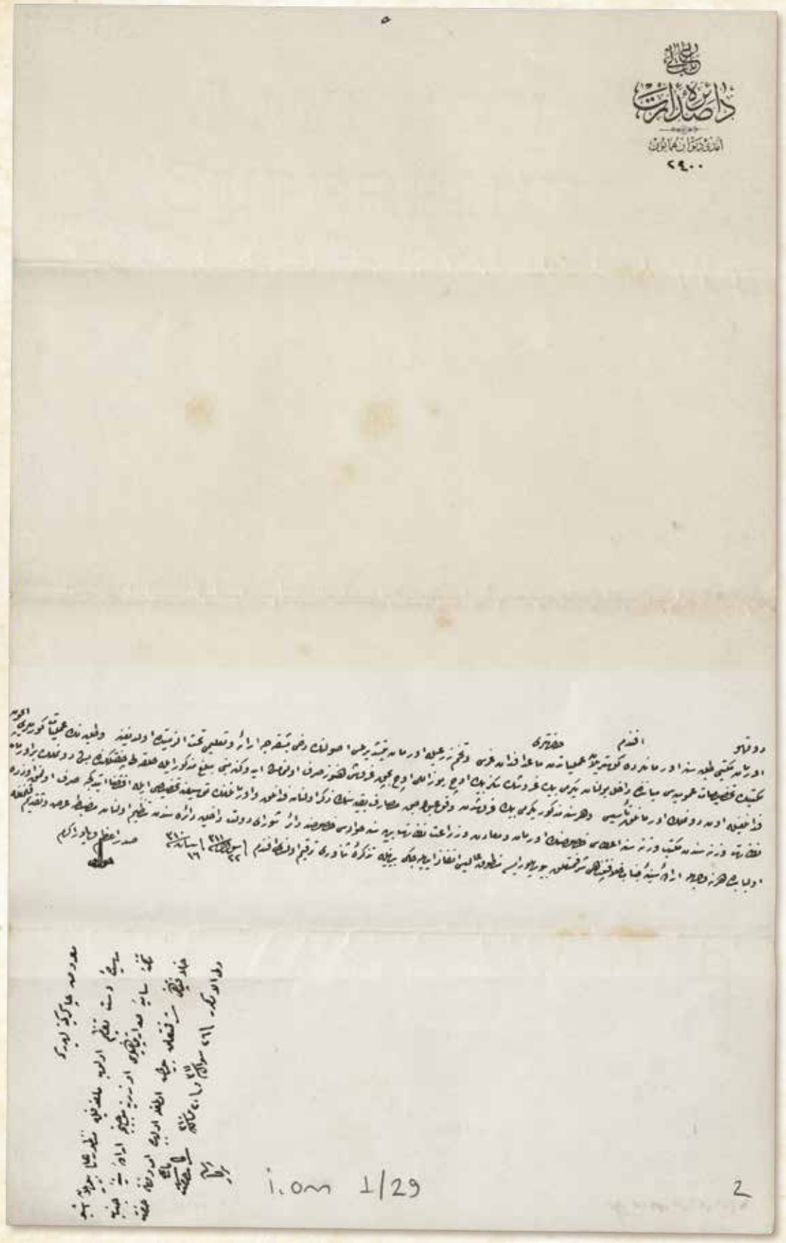

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
2400

Devletlü Efendim Hazretleri

Orman Mektebi talebesine ormanlarda gösterilen ameliyâtdan mâ'adâ fidan garsı ve tohum zer'iyle orman yetişdirilmesi usûlünün dahi başkaca irâe ve ta'lîmi tahte'z-zemînde olduğuna ve talebenin ameliyât görmeleri içün mektebin tahsîsât-ı umûmiyesi miyânında dâhil bulunan yirmi bin kuruşun sekiz bin üç yüz elli üç buçuk kuruşu henüz sarf olunmamış idüğüne mebnî meblağ-ı mezkûr ile Halkalı Çiftliği'nde beş dönümlük orman fidanlığıyla on dönümlük ormanlık te'sîsi ve her sene mezkûr yirmi bin kuruşdan vukû' bulacak masârıf bakiyyesinin zikr olunan fidanlık ve ormanlığın tevsî'ine tahsîsi ile iktizâ etdikce sarf olunmak üzere nezâret veznesinden mekteb veznesine i'tâsı husûsunun Orman ve Meadin ve Zirâat Nezâret-i behiyyesine havâlesi husûsuna dair Şûrâ-yı Devlet Dâhiliye Dâiresi'nden tanzîm olunan mazbata arz ve takdîm kılınmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-müteallik buyrulur ise mantûk-ı âlîsi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 22 Şevval sene [1]311 ve fî 16 Nisan sene [1]310

Sadrazam ve Yaver-i ekrem
Cevad

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfuyla manzûr-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyrulmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 26 Şevval sene [1]311 ve fî 20 Nisan sene [1]310

Ser-kâtib-i hazret-i şehriyârî
Bende
Süreyya

BOA.İ.OM. 1_29

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
Özel Kalem Müdürlüğü
2400

Devletli efendim hazretleri,

Orman Okulu öğrencisine ormanlarda gösterilen çalışmalardan başka fidan dikimi ve tohum ekimiyle orman yetiştirilmesi tekniğinin de ayrıca gösterilmesi ve öğretilmesi toprak altında gerçekleştirildiği, öğrencinin uygulama görmeleri için okulun genel ödeneği arasında bulunan yirmi bin kuruşun sekiz bin üç yüz elli üç buçuk kuruşu henüz harcanmadığından Halkalı Çiftliği'nde beş dönümlük orman fidanlığı ile on dönümlük ormanlık kurulması ve her sene sözü edilen yirmi bin kuruş harcamadan artacak tutarın sözü edilen fidanlık ve ormanlığın genişletilmesine ayrılması, ayrıca gerektiğinde harcanmak üzere bakanlık veznesinden okul veznesine verilmesi konusunun Orman ve Madenler ve Ziraat Bakanlığı'na havale edilmesi hususuna dair Danıştay Dahiliye Dairesi'nden düzenlenen tutanak arz ve takdim edilmiştir. Bu konuda hilafet makamının emri ne yönde olursa gereğinin yapılacağını arz ederim.
28 Nisan 1894

Sadrazam ve Padişah Yaveri
Cevad

Aciz kullarının arzıdır:
Elimize ulaşıp yüce padişah tarafından da görülen işbu Sadrazamlık yazısı üzerine "gereğinin yapılması" hususunda padişah emri verilmiştir.
2 Mayıs 1894

Padişahın Başkâtibi kulları
Süreyya

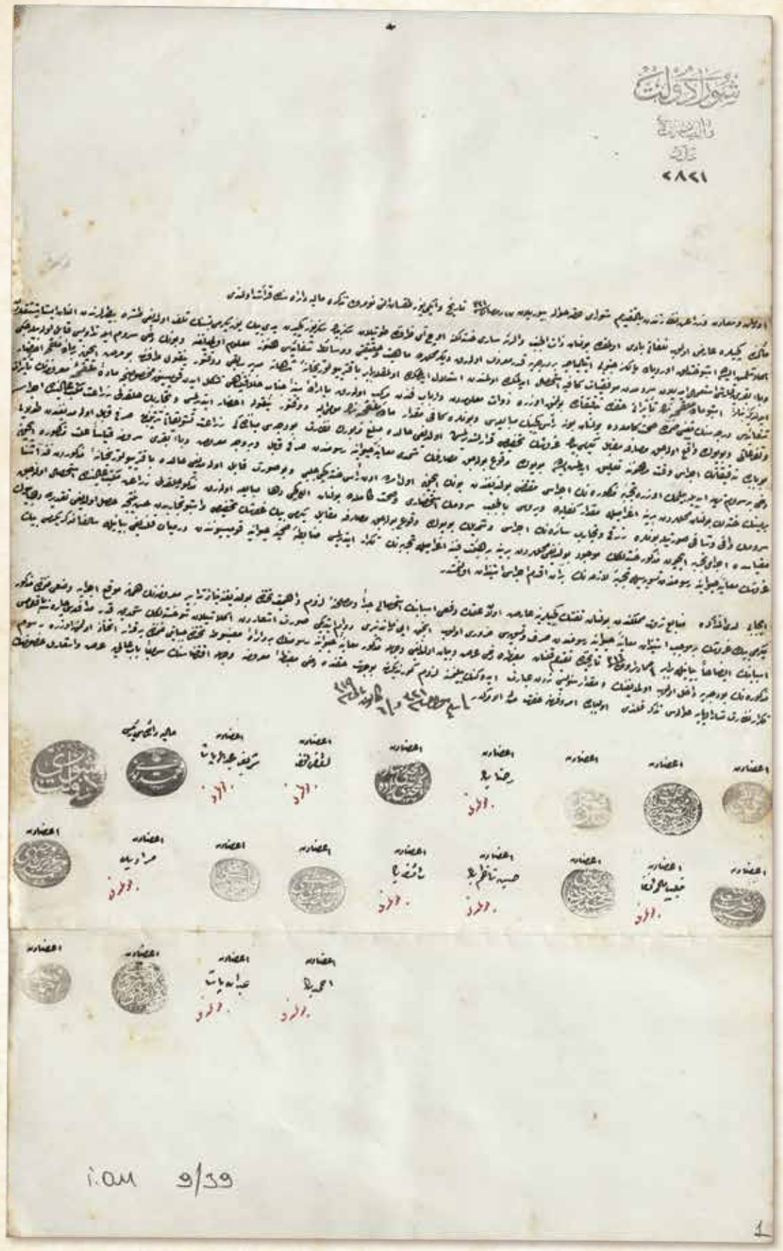

DANIŞTAY MALİYE DAİRESİ
Sayı: 2821

Orman Madenler ve Tarım Bakanlığı'ndan takdim edilerek Danıştay'a havale buyrulan 17 Aralık 1903 tarih ve 296 numaralı resmî yazı Maliye Dairesi'nde okundu.

İçeriğinde belirtildiğine göre: Keçilere musallat olup kayıplara sebebiyet veren bulaşıcı zatülcenp ve zatürre hastalığına üç ay içinde tutulan sekiz bin sekiz yüz keçiden yedi bin yüz yirmi beşinin telef olduğu taşra veterinerlerinden alınan istatistiklerden anlaşılmıştır. Bu hastalık Avrupa'da yalnız Güney İtalya'da bir dereceye kadar bilinmektedir. Diğer bölgelerde mahiyeti, hakikati ve tedavi vasıtaları henüz bilinmemektedir. Bu hastalığın da serum ile tedavisinin mümkün olabileceği, sığır vebasına karşı kullanılan serumdan yeteri başarı elde edilmesinden anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Bakteriyolojihane eski Müdürü Doktor Nikol tarafından hastalık için bir aşı maddesi hazırlanmıştır. İşbu aşı maddesinin etkileri hakkında incelemelerde bulunmak üzere belirli kişilerden ve bilim insanlarından padişah emri ile özel bir heyet kurulmuştur. Bu heyet tarafından arz edilen aşı maddesinin tedavi edici etkilerinin derecesi belirlenmesi için tam sağlıklı bulunan yüz adet keçinin satın alınması, bunlara yetecek kadar aşı maddesinin Doktor Nikol'e hazırlattırılması, deneylerin Halkalı Ziraat Okulu'nda gerçekleştirilmesi ve teferruatı ile bu yolda yapılacak harcamalara karşılık yirmi bin kuruşun tahsis edilmesi kararlaştırılmıştır. Ancak bu tutarın bakanlık bütçesindeki "Ziraat teşvikleri" bölümünden sarf edilmesi mümkün olamadığından bu konudaki bilimsel incelemeler bir süre ertelenmiştir. Fakat bu yolda yapılacak harcamaların şimdi "Hayvan muayene vergilerinden" sarf edilmesi mümkündür. Arz edildiği üzere sığır vebası serumuna kıyasla bu hastalık için de bir serum hazırlanabilmek amacıyla sözü edilen denemelerin yapılması gereklidir. Bunun için; öncelikli olarak on adet hasta keçi getirtilmesi, bu mümkün olmazsa Bakteriyolojihane'den bu tekniği bilen birisinin hastalık bulunan bölgelerden birine gönderilerek yeteri kadar virüs getirilip serumun hazırlanması, tam sağlıklı elli keçi daha satın alınarak Halkalı Ziraat Okulu'nda hazırlanacak serumun yeterli oranda ve tedavi edecek surette bu hayvanlara aşılanması, diğer deneylerin gerçekleştirilmesi, şimdilik bu yolda yapılacak harcamalara karşılık yirmi bin kuruş tahsis edilmesi, işbu deneylerden iyi sonuç elde edildiği takdirde daha büyük ölçekte deney yapmak için hastalığın olduğu bölgelerden birine bir bilim heyeti gönderilerek deneyin tekrar ettirilmesi Hayvan Sağlığı Zabıtası Komisyonu'ndan öne sürülmüştür. Böylelikle sözü edilen yirmi bin kuruşun hayvan muayene vergilerinden karşılanarak gereken deneylerin bir an önce yapılması için izin istenmiştir. Gereği müzakere edildi. Ülkenin zenginlik kaynaklarından olan tiftik keçilerine bulaşan hastalığın giderilmesi çarelerinin bulunması ciddi olarak gerekli ve önemlidir. Bunun içindir ki arz edilen önlemlerin hemen uygulamaya konulması konusunda sözü edilen yirmi bin kuruşun hayvan muayene vergilerinden karşılanması zorunludur. Ancak; uzun zamandan beri devam ettiği bakanlık yazısının ifadesinden anlaşılan şu hastalığın şimdiye kadar giderilmesi çaresine bakılmaması sebeplerinin açıklanması gerekmektedir. Bunun yanı sıra 20 Eylül 1898 tarihinde takdim kılınan tutanakta da arz edildiği üzere hayvan muayene vergilerinin sağlam bir şekilde toplanması konusunda bir karar alınmak üzere bu verginin bütçeye dahil olup olmadığının ve yıllık miktarının ne kadar olduğunun bilinmesine lüzum görülmektedir. Bu yönden de arz edilen bu tutanak doğrultusunda gereğinin Bab-ı Âli'ye arz edilmesi hususu tekrar Orman ve Madenler ve Tarım Bakanlığı'na havalesi kararlaştırıldı. Bu konuda emir ve ferman efendimiz hazretlerinindir.
19 Ocak 1904

Mühürler (Şûrâ-yı Devlet Azaları)

BOA.İ.OM. 09_39_01

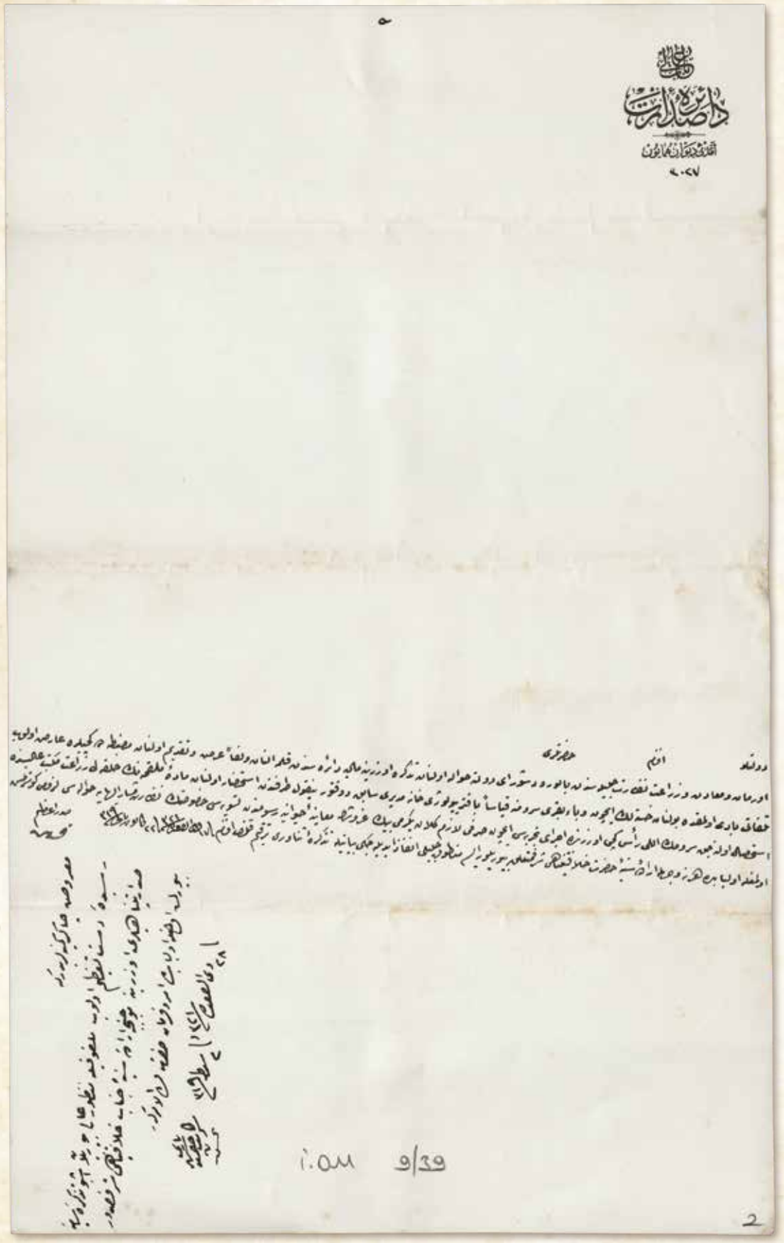

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
3027

Devletlü efendim hazretleri,

Orman ve Meadin ve Ziraat Nezâret-i Celîlesinden bi'l-vürûd Şûrâ-yı Devlet'e havâle olunan tezkire üzerine Mâliye Dâiresi'nden kaleme alınan ve leffen arz ve takdîm olunan mazbatada keçilere ârız olup telefâtı bâdî olmakda bulunan hastalık için veba-i bakarî serumuna kıyâsen Bakteriyolojihâne Müdürü sâbık Doktor Nikol tarafından istihzâr olunan mâdde-i mülakkahanın Halkalı Ziraat Mekteb-i Âlîsi'nde istihsâl olunacak serumun elli re's keçi üzerinde icrâ-yı tecrübesi için sarfı lâzım gelen yirmi bin kuruşun muâyene-i hayvâniye rüsûmundan tesviyesi husûsunun nezâret-i müşârun-ileyhâya havâlesi lüzûmu gösterilmiş olmağla ol bâbda ve her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyrulur ise mantûk-ı celîli infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 17 Zilkade sene [1]321 / 22 Kânûn-ı Sânî sene [1]319

Sadrazam ve Yaver-i Ekrem
Ferid

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfuyla manzûr-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i sadâret-penâhîleri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyrulmuş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 1 28 Zilkade sene [1]321 / 2 Şubat sene [1]319

Ser-kâtib-i hazret-i şehriyârî
Bende
Tahsin

BOA.İ.OM. 09_39_02

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
Özel Kalem Müdürlüğü
3027

Devletli efendim hazretleri,

Orman Madenler ve Tarım Bakanlığı'ndan gelerek Danıştay'a havale buyrulan resmî yazı üzerine Danıştay Maliye Dairesi'nden kaleme alınıp ekte sunulan tutanakta; keçilere bulaşarak kayıplara sebep olan hastalık için sığır vebası serumunu ölçü alarak Bakteriyolojihâne eski Müdürü Doktor Nikol tarafından hazırlanan aşı maddesinin Halkalı Ziraat Yüksekokulu'nda üretilecek serumunun elli adet keçi üzerinde denenmesi için harcanması gereken yirmi bin kuruşun "hayvan muayene vergilerinden" karşılanması gerektiği belirtilmektedir. Bu konuda her ne şekilde ferman buyrulursa yerine getirileceğini arz ederim efendim.
4 Şubat 1904

Sadrazam Ferid

Aciz kullarının arzıdır,
Elimize ulaşıp yüce padişah tarafından da görülen işbu Sadrazamlık yazısı üzerine "gereğinin yapılması" hususunda padişah emri verilmiştir.
15 Şubat 1904

Padişahın Başkâtibi kulları
Tahsin

İ.OM 12/23

1

ŞÛRÂ-YI DEVLET
Mâliye Dâiresi
Aded: 1202

Orman ve Meadin ve Ziraat Nezâretinin Şûrâ-yı Devlet'e havâle buyrulan 2 Rebîulâhir [1]325 târih ve yetmiş üç numaralı tezkiresi Mâliye Dâiresinde kırâet olundu:

Meâlinde; mektebe merbût çiftlikde müddet-i medîde isti'mâl edilmesinden dolayı gayr-ı kâbil-i tamîr bir hâle gelmiş olan harman makinesinin yerine sâbıkı vechile Ruston Proktor Fabrikası mamûlâtından bir metre otuz yedi santimetre genişliğinde ve saman yapan bir mücedded makinenin teferruâtıyla beraber mübâyaası Halkalı Ziraat Mekteb-i Âlîsi ve tarlada harman makinesi bulunmamasından dolayı hâsılât ziyâ'a uğramakda olduğu cihetle harman makinesi mübâyaası iktisâden istifâde ile beraber ahâlîye numûne-i imtisâl olacağından bahisle aynı makineden lokomobiliyle maan bir adedinin tarlaya isbâli dahi Adana numûne tarlası müdîriyetlerinden iş'âr olunmuş ve mezkûr çiftlik ve tarla için yeniden öyle birer makinenin celb ve mübâyaası elzem ve ziraat idâresinin sene-i hâliye muvâzene-i umûmiyyesinde de bunlar için âlât ve edevât-ı zirâiyye nâmıyla yüz on beş bin kuruş dâhil olup Halkalı Ziraat Mektebine ait olan makinenin lokomobil hâric olmak üzere maa teferruât bedeli Dersaadet'de teslîm olunmak şartıyla hadd-i a'zamî olarak kırk üç bin ve Adana numûne tarlası içün alınacak maa lokomobil makinenin teferruâtıyla beraber bedeli dahi altmış beş bin kuruşu tecâvüz etmeyeceğine ve her ne kadar işbu makinelerin bade'l-münâkasa takarrür edecek bedeller ile mübâyaası husûsunun istîzânı lâzımeden ise de şu muâmelenin cereyânı esnâda malzeme-i hadîdiyyenin fiyatı piyasada tebeddül ederek müteahhidin fark-ı fiyat ve sâire gibi mutâlebâtda bulunması muhtemel bulunduğuna mebnî sâlifü'z-zikr makinelerin bedelâtı mekâdîr-i ma'rûzayı tecâvüz etmemek şartıyla bi'l-münâkasa mübâyaa ve celbiyle takarrür edecek bedellerinin muvâzene-i mezkûre miyânındaki karşılığından tesviyesi istizân kılınmış ve esbâb-ı mesrûdeye nazaran iş'âr-ı vâkı'ın tervîci münâsib görünmüş olmakla ol vechile icrâ-yı îcâbının nezâret-i müşârun-ileyhâya havâlesi tezekkür kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 9 Cumâdelâhire sene [1]325 / Fî 7 Temmuz sene [1]323

MÜHÜRLER (Şûrâ-yı Devlet Mâliye Dâiresi azaları)

BOA. İ.OM.12_23_01

DANIŞTAY
Mâliye Dairesi
Sayı: 1202

Orman, Madenler ve Ziraat Bakanlığı'nın Danıştay'a havale buyrulan 15 Mayıs 1907 tarihli ve 73 numaralı yazısı Maliye Dairesi'nde okundu.

İçeriğinde ifade edildiğine göre; okula bağlı çiftlikte uzun süre kullanılmasından dolayı tamir edilemez bir hâle gelmiş olan harman makinesinin yerine eskisi gibi Ruston Proctor Fabrikası üretimi bir metre otuzyedi samtimetre genişliğinde ve saman yapan yeni bir makinenin ekipmanlarıyla birlikte satın alınması Halkalı Ziraat Yüksekokulu Müdürlüğü'nden,
Ayrıca, tarlada harman makinesinin bulunmamasından dolayı ürünün kayba uğrmakta olması yönünden harman makinesi satın alınması ekonomik olarak fayda sağlayacağı, bunun yanısıra ahaliye örnek oluşturacağı ifade edilerek aynı makineden lokomobiliyle birlikte bir tanesinin numune tarlasına gönderilmesi Adana Numune Tarlası Müdürlüğü'nden bildirilmektedir.
Halkalı Ziraat Yüksekokulu çiftliği ve Adana numune tarlası için öyle makinelerden yeni birer tane satın alınması gerekli ve ziraat idaresinin içinde bulunulan senenin genel bütçesine de bunlar için "Ziraat Alet ve Edevatları" adı altında 115.000 kuruş dâhil edilmiştir.
Halkalı Ziraat Okulu'na ait makinenin lokomobil hariç olmak üzere ekipmanları ile birlikte bedeli İstanbul'da teslim edilmek şartıyla en üst sınır olarak 43.000 ve Adana numune tarlası için lokomobille birlikte alınacak makinenin ekipmanlarıyla beraber bedeli de 65.000 kuruşu geçmeyecektir.
Her ne kadar işbu makinelerin eksiltme sonnrası kararlaştırılacak bedeller ile satın alınması hususu için izin almak gerekliyse de bu süreçte demir malzeme fiyatları piyasada değişerek müteahhidin fiyat farkı ve saire gibi taleplerde bulunması muhtemeldir.
Bundan dolayı sözü edilen makinelerin bedelleri arz edilen bedelleri aşmamak şartıyla eksiltme usulüyle satın alınarak getirtilmesi, kararlaştırılacak bedellerinin sözü edilen bütçedeki karşılığından ödenmesi için izin istenmiştir.
Arz edilen sebepler gözönüne alınarak belirtilen hususun onaylanması uygun görülmüştür. Bu şekilde gereğinin yapılması için konunun Orman, Madenler ve Ziraat Bakanlığı'na havalesi kararlaştırılmıştır. Emir ve ferman efendimiz hazretlerinindir.
20 Temmuz 1907

MÜHÜRLER (Danıştay Maliye Dairesi Reis ve üyeleri)

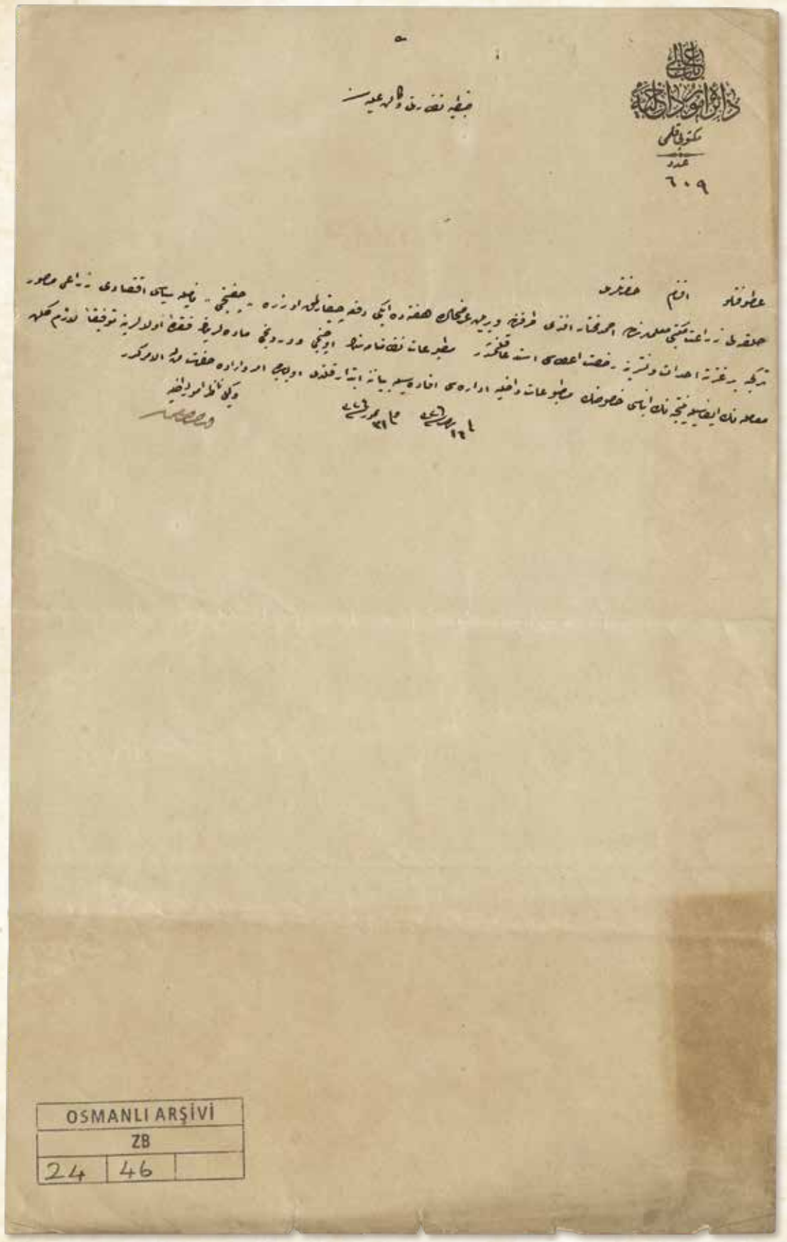

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
MEKTÛBÎ KALEMİ
Aded: 609

Zabtiye Nezâreti Vekâlet-i aliyyesine

Atufetlü efendim hazretleri,

Halkalı Ziraat Mektebi muallimlerinden Ahmed Muhtar Efendi tarafından verilen arzuhâlde haftada iki defa çıkarılmak üzere "Çiftçi" nâmıyla siyâsî, iktisâdî, zirâî musavver Türkçe bir gazete ihdâs ve neşrine ruhsat i'tâsı istid'â kılınmışdır. Matbûât nizâmnâmesinin üçüncü ve dördüncü maddelerinin fıkra-i ûlâlarına tevfîkan lâzım gelen muâmelenin îfâsıyla neticesinin inbâsı husûsunun Matbûât-ı Dâhiliye İdâresi ifâdesiyle beyânına ibtidâr kılındı. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 16 Receb sene [1]326 / 31 Temmuz sene [1]324

Vekîl-i Nâzır-ı Umûr-ı Dahiliye

BOA.ZB. 24_46

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
ÖZEL KALEMİ
Sayı: 609

Zaptiye Bakanlığı Yüksek Vekâletine

Şefkatli efendim hazretleri,

Halkalı Ziraat Mektebi öğretmenlerinden Ahmed Muhtar Efendi tarafından verilen dilekçede haftada iki defa çıkarılmak üzere *Çiftçi* ismiyle siyasi, ekonomik ve tarımsal konularda resimli Türkçe gazete kurulup yayınlanmasına ruhsat verilmesi istenmiştir.
Basın tüzüğünün üçüncü ve dördüncü maddelerinin ilk fıkralarına uygun olarak gerekli işlemlerin yapılarak sonucun bildirilmesi hususu Dahili Matbuat İdaresi'nden ifade edilmekle bu konuda emir ve buyruk yüce efendimindir.
13 Ağustos 1908

İçişleri Bakan Vekili

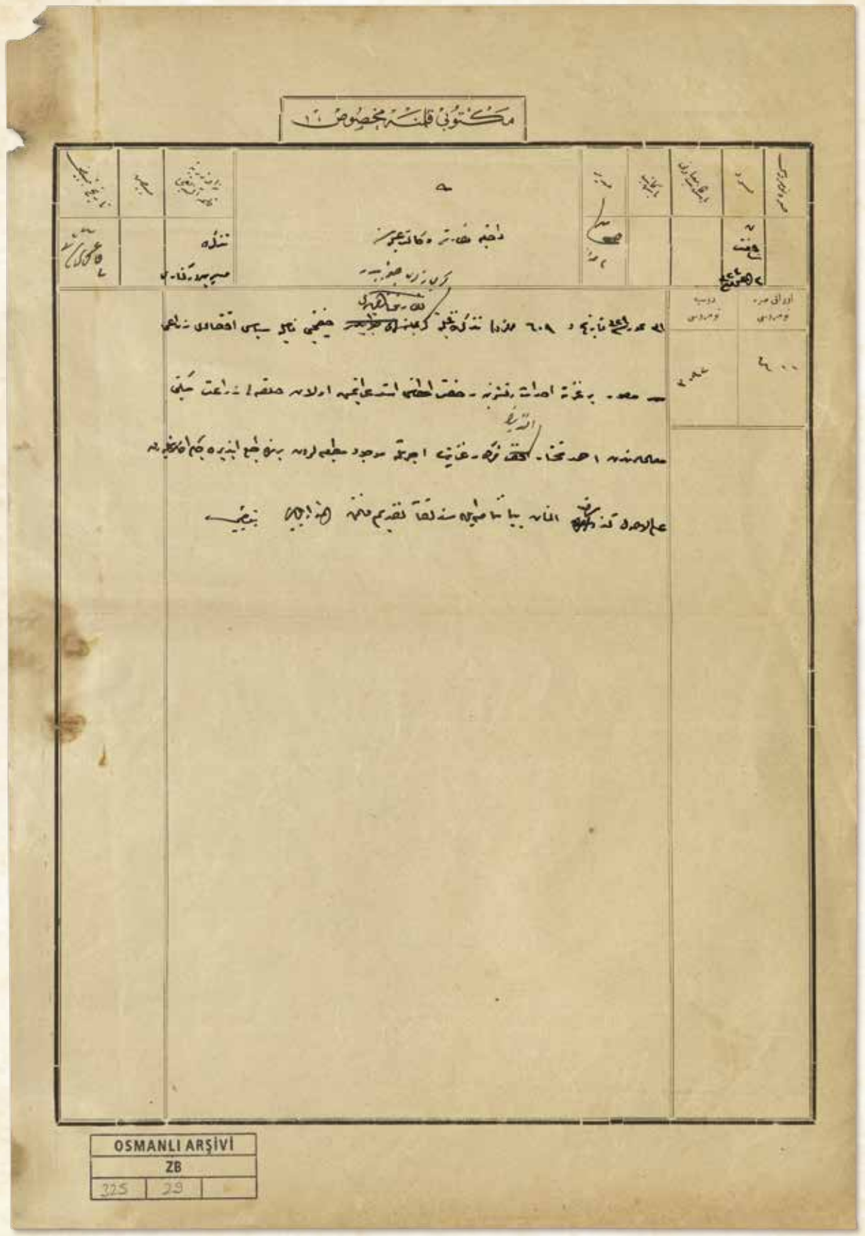

MEKTÛBÎ KALEMİNE MAHSÛS

Tarihi: 2 Ağustos [1]324
Evrâk Sıra Numarası: 400
Dosya Numarası: 3092

Dahiliye Nezâret-i Vekâlet-i Aliyyesine

31 Temmuz [1]324 târîh ve 609 numaralı tezkire-i aliyye-i kerîmâneleri cevâbıdır. Çiftçi nâmıyla siyâsî, iktisâdî, zirâ'î musavver bir gazete ihdâs ve neşrine ruhsat i'tâsını istid'â etmiş olan Halkalı Ziraat Mektebi mu'allimlerinden Ahmed Muhtar Efendi'nin mezkûr gazeteyi ücretle mevcûd matba'alardan birinde tab' etdireceği anlaşılarak ale'l-usûl kendisinden alınan beyânnâme ile sened leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda.

BOA.ZB. 325_29

YAZI İŞLERİ KALEMİNE MAHSUSTUR

Tarihi: 15 Ağustos 1908
Evrak Sıra Numarası: 400
Dosya Numarası: 3092

İçişleri Bakanlığı Yüksek Vekâletine

13 Ağustos 1908 tarihli ve 609 sayılı resmî yazınızın cevabıdır. *Çiftçi* ismiyle siyasi, ekonomik ve tarımsal konularda resimli Türkçe gazete kurulup yayınlanmasına ruhsat verilmesini talep etmiş olan Halkalı Ziraat Mektebi öğretmenlerinden Ahmed Muhtar Efendi'nin sözü edilen gazeteyi ücretle mevcut matbaalardan birine bastıracağı anlaşılmış ve usulüne uygun olarak kendisinden alınan beyanname ile senet ekte takdim kılınmıştır.
Arz olunur.

KİBRİT FABRİKASI

Avrupa'daki Sanayi Devrimi'yle makineleşme çağını takip etmek isteyen Osmanlı Devleti, 19. yüzyıl başlarında bu yönde faaliyetlerini arttırmıştır. İlk sanayi tesisleri daha çok ordu ve sarayın ihtiyaçlarını karşılamak üzere devlet eliyle açılmış, yüzyılın ikinci yarısında ise yabancı sermayeye sahip özel şirketler de girişimlerde bulunmuştur. Düzenlenen yeni ticaret kanunları ve teşvikler, özel şirketlerin yatırımları konusunda etkili olmuştur.

Bugün İstanbul'un en önemli endüstri mirası yapılarından biri olan Osmanlı Kibrit Fabrikası'nın kuruluşu da, İspiraki Esani Efendi'nin Osmanlı Devleti'nden kibrit fabrikaları kurma imtiyazını alması ile başlamıştır.

İspiraki Efendi, Andre Letranj ve Edward Halphen ortaklığıyla kurulan Osmanlı Kibrit Şirketi, bu imtiyazı devralarak fabrika kurma çalışmalarına başlamıştır. Çiftehavuzlar civarındaki fabrika inşaatına yerleşim yerlerine yakınlığı nedeniyle şikâyetler oluşmuş ve çalışmalar durdurulmuştur. Daha sonra fabrika için, Küçükçekmece Gölü'nün güneyinde, Marmara Denizi ile gölü birbirine bağlayan kanalın ve Rumeli Demiryolu'nun kıyısındaki yer tespit edilmiştir. İnşa edilen fabrika bu konumuyla hammadde ve bitmiş ürünlerin sevkiyatı için oldukça uygun düz bir arazi üzerindedir.

Tesis 14 Mart 1897 tarihinde üretime başlamış, 121'i kadınlardan oluşan toplam 201 işçi istihdam edilmiştir. Osmanlı Devleti'nin modern usulde üretim yapacak ilk kibrit fabrikası olan Osmanlı Kibrit Fabrikası'nın ömrü çok uzun soluklu olmamış, 1 yıl kadar üretim yaptıktan sonra belirli bir sebep belirtilmeden fabrika kapatılmıştır.

1914 yılındaki resmî yazışmalara göre, fabrika kapanıp atıl durma düştükten sonra, havacılık alanında kullanılmak üzere Harbiye Nezareti'ne tahsis edilmesi istenmiş, ancak birikmiş vergi borçları devir için sorun oluşturmuş ve tahsisin ne şekilde sonuçlandığı açıklığa kavuşmamıştır.

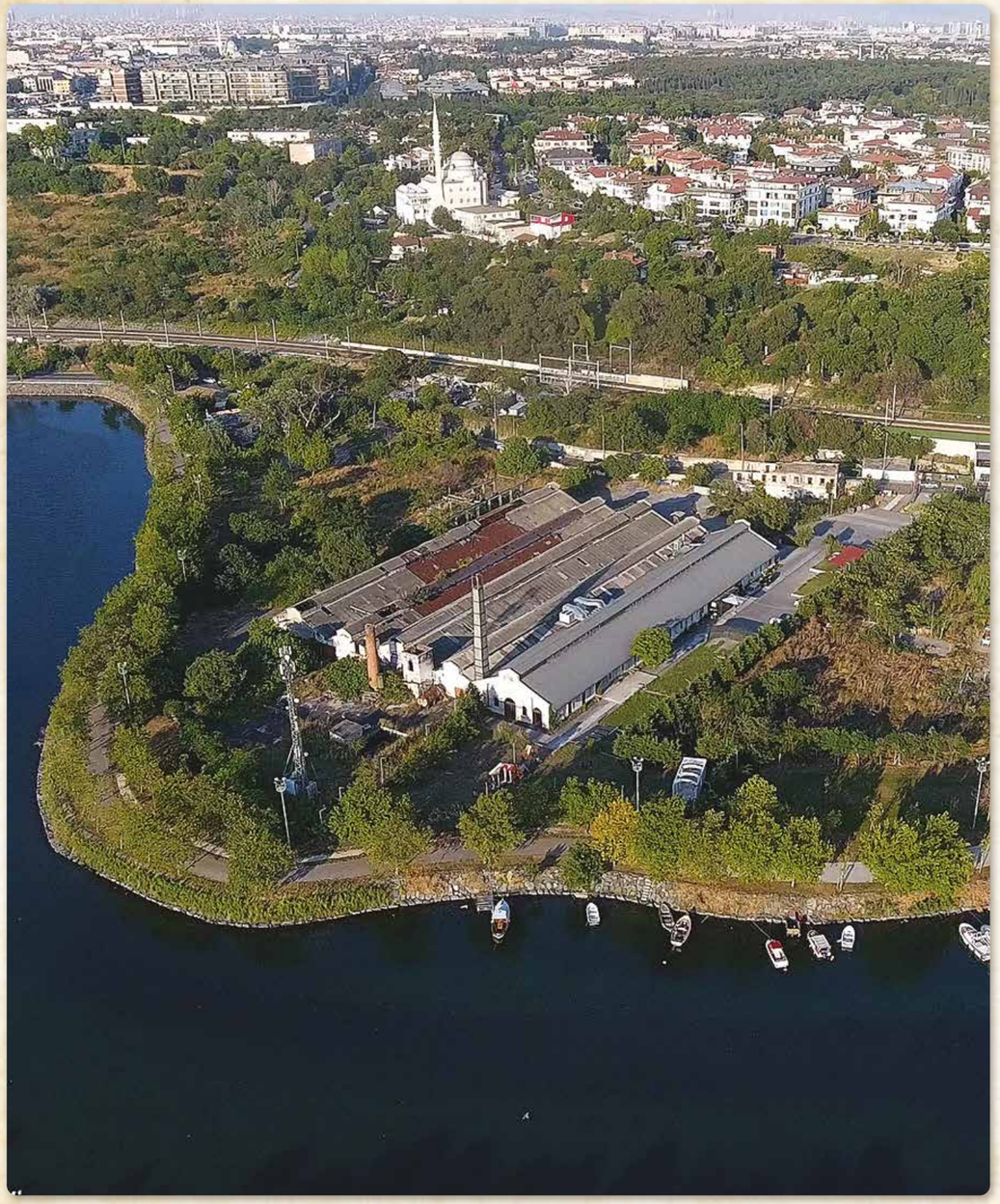

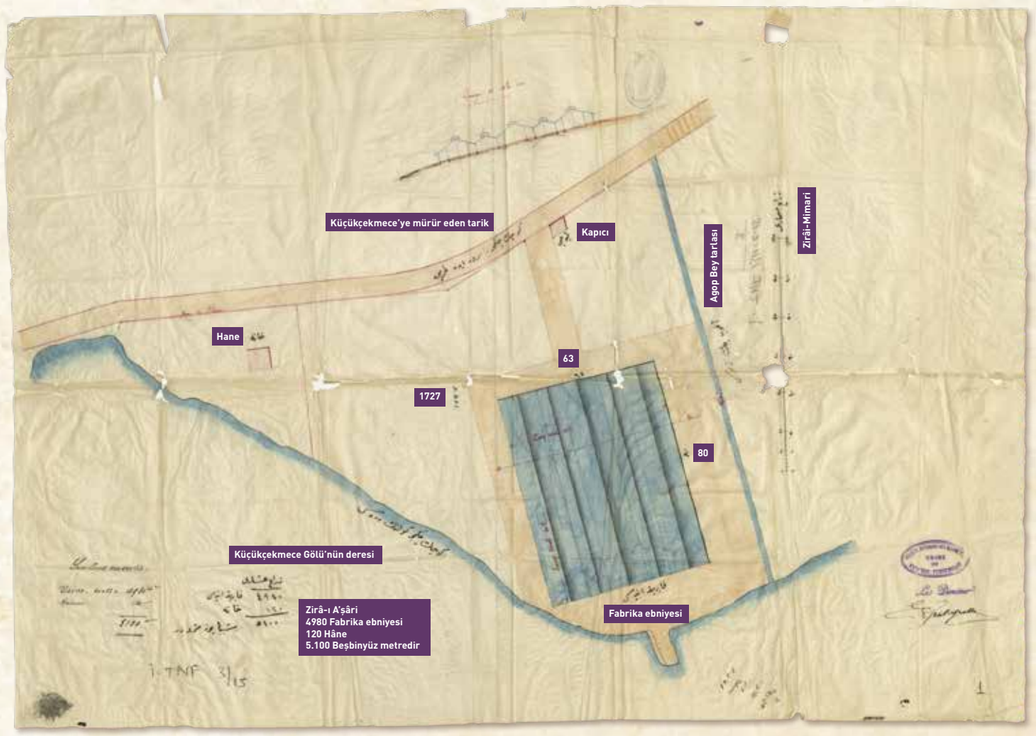

Kibrit Fabrikası'nın vaziyet planı

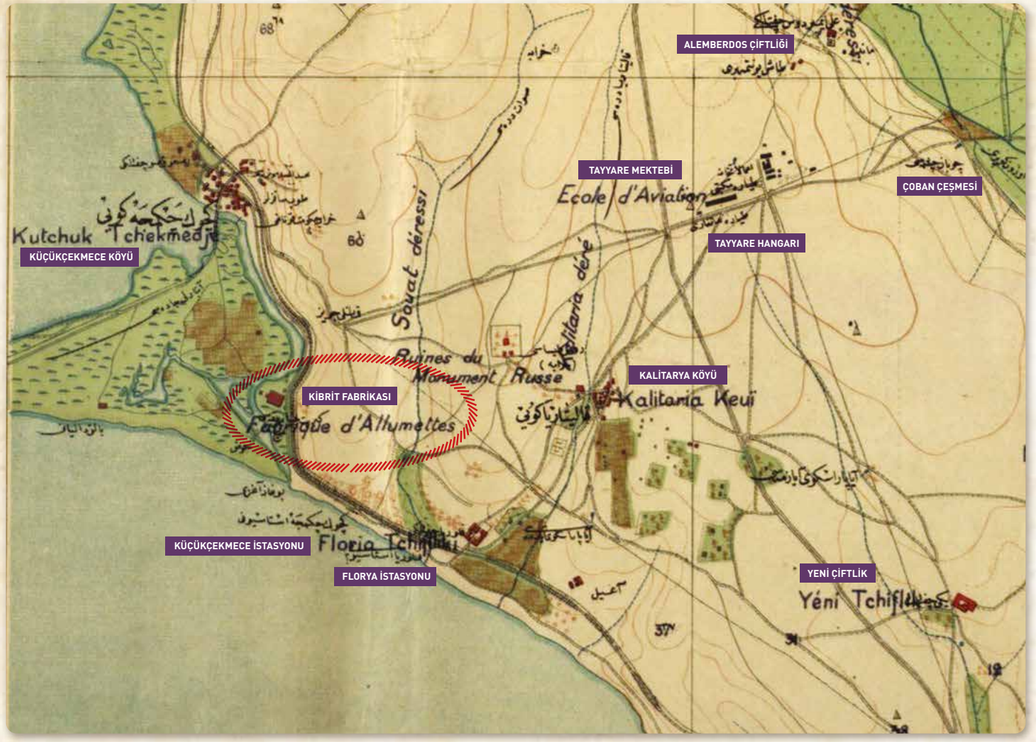

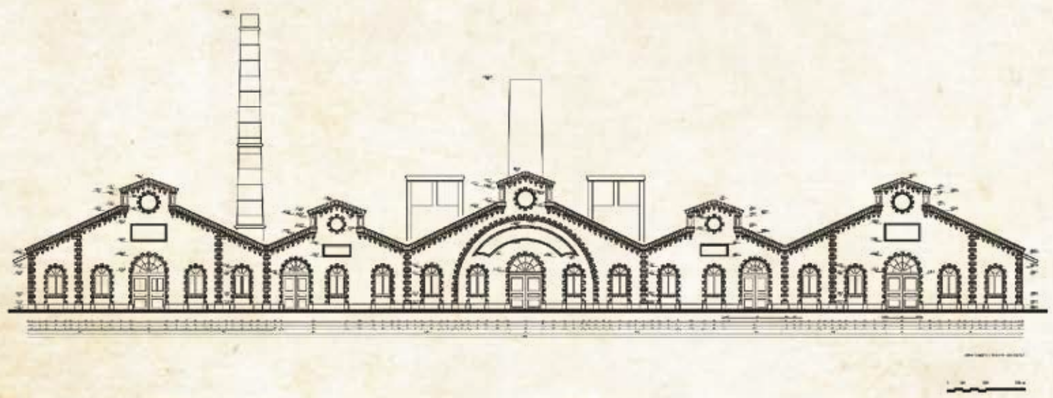

Güneydoğu (Giriş) Cephe Rölövesi (Didem Erdoğan, 2012)

Osmanlı Kibrit Şirketi hisse senedi

Üretilen kibritler (Aslıhan Yazan kibrit kutusu koleksiyonu)

ثروت فنون

پنجشنبه کونلری چیقار . منافع ملك و دولته خادم مصور عثمانلی غزته‌سی

SERVET-I-FUNOUN

JOURNAL ILLUSTRÉ TURC PARAISSANT LE JEUDI

CONSTANTINOPLE

No : 393

Directeur-propriétaire

Ahmed IHSAN

8me Année

BUREAUX :

78, Grand, rue de la Sublime Porte

عدد : ۳۹۳ — پنجشنبه — ۱۰ ایلول سنه ۱۳۱٤ — سکزنجی سنه — اون آلتنجی جلد

[خصوصی فوطوغرافیزدن]

[D'après les photographies de notre directeur.]

[کوچك چکمجه‌ده انشا وکشاد اولنان عثمانلی کبریت فابریقه‌سنك منظرهٔ خارجیه وداخلیه سی]

La fabrique des allumettes ottomanes à Kutchuk-Tchekmédjé.

Servet-i Fünun Dergisi No:393
R 10.07.1314 M 22.09.1898
Küçükçekmece Kibrit Fabrikası

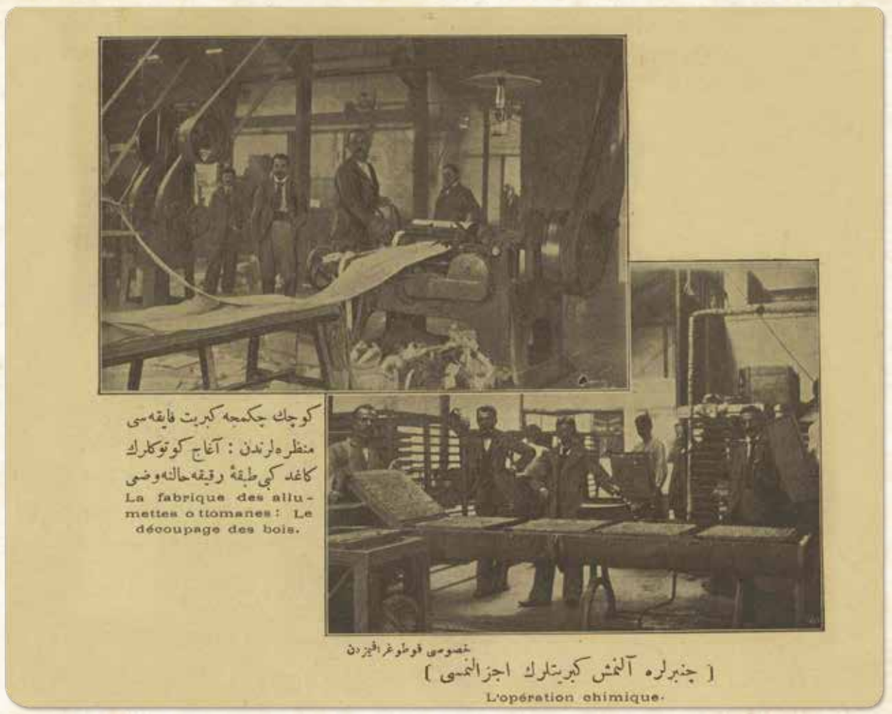

کوچك چکمجه کبریت فابریقه‌سی منظره‌لرندن : آغاج کوتوکلرك کاغد کبی طبقهٔ رقیقه حالنه وضعی

La fabrique des allumettes ottomanes : Le découpage des bois.

خصوصی فوطوغرافیزدن

[چنبرلره آلنمش کبریتلرك اجزالنمسی]

L'opération chimique.

Ağaç kütüklerinin kâğıt gibi ince tabaka haline getirilmesi ve çemberlere alınmış kibritlerin eczalanması / Servet-i Fünun, agy

خصوصی فوطوغرافیزدن

[کوچك چکمجه عثمانلی کبریت فابریقه‌سی منظره‌لرندن : قوطولره کبریت دولدیرلمسی]

La fabrique des allumettes Ottomanes : L'emboîtage des allumettes.

Kutulara kibrit doldurulması, Servet-i Fünun, agy

خصوصی فوطوغرافیزدن

[کوچك چکمجه‌ده عثمانلی کبریت فابریقه‌سی منظره‌لرندن : قوطولرك اعمالی]

La fabrique des Allumettes Ottomanes : la fabrication des boîtes.

Kutuların üretimi, Servet-i Fünun, agy

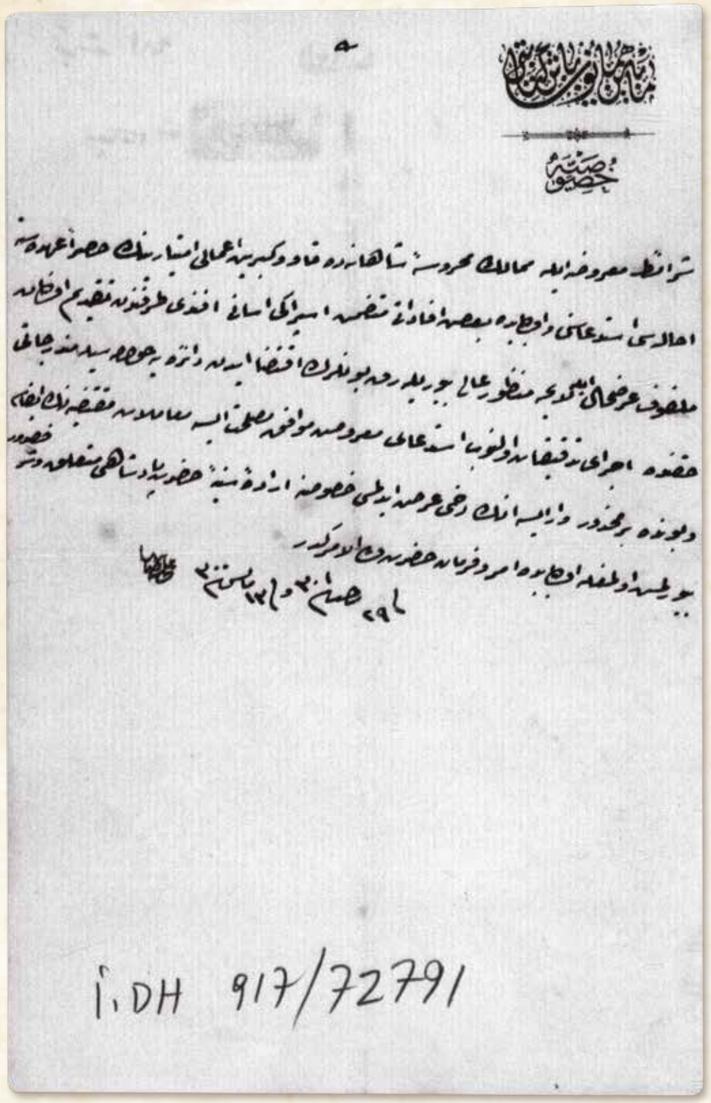

İ.DH 917/72791

MABEYN-İ HÜMAYUN BAŞKİTABETİ

Husûsî

Şerâit-i ma'rûza ile memâlik-i mahrûse-i şâhânede kav ve kibrit i'mâli imtiyâzının hasren uhdesine ihâlesi istid'âsını ve ol bâbda bazı ifâdâtı mutazammın İspiraki Asani Efendi tarafından takdîm olunan melfûf arzuhâl ile lâyiha manzûr-ı âlî buyrularak, bunların iktizâ eden dâireye havâlesiyle müdericâtı hakkında icrâ-yı tedkîkât olunup istid'â-yı ma'rûz muvâfık-ı maslahat ise muâmelât-ı mukteziyenin îfâsı ve bunda bir mahzûr var ise onun dahi arz edilmesi husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî müteallik ve şeref-sudûr buyrulmuş olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 29 Receb sene [1]301 / 13 Mayıs sene [1]300

Bende
Ali Rıza

MABEYN BAŞKATİPLİĞİ

Özel

Arz edilen şartlar ile Osmanlı ülkesinde kav ve kibrit üretimi imtiyazının sadece kendi üzerine ihalesi talebini ve bu konuda bazı ifadeleri içeren ve İspiraki Asan Efendi tarafından sunulan dilekçe ile rapor padişah tarafından görülmüştür. Bunların gereken daireye havalesiyle içerikleri hakkında inceleme yapılması, arz edilen talep faydalı ise gerekli işlemlerin yapılması ve bunda bir sakınca varsa onun da arz edilmesi hususunda padişah tarafından emir verilmiştir. Bu konuda [ilgili dairelere] emir ve buyruk verme yetkisi şahsınızdadır.
25 Mayıs 1884

Kulları
Ali Rıza

BOA.İ.DH 917_72791

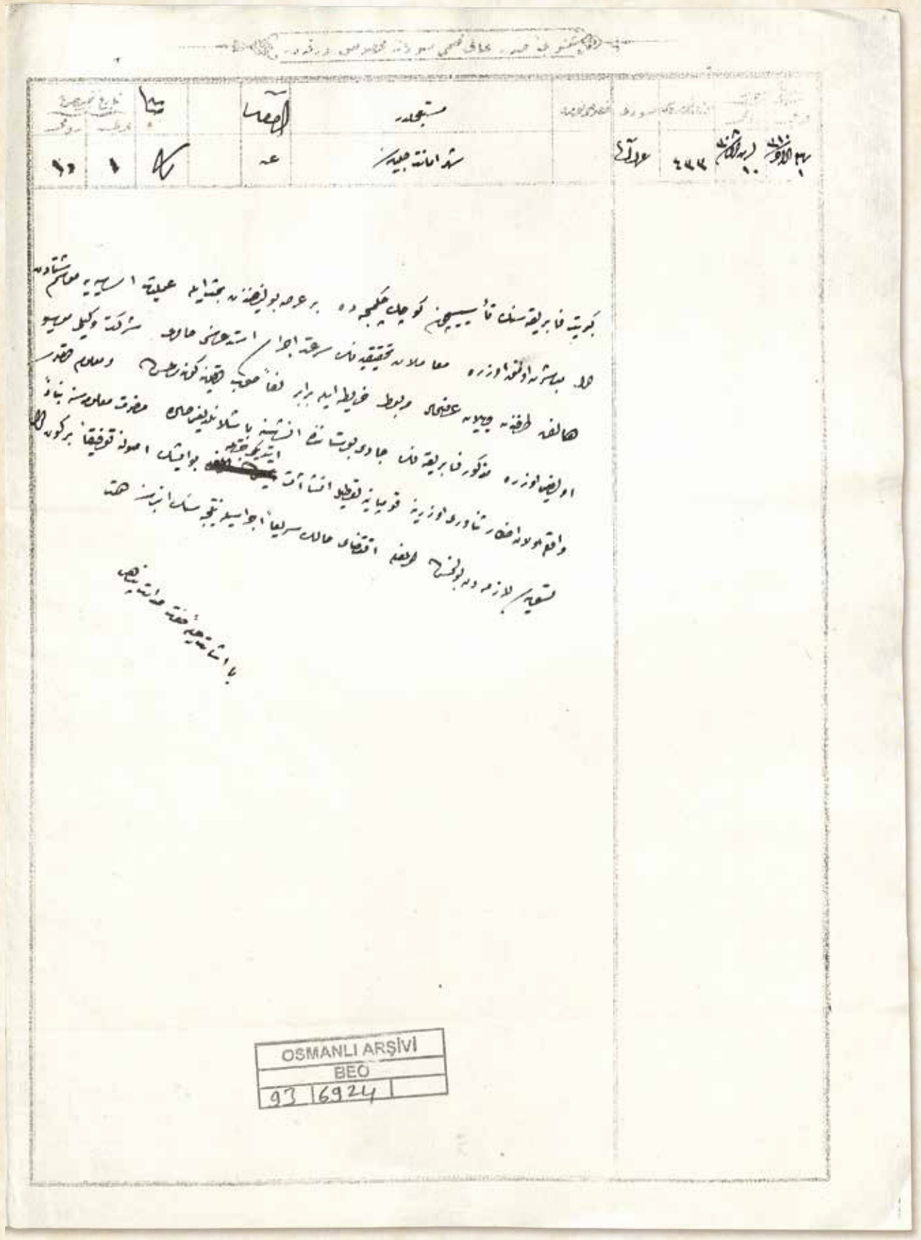

MEKTÛBÎ-İ SADR-I ÂLÎ KALEMİ MÜSVEDDÂTINA MAHSÛS VARAKADIR

Evrak Numarası: 433
Târîhi: 1 Rebiulâhir sene [1]310 / 10 Teşrîn-i Evvel sene [1]308

Şehremânet-i Celîlesine

Müsta'celdir

Kibrit fabrikasının te'sîsi içün Küçükçekmece'de bir arsa bulunduğundan bahis ile ameliyât-ı esâsiyeye mevsim-i şitâdan evvel mübâşeret olunmak üzere mu'âmelât-ı tahkîkiyenin sür'at-i icrâsı istid'âsını hâvî şirket vekîli Mösyö Halfen tarafından verilen arzuhâl merbût harîta ile beraber leffen savb-ı devletlerine gönderilmiş ve ma'lûm-ı devletleri olduğu üzere mezkûr fabrikanın Cadı Bostanı'nda inşâsına başlanıldığı hâlde mazarrat-ı ma'lûmesine binâen vâki' olan ihtâr-ı senâverî üzerine kumpanya ta'til-i inşâât etdiği cihetle bu işin usûlüne tevfîkan bir gün evvel tesviyesi lâzımeden bulunmuş olmağla iktizâ-yı hâlin serî'an icrâsıyla neticesinin inbâsına himmet.

Bâ işâret-i aliyye-i Hazret-i Sadâret-penâhî

BOA.BEO. 93_6924

SADARET YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ MÜSVVEDDELERİNE MAHSUS VARAKADIR

Evrak Numarası: 433
Tarihi: 23 Ekim 1892

İstanbul Belediye Başkanlığı'na

Aceledir

Kibrit fabrikasının kurulması için Küçükçekmece'de bir arsa bulunduğu bildirilerek temel atma işlerine kış mevsiminden önce başlamak üzere fizibilite çalışmalarının hızla yerine getirilmesini içeren dilekçe şirket vekili Mösyö Halfen tarafından bir adet harita ile birlikte belediye başkanlığına gönderilmiştir.
Başkanın da bilgisi olduğu üzere adı geçen fabrikanın Cadı Bostanı denilen yerde inşasına başlanılması durumunda bilinen zararlarından dolayı yapılan uyarınız üzerine şirketin inşaata ara vermesi nedeniyle bu işin usulüne uygun olarak bir gün evvel düzeltilmesi lazımdır. Gereğinin derhal yerine getirilmesi ve sonucun bildirilmesi rica olunur.

Sadrazam hazretlerinin yüce direktifleri ile...

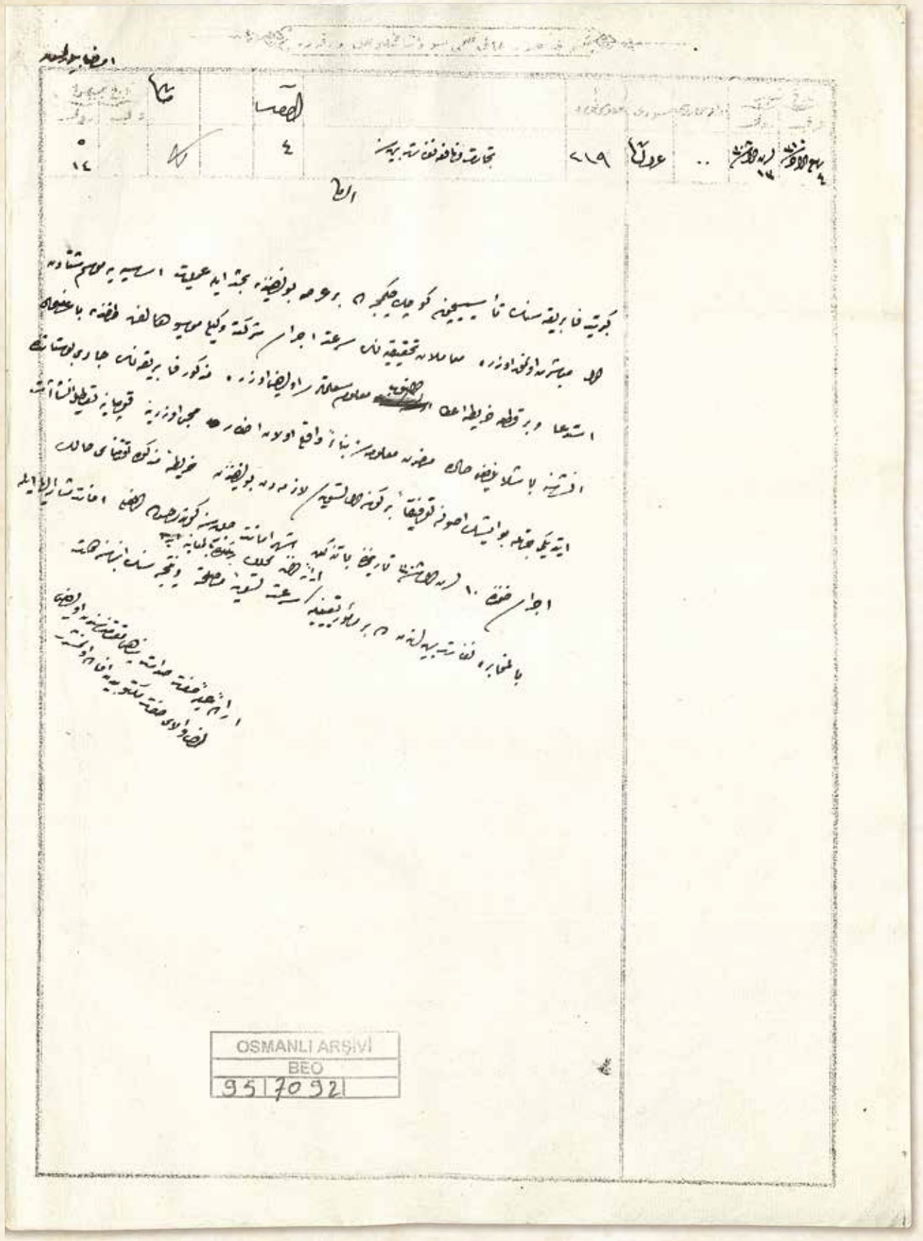

MEKTÛBÎ-İ SADR-I ÂLÎ KALEMİ MÜSVEDDÂTINA MAHSÛS VARAKADIR

Evrak Numarası: 419
Târîh: 4 Rebîulâhir sene [1]310 / 13 Teşrîn-i Evvel sene [1]308

Ticaret ve Nafia Nezâret-i Behiyyesine

Kibrit fabrikasının te'sîsi içün Küçükçekmece'de bir arsa bulunduğundan bahis ile ameliyât-ı esâsiyeye mevsim-i şitâdan evvel mübâşeret olunmak üzere mu'âmelât-ı tahkîkiyenin sür'at-i icrâsı istid'âsını hâvî şirket vekili Mösyö Halfen tarafından bâ-arzuhâl istid'â ve bir kıt'a harîta i'tâ olunup ma'lûm-ı sa'âdetleri olduğu üzre mezkûr fabrikanın Cadı Bostanı'nda inşâsına başlanıldığı hâlde mazarrat-ı ma'lûmesine binâen vâki' olan ihtâr-ı muhibbî üzerine kumpanya ta'til-i inşâât etdiği cihetle bu işin usûlüne tevfîkan bir gün evvel tesviyesi lâzımeden bulunduğundan harîta-i mezkûre iktizâ-yı icrâsı zımnında 10 Teşrîn-i Evvel sene [1]308 tarihinde bâ-tezkire Şehremânet-i Celîlesine gönderilmiş olmağla emânet-i müşârun-ileyhâ ile bi'l-muhâbere nezâret-i behiyyelerinden de bir me'mûr ta'yîniyle irâ'e olunan mahallin bi'l-muâyene sür'at-i tesviye-i maslahata ve neticesinin inbâsına himmet.

İrâde-i aliyye-i Hazret-i Sadâret-penâhî muktezâsından olduğu taraf-ı vâlâ-yı hazret-i mektûbîden ifâde olunmuşdur.

BOA.BEO. 95-7092

SADARET YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ MÜSVEDDELERİNE MAHSUS VARAKADIR

Evrak Numarası: 419
Tarihi: 26 Ekim 1892

Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'na

Kibrit fabrikasının kurulması için Küçükçekmece'de bir arsa bulunduğu bildirilerek temel atma işlemlerine kış mevsiminden önce başlamak üzere fizibilite işlerinin süratle yerine getirilmesini içeren dilekçe şirket vekili Mösyö Halfen tarafından bir adet harita ile verilmiştir. Sizin de bildiğiniz üzere adı geçen fabrikanın Cadı Bostanı denilen yerde inşasına başlanılması durumunda çıkabilecek zararlardan dolayı gelen uyarılarınız üzerine şirketin inşaata ara vermesi nedeniyle bu işin usulüne uygun olarak bir gün evvel düzeltilmesi gerekmektedir.
Sözü edilen harita, gereğinin yapılması için 22 Ekim 1892 tarihinde resmî yazı ile belediyeye gönderilmiştir. Belediye ile haberleşilerek bakanlıktan da bir memur görevlendirilip gösterilen yerin incelenmesi gerekenin hızlı bir şekilde yapılması ve neticesinin haber verilmesine gayret gösterilmesi rica olunur.

Sadrazam hazretlerinin yüce emrinin gereği olduğu Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından ifade olunmuştur.

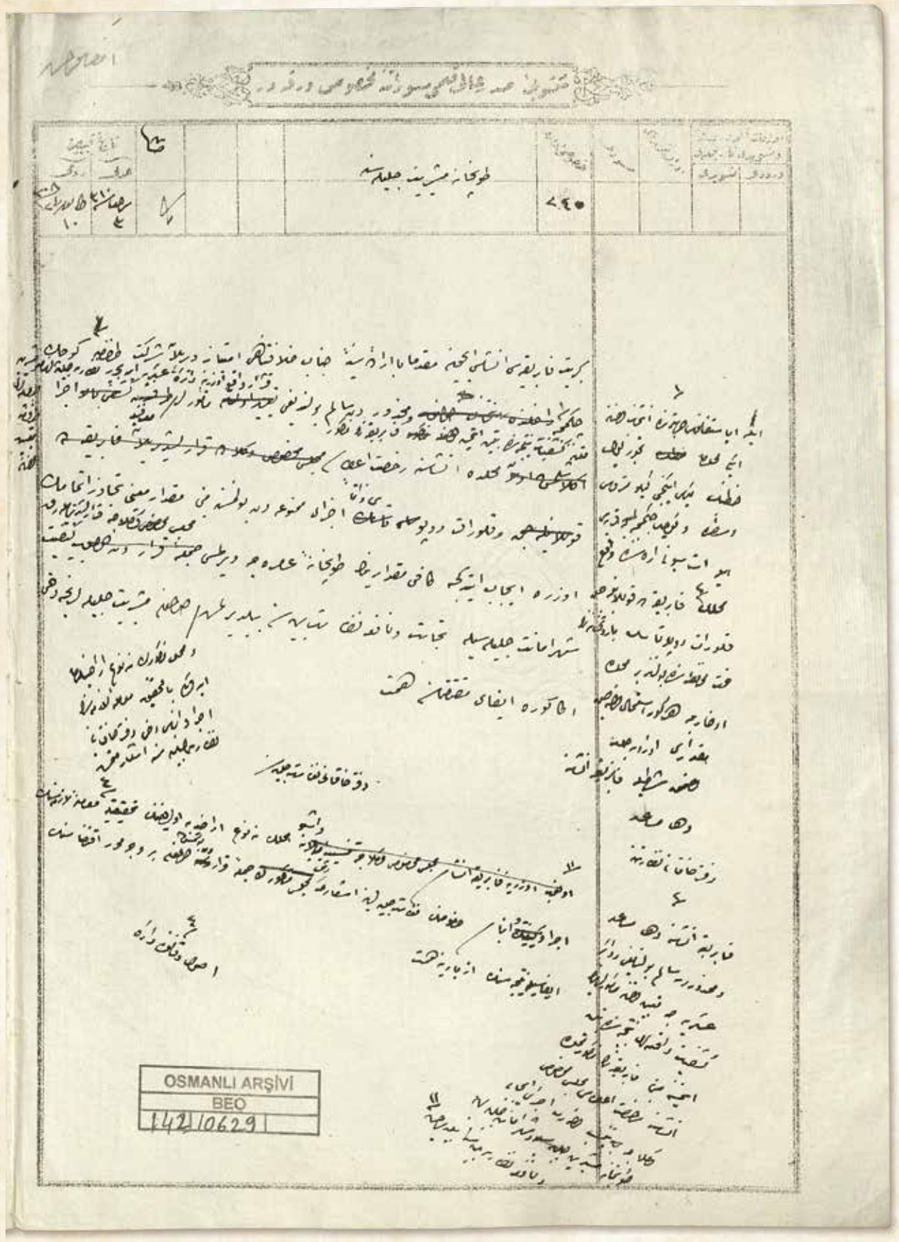

MEKTÛBÎ-İ SADR-I ÂLÎ KALEMİ MÜSVEDDÂTINA MAHSÛS VARAKADIR

Husûsî Numara: 245
Târîhi: 3 Receb sene [1]310 / 10 Kânûn-ı Sânî sene [1]308

Tophâne Müşîriyet-i Celîlesine

Kibrit fabrikası inşâsı içün mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî imtiyâz verilen şirket tarafından Küçükçekmece ile Ayastefanos cihetlerinde intihâb olunan iki mahalden demiryolu hattının yirmi ikinci kilometresi vasatında ve Küçükçekmece Karyesi ile istasyonu arasında vâki‘ mahallin fabrikada kullanılacak klorat dö potasın baruthânenin taht-ı muhâfazasında bulunan bir mahalde iddihârıyla her gün isti‘mâl olunacak mikdârı oradan celb olunmak şartıyla fabrika inşâsına daha müsâid ve mahzûrdan sâlim bulunduğu karâr-ı vâki‘i üzerine dâire-i askeriye ile Bahriye Nezâret-i celîlelerinden ve müşîriyet-i celîleleri tarafından ta‘yîn olunan me’mûrlar ma‘rifetiyle icrâ kılınan keşfiyât neticesinde tebeyyün etmiş olmağla fabrikanın mezkûr mahalde inşâsına ruhsat i‘tâsı ve klorat dö potas zâten eczâ-yı memnû‘adan bulunmasına mebnî mikdâr-ı mu‘ayyeni tecâvüz etmemek üzere îcâb etdikce kâfî mikdârının Tophâne-i Amire’ce verilmesi Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ’ca kararlaşdırılarak Şehremânet-i Celîlesiyle Ticaret ve Nafia Nezâret-i behiyyesine bildirilmiş ve mahall-i mezkûrun ne nev‘ arâzîden idüğü bi’t-tahkîk mu‘âmele-i lâzımesinin icrâ ve inbâsı dahi Defter-i Hakanî Nezâret-i Celîlesine iş‘âr kılınmış olmağla müşîriyet-i celîlelerince dahi ona göre îfâ-yı muktezâsına himmet.

Defter-i Hâkanî Nezâret-i Celîlesine

... fabrika inşâsına daha müsâid ve mahzûrdan sâlim bulunduğu devâir-i askeriyece ta‘yîn kılınan me’mûrlarının keşfiyât-ı vâkı‘aları neticesinde tebeyyün etmesine mebnî fabrikanın mezkûr mahalde inşâsına ruhsat i‘tâsı Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâca tensîb olunarak icrâ-yı îcâbı Tophâne Müşîriyet-i Celîlesiyle Şehremanet-i Celîlesine ve Nafia Nezâret-i behiyyesine bildirilmiş ve işbu mahallin ne nev‘ arâzîden olduğunun tahkîkiyle usûl ve kânûnu dâire[sinde] muâmele-i lâzımesinin icrâ ve inbâsı husûsunun nezâret-i celîlerine iş‘ârı dahi cümle-i karârdan bulunmuş olmağla ber-vech-i muharrer iktizâsının îfâsıyla netîcesinin izbârına himmet.

BOA.BEO. 142_10629

SADARET YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ MÜSVEDDELERİNE MAHSUS VARAKADIR

Özel Numara: 245
Tarihi: 22 Ocak 1893

Tophane Müşirliği’ne

Kibrit fabrikası inşası için bundan evvel Halife hazretlerinin yüce iradesi ile imtiyaz verilen şirket tarafından Küçükçekmece ile Yeşilköy taraflarında seçilen iki yerde demiryolu hattının yirmi ikinci kilometresi ortasında ve Küçükçekmece köyü ile istasyon arasında bulunan yerin fabrikada kullanılacak potasyum kloratın baruthanenin koruması altında bulunan bir yerde depolanıp her gün kullanılacak miktarı oradan getirilmek şartıyla fabrikanın inşâsına daha uygun ve sakıncasız olduğu askerî birimler, Denizcilik Bakanlığı ve müşirliğiniz tarafından görevlendirilen memurlar vasıtasıyla yapılan incelemeler neticesinde ortaya çıkmıştır.
Fabrikanın sözü edilen yerde inşasına ruhsat verilmesi ve potasyum klorat zaten yasak maddelerden olduğundan belirli miktarı aşmamak üzere gerektiğinde yeterli miktarının Tophâne-i Amire tarafından sağlanması Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ (Vekiller Özel Meclisi) tarafından kararlaştırılarak İstanbul Belediyesi ile Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı’na bildirilmiştir.
Adı geçen yerin ne çeşit araziden olduğu araştırılıp gereken işlemlerinin yapılması ve haber verilmesi için de Tapu Bakanlığı’na direktif verilmiştir. Müşirlik tarafından da buna göre gerekenin yapılmasına gayret gösterilmesi rica olunur.

Tapu Bakanlığı’na

Fabrika inşasına daha müsâit ve sakıncasız olduğu askerî dairelerce görevlendirilen memurların yaptıkları incelemeler neticesinde ortaya çıkmasına bağlı olarak fabrikanın sözü edilen yerde inşasına ruhsat verilmesi Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ (Vekiller Özel Meclisi) tarafından uygun bulunmuştur. Gereğinin yerine getirilmesi Tophâne Müşirliği ile Belediye Başkanlığı’na ve Bayındırlık Bakanlığı’na bildirilmiştir. Bu yerin ne çeşit araziden olduğunun araştırılmasıyla usul ve kanun çerçevesinde lazım olan işlemlerin yerine getirilmesi ve neticesinin bildirilmesi hususunun bakanlıklara yazı ile bildirilmesi kararlaştırılmış olmakla gerekenin yapılması ve neticesinin haber verilmesi rica olunur.

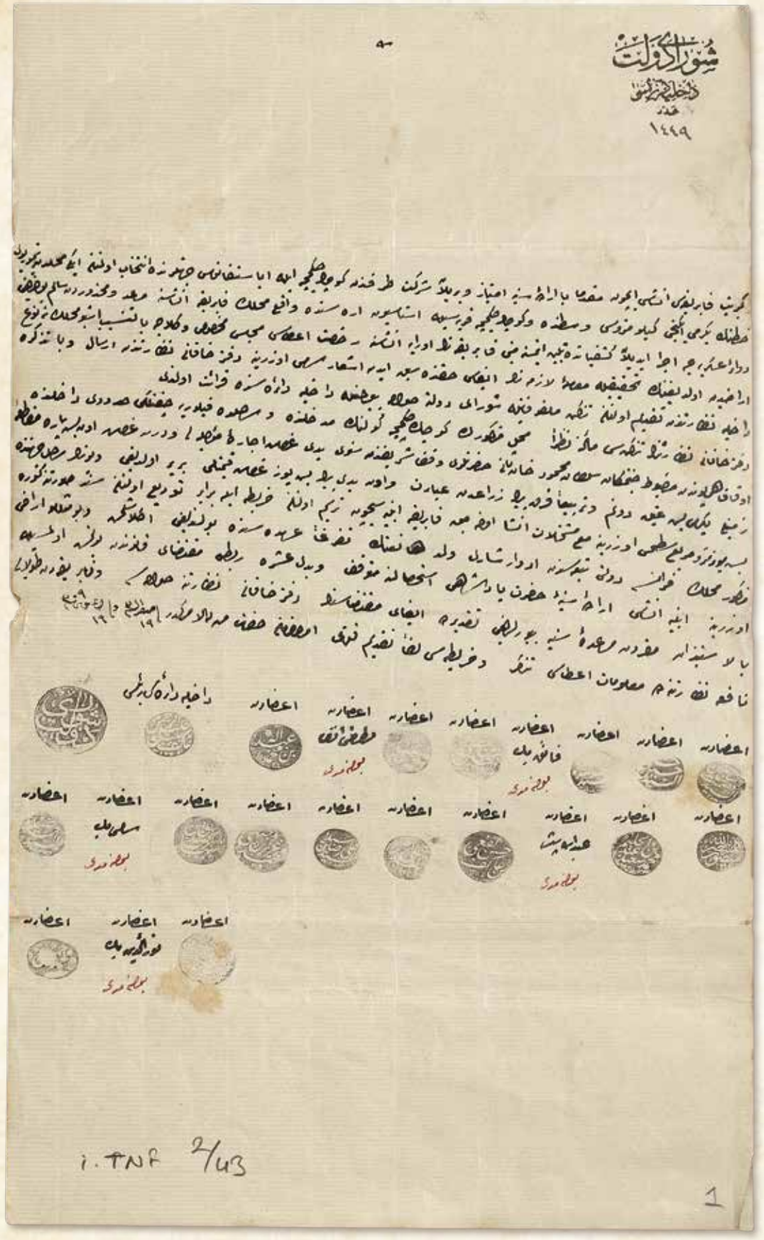

Şûrâ-yı Devlet
Dahiliye Dâiresi
Aded: 1449

Kibrit fabrikası inşâsı içün mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye imtiyâz verilen şirket tarafından Küçükçekmece ile Ayastefanos cihetlerinde intihâb olunan iki mahalden demir yolu hattının yirmi ikinci kilometresi vasatında ve Küçükçekmece Karyesi ile istasyon arasında vâki‘ mahallin fabrika inşâsına müsâ‘id ve mahzûrdan sâlim bulunduğu devâir-i askeriyece icrâ edilen keşfiyâtda tebeyyün etmesine mebnî fabrikanın oraya inşâsına ruhsat i‘tâsı Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ’ca bi’t-tensîb işbu mahallin ne nev‘ arâzîden olduğunun tahkîkiyle mu‘âmele-i lâzımenin îfâsı hakkında sebk eden iş ‘âr-ı sâmî üzerine Defter-i Hakani Nezâreti’nden irsâl ve bâ-tezkire Dahiliye Nezâreti’nden takdîm olunan tezkire melfûfuyla Şûrâ-yı Devlet’e havâle buyrulmasıyla Dahiliye Dâiresi’nde kırâ’et olundu.

Defteri Hakani Nezâreti’nin tezkiresi me’âline nazaran mahall-i mezkûrun Küçükçekmece Gölü’nün medhalinde ve sâhilde Florya Çiftliği hudûdu dâhilinde Evkâf-ı Hümâyûn’dan mazbût cennetmekân Sultan Mahmud Hân-ı Sânî Hazretleri vakf-ı şerîfinden senevî yedi kuruş icâre-i mü’ecceleli ve dört kuruş on beş para mukâta‘a-i zemînli yirmi beş atîk dönüm ve terbî‘an kırk bin zirâ‘dan ibâret ve on yedi bin beş yüz kuruş kıymetli bir yer olduğu ve bunun sâhil cihetinde beş yüz metre murabba‘ sathı üzerine ma‘a müştemilât inşâ olunacak fabrika ebniyesi içün tersîm olunan harîta ile beraber tevdî‘ olunan sened sûretine göre mezkûr mahallin Fransa Devleti tebe‘asından Edvar Şarl veled-i Hanz’ın teferruğan uhdesinde bulunduğu anlaşılmış ve bu misillü arâzî üzerine ebniye inşâsı irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî istihsâline mütevakkıf ve bedel-i öşre rabtı muktezâ-yı kânûndan bulunmuş olmasıyla bi’l-istîzân makrûn-ı müsâade-i seniyye buyrulduğu takdîrde îfâ-yı muktezâsının Defter-i Hakani Nezâreti’ne havâlesi ve fabrikadan dolayı Nafia Nezâreti’ne de ma‘lûmât i‘tâsı tezekkür ve harîtası leffen takdîm kılındı. Emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 19 Safer sene [1]311 / 19 Ağustos sene [1]309

İmzalar
[Şûrâ-yı Devlet Azaları]

BOA.İ.TNF. 2_43_01

Danıştay
İçişleri Dairesi
Aded: 1449

Kibrit fabrikası inşaatı için daha önce padişah emri ile imtiyaz verilen şirket tarafından Küçükçekmece ve Yeşilköy taraflarında seçilen iki yerden demiryolu hattının yirmi ikinci kilometresi ortasında ve Küçükçekmece köyü ile istasyon arasında bulunan alanın fabrika inşasına uygun ve sakıncasız olduğu askerî birimlerce yapılan keşiflerden anlaşılmıştır.

Buna bağlı olarak fabrikanın o bölgede yapımına ruhsat verilmesi Meclis-i Mahsus-ı Vükela (Vekiller Özel Meclisi) tarafından uygun görülmüştür. İşbu yerin ne çeşit arazi olduğunun araştırılmasıyla gerekli işlemin yapılması hakkında verilen direktif üzerine Tapu Bakanlığı’ndan yazılan ve İçişleri Bakanlığı’ndan takdim olunan resmî yazı ekiyle birlikte Danıştay’a havale edilip Danıştay İçişleri Dairesi’nde okunmuştur.

Tapu Bakanlığı yazısının içeriği göz önüne alındığında; adı geçen arazi Küçükçekmece Gölü’nün girişinde ve sahilde Florya Çiftliği sınırı içerisinde Evkaf Bakanlığı tarafından idare edilen Sultan 2. Mahmud Han Vakfı’na ait yıllık yedi kuruş peşin kiralı ve dört kuruş on beş para zemin vergili yirmi beş eski dönüm ve çepeçevre kırk bin zirâdan (yaklaşık 30.000 m²) ibaret ve on yedi bin beş yüz kuruş değerinde bir yerdir.

Bu arazinin sahil tarafında beş yüz metrekare alan üzerine ek yapılarıyla birlikte inşa edilecek fabrika için çizilen harita ile beraber verilen senet kopyasına göre adı geçen yerin tapusunun Fransa Devleti vatandaşlarından Hanz oğlu Edvar Şarl’ın üzerinde bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu gibi arazi üzerine bina inşası padişah iradesinin alınmasına bağlıdır. Öşür vergisine bağlanması da kanun gereğidir. Padişahın izni olduğu takdirde gereğinin Tapu Bakanlığı’na havalesi ve fabrikadan dolayı da Bayındırlık Bakanlığı’na da bilgi verilmesi kararlaştırılmıştır. Bölgenin haritası ekte takdim kılınmıştır. Emir yüce efendimizindir.
1 Eylül 1893

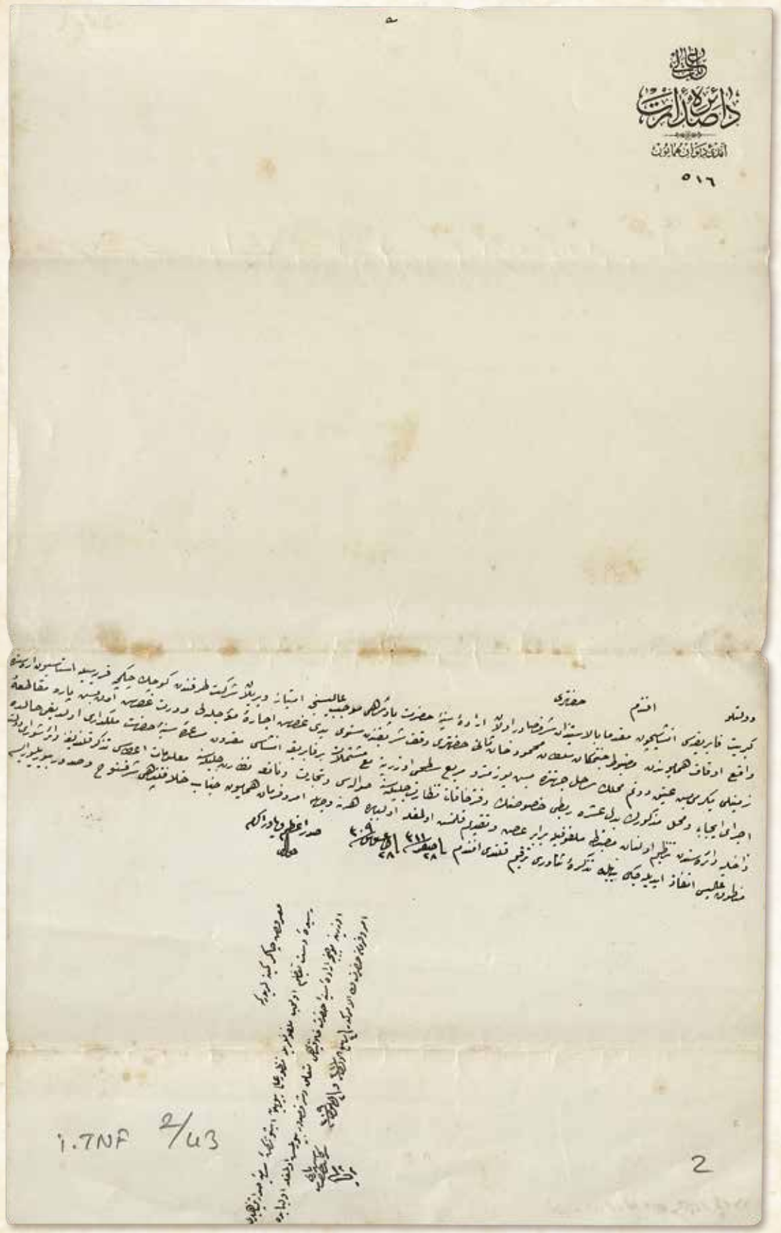

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
516

Devletlü efendim hazretleri,

Kibrit fabrikası inşâsı içün mukaddemâ bi'l-istîzân şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî mûcib-i âlisince imtiyâz verilen şirket tarafından Küçükçekmece Karyesiyle istasyon arasında vâki' Evkâf-ı Hümâyûn'dan mazbût cennetmekân Sultân Mahmud Hân-ı Sânî Hazretleri vakf-ı şerîfinden senevî yedi kuruş icâre-i mü'ecceleli ve dört kuruş on beş para mukâta'a-i zeminli yirmi beş atîk dönüm mahallin sahil cihetinde beş yüz metre murabba' sathı üzerine ma'a müştemilât bir fabrika inşâsı makrûn-ı müsâ'ade-i seniyye-i hazret-i mülk-dârî olduğu hâlde icrâ-yı îcâbı ve mahall-i mezkûrun bedel-i öşre rabtı husûsunun Defter-i Hakani Nezâret-i Celîlesine havâlesi ve Ticaret ve Nafia Nezâret-i Celîlesine ma'lûmât i'tâsı tezekkür kılındığına dair Şûrâ-yı Devlet Dâhiliye Dâiresi'nden tanzîm olunan mazbata melfûfuyla beraber arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise mantûk-ı âlîsi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâveri terkîm kılındı efendim. Fî 28 Safer sene [1]311 / 28 Ağustos sene [1]309

Sadrazam ve Yâver-i ekrem
Cevad

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Reside-i dest-i ta'zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhileri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i Hazret-i Hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyrulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fi 4 Rebîulevvel sene [1]311 / 2 Eylül sene [1]309

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî Süreyya

BOA.İ.TNF. 2_43_02

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
Özel Kalem Müdürlüğü
516

Devletli efendim hazretleri;

Kibrit fabrikası inşası için bundan evvel padişah emri ve izni ile imtiyaz verilen şirket tarafından Küçükçekmece köyü ile istasyon arasında bulunan ve Evkâf-ı Bakanlığı tarafından idare edilen Sultan 2. Mahmud Hân Hazretleri Vakfı'na ait yıllık yedi kuruş kiralı ve dört kuruş on beş para zemin vergili yirmi beş eski dönümlük arazinin beşyüz metrekarelik alanına ek yapılarıyla birlikte bir fabrika inşa edilmesine padişah tarafından izin verilmesi durumunda gereğinin yapılması ve bu alanın öşür vergisine bağlanması hususunun Tapu Bakanlığı'na havale edilmesi, Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'na da bilgi verilmesi kararlaştırıldığına dair Danıştay İçişleri Dairesi'nden düzenlenen tutanak ekiyle beraber takdim edilmiştir. Bu konuda padişah emri her ne şekilde çıkar ise kabul edileceği arz olunur.
10 Eylül 1893

Sadrazam ve Padişahın Yaveri
Cevad

Aciz kulları arz ederki:
Huzura ulaşarak ekiyle birlikte padişah tarafından incelenen işbu Sadrazamlık yazısı üzerine "gereğinin yapılması hususunda" halife hazretlerinin yüce iradesi çıkmıştır. Bu konuda emir yüce efendimindir.
15 Eylül 1893

Saray Başkatibi
Süreyya

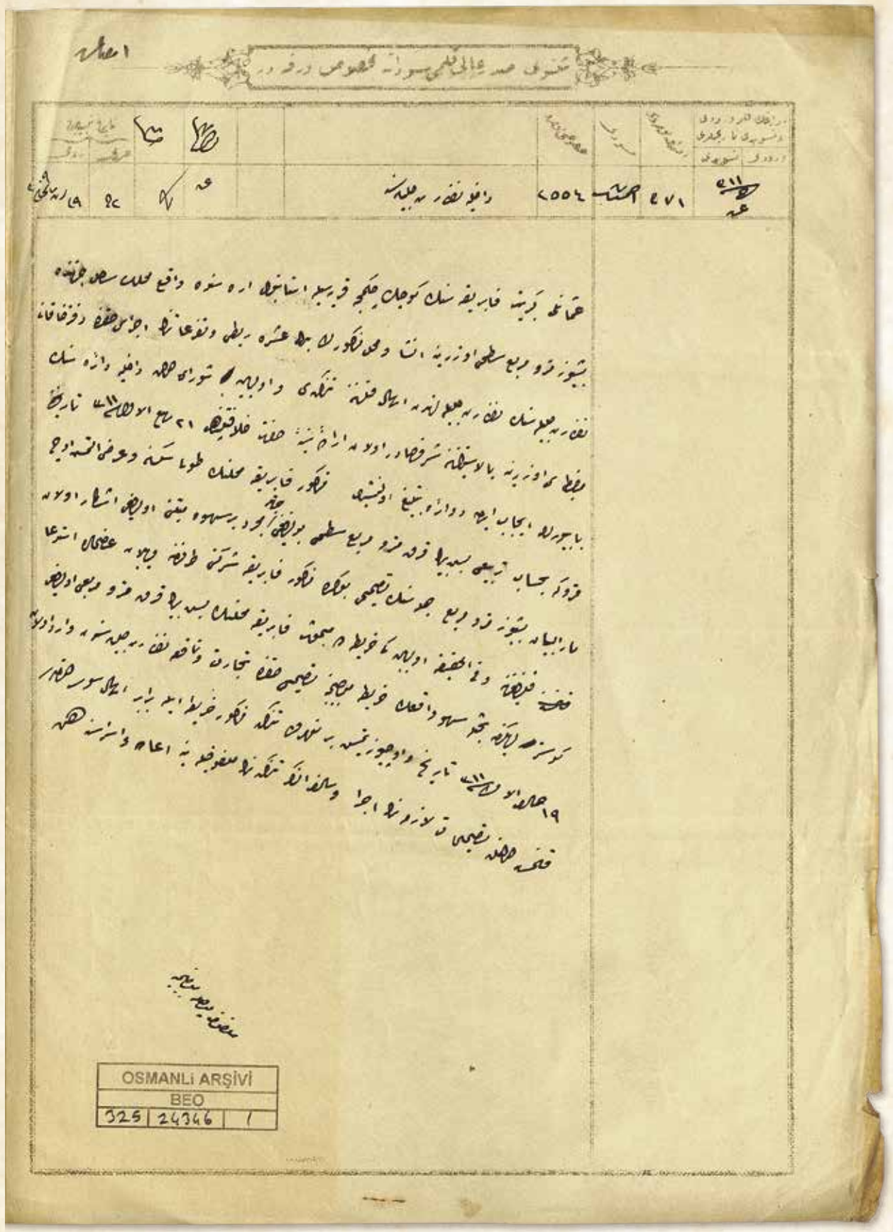
OSMANLI ARŞİVİ
BEO
325 | 24346 | 1

MEKTÛBÎ-İ SADR-I ÂLÎ KALEMİ MÜSVEDDÂTINA MAHSÛS VARAKADIR

Evrâkın Kaleme vürûdu ve Tesvîdi Tarihi: Gurre-i C. sene [1]311
Husûsî Numara: 2554
Târîh-i Tebyîzi: 29 Teşrîn-i Sânî sene [1]309

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Osmanlı kibrit fabrikasının Küçükçekmece Karyesiyle İstanbul arasında vâki‘ mahallin sâhil cihetinde beş yüz metre murabba‘ sathı üzerine inşâ ve mahall-i mezkûrun bedel-i öşre rabtı ve teferru‘âtının icrâsı hakkında Defter-i Hâkanî Nezâret-i Celîlesinin nezâret-i celîlelerinden irsâl kılınan tezkiresi ve ol bâbda Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dâiresi’nin mazbatası üzerine bi’l-istîzân şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî Rebîulevvel sene [1]311 tarihinde bâ-buyruldu îcâb eden devâire tebliğ olunmuşdur.

Mezkûr fabrika mahallinin tûlü seksen ve arzı altmış üç metre ki be-hesâb-ı terbî‘î beş bin kırk metre murabba‘ sathı bulunduğu cihetle mücerred bir sehve mübtenî olduğu aşikâr olan mârrü’l-beyân beş yüz metre murabba‘ cümlesinin tashîhi bu kerre mezkûr fabrika şirketi tarafından verilen arzuhâlde istid‘â kılındığından ve fi’l-hakîka ol bâbdaki harîtada mebhûs fabrika mahallinin beş bin kırk metre murabba‘ olduğu gösterildiğinden bahisle sehv-i vâki‘in harîta mûcebince tashîhi hakkında Ticaret ve Nafia Nezâret-i Celîlesinden vârid olan 19 Cumâdelûlâ sene [1]311 tarih ve üç yüz yetmiş bir numaralı tezkire mezkûr harîta ile beraber irsâl-i savb-ı devletleri kılınmış olmağla tashîhât-ı lâzımesinin icrâ ve sâlifü’z-zikr tezkirenin melfûfuyla yine i‘âde ve isrâsına himmet.

Melfûf pusula mûcebince

BOA.BEO. 325_24346_01

SADARET YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ MÜSVEDDELERİNE MAHSUS VARAKADIR

Evrakın Müdürlüğe Gelişi ve Müsvedde Tarihi: 10 Aralık 1893
Özel Numara: 2554
Temize Çekilme Tarihi: 11 Aralık 1893

İçişleri Bakanlığı’na

Osmanlı Kibrit Fabrikasının Küçükçekmece köyü ile İstanbul arasında bulunan bölgenin sahil tarafında beş yüz metrekare alan üzerine inşası, adı geçen yerin öşür vergisine bağlanması ve teferruatı hakkındaki yazışmalar 2 Ekim 1893 tarihinde sadrazamın emri ile ilgili dairelere tebliğ edilmiştir.

Sözü edilen fabrika yerinin uzunluğu seksen ve genişliği altmış üç metre ki bu hesapla çepeçevre beş bin kırk metre alanı bulunması sebebiyle şahsi bir hataya dayandığı açık olan “çepeçevre beş yüz metrekare” cümlesinin düzeltilmesi sözü edilen fabrika şirketi tarafından verilen dilekçede rica edilmektedir.

Gerçekten de bahsedilen fabrika yerinin, haritada beş bin kırk metrekare olduğu ve ortadaki yanlışlığın harita gereğince düzeltilmesi hakkında Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı’ndan gelen 28 Aralık 1893 tarih ve üç yüz yetmiş bir numaralı yazı sözü edilen harita ile birlikte tarafınıza gönderilmiştir.

Gereken düzeltmelerin yapılması ve ekli yazının tekrar iade edilmesi rica olunur.

Ekli pusula uyarınca...

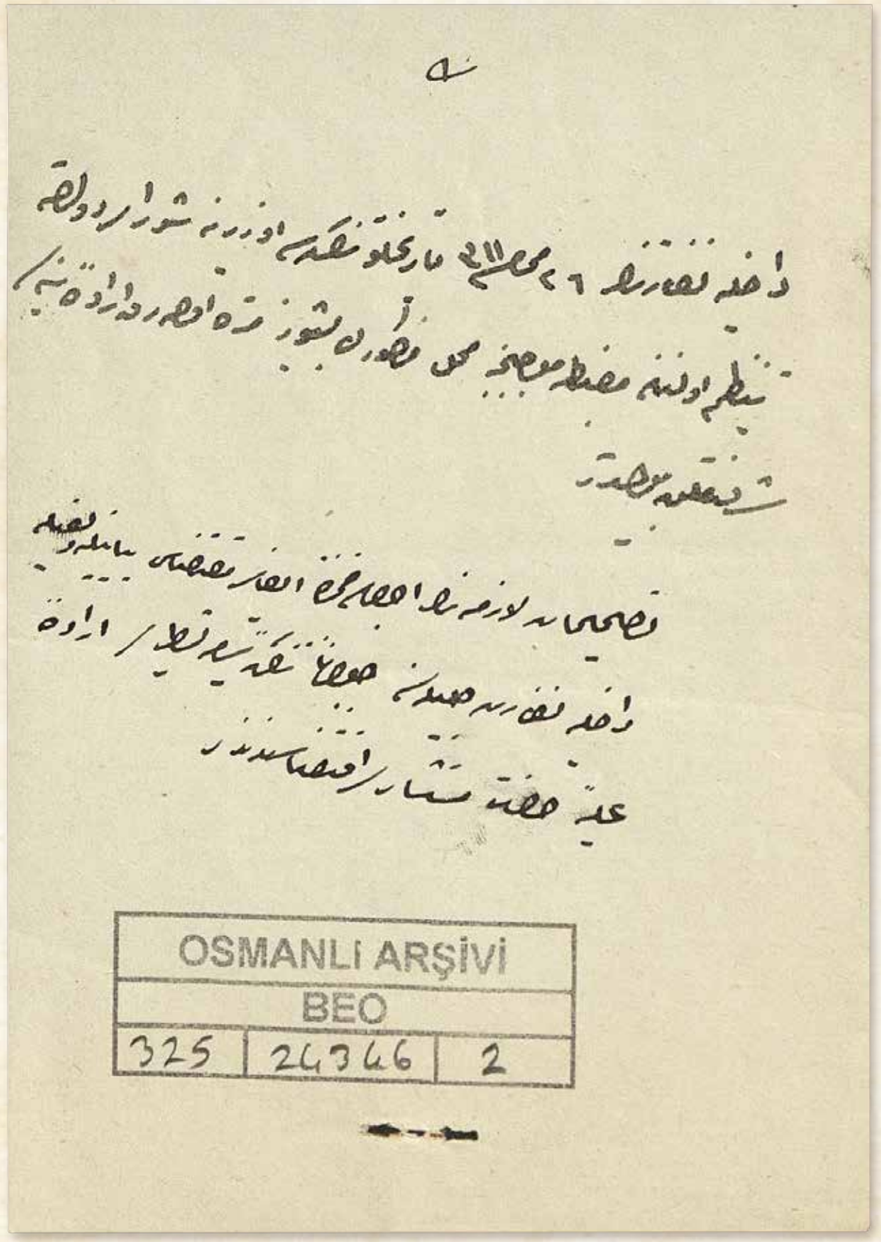

Dahiliye Nezâreti'nin 26 Muharrem sene [1]311 tarihli tezkiresi üzerine Şûrâ-yı Devlet'den tanzîm olunan mazbata mûcebince mahall-i mezkûrun beş yüz metre olarak irâde-i seniyyesi şeref-müteallik buyrulmuşdur.

Tashîhât-ı lâzımenin icrâsı zımnında îfâ-yı muktezâsı beyânıyla ve leffiyle Dahiliye Nezâret-i Celîlesine cevâben tezkire-i sâmiye tastîri irâde-i aliyye-i hazret-i müsteşârî iktizâsındandır.

İçişleri Bakanlığı'nın 9 Ağustos 1893 tarihli resmî yazısı üzerine Danıştay tarafından düzenlenen tutanak uyarınca adı geçen yerin beş yüz metre olarak belirlendiğine dair padişah emri çıkmıştır.

Gerekli düzeltmelerin yapılması konusunda müsteşarın emri ile İçişleri Bakanlığı'na cevap yazısı yazılması gereklidir.

BOA.BEO. 325_24346_02

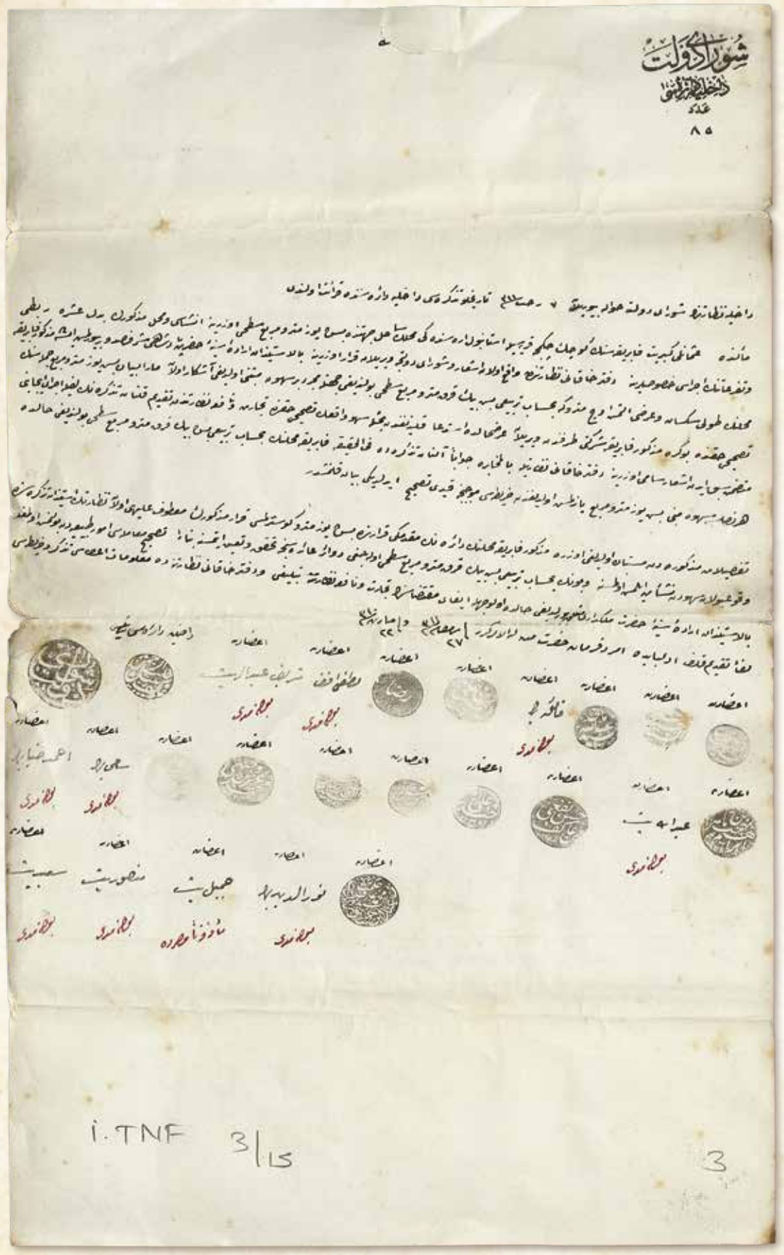

Şûrâ-yı Devlet
Dahiliye Dâiresi
Aded: 85

Dahiliye Nezâreti'nin Şûrâ-yı Devlet'e havâle buyrulan 7 Receb sene [1]311 tarihli tezkiresi Dahiliye Dâiresi'nde kırâ'et olundu.

Me'âlinde Osmanlı kibrit fabrikasının Küçükçekmece Karyesiyle İstanbul arasındaki mahallin sâhil cihetinde beş yüz metre murabba' sathı üzerine inşâsı ve mahall-i mezkûrun bedel-i öşre rabtı ve teferru'âtının icrâsı husûslarına Defter-i Hakanî Nezâreti'nden vâki' olan iş'âr ve Şûrâ-yı Devletce verilen karâr üzerine bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî şeref-sudûr buyrulmuş ise de mezkûr fabrika mahallinin tûlü seksen ve arzı altmış üç metre ki be-hesâb-ı terbî'î beş bin kırk metre murabba' sathı bulunduğu cihetle mücerred bir sehve mübtenî olduğu âşikâr olan mârrü'l-beyân beş yüz metre murabba' cümlesinin tashîhi hakkında bu kere mezkûr fabrika şirketi tarafından verilen arzuhâlde istid'â kılındığından bahisle sehv-i vâki'in tashîhi hakkında Ticaret ve Nafia Nezâreti'nden takdîm kılınan tezkirenin leffiyle icrâ-yı îcâbını mutazammın sebk eden iş'âr-ı sâmî üzerine Defter-i Hâkanî Nezâreti'yle bi'l-muhâbere cevâben alınan tezkirede fi'l-hakîka fabrika mahallinin be-hesâb-ı terbî'î beş bin kırk metre murabba' sathı bulunduğu hâlde her nasılsa sehve mebnî beş yüz metre murabba' yazılmış olduğundan harîtası mûcebince kaydı tashîh edildiği beyân kılınmışdır.

Tafsilât-ı mezkûreden müstebân olduğu üzere mezkûr fabrika mahallinin dâirenin mukaddemki karârında beş yüz metre gösterilmesi karâr-ı mezkûrun ma'tûfün aleyhi olan nezâretin istîzân tezkiresinde vukû' bulan sehvden neş'et eylemiş olmasına ve bunun be-hesâb-ı terbî'î beş bin kırk metre murabba' sathı olacağı devâir-i âidesince tahakkuk ve ta'ayyün etmesine binâen tashîh muâmelesi umûr-ı tabîîyeden bulunmuş olmağla bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i hazret-i mülk-dârî müte'allik buyrulduğu hâlde ol vechile îfâ-yı muktezâsının Ticaret ve Nafia Nezâreti'ne tebliği ve Defter-i Hakanî Nezâreti'ne de ma'lûmât i'tâsı tezekkür ve harîtası leffen takdîm kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 27 Ramazan sene [1]311 / 22 Mart sen [1]310

BOA.İ.TNF. 3_15_03

Danıştay
İçişleri Dairesi
Aded: 85

İçişleri Bakanlığı'nın Danıştay'a havale edilen 14 Ocak 1894 tarihli resmî yazısı Danıştay İçişleri Dairesi'nde okundu.

Mealinde Osmanlı Kibrit Fabrikası'nın Küçükçekmece köyü İle İstanbul arasındaki yerin sahil tarafında beş yüz metrekare alan üzerine inşası ve adı geçen yerin öşür vergisine bağlanması ve teferruatının icrası hususlarına Tapu Bakanlığı'ndan bildirilen yazı ve Danıştay tarafından verilen karar üzerine padişahın emri ile izin çıkmıştır. Ancak sözü edilen fabrika yerinin uzunluğu seksen genişliği altmış üç metre ki bu hesapla çepeçevre beş bin kırk metre alanı bulunması sebebiyle şahsi bir hataya bağlı olarak ortaya çıktığı açık olan yukarıda beyan edilen beş yüz metrekarelik alan cümlesinin düzeltilmesi hakkında bu defa sözü edilen fabrika şirketi tarafından verilen dilekçede rica edilmektedir. Bu hatanın düzeltilmesi hakkında Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'ndan takdim edilen resmî yazının ekiyle gerekenin yapılmasını içeren yazı üzerine Tapu Bakanlığı'yla haberleşilerek alınan cevabi yazıda hakikaten fabrika yerinin bu hesapla beş bin kırk metre alanı bulunması durumunda her nasılsa hataya bağlı olarak beş yüz metre alanlı yazılmış olduğundan haritası gereğince kaydının düzeltildiği açıklanmıştır.

Anılan ayrıntıdan anlaşılacağı olduğu üzere adı geçen fabrika yerinin dairenin bundan önceki kararında beş yüz metre gösterilmesi bu kararın bakanlığın atfedilen izin tezkiresinde ortaya çıkan hatadan ileri gelmiş olması ve bunun bu hesapla çepeçevre beş bin kırk metre alanı olacağı ilgili dairelerce tespit edilmesi üzerine düzeltilme işlemi normal bulunmuştur.

Padişahın yüce izni ve emri çıkması durumunda o şekilde gerekenin yapılmasının Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'na tebliği ve Tapu Bakanlığı'na da bilgi verilmesi kararlaştırılıp haritası ekte takdim edilmiştir. Bu konuda emir yetki sahibi yüce efendimizindir.
3 Nisan 1894

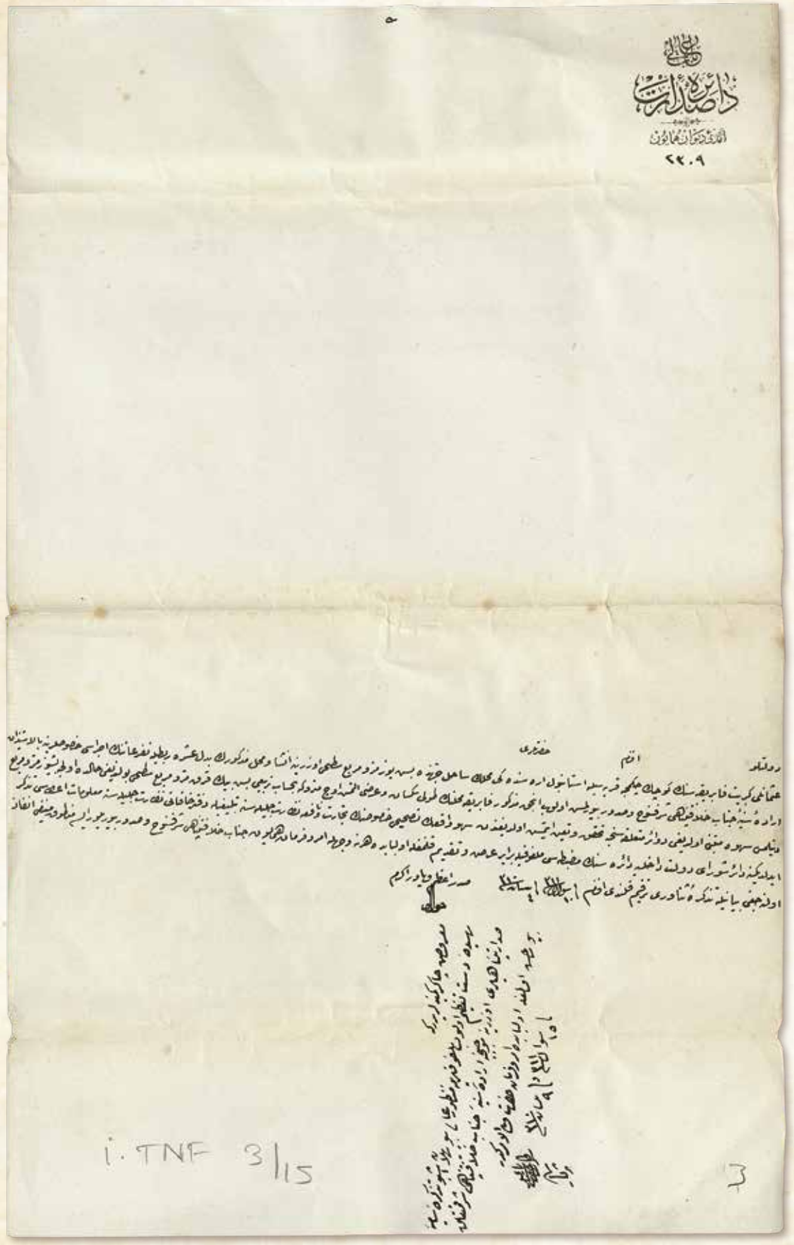

BABIALİ
DÂİRE-İ SADÂRET
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
2309

Devletlü efendim hazretleri,

Osmanlı kibrit fabrikasının Küçükçekmece Karyesiyle İstanbul arasındaki mahallin sâhil cihetinde beş yüz metre murabba‘ sathı üzerine inşâ ve mahall-i mezkûrun bedel-i öşre rabtı ve teferru‘âtının icrâsı husûslarına bi’l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyrulmuş olup ancak mezkûr fabrika mahallinin tûlü seksen ve arzı altmış üç metre ki be-hesâb-ı terbî‘i beş bin kırk metre murabba‘ sathı bulunduğu hâlde evvelce beş yüz metre murabba‘ denilmesi sehve mübtenî olduğu devâir-i müte‘allikasınca tahakkuk ve ta‘ayyün etmiş olduğundan sehv-i vâkî‘in tashîhi husûsunun Ticaret ve Nafia Nezâret-i Celîlesine tebliğiyle Defter-i Hakani Nezâret-i Celîlesine ma‘lûmât i‘tâsı tezekkür edildiğine dâir Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dâiresi’nin mazbatası melfûfuyla beraber arz ve takdîm kılınmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyrulur ise mantûk-ı münîfi infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 10 Şevval sene [1]311 / 4 Nisan sene [1]310

Sadrazam ve Yâver-i ekrem
Cevad

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Resîde-i dest-i ta‘zîm olup melfûflarıyla manzûr-ı âlî buyrulan işbu tezkire-i sâmiye-i sadâret-penâhileri üzerine mûcebince irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî şeref-müteallik buyrulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir.
Fî 15 Şevval sene [1]311 / 9 Nisan sene [1]310

Ser-kâtib-i hazret-i Şehriyârî
Süreyya

BOA.İ.TNF. 3_15_03

BABIALİ
SADARET DAİRESİ
Özel Kalem Müdürlüğü
2309

Devletli efendim hazretleri,

Osmanlı kibrit fabrikasının Küçükçekmece köyü ile İstanbul arasındaki alanın sahil tarafında beş yüz metrekare yüzey üzerine inşası ve adı geçen yerin öşür vergisine bağlanması ve ayrıntılarının tamamlanması hususlarına padişahın emri ile izin çıkmıştı.

Ancak sözü edilen fabrika alanının uzunluğu seksen genişliği altmış üç metre ki bu hesapla çepeçevre beş bin kırk metre alanı bulunması durumunda evvelce beş yüz metrekare alanlı denilmesi hata sonucu ortaya çıktığı ilgili dairelerce tespit edilmiştir. Mevcut hatının düzeltilmesi hususunun Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı’na bildirilmesiyle Tapu Bakanlığı’na bilgi verilmesi kararlaştırıldığına dair Danıştay İçişleri Dairesi’nin tutanağı ekiyle beraber takdim edilmiştir. Bu konuda halife tarafından her ne şekilde emir ve buyruk çıkar ise yerine getirileceği arz olunur efendim.
16 Nisan 1894

Sadrazam ve Padişahın Yaveri
Cevad

Aciz kulları arz ederki: Huzura ulaşarak ekiyle birlikte padişah tarafından incelenen işbu Sadrazamlık yazısı üzerine “gereğinin yapılması hususunda” Halife hazretlerinin yüce iradesi çıkmıştır. Bu konuda emir yüce efendimindir.
21 Nisan 1894

Saray Başkatibi
Süreyya

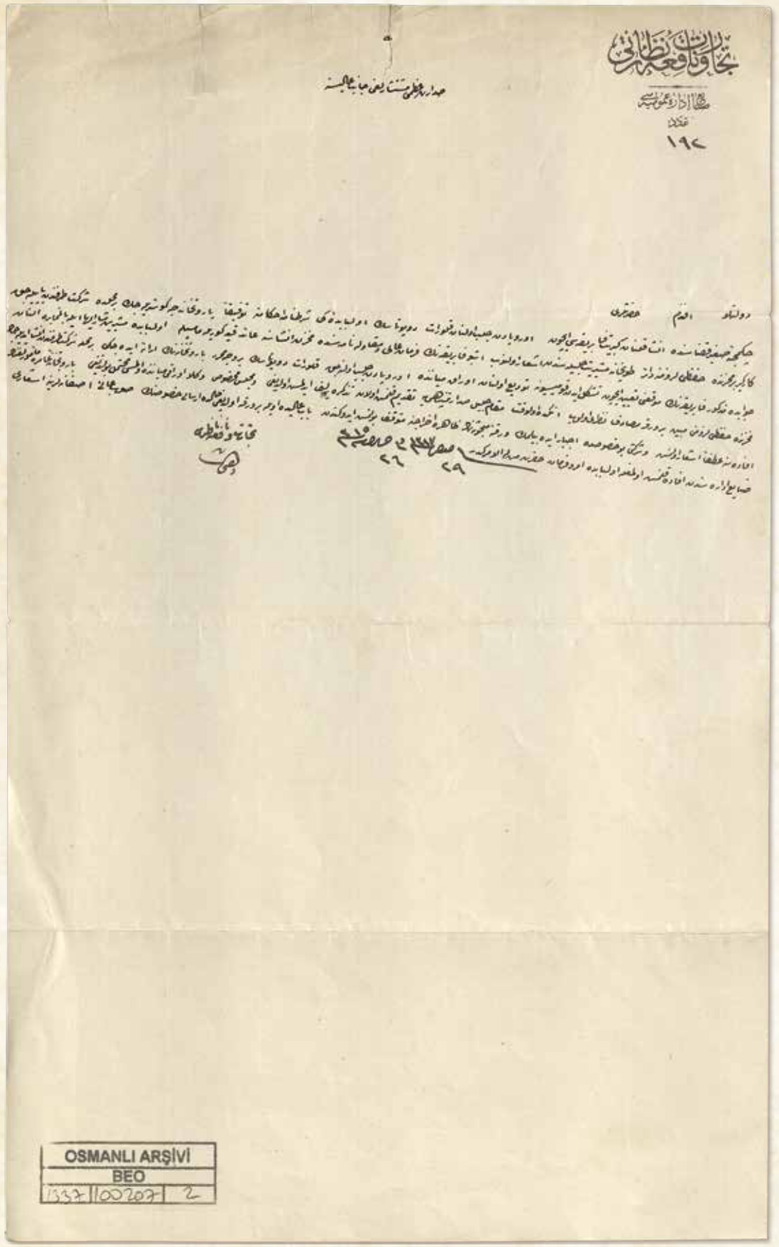
OSMANLI ARŞİVİ
BEO
1337/100207 2

TİCARET VE NAFİA NEZÂRETİ
Sanayi İdâre-i Umûmiyesi
Aded: 192

Sadâret-i Uzmâ Müsteşârlığı Cânib-i Âlîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Çekmece-i sağîr Kazâsı'nda inşâ kılınan kibrit fabrikası içün Avrupa'dan celb olunan klorat ve potasın ol bâbdaki şartnâme ahkâmına tevfikan Baruthânece gösterilecek bir mahalde şirket tarafından yapılacak kârgîr bir mahzende hıfzı lüzûmuna dâir Tophane Müşîriyet-i celîlesinden iş'âr olunup işbu fabrikanın fermân-ı âlî ve mukâvelenâmesinde mahzen inşâsına âid kayd görülememesiyle ol bâbda müşîriyet-i müşârun-ileyhâ ile bi'l-muhâbere alınan cevâbda mezkûr fabrikanın mevkiini ta'yîn içün teşekkül eden komisyona tevdî' olunan evrâk miyânında Avrupa'dan celb olunacak klorat ve potasın ber-vech-i muharrer Baruthâne'nin irâe edeceği bir mahalle şirket tarafından inşâ edilecek mahzende hıfzı lüzûmunu mübeyyin bir varaka müsâdif-i nazarî olup onun da ol vakit makâm-ı celîl-i Sadâretpenâhî'ye takdîm kılınmış olan tezkireye leffedilmiş olduğu ve Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ evrâkı miyânında olması muhtemel bulunduğu Baruthâne-i Âmire Memurluğu'nun ifâdesine atfen iş'âr olunmuş ve şirketi bu husûsda icbâr edebilmek varaka-i mebhûsenin zâhire ihrâcına mütevakkıf bulunmuş idiğinden BABIALİ'de öyle bir varaka olduğu hâlde irsâli husûsunun savb-ı âlî-i âsafânelerine iş'ârı Sanayi İdâresi'nden ifâde kılınmış olmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 29 Safer sene 1317 / 26 Haziran sene [1]315

İmza: Ticaret ve Nafia Nâzırı

BOA.BEO.1337_100207_2

TİCARET VE BAYINDIRLIK BAKANLIĞI
Sanayi Genel İdaresi
Sayı: 192

Sadaret Müsteşarlığı Yüksek Makamına

Devletli efendim hazretleri,

Küçükçekmece kazasında inşa edilen kibrit fabrikası için Avrupa'dan getirilen klorat ve potasın bu konudaki şartname hükümlerine uygun olarak Baruthane'nin gösterdiği bir yerde şirket tarafından yapılacak kargir bir mahzende korunması lüzumu Tophane Müşirliği'nden bildirilmektedir.

Bu fabrikanın kuruluş fermanı ve sözleşmesinde mahzen inşasına dair bir kayıt görülememiştir. Bu konuda Tophane Müşirliği ile yapılan haberleşmede alınan cevapta; sözü edilen fabrikanın yerini belirlemek için kurulan komisyona verilen belgeler arasında "Avrupa'dan getirtilecek klorat ve potasın Baruthane'nin göstereceği bir bölgeye şirket tarafından inşa edilecek mahzende korunması gerektiğini belirten bir belge göze çarptığı, onun da o zaman Sadrazamlık makamına takdim edilmiş olan yazıya eklendiği ve Vekiller Özel Meclisi belgeleri arasında bulunmasının muhtemel olduğu" Baruthane memurluğunun ifadesine dayanılarak bildirilmiştir.

Şirketi bu konuda zorlayabilmek bahsedilen belgenin ortaya çıkarılmasına bağlıdır. Babıali'de böyle bir belge varsa gönderilmesi hususunun tarafınıza iletilmesi Sanayi İdaresi'nden ifade edilmektedir. Bu konuda emir ve ferman efendim hazretlerinindir.
9 Temmuz 1899

İmza: Ticaret ve Bayındırlık Bakanı

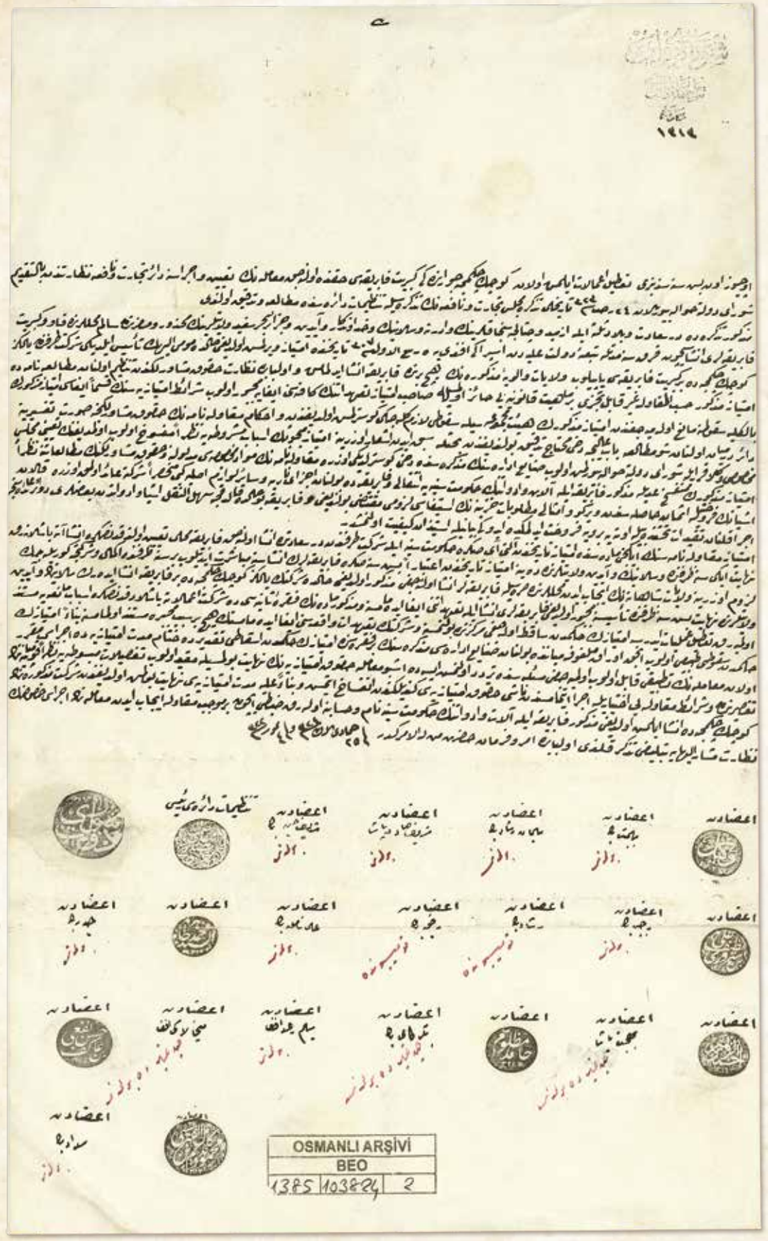

ŞÛRÂ-YI DEVLET
Tanzimat Dairesi
Aded: 1313

Üç yüz on beş senesinden beri ta'tîl-i imâlât eylemiş olan Küçükçekmece civârındaki kibrit fabrikası hakkında olunacak muâmelenin ta'yîn ve icrâsına dair Ticaret ve Nafia Nezâreti'nden bi't-takdîm Şûrâ-yı Devlet'e hevâle buyrulan 24 Receb 1323 târîhli tezkire Meclis-i Ticaret ve Nafia'nın tezkiresiyle Tanzimat Dairesi'nde mütâlaa ve tedkîk olundu.

Mezkûr tezkirede Dersaadet ve bilâd-ı selâse ile İzmid ve Çatalca sancaklarının ve Edirne ve Selanik ve Hüdavendigar ve Aydın ve Cezâyir-i Bahr-ı Sefîd vilâyetlerinin mahzûr ve mazarratdan sâlim mahallerinde kav ve kibrit fabrikaları inşâsıyçün kırk sene müddetle tebe'a-i Devlet-i Aliyye'den İspiraki Efendi'ye 5 Rebîulevvel 307 târîhinde imtiyâz verilmiş olduğu hâlde mûmâ-ileyhin tesis eylediği şirket tarafından yalnız Küçükçekmece'de bir kibrit fabrikası yapılıp vilâyât ve elviye-i mezkûrenin hiçbirinde fabrika inşâ edilmemiş ve ol bâbda nezâret hukuk müşâvirliğinden takdîm olunan mütâlaanâmede imtiyâz-ı mezkûr hasbe'l-mukâvele gayr-ı kâbil-i tecezzî bir mâhiyet-i kânûniyyeyi hâiz olmasıyla sâhib-i imtiyâz, taahhüdâtının kâffesini îfâya mecbûr olup şerâit-i imtiyâziyesinin kısmen îfâsı imtiyâz-ı mezkûrun bi'l-külliye sukûtuna mâni olamayacağından imtiyâz-ı mezkûrun heyet-i mecmû'asıyla sukûtu lâzım geleceği gösterilmiş olduğundan ve ahkâm-ı mukâvelenâmenin Hukuk Müşâvirliğince sûret-i tefsîrine dâir dermiyân olunan şu mütâlaa BABIALİce dahi muhtâc-ı tedkîk bulunduğundan bahisle sebk eden iş'ârı üzerine imtiyâz-ı mebhûsun esbâb-ı meşrûtaya nazaran mefsûh olup olmadığının ta'yîni Meclis-i Mahsus-ı Vükelâ karârıyla Şûrâ-yı Devlet'e havâle buyrulmuş olup Sanayi İdâresi'nin müzekkeresinde dahi gösterildiği üzere mukâvelenâmenin mevâdd-ı mahsûsası medlûlüne ve Hukuk Müşâvirliği'nin mütâla'âtına nazaran imtiyâz-ı mezkûrun münfesih addıyla mezkûr fabrika ile âlât ve edevâtının hükûmet-i seniyyeye intikâli ve fabrikada bulunan eczâ-yı nâriye ve sâir levâzım-ı asliye gibi münhasıran şirkete âid olmak üzere kalan eşyânın

BOA.BEO.1385_103824_2

DANIŞTAY
Tanzimat Dairesi
Sayı: 1313

1899 senesinden beri üretimini durdurmuş olan Küçükçekmece civarındaki kibrit fabrikası hakkında yapılacak işlemin belirlenmesi ve uygulanmasına dair Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'ndan takdim edilerek Danıştay'a havale edilen 24 Eylül 1905 tarihli yazı Ticaret ve Bayındırlık Meclisi'nin yazısıyla birlikte Tanzimat Dairesi'nde incelendi.

Bakanlığın yazısında; İstanbul ve üç belde [Galata, Üsküdar, Eyüp Sultan] ile İzmit ve Çatalca sancakları ve Edirne, Selanik, Bursa, Aydın ve Akdeniz Adaları vilayetlerinin sakıncasız ve güvenli bölgelerinde kav ve kibrit fabrikaları inşası için kırk sene süreyle Osmanlı Devleti tebasından İspiraki Efendi'ye 30 Ekim 1889 tarihinde imtiyaz verildiği, ancak adı geçenin kurduğu şirket tarafından yalnız Küçükçekmece'de bir kibrit fabrikası yapıldığı, sözü edilen vilayetlerin ve sancakların hiçbirinde başka fabrika inşa edilmediği, bu konuda bakanlık hukuk müşavirliğinden takdim edilen mütalaanamede bu imtiyazın sözleşme uyarınca bölümlere ayrılamaz bir mahiyette olması nedeniyle imtiyaz sahibinin taahhütlerinin tamamını yerine getirmek zorunda olduğu, imtiyaz şartlarının bir bölümünün yerine getirilmesi imtiyazın tamamının hükümden düşmesine engel olmayacağı, bu nedenle sözü edilen imtiyazın bütünüyle hükümden düşmesi gerekeceği ifade edilmektedir.

Sözleşme hükümlerinin Hukuk Müşavirliği'nce yorumlanmasına dair öne sürülen bu mütalaa Babıali tarafından da incelemeye muhtaç bulunduğu bildirilerek verilen direktif üzerine sözü edilen imtiyazın açıklanan sebepler göz önünde bulundurularak hükümsüz olup olmadığının belirlenmesi görevi Vekiller Özel Meclisi kararıyla Danıştay'a havale buyrulmuştur.
Sanayi İdaresi'nin yazısında da gösterildiği üzere

Belgenin çeviri ve sadeleştirmesi sonraki sayfada devam etmektedir.

fürûhtuyla esmân-ı hâsılasından vergi ve emsâli matlûbât-ı hazînenin istîfâsı lüzûmu muktezî bulunduğu ve fabrika bu hâlde kaldıkca sehlü'n-nakl eşyâ ve edevâtdan bazıları devâir-i âidesince icrâ kılınan takayyüdât tahtında öteye beriye fürûht edilmekde idiği beyânıyla istîzân-ı keyfiyet olunmuşdur.

İmtiyâz mukâvelenâmesinin ikinci mâddesinde imtiyâz târîhinden altı ay sonra hükûmet-i seniyye ile şirket tarafından Dersaadet'de inşâ olunacak fabrika mahalli ta'yîn olundukdan sonra inşaata başlanarak nihâyet iki sene zarfında ve Selanik ve Aydın vilâyetlerinde de yine imtiyâz târîhinden itibâren beş sene sonra fabrikaların inşâsına mübâşeret edilip bir sene zarfında ikmâl ve şirketce görülecek lüzûm üzerine vilâyât-ı şâhânenin îcâb eden mahallerinde sırasıyla fabrikalar inşâ olunacağı mezkûr olduğu hâlde nihâyet beş sene zarfında tesîsine mecbûr olduğu fabrikaları inşâ ile taahhüdâtını îfâ edememesine ve mezkûr mâddenin fıkra-i sâniyesi de şirket imâlâta başladıkdan sonra esbâb-ı mâni'aya müstenid olmayarak ta'tîl-i ameliyât ederse imtiyâzın hükümden sâkıt olacağı merkezinde bulunmasına ve şirketin ta'ahhüdât-ı vâkı'asını îfâ edememesinin hiçbir sebeb-i mücbire müstenid olmamasına binâen imtiyâzın hükümden sukûtu tabii olup ancak evrâk-ı melfûfe miyânında bulunan Sanayi İdâresi müzekkeresinin bir fıkrasında imtiyâzın hükümden ıskâtı takdîrde şirketin yalnız Küçükçekmece'de bir fabrika inşâ ederek Selanik ve Aydın vilâyetlerinde hitâm-ı müddet-i imtiyâziyede icrâsı mukarrer olan muâmelenin tatbîki kâbil olup olmayacağı meselesinde tereddüd olmuş ise de işbu muâmele hukûk-ı imtiyâziyenin nihâyet bulmasıyla mukayyed olup tafsîlât-ı mebsûtaya nazaran kumpanyanın taksîrinden ve şerâit-i mukâveleyi ihtiyârıyla icrâ etmemesinden nâşî hukûk-ı imtiyâziyesi kendiliğinden infisâh etmiş ve binâenaleyh müddet-i imtiyâziyesi nihâyet bulmuş olduğundan şirket-i mezkûrenin Küçükçekmece'de inşâ eylemiş olduğu mezkûr fabrika ile âlât ve edevâtının hükûmet-i seniyye nâm u hesâbına olarak zabtı için ber-mûceb-i mukâvele îcâb eden muâmelenin icrâsı husûsunun nizâret-i müşârun-ileyhâya teblîği tezekkür kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 25 Cumâdelûlâ sene [1]324 / 4 Temmuz sene [1]322

Tanzimat Dairesi Reisi Mehmed Arif	***Azadan Şerif Hüseyin Bey (Bulunmadı)***	***Azadan Şerif Sadık PaşaBey (Bulunmadı)***	***Azadan Süleyman Reşad Bey (Bulunmadı)***	***Azadan Behçet Bey (Bulunmadı)***
Azadan Vekil	***Azadan Haydar Bey (Bulunmadı)***	***Azadan es-Seyyid Mehmed Tahir***	***Azadan Ali Namık Bey (Bulunmadı)***	***Azadan Refik Bey (Komisyonda)***
Azadan Reşad Bey (Komisyonda)	***Azadan Receb Bey (Bulunmadı)***	***Azadan Nazif bin Ali Süruri***	***Azadan Hasan Nef'i bin Akif***	***Azadan Mihalaki Efendi (Hîn-i tahrîrde bulunmadı)***
Azadan Selim Efendi (Bulunmadı)	***Azadan Bekir Kâmi Bey (Hîn-i tahrîrde bulunmadı)***	***Mazlum Hamid***	***Azadan Behçet Paşa (Hîn-i tahrîrde bulunmadı)***	***Azadan Ahmed ez-Züheyr***
Azadan Sedad Bey (Bulunmadı)	***Azadan Mahmud Nedim bin Kamil el-Kıbrısî***			

sözleşmenin özel maddelerinin delalet ettiği noktalara ve Hukuk Müşavirliği'nin mütalaalarına göre bu imtiyazın hükümsüz sayılarak sözü edilen fabrika ile alet ve edevatının hükümete devri ve fabrikada bulunan yanıcı maddeler ile diğer ekipmanlar gibi şirkete ait eşyanın satışıyla elde edilen tutardan vergi ve benzeri hazine alacaklarının karşılanması gerektiği, fabrika bu halde kaldıkça taşınması kolay eşya ve aletlerden bazıları ilgili dairelerce gerçekleştirilen gözetim altında öteye beriye satılmakta olduğu bildirilerek konu hakkında izin istenmiştir.

İmtiyaz sözleşmesinin ikinci maddesinde, imtiyaz tarihinden altı ay sonra hükümet ile şirket tarafından İstanbul'da inşa edilecek fabrika yeri belirlendikten sonra inşaata başlanarak iki sene içinde tamamlanması, Selanik ve Aydın vilayetlerinde ise yine imtiyaz tarihinden beş sene sonra fabrikaların inşasına başlanıp bir sene içinde tamamlanması, şirketçe görülecek lüzum üzerine Osmanlı vilayetlerinin gereken bölgelerinde sırasıyla fabrikalar inşa edileceği belirtilmiştir. Buna rağmen şirket yalnız Küçükçekmece'de bir fabrika inşa etmiştir. Selanik ve Aydın vilayetlerinde en son beş sene içinde kurmak zorunda olduğu fabrikaları inşa edemeyip taahhütlerini yerine getirememiştir.

İkinci maddenin ikinci fıkrası da, şirket üretime başladıktan sonra engelleyici sebeplere dayanmaksızın üretimi durdurursa imtiyazın hükümden düşeceği merkezindedir. Şirketin taahhütlerini yerine getirememesinin hiçbir zorunlu sebebe dayanmaması nedeniyle imtiyazın hükümsüz kalması doğaldır.

Ancak ekli belgeler arasında bulunan Sanayi İdaresi yazısının bir fıkrasında, imtiyazın hükümsüz kalması durumunda şirketin yalnız Küçükçekmece'de bir fabrika inşa ederek Selanik ve Aydın vilayetlerinde imtiyaz süresinin bitiminde uygulanması kararlaştırılmış olan muamelenin uygulanması mümkün olup olamayacağı meselesinde tereddüt edilmişse de bu muamele "imtiyaz haklarının son bulması" ile sınırlıdır. Yapılan açıklamalar göz önünde tutulduğunda, şirketin kusurundan ve sözleşme şartlarını kendi isteği ile yerine getirmemesinden dolayı imtiyaz hakları kendiliğinden hükümsüz kalmıştır. Böylelikle de imtiyaz süresi son bulmuş olduğundan şirketin Küçükçekmece'de inşa etmiş olduğu fabrika ile alet ve edevatının hükümet adına tutulması için sözleşme uyarınca gereken işlemin yapılması hususunun Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'na bildirilmesi kararlaştırıldı. Bu konuda emir ve ferman efendimiz hazretlerinindir.
17 Temmuz 1906

(Danıştay üyelerinin imzaları)

BOA.BEO.1385_103824_2

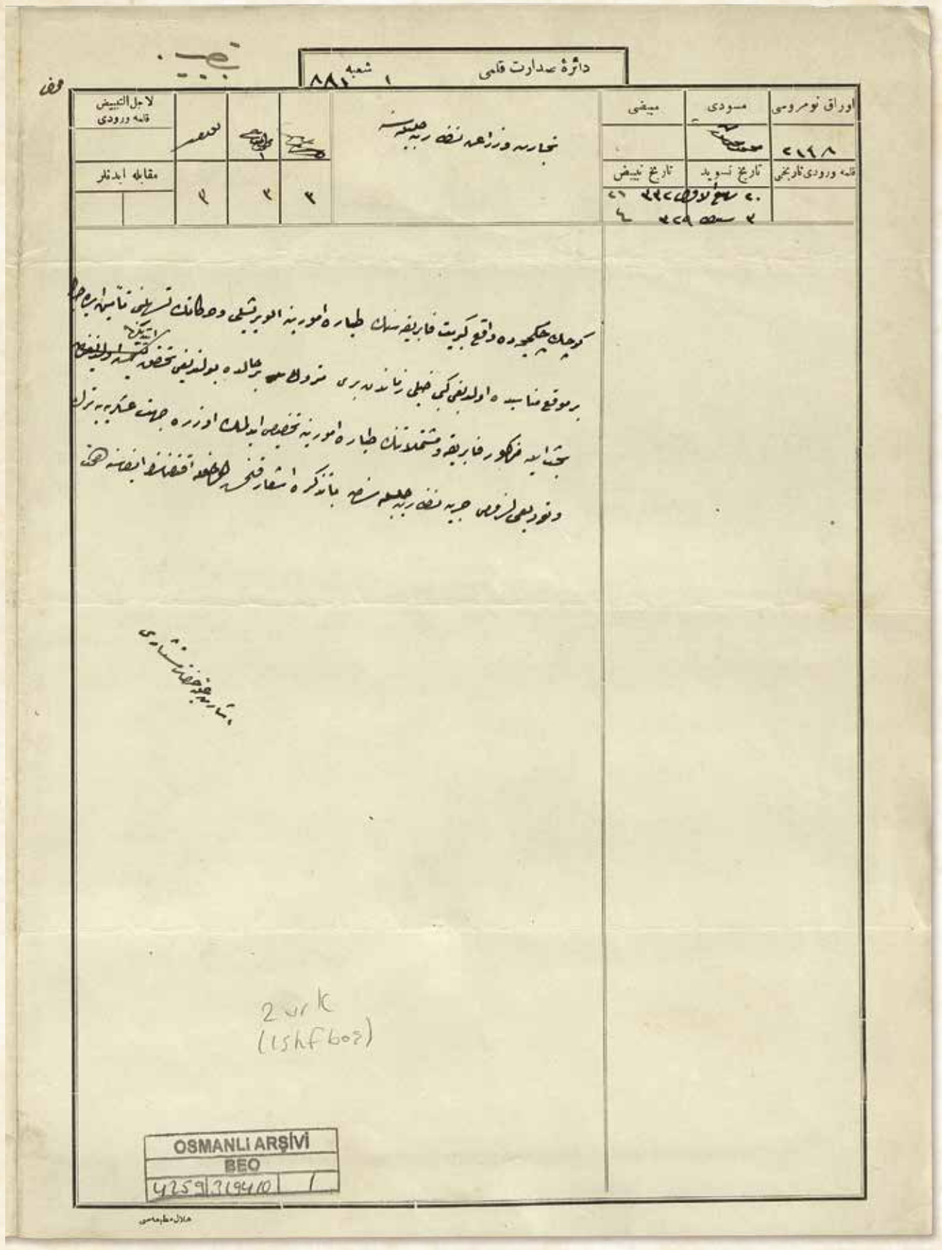
OSMANLI ARŞİVİ
BEO
4259 319410 1

Dâire-i Sadâret Kalemi

Şube 1

Evrâk Numarası: 2148
Tarih-i tesvidi: 20 Rebîulevvel sene [1]332, 3 Şubat sene [1]329
Tarih-i Tebyizi: *21 [minh], 4 [minh]*

Ticaret ve Ziraat Nezâret-i Celîlesine

Küçükçekmece'de vâki' kibrit fabrikasının tayyâre umûruna elverişli ve harekâtın teshîlini te'mîn edecek bir mevkî'-i münâsibde olduğu gibi hayli zamandan berü metrûk bir hâlde bulunduğu tahakkuk etdiğinden bahis ile mezkûr fabrika ve müştemilâtının tayyâre umûruna tahsîs edilmek üzere cihet-i askeriyeye terk ve tevdî'i lüzûmu Harbiye Nezâret-i Celîlesinden bâ-tezkire iş'âr kılınmış olmağla iktizâsının îfâsına himmet.

İşâret-i aliyye-i hazret-i müsteşârî

BOA.BEO. 4259_319410_1

Sadaret Dairesi Müdürlüğü

Şube 1

Evrak Numarası: 2148
Müsvedde Tarihi: 16 Şubat 1914
Temize Çekilme Tarihi: 17 Şubat 1914

Ticaret ve Ziraat Bakanlığı'na

Küçükçekmece'deki kibrit fabrikasının havacılık faaliyetlerine elverişli ve harekât kolaylığını sağlayacak bir uygun mevkide olduğu bunun yanısıra hayli zamandan beri terk edilmiş bir halde bulunduğu görüldüğünden adı geçen fabrika ve ek yapıların havacılık faaliyetlerine tahsis edilmek üzere askerî makamlara terk ve emanet edilmesi lüzumu Savaş Bakanlığı'ndan resmî yazı ile bildirilmiş olmakla gereğinin yerine getirilmesi rica olunur.

Müsteşar hazretlerinin yüce direktifleri ile...

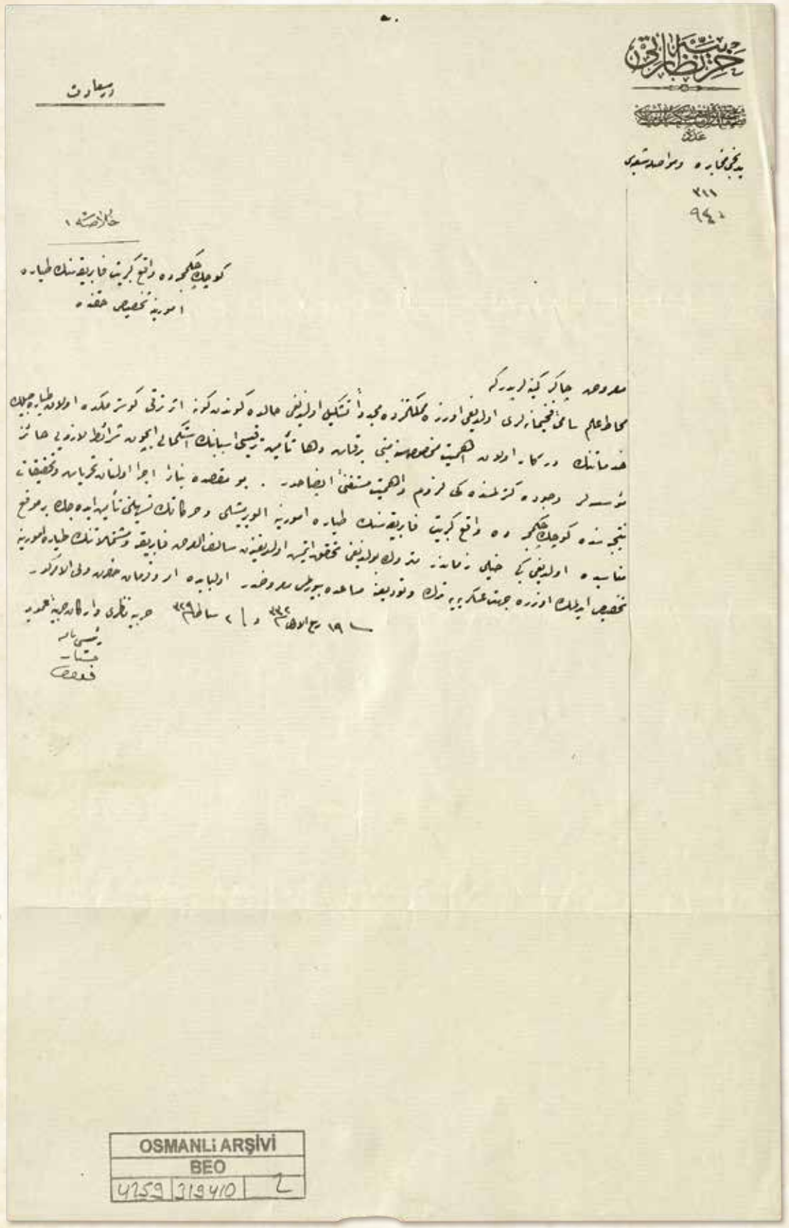

HARBİYE NEZÂRETİ
Yedinci Muhâbere ve Muvâsala Şubesi
311/940

Hülâsa: Küçükçekmece'de vâki' kibrit fabrikasının Tayyâre umûruna tahsîsi hakkında

Ma'rûz-ı çâker-i kemineleridir ki

Muhât-ı ilm-i sâmî-i fahîmâneleri olduğu üzere memleketimizde müceddeden teşkîl olunduğu hâlde günden güne eser-i terakkî göstermekde olan tayyârecilik hıdemâtının der-kâr olan ehemmiyet-i mahsûsasına mebnî bir kat daha te'mîn-i terakkîsi esbâbının istikmâli içün şerâ'it-i lâzımeyi hâiz mü'esseseler vücûda getirilmesindeki lüzûm ve ehemmiyet müstağnî-i îzâhdır. Bu maksada binâ'en icrâ olunan taharriyât ve tahkîkât neticesinde Küçükçekmece'de vâki' kibrit fabrikasının tayyâre umûruna elverişli ve harekâtın teshîlini te'mîn edecek bir mevki'-i münâsibde olduğu gibi hayli zamandır metrûk bulunduğu tahakkuk etmiş olduğundan sâlifü'l-arz fabrika ve müştemilâtının tayyâre umûruna tahsîs edilmek üzere cihet-i askeriyeye terk ve tevdî'ine müsâade buyrulması ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 19 Rebîulâhir sene [1]332 / 2 Şubat sene [1]329

Harbiye Nâzırı ve Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reisi nâmına Müsteşâr

BOA.BEO. 4259_319410_2

SAVAŞ BAKANLIĞI
Yedinci Haberleşme ve Ulaştırma Şubesi
311/940

Özet: Küçükçekmece'de bulunan kibrit fabrikasının havacılık faaliyetlerine tahsisi hakkında

Aciz kulları arz eder ki:

Sizin de bildiğiniz üzere, ülkemizde yeni kurulduğu halde günden güne ilerlemekte olan havacılık hizmetlerinin apaçık önemine bağlı olarak bir kat daha ilerletilmesi için gerekli şartları taşıyan kurumlar meydana getirilmesi zorunluluğunu ve önemini açıklanmaya lüzum yoktur.

Bu maksada bağlı olarak yapılan araştırma ve incelemeler neticesinde Küçükçekmece'deki kibrit fabrikasının havacılık faaliyetlerine elverişli olduğu ve harekat kolaylığını sağlayacak uygun bir mevkide bulunduğu gibi hayli zamandan beri terk edilmiş bulunduğu görülmüş olduğundan fabrika ve ek binalarının havacılık faaliyetlerine tahsis edilmek üzere askerî makamlara terk ve emanet edilmesine izin verilmesi istenmektedir. Bu konuda emir ve buyruk yüce efendimindir.
15 Şubat 1914

Savaş Bakanı ve
Genel Kurmay Başkanı Adına
Müsteşar

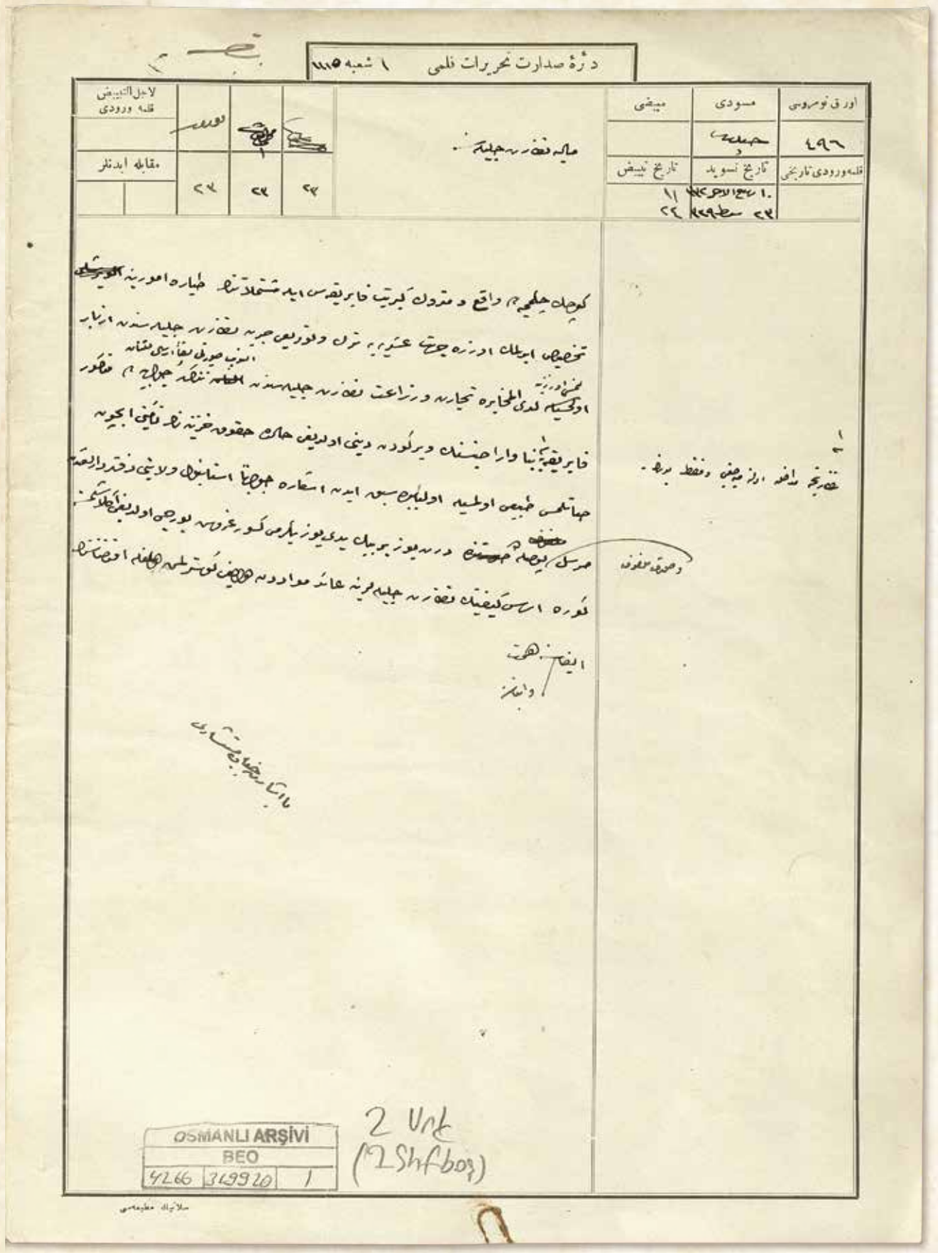

DÂİRE-İ SADÂRET TAHRÎRÂT KALEMİ

Şube 1

Evrâk Numarası: 496
Tarih-i Tesvîdi: 20 Rebîulâhir sene [1]332, 23 Şubat sene [1]329
Tarih-i Tebyizi: 11 [minh], 24 [minh]

Mâliye Nezâret-i Celîlesine

Küçükçekmece'de vâki' ve metrûk kibrit fabrikası ile müştemilâtının tayyâre umûruna tahsîs edilmek üzre cihet-i askeriyeye terk ve tevdî'i Harbiye Nezâret-i Celîlesinden izbâr olunması üzerine lede'l-muhâbere Ticaret ve Ziraat Nezâret-i Celîlesinden alınup sûreti leffen irsâl kılınan tezkire-i cevâbiyede mezkûr fabrikaya nezâretce müdâhale olunamayacağı ve fakat bunun binâ ve arâzîsinin vergiden deyni olduğu hâlde hukûk-ı hazînenin te'mîni içün satılması tabî'i olmasıyla ol bâbda sebk eden iş'âra cevâben İstanbul Vilayeti Defterdârlığı'ndan mürsel pusulada dört yüz bir bin yedi yüz yirmi küsûr kuruş borcu olduğu anlaşılmasına göre esâs-ı keyfiyetin nezâret-i celîlelerine âid mevâddan olduğu gösterilmiş olmağla iktizâsının îfâ ve inbâsına himmet.

Bâ-işâret-i cenâb-ı müsteşârî

BOA.BEO. 4266_319920_1

SADARET DAİRESİ YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Şube 1

Evrak Numarası: 496
Müsvedde Tarihi: 8 Mart 1914
Temize Çekilme Tarihi: 9 Mart 1914

Maliye Bakanlığı'na

Küçükçekmece'deki terk edilmiş kibrit fabrikası ile ek binalarının havacılık faaliyetlerine tahsis edilmek üzere askerî makamlara devredilmesi Savaş Bakanlığı'ndan yazı ile bildirilmiştir. Bunun üzerine yapılan haberleşmeler sonucunda Ticaret ve Ziraat Bakanlığı'ndan alınıp örneği ekte gönderilen cevap yazısında, "Sözü edilen fabrikaya bakanlıkça müdahale olunamayacağı, fakat fabrika bina ve arazisinin vergi borcu bulunması durumunda hazine hukukunun güvence altına alınması için satılmasının normal olduğu" bildirilmektedir.

Konuyla ilgili yazılan yazıya cevap olarak İstanbul Vilayeti Defterdarlığı'ndan gönderilen pusulada ise fabrika sahibinin dört yüz bir bin yedi yüz yirmi küsur kuruş borcu olduğu anlaşılmıştır. Buna göre konunun esas itibarıyla bakanlığınıza ait maddelerden olduğu belirtilmiş olmakla gereğinin yerine getirilmesi ve haber verilmesi rica olunur.

Müsteşar cenaplarının işaretleriyle.

OSMANLI ARŞİVİ
BEO
4266 319920 3

Ticaret ve Ziraat Nezâreti
Sanayi Müdîriyet-i Umûmiyesi
Husûsî Numara: 154

Hülâsa: Küçükçekmece'deki kibrit fabrikasının cihet-i askeriyeye terk ve tevdi' olunamayacağına dair.

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Küçükçekmece'de kâin kibrit fabrikasının tayyâre umûruna elverişli ve harekâtın teshîlini te'mîn edecek bir mevki'-i münâsibde olduğu gibi hayli zamandan berü metrûk bulunduğu tahakkuk eylediğinden bahisle mezkûr fabrika ve müştemilâtının tayyâre umûruna tahsîs edilmek üzere cihet-i askeriyeye terk ve tevdi'i lüzûmu Harbiye Nezâret-i Celîlesinden iş'âr kılındığı beyân-ı âlîsiyle iktizâsının îfâsını âmir 4 Şubat sene [1]329 târîhli ve dört yüz otuz iki numaralı tezkire-i sâmiye-i sadâret-penâhîleri mütâla'a-güzâr-ı acizî oldu. Mezkûr fabrika 11 Teşrîn-i Evvel sene [1]305 târîhinde Dersaadet ve Bilâd-ı Selâse ile vilayât-ı ma'lûmede kav ve kibrit fabrikaları inşâsı için tebe'a-i Devlet-i Aliyyeden İspiraki Esani Efendi'ye i'tâ olunmuş olan imtiyâz mukâvelenâmesi ahkâmına tevfîkan inşâ edilmiş ise de işbu imtiyâz Şûrâ-yı Devlet karârıyla fesh olunarak el-yevm gayr-ı mevcûd bulunmuş olmasına ve mukâvelenâme-i mezkûrun beşinci mâddesinde; "Müddet-i imtiyâziye nihâyetinde inşâ olunmuş fabrikalar meccânen ve hüsn-i hâlde hükûmet-i seniyyeye terk olunacakdır" diye muharrer olduğu hâlde imtiyâzın feshinde mevcûd binâ ve âlât ve edevâtın taraf-ı hükûmetden zabt olunacağına dâir mukâvelenâmede sarâhat olmaması hasebiyle bunların fürûhtuyla sâhib-i imtiyâza âid ta'ahhüdâtın îfâ ve mahsûbundan sonra üst tarafının hukûkundan sâkıt olan sâhib-i imtiyâza i'tâsı mukaddemâ Nafia Nezâret-i Celîlesi hukûk müşâvirlerince der-miyân olunan mütâla'ât cümlesinden bulunmasına mebnî mezkûr fabrikaya nezâret-i acîzîce müdâhale olunamayacağı ve fakat bunun binâ ve arâzîsinin vergiden deyni olduğu ve sâhibi veyâ veresesi tarafından te'diye olunmadığı hâlde memûrîn-i âidesi tarafından satılup üst tarafının ashâbına teslîmi ve bedel-i iştirâ deyne tekâbül eylemediği takdîrde işbu mahallin hazîne-i celîleye intikâli tabîî olmağla sebk eden isti'lâma cevâben İstanbul Vilâyeti Defterdârlığı'ndan mürsel mahalli mal müdîriyetinin leffen takdîm kılınan pusula sûretinden sâlifü'l-arz kibrit fabrikası sâhibinin min-haysü'l-mecmû' dört yüz bir bin yedi yüz yirmi küsûr kuruş vergiden deyni bulunduğu anlaşılmış ve şu hâlde esâs mes'ele Maliye Nezâret-i Celîlesince bilinecek mevâddan bulunmuş olduğu Sanâyi Müdîriyet-i Umûmiyesi ifâdesiyle arz ve beyân olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l emrindir. Fi 7 Rebîulâhir sene 1332 / 20 Şubat sene [1]329

Ticaret ve Ziraat Nâzırı
Süleyman el-Bustânî

BOA.BEO. 4266_319920_3

Ticaret ve Ziraat Bakanlığı
Sanayi Genel Müdürlüğü
Özel Numara: 154

Özet: Küçükçekmece'deki kibrit fabrikasının askerî makamlara terk ve emanet olunamayacağına dair.

Sadrazamlık Yüce Makamına

Aciz kulları arzeder ki:

Küçükçekmece'deki kibrit fabrikasının havacılık faaliyetlerine elverişli ve harekat kolaylığını sağlayacak uygun bir mevkide olduğu gibi hayli zamandan beri terk edilmiş olduğu anlaşıldığından adı geçen fabrika ve ek yapıların havacılık faaliyetlerine tahsis edilmek üzere askerî makamlara terk ve emanet edilmesi lüzumu Savaş Bakanlığı'ndan resmî yazı ile bildirildiğini ve gereğinin yerine getirilmesini emreden 17 Şubat 1914 tarihli ve dört yüz otuz iki numaralı Sadaret resmî yazısı incelenmiştir.

Sözü edilen fabrika 23 Ekim 1889 tarihinde İstanbul, Üsküdar, Galata ve Eyüp'te kav ve kibrit fabrikaları inşası için Osmanlı Devleti vatandaşlarından İspiraki Esani Efendi'ye verilmiş olan imtiyaz sözleşmesi hükümlerine uygun olarak inşa edilmiştir. Ancak bu imtiyaz Danıştay kararıyla iptal edilerek günümüzde mevcut bulunmaması, adı geçen sözleşmenin beşinci maddesinde, "İmtiyaz müddeti bitiminde inşa edilmiş fabrikalar ücretsiz ve iyi durumda hükümete terkedilecektir" diye yazılı olduğu hâlde imtiyazın iptali sırasında mevcut bina ve malzemelerin hükümet tarafından ele geçirileceğine dair sözleşmede açıklık olmaması nedeniyle bunların satılmasıyla imtiyaz sahibine ait taahhütlerin yerine getirilmesi ve hesaplamadan sonra kalan kısmının, hak kaybına uğrayan imtiyaz sahibine verilmesi bundan önce Bayındırlık Bakanlığı hukuk müşavirlerince öne sürülen görüşler arasındadır.
Böylelikle, sözü edilen fabrikaya bakanlıkça müdahale olunamayacağı, fakat fabrika bina ve arazisinin vergi borcu olması ve sahibi veya mirasçıları tarafından borcun ödenmemesi durumunda ilgili memurlar tarafından satılıp üst tarafının sahiplerine teslimi ve satış bedeli borcu karşılamadığı takdirde bu yerin hazineye geçmesi normaldir.
Konuyla ilgili bilgi talebi üzerine İstanbul Defterdarlığı'ndan gönderilen yerel mal müdürlüğünün pusula kopyasından yukarıda arz edilen kibrit fabrikası sahibinin toplamı itibarıyla dört yüz bir bin yedi yüz yirmi küsur kuruş vergiden borcu bulunduğu anlaşılmıştır.
Şu durumda Sanayi Genel Müdürlüğü'nün açıklamaları çerçevesinde esas mesele Maliye Bakanlığı'nca bilinecek konulardandır.
Bu konuda emir ve buyruk verme yetkisi makam sahibi yüce efendimize aittir.
Tarih: 5 Mart 1914

Ticaret ve Ziraat Bakanı
Süleyman el-Bustani

GÖL VE AVCILIK

Bilimsel çalışmalar, tarihin ilk çağlarından itibaren Küçükçekmece Gölü çevresinde yaşam izleri olduğunu göstermektedir. Gölün ve çevresindeki toprakların bereketiyle beslenen çevre halkı, tüm gıda ihtiyacını buralardan rahatlıkla sağlamış ve bu bölge her devirde tercih edilen yaşam alanlarından biri olmuştur. Marmara Denizi'ne doğal bir kanal aracılığıyla bağlı, tatlı-tuzlu su karakterine sahip bir lagün olan Küçükçekmece Gölü, zengin balık çeşidi ve su kuşu türlerine sahipti. Çevrenin de uygun doğal koşulları nedeniyle tarih boyunca Bizans imparatorları gibi Osmanlı padişahları da avlanmak için Küçükçekmece'yi tercih etmiş, bu bölgede yaptırmış oldukları kasırlar ve av köşklerinde konaklamışlardır.

Osmanlı döneminde Küçükçekmece Gölü ve çevresi, avcılığın çok yoğun olarak yapıldığı en revaçta bölgelerden biriydi. Padişah ve saray çevresi gibi, şehir halkının da sürekli olarak av için geldiği bir sahaydı. Gruplar halinde avcıların gelmesi ise demiryolunun yapılması ve 1871'de Küçükçekmece yakınlarında tren istasyonu açılması ile başlamıştır. Zamanla Küçükçekmece ve çevresine o kadar ilgi artar ki, pazar günleri Sirkeci'den kalkan trene avcılar için ek vagon dahi konulur.

Yabancı elçiler ve maiyetindekiler de av mevsimlerinde mutlaka Küçükçekmece'ye gelirlerdi. Özellikle bıldırcın mevsiminde Küçükçekmece Gölü ve çevresindeki köylere o kadar çok yabancı heyet gelirdi ki, onların güvenliği için çevredeki birliklerden geçici süreliğine ek güvenlik kuvveti talep edilirdi.

Balıkçılık faaliyeti için, göl, dalyanlar ve kumsal yıllık kiraya verilerek, Osmanlı maliyesine iyi bir gelir elde edilirdi.16 kilometrekarelik Küçükçekmece Gölü'nün derelerle beslenmesi ve Marmara Denizi'yle bağlantılı olması, hem tatlı hem de tuzlu su balıklarının yaşamasını sağlıyordu. Hatta gölde yakalanan mersin balıkları nedeniyle Tuna Nehri sularının yeraltı bağlantısı ile Küçükçekmece Gölü'ne aktığı rivayet edilirdi. Ticari balıkçılığın yapıldığı gölde, avlanan yılan balıklarının trenle Berlin'e yollanması için hazırlık çalışmalarının yapıldığı dahi arşiv belgelerinde mevcuttur. Osmanlı maliyesinin iflası sonrasında ise Küçükçekmece Gölü'nün tüm gelirleri, yabancıların kontrolünde devletin bir kısım vergilerini toplayan Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) İdaresi'ne bırakılmıştır.

Küçükçekmece Gölü'nde ördek avcılığı ile ilgili haber. Servet-i Fünun, 411. sayı, s. 333

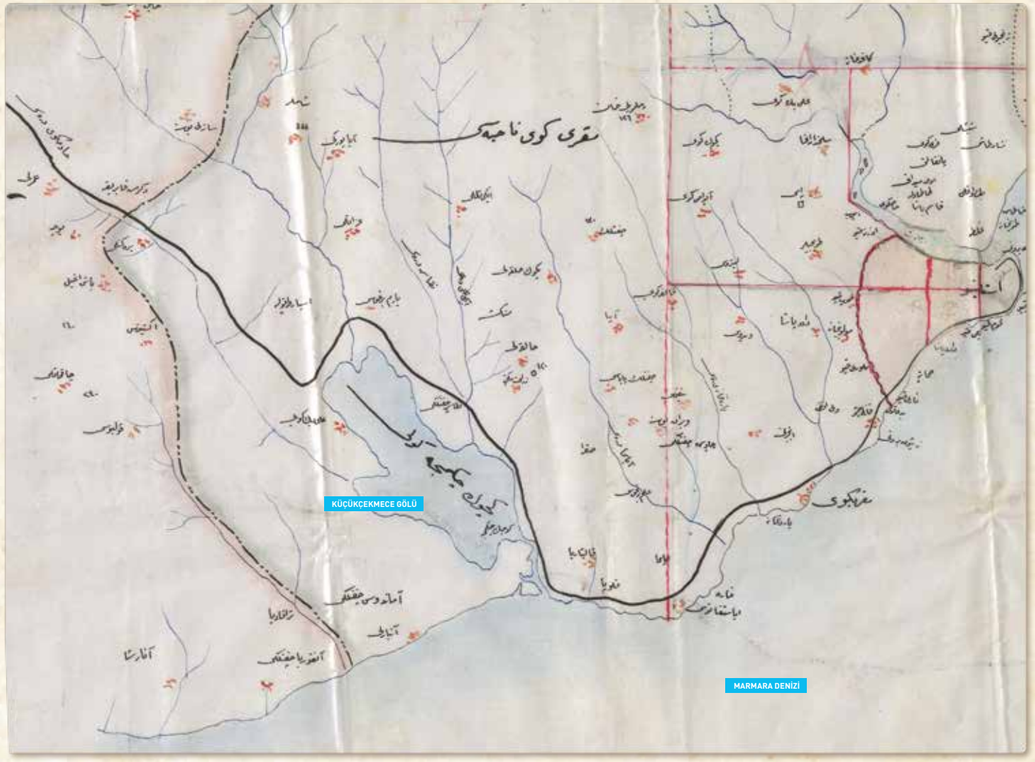

Küçükçekmece Gölü, Kanal ve Marmara Denizi

Küçükçekmece Gölü

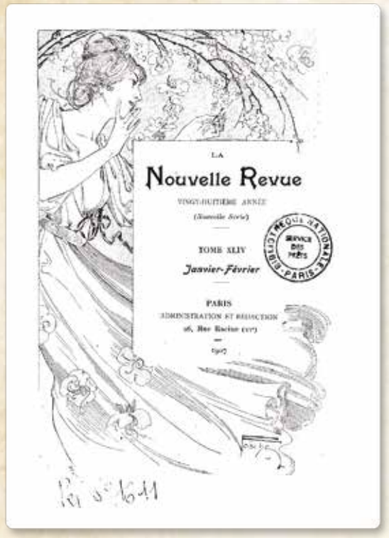

Après avoir franchi l'enceinte terrestre de Stamboul, à Yedi-Koulé (château des sept Tours), la ligne longe le rivage de la mer de Marmara, passe à San-Stephano ; c'est là que fut installé le quartier général de l'armée russe à la fin de la guerre des Balkans (1877-1878) et que furent signés les préliminaires du traité de paix, dit de San-Stephano (3 mars 1878), modifiés par le traité de Berlin (13 juillet 1878). A Kutchuk-Tchekmedjé, but de promenade très fréquenté des habitants de Constantinople, on trouve une vraie plage de sable, avec des coquillages qui rappellent les plages normandes de France.

On longe ensuite une large lagune qui s'enfonce profondément dans l'intérieur des terres. En automne et en hiver, la lagune sert de remise au gibier d'eau : canards, plongeons, grèbes, et dans les marais avoisinants, bécassines et bécassots que l'on vient chasser en mouches et en vedettes, organisant de véritables expéditions dont les dames elles-mêmes ne dédaignent pas de faire partie.

La voie s'élève ensuite en décrivant des courbes interminables sur un plateau aride où il n'y a absolument rien à apercevoir.

s.512

İstanbul'un surlarını aştıktan sonra Yedikule ve (Yedikule Hisarı) Ayastefanos'u geçen Marmara denizinin kıyısı boyunca uzanan hat, Balkanlardaki savaşın (1877-1878) sonunda Rus ordusunun genel karargâhının yerleştiği ve Berlin Antlaşması (13 Temmuz 1878) ile değiştirilmiş Ayastefanos adı verilen (3 Mart 1878) barış antlaşmasının ön imzasının atıldığı yerdir. İstanbul sakinlerinin sık sık gezinti yeri olan Küçükçekmece'de, Fransa'daki Normandiya plajlarını anımsatan deniz kabuklarıyla dolu gerçek bir kumsal bulunur.

Daha sonra, büyük oranda karanın içine doğru giren uzun bir lagün uzanır. Sonbahar ve kış aylarında lagün, su kuşları için barınak işlevi görür: Kanaryalar, karabataklar, batağanlar ve komşu bataklıklardan sinek ve vedettes avlamaya gelen su çulluklarını ve kızıl bacaklar vardır.

Yol daha sonra, kesinlikle görülecek hiçbir şeyin olmadığı kurak bir plato üzerinde sonu olmayan kavisler çizerek ilerler.

Marmara Denizi'nin üzerinde bir deniz uçağı uçuşu

Osmanlı başkentinde ilk deniz uçağı görüntüsü az önce ortaya çıktı. Geçen perşembe günü İstanbul yakınındaki Küçükçekmece'de, pilot John D. Cooper'ın bir askerî deniz görevi nedeniyle kullandığı 100 HP Curtiss uçan botu, çevreden akın eden kalabalıkta coşku uyandıran muhteşem bir gösteri gerçekleştirdi.

Yeni bir gösteri, Osmanlı Bahriye Kuvvetleri yararına 24'ünde ve Bahriye Nazırı'nın himayesinde yapılacak; bu vesileyle Cooper, Kadıköy'den Küçükçekmece'ye Marmara Denizi'nin ortasından geçerek uçmayı teklif etti.

Kendisini Türk donanmasının kalkınmasına ve aydınlanmasına vakfeden Osmanlı Deniz Kuvvetleri, Çanakkale ve Boğaz'ın savunmasına katkı sağlayacak bir dizi Curtiss uçan botunu Türk donanmasına hediye etmek niyeti taşıyor.

Turquie.

Un hydravion survole la mer de Marmara. — Le premier hydravion vient de faire son apparition dans la capitale ottomane.

L'appareil, un canot volant Curtiss de 100 HP, piloté par l'aviateur John D. Cooper, prit son vol, jeudi dernier, de Kutchuk-Tchekmedjé, près de Constantinople, devant une mission militaire et navale, et effectua une superbe exhibition, qui provoqua l'enthousiasme de la foule accourue des alentours.

Une nouvelle exhibition aura lieu le 24 courant au profit de la Ligue Navale Ottomane, et sous le patronage du ministre de la Marine; à cette occasion Cooper se propose de traverser la mer de Marmara en volant de Kutchuk-Tchekmedjé à Kadikeuy.

La Ligue Navale Ottomane, qui se consacre au relèvement de la flotte turque, a l'intention d'offrir à cette dernière un certain nombre de canots volants Curtiss, qui serviraient à la défense du Bosphore et des Dardanelles, ainsi qu'à l'éclairage de la flotte.

s.236

Les chasseurs seront bien aises de savoir qu'ils ont un compagnon intrépide dans le souverain de la Turquie.

On écrit de Constantinople :

« Le sultan n'a qu'une passion peu ruineuse, celle de la chasse. Il s'y est adonné dès son enfance et lui doit cette vigoureuse constitution, cette force extraordinaire qui lui permet d'assommer un bœuf d'un coup de poing. Une fois par semaine, il se rend soit à Ismidt, dans le golfe de Nicomédie, où le faisan abonde, soit dans les marais de Kutchuk-Tchekmedjé, où la bécassine prend ses ébats. C'est dans ce dernier lieu qu'il a passé tout un jour la semaine dernière; il en est revenu avec un nombre considérable de pièces abattues de sa propre main. A peine de retour, il a mandé près de lui le grand-vizir, Ali-Pacha, et ses autres principaux ministres, et leur a fait lui-même présent du produit de sa chasse. On ne connaît donc au sultan que la passion de la chasse et celle du jeu de dames, auquel il joue le soir après dîner avec ses chambellans et ses secrétaires. »

s.168

Siecle Illustré

Avcılar, Türkiye'de korkusuz bir yoldaşları olduğunu bilmekten memnun olacaklardır.

İstanbul'dan yazılıyor:

Sultan'ın tek büyük tutkusu var, o da avcılık. Çocukluğundan bu yana kendisini buna adadı ve güçlü yapısı ile tek bir yumrukla bir öküzü alt etmesini sağlayan bu olağanüstü kuvvetini ona borçlu. Haftada bir, ya sülünün bol olduğu Kocaeli (Nicomedie) körfezindeki İzmit'e ya da su çulluklarının eğlendikleri Küçükçekmece'deki bataklığa gider. Geçen hafta da bütün bir gününü orada geçirdi ve kendi eliyle vurduğu çok sayıda avla geri döndü.

Sadrazam Ali Paşa ile diğer vezirlerini huzuruna çağırdı ve onlara av mahsulünden ikram etti. Bu sebeple, Sultan'ın yalnızca av tutkusunu ve akşam yemeğinden sonra mabeyincileri ve katipleriyle oynadığı dama oyununu biliyoruz.

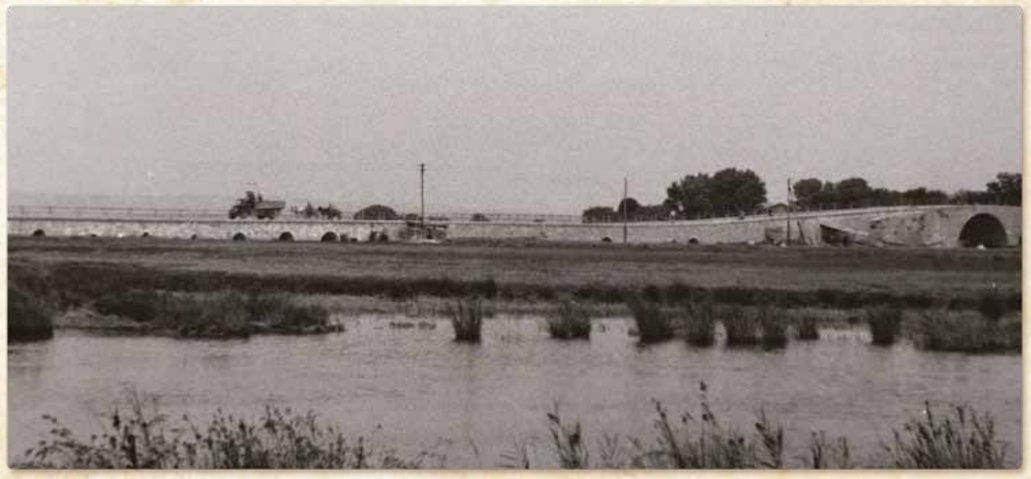

Küçükçekmece Köprüsü

Be-Cihet----------i
Ücret-i mahâzîn ve anbâr ve avlu ve ahûrân ve ihrâcât-ı sâire berâ-yı vaz‘-ı şa‘îr ve saman ve hatab ve giyâh der-şikâr-ı hümâyûn el-vâki‘ Muharrem sene 1092
Menzil-i Küçükçekmece, an kirâ-i anbâr ve mahâzîn ber-mûceb-i hüccet-i mevlânâ Mehmed.

Kuruş-ı Esedî

044	*Ahûr-ı Ali Bey, Kethüdâ-i Çiftlik-i Mahmud Paşa, berâ-yı vaz‘-ı samân*
014	*Ahûr-ı mezbûr, berâ-yı vaz‘-ı giyâh*
015	*Ahûr-ı mezbûr, berâ-yı vaz‘-ı hatab*
012	*Ahûr-ı Kassâb Ahmed Beşe, berâ-yı vaz‘-ı samân*
013	*Ahûr-ı Hüseyin Bey, Kethüdâ-i çiftlik-i Kadızâde der-karye-i Florina, berâ-yı vaz‘-ı şa‘îr*
012	*Ahûr-ı Ramazan Beşe, karye-i Florina, berâ-yı vaz‘-ı şa‘îr*
010	*Ahûr-ı Osman Bey der-karye-i mezbûr, berâ-yı vaz‘-ı şa‘îr*
006,5	*Ücret-i neccâr*
050	*Kirâ-i anbâr be-ma‘rifet-i Mustafa, bâ-defter, der-zamân-ı Ali Efendi*
176,5	
21.220 (akçe)	

Padişahın avlanması için tedarik edilen arpa, saman, odun ve ot gibi malzemelerin konulacağı mahzen, ambar, avlu, ahır vesair yerlerin 1681 senesi ocak ayına ait kira ücretleri çerçevesinde Küçükçekmece menzilinde (konak yerinde) kiralanan yerlerin Kadı Mehmed Efendi'nin düzenlediği mahkeme hücceti uyarınca tespit edilen kira bedelleri.

Menzil-i Küçükçekmece, an kirâ-i anbâr ve mahâzîn ber-mûceb-i hüccet-i mevlânâ Mehmed.

Esedî Kuruş

044	Mahmud Paşa Çiftliği Kahyası Ali Bey'in ahırı. (Saman koymak için)
014	Sözü edilen ahır. (Ot koymak için)
015	Sözü edilen ahır. (Odun koymak için)
012	Kasap Ahmed Beşe'nin ahırı. (Saman koymak için)
013	Kadızade'nin Florya Köyü'ndeki Kadızade Çiftliği Kahyası Hüseyin Bey'in ahırı. (Arpa koymak için)
012	Ramazan Beşe'nin Florya'daki ahırı. (Arpa koymak için)
010	Osman Bey'in aynı yerdeki ahırı. (Arpa koymak için)
006,5	Marangoz ücreti
050	Ali Efendi zamanında tutulan defter uyarınca, Mustafa marifetiyle tutulan ambarın kirası
176,5	

21.220 (akçe) (1 Kuruş = 120 akçe üzerinden hesaplanmıştır.)

BOA.D.BŞM.d. 396_01

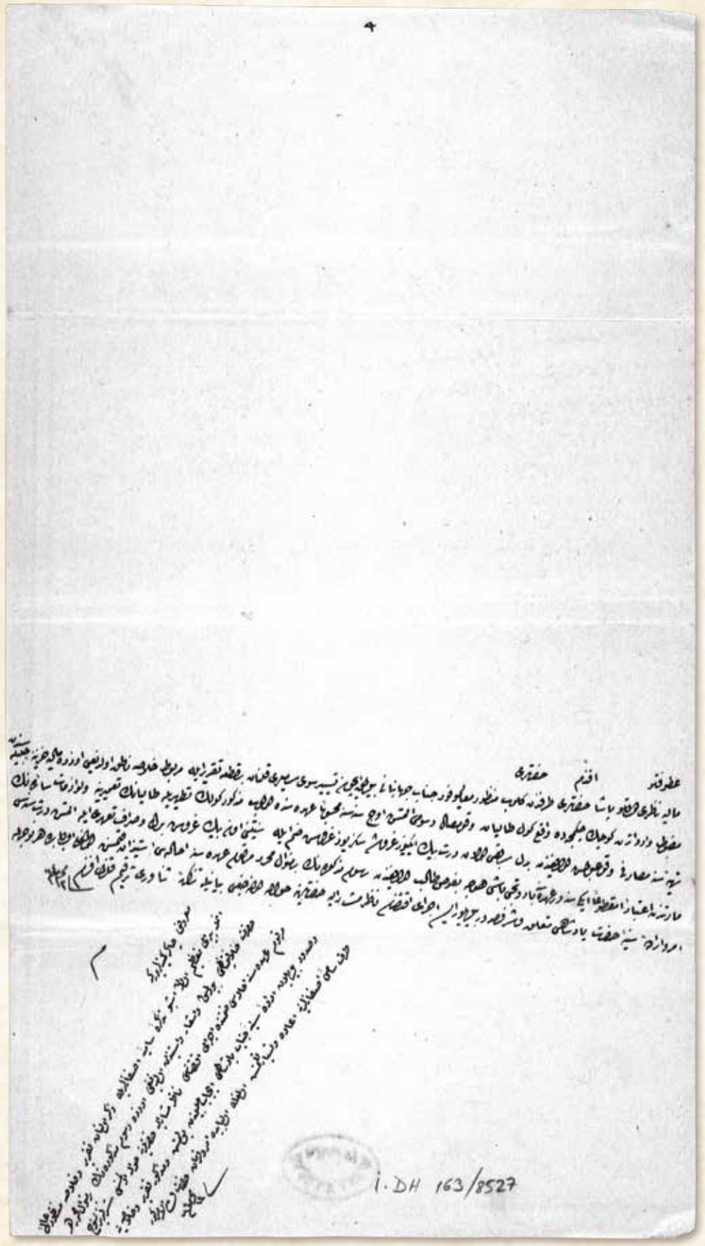

Atûfetlü efendim hazretleri,

Maliye nâzırı devletlü paşa hazretleri tarafından gelüp manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı cihânbânî buyrulmak içün tesyîr-i sû-yı sâmîleri kılınan bir kıt'a takrîr ile merbût hülâsa nâtık olduğu üzere Maliye hazîne-i celîlesinden mazbût vâridâtdan Küçükçekmece'de vâki' göl dalyan ve kumsal rüsûmu altmış üç senesine mahsûben uhdesinde olup mezkûr gölün tathîriyle dalyanın ta'mîrine ve levâzımât-ı sâirenin tehyi'esine masârıfı vukû' bulmuş olduğundan bedel-i sâbıkı olan dört bin iki yüz kuruşa sekiz yüz kuruş zam ile seneteyni on bin kuruş bedel ve sarrâf ta'ahhüdü ile altmış dört senesi Martından i'tibâren maktû'an iki sene der-uhdesine Barutcubaşı Haci Bogos tâlib olduğundan rüsûm-ı mezkûrenin ber-minvâl-i muharrer merkûm uhdesine ihâlesi istîzân kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile emr u irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî müteallik ve şeref-sudûr buyrulur ise icrâ-yı iktizâsı nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerine havâle olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 12 Muharrem sene [12]64

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,
Enmile-i pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmîye-i âsafâneleriyle zikr olunan takrîr ve hülâsa manzûr-ı âlî-i hazret-i hilâfet-penâhî buyrulmuş ve iş 'âr ve istîzân olunduğu üzere rüsûm-ı mezkûrenin ber-minvâl-i muharrer merkûm uhdesine ihâlesi zımnında icrâ-yı iktizâsı nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerine havâle olunması şeref-sünûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî îcâb-ı celîlinden bulunmuş ve mezkûr takrîr ve hülâsa yine taraf-ı sâmî-i asafânelerine iâde ve tesyâr kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 14 Muharrem sene [12]64

BOA.İ.DH. 163_8527

Şefkatli efendim hazretleri:

Yüce padişahın incelemesi için Maliye Bakanı paşa hazretlerinden Sadrazamlık makamına sunulan bir adet rapor ve ekindeki bilgi notunda, Maliye hazinesi tarafından idare edilen gelir kaynaklarından Küçükçekmece'deki göl, dalyan ve kumsalın vergileri 1847 senesine mahsuben üzerinde olan Barutçubaşı Haci Bogos gölün temizlenmesi, dalyanın tamiri ve diğer araç gereçlerin hazırlanması için masraf yapmış olduğunu ifade etmiştir.

Barutçubaşı Haci Bogos eski ihale bedeli olan 4.200 kuruşa 800 kuruş daha zam ile yıllık beşer bin kuruştan on bin kuruş bedel ve sarraf taahhüdü ile 1848 martından itibaren götürü olarak iki seneliğine tekrar talip olduğunu bildirmiştir.

Sözü edilen vergilerin adı geçene ihale edilmesi için izin Maliye Bakanlığı tarafından talep edilmiş olmakla bu konuda ne şekilde emir buyrulur ise yerine getirileceği arz olunur efendim.
20 Aralık 1847

Aciz kulları arzeder ki:
Parmak uçlarını süsleyen işbu Sadrazamlık yazısı, rapor ve bilgi notu halife hazretlerinin görüşüne sunulmuştur. Bildirildiği ve izin istendiği şekilde sözü edilen vergilerin Barutçubaşı Hacı Bogos üzerine ihalesi hususunda Maliye Bakanlığı'nın yetkilendirilmesi uygun görülmüştür. Sözü edilen rapor ve bilgi notu tekrar Sadrazamlık makamına iade edilmiştir.
22 Aralık 1847

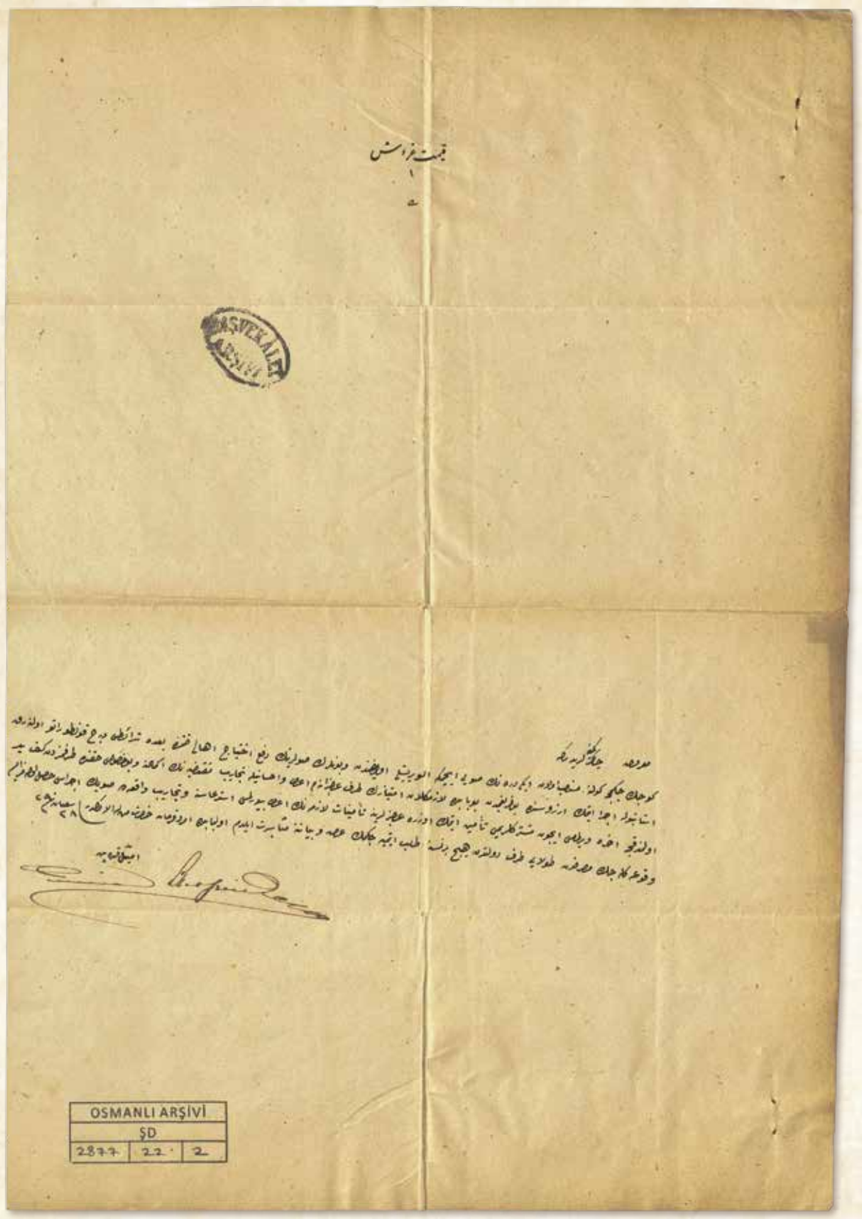

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Küçükçekmece Gölü'ne munsabb olan iki derenin suyu içmeğe elverişli olduğundan bunların sularının def-i ihtiyâc-ı ahâlî zımnında ba'dehû şerâiti derc-i kontrato olunarak İstanbul'a icrâ etmek arzusunda bulunduğumdan bu bâbda lâzım gelen imtiyâzın taraf-ı âcizâneme i'tâ ve ihsânıyla tecârîb-i muktezıyenin ikmâline ve bu husûs hakkında tarafımızdan keff-i yed olunmadıkca âhara verilmemesi içün müşteriklerimi te'mîn etmek üzere âcizlerine te'mînât-ı lâzımenin i'tâ buyrulması istid'âsına ve tecârîb-i vâkı'ada suyun icrâsı hâsıl olamaz ise vukû'a gelecek masrafdan dolayı taraf-ı devletden hiçbir nesne taleb etmeyeceğimin arz ve beyânına müsâberet eylerim. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 28 Şaban sene [1]290

Bende
Emil Karabet

Aciz kullarının arzıdır ki,

Küçükçekmece Gölü'ne akmakta olan iki derenin suyu içmeye elverişli bulunmaktadır. Bu derelerin suyunu ahalinin ihtiyaçlarını gidermek amacıyla -şartları daha sonra kontrat altına alınmak üzere- İstanbul'a akıtmak arzusundayım. Bu konuda lazım gelen imtiyazın tarafıma verilmesini, gerekli denemelerin tamamlanmasını, bu iş tarafımızdan vazgeçilmedikçe bir başkasına verilmemesi için ortaklarıma vermek üzere şahsıma güvence verilmesini talep ederim. Yapılan denemelerde suyun akıtılması gerçekleşmezse yapılacak masraflardan dolayı devletten hiçbir şey talep etmeyeceğimi bildiririm. Bu konuda emir ve buyruk verme yetkisi siz efendim hazretlerinindir.
21 Ekim 1873

Kulları
Emil Karabet

BOA.ŞD. 2877_22

Küçükçekmece'de yapılması planlanan liman projesi. 1883

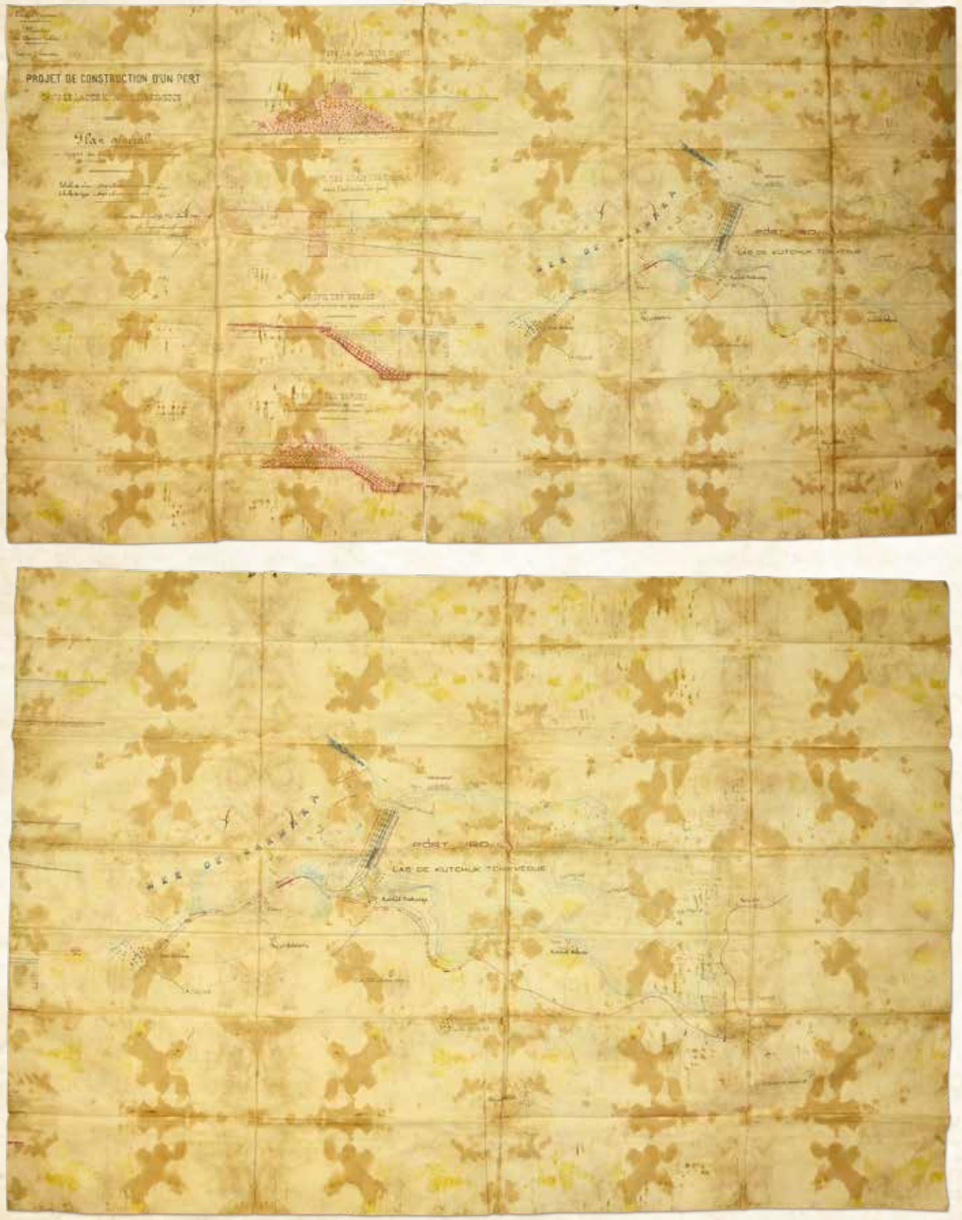

PLK.p_3484

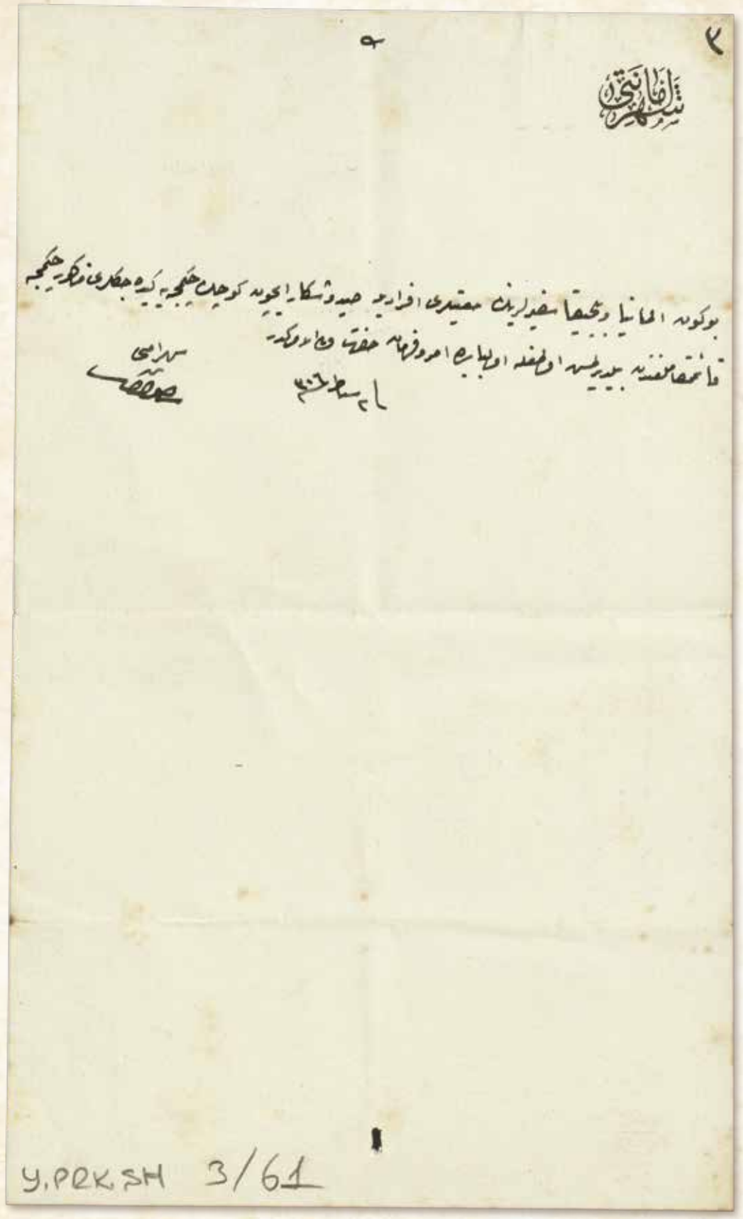

Y.PRK.ŞH 3/61

ŞEHREMANETİ

Bugün Almanya ve Belçika sefîrlerinin ma'iyyetleri efrâdıyla sayd u şikâr için Küçükçekmece'ye gidecekleri mezkûr Çekmece Kaymakamlığı'ndan bildirilmiş olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 2 Şubat sene [1]306

Şehremîni
Bende
Rıdvan

İSTANBUL BELEDİYE BAŞKANLIĞI

Bugün Almanya ve Belçika büyükelçilerinin çalışanlarıyla birlikte av için Küçükçekmece'ye gidecekleri Çekmece Kaymakamlığı'ndan bildirilmiştir. Bu hususta emir ve buyruk efendimiz hazretlerinindir.
14 Şubat 1891

Belediye Başkanı kulları
Rıdvan

BOA.Y.PRK.ŞH. 3_61

MAKÂM-I SERASKERÎ
Jandarma Dâiresi
559

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Bir takım mu'teberân-ı ecânibin bıldırcın sayd u şikârı için şu aralık Küçükçekmece Kazâsı dâhilinde ba'zı kurâya gitmekde olmaları cihetle sene-i sâbıka misillü mezkûr kazâya îcâb eden kuvve-i zâbıtanın sevki hakkında Çatalca Mutasarrıflığı'ndan vâki' olan iş'âr üzerine Şehremâneti'yle cereyân eden muhâbere cevâbında sene-i sâbıka misillü Kartal Taburundan jandarma tefrîki kâbil olamayacağından Çatalca Taburu efrâd-ı munzammasından münâsib mikdârının bi'l-ifrâz oralara ta'yîni lüzûmu gösterilmiş ise de ol bâbda taraf-ı âcîzî ile cereyân eden muhâbere neticesinde dahi zikr olunan efrâd-ı munzammanın tefrîki gayr-ı kâbil olması cihetle mülhâkât alayının sâir taburlarından münâsib mikdâr efrâdın tefrîk ve i'zâmıyla idâre-i maslahat ve bu sûret kâbil olmadığı hâlde tezyîd-i efrâd için mu'âmele-i lâzımeye mübâderet edilmesi der-miyân kılınmakdan nâşî emânet-i müşârun-ileyhâya teblîğ-i keyfiyet olunarak alınan cevâbda mezkûr kazânın ehemmiyet-i mevki'iyyesiyle gayr-ı mütenâsib olan kuvve-i hâzırası vukû'ât-ı yevmiye-i âdiye ile demiryolunun ve istasyonların muhâfazasına bile kifâyet edecek mertebede olmadığından ve Kartal Taburundan alınacak efrâd ise muvakkat olup zâten orasını idâre edemeyen jandarmalardan ifrâzı halinde âsâyiş-i mahallî halel-pezîr olacağından bahisle Küçükçekmece Kazâsı efrâd-ı hâzırasına muvakkaten yirmi neferin ilâvesi zarûrî idüğü izbâr olunmuş olduğu beyânıyla sûret-i iş'âra nazaran îfâ-yı muktezâsı Dahiliye Nezâret-i Celîlesinden mevrûd 15 Eylül sene [1]308 târîhli ve üç yüz otuz altı numaralı tezkirede iş'âr olunmuş ve neferât-ı muvakkate-i merkûmenin maaş ve ta'yînât-bahâlarıyla masârıf-ı müteferrika-i şehriyeleri lede-l-hesâb üç bin beş yüz kırk sekiz kuruşdan ve senevî elbise ve levâzım-ı sâire-i mîriyeleri esmânı iki bin dört yüz bir kuruşdan ibâret görünmüş olduğundan muvâfık-ı re'y-i âlî-i fehâmet-penâhîleri buyrulduğu hâlde neferât-ı merkûmenin tahrîr ve istihdâmıyla muhassesât-ı şehriye ve seneviye-i mebhûselerinin Çatalca Sancağı Zabtiye Taburunun tahsîsât-ı musaddakasına zamm olunmak üzere Umûm Jandarmanın üç yüz sekiz senesi büdcesine ilâveten tahsîsi hakkında muktezî irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhînin istihsâl buyrulması husûsunun pîşgâh-ı sâmî-i sadâret-penâhîlerine izbâr bi'l-havâle Jandarma Dâiresi'nden ifâde kılınmağla her hâlde emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 18 Rebîül-evvel sene [1]310 / 28 Eylül sene [1]308

Serasker Bende Rıza

BOA.BEO. 88-_6596

BAŞKUMANDANLIK MAKAMI
Jandarma Dairesi
559

Birtakım saygın yabancıların bıldırcın avı için şu sıralar Küçükçekmece kazası dahilinde bazı köylere gitmekte olmaları nedeniyle geçen sene olduğu gibi bu kazaya gerektiği kadar güvenlik görevlisi sevki Çatalca Mutasarrıflığı'ndan bildirilmiştir. Bunun üzerine İstanbul Belediyesi ile yapılan haberleşme cevabında; geçen seneki gibi Kartal Taburu'ndan jandarma ayrılmasının mümkün olamayacağı, Çatalca Taburu ilave neferlerinden uygun miktarının ayrılarak oralara tayin edilmesi önerilmiştir.

Ancak bu konuda bizimle yapılan haberleşme sonucunda da, sözü edilen ilave askerlerin ayrılması imkânsız olması nedeniyle çevre bölgeler alayının diğer taburlarından uygun miktarda askerin ayrılıp görevlendirilerek işin halledilmesi ve mümkün olmadığı hâlde asker sayısının arttırılması için gereken işlemlere başlanılması önerilmiştir.

Bu öneri üzerine İstanbul Belediyesi'ne durum bildirildiğinde alınan cevapta; Küçükçekmece kazasının stratejik önemiyle orantısız olan mevcut kuvveti günlük olaylara, demiryolunun ve istasyonların korumasına bile yetecek derecede olmadığı, Kartal Taburu'ndan alınacak askerler ise geçici olup, zaten orasını idare edemeyen jandarmalardan kuvvet ayrılması durumunda bölge güvenliğine zarar geleceği ifade edilerek Küçükçekmece kazasının hazırdaki askerlerine yirmi nefer ilavesi zorunlu olduğu bildirilmektedir.

Bu duruma göre gereğinin yapılması İçişleri Bakanlığı'ndan gelen 27 Eylül 1892 tarih ve 336 numaralı resmî yazıda bildirilmektedir. Geçici askerlerin maaş ve yiyecek bedelleri ile aylık diğer masrafları hesaplandığında 3.548 kuruş, yıllık elbise ve diğer ihtiyaçları 2.501 kuruştan ibaret olduğu görülmüştür. Sadrazamlık makamı tarafından da uygun görüldüğü takdirde sözü edilen askerlerin kaydedilerek görevlendirilmeleri, aylık ve yıllık ödeneklerinin Çatalca Sancağı Zabtiye Taburu'nun onaylı ödeneğine eklenmek üzere Jandarma Genel Komutanlığı'nın 1892 yılı bütçesine ilave edilmesi için gerekli padişah emrinin alınması Jandarma Dairesi'nden ifade edilmiştir. Emir ve buyruk verme yetkisi efendimiz hazretlerine aittir.
10 Ekim 1892

Serasker kulları
Rıza

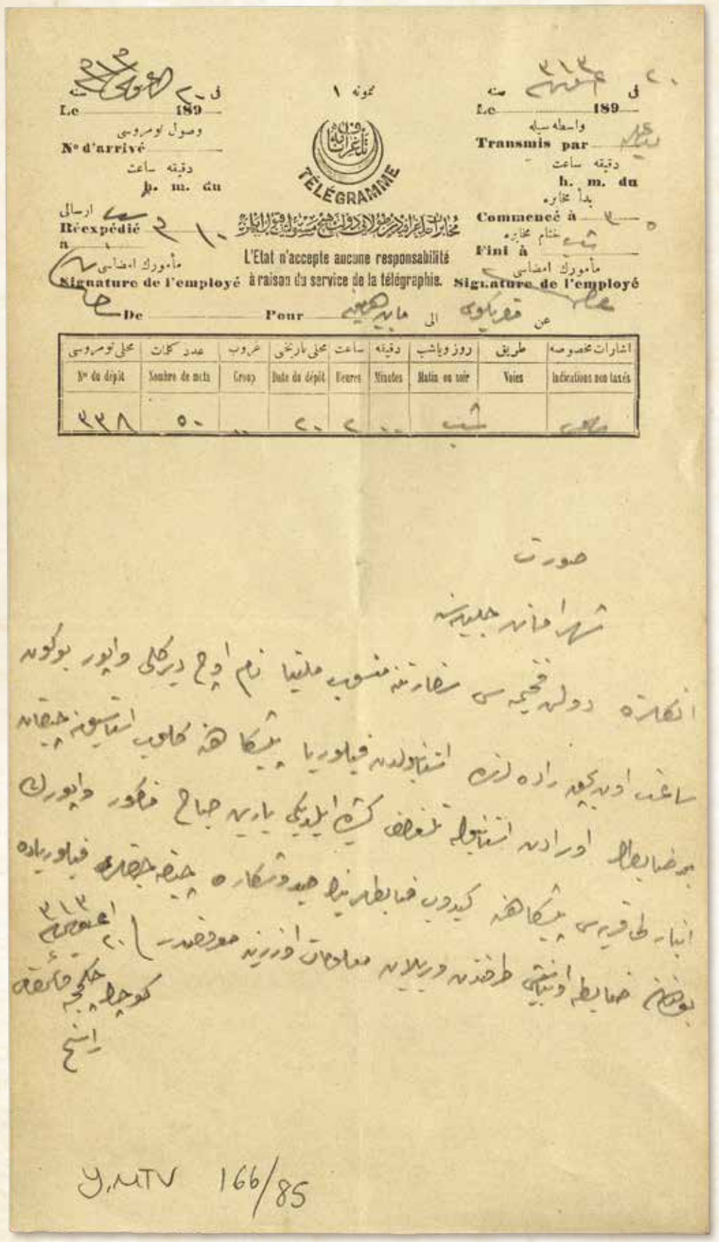

TELGRAFNÂME

Târîh: 20 Ağustos 1313

An Makriköy ilâ Mâbeyn-i Hümâyûn

Sûret

Şehremânet-i Celîlesine

İngiltere Devleti fahîmesi sefâretine mensûb Meletya nâm üç direkli vapur bugün saat on buçuk râddelerinde İstanbul'dan Florya pîşgâhına gelüp istasyona çıkan bir zâbitin oradan İstanbul'a bir telgraf keşîde eylediği, yarın sabah mezkûr vapurun Anbarlı Karyesi pîşgâhına gidüp zâbitlerinin sayd u şikâra çıkacakları Florya'da bulunan zâbıta onbaşısı tarafından verilen ma'lûmât üzerine ma'rûzdur.
Fî 20 Ağustos sene [1]313

Küçükçekmece Kaymakamı
Rasih

BOA.Y.MTV. 166_85

TELGRAFNAME

Tarih: 1 Eylül 1897

(Bakırköy'den Saray Başkatipliği'ne)

Kopya

İstanbul Belediye Başkanlığı'na

İngiltere Elçiliği'ne mensup Meletya isimli üç direkli vapurun bugün saat on buçuk civarında İstanbul'dan Florya önlerine geldiği, istasyona çıkan bir subayın oradan İstanbul'a bir telgraf çektiği, adı geçen vapurun yarın sabah Ambarlı köyü önlerine gidip subaylarının ava çıkacakları Florya'da bulunan zabıta onbaşısı tarafından verilen bilgiler üzerine arzedilir.
1 Eylül 1897

Küçükçekmece Kaymakamı
Rasih

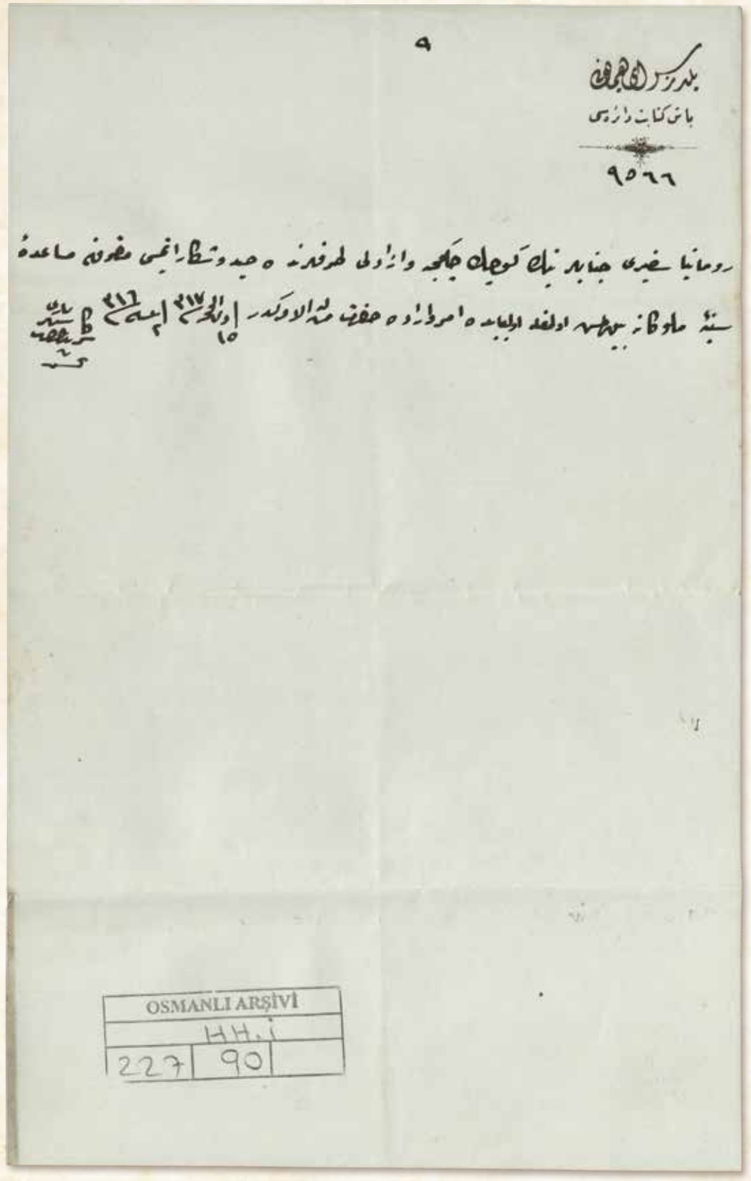

YILDIZ SARAY-I HÜMÂYÛNU
Başkitâbet Dâiresi
9566

Romanya sefîri cenâblarının Küçükçekmece ve Azadlı taraflarında sayd u şikâr etmesi makrûn-ı müsâ'ade-i seniyye-i mülûkâne buyrulmuş olmağla ol bâbda emr u irâde hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 15 Zilhicce sene [1]317 / 2 Nisan sene [1]316

Serkâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende
Tahsin

YILDIZ SARAY-I HÜMÂYÛNU
Başkatiplik Dairesi
9566

Romanya elçisi cenaplarının Küçükçekmece ve Azatlı taraflarında avlanmasına padişah tarafından izin verilmiştir. Bu konuda emir verme yetkisi efendimiz hazretlerinindir.
15 Nisan 1900

Padişahın Başkatibi kulları
Tahsin

BOA.HH.İ. 227_90

ŞEHREMANETİ

Bulgaristan prensi tarafından vürûd eden bir memur marifetiyle Makriköy'de mukîm Kont Alborin'den mübâya'a edilen mecmûa-i tuyûr hakkında icrâsı muktezâ-yı emr u fermân-ı Hazret-i Hilâfetpenâhîden olduğu teblîğ buyrulan tahkîkât Küçükçekmece Kaymakamlığı vekâletince icrâ etdirilerek netîce-i tahkîkâta nazaran, mûmâ-ileyhin ismi Alborin olmayup Fransız tebe'asından Makriköyünde Cevizlik Mahallesinde sâkin Kont Alyon isminde birisi idüği anlaşılmasıyla vekîl-i mûmâ-ileyh sûret-i münâsibe ile bizzât hânesine giderek tuyûr meraklısı olduğundan bahisle tuyûrun irâe edilmesini bi'l-vâsıta temennî eylemesiyle kabûl olunarak köşkünün ittisâlinde mahsûsan inşâ olunmuş tuyûr mahalli irâe ve temâşâ edildikde ma'lûm olan kartal, leylek, atmaca, balıkçın, akbaba, baykuş ve saka kuşu, martı, ispinoz ve papağan gibi yabânî deniz ve kara kuşlarından ne mikdâr kuş var ise cins cins ve nev' nev' bin adedi mütecâviz kuşun koleksiyonu yapılmış ve bunlar kâğıtlara sarılarak yirmi sandık derûnuna vaz' edilmiş, bir kısmının derdest-i vaz' bulunmuş olduğunun görüldüğü ve nev' ve mikdâr-ı mecmû'unun mümkin olduğu hâlde listesinin irâesi ifâde olundukda el-yevm mevcûd mecmû'-ı tuyûrun listesi Bulgaristan'dan gelen memûra tevdî' edildiği ve bu memûrun da Beyoğlunda Pera Palas Otelinde ikâmet eylemekde bulunduğu ve başka mecmua-i tuyûr olmadığı cevâbının alındığı ve mûmâ-ileyh Alyon'un da menzûlen yatmakda olduğu vekâlet-i mezkûreden alınan tahrîrâtda izbâr kılınmış olmağla ol bâbda emr u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 24 Muharrem sene [1]320 / 20 Nisan sene [1]318

Şehremini
Rıdvan

Y_PRK_ŞH_012_06

İSTANBUL BELEDİYESİ

Bulgaristan prensi tarafından gelen bir memur tarafından Bakırköy'de ikamet eden Kont Alborin'den satın alınan kuş mecmuası hakkında padişah emri uyarınca Küçükçekmece Kaymakamlığı vekâleti tarafından gerekli araştırma yapılmıştır.

Araştırmanın sonucuna göre adı geçenin ismi Alborin değildir. Fransız vatandaşı olup Bakırköyde Cevizlik mahallesinde oturan Kont Alyon isminde birisi olduğu anlaşılmıştır. Kaymakam vekili uygun bir şekilde bizzat Alyon'un hanesine giderek kuş meraklısı olduğunu söyleyip kuşların gösterilmesini bir aracı ile temenni etmiştir.

Bunun üzerine isteği kabul edilerek köşkünün bahçesinde özel olarak inşa edilmiş kuş alanı incelendiğinde, bilinen kuşlardan kartal, leylek, atmaca, balıkçıl, akbaba, baykuş, saka kuşu, martı, ispinoz, papağan gibi yabani deniz ve kara kuşlarından ne kadar kuş varsa cins cins, tür tür binden fazla kuşun koleksiyonu yapıldığı ve bunların kâğıtlara sarılarak yirmi sandık içine konulmuş ve bir kısmının da konulmak üzere olduğu görülmüştür.

Kuşların tür ve toplam miktarının mümkünse listesinin gösterilmesi ifade edildiğinde, "Hâlihazırda mevcut bütün kuşların listesi Bulgaristan'dan gelen memura verildiği ve bu memurun da Beyoğlunda Pera Palas Oteli'nde kaldığı ve kuşların başka mecmuası olmadığı" cevabı alınmıştır.

Kont Alyon'un felçli hâlde yattığı da kaymakamlık vekâletinden alınan yazıda bildirilmektedir. Bu konuda emir ve buyruk verme yetkisi efendim hazretlerinindir.
3 Mayıs 1902

Belediye Başkanı
Rıdvan

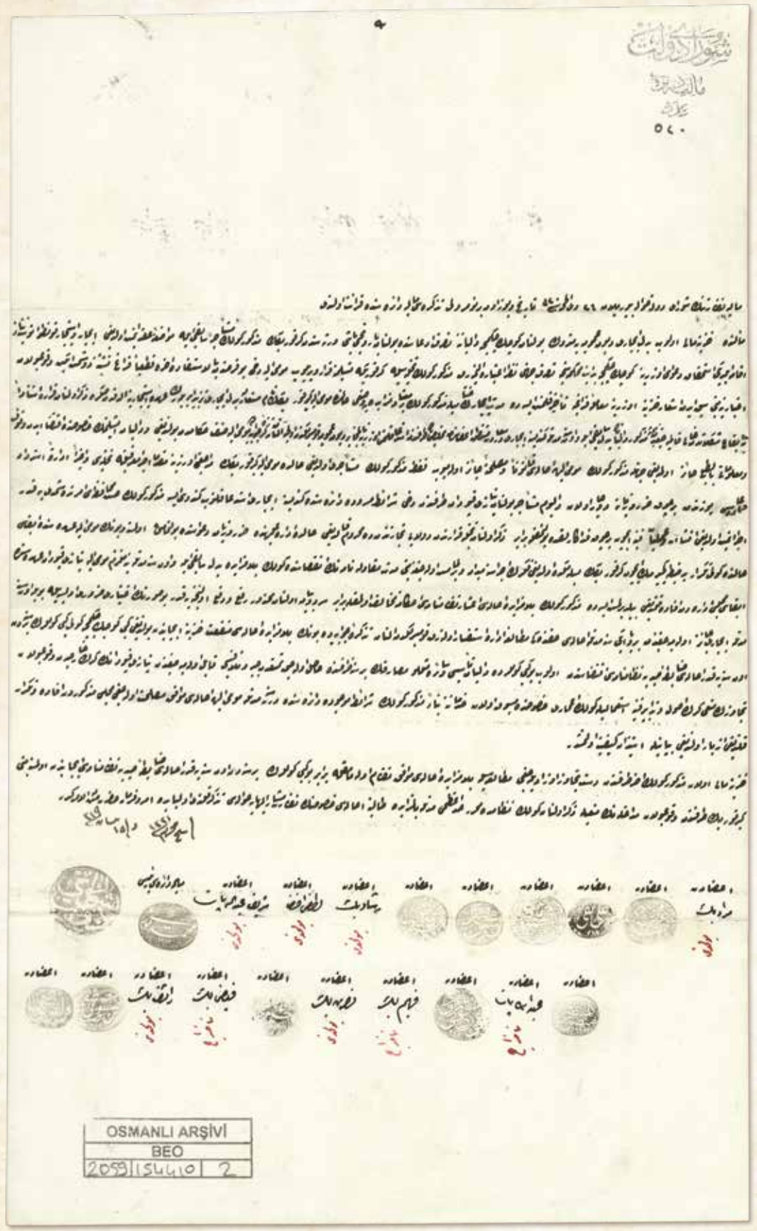

ŞÛRÂ-YI DEVLET
Maliye Dâiresi
Aded: 520

Maliye Nezâreti'nin Şûrâ-yı Devlet'e havâle buyurulan 24 Zilhicce sene [1]320 târîh ve yüz on bir numaralı tezkiresi Maliye Dâiresi'nde kırâ'et olundu.

Me'âlinde; hazîne mâlı olup bedel-i îcârı Düyûn-u Umûmiye'ye metrûk bulunan Küçükçekmece dalyanına tasarruf iddiâsında bulunan Barutcubaşı veresesinden Kirkor Bey'in mezkûr gölün müste'cir-i sâbıkı ile muvâza'aten akd etmiş olduğu îcâr ve istîcâr kontratosuna binâen ikâme eylediği istihkâk da'vâsı üzerine Küçükçekmece Bidâyet Mahkemesince tasarruf ciheti nazar-ı i'tibâra alınmayarak mezkûr gölün tahliyesiyle Kirkor Bey'e teslîmine karar verilüp mûmâ-ileyh dahi bu fırsatdan bi'l-istifâde âhara kat'iyyen ferâğ teşebbüsüne düşmüş iken vukû' bulan ihbârına mebnî sebk eden iş'âr-ı hazîne üzerine mu'âmele-i ferâğiyye te'hîr kılınmış ise de müddet-i îcârın hitâmıyla mezkûr gölün ber-mu'tâd müzâyedeye vaz'ı hâlinde mûmâ-ileyh Kirkor Bey'in nâm-ı müste'ârla bedel-i îcârı tezyîd edilerek uhde-i istîcârına aldıkdan sonra zikrolunan karâra istinâden yine îkâ'-ı müşkilâtdan hâlî kalmayacağından bahisle mezkûr dalyanın bedel-i sâbıkı ile ve on sene müddetle kendisine îcârı Dersaadet müstantık a'zâsından Muhlis Bey tarafından istid'â kılınması üzerine bi'l-muhâbere Düyûn-ı Umûmiye Komiserliği'nden evvelce alınan tezkire-i cevâbiyede, mûmâ-ileyh sınıf-ı hükkâmdan bulunduğu ve dalyan işletmek husûsunda iktizâ eden vukûf ve ma'lûmâtı bi't-tabi' hâiz olmadığı cihetle mezkûr gölün mumâ-ileyhe ihâlesi kanûnen ve maslahaten câiz olamayup fakat mezkûr gölün müste'ciri olduğu hâlde mûmâ-ileyh Kirkor Bey'in mürâca'atı üzerine mukaddemâ icrâ ma'rifetiyle tahliyesi ve ahîren idâreten istirdâd ve i'âdesi yüzünden birçok zarar ve

BOA.BEO. 2059_154410

DANIŞTAY
Maliye Dairesi
Sayı: 520

Maliye Bakanlığı'ndan Danıştay'a havale buyrulan 24 Mart 1903 tarih ve yüz on bir numaralı resmî yazısı Danıştay Maliye Dairesi'nde okundu.

İçeriğinden anlaşıldığına göre, hazine malı olup kira bedeli Düyun-u Umumiye'ye (Genel Borçlar İdaresi'ne) bırakılmış bulunan Küçükçekmece dalyanı üzerinde kullanım hakkı iddiasında bulunan Barutçubaşı mirasçılarından Kirkor Bey'in, sözü edilen gölün eski kiracısı ile danışıklı şekilde yapmış olduğu kira kontratına dayanarak açtığı hak davası üzerine Küçükçekmece Bidayet Mahkemesi'nce kullanım yönü gözönüne alınmayarak gölün tahliyesiyle Kirkor Bey'e teslimine karar verilmiştir.

Kirkor Bey de bu fırsattan yararlanarak hakkını bir başkasına devretmek girişiminde bulunmuşken yapılan ihbar üzerine hazinenin direktifiyle devir işlemi ertelenmiştir. Ancak kira süresinin bitimiyle gölün olageldiği üzere arttırmaya çıkarılması durumunda Kirkor Bey'in kira bedelini arttırarak takma isimle dalyanı üzerine kiralattıktan sonra yine zorluk çıkarmaktan geri durmayacağını öne süren İstanbul sorgu hâkimlerinden Muhlis Bey dalyanın eski bedeli üzerinden on yıl süreyle kendisine kiralanması için dilekçe vermiş bulunmaktadır.

Bunun üzerine yapılan haberleşmeler neticesinde Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) Komiserliği'nden bundan önce alınan cevap yazısında, Muhlis Bey hâkim sınıfından bulunduğundan ve dalyan işletmek hususunda gereken bilgiye sahip olmadığından gölün kendisine ihalesinin yasal açıdan ve pratikte uygun olmadığı bildirilmektedir.

Belgenin çeviri ve sadeleştirmesi sonraki sayfada devam etmektedir.

ziyâna dûçâr olan ve el-yevm müste'cir bulunan Niyazi Kapudan tarafından dahi şerâ'it-i mesrûde dâiresinde kendisine îcârı istid'â kılınup kendisi ise mezkûr gölün hüsn-i muhâfazası emrinde şimdiye kadar icrâ etmiş olduğu inşaat ve ameliyât-ı fenniye içün fedakârlıkda bulunmakla beraber zikrolunan tahliye kararından dolayı ticâretden mahrûm kaldığı hâlde idâre aleyhinde zarar ve ziyân da'vâsında bulunmamış olmasına ve bunun mûmâ-ileyh uhdesinde ibkâsı hâlinde gölü tekrâr yed-i zabta geçirmek içün Kirkor Bey'in beslemekde olduğu fikrin icrâsına meydân verilmemiş olacağına mebnî müddet-i mukâvelenâmenin inkızâsında gölün bilâ-müzâyede bedel-i sâbıkı ile ve on sene müddetle yine mültezim-i mumâ-ileyh Niyazi Kapudan uhdesinde ibkâsı meclis-i idâreden ifâde kılındığı bildirilmiş ise de mezkûr gölün bilâ-müzâyede ihâlesi a'şâr nizâmnâmesi ahkâmına muhâlif olmakla beraber serd ve beyân olunan mahzûr ref' u def' oluncaya kadar bu sûretin ihtiyârı zarûrî olsa bile böyle on sene müddetle îcârı câiz olamayacağından bir veyâ iki sene müddetle ihâlesi hakkındaki mütâla'a-i idâre istifsâr olunarak Komiserlik'den alınan tezkire-i cevâbiyede bunun bilâ-müzâyede ihâlesi menfa'at-i hazîne îcâbından bulunduğu gibi Küçükçekmece Gölü gibi göllerin bir seneden on seneye kadar ihâlesi zâbıta-i saydiyye nizâmnâmesi iktizâsından olup bu gibi göllerde dalyan te'sîsi vesâire misillü masârıfın bir sene zarfında hâsıl olacak temettu'dan ciro ve telâfisi kâbil olamayacağından Niyazi Kapudan'ın gerek hâricden vukû' bulan tecâvüzün men'i gerek usûl ve tedâbîr-i fenniye isti'mâliyle gölün i'mârı husûsunda mesbûk olan hidemâtına binâen mezkûr gölün şerâ'it-i mevcûde dâiresinde dört sene müddetle mûmâ-ileyhe ihâlesi muvâfık-ı maslahat olacağı meclis-i mezkûrdan ifâde ve tezkâr kılındığı izbâr olunduğu beyânıyla istîzân-ı keyfiyet olunmuşdur.

Hazîne mâlı olan mezkûr gölün âhar tarafından dest-i tecâvüz uzatılacağı mütâla'asıyla bilâ-müzâyede ihâlesi muvâfık-ı nizâm olamamakla beraber bu gibi göllerin bir seneden on seneye kadar ihâlesi zâbıta-i saydiyye nizâmnâmesi îcâbından olmasına mebnî Kirkor Bey tarafından vukû' bulan müdâhalenin men'iyle zikr olunan gölün nizâmda muharrer hadd-i a'zamî müddetle bi'l-müzâyede tâlibine ihâlesi husûsunun nezâret-i müşârun-ileyhâya havâlesi tezekkür kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i menlehü'l-emrindir. Fî selh-i Muharrem sene 1321 / 15 Nisan sene [1]319

(Şûrâ-yı Devlet Azalarının Mühürleri)

İdare Meclisi'nden ise, *"Gölün bundan önce kiracısı olduğu hâlde Kirkor Bey'in başvurusu üzerine icra yoluyla tahliyesi yüzünden birçok zarara uğrayan ve gün itibarıyla kiracısı bulunan Niyazi Kaptan tarafından da belirtilen şartlar dairesinde tekrar kendisine kiralanması talep edildiği; gölün güzelce korunması işinde şimdiye kadar yaptığı inşaat ve teknik işler için fedakarlıkta bulunan, tahliye kararından dolayı ticaretten mahrum kaldığı hâlde idare aleyhinde zarar ve ziyan davasında bulunmayan Niyazi Kaptan'a gölün yeniden ihalesi durumunda Kirkor Bey'in gölü tekrar eline geçirme fikrini uygulamaya geçirmesine imkân verilmemiş olacağı, bu nedenle sözleşme süresinin bitiminde gölün arttırmaya çıkarılmaksızın eski bedeli ile ve on sene süreyle yine Niyazi Kaptan üzerinde bırakılması"* ifade edilmektedir.

Küçükçekmece Gölü'nün açık arttırma olmaksızın ihalesi aşar nizamnamesi hükümlerine aykırıdır. Bununla beraber öne sürülen sakınca ortadan kalkıncaya kadar bu usulün seçilmesi zorunlu olsa bile böyle on sene süreyle kiralanması uygun olamaz. Gölün bir veya iki sene süreyle ihalesi hakkındaki idare meclisi görüşüyle ilgili olarak Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) Komiserliği'nden bilgi talep edilmiştir.

Komiserlik'ten alınan cevap yazısında bunun arttırmaya çıkarılmaksızın ihalesi hazine yararına olduğu bildirilmiştir.

İdare Meclisi'nden ise, *"Küçükçekmece gibi göllerin bir seneden on seneye kadar ihalesi "av zabıtası nizamnamesi" gereklerinden olduğu, bu gibi göllerde dalyan tesisi ve buna benzer masrafların bir sene içinde elde edilecek gelirden ciro ve telafisi mümkün olamayacağı, Niyazi Kaptan'ın gerek hariçten yapılan kanunsuz girişimlerin engellenmesi gerekse bilimsel yöntem ve önlemler kullanarak gölün imarı hususunda yaptığı hizmetler gözönüne alınarak sözü edilen gölün mevcut şartlar dairesinde dört sene süreyle kendisine ihalesinin olumlu olacağı"* İfade edilmiştir.

Hazine malı olan Küçükçekmece Gölü'nün bir başkası tarafından kanunsuz el uzatılacağı düşüncesiyle açık arttırmaya çıkarılmaksızın ihalesi nizamnameye uygun değildir. Bununla birlikte bu gibi göllerin bir seneden on seneye kadar ihalesi "av zabıtası nizamnamesi" gereğidir.

Bu nedenle Kirkor Bey tarafından yapılan müdahalenin engellenerek Küçükçekmece Gölü'nün nizamnamede yazılı en fazla süre ile açık arttırma usulüyle isteklisine ihalesi hususunun Maliye Bakanlığı'na havale edilmesine karar verilmiştir. Emir verme yetkisi efendimiz hazretlerinindir.
28 Nisan 1903

(Danıştay Üyelerinin Mühürleri)

BOA.BEO. 2059_154410

ŞEHREMÂNETİ

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi câníb-i âlîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Rusya devleti tebe'asından ve Derpit Darü'l-fünûnu târîh-i tabî'isi ve ilm-i hayvânât sınıfı meclisi a'zâsından olup târîh-i tabî'î hakkında tetebbu'ât icrâsı içün gelmiş olduğuna dâir devlet-i müşârun-ileyhânın Dersaadet General Konsolatosu tarafından bi't-tanzîm yedine verilmiş olan şehâdetnâmeden anlaşılan Mösyö Ervin Taobi isminde birisi bu kerre Ayastefanos Karyesi'ne gelerekYoğurtcu Yanko'nun mutsarrıfen ikâmet eylediği hânesinden bir oda istîcâr etmiş ve on gün kadar kalacağı beyânıyla Ayastefanos'dan Küçükçekmece Karyesi açıklarına kadar sath-ı bahrde tetebbu'ât icrâ eylemek üzere Anbarlı Karyesi ahâlîsinden Vasil'in sandalını kirâ ile tutup gündüzleri ba'zı vakit sandal ile gidüp oralarda dolaşmakda olduğu ve gerçi mûmâ-ileyhin ahvâli taht-ı tarassudda bulundurulmakda ise de bu vechile oralarda dolaşması dâ'î-i şübhe olduğundan bahisle yapılacak mu'âmele Küçükçekmece Kaymakamlığı Vekâleti'nden bâ-tahrîrât suâl edilmiş ve bu makûle tetebbu'ât ve tedkîkât-ı fenniye icrâ edecek ecnebîlerin evvel emirde ruhsat istihsâl etmeleri mu'tâd olmasına mebnî mumâ-ileyh hakkında da BABIALİce ruhsat verilmiş ise emr u iş'âr ve o yolda ruhsat istihsâl olunmamış ise hakkında olacak mu'âmelenin serî'an irâde ve izbâr buyrulması husûsuna müsâ'ade-i aliyye-i nezâret-penâhîleri şâyân buyrulmak bâbında emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 7 Cemâziyel-ahire sene [1]323 / 27 Temmuz sene [1]321

Şehremîni
Bende
Rıdvan

BOA.DH.MKT 996_10

İSTANBUL BELEDİYESİ

İçişleri Bakanlığı'na

Devletli efendim hazretleri:

Rusya devleti uyruğundan ve Derpit Üniversitesi Tabiat Tarihi ve Zooloji bölümü üyelerinden olup tabiat tarihi hakkında incelemeler yapmak için gelmiş olduğuna dair adı geçen devletin İstanbul Genel Konsolosluğu tarafından düzenlenerek eline verilmiş belgeden anlaşılan Mösyö Ervin Taobi isminde birisi bu kez Yeşilköy'e gelerek Yoğurtçu Yanko'nun evinden bir oda kiraladığı, on gün kadar kalacağını açıkladığı, Yeşilköy ile Küçükçekmece köyü açıklarına kadar deniz yüzeyinde incelemeler yapmak üzere Ambarlı köyü ahalisinden Vasil'in sandalını kiraladığı, gündüzleri bazı vakitler sandal ile gidip oralarda dolaşmakta olduğu, gerçi adı geçenin durumu gözetlenmekteyse de bu şekilde oralarda dolaşması şüphe çekici olduğu bildirilerek ne şekilde davranılması gerektiği Küçükçekmece Kaymakamlığı Vekâleti'nden yazılı olarak sorulmuştur.

Bu şekilde bilimsel araştırma ve inceleme yapacak yabancıların öncelikle ruhsat almaları usuldendir. Eğer adı geçen kişiye Babıali tarafından ruhsat verilmişse bildirilmesi, ruhsat verilmemiş ise hakkında yapılacak işlemin yine acele olarak bildirilmesi hususu arz olunur.
9 Ağustos 1905

İstanbul Belediye Başkanı kulları
Rıdvan

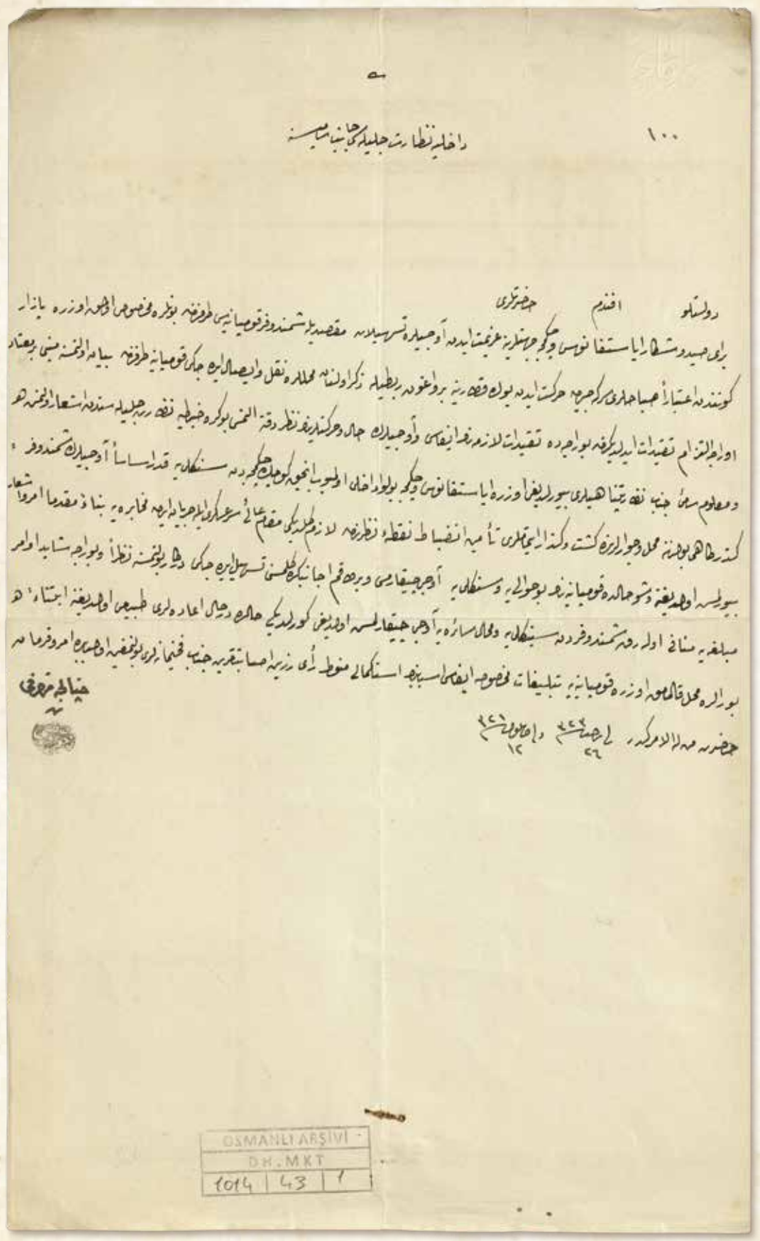

Devletlü efendim hazretleri,

Berâ-yı sayd ü şikâr Ayastefanos ve Küçükçekmece cihetlerine azîmet eden avcılara teshîlât maksadıyla şimendüfer kumpanyası tarafından bunlara mahsûs olmak üzere Pazar gününden i'tibâren sabahları Sirkeci'den hareket eden yük katarına bir vagon rabtıyla zikrolunan mahallere nakl ü îsâl edeceği kumpanya tarafından beyân olunmasına mebnî ber-mu'tâd oraca iltizâm-ı takayyüdât edildiğinden buraca da takayyüdât-ı lâzımenin îfâsı ve avcıların hâl ve hareketlerinin nazar-ı dikkate alınması bu kere Zabtiye Nezâret-i Celîlesinden iş'âr olunmuş ve ma'lûm-ı sâmî-i cenâb-ı nezâret-penâhîleri buyrulduğu üzere Ayastefanos ve Çekmece bu livâ dâhili olmayup ancak Küçükçekmece'den Sinekli'ye kadar esâsen avcıların şimendüfer güzergâhı bulunan mahal ve civârlarında geşt ü güzâr etmemeleri te'mîn-i inzibât nokta-i nazarından lâzım geldiği makâm-ı âli-i Seraskerî ile cereyân eden muhâbereye binâen mukaddemâ emr u iş'âr buyrulmuş olduğuna ve şu hâlde kumpanyanın bu havâlîye ve Sinekli'ye avcı çıkarması ve bir takım ecânibin de gelmesini teshîl edeceği derkâr bulunmasına nazaran ve buraca şâyed evâmir-i mübelleğaya münâfî olarak şimendüferden Sinekli'ye ve mahâll-i sâireye avcı çıkarılmış olduğu görüldüğü hâlde derhâl i'âdeleri tabî'î olduğuna ibtinâen buralara mahal kalmamak üzere kumpanyaya tebliğât-ı mahsûsa îfâsı esbâbının istikmâli menût-ı re'y-i rezîn-i isâbet-karîn-i cenâb-ı fahîmâneleri bulunmağın ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 26 Receb sene [1]323 / 12 Eylül sene [1]321

Çatalca Mutasarrıfı
Bende
Mustafa Cevad

Devletli efendim hazretleri:

Avlanmak için Yeşilköy ve Çekmece taraflarına giden avcılara kolaylık maksadıyla Demiryolu Şirketi tarafından bunlara mahsus olmak üzere pazar gününden itibaren sabahları Sirkeci'den hareket eden yük katarına bir vagon bağlanarak sözü edilen bölgelere nakledileceği açıklanmıştır. Bunun üzerine alışıla geldiği şekilde oralarda gereken önlemler alındığı gibi Çatalca'da da gereken önlemlerin alınması bu defa Zabtiye Bakanlığı'ndan bildirilmektedir. Bakanlığın da bilgisi olduğu üzere Yeşilköy ve Çekmece, Çatalca Sancağı sınırları içinde değildir. Ancak Küçükçekmece'den Sinekli'ye kadar demiryolu hattı bulunan alanlarda avcıların dolaşmamaları aslında güvenlik bakımından gerekli olduğu Başkumandanlık makamı ile daha önce yapılan haberleşmeler üzerine emredilmiştir.
Bu durumda şirketin bu bölgeye ve Sinekli'ye avcı çıkarması bir takım yabancıların da gelmesini kolaylaştıracaktır. Tebliğ edilen emirlere aykırı olarak trenden Sinekli'ye ve diğer bölgelere avcı çıkarılmış olduğu görülmesi durumunda derhal geri çevrilecekleri doğaldır. Böyle durumlara yol açmamak üzere şirkete özel direktif verilmesi hususu arz olunur.
25 Eylül 1905

Çatalca Mutasarrıfı, kulları
Mustafa Cevad

BOA.DH.MKT 1014-43

MALİYE BAKANLIĞI

Küçükçekmece Gölü'nde balık avının Ermeni milletinden Mardiros adında birine ihale yoluyla verildiği ve adı geçen Ermeninin yabancılardan birkaç kişi ile sözleşme imzalamak girişiminde bulunduğu haber verilmiştir. İşe yabancıların karıştırılmasındaki sakıncalar üzerine böyle bir duruma yol açılmaması gerekli bulunmuş olduğundan hemen yasaklanmasıyla durumun arz edilmesi 4 Ocak 1908 tarihli ve 7697 sayılı padişah emri gereğinden bulunduğu Sadrazamlık makamının resmî yazısıyla bildirilmiştir.

Yapılan haberleşme sonucu Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) Komiserliği'nden alınan cevap yazısında, ihaleyi almış olan mültezim, Büyükçekmece Gölü'nün bir kısmının hakkına sahip olduğu gibi kırk seneden beri gerek Büyükçekmece gerekse Küçükçekmece Gölü'nün balık avı vergilerini ihale ile aldığı; daha önce seneliği dört bin kuruş civarında olan işbu gölün geçen 1906 senesi eylülünden itibaren üç senelik ihale bedelini elli bin kuruşa çıkarmış olduğu; geçen sene namuslu tüccar sınıfından bulunduklarına ve haklarında gereken kolaylıkların gösterilmesine dair Osmanlı Devleti'nin Berlin Büyükelçiliği'nin tavsiyenamesiyle hükümete müracaat etmiş olan Berlin'de Yakob Kardeşler Balık Ticarethanesi Müdürü Mösyö Arthur Aleksander ile arkadaşının Berlin'de pek rağbet gören yılanbalığı satın almak arzusunda bulundukları; kendileri uzun süreden beri Selanik'te Padişahın Özel Hazinesi'ne ait göllerde tutulan balıkları Berlin'e nakletmekte olduklarını ifade eyledikleri; gerek Büyükçekmece gerekse Küçükçekmece göllerinde yılan balığı bulunduğundan mültezim tarafından pazarlıkta aldatılmamaları için genel müdürlükçe ellerine bölge Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) görevlilerine hitaben birer adet resmî yazı verilerek gönderildikleri; burada tutulacak balıkları deniz suyu ile dolu vagonlar vasıtasıyla canlı olarak Berlin'e nakletmek üzere beher kilosunu altmış paraya sadece kendilerine satmak için bölgedeki Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) görevlileri huzurunda adı geçen mültezim ile sözleşme yaptıkları; bu anlaşma üzerine de sözü edilen Almanların Selanik'teki göllerde çalıştırdıkları adamlarından birini, işini bitirip bir hafta sonra yine Selanik'e dönmek üzere buraya getirerek Küçükçekmece Gölü'nün bir kenarına, tutulacak balıkların Berlin'e nakledilinceye kadar canlı olarak korunması için aralarına daha sonra telden yapılmış ağlar koymak üzere kazıklar diktikleri, bundan başka hiçbir durumun ve işlemin mevcut olmadığı; Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) İdaresi'nden açıklanmıştır.

Adı geçen sözleşmenin feshi için idare meclisine müracaat edilmiş olduğundan alınacak sonucun ayrıca bildirileceği Maliye Meclisi'nden ifade olunmakla arz olunur.
2 Şubat 1908

Maliye Bakanı kulları
Mehmed Ziya

BOA.Y.PRK.ML. 28_61

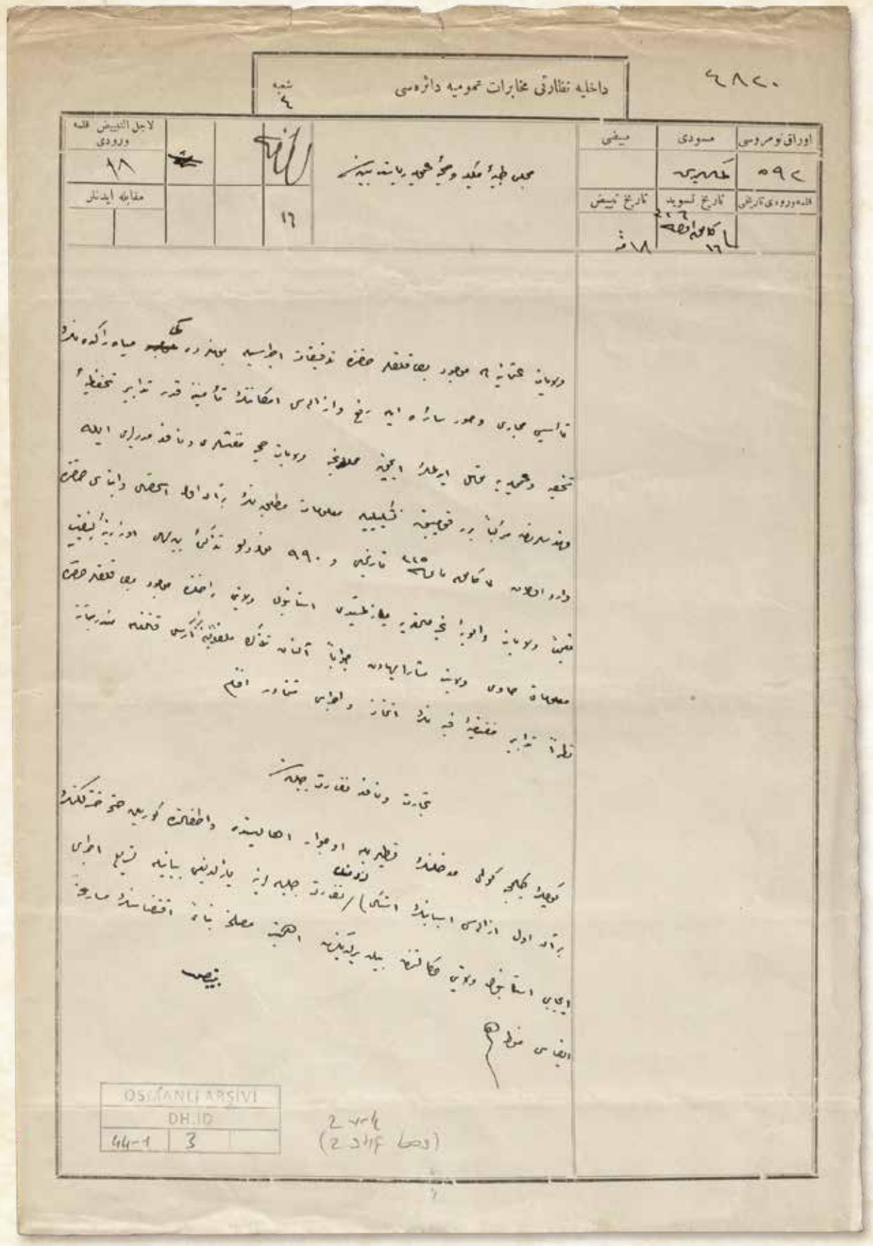

DAHİLİYE NEZÂRETİ MUHÂBERÂT-I UMÛMİYE DÂİRESİ

Evrâk Numarası: 592
Târîh: 18 Kânûn-ı Evvel sene [1]326

Meclis-i Tıbbiye-i Mülkiye ve Sıhhiye-i Umûmiye Riyâset-i Behiyyesine

Vilâyât-ı Osmaniye'de mevcûd bataklıklar hakkında tedkîkât icrâsıyla bunlardaki miyâh-ı râkidenin te'sîs-i mecârî ve suver-i sâire ile ref' ve izâlesi imkânının te'mînine kadar tedâbir-i tahaffuziye-i şahsiye ve umûmiyeye tevessül edilmek içün mahallerince vilâyât sıhhiye müfettişleri ve nâfi'a müdîrleri ile mühendislerinden mürekkeben birer komisyon teşkîliyle ma'lûmât-ı matlûbenin bir an evvel istihsâl ve inbâsı hakkında vârid olan 7 Kânûn-ı Sânî [1]325 tarihli ve 990 numaralı tezkire-i behiyyeleri üzerine keyfiyet ta'mîmen vilâyât ve elviye-i gayr-ı mülhakaya yazılmış idi. İstanbul Vilâyeti dâhilinde mevcûd bataklıklar hakkında ma'lûmâtı hâvî vilâyet-i müşârun-ileyhâdan cevâben alınan tezkire melfûfuyla beraber irsâl kılınmağla mündericâtına nazaran tedâbîr-i muktezıye-i fenniyenin ittihâz ve icrâsı mütemennâdır efendim.

Ticaret ve Nafia Nezâret-i Celîlesine

Küçükçekmece Gölü medhalinin tathîriyle o civâr ahâlîsinde ve etfâlinde görülen sıtma hastalığının bir an evvel izâlesi esbâbının istikmâli lüzûmunun nezâret-i celîlelerine yazıldığı beyânıyla tesrî'-i icrâ-yı îcâbı İstanbul Vilâyeti Vekâleti'nden bildirildiğinden ehemmiyet-i maslahata binâen iktizâsının müsâra'aten îfâsı menût-ı himem.

BOA.DH.İD. 44-1_3

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI UMUMİ MUHABERAT DAİRESİ
Evrak Numarası: 592
Tarih: 31 Aralık 1910

Sivil Tıp ve Genel Sağlık Meclisi Başkanlığı'na

Osmanlı şehirlerinde bulunan bataklıklar hakkında incelemeler yapmak ve bunlardaki durgun suların kanallar ve diğer usullerle ortadan kaldırılması imkânı sağlanıncaya kadar şahıs ve halk sağlığını koruyucu önlemler almak için bölgelerdeki il sağlık müfettişleri, bayındırlık müdürleri ve mühendislerden oluşan birer komisyon kurularak istenen bilgilerin bir ön önce elde edilmesi ve bildirilmesi hakkında 20 Ocak 1910 tarihli ve 990 numaralı yazınız vilayetlere ve müstakil sancaklara yazılmıştı.

İstanbul Valiliği'nden alınan ve vilayet dahilinde mevcut bataklıklar hakkında bilgileri içeren cevap yazısı gönderilmiştir. İçeriğine göre gereken bilimsel önlemlerin alınması ve uygulanması temenni olunur efendim.

Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı'na

Küçükçekmece Gölü girişinin temizlenmesiyle çevredeki ahalide görülen sıtma hastalığının bir an önce ortadan kaldırılması gerektiği bakanlığınıza yazıldığı ve gereğinin acele olarak yapılması İstanbul Vali Vekilliği'nden bildirilmektedir. Konunun önemi sebebiyle gereğinin acele olarak halledilmesi arz olunur.

KAYNAKÇA

T.C. DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI
OSMANLI ARŞİVİ

MODERN TURKEY J. LEWIS Farley
Hurst and Blackett Publishers London, 1872

TURKEY AND ITS DESTINY
Charles Mac FARLANE, London, 1850

APPEL DES MUSULMANS OPPRIMES AU CONGRES DE BERLIN
Constantinople Juin, 1878

KIRIM SAVAŞI'NDA MÜTTEFİK ORDULARIN İKMALİ
Mehmet ÇETİN, Recep KÖK, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Cilt: 8 Sayı: 39 Ağustos, 2015

OSMANLI SANAYİLEŞMESİ SÜRECİNDE OSMANLI KİBRİT FABRİKASI ve NİZAMNAMESİ
Dr. Öğr. Üye. Şenay ATAM, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* Cilt: 8, Sayı: 22, Sayfa: 294 – 320, 2020

RUMELİ DEMİRYOLLARI
Vahdettin ENGİN, Eren Yayınları, 1993

OSMANLI'DA ULAŞIM
Vahdettin ENGİN, Ahmet UÇAR, Osman DOĞAN, Çamlıca Basım, 2013

ACTES DE LA CONCESSION DES CHEMINS DE FER DE LA TURQUIE D'EUROPE
Constantinople, 1872

THE BALKAN RAILWAYS, INTERNATIONAL CAPITAL AND BANKING FROM THE END OF THE 19TH CENTURY UNTIL THE OUTBREAK OF THE FIRST WORLD WAR
Peter Hertner, Bulgarian National Bank, series, 2006

KÜÇÜKÇEKMECE VE ÇEVRESİ
Ergün ÖZTÜRK, Gün Matbaası, İstanbul, 1965

TARİHTE KÜÇÜKÇEKMECE
Semavi EYİCE, *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi,* Sayı 6-7, 1977/78

KÜÇÜKÇEKMECE HİKAYELERİ
Cengiz TOPDEMİR, Kitap Dünyası, 2012

LE VOYAGE DU LEVANT
Philippe Du FRESNE-CANAY (1573), Ernest Leroux, Paris 1897

EARLY VOYAGES AND TRAVELS IN THE LEVANT
The Diaries of Dr. John COVEL (1670-1679), Printed For The Hakluyt Society, London 1893

HALKALI ZİRAAT MEKTEBİ Volkan ÇEŞME
İ.Ü Yüksek Lisans Tezi, 2011

HALKALI ZİRAAT VE ORMANCILIK MEKTEB-İ ÂLİSİ NİZAMNÂMESİ

KÜÇÜKÇEKMECE OSMANLI KİBRİTLERİ FABRİKASI'NIN ENDÜSTRİ MİRASI OLARAK KORUMA VE YENİDEN KULLANIM ÖNERİSİ
Mimar Diğdem ERDOĞAN, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2012

KÜÇÜKÇEKMECE OSMANLI KİBRİTLERİ FABRİKASI'NIN ENDÜSTRİYEL MİRAS KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ
Adile Binnur KIRAÇ, Burcu Selcen COŞKUN, Diğdem ERDOĞAN, Megaron, 2018

ARKEOLOJİK VERİLERE GÖRE DOĞU TRAKYA KUZEY YOLU
Ergün KARACA, Yayımlanmış Makale, Trakya Üniversitesi, 2020

TÜRKİYE TEŞKİLAT VE İDARE TARİHİ
İlber ORTAYLI, Cedit Neşriyat, 2016

SİLİVRİ VE KÜÇÜKÇEKMECE'DE OSMANLI ESERLERİ
Feriha ENGİZ, Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1966

KÜÇÜKÇEKMECE GÖLÜ'NÜN FAUNASI VE EKOLOJİSİ
Ahmet ÇAKIL, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1996

OSMANLILARDA ULAŞIM VE HABERLEŞME
Yusuf HALAÇOĞLU, Ptt Genel Müdürlüğü, 2002

TARİH-İ GÖYNÜKLÜ OSMANLI TARİHİ (1123-1172/ 1711-1759)
Songül ÇOLAK-Metin AYDAR, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2019

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA MENZİL TEŞKİLATI HAKKINDA BAZI MÜLAHAZALAR
Yusuf Halaçağolu, Osmanlı Araştırmaları II, İstanbul, 1981

SAVAŞLARLA ŞEKİLLENEN YOLLAR: OSMANLI DEVLETİ'NDE YOL SİSTEMİ
Doç. Dr. Mehmet Yaşar ERTAŞ, Makale, CIEPO 6. Ara Dönem Sempozyumu, 2011

ANNUARE DIPLOMATIQUE DE L'EMPIRE OTTOMAN
Constantinople, 1872

OSMANLI DÖNEMİNDE İSTANBUL'DA VİLAYET İDARESİNİN TEŞEKKÜLÜ
Mehmet GÜNEŞ, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*

VOYAGE DANS LA TURQUIE D'EUROPE
Arthus BERTRAND, Paris, 1868

HALKALI ZİRAAT MEKTEBİ'NİN TARİHÇESİ
Yrd. Doç. Dr. Özgür YILDIZ, The Journal of Academic Social Science Studies Volume 5 Issue 4, p. 293-306, August 2012

SERVET-İ FÜNÛN DERGİSİ
No: 393, 1898

LA NOUVELLE REVUE
Janvier - Fevrier, Paris, 1907

LE SIECLE ILLUSTRE
No: 21, Paris, 1862

REVUE AERIENNE
No: 133, 1914

19. YÜZYIL SONLARINDA OSMANLI TARIM İŞLETMELERİNDE YÖNETİM VE MUHASEBE UYGULAMALARI: "ÇİFTLİK İDARESİ" ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Ömer YAZAN, *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Eylül 2018, (Özel Sayı)

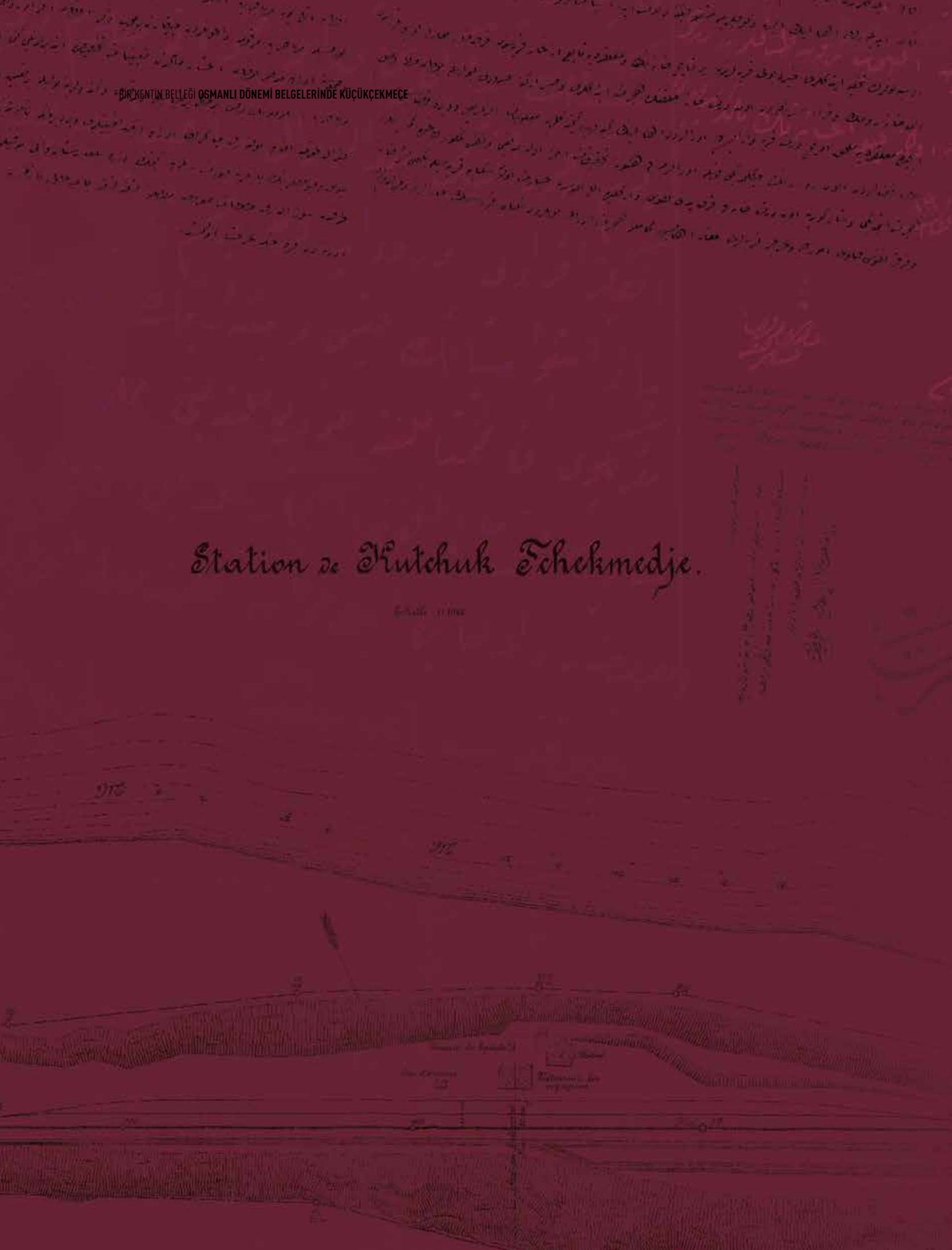
Station de Kutchuk Tchekmedje.